

YORUBA

يوربا

Itumọ Idamẹwaa Ikeyin Ninu Al-Quraan Alapọnle Pẹlu AWỌN IDAJO ẸSIN TI O SE PATAKI FUN MUSULUMI LATI MỌ.

Pẹlu
AWỌN IDAJO ẸSIN TI O SE PATAKI FUN
MUSULUMI LATI MỌ.

Ni orukọ Ọlọhun Ajọkẹ Aye, Aşakẹ Orun.

Ọpẹ ni fun Ọlọhun (Ọba mimọ, Ọba ti O ga). Ikẹ ati igẹ Ọlọhun ki o maa ba aşıwaju wa, anabi wa, ololufẹẹ wa, Ojışẹ Ọlọhun. Leyin naa, eyin omọ iyaa mi lọkunrin lobinrin ninu ẹsin Islam (ki Ọlọhun ba mi kẹ yin), ẹ jẹ ki o di mimọ fun yin pe oranyan ni fun wa lati mọ awon nkan merin kan:

1 (Ikini) **Wiwa Imọ Ẹsin** : Ohun ni pe, ki a ni imọ nipa Ọlọhun (Ọba mimọ, Ọba ti O ga), ki a ni imọ nipa Anọbii Rẹ (Ki ikẹ ati ọla Ọlọhun maa ba a) ati ki a ni imọ nipa ẹsin Islam. Idi ni pe, ko lẹto lati fi aimọkan sin Ọlọhun. Ẹnikẹni ti o ba fi aimọkan sin Ọlọhun, iru ẹni bẹẹ yoo şinà ni. Atipe iru ẹni bẹẹ ti jọ awon nasaara; awon ti won n fi aimọkan sin Ọlọhun.

2 (Ikeji) **Lilo Imọ Ẹsin Naa** : Ẹni ti o ba ni imọ ẹsin ti ko mu un lo, o ti jọ awon yehuudi. Nitoripe awon ni won ni imọ nipa ẹsin, şugbon ti won ko lo o.

Bakannaa, lara ete eşu ni lile awon ẹda kuro nibi wiwa imọ ẹsin, ti eşu yoo si maa fi sinu okan ẹni ti o ba takete si imọ ẹsin pe, Ọlọhun yoo yaafi oun lorii bi oun şe jẹ alaimọkan nipa ẹsin Ọlọhun. O ti gbagbe pe, ẹni ti o ba rorun fun lati ni imọ nipa ẹsin şugbon ti ko wa a, ibalejọ buruku ni yoo jẹ fun onitoun. Ete aife ní imọ ẹsin ni ete ti ijọ Anabi Nuuh (Ki ọla Ọlọhun maa ba a) da nigba ti "*won fi owọ di etii won, ti won si yi aşọ bori ...*" (Suuratu Nuuh 71: 7). Nitori ki gbogbo orọ naa maa di ibalejọ aburu fun won.

3 (Ikẹta) **Ipepe si inu Ẹsin Naa** : Dajudaju awon onimimọ ẹsin ati awon olupepe si ẹsin ni won jogun awon Anọbi Ọlọhun. Ọlọhun si ti şe ibi le awon omọ Isrẹli nitori pe:

﴿كَأَنَّهُمْ لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرِ فَعْلُوهُ﴾ "*Won ki i kọ işẹ buburu ti won ba şe fun ara won, dajudaju ohun ti won n şe buru pupọ*" (Suuratu-l-Maa'idah: 5:79). O jẹ dandan fun apa kan ninu awon ẹleşin Islam lati maa pepe si ẹsin ati lati maa kọni ni ẹkọ ẹsin. Ti onka eniyan ti ó tó lati şe işẹ naa ba ti dide si i, ko si ẹnikan ti o tun ni eşẹ lorun mọ lori rẹ, şugbon ti gbogbo won ba pa işẹ naa ti, won ti di ẹleşẹ.

4 (Ikerin) **Ifarada** : Eniyan gbọdọ şe ifarada lori inira ti o ba ri nibi wíwá imọ ẹsin, lilo imọ ẹsin ati ipepe si inu ẹsin naa.

Nitori ki a le dara pọ mọ awon ti won n şe akitiyan lati mu aimọkan kuro nilẹ ati lati jẹ ki ẹnikọkan ni imọ nipa ojulowo oranyan rẹ ni ọna irorun, ni o mu wa kojọ sinu iwe kekere yii odiwon imọ ẹsin ti o le tó ni.

Bakannaa, a kọ eesu mefa ti o pari Al-Quraan ati itumọ rẹ sinu iwe yii. A şe bẹẹ nitori pe, a maa n ka awon eesu wonyii lopolopo igba. Awon ẹlẹkọ si ti sọ pe: "Ohun ti ko ba rorun lati ri gbogbo rẹ mu, a ko si ni fi ohun ti o poju ninu rẹ silẹ."

A si ti şe akolekan lati mu orọ wa ni şoki ati lati lo ohun ti o fi eşẹ rinle lati ọdọ Anabi (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a). Awa ko ni i lọkan pe, a ti kogoja lori eyii ti a şe yii. Ọlọhun (Ọba mimọ Ọba ti O ga) nikan şoşo ni O pe tan. şugbon işẹ yii kan jẹ igbiyanju onimọ bintin. Ti ohun ti a sọ si inu iwe yii ba ba a mu, kónge Ọlọhun ni, şugbon ti o ba ku diẹ kaato, ọdọ wa ati ọdọ aşetaani (eşu) ni o ti wa. Ọlọhun ati Ojışẹ Rẹ ko lowọ si aşışe naa. Ki Ọlọhun ba ni kẹ ẹni ti o ri aşışe wa, ti o si fi ranşẹ si wa. Gbogbo ẹni ti o kopa nibi şişa awon orọ inu iwe yii jọ, ẹni ti o tẹ ẹ ati ẹni ti o ha a, ki Ọlọhun ba ni san won ni ẹsan rere. Ki Ọlọhun tẹwọ gba işẹ naa lowọ won, ki O si şe adipele ẹsan fun won. Ọlọhun ni olumọ julo.

Ki Ọlọhun ba ni kẹ aşıwajuu wa, anabii wa, Anabi Muhammad. Ki Ọlọhun tun ba ni kẹ awon ara ilee rẹ ati awon omọleyin rẹ (sahaaba) lapapọ.

Tọebah (eni ti o ba a dego) ni owo dinaaru kan. Ni igba ti emi naa dego, mo ba fun ẹni ti o ba mi dego ni owo dinaaru kan."

★ Imọm Bukhaarii (ki Ọlọhun kẹ ẹ) sọ pe: "Emi ko sọ orọ ẹnikenlẹyin mọ, lati igba ti mo ti mọ pe eewọ ni orọ eyin. Dajudaju, mo fẹẹ pade Ọlọhun, emi ko si fẹ ki Ọlọhun fi sinu işiro işẹ mi pe mo soro ẹnikan lẹyin."

★ O wa ninu hadiith pe: ((**Ẹni ti o ba ka aayatu-l-Kursii lẹyin irun kọkan, ko si kinikan ti o n di i lowọ lati wọ ọgba idera tayọ ki o ku.**)) Hadiith yii wa ninu *Sunanu-l-Kubro ti An-nasaahi*. Ibnu Qoyyim (ki Ọlọhun kẹ ẹ) sọ pe: "O de etiigbọ mi nipa sheikhu-l-'Islaam pe: o sọ pe: emi ko fi i silẹ lai ka (iyen, aayatu-l-Kursii) lẹyin irun kọkan ayafi ti mo ba gbagbe tabi ti ohun ti o jọ o ba tun şele".

★ Lẹyin imọ ati mimu u lo, o tun di dandan ki o pepe lọ sibi ikẹ ti Ọlọhun şe fun o naa, iyen ikẹ imọ ẹsin. Ki o si ma şe laada ipepe yii ni eewọ fun emi araa rẹ ati fun ẹlomiran. Anọbi (s.'a.w) sọ pe: ((**Ẹni ti o ba tọka ẹlomiran si daadaa kan, iru ẹsan ti ẹni ti o şe daadaa yen yoo gba ni oun naa yoo gba**)). Muslim lo gba a wa.

Ojışẹ Ọlọhun (s.'a.w) tun sọ pe: ((**Ẹni ti o loore julọ ninuu yin ni ẹni ti o kọ al-Qur'aan, ti o si fi kọ ẹlomiran**)). Bukhaarii lo gba a wa.

Anọbi (s.'a.w) tun sọ pe: ((**E fi to awon eniyan leti lati ọdọ mi, koda bi o şe aayah kan ni ẹmọ**)). Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.

Bi ire ba şe wa fon rere işe daadaa to, bẹẹ naa ni ẹsan-an rẹ yoo şe pọ to. Ẹsan-an rẹ yoo si maa lọ titi lailai, berẹ lati işemi ayee rẹ titi di eyin ikuu rẹ. Anọbi (s.'a.w) sọ pe: ((Ti omọ eniyan ba ku, işẹ rẹ ti pari, ayafi nibi awon nkan mefa kan; ayafi saraa ti o n wulo lọ jara (lẹyin ikuu rẹ), tabi imọ ti won fi n şe anfaani (lẹyin ikuu rẹ) tabi omọ rere (ti o jẹ musulumi) ti o n şe adua fun un (lẹyin ikuu rẹ))). *Muslim lo gba a wa.*

Imọlẹ: A maa n ka suuratu-l-Fatihah ni igba ti o le ni metadinlogun lojumọ, ti a si n wa aabo Ọlọhun nibi awon ti Ọlọhun binu si ati awon ti won ti şina. Lẹyinnaa, a wa n wo won kọşe; a n gbe imọ ju silẹ, a si n fi aimọkan jọsin, ni afijọ awon Nasaara ti won ti şina. Tabi pe a n kọ imọ, a ko si mu u lo, ni afijọ awon yehuudi ti Ọlọhun ti binu si.

A n bẹ Ọlọhun ki O rọ awa ati iwọ lora imọ ti o wulo ati işe rere.

Ọlọhun ati Ojışẹ Rẹ ni Onimimọ, ki ikẹ Ọlọhun ati alaafia Ọlọhun maa ba aşıwajuu wa, ololufẹẹ wa, Muhammad, ati awon ara ilee rẹ ati awon şohaaba rẹ lapapọ.

Waqfun Lillaah Ta'aala

Imọm Abu Haniifah ati imọm shaafi' (ki Ọlọhun kẹ awon mejeeji), won sọ pe: (**Ti hadiith ba ti ni alaafia, ilanaa mi ni**).

Imọm Moqlik (ki Ọlọhun kẹ ẹ) sọ pe: (**Ko si ẹnikan lẹyin Anọbi (s.'a.w) ayafi pe a le mu ninu ororo rẹ, ti a si le gbe ororo rẹ ju silẹ ayafi Anọbi (s.a.w, oun nikan ni a ko gbọdọ gbe ororo rẹ ju silẹ, ti o ba ti fese rinle**).

Imọm Ahmud (ki Ọlọhun kẹ ẹ) sọ pe: (**Ẹni ti o ba gbe hadiith ojışẹ Ọlọhun (s.'a.w) ju silẹ, o ti wa ni bebe iparun**).

ESAN TI O N BÈ FUN KIKA AL-QUR'AAN

Orọ Ọlọhun (Ọba mimọ Ọba ti O ga) ni Al-Quraan. Ajulọ ti o n bẹ fun Al-Quraan lori orọ miran ti o yatọ si i da gẹgẹ bi ajulọ ti o n bẹ fun Ọlọhun lori gbogbo ẹda.

☀ **Kika al-Quraan ni orọ ti o lore julọ ti ahon le sọ. Awon ọla ti o wa fun kiko Al-qur'aan, kiko ni ni Al-qur'aan ati kika Al-qur'aan po pupo. Diẹ ninu rẹ niyi:**

☛ **Esan ti o wa fun Eni ti n ko ni ni Al-quraan** Ojise Ọlọhun (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « خَيْرِكُمْ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ » “*Eni ti o loore julọ ninu yin ni eni ti o ko ẹko Al-qur'aan, ti o si fi n ko ni.*” (Bukhaarii lo gba a wa.)

☛ **Esan ti o wa fun Eni ti o n ka Al-qur'aan** Ojise Ọlọhun (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ فَلَهُ بِهِ حَسَنَةٌ وَالحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا » “*Enikeni ti o ba ka harafi kan ninu Al-qur'aan, esan daadaa kan ni yoo maa bẹ fun un, ilopo ona mewaa si ni Ọlọhun yoo fi san an fun un.*” (Tirmidhi lo gba a wa.)

☛ **Esan ti o wa fun eni ti n ko ẹko Al-qur'aan, eni ti o n ha a Sori ati eni ti o n ko nipa bi yoo se ri Al-qur'aan ka gaaraga** Ojise Ọlọhun (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « مَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُوَ حَافِظٌ لَهُ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرِّرَةِ وَمَثَلُ الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُوَ بَتَّاعُهُ وَهُوَ عَلَيْهِ شَدِيدٌ فَلَهُ أَجْرَانِ » “*Eni ti o n ka Al-qur'aan ti o si ti ha a sori daadaa, apejuwe rẹ da gẹgẹ bi eni ti o n bẹ pelu awon molaika alaponle eni rere. Eni ti o si n ka Al-qur'aan lai ri i ka gaaraga sugbon ti o tepelẹ mọ on, yoo gba esan meji.*” (Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.)

Anabi (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) tun sọ pe:

“*Won yoo sọ fun oluka Al-qur'aan (lojo ajinde) pe: maa ka Al-qur'aan, ki o si maa gun oke lo. Maa ka a pelepẹ gẹgẹ bi o se maa n ka a nile aye. Nitori pe, ibi ti o ba ka a de ni aaye rẹ yoo ga de ninu ogba idera.*” (Tirmidhi lo gba a wa.)

Al-khattobii sọ pe: “Egbawa kan sọ pe: àjà oke ti o wa ninu ogba idera se deede awon onka aayah ti o wa ninu Al-qur'aan, won yoo si sọ fun oluka Al-qur'aan pe: maa gun àjà oke lo lori odiwon ohun ti o maa n ka ninu Al-qur'aan. Eni ti o ba ka gbogbo Al-qur'aan tan ni yoo wa ni àjà oke ti o ga julọ ninu ogba idera lojo ikeyin. Eni ti o ba ka abala kan ninu rẹ, yoo wa ni àjà oke ogba idera ti o se deede si ohun ti ó kà. Esan yoo si pin si ibi ti kika Al-qur'aan ba pin si.”

☛ **Esan ti o wa fun Eni ti Omọọ rẹ ba ko Ẹko Al-qur'aan.** Ojise Ọlọhun (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَتَعَلَّمَهُ وَعَمِلَ بِهِ الْبِرَّ وَالِدَاهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَارِحًا مِنْ نُورٍ ضَوْؤُهُ مِثْلُ «*Eni ti o ba ka Al-qur'aan, ti o si tun nimọ nipa rẹ, ti o tun mu un lo, ni ojo igbende won yoo de awon obii rẹ mejeeji ni ade imole, ti imole rẹ yoo da bi imole oorun, won yoo si wọ awon obii rẹ mejeeji ni aso oşo meji, ti won kò wọ iruu rẹ ri nile aye. Awon obi mejeeji yoo si sọ pe: Nitori ki ni won fi wọ aso oşo yii fun wa? Won yoo si fun won lesi pe: Nitori ẹko Al-qur'aan ti omọọ yin ko ni.*” (Al-Haakim lo gba a wa.)

☛ **Bi Al-qur'aan yoo se şipe fun eni ti o ka a ti o si mu un lo** Ojise Ọlọhun (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « أَقْرَأُوا الْقُرْآنَ فَإِنَّهُ يَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ شَفِيعًا لِأَصْحَابِهِ » “*E maa ka Al-qur'aan, nitori pe dajudaju Al-qur'aan yoo wa ni oluşıpe ni ojo ajinde fun awon enii rẹ (awon ti won n ka a ti won si n mu un lo).*” (Muslim lo gba a wa.)

Ojise Ọlọhun (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) tun sọ pe: « الصِّيَامُ وَالْقُرْآنُ يَشْفَعَانِ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ » “*Awe ati Al-quraan yoo şipe fun erusin Ọlọhun ni ojo ajinde.*” (Ahmad ati al-Haakim lo gba a wa.)

☛ **Esan ti o wa fun awon ti won ba Joko papo lati to Al-Quraan fun kika ati kiko nipaa re** Ojise Ọlọhun (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « مَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ فِي بَيْتٍ مِنْ بَيْتَاتِ اللَّهِ تَعَالَى يَتْلُونَ كِتَابَهُ وَيَتَدَارَسُونَهُ بَيْنَهُمْ إِلَّا نَزَلَتْ عَلَيْهِمُ السَّكِينَةُ، وَعَشِيَّتْهُمْ الرَّحْمَةُ وَحَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ وَذَكَرَهُمُ اللَّهُ «*Awon kan ko nii kojo sinu ile kan ninu ile Ọlọhun, ti won n ka al-*

quraan, ti wọn si tun fi n kọ ara wọn ni ẹkọ, ayaafi ki ifọkanbale Ọlọhun sọkalẹ le wọn lori, ki ike Ọlọhun si bo wọn dāru, ki awọn mọlaaika si rọkirikaa wọn, Ọlọhun yoo si maa sọ nipaa wọn ni daradara fun awọn mọlaaika ti n bẹ ni oḍo Re.” (‘Abuu Daa’uud lo gba a wa)

❖ **Ẹkọ nipa kika Al-Quraan** Ibnu Khatheer (Ki Ọlọhun ke ẹ) sọ diẹ lara awọn ẹkọ nipa bi a še le ka Al-quraan. Lara awọn ẹkọ naa ni yii: ❖ Ko gbọḍo si ẹgbin lara ẹni ti o fẹ gbá tákàndá Al-quraan mú. ❖ Ẹni ti o fẹ ka Al-quraan ko gbọḍo jẹ gbese iwẹ oranyan. ❖ O tọ suna ki ẹni ti o fẹ ka Al-Quraan fọ ẹnu siwaju ki o to bẹrẹ kikaa rẹ. ❖ O tọ fun ẹni ti o fẹ ka Al-qur'aan lati wọ eyi ti o dara julo ninu aṣoṣo rẹ. ❖ Ki o koju si Qiblah (ti o ba rorun bẹ). ❖ Ti eniyan ba n ka Al-qur'aan lọwọ, ki o danu duro ni asiko ti o ba fẹ yan. ❖ Ki eniyan ma še fi orọ kankan da kika Al-qur'aan duro ayaafi nitori nkan pataki. ❖ Ki eniyan fi ọkàn si Al-qur'aan ti o n ka lọwọ. ❖ Eniyan le danu duro lati toro ike Ọlọhun nigba ti o ba ka aayah ti Ọlọhun ti še adehun ike (fun awọn ẹrusin-in Re). Eniyan si le danu duro lati toro iṣo Ọlọhun kuro nibi iya, nigba ti o ba ka aayah ti Ọlọhun ti n še ileri iya (fun awọn oṭaa Re). ❖ Eniyan ko gbọḍo jẹ ki tákàndá Al-qur'aan fọnka silẹ, ko si gbọḍo gbe ohunkohun le tákàndá Al-qur'aan lori. ❖ Ijoko ti awọn eniyan ba ti pejo lati ka Al-qur'aan, ko gbọḍo di ariwo, ẹnikan ko si gbọḍo fi tire di ẹlomiran lọwọ. ❖ Eniyan ko si gbọḍo ka Al-qur'aan ninu oja ati awọn aaye alariwo.

❖ **Bawo ni a se n ka Al-Quraan?** Wọn beere lọwọ Anas (Ki Ọlọhun yonu si i) nipa bi Anabi (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) še maa n ka Al-qur'aan. O si dahun pe: *“إِذَا قَرَأَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ؛ يَمِدُ بِسْمِ اللَّهِ، وَيَمِدُ الرَّحْمَنَ، وَيَمِدُ الرَّحِيمَ.”* *“O maa n fa a gun. Ti o ba ka: Bismi-llaahi-r-Rahmaani-r-Rohiim. Yoo fa Bismi-llaah gun, yoo fa ar-Rahmaan gun, yoo si fa ar-Rohiim gun.”* (Bukhaarii lo gba a wa.)

❖ **Riri Adipele Ẹsan Nibi Kika Al-qur'aan** Gbogbo ẹni ti o ba n ka Al-qur'aan nitori Ọlọhun nikan ṣoṣo ni yoo gba ẹsan. Sugbọn ẹsan yii yoo maa pọ si i, ti yoo si maa tobi si i, nigbati ẹni ti o n ka a ba n fi ọkan ba ohun ti o n ka lọ, ti o n ronu si i, ti o si tun n gbọ agbọyee rẹ. Bayi ni Ọlọhun yoo še maa fi laada mewa titi de ilopo lona ogorun-un meje (ẹdẹgberin) še ẹsan ẹyọ harafi kan ṣoṣo fun un.

❖ **Odiwọn ti Eniyan le ka ninu Al-qur'aan lojumọ** Awọn sọhaaba, omọleyin Anabi Muhammad, (Ki Ọlọhun yonu si wọn) ni odiwọn ti ẹnikoṣkan wọn maa n ka lojoojumọ. Ko si si ẹnikan ninu wọn ti o tẹpele mọ kika odidi Al-qur'aan fun onka ojo ti o kere si ojo meje. Koda a tun ri ẹri ti o kọ fun wa lati pari odidi Al-qur'aan fun onka ojo ti o kere si ojo meta. Nitorinaa, iwọ omọ iyaa mi alaponle, maa soju kokoro lati fi asikoo rẹ ka Al-qur'aan. Ki o maa ka odiwọn ti o rorun fun o lati maa ka lojoojumọ, ti ire ko ni pa a ti, bi o tilẹ wu ki o ri. Nitori pe, nkan kekere ti n lo deede loore ju nkan ti o pọ ti o n še segesege lọ.

Ti iyee rẹ ba wa fo o tabi ti o sun gbagbera lojo kan, ire yoo ka eyi ti o gbagbe yii ni ojo keji. Ojiṣe Ọlọhun (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe:

« *مَنْ نَامَ عَنْ حَرْبِهِ أَوْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ فَقَرَأَهُ فِيمَا بَيْنَ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَصَلَاةِ الظُّهْرِ كَتَبَ لَهُ كَأَنَّمَا قَرَأَهُ مِنَ اللَّيْلِ* » *“Eni ti o ba sun gbagbe ohun ti o maa n ka tabi ti o sun gbagbe nkankan lara ohun ti o maa n ka ni oru, ti o wa pada ka a ni ojo keji laarin irun Subh ati irun Zuhr, wọn yoo kọ ẹsan fun un geṣe bi ẹni pe oru ni o fi ka a.”* (Muslim lo gba a wa.)

Ni eyikeyii ọna, ma še maa bẹ ninu awọn ti wọn n yan Al-qur'aan lodi, ti wọn si n gbagbee rẹ. Ninu awọn ọna ti a le gba yan Al-qur'aan lodi ni apejuwe ni dida agunla si kikaa rẹ, sisare ka a, kikuna lati ronu si i, kikuna lati mu un lo tabi ki a fi wa iwosan lona odi.

Suratul - Fatihah

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake orun.
- 2 Ope fun Olohun, Olutoju gbogbo e da.
- 3 Oba Ajoke aye, Aşake orun.
- 4 Olukapa ojo idajo.
- 5 Iwo nikan ni a o maa josin fun, odo Re nikan ni a o si maa toro iranlowo.
- 6 Fi wa mo oju ona ti o to.
- 7 Ona awon eni ti O se idera Re fun, ti kii se ona awon ti o binu si, ati awon ti won ti sonu.

(58) Suratul – Mujadalah

Ni oruko Olorun Ajoke Aye, Asake Orun.

1 Dajudaju Olòhun ti gbọ ọrọ (obinrin) eyiti on ba ẹ ẹ ariyanjiyan nipa ọkọ rẹ o si nke ibosi lọ si ọdọ Olòhun; atipe Olòhun si ngbọ tamioromi ẹyin mejèèji. Dajudaju Olòhun ni Olugbọrọ, Ariran.

2 Awọn ẹniti nwọn fi ẹhin (iyawo wọn) we ti iya wọn, kò si ẹniti o jẹ iya wọn ju eyiti o bi wọn lọ, dajudaju nwọn sọ ohun ti ọkan kọ ninu ọrọ ati irọ atipe dajudaju Olòhun jẹ Alamojukuro, Alaforiji.

3 Atipe awọn ẹniti nwọn fi ẹhin awọn iyawo wọn we ti iya wọn, lehinna ti wọn wa nfe ẹri nipa ohun ti wọn ti sọ, nigbana wọn yio sọ ẹru kan di ominira siwaju ki wọn to le fowokan ara wọn. Awọnyi ni a ẹ kilokilo nipa rẹ fun yin, Olòhun jẹ Ẹniti O mọ nipa ohun ti ẹnyin nse nişẹ.

4 Nigbana ẹniti ko ba ri (ẹru) ki o gba awẹ oşu meji ni tele-tele ara wọn siwaju ki nwọn to le fowokan ara wọn. Nigbana ẹniti ko ba ni agbara (āwẹ) ki o bọ ọgọta talaka. Eyi jẹ bẹ ki ẹle ni igbagbo ododo si Olòhun ati Ojişẹ Rẹ. Eyi ni awọn ẹnu āla ti Olòhun. Iyà ẹlẹta-elero n bẹ fun awọn alaigbagbo.

5 dajudaju awọn ẹniti nwọn tako

سُورَةُ الْمُجَادَلَةِ
88 آيات
22 آيات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ
وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۝١
الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ
مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا الَّتِي
وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ
اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ۝٢
وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ
لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّ ذَلِكَ تُوعَطُونَ
بِهِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝٣
فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ
مُتَتَابِعَيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّ ۖ فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فِإِطْعَامُ سِتِّينَ
مِسْكِينًا ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ۗ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ
وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝٤
إِنَّ الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كَثِيرًا
كَمَا كَيْتَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِينَ
عَذَابٌ مُهِينٌ ۝٥
يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا
عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝٦

ọrọ Olòhun ati Ojişẹ Rẹ a o yẹpẹrẹ wọn gegebi a ti yẹpẹrẹ awọn ẹniti o ti siwaju wọn; dajudaju A sọ awọn àmi ti o han kale. Iyà teni-teni n bẹ fun awọn alaigbagbo.

6 Ni ọjọ ti Olòhun yio gbe gbogbo wọn dide, nigbana yio fun wọn niro nipa ohun ti wọn ti ẹ nişẹ. Olòhun ti kọ ọ silẹ awọn si ti gbagbe. Olòhun ni Olujeri lori gbogbo nkan.

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ
 مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا حُمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ
 وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُم
 بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ
 نُهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَيَتَنَجَّوْنَ بِالْآثِرِ
 وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحَيِّكَ
 بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبِهِمْ
 جَهَنَّمُ يَصَلُّونَهَا فَيَنْسِفُهَا إِلَى الْيَمِّ وَمَا يُصِيبُهَا مِنَ الْمَاءِ إِلَّا دُغًا
 فَتَنْجِيهِمْ فَلَا تَنْجُوا بِالْآثِرِ وَالْعُدْوَانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَتَنْجُوا
 بِالْبَيْرِ وَاللَّقَوَىٰ وَأَتَقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٩﴾ إِنَّمَا النَّجْوَى
 مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا
 إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾ يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ
 ءَامَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَانْسَحُوا فَانْسَحُوا
 اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انشُرُوا فَانشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
 مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١١﴾

7 Ire ko ha mo ni pe dajudaju Olorun lo mo ohun ti o wa ninu awon sanma ati ile? Kosi Oro ikoko kan ti won yoo je meta (so) ayafi ki On (Olohun) se ikerin won, nwon ko si ni je marun bikoşe pe ki On (Olohun) se ikefa won, nwon ko si ni kere ju eyi lo, won ko si ni po ju be lo ayafi ki On wa pelu won nibi yiowu ti nwon le ma be; lehinna On yoo fun won niro nipa ohun ti nwon se nise ni ojo ajinde. Dajudaju Olohun ni Onimimo nipa gbogbo nkan.

8 Ire ko woye si awon eniti a ko fun nibi oro ikoko lehinna ti nwon

tun pada si ohun ti a ko fun won, atipe won ba ara won so oro ikoko pelu esse ati idite siraeni ati lati se Ojise. Atipe nigbati won ba de odo re nwon o ki o ni kiki ti Olohun ko fi ki o, won si nso ninu emi won pe: Kini o se ti Olohun ko je wa niya nitori ohun ti a nso? Jahannama yio to won; nwon o jo ninu re o si buru ni ipadasi.

9 Eyin eniti e gbagbo ni ododo, nigbati e o ba ba ara yin soro ikoko, nigbana ki e ma se so oro ikoko nipa esse ati idite siraeni ati lati yapa si Ojise na ki e si ba ara yin so oro ikoko pelu niti rere, ati ki e paiya. Ki e beru Olohun Eniti a o ko yin jo si odo Re.

10 Oro ikoko ki ise nkankan ju oro esu lo ki o le fi ba awon eniti o gbagbo lododo ninu je, atipe ko le se ipalara kankan fun won ayafi bi Olohun ba fe. Ki awon onigbagbo ododo gbe okan le Olohun.

11 Enyin eniti e gbagbo lododo, nigbati won ba so fun yin pe ki e gba ara yin laye ninu ibujoko, nigbana ki e gba ara yin laye. Olohun yio fi aye gba eyin na. Atipe nigbati won ba so pe: E dide, ki eyin na si dide. Olohun yio si se agbega ati iyi fun awon eniti won gbagbo lododo ninu yin, ati awon eniti a fun ni mimo, atipe Olohun lo mo ju nipa ohun ti e nse.

12 Eyin ẹniti ẹ gbagbo lododo, nigbati ẹ ba fe ba Ojişe na soro aşiri po, ki eyin fi ore tita şiwaju oro aşiri yin. Iyen je oore fun yin ati afomo. şugbon ti eyin ko ba ri, nigbana dajudaju Olohun ni Alaforijin, Onike.

13 Eyin ha le ma beru lati ta ore şiwaju wiwa amoran yin bi? Nigbati eyin ko ba sile se be, ti Olohun si gba ironupiwada (ti o mojukuro fun) yin nigbana ki ẹ ma kirun ki ẹ si ma yan saka ki ẹ si tele Olohun ati Ojişe Re. Atipe Olohun ni Oni-mimo.nipa ohun ti ẹ nse.

14 Ire ko wo awon ẹniti won mu awon ẹniti Olohun binu si lore? won ko si ninu yin, won ko si si ninu awon tohun, won a si ma bura eke, won si mo (pe awon nuro).

15 Olohun ti pa lese de won iya ti o le koko. Dajudaju nkan buru ni won se nişe.

16 Won fi ara bibu won se abo, won si nşe awon eniyan lori kuro loju ona Olohun; nitorina iya teniteni n be fun won.

17 Oro (owó) won omó won ko le ro won loro kan lođo Olohun. Awon elewonyi ero ina ni won; won yio se gbera sinu re.

18 Ni ojo ti Olohun yio gbe won dide patapata, won yio si ma bura fun U gegebi won ti m bura fun

يَتَأْتِيهِمُ الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَجَّيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ جُنُودِكُمْ
 صَدَقَةٌ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِن لَّمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
 12 ءَأَشْفَقْتُمْ أَن تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ جُنُودِكُمْ صَدَقْتُمْ فَإِذْ لَمْ تَفْعَلُوا
 وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَيْرٌ يُمَانِعُمُونَ ﴿١٣﴾ ﴿١٣﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا
 غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَّا هُمْ بِنَفْسِهِمْ لَّا مَنَّهُمْ وَيَخْلِفُونَ عَلَى الْكُذِبِ
 وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
 يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾ اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ
 عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿١٦﴾ لَن نَّعْتَنِيَّ عَنْهُمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا أَوْلَادَهُمْ مِّنَ اللَّهِ
 شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ يَوْمَ نَبْعَثُهُمُ
 اللَّهُ جَمِيعًا فَيُحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ أَلَّا
 إِنَّمَا هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٨﴾ أَسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ
 اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخٰسِرُونَ ﴿٢٠﴾
 19 إِن الَّذِينَ يُحَادِّثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أَوْلَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ ﴿٢٠﴾
 20 كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَبُ بِي أَنَا وَرُسُلِي إِنَّكَ اللَّهُ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢١﴾

yin, won o ro pe awon nşe nkan kan pataki ni. Teti ki o gbo, dajudaju opuro ni won.

19 Eşu joba le won lori o mu won gbagbe iranti Olohun. Awon wonni ni ijo eşu. Beni ijo eşu ni awon ti o şofu.

20 dajudaju awon ti won yapa Olohun ati Ojişe re, awon elewoni mbe ninu awon eniyan yeperere.

21 Olohun ti ko o si le pe: dajudaju emi ati awon ojişe Mi ni yio bori. Dajudaju Olohun alagbara ni olubori.

(59) Suratul - Hasri

Ni oruko Qlqrun Ajokę Aye, Aşakę Qrun.

1 Gbogbo nkan ti o wa ni sanma ati ile nşę afomọ fun Qlqhun ni, atipe On ni Alagbara, Qlqğbon.

2 On ni Eniti O mu awon alaigbagbo ti o wa larin awon onitira kuro ni awon ile won ni lilę jade (Haşri) akokọ. E ko ro pe won yio jade atipe won nrope awon ile olodi won yio daabo bo won lođo Qlqhun. şugbon Qlqhun wa ba won lati ibi ti won ko ro, O si ju iberu sinu okan won, won n fi owo won wo awon ile won ati owo awon olugbagbo ododo. Nitorina e woye, eyin ti e ni iriran.

3 Atipe ti ko ba şe pe Qlqhun paşę lile jade lori won ni, dajudaju On iba je won niya ni aye ati pe ni orun iyà ina wa fun won.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ
حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ، وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ
أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمْ
الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا
عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

سُورَةُ الْحَشْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
1 هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ
لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنُّوا أَنَّهُمْ مَانِعَتُهُمْ
حُصُونُهُمْ مِنَ اللَّهِ فَأَنزَلَهُمُ اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرَجُونَ بِيُوتِهِمْ بِأَيْدِيهِمْ وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ
فَاعْتَبِرُوا يَا أُولِيَ الْأَبْصَارِ ﴿٢﴾ وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ
الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابُ النَّارِ ﴿٣﴾

22 Ire ko ni ri awon eniyan kan ti won gba Qlqhun gbo lododo ati ojo Igbehin ti won yio ni ife si eniti o ta ko Qlqhun ati Ojise Re bi o fe bi awon je awon baba won tabi awon omọ won tabi awon arakunrin won tabi awon ibatan won. Awon wonni ni Qlqhun ti fi igbagbo rinle si okan won, awon na ni Qlqhun fi emi-iye kan lati ođo Re ranlowo, yio mu won wo inu oğba idera ti awon odo yio ma şan labę won. Ibe ni won yio şe gberę si. Qlqhun yonu si won, awon na dunnu si Qlqhun. Awonyi ni ijo ti Qlqhun. Dajudaju ijo ti Qlqhun ni yio jere.

4 Eyi jẹ bẹ nitoripe wọn kọ ti Olohun ati Ojiṣe Re, ẹnikan ti o ba tako Olohun, dajudaju Olohun le lati fi iyà jẹ ni.

5 Igi dabinu yio wu ti ẹ ba ge tabi ti ẹ fi silẹ ki o duro lori egbo re, nipa aṣe Olohun ni ati ki O le dojuti awọn obilejẹ.

6 Atipe ohunkohun ti Olohun ba dapada fun Ojiṣe re lati ọdọ wọn, ti ẹ ko ẹ wahala kan pelu ẹṣin tabi rakunmi lo sibe, ṣugbọn Olohun maa nfun awọn Ojiṣe Re ni agbara lori ẹni ti O fe. Atipe Olohun lo ni agbara lori gbogbo nkan.

7 Ohun ti Olohun dapada fun Ojiṣe Re lati ọdọ awọn ara ilu jẹ ti Olohun ati ti Ojiṣe (Re) ati ti awọn ibatan ati awọn ọmọ orukan ati awọn talaka ati ọmọju-ona, ki o ma ba jẹ adapin laarin awọn olowo ninu yin. Atipe ohunkohun ti Ojiṣe na ba fun yin ẹ gba a, ohunkohun ti o ba si kọ fun yin ki ẹ kọ o, ki ẹ si paya Olohun. Dajudaju Olohun le koko lati fi iyà jẹ ni.

8 (Ikogun na) o wa fun awọn alaini ti o ṣi kuro ni ilu, awọn ti a le jade kuro ni ile wọn ati ohun ini wọn, ti wọn nwa oore-ajulo ti Olohun ati iyonu (Re), ti wọn nran Olohun loṣo ati Ojiṣe Re. Awọn elewonyi ni olododo.

9 Atipe awọn ti wọn fi (Ilu

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ. وَمَنْ يُشَاقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝٤ مَاقَطَعْتُمْ مِنْ لَيْنِهِ أَوْ تَرَكَتُمْوهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أَسْوَلِهَا فَيَاذَنَ اللَّهُ وَلِيُخْرِجَ الْفَاسِقِينَ ۝٥ وَمَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝٦ مَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَالرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝٧ لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ۝٨ وَالَّذِينَ بَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْتُونَكَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۚ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝٩

madina) ẹ ile, ti wọn ni igbagbo tele ni ife si awon ti won si kuro ni ilu wa ba won, won ko ni keta kankan si ohun ti a fun won ninu igbaiya won, won fe won ju ara won lo, biatilejepe awon na ni bukata si (nkan ti won fi n ta ore). Enikeni ti a ba se pe ko le sora nibi ahun ti emi re (yio ma ko) awon elewonna ni olujere.

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا
وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا
غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿١٠﴾ أَلَمْ تَرَ إِلَى
الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُظَيِّعُ فِيكُمْ
أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ لَكُمُ
لَكُمْ كَذِبُونَ ﴿١١﴾ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُوهُمْ
وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُولِيَنَّ الْأَدْبَارَ لِمَنْ لَا يَنْصُرُونَ ﴿١٢﴾
لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ
لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٣﴾ لَا يُقْبِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرَى
مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ
جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾
كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿١٥﴾ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ
قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

10 Atipe awon ti o de lehin won nsope: Oluwa wa, foriji wa ati awon omọ iya wa ti won gba iwaju wa ninu igbagbo ododo, ki O ma se je ki adisokan buburu wa ninu okan wa si awon olugbagbo ododo. Dajudaju Oluwa wa, ire ni Alanu, Onike.

11 Nje ire ko ri awon eniti won se-oju-meji ? Ti won nsọ fun awon omọ iya won ti won se aigbagbo ninu awon onitira pe: ti a ba le yin jade (kuro ni ilu),dajudaju awa o jade pelu yin, atipe a ko ni tele enikan nipa yin lailai; atipe ti won ba si ba yin ja, dajudaju ao ran yin

lowo, atipe Olohun ti jeri pe dajudaju awon je opuro.

12 Atipe bi a ba yo won jade (kuro ni ilu), won ko ni ba won jade, bi won ba si ba won ja won ko ni ran won lowo;bi won ba si ran won lowo dajudaju won yio pehinda lehinna a ko ni ran won lowo.

13 Dajudaju iberu yin le ninu igbaaya won ju (iberu) ti Olohun lo. Eyi ri be nitoripe awon naa je eniyan kan ti ko gbọ agboye.

14 Won ko le ba gbogbo yin ja ti e ba wa po ayafi ninu ilu olodi abi lehin ogiri. Ija won le laarin ara won. ire yio ma ro pe won wa ni irepo, be si ni awon okan won ya si ototo, eyi ri be, nitoripe awon na je eniyan kan ti ko ni lakaye.

15 Won da gege bi awon ti o siwaju won laipe yi; won to wo ibi oro won atipe iya eleta elero mbe fun won.

16 O da gege bi esu nigbati o ba so fun eniyan pe: se aigbagbo. Nigbati o ba se aigbagbo, (esu) a sope: Dajudaju emi ti moribo kuro ni odo re: Dajudaju emi nberu Olohun, Oluwa gbogbo eda.

17 Nitorina atubotan awon mejeeji ni pe won wa ninu ina gbere. Atipe eyi ni ẹsan fun awon alabosi.

18 Eyin ẹniti ẹ gbagbo lododo, ẹ paya Olohun ati ki ẹmi koṣkan maa woye ohun ti o n ti siwaju fun ọla, atipe ki ẹ beru Olohun. Dajudaju Olohun na ni Alamotan ohun ti ẹ nṣe niṣe.

19 Atipe ki ẹ maṣe da gegebi awon ẹniti won gbagbe Olohun ti Olohun si mu won gbagbe ori ara won. Awon elewonni ni obileje.

20 Awon ero ina ati awon oḡba idera ko le ba ara won doḡba. Awon ero oḡba idera awon ni olujere.

21 Ti o ba se pe Awa so Al-Kurani yi kale le oke kan lori ni, o ba ri ni (ohun) ti o nteriba ti o nfo perepere fun iberu Olohun. Atipe eyi ni awon apejuwe ti A nfileje fun awon eniyan ki won le ba ronujinle.

22 On ni Olohun Eniti ko si olohun miran ayafi On: Eniti O mo ohun ti o pamo ati ohun ti o han; On ni Alanu julọ, Onike.

23 On ni Olohun Eniti ko si olohun miran ayafi On, Oba (eda) Eni mimo, Eniti o la nibi gbogbo abuku (ara) Oluse ifokanbale, Oluri gbogbo nkan, Alagbara, Eniti

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَتَنظُرُوا نَفْسَ مَا قَدَّمْتُمْ لِغَدْرٍ وَأَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾ لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾ لَوْ أَنزَلْنَا هَٰذَا الْقُرْءَانَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَّرَأَيْتَهُ خَاشِعًا مُّصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَلُ لِنَضْرِبَ بِهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٢١﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عِلْمُهُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢٢﴾ هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٢٣﴾ هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٢٤﴾

O le tulasi awon edare, Eniti o tobi julọ (ti O ni motomoto), Mimo fun Olohun, O mo ju ohun ti won fi nse orogun Re.

24 On ni Olohun Oluda eda, Olukan eda, Oluya aworan eda: awon oruko ti o dara ni ti Re; ohun ti o mbe ninu sanmo ati ile nse afomo fun U; atipe On ni Alagbara, Oloḡbon.

(60) Suratul-Muntahinah

Ni oruko Olorun Ajoke Aye, Aşake Orun.

1 Eyin ti ẹ gba Olohun gbọ ni ododo, ẹ maşe mu awon ota Mi ti işe ota eyin na ni ore (imule). Ti ẹ o ma wa lo ife si won, be si ni won ti şe aigbagbo si ohun to de wa ba yin ni ododo, won yio fe lati yo Ojişe na jade (ku ro ninu ilu) ati eyin na pelu nitoripe eyin gba Olohun Oluwa yin gbọ! Bi eyin ba jade lo si ogun loju ona ti Emi ati lati wa iyonu Mi ẹ o ha ma ni ife won ni ikoko bi? Atipe Emi lo mo julọ on ti ẹ fi npamo ati ohun ti ẹ nşe afihan re (sita). Atipe .eniti o ba şe be ninu yin nitorina dajudaju o ti şi na oju o na ti oto.

2 Bi won ba bori yin, won yio je ota fun yin, won yo si na owo ija won si yin ati ahon won pelu aidara, atipe won fe pe ki eyin şe aigbagbo.

3 Awon ebi yin ati awon omo yinko ni le şe yin ni ore kan ni ojo inaro (ajinde), on yio si şe ipinya larin yin. Atipe Olohun ni Oluri ohun ti ẹ şe ni şe.

4 Dajudaju ikose rere ti wa fun yin ni ara ibrahim ati awon eni ti o pelu re, nigbati won wi fun awon eniyan won pe dajudaju awa moribọ kuro ni odo yin ati kuro ninu on ti ẹ nsin lehin Olorun. Ati

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْصَادٍ فَسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ۝١ إِنْ يَتَّقُواكَ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَسْطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتَهُم بِالسُّوَىٰ وَوَدَّوْا لَوْ تَكْفُرُونَ ۝٢ إِنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَصِلْ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ يَمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝٣ قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَءُؤُا مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحَدَهُ ۝٤ أَلَا قَوْلُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنبَأْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ۝٥ رَّبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَآغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝٥

koto yin, ota ati ibinu ti han ni ari wa ati ni arin eyin titi lailai ayafi ti ẹ ba gba Olohun kanşoşo gbọ, ayafi oro ti ibrahim so fun baba re pe: Dajudaju emi yio toro idariji fun o, be si ni emi ko ni ikapa kinikan fun o lodo Olohun Oluwa wa, Ire ni agbara le ati pe odo Re ni anronupiwada si, odo Re ni a o si pada si.

5 Oluwa wa, (jowo) maşe wa ni eniti awon alaigbagbo yio ko iyonu ba, ki O si foriji wa, Oluwa wa. Dajudaju ire ni alagbara, Ologbon.

6 Dajudaju ikoşe rere ti wa fun yin ni ara wõn fun ẹniti o nni ireti si Ọlõhun ati ojo ikehin. Atipe ẹnike ni ti o ba şeri pada, dajudaju Ọlõhun na On ni oluroro, Ẹniti ope to si.

7 O le je pe Ọlõhun yio fi iferan si arin nyin ati awõn ẹniti ẹninyin mu ni ota ninu wõn. Ọlõhun ni Aleşe, Ọlõhun ni Alaforiji, Onike.

8 ko ko fun yin nipa awõn ẹniti wõn ko ba yin jagun nipa ẹsin ti wõn ko si le yin jade kuro ninu ile yin, pe ki e maşe ore fun wõn ati işe dede si wõn. Dajudaju Ọlõhun feran awõn oluşe dede.

9 Ohun ti Ọlõhun ko fun yin ni pe ki e ma mu wõn ni ore imule awõn ẹniti wõn ba yin jagun nipa ẹsin, ti wõn si le yin jade lati inu ile yin ti wõn nşe iranlowo (fun awõn ota yin) lati le yin jade; ẹniti o ba nba wõn şe ore, awõn wõnni ni alabosi.

10 Ẹyin onigbagbo ododo, nigbati awõn onigbagbo ododo obinrin ba wa ba yin ti wõn nşi kuro (loḍo awõn alaigbagbo) ni ilu wõn, nigbana ki e wadi oro lenu wõn wo. Ọlõhun lo mo ju nipa igbagbo wõn. Nigbana ti ẹyin ba mo wõn pe onigbagbo ododo obinrin ni wõn nigbana ki ẹyin maşe da wõn pada si oḍo awõn alaigbagbo. Awõn obinrin yi koje eto fun wõn, beşe si ni awõn okunrin (keferi) yi ko je eto fun awõn (obinrin musulumi) yi naa. Ki ẹyin fun wõn ni ohun ti wõn na ni owo (lori awõn obinrin na); ko si eşe

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ
وَمَن تَوَلَّىٰ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦﴾ عَسَىٰ اللَّهُ أَن يَجْعَلَ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُم مِّنْهُم مَّوَدَّةَ اللَّهِ وَقَدِيرٌ بِاللَّهِ غَفُورٌ رَّحِيمٌ
﴿٧﴾ لَا يَنْهَىٰكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُم
مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ
﴿٨﴾ إِنَّمَا يَنْهَىٰكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُم
مِّن دِيَارِكُمْ وَظَهَرُوا عَلَىٰ إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّوْهُمْ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَٰئِكَ
هُم الظَّالِمُونَ ﴿٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ
مُهْتَجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِن عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ
فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَأَهُنَّ عَلَيَّكُمْ وَإِن كُنَّ عِدَّةَ مَا أَنفَقُوا
وَلَا تَمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكُفَّارِ وَسَلُّوا مَا أَنفَقْتُمْ وَلَسْتُمْ لَهُمْ مَّا أَنفَقُوا
ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ يَتْلُو كُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾ وَإِن فَاتَكُمْ
شَيْءٌ مِّنْ أَرْزَاقِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقِبْتُمْ فَاتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ
أَرْزَاقُهُمْ مِّثْلَ مَا أَنفَقُوا وَآتَوْا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

fun yin pe ki ẹyin fe wõn, nigbati ẹyin ba ti fun wõn ni owo ife wõn. Ki e maşe fi wõn şe aya ti nwon ba ši wa ni alaigbagbo obinrin, e bere ohun ti e na ni owo (fun wõn), atipe ki awõn na bere ohun ti wõn na. Eleyiun ni idajo Ọlõhun; n şe idajo ni arin yin, atipe Ọlõhun ni Onimimo, Ojogbon.

11 Ti nkankan ba bo fun yin ninu awõn iyawo yin si oḍo awõn alaigbagbo, ti e ba jagun ti e si ri oro ko ki ẹyin fun awõn ẹniti iyawo wõn lo ni irufe ohun ti wõn na ni owo, ki e si beru Ọlõhun Ẹniti ẹyin ni igbagbo ododo si.

يَأْتِيهَا النَّارُ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعَنَّكَ عَلَىٰ أَنْ لَا يُشْرِكْنَ
بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يُشْرِكْنَ وَلَا يُزِينَ وَلَا يُقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِينَ
بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِيهِنَّ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيَنَّكَ
فِي مَعْرُوفٍ فَبَايِعَهُنَّ وَأَسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ
يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَانْتَرَلُوا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
قَدْ يَسْأَلُونَ مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَسْأَلُ الْكُفَّارُ مِنَ أَصْحَابِ الْقُبُورِ

سُورَةُ الصَّفَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ
كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ
إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًا كَانَهُمْ
بُنِينَ مَرْصُوصٍ وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ لِمَ
تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ قَدْ عَلِمْتُمْ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ إِلَيْكُمْ فَلَمَّا
رَأَوْا آيَاتَ اللَّهِ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِينَ

12 Ire Annabi, nigbati awon onigbagbo ododo obinrin ba wa ba o ti won wa ba o se majemu lori pe awon ko ni da nkan po mo Olohun mo atipe awon ko ni jale atipe awon ko ni se agbere atipe awon ko ni pa awon omoo won atipe awon ko ni da adapa irọ eyiti won fi owọ won ati esẹ won se (nipa gbigbe omoo ti kiise ti oko fun u) ti won ko si ni yapa re nibi daradara, nigbana ba won se majemu, ki o si toro aforiji lodọ Olohun fun won, Dajudaju Olohun ni Alaforiji, Onike.

13 Eyin onigbagbo ododo, ki eyin maşe ba awon eniyan kan ti Olohun ti binu si se ore imule, dajudaju won ti so ireti nu nipa orun, gegebi awon alaigbagbo ti so ireti nu nipa ero sare.

(61) Suratul - Soffi

Ni oruko Olohun Ajoke Aye, Asake Orun

1 Awon ohun ti o wa ninu sanmon ati ohun ti o wa ni ori ile won nfi ogo fun Olohun; atipe On ni Alagbara, Ologbon.

2 Eyin eniti e gbagbo lododo, kilose ti eyin fi nsọ ohun ti ohun ti eyin ko ni se nise.

3 O je ohun ibinu ti o tobi ni odo Olohun pe ki eyin ma so ohun ti eyin ko ni se nise.

4 Dajudaju Olohun feran awon eniti won njagun si oju ona Re leto-leto, won da gegebi (odi) ti a mo ti o le po mo ara won.

5 Atipe (ki o se iranti) nigbati Musa so fun awon eniyan re pe: Eyin eniyan mi, kilose ti eyin fi nni mi lara, beni dajudaju eyin mo pe ojişe Olohun ni emi je si yin? Nigbati won şeri, Olohun na şeri okan won. Olohun ko ni fi ona mo awon obileje eniyan.

6 Atipe (şe iranti) nigbati Isa omoo Mariyamọ sope: Eyin omoo Israila, dajudaju emi je ojişe Olohun si yin ti

o jeri ododo si ohun ti o ti siwaju ninu At-Taorata mo si je olufun (nyin) niro idunnu nipa Ojiṣe kan ti yio de lehin mi ti oruko re yio ma je Ahmadu. ṣugbon nigbati o de wa ba won pelu alaye ti o yanju, won sope: Idan kan ti o han gbangba nu eyi.

7 Tani je alabosi ju eniti o nda adapa irọ mọ Olohun lo nigbati a npe e sibi Eṣin Alafia (Islam). Atipe Olohun na ko ni fi ona han awon alabosi eniyan.

8 Won fe lati pe ki won pa imole Olohun nipa (oro) enu won, Olohun yio si pe imole Re, biofe bi awon alaigbagbo ko.

9 On (Olohun) ni Eniti O ran Ojiṣe re pelu itonisona ati esin ododo, ki O le fi bori gbogbo esin miran, biofe bi awon ti o nda nkan po mọ Olohun ko.

10 Eyin eniti e gbagbo lododo, nje emi ko ni toka fun yin sibi owo kan ti yio gba yin la ninu iya eleta-elero.

11 (On ni pe) ki eyin gba Olohun gbọ ni ododo ati Ojiṣe Re, ki eyin si gbiyanju si oju ona Olohun pelu owo yin ati emi yin. Awonyi dara ju fun yin ti eyin ba je eniti o mo be.

12 On yio si fi ori eshe yin ji yin, yio si fi yin wo ogba-idera ti awon odo nshan ni isale won, ati awon ibugbe ti o dara ninu awon ogba-idera ibugbe ti yio ma wa titi, eyi je erenje ti o tobi.

13 Ati awon miran ti eyin feran re: On ni aranse lati odo Olohun ati isegun ti o sunmo; ki o si fun awon

وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرَةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدٌ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٦﴾ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٧﴾ يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٨﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٩﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَهْلَ الذِّكْرِ عَلَى تِجْرَةٍ تُنْجِيكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿١٠﴾ تُوْمَتُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَنُجْهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ ذَلِكَ لَكُمْ تَجْرَةٌ أَنْ تَقْعَمُوا فِي بُغْفَرٍ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسْكَنٌ طَيِّبَةٌ فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١١﴾ وَأُخْرَى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِيرٌ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَتَمَّتْ طَائِفَةٌ مِنْ نَحْوِ إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَى عُدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

onigbagbo ododo niro idunu.

14 Eyin eniti e gbagbo lododo, e je eniti yio ran esin Olohun lowo, gege bi Isa Omọ Mariyamọ ti so fun awon omọ lehin re pe: Tani yio se iranlowo fun mi si oju ona ti Olohun? Awon omọ lehin re sope: Awa yio ran esin Olohun lowo. Awon apa kan gbagbo ninu awon omọ Israila awon apakan si se aigbagbo (Keferi); nigba na A fun awon eniti won gbagbo lododo ni agbara bori awon ota won ti won wa je eniti o bori.

(62) Suratul – Jumu'ah

Ni oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

1 (Gbogbo) ohun ti o wa ni sanmon ati ohun ti o wa ni ile nşe afomọ fun Olohun, Oba ti o mo, Alagbara, Oloḡbon.

2 On ni Eniti O gbe dide larin awon alaikomọkọ moḡka Ojişe kan ninu won ti o nke awon aya Re fun won ti o si n fo won mo (kuro ninu ebo), o si n ko won ni Tira ati oḡbon, botilejepe won sonu şiwaju.

3 Ati awon miran ninu won ti won ko iti lepa ba won. Atipe On ni Alagbara, Oloḡbon.

4 Eyi je ore ajulo ti Olohun, A si ma fun eniti O ba fe. Atipe Olohun ni Olore - ajulo ti o tobi.

5 Apeşe Awon ti a fi (Tira) At – Taorata ran nişe si ti won ko telee, o da gegebi apeşe ketekete ti o ru eru iwe; apeşe buburu ni apeşe awon eniyan ti o pe awon ayah Olohun niru. Atipe Olohun ko ni fi ona mo awon alabosi eniyan.

6 Sope: Eyin Yahudi, ti e ba ni ero pe eyin nikan ni ore-imule Olohun ju awon eniyan ti o ku lo, nigbana e toro pe ki e ku ti o ba je pe olododo ni yin.

7 Won ko ni toro re lailai, nitori ohun ti owo won ti şiwaju, atipe Olohun mo awon alabosi.

سُورَةُ الْجُمُعَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْبِغُ لَكُمْ فِي الْمَغَارِبِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ۝۱ هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ۝۲ وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلَيْسَ فِي سُرُورِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝۳ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ۝۴ مَثَلُ الَّذِينَ حُمِلُوا الثَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝۵ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنْتُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝۶ وَلَا يَسْتَمْتِنُوهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ۝۷ قُلْ إِنْ الْمَوْتُ الَّذِي تُفَرِّوْنَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّوْنَ إِلَىٰ عَلِيمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝۸

8 Sope: Dajudaju iku na ti e nsa fun yio le yin ba, lehinna a o şeri yin lo si odo Eniti O mo kokọ ati gbangba, Ohun yio se irohin ise ti e se fun yin.

9 Eyin olugbagbo ododo, nigbati won ba pe irun ojo jum'ah (akojo), e yara lo sibi iranti Olohun, e fi rira-tita silẹ, eyi ni o dara fun yin ti o ba je pe e mo.

10 Nitorina nigbati e ba pari irun na tan, e tuka si ori ile ki e si ma wa kiri ore-ajulo Olohun, ki e si ma ranti Olohun, pupo, ki e le jere.

11 Atipe nigbati won ba ri owò kan, tabi ohun idaraya kan, won yio da lo sibe, won yio si fi ire nikan silẹ ni iduro. Sope: Nkan ti o wa lodò Olohun lore ju ere idaraya ati owo sişe lo, atipe Olohun ni olupese ti O dara julo.

(63) Suratul Munāfikūna

Ni oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

1 Nigbati awon alagabagebe ba wa si odò re, won yio sope: Dajudaju awa jeri pe Ojise Olohun ni ire. Olohun si mo pe dajudaju Ojise on ni ire je. Olohun si ti jeri pe dajudaju opuro ni awon alagabagebe (Munāfikūna).

2 Won fi awon ara bubu won se idabobo (fun ara won), won sin şeri (awon eniyan) kuro ni oju ona Olohun. Dajudaju aidara ni ohun ti won se nişe.

3 Eyini je be nitoripe won

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٩﴾ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَانْعَمُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٠﴾ وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَبِيرٌ الرَّزِيقِينَ ﴿١١﴾

سُوْرَةُ الْمُنَافِقِيْنَ ﴿١١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَتَّبِعُكَ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾
 اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطُبِعَ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾ وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُسْنَدَةٌ يُحَسِّنُونَ كُلَّ صَيْحَةٍ عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُّ فَاحْذَرْهُمْ فَنُلَاقُهُمْ أَنَّىٰ نُوَفِّقُونَ ﴿٤﴾

gbagbo lehinna won tun se aigbagbo nitorina a ti fi odidi di okan won, won ko ni gbò agboye.

4 Atipe nigbati o ba ri ara won yio jo o loju; bi won ba si soro, ire yio te ti si oro won. won da gegebi igi patako ti a fi ti (ogiri). won a ma ro gbogbo ibosi (kike) le ara awon lori, awon won yi ni ota, nitorina so ara re lodò won. Ibi Olohun ko ma ba won bawo ni won se le ma ngunri.

وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّارٌ وَهُمْ
 وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ ﴿٥﴾ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ
 أَسْتَغْفَرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ
 اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٦﴾ هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ
 لَا تُنْفِقُوا عَلَىٰ مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَنْفَضُوا وَيَلَّهَ
 خَزَائِنُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُتَّقِينَ لَا يَفْقَهُونَ
 يَقُولُونَ لَيْنَ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ
 مِنهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
 الْمُتَّقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ
 أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ
 ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩﴾ وَأَنْفِقُوا مِنْ بَارِقَتِكُمْ
 مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي
 إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَقْتُ وَأَكُنُّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾ وَلَنْ
 يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

سُورَةُ النَّجْمِ الْاٰثِنِ

١١
آبَابُهَا

١٠
رَبِّيْهَا

﴿٥﴾ Atipe ni gba ti aba so fun won pe: E wa nibi ki Ojise Olohun wa idariji fun yin, won a si gbnri won atipe ire o ri won ti won o ma seri ni ti oluse igberaga.

﴿٦﴾ Bakanna ni fun won o toro idariji, abi o ko tile toro idariji, Olohun na ko ni fi awon ijo obileje mona.

﴿٧﴾ Awon na ni eniti won nsope: E ko gbodo na wo (yin) fun awon ti won wa ni odo Ojise Olohun titi won yoo fi tuka (kuro ni odo re). Be si ni ti Olohun ni pepe oro ti sanmon ati ti ile, awon koseeku-

koşe eye eniyan ko gbọ agboye.

﴿٨﴾ Won yio wa sope: Dajudaju bi awa ba pada de sinu (ilu) Madina, dajudaju awon alagbara (ilu na) yio wa yo awon eni yepere jade kuro ninu re. Sugbon ti Olohun ni agbara ati ti Ojise Re ati ti awon agba (Olohun) gbọ lododo, sugbon awon alagabagebe won ko mo be.

﴿٩﴾ Eyin onigbagbo ododo, e mase je ki awon owo yin ati awon omọ yin ko airoju ba yin kuro nibi iranti Olohun; enikeni ti o ba se eyi, nigbanaa awon elewoni je eni-oyo.

﴿١٠﴾ Ati ki e wa na ninu ohun ti A se ni ese fun yin siwaju ki iku to de wa ba enikan yin, depo ti yio fi ma sope: Oluwa mi, kiloşe ti O ko lo mi lara di igbakan ti o sunmo, ki emi le fi toro anu ati ki nle je okan ninu awon eni rere.

﴿١١﴾ Atipe Olohun ko ni lo emi kan lara nigbati akoko re ba de, atipe Olohun na ni Alamotan ohun ti e nse.

(64) Suratul – Tagābunu

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake Orun

1 Ohun ti mbe ninu sanmon ati ohun ti mbe ninu ile nşe afomo fun Olohun. Ti Re ni oia, atipe ti Re ni ope; atipe on ni Alagbara lori gbogbo nkan.

2 On ni Eniti o şe e da yin, alaigbagbo nbe ninu yin atipe onigbagbo ododo si mbe ninu yin. Atipe Olohun naa ni oluri ohun ti e nşe.

3 On da sanma ati ile pelu ododo, o si ya awon aworan yin, O si şe awon aworan yin na daradara; atipe odo re ni e o padasi.

4 O mo ohun ti n be ninu sanmo ati inu ile, O si mo ohun ti e fi n pamo ati ohun ti e nşe afihan re sita. Atipe Olohun na ni Oni-mimo ohun ti n be ninu awon igbaya.

5 Nje iro awon eniti won şe aigbagbo ni isiwaju ko ti wa ba yin bi? Nitorina won towo buburu iya eshe won. Atipe ti won ni iya eleta – elero.

6 Eyi ri be nitoripe awon ojişe ati ojişe Re ati imole eyiti A sokale. Atipe Olohun na ni Alamotan ohun ti e nşe nişe.

7 (Ranti) ojo ti yio ko yin jo fun ojo ikojo, eyihun ni ojo ere (fun awon olugbagbo lododo) ati ojo adanu (fun awon alaigbagbo). (Tagābunu). Eniken ti o ba ni

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنٌ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصُورَكُمْ فَاحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿٣﴾ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٤﴾ أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥﴾ ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشْرًا مِثْلُ مَا بَشَرْنَا فَنَكُرُوا أَتَى وَأَسْتَعْتَى اللَّهُ وَاللَّهُ عَنَى حَمِيدٌ ﴿٦﴾ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُغْنَا قُلُوبَنَا وَرُبِّي لَنُبْعَثَنَّهُمْ لِنُبَيِّنَهُنَّ لِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ فَتَأْمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُولِهِ وَالنُّورَ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٨﴾ يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ الْغُلَابِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَعَمِلْ صَالِحًا حَيَّرْنَا عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيَدْخُلُهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٩﴾

7 Awon eniti won şe aigbagbo rope: (Olohun) ko ni le gbe won dide. Sope: Beni, Oluwa mi ni mo fi bura, dajudaju a o gbe yin dide lehinna a o fun yin niro ohun ti e ti şe. Atipe eyi je irorun fun Olohun.

8 Nitorina ki e gba Olohun gbo ati ojişe Re ati imole eyiti A sokale. Atipe Olohun na ni Alamotan ohun ti e nşe nişe.

9 (Ranti) ojo ti yio ko yin jo fun ojo ikojo, eyihun ni ojo ere (fun awon olugbagbo lododo) ati ojo adanu (fun awon alaigbagbo). (Tagābunu). Eniken ti o ba ni

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ حَلِيلِينَ فِيهَا وَيَسَّ الْمَصِيرُ ﴿١٠﴾ مَا أَصَابَ مِنْ
مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ، وَاللَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١﴾ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَىٰ رَسُولِنَا الْبَلَّغُ الْمُبِينُ ﴿١٢﴾ اللَّهُ لَا إِلَهَ
إِلَّا هُوَ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَايِسْتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٣﴾ يَتَأَيَّأُ
الَّذِينَ آمَنُوا إِتٍ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عُدُوا
لَكُمْ فَأَحْذَرُوا هُمْ وَإِن تَعَفَّوْا وَتَصَفَّحُوا وَتَغْفِرُوا
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٤﴾ إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ
فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾ فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ
وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنْفُسُكُمْ خَيْرٌ لِّأَنْفُسِكُمْ وَمَنْ
يُوقِ شَحْمَ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾ إِن تَقْرَبُوا
اللَّهَ قَرَابَةً يَجْعَلْ لَكُمْ رِزْقًا وَيُغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ شَاكُرٌ
حَلِيمٌ ﴿١٧﴾ عَلِمُوا الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٨﴾

سُورَةُ الطَّلَاقِ

١٢

١٥

igbabgo ododo si Olohun ti o si se ise rere, O n yio pa-re ašise re fun u yio si fi sinu oğba idera ti awon odo nšan ni isale re ti won yio se gberer ninu re lailai. Eyi ni ere ti o tobi.

﴿10﴾ Atipe awon eniti won se aigbabgo ti won si pe awon ami wa niro, awon elewonni ni ero ina, ti won yio se gberer ninu re; atipe o buru ni apadasi.

﴿11﴾ Adanwo kan ko le sele ayafi pelu iyonda ti Olohun. Atipe eniken ti o ba gba Olohun gbo yio fi okan re mona. Olohunni Oni - mimo gbogbo nkan.

﴿12﴾ Atipe ki e tele ti Olohun ati ki e tele ti Ojise na; bi enyin ba si yipada, nitorina ohun ti o je oranyan fun Ojise Wa ni ijise (Olohun) de ogongo ti o han.

﴿13﴾ Olohun, kosi olohun miran ayafi Oun. Atipe ki awon olugbagbo ododo fi ara ti Olohun.

﴿14﴾ Eyin eniti e gbagbo lododo, dajudaju ota yio ma be fun yin ninu awon iyawo yin ati awon omoyin, nitorina ki e sora yin ni odowon. Bi e ba si se (idekun) amojukuro ti e se ipamora ti e si se aforijin, nitorina dajudaju Olohun ni Alaforiji, Onike.

﴿15﴾ Dajudaju awon owó yin ati awon omoyin adanwo ni won je, atipe Olohun ni esan ti o tobi lodowon.

﴿16﴾ Nitorina e beru Olohun bi e ti ni agbara mo, Ki e si gboro ki e si tele (ti Olohun) ki e si ma na owo yin (si ti ona Oluwa); o je ore kan fun yin. Atipe eni-ti a ba so (dabobo) nibi ahun ti emi re (l'epe k'ose), awon elewonni ni olujere.

﴿17﴾ Bi eyin ba ya Olohun ni owo ni yiya ti o dara, yio di adipele re fun yin yio si foriji yin. Atipe Olohun na ni Oludupe, Oni-suru.

﴿18﴾ Oni-mimo koko ati ti gbangba, Olupataki ni Ojogbon ni.

(65) Suratul – Talak

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake Orun

1 Irẹ Annabi nigbati ẹyin ba ẹ kọ awọn Obinrin silẹ, nigbana ki ẹyin kọ wọn pẹlu titẹle akoko wọn, ki ẹyin ka akoko na (pe); ki ẹyin si paya Olohun Oluwa yin. ki ẹyin maşe le wọn jade ninu ile wọn, atipe awọn na kò gbọḍo jade, ayafi ti wọn ba lo şe ibajẹ ti o han gedegbe. Awọnyi ni ẹnu - āla Olohun, ẹniti o ba tayọ ẹnu - āla Olohun, dajudaju o ti şe abosi fun ori ara rẹ. Irẹ kò le mọ boya Olohun le jẹ ki ọrọ miran şe le ẹhin eyini.

2 Nigbati wọn ba lo akoko wọn tan ẹ fara yin mọra pẹlu daradara tabi ki ẹ ya pẹlu wọn pẹlu daradara, ki awọn olododo meji jẹri sii ninu yin, ki ẹ si jẹri ododo tori ti Olohun. Eyiun ni anşeni wasi fun ẹniti o ba jẹ onigbagbo ododo si Olohun ati ojo ikeyin. Atipe ẹniti o ba n paya Olohun yio fi ona han.

3 Yio si pese fun ni aye ti kò ni ero. Atipe ẹnikeni ti o ba gbẹkẹle Olohun on yi o to o. Dajudaju Olohun yio mu ọrọ Rẹ de opin. Dajudaju Olohun ti diwọn eto akoko gbogbo nkan.

4 Awọn obinrin ti wọn ko ni ireti nipa nkan oşu ninu awọn

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِقُوهُنَّ لِعَدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا
 الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تَخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ
 وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحِشَةٍ مُبِينَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ
 اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ
 اللَّهُ يُمَحِّدُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾ فَإِذَا بَلَغَ أَحْلَاهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ
 بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ
 وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكَ كُمْ بُوْعُظٌ بِهِ مِنْ كَانَ يُوْمِنُ
 بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾ وَيَرْزُقْهُ
 مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ
 بِلِغِ أَمْرِهِ قَدِيرٌ فَجَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾ وَالَّتِي بَيَّسَ
 مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنْ أَرْبَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ
 وَالَّتِي لَمْ يَحِيضْنَ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ
 وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٤﴾ ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ
 إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٥﴾

iyawo yin, ti ẹyin ba nşe iye meji, nigbana onka wọn jẹ oşu meṭa, ati awọn ti ko şe ‘ela’ ri rara. Atipe awọn ti wọn ni oyun, akoko ti wọn ni ki wọn bi oyun inu wọn. Ẹnikeni ti o ba paya Olohun, yio şe ọrọ rẹ ni irọrun.

5 Eyi ni aşe Olohun ti O sọkalẹ fun yin. Ẹnikeni ti o ba paya Olohun, yio pa buburu rẹ rẹ, yio si fun ni ẹsan ti o tobi.

أَسْكَنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وَجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنَّ لِضَعْفِهِنَّ
 عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ بَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ
 فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ وَأَتِمُّوا رَبَّتَهُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ
 تَعَاسَرْتُمْ فَسَرِّضُوا لَهُنَّ أُخْرَىٰ ﴿٦﴾ لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ
 وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا
 إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾ وَكَاتِبٍ مِنَ قَرِيْبِهِ
 عَنَّتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَمَا سَبَّحْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَدَّبْنَاهَا
 عَذَابًا نُكْرًا ﴿٨﴾ فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ﴿٩﴾
 أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ ءَامَنُوا
 قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ﴿١٠﴾ رَسُولًا يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُمِيزَاتٍ
 لِيُخْرِجَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ
 وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَعَمِلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
 الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لِرِزْقِهَا ﴿١١﴾ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ
 سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَنْزِلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ
 اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿١٢﴾

6 Efun wọn gbe ninu ibugbe yin. mọ, ki ẹ maṣe ni wọn lara nipa fifun aye mọ wọn. Ti wọn ba si ni oyun nigbana ki ẹ ma nawo fun wọn titi ti wọn yio fi bi oyun inu wọn. Ti wọn ba fun ọmọ ni ọmu fun yin, ki ẹ fun wọn ni owo oya wọn, ki ẹsi damoran larin ara yin peḷu daradara; ti ọrọ yin ko ba papọ, nigbana ki ẹ gba (alagbatọ) o miran ki o fun lomu.

7 Ẹniti o ni (ọrọ) pupọ ki o na ninu ẹ, ẹniti a si diwọn arisiki ẹ (fun ni iwọnba ipese), ki on na si na ninu ohun ti Ọlọhun fun u.

Ọlọhun ko fi kọ ẹmi kan lọrun kọja ohun ti O fun u. Ọlọhun yio mu irorun wa lehin inira.

8 Melomelo ninu ilu kọkan ti wọn yapa kuro nibi aṣe Oluwa wọn ati awọn ojiṣe Re, Awa ba wọn ṣiro iṣe wọn ni iṣiro ti o le, Awa si je wọn niyà ti ọkan kọ.

9 Nigbana yio tọ ẹsan buburu iṣe ẹ wo, atubotan ọrọ ẹ je ofo

10 Ọlọhun ti pa lese de wọn iyà ti o le, nitorina ẹyin onilākaye ti ẹ gbagbo lododo, ẹ paya Ọlọhun. Dajudaju Ọlọhun ti sọ (oni) iṣinileti kalẹ fun yin.

11 Ojiṣe kan ni ti yio ma ka awọn ayah Ọlọhun ti o yanju fun yin, ki o le yọ awọn ẹniti o gbagbo lododo ti wọn si nṣe iṣe rere kuro ninu okunkun (aigbagbo) lọ sinu imọጅ (igbagbo - ododo), Ẹnikeni ti o ba gba Ọlọhun gbọ lododo ti o si nṣe iṣe rere, On yio fi wọ ọgba-ideṛa eyiti awọn odo nṣan nisale ẹ, wọn o si ẹ gbera sinu ẹ lailai. Dajudaju Ọlọhun ti pese ti o dara julọ fun u.

12 Ọlọhun ni Ẹniti O da sanma meje ati iru wọn ni ile. O si nsọ aṣe kalẹ larin wọn ki ẹyin le mọ pe dajudaju Ọlọhun ni Alagbara lori gbogbo nkan, atipe dajudaju Ọlọhun fi mimọ Re rọkirika gbogbo nkan.

(66) Suratul -Tahrimi

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake Orun

1 Irẹ annabi, kinişe ti o sọ nkan ti Olohun şe leto fun ọ di ewo (fun ra re)? Irẹ fi nwa idunnu awon iyawo re? Olohun je Oludarijini, Onike.

2 Dajudaju Olohun ti şe ofin fun yin bi e ti ma moribo ninu ibura yin; Olohun si ni Oluranlowo yin, On si ni Onimimo, Ologbon.

3 Atipe nigbati annabi ba okan ninu awon iyawo re so oro ni ipamo, nigbati oniyen so o (fun olomiran), Olohun si fi on han a (Annabi). On (Annabi) fi apakan pamọ Nitorina nigbato on so o fun u; (iyawo re) o sope: Tani o so eyi fun o?. O sope: (Olohun): Onimimo, Alamotan ni O so fun mi.

4 Ti eyin (iyawo re mejeji) ba ronupiwada lo ba Olohun, okan eyin mejeji papa te si sise eyi; ti e basi ran ara yin lowo si (Annabi), Dajudaju Olohun ni Olurnlowo re ati Jibrilu ati awon oniwa rere ninu awon olugbagbo ododo ati awon Malaika ti won je oluranlowo lehin eyi.

5 O le je Oluwa re yio firapo fun awon obinrin (miran) ti won dara ju yin lo. Ti o (Annabi) ba ko yin silẹ. Awon (obinrin miran) ti wonje olupa-ofin-Olohun-mo Awon

سُورَةُ التَّحْرِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَتَّيْتَأُ النَّبِيُّ لِمَ حُرِّمَ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبَغَّى مَرَضَاتِ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١﴾ قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحْلَةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٢﴾ وَإِذَا أَسْرَ النَّبِيُّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَأَ بِهَا بِهِنَّ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَأَهَا بِهِنَّ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَكَ هَذَا قَالَ نَبَأَنِي الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾ إِنْ تَوْبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَتْ قُلُوبُكُمَا وَإِنْ تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَلَّىحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٤﴾ عَسَى رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنْ أَنْ يُبَدِّلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِمَّنْ كُنْتُمْ مُسَلِّمَاتٍ مَوْمِنَاتٍ قَدْ نَبَأَتْ عَائِشَةُ سَبَّحَتْ تَبَيَّنَتْ وَأَبْكَرًا ﴿٥﴾ يَتَّيْتَأُ الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيكَمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٦﴾ يَتَّيْتَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَئِنِ اعْتَدِرُوا الْيَوْمَ إِنَّمَا تُجْرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٧﴾

onigbagbo ododo, awon olutele ase (Olohun), awon oluronupiwada, awon olujosin, awon gbawegbawe, awon adelebo ati wundia.

6 Eyin ti e gbagbo ni ododo, e gba ara yin la ati awon eniyan yin nibi ina ti o je pe awon eniyan ati awon okuta ni a fi nko o; awon Malaika ti o ni ipa ati agbara ni oluso re, won ki yi ase Olohun ti O ba pa fun won pada, won a si ma mu ase ti a ba pa fun won se.

7 Eyin alaigbagbo, ko si aroye kankan (awawi) fun yin loni, dajudaju a o san esan ise ti e se fun

yin nikan ni.

8 Eyin ti ẹ gbagbo, ẹ ronupiwada lo ba Olohun ni ironupiwada ti otito. O le je pe Oluwa nyin yio pa awon eshe nyin re yio si fi nyin wo sinu ogba idera eyiti awon odo n san nisale re, ojo ti Olohun ko ni dojuti Annabi ati awon ti o gbagbo ni ododo pelu re. Imole won yio ma tan niwaju won ati owo-otun won, won yio sope: Oluwa wa, se imole wa ni pipe fun wa ki O si dariji wa, dajudaju ire ni alagbara lori gbogbo kan.

9 Ire Annabi, ma sapa le awon alaigbagbo ati alagabagebe lori, ki o si le koko mo won lori; ina jahannama in ibugbe won, apadasi buruku ni.

10 Olohun fi apejuwe lele fun awon ti ko gbagbo, iyawo Nuha ati iyawo Nutu. Awon mejeji wa labẹ awon erusin Wa meji ti won je oniwa rere, (awon obinrin mejeji) won se jamba fun (awon oko) won, awon mejeji (bale won) ko si ro won loro nkankan lodo Olohun, asiso fun awon mejeji pe: E wo ina pelu awon ti o wo ina.

11 Olohun si tun fi apejuwe lele fun awon onigbagbo ododo nipa iyawo Firiaona nigbati o sope: Oluwa mi ko ile kan fun mi ni odo Re sinu ogba idera atipe ki O gbami la lowo Firiaona ati ishe re,

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا تُوْبُوْا اِلَى اللّٰهِ تَوْبَةً نَّصُوْحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ
 اَنْ يُكْفِرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
 مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللّٰهُ النَّبِيَّ وَالَّذِيْنَ ءَامَنُوْا
 مَعَهُ ۗ نُوْرُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ اَيْدِيْهِمْ وَاَيْمَانِهِمْ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا
 اٰتِنَا لَنَا نُوْرًا وَاغْفِرْ لَنَا اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٨﴾
 يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفْرَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ
 وَمَا وَنَهُمْ جَهَنَّمُ وَاَنْتَ الْمَصِيْرُ ﴿٩﴾ ضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا
 لِّلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَمْرًآ نُّوحٍ وَاَمْرًآ لُّوطٍ كَاتَبْنَا نَحْتِ
 عٰبِدِيْنَ مِنْ عِبَادٍ نَّاصِلِحِيْنَ فَخَاتَمْنَا هُمَا فَالَمُ يَغْنِيَا عَنْهُمَا
 مِنَ اللّٰهِ شَيْئًا وَقِيْلَ اَدْخُلَا النَّارَ مَعَ الدّٰخِلِيْنَ ﴿١٠﴾
 وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلًا لِّلَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اَمْرًآ فِرْعَوْنَ اِذْ
 قَالَتْ رَبِّ اٰبْنِ لِيْ عِنْدَكَ بَيْتًا فِى الْجَنَّةِ وَنَجِّنِيْ مِنْ فِرْعَوْنَ
 وَعَمَلِهٖ ۗ وَنَجِّنِيْ مِنَ الْقَوْمِ الظّٰلِمِيْنَ ﴿١١﴾ وَمَرْيَمَ اِذْ
 عَمَّرْنَا لَهَا اِحْصٰنَتَ فِرْجٰهَا فَنفَخْنَا فِيْهِ مِنْ رُّوْحِنَا
 وَصَدَقَتْ بِكَلِمٰتِ رَبِّهَا وَكُتِبَ عَلَيْهَا وَاَنَّ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿١٢﴾

atipe ki O gbami la lowo awon ijo alabosi.

12 Atipe Mariyama omobinrin Imrana ti o so abe re, A si fe (si ara re) ninu emi Wa, o si gba lododo oro Oluwa re ati awon tira Re o je okan ninu awon ti o tele ase.

(67) Suratul – Mulki

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake Orun

1 Ibunkun ni fun eniti ijoba wa ni owo Re, atipe On ni Alagbara lori gbogbo nkan.

2 Eniti O da iku ati wiwa laye ki O le ba dan yin wo, ewo ninu nyin ni yio se işe rere julọ, atipe On ni Alabgara, Alaforinji.

3 On ni Eniti O da sanmọn meje ni ipelẹ (kan lori) ipelẹ (kan), o ko le ri ipakasọ ninu ẹda (Ọba) Ajoke aiye. Nitari na tun wo o yida: Nje o le ri lila pepepe kan bi?

4 Lehinna ki o tun wo yida lemeji si, iriran na yio si pada si odo re ni ti yiyẹ pepe on na yio di alare. (kure).

5 Atipe A ti se sanmọn aye ni oşo pelu awon atupa A si se (awon atupa na) ni oko asobade fun awon esu. A si ti pa iya ina jonijoni lese silẹ de won.

6 Iya ina Jahannama si n be fun awon eniti won ti se aigbagbo si Oluwa won, o si buru ni apadasi.

7 Nigbati a ba ju won sinu re, won yio ma gbọ kikun ina na, beni yio ma ru soke.

8 Yio ferẹ pin rare niti ibinu. Igba yowu ti a ba ju ijo kan sinu re, awon oluşo ibe yio ma bi won lere pe: nje olukilo kan ko wa ba yin bi?

9 Won a sope: Beni, dajudaju olukilo kan wa ba wa, şugbon a pe ni opuro a si sope: Olohun ko so

سُورَةُ الْمُلكِ
ترتیباً 7
بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
تَبْرَكَ الَّذِیْ بِيْدهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلٰی كُلِّ شَيْءٍ قَدِیْرٌ ﴿١﴾ الَّذِیْ خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَیْوةَ لِيَسْئَلُوْكُمْ اَنْتُمْ اَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِیْزُ الْعَفُوْرُ ﴿٢﴾ الَّذِیْ خَلَقَ سَبْعَ سَمٰوٰتٍ طَبَاقًا مَّا تَرٰی فِیْ خَلْقِ الرَّحْمٰنِ مِنْ تَفٰوُتٍ فَاَرْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرٰی مِنْ فُطُوْرٍ ﴿٣﴾ ثُمَّ اَرْجِعِ الْبَصَرَ كَرْتِیْنِ يَنْقَلِبْ اِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِئًا وَهُوَ حَسِیْرٌ ﴿٤﴾ وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمٰوٰةَ الدُّنْیَا بِمَصٰنِیْحٍ وَجَعَلْنٰهَا رُجُوْمًا لِّلشَّیْطٰنِ وَاَعَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِیْرِ ﴿٥﴾ وَلِلَّذِیْنَ كَفَرُوْا بِرَبِّهِمْ عَذَابٌ جَهَنَّمُ وِیْسَ الْمَصِیْرُ ﴿٦﴾ اِذَا الْفُؤٰدِیْنِ سَمِعُوْا هَاشِیْمًا وَهٰی تَفُوْرٌ ﴿٧﴾ نَكَادٌ تَمِیْرٌ ﴿٨﴾ مِنَ الْعَیْطِ كُلَّمَا اَلْقٰی فِیْهَا فَوْجٌ سَاھَمٌ خَرْنَتْهَا اَلْتَرٰی اَنْتُمْ نٰذِیْرٌ ﴿٩﴾ قَالُوْا بَلٰی قَدْ جَآءَنَا نٰذِیْرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللّٰهُ مِنْ شَيْءٍ اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِی ضَلٰلٍ كَبِیْرٍ ﴿١٠﴾ وَقَالُوْا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ اَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِیْ اَصْحٰبِ السَّعِیْرِ ﴿١١﴾ فَاَعْرَفُوْا اَبْدَانِهِمْ فَمَسْحَقًا لِاَصْحٰبِ السَّعِیْرِ ﴿١٢﴾ اِنَّ الَّذِیْنَ یَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَیْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَّاَجْرٌ كَبِیْرٌ ﴿١٣﴾

kinikan kale, eyin ko wa ninu kinikan ju işina ti o tobi lo.

10 Atipe won a tun sope: Ti o ba se pe awa gboran ni tabi ti a si lo lakaye ni, a ki ba ti wa ninu ero ina jonijoni.

11 Nigbana won yio jẹwo eşe won; nitari na ijina (si ike Olohun) ki o ma be fun awon ero ina jonijoni.

12 Dajudaju awon eniti won n paya Oluwa won ni kọko, ti won ni aforiji ati esan ti o tobi.

13 Atipe bi e ba fi orọ yin pamọ tabi e so sita, dajudaju On ni Onimimọ ohun ti mbe ninu awon igbaya.

وَأَسْرُوا قَوْلَكُمْ وَأَجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٣﴾ أَلَا
 يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ
 الْأَرْضَ ذُلُولًا فَأَمْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِن رِّزْقِهِ وَإِلَيْهِ النُّشُورُ
 ﴿١٥﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ مَن فِي السَّمَاءِ أَن يَخْسِفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ
 تَمُورٌ ﴿١٦﴾ أَمْ أَمِنْتُمْ مَن فِي السَّمَاءِ أَن يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا
 فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾ وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ
 كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾ أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَفَيْتَ وَيَقِضْنَ مَا
 يُمَسِّكُهُنَّ إِلَّا الرِّيحُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾ أَمْ هَذَا الَّذِي
 هُوَ جُنْدٌ لَّكَ يَنْصُرُكَ مَن دُونِ الرَّحْمَنِ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا فِي غُرُورٍ
 ﴿٢٠﴾ أَمْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَل لَّجُوا فِي عُتُوٍ
 وَتُقُورٍ ﴿٢١﴾ أَفَمَن يَمْشِي مُكِبًا عَلَىٰ وَجْهِهِ أَمْ هَدَىٰ أَمْ نَعَىٰ سَوَاءً
 عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ
 وَالْأَبْصَرَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ
 فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنتُمْ
 صَادِقِينَ ﴿٢٥﴾ قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢٦﴾

14 Njẹ Ẹniti o da ẹda ko ha mo ni? Atipe On ni Alānu. Alamotan.

15 On ni Ẹniti O ẹ ilẹ fun yin ni riro, nitorina ki ẹ mã rin ni awon agbegbe re ki ẹ si mã je ninu ese Re. A o gbe gbogbo ẹda dide si ọdọ Re.

16 Njẹ eyin a nfi aya bale si Ẹniti o n be ninu sanma pe ko le je ki ile gbe yin mi ni? Nigbati ile na yio ma mi titi.

17 Abi eyin fi ayabale si Ẹniti mbe ninu sanmon pe ko ni da le yin lori awon eworo okuta? Nitorina ẹ mbọ wa mo bawo ni ikilo (Mi) tiri.

18 Atipe awon eniti won ti siwaju won pe (oro Olohun) niro, nitorina bawo ni atako (Mi) ti ri.

19 Abi awon ko wo awon eye ti o wa ni oke won ti o naa iye ti o si npa iye na mo? Kinikan ko le da won duro ayafi (Oba) Ajoke aye. Dajudaju O ti ri gbogbo nkan.

20 Tani eniti yio je omọ ogun fun yin ti o le ran yin lowo laije (Oba) Ajoke aye? Dajudaju awon alaigbagbo ko si ninu nkankan ju itanje lo.

21 Tani eniti o le ma se (arisiki) fun yin bi On bada ese Re duro? Betioko, won ti se orikunkun sinu igberaga ati sisa kuro (nibi otito).

22 Njẹ eniti nrin ni idorikodo ni o mona julọ ni tabi eniti o nrin ni iduro dede ni oju ona ti o to?

23 Sope: On ni Ẹniti o se ẹda yin O si se igboro fun yin ati awon iriran ati awon okan. Ope yin ti ẹ n da kere pupo.

24 Sope: On ni Ẹniti o da yin sori'le atipe ọdọ Re ni A o ko yin jo si.

25 Atipe won yio ma sope: Nigbawo ni adehun yi yio se ti eyin ba je olododo?

26 Sope: Dajudaju mimo (re) n be ni ọdọ Olohun nikan, atipe emi je olukilo kan ti o han lasan ni.

27 Nitorina nigbati won ba ri pe o sunmo won pekipeki, oju awon alaigbagbo yio si yipada, atipe A o

wi fun wọn pe: eyi ni ohun ti ẹ npè.

28 Sọpe: Eyin ko ẹ akiyesi ni, ti Olohun ba pa mi re ati awon ti o n be pelu mi, tabi ti o ba se ike wa, nitorina tani eniti yio da abo bo awon alaigbagbo nibi iya eleta-elero.

29 Sọpe: On ni (Olohun) Ajoke aye, Eniti awa gbagbo awa fi ara tii. Nitorina e o mo tani o n be ninu isina ti o han gbangba.

30 Sọpe: E ko se akiyesi ni pe bi omi yin ba di ohun ti o gbẹ, tani eniti yio mu omi iseleru wa ba yin.

(68) Suratul – Kolumi

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake Orun

1 Nūn (Olohun ni O mo ohun ti O gba l'ero pelu harafi yi). Atipe Mo fi Gege ikowe (kolam) na bura, ati ohun ti won ko.

2 Pelu agbara idera Oluwa re, ire (Muhammadu) ki ise ayiri (eniti ori re daru).

3 Atipe dajudaju esan ti ko ni duro ni yoo ma be fun o.

4 Atipe dajudaju ire je eniti o ni iwa ti o dara julọ.

5 Nitorina ire n bo wa ri. Atipe awon na mbo wa ri.

6 Tani eniti ori re yi ninu yin.

7 Dajudaju Oluwa re on lo mo julọ tani eniti o sonu lo kuro ni oju ona ti Re, atipe On na lo tun mo julọ awon wo lo tona.

8 Nitorina ma gbọ ti awon ti won pe (oro olohun) ni iro.

9 Atipe won fe ki ire te si (ti won), ki awon na le te si (ti re).

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَيِّتَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَدْعُونَ ﴿٢٧﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكْنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمْنَا فَمَنْ يُحْيِرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿٢٨﴾ قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّنَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٩﴾ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٣٠﴾

سُورَةُ الْبَقَرَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
ت وَالْقَالِمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ﴿١﴾ مَا أَنْتَ بِمَجْنُونٍ ﴿٢﴾ وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ﴿٣﴾ وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خَلْقٍ عَظِيمٍ ﴿٤﴾ فَسَبِّحْهُ وَبِحَمْدِهِ ﴿٥﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ﴿٦﴾ إِنْ رَبُّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٧﴾ فَلَا تَطِعِ الْمُكَذِّبِينَ ﴿٨﴾ وُدُّوا لَوْ نُودُوا فِئْتَاهِنُوا ﴿٩﴾ وَلَا تَطِعِ كُلَّ حَلَّافٍ مَهِينٍ ﴿١٠﴾ هَمَّازٍ مَشْأَمٍ بَنِي مِيعَةٍ ﴿١١﴾ مَتَاعٍ لِلْآخِرَةِ مُعْتَدٍ ﴿١٢﴾ أَشِيرٍ ﴿١٣﴾ عَتَلٍ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٤﴾ أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَبَنِينَ ﴿١٥﴾ إِذْ اتَّخَذَ عَلَيْهِ إِيْدُنَا قَالِكَ أَسْطُرِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾

10 Maşe gbọ ti awon ti won bura (eke) lojololo, eni abuku.

11 Elegan, ti won ma nrin (lati ba ni loruko je) pelu ofofo.

12 Oluseni, lori kuro nibi ore sise, olukoja enu ala elesẹ

13 odaju, Lihin eyi omo-ale si ni (ohun).

14 Nitoripe o ni owó o si ni awon omokunrin.

15 Nigbati won ba ke awon ayah Wa fun, Yio ma wipe: Awon alo-alo ti lailai ni eyi.

16 A o sami si ni gongo imu.

17 Dajudaju Awa dan won wo gege bi A ti se dan awon ti o ni ogba wo nigbati won bura pe awon yio ka gbogbo eso ti o wa ninu

ogba yi ni owuro (ti won ba ji).

18 Wọn ko fi ayafi (bi Olohun ba fe) sii.

19 Ohun ti o ro-kiri-ka kan (ni adanwo) ba rokirika lori re (ogba na) lati odo Oluwa re, nigbati awon (ti o ni ogba) ti sun lo.

20 Ogba na wa di (dudu) gegebi oru ti o dudu kiribiti.

21 Wọn wa n kepe ara won ni owuro.

22 Peki e ji lo sibi nkan ogbin yin laro ti e ba fe ki e ri (eso) ja.

23 Wọn wa n fi ohun Irele ba ara won jiroro lo.

24 Pe alaini kankan ko gbodo wo ibe wa ba yin loni o.

25 Wọn ji lo lori pe awon ko ni je ki enikankan wo ibe pelu agbara awon.

26 Nigbati won ri (ogba na), won sope: Dajudaju awa ti sina.

27 Beke, nwon se ni ewo fun wa.

28 Eniti o lore ju ninu won wipe: emi ko ti so fun yin pe, kilose ti eyin ki fi ogo fun Olohun?

29 Wọn wa sope: Ogo ni ti Oluwa wa, dajudaju awa ti bo ori ara wa si.

30 Apakan won wa dojuko apakeji, ti won n da ara won lebi.

31 Nwon sope: Egbe wa, dajudaju awa je alaseju.

32 O le je pe Oluwa wa le fi eyi ti o dara ju eyi lo ropo fun wa. Dajudaju Oluwa wa ni awa n sojukokoro si.

33 Bayi ni iya ese ma n ri. Iya ti orun tobi ju eyi lo, ti o ba jepe won mo ni.

34 Dajudaju awon olupaya awon ogba ti o ni idera n be fun won lodu Oluwa won.

سَسِمَةُ عَلَى الْخُرطومِ ١٦ إِنَّا بَلَوْتُهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذَا أَقْسَمُوا
بَصْرُهَا مَصْبِحِينَ ١٧ وَلَا يَسْتَنْوُونَ ١٨ فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّن رَّبِّكَ
وَهُرْنَا يَوْمَ ١٩ فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ ٢٠ فَتَنَادُوا وَمَصْبِحِينَ ٢١ أَلَمْ
أَعْدُوا عَلَىٰ حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ٢٢ فَانطَلَقُوا وَهُمْ يَخِفُّونَ ٢٣
أَلَمْ لَا يَدْخُلْنَهَا أَلْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينِينَ ٢٤ وَغَدُوا عَلَىٰ حَرْدٍ قَدِيرِينَ ٢٥ فَلَمَّا
رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُونَ ٢٦ بَلْ لَمَحْنَا مَخْرُومُونَ ٢٧ قَالُوا وَسَطَهُمُ الْأَرْقُلُ
لَكُلُّوْا لَاتَسْبِحُونَا ٢٨ قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ٢٩ فَأَقْبَلَ
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَلَاوَمُونَ ٣٠ قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا طَائِفِينَ ٣١ عَسَىٰ
رَبِّنَا أَنْ يَبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا رَاغِبُونَ ٣٢ كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ
الْآخِرَةُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ٣٣ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّتِ النَّعِيمِ
٣٤ فَتَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ٣٥ مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ٣٦ أَمْ
لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ٣٧ إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا تَخَيَّرُونَ ٣٨ أَمْ لَكُمْ آيَاتُنَا
عَلَيْنَا بَلِغَةٌ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنْ لَكُمْ تِلْكَ تَحْكُمُونَ ٣٩ سَلِّمُوا لَهُمْ
يَذَلِكَ رَعِيمٌ ٤٠ أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ٤١
يَوْمَ يُكْشَفُ عَن سَاقٍ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ٤٢

35 Nje A le fi awon ti o n pa ofin Olohun mo we awon ti won tapa si ofin Olohun bi?

36 Kilose yin ti eyin fi ndajo be?

37 Tabi akosile kan wa fun yin ti e ri ka (ninu re).

38 Pe dajudaju eyin yio sa esa ohun ti o ba wu yin ninu re?

39 Tabi Awa bura fun yin ni (eyi) ti yio ma be titi di ojo ajinde, pe: Bi eyin ba ti pinnu oro si ni yio ma je?

40 Bi won lere pe ewo ninu won ni o le fowosoya eyini.

41 Tabi won ni awon igbakeji (Olohun)? Ti o ba je be ki won mu awon igbakeji (Olohun) won na wa ti won ba je olododo.

42 Ni ojo ti a o ka (aso) kuro

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَهِقُهُمْ ذَلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَلِيمُونَ ﴿٤٣﴾ فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿٤٥﴾ أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُثْقَلُونَ ﴿٤٦﴾ أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤٧﴾ فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾ تَوَلَّى أَنْ تَدْرِكُهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَنْ يُدْبِرَ بِالْعُرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾ فَأَجْنِبْهُ رِبَّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُرَ لِقَوْنَاكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَنْجُونٌ ﴿٥١﴾ وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

سُورَةُ الْحَقِّ ٥٢ آيَاتُهَا ٥٢

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْحَقَّاقَةُ ﴿١﴾ مَا الْحَقَّاقَةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَقَّاقَةُ ﴿٣﴾ كَذَّبَتْ ثَمُودُ وَعَادٌ بِالْقَارِعَةِ ﴿٤﴾ فَأَمَّا ثَمُودُ فَأَهْلِكُوا بِالطَّاغِيَةِ ﴿٥﴾ وَأَمَّا عَادٌ فَأَهْلِكُوا بِرِيحٍ صَرْصَرٍ عَاتِيَةٍ ﴿٦﴾ سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَمْعَ لِيَالٍ وَثَمِينَةَ آيَاتٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى كَأَنَّهُمْ أُعْجَازٌ مُخْلِ حَاوِيَةٍ ﴿٧﴾ فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ ﴿٨﴾

I’ojugun a ma pe wọn lọ sibi iforikanle, wọn ko ni le še e.

43 Oju wọn yio wa ni didakodo, itiju yio bo wọn. Dajudaju wọn ti je eniti a ti pe sibi iforikan ile nigbati wọn wa ni alafia.

44 Nitorina fi mi silẹ pelu eniti o npe orọ yi niro. Awa mboṣa mu wọn diẹ diẹ ni aye ti wọn ko ni mo.

45 Mo n lora fun wọn ni, dajudaju ero mi nipon.

46 Tabi ire n bere eṣan (owo oya) kankan lowo wọn ni? Ti o fi je pe gbese iyen lo wo wọn lorun?

47 Tabi wọn ni nkan ipamo ni odo ni ti o fi je pe wọn ko o silẹ?

48 Nitorina duro de idajo Oluwa re, ire maṣe dabi Eleja (Annabi

Yunusa) nigbati o lo ibosi ti on na si wa ninu ibanuje.

49 Ti ko ba je isiju-ānu-wo lati odo Oluwa re ti wa ba a ni, a o ba ju si ori ile papa (ti ko si eniyan) on iba wa da ara re lebi.

50 Sugbon Oluwa re ti sa a leṣa, O si se e ni okan ninu awon eniyan rere.

51 Awon alaigbagbo (Keferi) Fe re fi oju won gbe o ṣubu nigbati nwon gbo iranti na, won si nsope: Dajudaju on nse we re ni.

52 Atipe on ko je nkankan ju ishinileti lo fun gbogbo e da.

(69)Suratul – Hakkoh

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aṣake Orun

1 Ododo ti o daju na (Ajinde).

2 Ki tile ni ododo ti o daju na?

3 Kini yio mu o gbo-agboye ododo ti o daju na?

4 Awon (ara) Samudu ati awon (ara) Hadu pe akan-okan koka (oro-Ajinde) na niro.

5 Awon ti Samudu a pa won re pelu igbe t’ole koko (Koja ala).

6 Awon ti Adu a pa won re pelu ategun (agan) ti o le koko ti o lagbara.

7 O (Olohun) fe le won lori ni oru meje ati osan mejo lai dawo duro, ire yio ri awon eniyan na ti won ṣubu lo sinu re bi gbongbo dabinu ti o wo lule.

8 Nje ire ri enikan ti o ţeku ninu won?

9 Atipe firiaona de ati awon tode siwaju re, ati ijo ti o pe awon Annabi re niro pelu idese.

- 10 Wọn lodi si ojişe Oluwa wọn nitorina O je wọn niya ti o le koko.
- 11 Dajudaju Awa ni A gbe nyin gun oko nigbati omi bo gbogbo nkan moḷe.
- 12 Ki Awa le şe e niranti fun yin ki eti ti o mo nkan so ba le so (nkan ti o gbọ).
- 13 Nigbati a ba fun fere ni fifun ekan-şoşo.
- 14 Atipe a gbe gbogbo ile soke ati awon oke a o si wo won lule ni wiwo ekan şoşo.
- 15 Ni ojo na ohun ti yio şele yio şele (nkan ti yio bole).
- 16 Atipe sanmon yio pin si meji tobe ti yio fi di yepepe.
- 17 Atipe awon Malaika won yio wa ni egbegbe re. Atipe awon (Malaika) mejo ni won yio ru Al'araşi Oluwa re ni ojo na loke won.
- 18 Ni ojo na a şeri yin (si işiro), ko ni si aşiri yin kan ti yio pamo.
- 19 Nigbana eniti a ba fun ni tira tire ni owo-otun re yio sope: Egba, ki e ka tira mi.
- 20 Dajudaju emi ti mo amodaju pe emi aba işiro işe mi pade.
- 21 Nigbanna on yio wa ninu işemi ti o nyonu (ti ayonu si).
- 22 Ninu ogba Alijanna ti o ga.
- 23 Eso re wa ni arawoto.
- 24 E ma je ki e si ma mu pelu igbadun, nitori on ti e ti ti şiwaju ni awon ojo ti o ti koja.
- 25 Atipe eniti a ba fun ni tira re ni owo-osi, yio sope: Egbe mi o, iba şepe a ko fun mi ni tira mi (rara)!
- 26 Atipe emi ko tie mo ohun ti işiro işe mi je.
- 27 O maşe o, on (iku) iba ti gba

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ، وَالْمُؤَيَّفِكُنَّ بِالْحَاظِئَةِ ﴿٩﴾ فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَابِيَةً ﴿١٠﴾ إِنَّا لَمَّا طَغَا الْمَاءُ حَمَلَتُكُرِّي الْجَارِيَةِ ﴿١١﴾ لَنَجْعَلَنَّهَا لَكُمُ نَذِيرَةً وَتَعْيِبَهَا أُذُنٌ وَعَيْبَةٌ ﴿١٢﴾ فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ نَفْحَةً وَجِدَّةً ﴿١٣﴾ وَجَمَلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ نَذِيرًا كَذَلِكَ وَجِدَّةً ﴿١٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ﴿١٥﴾ وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ﴿١٦﴾ وَالْمَلِكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَجْمَلُ عَرْشُ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَنِيَةٌ ﴿١٧﴾ يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾ فَأَمَّا مَنْ أُوْفِيَ كِتَابَهُ، يَسْمِينَهُ، فَيَقُولُ هَؤُمٌ أَقْرَأُ وَأَكْتَبِيَةٌ ﴿١٩﴾ إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلْكِي حِسَابِيَةٌ ﴿٢٠﴾ نَهْوٌ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٢١﴾ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٢﴾ قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ ﴿٢٣﴾ كَلُوا وَأَشْرَبُوا هَيْسًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ ﴿٢٤﴾ وَأَمَّا مَنْ أُوْفِيَ كِتَابَهُ، بِشِمَالِهِ، فَيَقُولُ يَلَيْتَنِي لَأَرْوَتَ كَثِيبَةً نَارًا ﴿٢٥﴾ وَلَأَكْرَأُ مَا حِسَابِيَةٌ ﴿٢٦﴾ يَلَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾ مَا أُغْنِي عَنِّي مَالِيَةٌ ﴿٢٨﴾ هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّتِي ﴿٢٩﴾ خَذُوهُ فَعَلُوهُ ﴿٣٠﴾ قَرَأَ الْجَحِيمَ صَلْوَهُ ﴿٣١﴾ ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿٣٢﴾ إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿٣٣﴾ وَلَا يَحْضُرُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ ﴿٣٤﴾

- emi mi tan (patapata).
- 28 Oro mi ko ro mi loro (l'oni).
- 29 Gbogbo agbara mi pari (l'oni).
- 30 (Olohun yio sope:) E kii moḷe, e de e ni mowo-moron.
- 31 E so o sinu ina Jahimi (tinjo fofo).
- 32 Lehinna e wo si inu ewon (ti o gun) ni adarin igunwo, e kii sinu re.
- 33 Dajudaju on ko ni igbagbo si Olohun Oba-titobi.
- 34 Atipe on ko gba eniyan niyanju lati bo awon alaini.
- 35 Nitorina ko ni si ore imule fun u nibi l'oni.
- 36 Atipe ko ni si onunje fun u ju ijekuje (awoyun wo' je).
- 37 Ko si eniti yio je e ju awon eleşe lo.

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هُنَا حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾ وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَسِيلٍ ﴿٣٦﴾ لَأَيَّا كَلِمَةً
إِلَّا الْخَطِئُونَ ﴿٣٧﴾ فَلَا أَقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ ﴿٣٨﴾ وَمَا لَا تَبْصُرُونَ ﴿٣٩﴾
إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُوْمَنُونَ ﴿٤١﴾
وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَّا تَذْكُرُونَ ﴿٤٢﴾ نَزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ
نَقُولُ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾ لَأَخَذْنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ ﴿٤٥﴾ ثُمَّ لَقَطَعْنَا
مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾ فَمَا مِنْكُمْ مِنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَاجِزِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِنَّهُ لَتَذْكُرَةٌ
لِّلْمُنْفِقِينَ ﴿٤٨﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٥٠﴾ وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٥١﴾ فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٥٢﴾

سُورَةُ الْمَعَارِجِ
الْبَابُ ٤٤
٧٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿١﴾ لِّلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿٢﴾ مِّنَ
اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿٣﴾ تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي
يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٤﴾ فَاصْبِرْ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٥﴾
إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ﴿٦﴾ وَرَأَيْنَهُ قَرِيبًا ﴿٧﴾ يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالرَّهْلِ
﴿٨﴾ وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ﴿٩﴾ وَلَا يَسْتَلُّ حِمِيمٌ حَمِيمًا ﴿١٠﴾

- 38 Nitorina Mo fi ohun ti e ri bura.
39 Ati ohun ti e ko ri (bura).
40 Dajudaju on (Al-kurani) je oṣo ojiṣe kan ti o ni aponle.
41 Atipe on ki iṣe oṣo akorin kan, Igbagbo yin kere pupo.
42 Atipe ki iṣe oṣo odifa. Iranti yin kere pupo
43 Ohun ti a sokale lati oḍo Oluwa gbogbo aye.
44 Ti o ba se pe on (Annabi) da adapa iro mo wa ni ninu oṣo na.
45 A ba kii mole pelu agbara.
46 Lehinna Awa iba ja isan orun re.
47 Atipe ko ni si eniti yio le gba a silẹ l'owo wa (ninu yin).
48 Atipe dajudaju on (Alkurani) je iranti yin awon olupaya.

49 Atipe dajudaju Awa mo pe awon olupe (Alkurani) niro wa ninu yin.

50 Atipe dajudaju on yio je abamo fun awon ti ko gbagbo (Keferi).

51 Atipe dajudaju o je ododo ti o daju.

52 Nitorina se afomo fun oruko Oluwa re O ba-titobi.

(70) Suratul – Ma'ariji

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aṣake Orun

- 1 Abere oro kan bere nipa iya ti mo wa se se.
2 Ti ko ni si eniti yio ti kuro fun awon alaigbagbo.
3 Lati odo Olohun Eniti O ni awon ona igbagunke.
4 Awon Malaika ngunke to O lo ati emi mimo ni ojo ti odiwon re je egberun ponna adota odun.
5 Se ifarada ti o to ti o ye.
6 Dajudaju awon wo o pe ohun ti o jinna ni.
7 Awa si rii pe ohun ti o sunmo ni.
8 Ojo ti sanmon yio dabi ide ti o yo
9 Atipe awon oke yio dabi egbon owu-irun.
10 Ore kan ko ni le bere ore (imule re).
11 Won yio ri ara won. Elese yio fe ni ojo na pe ki on fi awon omo on gba ara on silẹ ninu iya.
12 Ati awon iyawo re ati arakunrin re.
13 Ati awon ebi re ti won ma dabo bo o.
14 Ati gbogbo eniti o wa ni ori ile patapata, lehinna ki won gba a silẹ.

lọ parọ wọn, bẹ si ni a ko jẹ ẹniti a ko agara ba (erò Wa).

42 Nitorina fi wọn silẹ ki wọn mã sọ isokusọ ki wọn si mã şe erekere, titi wọn yio fi ba ojo wọn ti a şe ni adehun fun wọn pàde.

43 Ojo ti wọn yio jade lati inu awọn sare ni wéréwéré yio dabi ẹnipe wọn nyara lọ sidi asia ti a kan moje

44 Awọn oju wọn yio wale, iyepere yio bo wọn daru. Ojo na ni ojo ti a şe ni adehun fun wọn.

(71) Suratul – Nuhu

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Ashe Orun

1 Dajudaju Awa ni A ran (Annabi) Nuha ni işe si awọn eniyan re pe ki o şe ikilo fun awọn eniyan re şiwaju ki iyà kan eleta- elero to de wa ba wọn.

2 O sope: Eyin eniyan mi, dajudaju emi ni olukilo ti o han gbangba fun yin:

3 Ki e sin Olohun (Oba yin) ki e paaya Re ki e si tele temi.

4 Yio fi ori awọn eşe yin ji yin ati ki O le lo yin lara lo di akokò kan ti a ti s'ami si. Dajudaju akokò Olohun, nigbati o ba de, a kò ni lo (enikan) lara. Ti o ba şe pe e ba mo ni.

5 (Annabi Nuha) sope: Oluwa mi, dajudaju emi pe awọn eniyan mi l'oru ati l'osan.

6 Ipe mi nã ko le wọn kun ni kinikan ayafi sisa (kuro ni oju ona t'Olohun).

7 Atipe emi ni igbayiwu ti nba

فَلَا أُقْسِمُ رَبِّ الْمَسْرِقِ وَالْمَسْرُوقِ إِنَّا لَقَدِيرُونَ ﴿٤٠﴾ عَلَيَّ أَنْ تَبْدَلَ خَيْرَ آيَاتِهِمْ
وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوقِينَ ﴿٤١﴾ فَذَرَهُمْ مَحْضُوضًا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يَلْقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي
يُوعَدُونَ ﴿٤٢﴾ يَوْمَ يُخْرَجُونَ مِنْ أَجْدَاثٍ سِرَاعًا كَانَتْ لَهُمْ إِلَى نَصَبِ بُرُوفِضُونَ
﴿٤٣﴾ خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ تَرَهِفَهُمْ ذَلَّةٌ ذَلِكَ الْيَوْمِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

سُورَةُ نُوحٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾ قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿٢﴾ أَنْ أَعْبُدُوا
اللَّهَ وَأَتَّقُوهُ وَأَطِيعُوا ﴿٣﴾ يَغْفِرْ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرْكُمْ
إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى إِنْ أَجَلَ اللَّهُ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ
﴿٤﴾ قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾ فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَايَ إِلَّا
فِرَارًا ﴿٦﴾ وَإِنِّي كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أُصْغَعُهُمْ
فِي عَادَاتِهِمْ وَأَسْتَعْصَمُوا نِيَابَهُمْ وَأَصْرُوا وَأَسْتَكْبَرُوا أَسْتَكْبَرُوا
﴿٧﴾ ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جِهَارًا ﴿٨﴾ ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ
لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٩﴾ فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿١٠﴾

pe wọn pe ki O le foriji wọn. wọn a fi omo-ika wọn di eti wọn nwon a si tun fi aso b'ori, nwon si rinle şinşin (si ori eşe) wọn si şe igberaga ti o ga.

8 Lehinna dajudaju emi pe wọn ni gborogboro.

9 Lehinna dajudaju emi gbe ohùn s'oke fun wọn ti mo nkede, mo si tun pe wọn nikokò ati ni jeje.

10 Mo si tun sọ (fun wọn) pe: E toro aforiji l'odo Oluwa yin, dajuda On je (Oba) Alaforiji.

11 Yio ro ojo fun yin ni (ojo) pupo.

12 Atipe yio fi awọn owo ati omo ran yin lowo, atipe yio şe awọn oko ati awọn odo şişan fun yin.

- 13 Kinişe yin ti ẹ ko ni'reti titobi lati ọdọ Ọlọhun?
- 14 Atipe dajudaju O ti da yin ni igba kan lehin igba.
- 15 Abi ẹ ko ri bi Ọlọhun ti şe da sanmọn meje ni ipele-ipele ni?
- 16 Atipe O şe oşupa si'nu re ti o ni imọle, O si şe orun ni atupa?
- 17 Atipe Ọlọhun nmu yin yọ jade ninu ile bi ohun ti o nhu.
- 18 Lehinna yio si da yin pada si inu re, yio si yọ yin jade ni yiyo jade.
- 19 Atipe Ọlọhun şe ile fun yin ni ite.
- 20 Ki ẹ le ma bo si awon oju ona ti o fe ninu re.
- 21 (Annabi) Nuha so pe: Oluwa mi dajudaju won ti ko oro mi won si ti tele eniti owo re ati omọ ko le lekun ni kinikan fun u ayafi adanu.
- 22 Won si da ete ni ti-tobi.
- 23 Atipe won sope: E maşe fi awon orişa yin silẹ; ati kie ẹ maşe fi orişa wada ati suwa, ati yagusa ati yauka ati nasrà silẹ.
- 24 Atipe dajudaju won ti ši ọpọlọpọ (eniyan) l'ona. (Oluwa) maşe lekun kinikan fun awon alabosi ju isina lo.
- 25 A te won ri nitori eşe won, a si fi won sinu ina, nitorina won ko ni oluranlowo kan fun won l'ehin Ọlọhun.
- 26 (Annabi) Nuha sope: Oluwa mi, maşe fi enikan silẹ si ori ile ninu awon alaigbagbo ti yio ma gbe orile.
- 27 Dajudaju Ire (Ọlọhun) ti O ba fi

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا ﴿١١﴾ وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَمِنْ بَيْنِ يَدَيْكُمْ يُجْعَلُ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلُ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٢﴾ مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١٣﴾ وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٤﴾ أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسُ سِرَاجًا ﴿١٦﴾ وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا ﴿١٧﴾ ثُمَّ يُعِيدْكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجْكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٨﴾ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٩﴾ لِيَسْئَلُكُمْ فِيهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿٢٠﴾ قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنِّهْمْ عَصَوْتِي وَأَتَّبَعُوا مَن لَّمْ يَزِدْهُ مَالَهُ وَوَلَدَهُ إِلَّا خُسَارًا ﴿٢١﴾ وَمَكْرًا أَمْكَرَ كَبَّارًا ﴿٢٢﴾ وَقَالُوا لَا تَنْدَرْنَ إِلَهَ الْهَتِكُمْ وَلَا تَنْدَرْنَ وِدَا وَلَا سِوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿٢٣﴾ وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا ﴿٢٤﴾ مِمَّا خَطَبْتَنَّهُمْ خُفِرُوا فَادْخُلُوا أَنَارًا فَلَمَّا جِدُوا لَهْمَ مِن دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿٢٥﴾ وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَنْدِرْ عَلَيَّ وَالْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دِيَارًا ﴿٢٦﴾ إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ بُضُلُوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا ﴿٢٧﴾ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِمَن دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا نَبَارًا ﴿٢٨﴾

won silẹ, won yio ma ši awon erusin Re l'ona, atipe won ko ni bi omọ kan silẹ ju poki (eleşe iru won), alaimore.

28 Oluwa mi,fi oriji mi ati awon tobi mi ati awon ti o wo ile mi ni olugbagbo ododo ati awon Mu'miini l'okunrin ati Mu'minah l'oobinrin (olugbagbo ododo l'okunrin ati olugbagbo ododo l'obinrin). Atipe ki O maşe alekun kinikan fun alabosi ju iparun lo.

(72) Suratul - Jinni

Ni Oruko Olohun Ajoṣe Aye, Aṣaṣe Orun

1 Sope: A ranṣe si mi pe dajudaju awon ijo kan ninu awon anjonu wo teti si (kike Al-Kurani mi), nigbana won wa sope: dajudaju awa gbọ Al-Kurani kan ti o kun fun iyanu.

2 O ntọ ni si ọna tārà (t'oto), nitorina awa nigbagbo ododo si i. atipe awa ko ni fi nkankan ṣe orogun pelu Oluwa wa.

3 Atipe dajudaju on (Olohun) Oluwa wa tito bi Re gá, ko ni aya ko si bi'mọ.

4 Atipe dajudaju awon alaimokan ninu wa je eniti o nsoro isokuso (ti o jinna si ododo) mo Olohun.)

5 Atipe dajudaju awa rope eniyan ati alijonu won ko ni le purọ mo Olohun.

6 Atipe dajudaju awon okunrin kan ninu enia je eniti wa isori pelu awon okunrin kan ninu awon alijonu, won wa di eniti o nse alekun ese fun won.

7 Atipe dajudaju won d'aba gegebi eyin na ti nd'aba pe Olohun ko ni gbe enikankan dide.

8 Atipe dajudaju awa gbidanwo lati de sanmon, nigbana a si ba a ti o kun fun awon oluṣo ti o lagbara ati awon ogun'na.

9 Atipe dajudaju awa ti ma n joko nibi ni awon ibujoko lati ji oro gbọ, ṣugbon eniti o ba gbidanwo lati gbọ oro nisiyi, yoo ba ogun'na pade ni nkan ti o lugo

سُورَةُ الْجِنِّ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِّنَ الْجِنِّ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْءَانًا
 عَجَبًا ۝١ يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ ۖ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا ۝٢
 وَأَنَّهُ تَعَلَّى جَدْرَيْنَا مَا اتَّخَذَ صُحْبَةً وَلَا وَلَدًا ۝٣ وَأَنَّهُ كَانَ
 يَقُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ۝٤ وَأَنَا ظَنَنَّا أَن لَّن نَقُولَ الْإِنسَ
 وَالْجِنِّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ۝٥ وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِّنَ الْإِنسِ يَعُوذُونَ بِرِجَالِ
 مِّنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهَقًا ۝٦ وَأَنَّهُمْ ظَنُّوا كَمَا ظَنَنْتُمْ أَن لَّن يَبْعَثَ
 اللَّهُ أَحَدًا ۝٧ وَأَنَا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَا فِيهَا رَبًّا مُّلِيَّتًا حَرَسًا
 شَدِيدًا وَشُهَبًا ۝٨ وَأَنَا كُنَّا نَقْعُدُ مِنهَا مَقْعِدًا لِلسَّمْعِ ۖ فَمَنْ
 يَسْمَعُ الْآنَ بِيَدِهِ شَهَابًا بِرُصْدٍ ۝٩ وَأَنَا لَآ نَدْرِي أَشَرٌّ أُرِيدُ
 بِمَن فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا ۝١٠ وَأَنَا مِنَّا الصَّالِحُونَ
 وَمِنَادُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قِدْدًا ۝١١ وَأَنَا ظَنَنَّا أَن لَّن نَّعْجِزَ
 اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَن نُّعْجِزَهُ هَرَبًا ۝١٢ وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَىٰ
 آمَنَّا بِهِ ۖ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِرَبِّهِ ۖ فَلَا يَخَافُ بَحْسَ النَّاسِ وَلَا رَهَقًا ۝١٣

de e.

10 Atipe dajudaju awa ko mo bi buburu ni a gbalero pelu awon ti o wa ni ori ile tabi Oluwa won gbero lati fi to won sọna ni.

11 Atipe dajudaju awon oniwa rere wa ninu wa ati awon elomiran ti won ko ni iwa rere, awa pin si oju ọna kélékéle.

12 Atipe dajudaju a kò ribi salọ mo Olohun lọwo ni ori ile. a kò si le fi fifo lọ si oke bọ lọwo re.

13 Atipe dajudaju nigbati awa gbọ itosona, awa gbāgbọ. Enikeni ti o ba gba oluwa re gbọ kò ni beru adanu kò si ni beru abosi.

14 Atipe dajudaju o n be ninu wa

awon ti o n pa ofin Olohun mo (musulumi), atipe o wa ninu wa awon eniti ki i pa ofin Olohun mo. Enikeni ti o ba pa ofin Olohun mo awon wonni lo ngberò lati tele ona- tãrà.

15 Niti awon ti kò pa ofin Olohun mo, won yoo je igi ikona fun ina jahannamo.

16 Atipe ti o ba je pe won duro si oju ona ti o to, dajudaju Awa o ba fun won ni omi ti o po mu.

17 Ki Awa le fi dan won wo Enikeni ti o ba seri kuro nibi iranti Oluwa re, On yoo je ki o wo inu iya ti o nira.

18 Atipe dajudaju awon mosalasi ti Olohun ni won, nitorina ki eyin maše kepe nkankinkan pelu Olohun (nibe).

19 Atipe dajudaju nigbati erusin Olohun ba duro ti o nkepe E, won a fe fun u pa (nibe).

20 Sope: Oluwa mi ni emi nkepe, atipe emi ko fi enikankan se orogun re.

21 Sope: Dajudaju emi ko ni agbara lori aburu kan tabi ore kan fun nyin.

22 Sope: Dajudaju ko si enikan ti o le gba mi silẹ loḍo Olohun, emi ko ri eni ti mo le sadi lehin Re.

23 Atipe Ayafi imu oro Olohun dopinati ijiše Re dopin. Enikeni ti o ba se Olohun ati ojiše Re, dajudaju ina Jahannama ni ti re, ninu re ni won yio se gbere si.

24 Titi tin won o fi ri iya ti a leri re fun won, nigbana nwon o wa mo

وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ وَمِنَ الْقٰسِيٰطُوْنَ فَمَنْ اَسْلَمَ فَاُوَلِّتِكَ
 تَحْرٰوَرٰشِدًا ۙ ۱۵ وَأَمَّا الْقٰسِيٰطُوْنَ فَكَانُوْا اِيْجَهَنَّمَ حَطَبًا ۙ ۱۶
 وَاَلُوْا اَسْتَقَمُوْا عَلٰى الطَّرِيْقَةِ لَاسْقِيْنَهُمْ مَّاءٌ عَدُوًّا ۙ ۱۷ لَنُقَبِّلَنَّهُمْ
 فِيْهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَن ذِكْرِ رَبِّهٖ يَسْلُكْهُ عَذَابًا صَعَدًا ۙ ۱۸ وَاَنْ
 الْمَسْجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوْا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا ۙ ۱۹ وَاَنْتَ ۙ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللّٰهِ
 يَدْعُوْهُ كَادُوْا يَكُوْنُوْنَ عَلَيْهِ لِيَدَّ ۙ ۲۰ قُلْ اِنَّمَا اَدْعُوْا رَبِّيْ وَلَا اَشْرِكُ
 بِهٖ ۙ اَحَدًا ۙ ۲۱ قُلْ اِنِّيْ لَا اَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًا وَلَا رَشَدًا ۙ ۲۲ قُلْ اِنِّيْ
 لَنْ يُجِيْرَنِيْ مِنَ اللّٰهِ اَحَدٌ وَلَنْ اَجِدَ مِنْ دُوْنِهٖ مُلْتَحِدًا ۙ ۲۳ اِلَّا بَلَاغًا
 مِنَ اللّٰهِ وَرِسٰلَتِهٖ ۙ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهٗ ۙ فَاِنَّ لَهُ نٰرَ جَهَنَّمَ
 خٰلِدِيْنَ فِيْهَا اَبَدًا ۙ ۲۴ حَتّٰى اِذَا رَاوْا مَا يُوعَدُوْنَ فَسَبَّحُوْا
 مَنْ اَضْعَفُ نٰصِرًا وَاَقْلَ عَدُوًّا ۙ ۲۵ قُلْ اِنْ اَدْرٰىتُمْ اَقْرَبُ
 مَا تُوعَدُوْنَ اَمْ يُجْعَلُ لَهُ رَبِّيْ اَمَدًا ۙ ۲۶ عَلِيْمُ الْغَيْبِ فَلَا
 يُظْهَرُ عَلٰى غَيْبِهٖ ۙ اَحَدًا ۙ ۲۷ اِلَّا مَنِ ارْتَضٰى مِنْ رَّسُوْلٍ فَاِنَّهٗ
 يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهٖ رَصَدًا ۙ ۲۸ لِيَعْلَمَ اَنْ قَدْ اَبْلَغُوْا
 رِسٰلَتِ رَبِّهِمْ وَاَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَاَحْصٰى كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا ۙ ۲۹

tani eni ti oluranlowo re ko ni agbara ti won ko si po.

25 Sope: Emi ko mo bi ohun ti a se ileri re fun yin sunmo ni o, tabi Oluwa mi yio se e ni akoko ti o jinna.

26 O ni imo ohun ti o pamo, nitorina ki ifi ohun ti o wa ni ipamo Re han enikankan.

27 Ayafi eni ti O ba yonu si ni ojiše kan. Yio je ki oluṣo kọkan ma be ni iwaju re ati ehin re.

28 Ki O ba le mo pe nwon jiše Oluwa won de opin; ati pe O yipo ohun ti o mbe loḍo won, O si ni onka gbogbo ohun.

(73) Surat-ul-Mussammilu

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Irẹ ẹniti o fi gogowu bori moḷe
- 2 Dide ni oru (ki o kirun) ayafi igba diẹ.
- 3 Idaji rẹ, tabi ki o din ku diẹ ninu rẹ.
- 4 Tabi ki o fi kun u, ki o si mā ka Al-kurani letòletò.
- 5 Dajudaju A o gbe ọrọ kan ti o wuwo le ọ lowo.
- 6 Dajudaju idide loru on ni ọna ti o lagabara ju, ti o si fin rin le ju sinu ọkan ti o si fi dara ju ni kika (ọrọ Olohun).
- 7 Dajudaju iṣe ti o gba àkokò pupọ wa fun ọ ni ọsan.
- 8 Atipe ki o māṣe iranti oruko Oluwa rẹ ki o maṣe nkan miran ju bẹ lọ ni ṣiṣe (gbe ara rẹ fun U patapata).
- 9 Oluwa ibuyọ orun ati ti ibuwọ ọrun, kò si ọlohun miran lehin Rẹ, nitorina ki o mu u ni alafẹhinti.
- 10 Atipe ki o fi ara da ohun ti wọn sọ ki o si pẹ wọn silẹ ni ipesilẹ ti ọmọluwabi.
- 11 Atipe ki o fi mi silẹ pẹlu awọn olupe niro, ti wọn ni ọrọ, ki o lora fun wọn fun igba diẹ.
- 12 Dajudaju ṣeṣeṣe ti o wuwo wa lodo wa ati ina jonijoni.
- 13 Ati onje ti o n pa ni lori (fun eniyan lorun) ati iyà eḷeta-elero.
- 14 Ni ojo ti ile ati awon oke nlanla ti won o ma mi, awon oke nlanla won yio di yanrin ti a kojo ti o ntuka.

سُورَةُ الْمُؤْمِنِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾ أَلَيْسَ لَنَا قَلِيلًا ﴿٢﴾ نَضْفَهُ وَأَوْتَقِصُّ مِنْهُ قَلِيلًا ﴿٣﴾ أَوْزِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا ﴿٤﴾ إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا ﴿٥﴾ إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأًا وَأَقْوَمُ قِيلًا ﴿٦﴾ إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْحًا طَوِيلًا ﴿٧﴾ وَأَذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ وَبَنِّسَلْ إِلَيْهِ تَتَّبِعِلًا ﴿٨﴾ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ﴿٩﴾ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَفْعُلُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا ﴿١٠﴾ وَذَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولِي النَّعْمَةِ وَمَهِّلْهُمْ قَلِيلًا ﴿١١﴾ إِنَّ لَدَيْنَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾ وَطَعَامًا ذَا غَضَّةٍ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾ يَوْمَ تُرْجَفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتْ الْجِبَالُ كَثِيبًا مَهِيلًا ﴿١٤﴾ إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكَ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾ فَغَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٦﴾ فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِن كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيبًا ﴿١٧﴾ السَّمَاءُ مُنْفِطِرَةٌ ۖ كَان وَعَدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾ إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرَةٌ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿١٩﴾

- 15 Dajudaju awa ti ran Ojiṣe kan si yin ti o je oluḷeri le yin lori,geḡebi A ti ṣe ran Ojiṣe kan si Firiaona.
- 16 Sugbon Firiaona ko ti Ojiṣe na, Awa wa kii moḷe ni mimu ti o le.
- 17 Nigbati eyin ṣe aigbagbo bawo ni eyin o ṣe paiya ojo kan ti o mu awon omọ kekẹke hu ewu?
- 18 Yio mu sanmon faya si meji. Alukawani re nilati ṣe ni.
- 19 Dajudaju eyi je ishinileti kan; eniti o ba feki o mu ọna ti yoo gbe e odo Oluwa re pon.
- 20 Dajudaju Oluwa re mo pe ire ma nfi ohun ti o kere ju meji idata oru duro (kirun), tabi idaji re, tabi idameta re ati apakan ninu awon ti

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِن ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنُصْفَهُ، وَثُلُثَهُ، وَطَائِفَةٌ
 مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ، وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ، عَلِمَ أَن لَّنْ حُحْصُوهُ فَتَابَ
 عَلَيْكَ، فَاقْرَأْ مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ، إِنَّ عَلِيمًا أَن سَيَكُونُ مِنكُمْ مَّرْجُؤًا
 وَءآخِرُونَ يَصْرِيهُونَ فِي الْأَرْضِ، يَبْتَغُونَ مِن فَضْلِ اللَّهِ، وَءآخِرُونَ
 يَقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، فَاقْرَأْ مَا تيسَّرَ مِنْهُ، وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ، وَءآتُوا
 الزَّكَاةَ، وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا، وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِن خَيْرٍ نَّحْمَدُهُ
 عِنْدَ اللَّهِ، هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمَ أَجْرًا، وَأَسْتَغْفِرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا مِن قَبْلِهِمْ، إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ الْمُدَّثِّرِ
 بِرَبِّهَا
 ١٤
 ٢٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ﴿١﴾ قُمْ فَأَنذِرْ ﴿٢﴾ وَرَبُّكَ فَكْبِيرٌ ﴿٣﴾ وَيَا بَاكَ فَطَعْنِ
 وَالرَّجْرَ فَاهْجُرْ ﴿٥﴾ وَلَا تَمَنَّ أَنْ تَمُنَّ كَثِيرٌ ﴿٦﴾ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٧﴾
 فَإِذَا تَقَرَّى الْبَاقُورِ ﴿٨﴾ فَذَلِكَ يَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٩﴾ عَلَى الْكَافِرِينَ
 عَسِيرٌ سِيرٌ ﴿١٠﴾ ذَرْفِي وَمَنْ خَلَقْتَ وَحِيدًا ﴿١١﴾ وَجَعَلْتَ لَهُ مَا لَا
 مَمْدُودًا ﴿١٢﴾ وَبَيْنَ شُهُودًا ﴿١٣﴾ وَمَهَّدْتَ لَهُ تَمَهِيدًا ﴿١٤﴾ ثُمَّ تَطْمَعُ
 أَنْ أَرْبِدَ ﴿١٥﴾ كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عِينِدًا ﴿١٦﴾ سَأَرْهَقُهُ صُعُودًا ﴿١٧﴾

o wà pèlu rẹ. Atipe Ọlọhun nfi
 idiwon si oru ati osan. O si mo pe e
 ko ni le so o, nitorina O siju anu
 wo yin, nitorina e ma ke iwon ba
 (ti agbara yin ba ka) diẹ ninu Al-
 kurani. O si mo pe alaini alafia yio
 wa ninu yin, atipe awon elomiran
 (yio wa ninu yin) ti won fe rin ile
 (Ọlọhun) lo ti won yio lo wa ninu
 ore-ajulo Ọlọhun, ati awon
 elomiran (yio wa) ti won yio ma ja
 ni oju ona ti Ọlọhun, Nitorina e ma
 ke eyiti o rorun (fun yin) ninu rẹ.
 Ki e si ma gbe irun duro ki e si ma
 yan saka, e ma fi si odo Ọlọhun
 ipin ti o dara (ninu oro yin lati na
 si oju ona ti Ọlọhun). Nitoripe
 ohun yio u ti e ba ti siwaju fun emi

yin ni nkan daradara, e o ba a loḍo
 Ọlọhun, pe on lo dara ju, lo si tobi
 ju ni esan, Atipe ki e toṣo idariji
 loḍo Ọlọhun. Dajudaju Ọlọhun ni
 Alaforiji, Onike.

(74) Suratul - Muddassiru

Ni oruko Ọlọhun Ajoke aye, Aṣake Orun

- 1 Ire ti o da aso bori moḷe.
- 2 Dide ki o ma se kilokilo.
- 3 Ki o si ma se agbega fun
Oluwa re.
- 4 Ki o si se awon aso re ni mimo.
- 5 Atipe ki o jinna si awon oriṣa.
- 6 Atipe ma se tore nitori ki o le ri
pupo gba.
- 7 Atipe nitori Oluwa re ni ki o
ma se ifarada.
- 8 Nitoripe nigbati a ba fon fere
sinu iwo.
- 9 Ojo yen yio je ojo inira.
- 10 Ko ni je irorun fun awon
alaigbagbo.
- 11 Fi Mi silẹ pẹlu eniti Mo da ni
oun nikan.
- 12 Ti Mo si fun u ni opolopo owo.
- 13 Ati awon omọ ti won ma fun
l'okun.
- 14 Atipe Emi se gbogbo nkan ni
irorun fun.
- 15 Sibesibe o n fe pe ki n fi kun.
- 16 Rara o, nitoripe on se atako si
awon oro wa.
- 17 Awa n bo wa fi wahala ko o
l'orun.
- 18 Dajudaju o ronu jinle o si
pinnu.
- 19 A sebi le e bi o ti n pinnu.
- 20 Lehinna a sebi le e bi o ti pinnu.

- 21 Lẹhinna o wo.
- 22 Lẹhinna o fajuro, o diju mọri
- 23 Lẹhinna o Şeri o Şe igberaga.
- 24 O si sope: Eyi ko jẹ nkankan ju idan awọn ara atijọ lọ.
- 25 Eyi ko jẹ nkankan ju ọrọ abara (bi wa) lọ.
- 26 Emi yio fi jo ina, 'Sakora'.
- 27 Kini yio mu ọ mọ riri ohun ti ina Sakora na jẹ?
- 28 (On na nipe) ko ni Şe nkankan ku, ko ni fi nkankan silẹ.
- 29 Yio ma jo eniyan (ayi awọ ẹda pada ni).
- 30 (Awọn Malaika) mọkandilogun lo wa lori rẹ.
- 31 A ko fi awọn nkan miran Şe oluŞo ina na bikoŞe awọn Malaika, Ako wulẹ Şe onka wọn (bẹ) ayafi ki o jẹ adanwo fun awọn ti ko gbagbọ, ki awọn ti a fun ni tira le ni amọdaju ati ki awọn ti o ni igbagbọ ododo le pọ si ninu igbagbọ ati ki awọn ti a fun ni tira ma Şe Şe iyemeji ati awọn onigbagbọ ododo; ati ki awọn ẹniti arun n bẹ ninu ọkan wọn ati awọn alaigbagbọ le sope: Kini ero Ọlọhun nipa apejuwe yi? Bayi ni Ọlọhun nfi ẹniti O ba fẹ silẹ sinu iŞina A si ma tọ ẹniti O fẹ si ọna. Ko si ẹniti o mọ ọmọ-ogun Oluwa rẹ afi On na. Ko jẹ nkankan ju iranti lọ fun awọn eniyan.
- 32 E gbọ o, Mo fi oŞupa bura.
- 33 Ati oru nigbati o pẹhinda.
- 34 Ati owurọ nigbati o ba tan Şan.
- 35 Dajudaju o jẹ ọkan ninu ohun adanwo ti o tobi.
- 36 (O Jẹ) Olu kilọ fun (gbogbo) abara.
- 37 Fun ẹniti o ba nfẹ ninu yin lati

إِنَّهُ، فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿١٨﴾ فَقِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٩﴾ ثُمَّ قِيلَ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿٢٠﴾ ثُمَّ نَظَرَ ﴿٢١﴾ ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ أَدْبَرَ وَاسْتَكْبَرَ ﴿٢٣﴾ فَقَالَ إِن هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْتَىٰ ﴿٢٤﴾ إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿٢٥﴾ سَأُصَلِّيهُ سَفَرًا ﴿٢٦﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَفَرٌ ﴿٢٧﴾ لَا بُعْدَ لِي وَلَا نَذْرًا ﴿٢٨﴾ الْوَاحِدَ لِلْبَشَرِ ﴿٢٩﴾ عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٣٠﴾ وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيَقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَزَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْثَابَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِقَوْلِ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ جُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣١﴾ كَلَّا وَالْقَمَرِ ﴿٣٢﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ ﴿٣٣﴾ وَالصُّبْحِ إِذَا أَسْفَرَ ﴿٣٤﴾ إِنَّهَا لِأَحَدَى الْكُتُبِ ﴿٣٥﴾ نَذِيرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٣٦﴾ لِمَن شَاءَ مِنكُم أَن يُنَادِمَ أَوْ يُنَاقِرَ ﴿٣٧﴾ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهينَةٌ ﴿٣٨﴾ إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ ﴿٣٩﴾ فِي جَنَّاتٍ يَسَاءَلُونَ ﴿٤٠﴾ عَنِ الْمُجْرِمِينَ ﴿٤١﴾ مَا سَلَكَكُمْ فِي سَفَرٍ ﴿٤٢﴾ قَالُوا لَوْ نَكُن مِن الْمُصَلِّينَ ﴿٤٣﴾ وَلَوْ نَكُ نُطْعَمُ الْمُسْكِينِ ﴿٤٤﴾ وَكُنَّا نَحْوُ مَعَ الْخَاطِئِينَ ﴿٤٥﴾ وَكَذَلِكَ نَكُذِّبُ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٤٦﴾ حَتَّىٰ آتَيْنَا الْيَقِينَ ﴿٤٧﴾

lọ Şiwaju tabi lati wa lẹhin.

- 38 Ẹniti kọkan ni ohun-idogo fun ohun ti o ba Şe (ninu ina).
- 39 Ayafi ero ọwọ-ọtun.
- 40 Wọn o ma bi ara wọn lere ninu awọn ọgba idera.
- 41 Nipa awọn ẹlẹŞe:
- 42 Kini gbe yin wọ (ina) Sakora?
- 43 Wọn a sope: Awa ko si ninu awọn ti nkirun ni:
- 44 Atipe awa ko si ninu awọn ti n bọ talaka ni:
- 45 Atipe awa jẹ awọn ti nsọ isokusọ pẹlu awọn onisokusọ ni:
- 46 Atipe awa jẹ ẹniti o n pe ojo ẹsan niro.
- 47 Titi ti aridaju (iku) fi wa ba wa.
- 48 Ipe awọn onipe ko ni Şe wọn ni

(75) Suratul - Kiyāmah

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake Orun

- 1 Mo fi Ojo ajide bura.
- 2 Mo si tun fi awon emi ti yio ma bu ara won bura.
- 3 Nje eniyan ha le ma ro ni pe A ko ni le ko awon egun on jo?
- 4 Beni Awa ni agbara lati to Omo ika re dogba.
- 5 Betioko, eniyan a ma fe lati pe niro (ohun ti) o wa niwaju re (Ojo ajinde).
- 6 Yio ma bere pe: Igbawo ni Ojo ajinde na?
- 7 Nigbati awon oju iriran ba ndamu.
- 8 Ati ti osupa ba wokun.
- 9 Ati ti aba pa orun ati osupa po mo ara won.
- 10 Eniyan yio ma so ni Ojo na: Nibo ni aye ibusagba wa?
- 11 Rara o, ko si aye ibusasi.
- 12 Odo Oluwa re ni ibuduro ni ojo na.
- 13 Ni Ojo na, a o ma fun eniyan niro ohun ti o ba se siwaju ati ohun ti o se gbihin.
- 14 Betioko, eniyan yio ma jeri tako ara re.
- 15 Atipe iba se gbogbo aròye (a ko nigba a lowo re).
- 16 Maşe lo ahon re lati kanju ke e.
- 17 Dajudaju kikojo (sinu okan) re ati kike re nbe fun wa.
- 18 Nigbati A ba nke e fun o, ki o si ma tele kike re.
- 19 Lehinna dajudaju Awa ni a ni alaye re.
- 20 Niti otito, Betioko, eyin ni ife si (aiye) ikanju.
- 21 E si pa orun ti.

فَمَا نَفَعُهُمْ شَفَعَةُ الشَّافِعِينَ ﴿١٨﴾ فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ ﴿١٩﴾ كَانَهُمْ حُمُرٌ مَّسْتَنَفِرَةٌ ﴿٢٠﴾ فَزَتْ مِنْ فَسْوَرَةٍ ﴿٢١﴾ بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَى صُحُفًا مُنْتَشِرَةً ﴿٢٢﴾ كَلَّا بَلْ لَا يَخْفَاؤُنَ الْآخِرَةَ ﴿٢٣﴾ كَلَّا إِنَّهُ تَذَكَّرٌ ﴿٢٤﴾ فَمَنْ شَاءَ ذَكَّرْهُ ﴿٢٥﴾ وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَى وَأَهْلُ الْمَعْفُورَةِ ﴿٢٦﴾

سُورَةُ الْقِيَامَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لَا أَقِيمُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴿١﴾ وَلَا أَقِيمُ بِالنَّفْسِ اللَّوَامَةِ ﴿٢﴾ أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُجْعَلَ عِظَامُهُ ﴿٣﴾ بَلْ قَادِرِينَ عَلَى أَنْ نَسُوبَ بَنَانَهُ ﴿٤﴾ بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ﴿٥﴾ يَسْتَلْ أَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ﴿٦﴾ فَإِذَا بَرَأَ الْبَصَرُ ﴿٧﴾ وَحَسَفَ الْقَمَرُ ﴿٨﴾ وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ﴿٩﴾ يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ ﴿١٠﴾ أَيْنَ الْمَفَرُ ﴿١١﴾ كَلَّا لَا وَزَرَ ﴿١٢﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ﴿١٣﴾ يَتَّبِعُوا الْإِنْسَانَ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ﴿١٤﴾ بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ بَصِيرَةٌ ﴿١٥﴾ وَلَوْ أَلْقَىٰ مَعَادِيرُهُ ﴿١٦﴾ لَأَخْرَجَ بِهِنَّ لِسَانَكَ لِتَجْعَلَ بِهِنَّ ﴿١٧﴾ إِنْ عَلَيْنَا جُمُوعُهُمْ ﴿١٨﴾ وَإِنَّا لَنَعْلَمُ بِمَا نَفَعُهُمْ ﴿١٩﴾

- anfani (ni ojo na).
- 49 Kini won gbojule ti won fi n gunri kuro nibi iranti na.
 - 50 Won dabi awon ketekete ti a deru ba (nsalo).
 - 51 Ti o nsa fun kinniun.
 - 52 Oro ko ri be, enikokan ninu won n fe pe ki a fun on ni takada ti on ti a o te silẹ.
 - 53 Oro ko ni je be, won ko paya ojo ikehini ni.
 - 54 Teti ki o gbo dajudaju on je iranti.
 - 55 Eniti o ba fe ki okaa ki osi muulo.
 - 56 Won ko ni ranti (Al-quran) ki won si muu lo ayafi bi Olohun ba fe. On ni Eniti ipaya tosi, On si ni fifori jinni to si.

كَلَّا بَلْ تُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ ﴿٣٠﴾ وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿٣١﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿٣٢﴾
 إِلَىٰ رَبِّهَا نَاطِرَةٌ ﴿٣٣﴾ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بِاسِرَةٍ ﴿٣٤﴾ تَطَّوَّنُ أَنْ يُفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿٣٥﴾
 كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَ ﴿٣٦﴾ وَقِيلَ لَهَا رَاقِي ﴿٣٧﴾ وَظَنَّ أَنَّهُ الْفِرَاقُ ﴿٣٨﴾ وَالنَّفْسُ
 السَّائِقُ وَالسَّاقِي ﴿٣٩﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقِيُّ ﴿٤٠﴾ فَلَا صَدَقَ وَلَا وَاصَلَ ﴿٤١﴾
 وَلَكِنْ كَذَّبَ وَيَتُولَىٰ ﴿٤٢﴾ ثُمَّ ذَهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ بِسَمِطٍ ﴿٤٣﴾ أُولَىٰ لَكَ
 فَأُولَىٰ ﴿٤٤﴾ ثُمَّ أُولَىٰ لَكَ فَأُولَىٰ ﴿٤٥﴾ أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًى ﴿٤٦﴾
 أَلَمْ يَكُن لَكُمْ نُفُوسٌ مِّن مَّيِّمَتِي ﴿٤٧﴾ ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةَ فِخْلٍ فَسَوَىٰ ﴿٤٨﴾ فَعَجَلَ مِنْهُ
 الزَّوْجَيْنِ الذَّكْرَ وَالْأُنثَىٰ ﴿٤٩﴾ أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْتِىَ الْوَلَوَىٰ ﴿٥٠﴾

سُورَةُ الْإِنْسَانِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُن شَيْئًا مَّذْكُورًا ﴿١﴾
 إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَّبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا
 بَصِيرًا ﴿٢﴾ إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَفُورًا ﴿٣﴾
 إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلَاسِلًا وَأَعْتَدْنَا وَسْعِيرًا ﴿٤﴾ إِنَّ
 الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِّنْ كَأْسٍ كَانَتْ مِرَاجِحَهَا كَأُفُورًا ﴿٥﴾

- 22 Awon oju kan ni ojo na yio tutu.
 23 Ti n won yio ma wo Oluwa won.
 24 Atipe awon oju miran yio ro koko ni ojo na.
 25 Yio si mo amodaju pe a o fi ibanuje (aburu nla) se ohun.
 26 Betieko, nigbati emi ba de orun.
 27 Atipe a o wipe: Tani onisegun (ti yio gbã lä).
 28 Atipe yio da a loju pe dajudaju on ni opinya (iku).
 29 Nigbati ojugin ba si lomogugin.
 30 Didà lo si odo Oluwa re yio sele ni ojo na.
 31 Nitoripe kò gba ododo gbò bẹ si ni kò nkirun.
 32 Şugbon kãkã na o pe (oro Olohun) nirò o si şeri pada.

33 Lehinna o lo si odo eniyan re ni eniti o nse igberaga.

34 O to si o julò o si tun to si o.

35 Lehinna o si tun to si o julò o to si o julò.

36 Eniyan nro ni pe a o fi on silẹ lasan?

37 Abi on kò ti je omi gbologbolò ti o jade?

38 Lehinna ni o di eje didi O si da a ni adape.

39 O mu jade ninu rè tokotaya ni takò -tabo.

40 Nje Eniti o se eyi kò ha ni agbara lati ji oku bi?

(76) Suratul – Insāni

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake Orun

1 Dajudaju igba kan ninu akokò ti rekoja lori eniyan (Insāni) ti kò je kinikan ti a le daruko.

2 Dajudaju Awa ni A da eniyan lati ara omi gbologbolò ti aropo mo ara won, ki A le ba don won wo, nitorina ni A se e ni olugboro, oluriran.

3 Dajudaju A ti fi mo ona ti o to tara: O le je ope, o si le je alaimore.

4 Dajudaju Awa ti pa lese silẹ awon ewon ati awon ajaga ati ina fun awon alaignbagbo.

5 Dajudaju awon eniyan rere won yoo ma mu omi kan ninu ife kan ti ohun ti aropo mo o je kafura.

6 Awon erusin Olohun yoo ma fa lo si ti o ba wu won.

7 Awon ti o mu ileri won se ti won si paiya ojo kan ti buburu re je ohun ti yoo ma fon ka.

8 Atipe won a ma fun awon alaini ati awon omog orukan ni onunje ti

awon na si nifeshii lati je ati awon ti won wa loko eru.

9 (Won asi ma sope): Dajudaju awa ko tori kinikan fun yin ni onje je bikoşe lati fi wa ojure Olohun, atipe awa ko wa esan kan tabi ope kan ni odo yin.

11 Dajudaju awa mberu ojo kan lati odo Oluwa wa, ti awon oju yoo ro koko, ti yoo si pon şanşan.

10 Nitorina Olohun yio so won nibi buburu ojo na yio si fi won se pekipeki idera ati idunnu.

12 Atipe yio san won ni esan ogeba idera ati aso alari nitori ifarada won.

13 won yio rogboku lori awon ibusun won; won ko ni ri igbona ti orun tabi otutu (ti oşupa) ninu re.

14 Atipe awon iji re yio sunmo won pekipeki, a o si se awon eso re ni arawoto.

15 Atipe a o ma fi ife ti fadaka rokirika won ati awon ife ti o je igo.

16 Ti o mo, igo kan ti a fi fadaka se, a se won ni iwonba iwonba.

17 Atipe won yio ma fi ife kan mu nkan ti a ropo mo atale.

18 Omi işeleru kan mbe ninu re ti a n pe ni omi "Salsabilà" (tutu).

19 Awon omo kekèkè ti o ma wa bakanna won yio ma rokirika won; nigbati ire ba ri won ire a fi won pe okuta olowo iyebiye ti a tan won kale.

20 Atipe nigbati ire ba wo otun wo osi, ire yio ri idera ati ola ti o tobi.

21 Aşo aran felefele (şeda) alawo ewe yio wa lori won ati aran alagbe, atipe ao se won loşo kerewu ti a fi fadaka se, atipe Oluwa won yio fun won ni nkan mimu ti o mo.

عَيْنَا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦﴾ يُوفُونَ بِالْقَدَرِ وَيَخَافُونَ

يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا ﴿٧﴾ وَيُطْعَمُونَ الْأَطْعَامَ عَلَىٰ حَيْثُ وَاسِعَتِهَا

وَيَسْمَأُ وَأَسِيرًا ﴿٨﴾ إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا

﴿٩﴾ إِنَّا خَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَطَطِيرًا ﴿١٠﴾ فَوْقَهُمْ اللَّهُ شَرُّ ذَلِكَ

الْيَوْمِ وَلَقَتْهُمْ نَصْرَةٌ وَسُرُورًا ﴿١١﴾ وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا

﴿١٢﴾ مُتَّكِفِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلَّتْ أَقْدُمُهَا نَذِيرًا ﴿١٤﴾ وَيُطَافُ عَلَيْهِمْ بِثَانِيَةٍ

مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ فَوَارِيرًا ﴿١٥﴾ فَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَرًا مَقْدِيرًا ﴿١٦﴾

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ مِزَاجُهَا زَنْجَبِيلًا ﴿١٧﴾ عَيْنَا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا

﴿١٨﴾ وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَيْتَهُمْ حَسِبْتَهُمْ لُؤْلُؤًا مَنثورًا

﴿١٩﴾ وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمَلَكًا كَبِيرًا ﴿٢٠﴾ عَلَيْهِمْ ثِيَابٌ سُنْدُسٍ

خُضْرًا وَسَبْرًا مَّطَّحًا وَأَسَاوِرٌ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَمَهُمْ رُبُّهُمْ سَرَابًا

طَهُورًا ﴿٢١﴾ إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيَكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾ إِنَّا

نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾ فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطِعْ

مَنْهُمْ أَشْمًا أَوْ كُفُورًا ﴿٢٤﴾ وَأَذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

22 Dajudaju eyi ni esan yin atipe o je ope fun işe yin ti e se.

23 Dajudaju Awa la so Al-kurani kale fun o die-die.

24 Nitorina se ifarada idajo Oluwa re, atipe ki o maşe tele eleşe tabi alaimore kan ninu won.

25 Ki o maşe iranti oruko Oluwa re ni arawo ati ni asale.

26 Atipe ninu oru ki o ma forikanle fun U atipe ki o ma fi ogo fun U nigba gboro loru.

27 Dajudaju awon wonyi won ni ife si (aye) ti ko ni pe tan won si fi ojo ti o wuwo sila lehin won.

28 Awa la da won A si se won ni alagbara, nigbati A ba si fe A o fi irufe won paro won.

29 Dajudaju iranti ni eyi je;

nitorina ẹniti o ba fe yio fi ori le ona oḍo Oluwa re.

30 Atipe ẹnyin kò ni fe ayafi ti Olohun ba fe. Dajudaju Olohun je Onimimo, Oloḅḅon.

31 Yio fi ẹniti O ba fe wọ sinu ike Re; Sugḅon awon alabosi, O pese iyà eḷeta-elero silẹ de won.

(77) Suratul –Mursalati

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aṣake Orun

1 Mo fi awon ategun ti ma nsare ni tele-ntele (Mursalati) bura.

2 Mo tun fi awon ategun iji ni jija bura.

3 Mofi awon ategun ti o on tu ojo ka ni tituka bura.

4 Mo tun fi awon ohun ti o ma nse ipinya bura.

5 Mo si tun fi awon olumu iranti wa bura.

6 Lati yanju oro tabi lati se kilokilo.

7 Dajudaju ohun ti a ba yin se adehun re ohun ti yio sele ni.

8 Nigbati awon iranwo ba di nkan ti a pa (imole re) re.

9 Ati nigbati sanmo ba di ohun ti a faya.

10 Ati nigbati awon oke ba di ohun ti a tuka.

11 Ati nigbati a ba fun awon ojiṣe ni asiko (lati kojo)

12 Fun ojo wo, ni a sun (kikojo awon ojiṣe) siwaju si?

13 Fun ojo ipinya.

14 Kini yio fi ojo ipinya na mo.

15 Egbe ni ni ojo na fun awon ti

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾ إِنَّا

هُنَالًا لَّيُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذُرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا ﴿٢٧﴾ نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا

﴿٢٨﴾ إِنَّ هَذِهِ نَذِيرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا ﴿٢٩﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾

يُدْخِلْ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ﴿١﴾ فَأَلْصَقْنَ عَصْفًا ﴿٢﴾ وَالنَّشِيرَاتِ تَشْرًا ﴿٣﴾

فَأَلْفَرَقْنَ فَرَاقًا ﴿٤﴾ فَأَلْمَقِينَ ذِكْرًا ﴿٥﴾ عَذْرًا أَوْ تَذْرًا ﴿٦﴾ إِنَّمَا

تُوعَدُونَ لَوْعًا ﴿٧﴾ فَإِذَا النُّجُومُ طُمِسَتْ ﴿٨﴾ وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِجَتْ ﴿٩﴾

وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّفَتْ ﴿١٠﴾ وَإِذَا الرَّسُلُ أُنْفَتْ ﴿١١﴾ لِأَيِّ يَوْمٍ أُخِّلَتْ

﴿١٢﴾ لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ

لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٥﴾ أَلَمْ تَهْلِكِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ نَنْعِيهِمُ الْآخِرِينَ

﴿١٧﴾ كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿١٨﴾ وَيَلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

o pe ododo niro.

16 Nje Awa ko ti pa awon ti akoko re.

17 Lehinna A o si tun fi awon ti igbehin naa tele won (nibi iparun).

18 Bayi ni Awa ma nse pelu awon elese.

19 Egbe ni ni ojo na fun awon ti won pe ododo niro.

20 Nje A ko ti da yin lati inu omi ti ko lagbara (Ole).

21 Lehinna Awa fi i sinu aye kan ti nkankan ko le gun u.

22 Titi lo di akoko kan ti a ti mo.

23 Awa pa ebubu re, Awa la dara ju ni awon olupebubu.

24 egbe ni ni ojo na fun awon ti won pe ododo niro.

25 Nje ki ise Awa ni A se ile ni

ohun ti o ma nfa gbogbo nkan mōra.

26 Aye ni, yabi oku ni.

27 Awa si ṣe awon oke ti o ga sinu re, Awa si fun yin ni omi ti o dun mu.

28 Egbe ni ni oḡo na fun awon ti won pe ododo niro.

29 E ma lo sibi ohun ti e npe niro.

30 E ma lo sibi iboji ti o ni eka meta.

31 Ko le diji itura bo won ti ko si le dabo bo won lowo ina.

32 Dajudaju on yio ma ju eta ina (si oke) gegebi petesi.

33 Nwon dabi rakunmi alawo iyeye.

34 Egbe ni ni oḡona fun awon ti won pe ododo niro.

35 Eyi ni oḡo ti won ko ni soro.

36 A ko ni yoda fun won pe ki won wa awawi.

37 Egbe ni ni oḡo na fun awon ti won pe ododo niro.

38 Eyi ni oḡo ipinya, ti A ko yin jo ati awon ti o ti siwaju yin.

39 Ti e ba ni ete kan lowo, ki eyin da ete na le Mi lori.

40 Egbe ni ni oḡo na fun awon eniti o pe ododo niro.

41 Dajudaju awon olupaya (Olohun) won o wa nibi iboji ati omi isheru.

42 Ati awon eso ninu eyiti won ba nfe.

17 E ma je ki e ma mu tigbadun-tigbadun nitori ohun ti e se nise.

44 Bayi ni Awa ma nsan esan fun fun awon oniserere.

45 Egbe ni ni oḡo na fun awon ti

أَلَمْ تَخْلُقْهُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾ فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿٢١﴾ إِلَى قَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢٢﴾ فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَدِرُونَ ﴿٢٣﴾ وَيَلِّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٤﴾ أَلَمْ تَجْعَلِ الْأَرْضَ كَهَاتَا ﴿٢٥﴾ أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾ وَجَعَلْنَا فِيهَا رِوْاسِيَ شَاهِقَاتٍ وَأَسْقَيْنَاكُمْ مَاءً فُرَاتًا ﴿٢٧﴾ وَيَلِّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٨﴾ أَنْظِقُوا إِلَيَّ مَا كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٩﴾ أَنْظِقُوا إِلَيَّ ظِلِّي ذِي ثَلَاثِ شُعَبٍ ﴿٣٠﴾ لَا ظِلِيلَ وَلَا يُغِي مِنَ الْهَبِّ ﴿٣١﴾ إِنَّمَا تَرْمِي بِشَجَرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٢﴾ كَأَنَّهُ جَمَلٌ صُفْرٌ ﴿٣٣﴾ وَيَلِّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾ هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٥﴾ وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْبُدُونَ ﴿٣٦﴾ وَيَلِّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٧﴾ هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمَعْنَاكُمْ وَالْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٣٩﴾ وَيَلِّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٠﴾ إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّلٍ وَعُيُونٍ ﴿٤١﴾ وَفَوْقَهُمْ مَسَاجِدُهُمْ ﴿٤٢﴾ كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾ إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٤٤﴾ وَيَلِّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٥﴾ كُلُوا وَتَمَنَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ تُجْرِمُونَ ﴿٤٦﴾ وَيَلِّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٧﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ارْكَعُوا لَا تَرْكَعُوا ﴿٤٨﴾ وَيَلِّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤٩﴾ فَيَأْتِي حَدِيثٌ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٠﴾

won pe ododo niro.

46 E ma je ki e si ma gbadun fun igba die; dajudaju eleshe ni eyin.

47 Egbe ni ni oḡo na fun awon ti won pe ododo niro.

48 Nigbati won ba so fun won pe ki won teriba (kirun) won ko lati teriba (kirun).

49 Egbeni ni oḡo na fun awon ti won pe ododo niro.

50 Ewo ni oḡo ti won o gbagbo lehin re (Al-kurani)?

(78) Suratul –Nabai

Ni oruko Olòhun Ajoke aye, Aşake Orun

- 1 Nipa kini wọn mbi ara wọn lerè?
- 2 Nipa iro (Nabai) nla ni.
- 3 Eyiti ẹnu wọn kò kò nipa rẹ
- 4 Rara o, wọn mbowa mo:
- 5 Lehinna laipe wọn mbowa mo.
- 6 Nje Awa ko ni A şe ile ni tite.
- 7 Ati awon oke ni ekàn?
- 8 Awa ko ni a da yin lakọ labo.
- 9 Atipe A ti şe orun yin ni isinmi.
- 10 Atipe A şe oru ni ibora.
- 11 Atipe A şe ọsan ni wiwa ije imu.
- 12 Atipe Awati mo awon pepe (sanmo) nipa meje si ori yin.
- 13 Atipe A şe atupa ti o mole kan.
- 14 Atipe Awa nso omi ti nda pupo kale inu esu-ojo.
- 15 Ki A a le mu horo ati irugbin jade pelu re.
- 16 Ati awon oko ti o kun fun nkan gbẹdegbẹde.
- 17 Dajudaju ojo ipinya ni je nkan ti o ni asiko.
- 18 Ojo ti aba fun fere eyin yoo ma jade nijonijo.
- 19 Atipe a o ši ẹnu ọna sanmo sile yio di enu awon ilekun.
- 20 A o ku awon oke danu, yio di anpena.
- 21 Dajudaju ina Jahannama yio lugo.
- 22 De awon olukoja ẹnu-ala ni ibuşeri si.
- 23 Nwon yio ma gbe inu re fun igba-gboro.
- 24 Nwon ko ni towo re itura tabi mimu (tutu).
- 25 Ayafi omi-gbigbona ati omi

سُورَةُ النَّبَاِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١﴾ عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾ الَّذِي هُوَ فِيهِ يُخْتَلَفُونَ ﴿٣﴾
 كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥﴾ أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مَهْدًا ﴿٦﴾
 وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾ وَخَلَقْنَا كُرُوزًا وَجَا ﴿٨﴾ وَجَعَلْنَا تَوْمَكُمْ سُبَاتًا ﴿٩﴾
 وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ لِيَاسًا ﴿١٠﴾ وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿١١﴾ وَبَدَّيْنَا
 فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا ﴿١٢﴾ وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ﴿١٣﴾ وَأَنْزَلْنَا
 مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً مُّجَا ﴿١٤﴾ لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿١٥﴾ وَجَعَلْنَا
 الْأَنْفَاقَ ﴿١٦﴾ إِنْ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَتَنَا ﴿١٧﴾ يَوْمَ يُفْخَعُ فِي الصُّورِ
 فَنَاتُونَ أَفْوَاجًا ﴿١٨﴾ وَفُيْحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿١٩﴾ وَسُيِّرَتِ
 الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٢٠﴾ إِنْ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٢١﴾ لِلطَّاغِيَةِ
 مَنَابِتًا ﴿٢٢﴾ اللَّيْثِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ﴿٢٣﴾ لَا يَذُقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ﴿٢٤﴾
 إِلَّا هَمِيمًا وَعَسَاقًا ﴿٢٥﴾ جَرَاءً وَفَاقًا ﴿٢٦﴾ إِنَّهُمْ كَانُوا
 لَا يَرْجُونَ حِسَابًا ﴿٢٧﴾ وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا ﴿٢٨﴾ وَكُلُّ شَيْءٍ
 أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٢٩﴾ فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٣٠﴾

awoyun-weje.

- 26 Eşan ti o to (si işe wọn).
- 27 dajudaju wọn ko ti ni ireti si ojo işiro.
- 28 Atipe wọn pe awon oro Wa niro.
- 29 Atipe Awa şiro gbogbo nkan ni akosile.
- 30 Nitorina e to (iya) wo, nitoripe A ko ni şe alekun kan fun yin ju iya lo.
- 31 Dajudaju erenje mbe fun awon olupaya.
- 32 Ogba ati eso ajara (Inabi).
- 33 Ati awon odo (obinrin) ti wọn ko ju ara wọn lo.
- 34 Ati ife ti o kun fun nkan mimu.
- 35 Nwon ko ni ma gbọ orokoro

yio ma wo ohun ti owo re ti ti siwaju. Alaigbagbo yio sope: Emi iba ti di iyepẹ (nko ba tidi ẹni iya).

(79)Suratul – Nāsi’āti

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake Orun

- 1 Mo fi (Nasiāti) awon ti ngba emi awon tikò gbagbo ni gbigba to le (niti tulasi) bura.
- 2 Ati awon ti won nbgba emi awon olugbagbo ododo pelepele.
- 3 Ati awon ti nyarayara sure lo.
- 4 Ati awon oluga iwaju ni gbigba waju.
- 5 Ati awon ti nfi nkan si eto.
- 6 Ojo ti owariri yio ma mi (olukuluku).
- 7 Ohun ti yio sele yio tele e.
- 8 Awon okan yio ma gbọn pepe ni ojo na.
- 9 Yio e oju re nile.
- 10 Nwon yio ma sope: Nje a tun le da wa pada si bi a ti wa ri.
- 11 Nje nigbati a ba ti di egun kikugburugburu?
- 12 Nwon sope: Iyen nigbana ipada ti ofo ni yio je.
- 13 Dajudaju iyen je ijagbe kanşoşo.
- 14 Nigbana won yio ji dide.
- 15 Nje iro ti (Annabi) Musa ti wa ba o bi?
- 16 Nigbati Oluwa re kepe e ni afonifoji mimo (ti a npe ni) Tuwa?
- 17 To Firiaona lo,dajudaju o ti se aseju.
- 18 Ki o si sope: Nje ire ha nfe lati

إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ مَفَازًا ۝ حُدُودَ وَعُيُنَا ۝ وَكَوَاعِبَ أَزْوَاجًا ۝ وَكَأْسًا ۝ دِهَاقًا ۝ لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ۝ جَزَاءً مِّن رَّبِّكَ عَطَاةً ۝ حِسَابًا ۝ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنِ لَا يَمْلِكُونَ مِنهُ خِطَابًا ۝ يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَن أِذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ صَوَابًا ۝ ذَلِكَ الْيَوْمَ الْحَقِّ فَمَن شَاءَ اخْتِذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَنَابًا ۝ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ بَلَيْتَنِي كُنتُ تَرَابًا ۝

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالنَّازِعَاتِ غَرْقًا ۝ وَالتَّشْيِطِ نَشْطًا ۝ وَالسَّيِّئَاتِ سَبًّا ۝ فَالَسَّيِّئَاتِ سَبَقًا ۝ فَالْمُدْبِرَاتِ أَمْرًا ۝ يَوْمَ نَجْفُ الرَّاغِبَةَ ۝ نَجْعَهَا الرَّاذِقَةَ ۝ قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ ۝ أَبْصَرُهَا خَشَعَةٌ ۝ يَقُولُونَ أَيْ نَا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَاوِرَةِ ۝ أَيْ ذَا كُنَّا عِظْمًا نَّخْرَةً ۝ قَالُوا تِلْكَ إِذًا كَرَّةٌ خَاسِرَةٌ ۝ فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ۝ فَإِذَا هُم بِالسَّاهِرَةِ ۝ هَلْ أُنثِقُكَ حَدِيثُ مُوسَىٰ ۝

- nibe ati iro.
- 36 Eşan lati lati odo Oluwa re ni ore ti o to.
- 37 Oluwa awon sanmo ati ile ati ohun ti o wa ni agbedemeji won, (Olohun) Ajoke aye, won ko ni le ba A soro.
- 38 Ojo ti emi na (Jibreel tabi Malaika miran) ati awon Malaika ti won yio to letoleto; won ko ni le soro ayafi awon eniti (Olohun) Ajoke aye ba yonda fun ni yio soro ti o dara.
- 39 Eyini ni ojo otito, nitorina eniti o ba fe ki o mu ona ibi iseri lo si odo Oluwa re pon.
- 40 Dajudaju Awa fi iya tosunmo se kilokilo fun yin. Ojo ti eniyan

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طُوًى ﴿١٧﴾ أَذْهَبَ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ﴿١٨﴾
 فَقَالَ هَلْ لَكَ إِلَٰهَ إِلَّا أَن تَرَكَنِي ﴿١٩﴾ وَأَهْدِيكَ إِلَىٰ رَيْكِ فَنَحْنُ بِهَا ﴿٢٠﴾ فَأَرَاهُ
 آيَةَ الْكُبْرَىٰ ﴿٢١﴾ فَكَذَّبَ وَعَصَىٰ ﴿٢٢﴾ ثُمَّ أَذْبَرَ سَعْيَ ﴿٢٣﴾ فَحَسَّرَ
 فَنَادَىٰ ﴿٢٤﴾ فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٥﴾ فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَىٰ ﴿٢٦﴾
 إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَعِبْرَةً لِّمَن يَخْشَىٰ ﴿٢٧﴾ أَنْتُمْ أَشَدُّ حَقْلًا أَمِ اتَّسَاءَ بِبَنَاتِكُمْ
 ﴿٢٨﴾ رَفَعَ سَمْعَهَا فَسَوَّاهَا ﴿٢٩﴾ وَأَعْطَشَ لَيْلَهَا وَأَخْرَجَ ضَعْفَهَا ﴿٣٠﴾
 وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَٰلِكَ دَحَاهَا ﴿٣١﴾ أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرَعَهَا ﴿٣٢﴾
 وَالْجِبَالَ أَرْسَاهَا ﴿٣٣﴾ مَتَاعًا لِّكُومٍ وَلَا نَعْمًا لِّكُومٍ ﴿٣٤﴾ فَإِذَا جَاءَتْ أَبْلَاطِمَةُ
 الْكُبْرَىٰ ﴿٣٥﴾ يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْأِنْسَانُ مَا سَعَىٰ ﴿٣٦﴾ وَتُرْزِقُ الْجَبْرِ
 لِمَن يَرَىٰ ﴿٣٧﴾ فَأَمَّا مَنْ طَغَىٰ ﴿٣٨﴾ وَءَاثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٩﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ
 هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٤٠﴾ وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٤١﴾
 فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ ﴿٤٢﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانُ مُرْسَاهَا ﴿٤٣﴾
 فِيمَ أَنْتَ مِن ذِكْرِهَا ﴿٤٤﴾ إِلَىٰ رَبِّكَ مُنْهَاهَا ﴿٤٥﴾ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ
 مَّن يَحْشُرُهَا ﴿٤٦﴾ كَانَهُمْ يَوْمَ بَرَوْهَا لَوْلَا لَعْنَةُ الْأَعْيَشَةِ أَوْضَعَهَا ﴿٤٧﴾

سُورَةُ عَبَسَ ﴿٤٧﴾
 نَبِيهَا ٨٠
 آيَاتُهَا ٤٧

fo ara re mo.

19 Atipe ki emi fi ona mo o lo si odo Oluwa re, ki o le paiya (Re).

20 Nigbana o fi ami ti o tobi han a.

21 Nigbana o pe e ni opuro, o si ko (tire).

22 Lehinna o kohin si (i) ti o nyara lo.

23 O ko (awon eniyan) jo o si kede.

24 O si sope: Emi ni oluwa yin ti ga ju.

25 Nitorina Olohun si mu u je iya orun ati aye.

26 Dajudaju ninu eyi ekọ mbe fun eniti npaya.

27 Nje eyin ni e lagbara ju ni eda

tabi sanmo ti O da?

28 Olohun gbe aja re ga soke, O si se e pe.

29 O se oru re ni dudu, O si fa imole re yo jade.

30 Atipe lehin eyini O te ile na.

31 O mu omi re jade ati irugbin re

32 Ati awon oke, O fi idi won mule.

33 Igbadun ni fun yin ati fun awon eran yin.

34 Nigbati iparun nla ba de.

35 Ojo na ni eniyan yio ma ranti ohun ti on ti se.

36 Ina Jahimi yio han fun eniti o riran.

37 Sugbon eniti ose aseju.

38 Ti o si wa isemi ile aye maya.

39 Ina Jahimi ni yio je ibugbe (re).

40 Sugbon niti eniti o paya lati duro niwaju Oluwa re, ti o si ko ara re nijanu kuro nibi ifenu.

41 Dajudaju ogba idera ni yio je ibugbe (re).

42 Nwon yio bi o lere akoko pe nigbawo lo ma de.

43 Ko si imo re ni odo re (iwọ Annabi; ona wo ni iwọ fi le wa ranti tabi se iwadii re)?!

44 Odo Oluwa re ni opin (mimo) re wa.

45 Dajudaju Ire je olukilo fun eniti mberu re (ajinde).

46 Ni ojo ti won ba ri i, yio dabi enipe won ko se ju asale kan tabi owuro kan lo (laye).

(80) Sratul – ‘Abasa

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake Orun

- 1 O roju (‘Abasa) o si yipada.
- 2 Nitoripe afoju na wa ba a.
- 3 Atipe kini o le mu o mo amodaju pe on le şe mimo.
- 4 Tabi on yio gba işinileti ti işinileti na yio fi şe e ni anfani?
- 5 Şugboṅ eṅiti o ti to tan.
- 6 Iyeṅ ni ire dojuko.
- 7 Atipe kò si eşe kan fun o bi on kò ba şe mimo.
- 8 Atipe ire ri eṅiti o wa ba o ti o nkanju (lati de oḍo re).
- 9 Atipe on si npaya (Olohun).
- 10 Beni ire kò koḅiarasi i.
- 11 Ko to rara, dajudaju on (Alkurani) je iranti.
- 12 Nitorina eṅiti o ba fe ki o gba iranti na.
- 13 Ninu Tira ti a poṅle.
- 14 Ti a gbe ga, ti a ti fo mo.
- 15 Pe lu owo awon akowe.
- 16 Awon alaponle, awon oluşe rere.
- 17 Egun ni fun eniyan, kini ohun ti omu şe aimore!
- 18 Kini (Olohun) fi da a?
- 19 Ninu omi gboḷogboḷo ni a ti da a. O si pebubu re.
- 20 Lehinna O şe ona irorun fun u.
- 21 Lehinna yio pa a. A o si sin i (şinu sare).
- 22 Lehinna nigbati (Olohun) ba fe yo gbe e dide.
- 23 Sibesibe (eniyan) ko şe ohun ti (Olohun) pa laşe fun u.
- 24 Nitorina ki eniyan ti ipa onunje re woye.
- 25 Pe dajudaju Awa ni A nda omi na ni dida.
- 26 Lehinna Awa nmu ile na bu ni bibu pepe.
- 27 Awa si nje ki awon horo ma hu jade ninu re.
- 28 Ati eso ajara ati kannafuru.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝١ أَن جَاءَهُ الْأَعْمَى ۝٢ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّهُ يَزَّكَّى ۝٣ أَوْ
يَذْكُرُ فَتَنْفَعَهُ الذِّكْرَى ۝٤ أَمَّا مَنْ اسْتَعْفَى ۝٥ فَأَنْتَ لَهُ تَصَدَّى ۝٦
وَمَا عَلَيْكَ أَلَّا يَزَّكَّى ۝٧ وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ۝٨ وَهُوَ يُخْشَى ۝٩ فَانْتَ
عَنْهُ لَهَى ۝١٠ كَلَّا إِنَّهَا تَذْكِرَةٌ ۝١١ فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۝١٢ فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ
۝١٣ تَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝١٤ بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝١٥ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝١٦ قُلْ الْإِنْسَانُ
مَّا أَكْفَرَهُ ۝١٧ مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ ۝١٨ مِنْ نُّطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقَدَرَهُ ۝١٩ ثُمَّ
السَّبِيلَ يَسْرَهُ ۝٢٠ ثُمَّ أَمَانَهُ وَأَقْبَرَهُ ۝٢١ ثُمَّ إِذْ آتَيْنَاهُ آتِشْرَهُ ۝٢٢ كَلَّا لَمَّا
يَقْبِضْ مَا أَمَرَهُ ۝٢٣ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ ۝٢٤ أَنَّا صَبَبْنَا الْمَاءَ صَبًّا
۝٢٥ ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ۝٢٦ فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ۝٢٧ وَعَسَبًا وَقَضْبًا ۝٢٨
وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا ۝٢٩ وَحَدَائِقَ غُلْبًا ۝٣٠ وَفَيْحًا وَأَبًا ۝٣١ سَنَعَالَكُمُ
وَالْأَنْعَامَ ۝٣٢ فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاعِقَةُ ۝٣٣ يَوْمَ يَفِرُّ الْمَرْءُ مِنْ أَخِيهِ ۝٣٤
وَأُمِّهِ وَأَبِيهِ ۝٣٥ وَصَجِيئِهِ وَبَنِيهِ ۝٣٦ لِكُلِّ أُمَّرٍ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَانٌ
يَعْنِيهِ ۝٣٧ وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُّسْفِرَةٌ ۝٣٨ ضَاكِرَةٌ مُّسْتَبْشِرَةٌ ۝٣٩ وَوُجُوهٌ
يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ ۝٤٠ تَرْهَقُهَا قَتَرَةٌ ۝٤١ أُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرَةُ الْفٰجِرَةُ ۝٤٢

- 29 Ati igi ororo-didun (Setuni) ati igi dabinu.
- 30 Ati awon oḡba ti o po ni igi.
- 31 Ati awon eso (ipapanu) ati awon ewe ti eran nje.
- 32 O je igbadun fun yin ati fun awon eran yin.
- 33 Atipe nigbati ojo ajinde na ba de.
- 34 Ojo ti eniyan yio ma sa fun omo iya re.
- 35 Ati fun iya re ati baba re.
- 36 Ati iyawo re ati awon omo re.
- 37 Ti olukuluku eniyan, ni ojo na, ni yio to o ran.
- 38 Awon oju kan yio mole ni ojo na.
- 39 Won yio ma rerin pelu idunnu.
- 40 Awon oju miran erukuru yio bo won daru ni ojo na.
- 41 Okunkun yio bo (uju) won.
- 42 Awon elewonni ni awon alaigbagbo eleşe.

(81) Suratul – Takwiri

Ni oruko Olòhun Ajọke aye, Aşake Orun

- 1 Nigbati orun ba da di kika.
- 2 Ati nigbati awon irawo ba njabo.
- 3 Ati nigbati awon oke ba di ohun ti a ku danu.
- 4 Ati nigbati awon aboyun rakunmi ba di ohun ti a pati.
- 5 Ati nigbati a ba ko awon eranko jo.
- 6 Ati nigbati awon ibudo ba ngbina.
- 7 Ati nigbati awon emi ba nsopo mo ara won.
- 8 Ati nigbati omobirin ti a sin laye ba nbeere.
- 9 Pe esẹ wo ni on se ti won fi pa on.
- 10 Ati nigbati awon tira naa ba di ohun ti a tanka.
- 11 Ati nigbati sanmo ba di kika kuro.
- 12 Ati nigbati ina Jahimi na ba njo geregere.
- 13 Ati nigbati ogba idera ba di ohun ti a sunmo pekipeki.
- 14 Emi kọkan yio mo ohun ti on ti se nişe.
- 15 Nitorina mo fi awon afasehin (irawo ti ma nyo ti o tun nsa pamo) bura.
- 16 Ti nwon nlo loju ona won.
- 17 Ati oru nigbati o ba lo
- 18 Ati owuro nigbati o ba yo.
- 19 Dajudaju on je oro Ojise kan ti o ni aponle.
- 20 Alagbara eniti o ni ipo lodọ (oba) oni ite-Ola.

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۱ إِذَا السَّمَاسُ كُوْرَتْ ۲ وَإِذَا النُّجُوْمُ اُنْكَدَرَتْ ۳ وَإِذَا الْجِبَالُ سُوْرَتْ ۴ وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ۵ وَإِذَا الْوُحُوْشُ حُوْشِرَتْ ۶ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ۷ وَإِذَا الْأَنْفُوْسُ رُوْجَتْ ۸ وَإِذَا الْأَشْجَارُ سُئِلَتْ ۹ وَإِذَا الْأَنْفُسُ تُسْأَلُ ۱۰ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ۱۱ وَإِذَا الْجَبِيْمُ سُعِرَتْ ۱۲ وَإِذَا الْبِحَارُ أُرْلِفَتْ ۱۳ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ۱۴ فَلَا أُقِيْمُ بِالْخَيْسِ ۱۵ الْجُوَارِ الْكُنِيْسِ ۱۶ وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ۱۷ وَالصُّبْحِ إِذَا نَفَسَ ۱۸ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُوْلٍ كَرِيْمٍ ۱۹ ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِيْنٍ ۲۰ مُطَاعٍ ثَمَّ أَمِيْنٍ ۲۱ وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُوْنٍ ۲۲ وَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُرِيْنِ ۲۳ وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِيْنٍ ۲۴ وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطٰنٍ رَّجِيْمٍ ۲۵ فَاتِّبِنْ أُوْءَابِيْحَهُنَّ ۲۶ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعٰلَمِيْنَ ۲۷ لِيُنْذِرَ سَاءَ مَنكُمُ اَنْ يَّسْتَقِيْمَ ۲۸ وَمَا تَشَآءُوْنَ اِلَّا اَنْ يَّشَآءَ اللّٰهُ رَبُّ الْعٰلَمِيْنَ ۲۹

سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ

- 21 Eni itele ni, lohun yen ti a si nfi ayabale si.
- 22 Atipe eni yin ki ise were.
- 23 Atipe on ti ri ni awowo sanmo ti o han gbangba.
- 24 Atipe on ko je eniti o nşe ahun oro ti o pamo.
- 25 Atipe on ki ise oro esu eni ijuloko (egun)
- 26 Nibo ni enyin yio gba.
- 27 on ko je nkankan bikoşe iranti ti a fun gbogbo eda patapata.
- 28 O wa fun eniti o ba fe lati duro dede ninu yin
- 29 Atipe e ko le fe kinikan ayafi ti Olòhun Oluwa gbogbo eda ba fe.

(82) Suratul - Infitari

Ni oruko Olahun Ajoke aye, Aşake Orun

- 1 Nigbati sanma ba ya si meji.
- 2 Ati nigbati awon irawo ba n jabo.
- 3 Ati nigbati awon ibu odo ba di ohun ti o nşan kakiri (ti gbogbo re ropo)
- 4 Ati nigbati awon sare ba nşi silẹ.
- 5 Emi kọkan yio mo ohun ti o ti ti siwaju ati ohun ti o fi sehin.
- 6 Ire eniyan kilo tan o je si oluwa re Alabukun.
- 7 Eniti o da o, ti o si se o ni asepe, lehinna o se awon orike re dogba (o si tun gbe oduro dada)
- 8 O si to eto aworan re bi o ti fe.
- 9 Sibesibe eyin pe (ojo) idajo niru.
- 10 Beni dajudaju awon oluşo (iseyin) wa lodu nyin.
- 11 Awon alakosile ti won ni ibukun.
- 12 Ti won mo ohun ti e nşe nişe.
- 13 Dajudaju awon oniwa rere dajudaju won yio wa ninu igbadun ti o ni ifayabale.
- 14 Dajudaju awon oniwa buburu dajudaju won yio wa ninu ina ti o njo.
- 15 Won o wo inu re ni ojo esan.
- 16 Won ko si ni jade kuro ninu re.
- 17 Kini yio je ki o mo riri ojo esan na?
- 18 Lehinna kini o ma tun je ki o mo riri ojo esan na?
- 19 Ojo ti emi kan ko ni ni agbara kinikan fun emi kan. Ti Olahun nikan ni ase ni ojo na.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِذَا السَّمَاءُ انفطرت 1 وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انتزعت 2 وَإِذَا الْيَحَاذُ فُجرت 3 وَإِذَا الْقُبُورُ بُعِثرت 4 عَلِمْتَ نَفْسٌ مَا قَدَّمْتَ وَأَخَّرْتَ 5 يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّبَكَ رَبِّكَ الْكَرِيمَ 6 الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّنَكَ فَعَدَلَكَ 7 فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَكَّبَكَ 8 كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالَّذِينَ 9 وَإِن عَلَيَّكُمْ لِحَافِظِينَ 10 كِرَامًا كَنِينِينَ 11 يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ 12 إِن الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ 13 وَإِنَّ الْفُجَّارَ لَفِي جَحِيمٍ 14 يَصَلُّونَهَا يَوْمَ الَّذِينَ 15 وَمَاهُمْ عَنْهَا بِعَائِينَ 16 وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ 17 ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الَّذِينَ 18 يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِلَّهِ 19

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَبِئْسَ لِلْمُطَفِّفِينَ 1 الَّذِينَ إِذَا أَكَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ 2 وَإِذَا كَالَهُمْ أَوْ وَرَوْهُمْ يُخْسِرُونَ 3 أَلَا يَظُنُّ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ 4 لِيَوْمٍ عَظِيمٍ 5 يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ 6

(83) Suratul- Mutoffifna

Ni oruko Olahun Ajoke aye, Aşake Orun

- 1 Egbé ni fun awon eniti o ndin osuwon ku (mutoffifina).
- 2 Awon eniti o se pe nigbati won ba ma gba osuwon (ti won) ni odo awon eniyan won a gba (osuwon na) ni kikun.
- 3 Sugbon nigbati awon ba fe won fun (eniyan) won o din ku (ko ni pe).
- 4 Awon wonyi won ko wa mo amodaju ni pe a o gbe won dide.
- 5 Ni ojo kan ti o tobi ni?.
- 6 Ojo ti awon eniyan yi o duro niwaju Oluwa gbogbo eda.
- 7 Agbedu o, dajudaju akole ti awon eni buburu wa ninu {Sijini}.

8 كَلَّا إِنَّ كُتُبَ الْفَجَارِ لَعِنَى سَجِينٍ ﴿٧﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَجِينٌ ﴿٨﴾ كُتُبَ
 مَرْقُومٍ ﴿٩﴾ وَيَلِ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٠﴾ الَّذِينَ يَكْذِبُونَ يَوْمَ الدِّينِ ﴿١١﴾
 وَمَا يَكْذِبُ بِهِ إِلَّا كَلٌّ مَعْتَدٍ أَتَيْعٍ ﴿١٢﴾ إِذَا نَسِلُوا عَلَيْهِ إِذْ نَسْنَا قَالَ أَسْطِطِرُّ
 الْأَوْلِيْنَ ﴿١٣﴾ كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾ كَلَّا إِنَّهُمْ
 عَنِ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّحَجْرُونَ ﴿١٥﴾ ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُوا الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾ ثُمَّ يُعَالَقُ
 هَٰذَا الَّذِي كُتِبَ عَلَيْهِ يَوْمَئِذٍ بِمَا كَانُوا عَمِلُونَ ﴿١٧﴾ كَلَّا إِنَّ كُتُبَ الْأَنْبِرِ لَعِنَى عَلِيْنَ
 ﴿١٨﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا عَلِيُونَ ﴿١٩﴾ كُتُبَ مَرْقُومٍ ﴿٢٠﴾ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢١﴾
 إِنَّ الْأَنْبِرَ لَعِنَى نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾ عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾ تَعْرِفُ فِي
 وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾ يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَّحْتَمٍ ﴿٢٥﴾
 خِتْمُهُ مَسْكٌ وَفِي ذَٰلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَفِسُونَ ﴿٢٦﴾ وَمَرَجَاهُ
 مِنْ تَسْنِيمٍ ﴿٢٧﴾ عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٢٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَضْحَكُونَ ﴿٢٩﴾ وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ
 يَتَّبِعُهُمُ الْوَعْدُونَ ﴿٣٠﴾ وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿٣١﴾
 وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿٣٢﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ
 حَفِظِينَ ﴿٣٣﴾ فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ ﴿٣٤﴾

8 Kini yi o mu o mọ amọdaju ohun ti onjẹ {Sijiini} nã?

9 Akosilẹ kan ti a ti lẹ pa.

10 Egbē ni ni ojo na fun awon ti o pe ododo niro.

11 Awon eniti won pe ojo esan niro.

12 Enikan ko ni pe e niro ayafi olukoja enu-ala, elese.

13 Nigbati won ba ke awon ayah Wa fun u, a sope: Awon itan lailai ni (Awonyi).

14 Rara o, oro ko je be, ohun ti won se nise lo jobasi won lukan.

15 Dajudaju ni ojo na a o fi gaga si arin won, won ko ni ri Oluwa won.

16 Lehinna won o wo ina Jahimi.

17 Lehinna a o so fun won pe: Eyi

ni ohun ti eyin pe niro.

18 Dajudaju akole ti awon oniwa rere yio wa ninu Illiyina.

19 Kini o le mu o mọ ohun ti nje Illiyina na?

20 Akosile kan ti a ti lẹ pa.

21 Awon ti a sunmo (Olahun) won jeri si i.

22 Dajudaju awon oniwa rere won yi o wa ninu idunnu ati igbadun.

23 Won o ma wo ran, lori ibusun

24 Ire yio ma ri tutu gbegbede ti idera (ti yio han) ninu oju won.

25 A o ma fun won mu, n kan mimu ti a ti de pa.

26 Ipari re yio je (turari) Alimisiki; awon ti won ba fe se alapantete ki won se e sibi eyi.

27 Ohun ti a fi ro o po ni {Tasnem}.

28 Orisun omi kan ni ti awon eniti o sunmo (Olurun) yio ma mu nibe

29 Dajudaju awon eniti won dese, won ti n be ninu awon ti won n fi awon onigbagbo rerin.

30 Nigbati won ba n koja lo lara won, won o ma sejusi ara won (won o ma fi owo to ara won).

31 Nigbati won ba pada si odo awon eniyan won, won o pada pelu igberaga.

32 Atipe nigbati won ba ri won, won o sope: Dajudaju awon wonyi ti sina lo.

33 Beni a ko ran won ni oluso fun won.

34 Sugbon loni awon onigbagbo ododo ni won o ma fi awon alaigbagbo rerin.

35 Won o ma wo ran, lori ibusun.

36 Njẹ a san awọn alaigbagbo ni ẹsan ohun ti wọn şe nişe.

(84) Suratul-Insikoki

Ni oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Nigbati sanma ba bu pe.
- 2 Yio si gbọ ti Oluwa re; yio si mu u şe nişe ni bi oti je dandan fun lati şe.
- 3 Ati nigbati won ba ngba ile laye si i.
- 4 Ti yio ju gbogbo ohun ti o wa ninu re sita ti yio sofo.
- 5 Yio si gbọ ti Oluwa re; yio si mu u şe nişe ni bi otije dandan fun lati şe.
- 6 Ire eniyan dajudaju o je olugbiyanju lati pade Oluwa re ni igbiyanju gidi; o si pade re.
- 7 Eniti o ba fi owo-otun gba akole tire.
- 8 Nigbana oniyen a o ba a şiro (ise re) ni işiro ti o rorun.
- 9 Atipe yio pada wa ba awon eniyan re ni eniti n dunnu.
- 10 Ayipe eniti a ba gba ehin fun ni akole tire.
- 11 Yio ke ibosi egbe.
- 12 Yio si wo ina jonijoni.
- 13 Dajudaju o ti wa laarin awon eniyan re ti o ndunnu.
- 14 Dajudaju on rope on ko ni pada (si odo Oluwa re).
- 15 Beeni, dajudaju Oluwa re ti ri i.
- 16 Mo fi awonpapa-sanma bura.
- 17 Ati oru ati ohun ti o nba a rin.
- 18 Ati osupa nigbati o ba dogba (ti imole re ba pe).
- 19 Dajudaju eyin yio ma ti ipele

عَلَىٰ الْأَرَابِكِ يُنظَرُونَ ﴿٣٥﴾ هَلْ تُؤْتِبُ الْكُفَّارَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

سُورَةُ الْاِنْشِقَاقِ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اِذَا السَّمَاءُ اَنْشَقَّتْ ﴿١﴾ وَاذِنَتْ لِرَبِّهَا وُحِّشَتْ ﴿٢﴾ وَاِذَا الْاَرْضُ مُدَّتْ ﴿٣﴾ وَاَلْقَتْ مَا فِيهَا وَخَلَّتْ ﴿٤﴾ وَاذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحِّشَتْ ﴿٥﴾ يَتَّيُّهَا الْاِنْسَانُ اِنَّكَ كَادِحٌ اِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمَلَقِيْهِ ﴿٦﴾ فَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهُ بِيَمِيْنِهِ ﴿٧﴾ فَسَوْفَ يَحْسَبُ حِسَابًا يَسِيْرًا ﴿٨﴾ وَيَنْقَلِبُ اِلَىٰ اَهْلِيْهِ مُسْرُوْرًا ﴿٩﴾ وَاَمَّا مَنْ اُوْتِيَ كِتٰبَهُ وِرَآءَ ظَهْرِهِ ﴿١٠﴾ فَسَوْفَ يَدْعُوْا بُرُوْرًا ﴿١١﴾ وَيَصْلٰى سَعِيْرًا ﴿١٢﴾ اِنَّهُ كَانَ فِىٰ اَهْلِيْهِ مُسْرُوْرًا ﴿١٣﴾ اِنَّهُ ظَنَّ اَنْ لَّنْ يَحُوْرَ ﴿١٤﴾ بَلٰغٌ اِنْ رَیْبَهُ كَانَ بِدِهٍ بَصِيْرًا ﴿١٥﴾ فَلَا اَقْسِمُ بِالْاَسْفَقِ ﴿١٦﴾ وَاللَّيْلِ وَمَا وَسَقَ ﴿١٧﴾ وَالْقَمَرِ اِذَا اَسْقَىٰ ﴿١٨﴾ لَتَرَكِبَنَّ طَبَقًا عَن طَبِقِ ﴿١٩﴾ فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ﴿٢٠﴾ وَاِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْءَانُ لَا يَسْجُدُوْنَ ﴿٢١﴾ بَلِ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا يَكْذِبُوْنَ ﴿٢٢﴾ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِمَا يُوعُوْنَ ﴿٢٣﴾ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابِ الْاَلَمِ ﴿٢٤﴾ اِلَّا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ لَهُمْ اَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُوْنٍ ﴿٢٥﴾

kan wo ipele kan.

- 20 Kinishẹ won ti won ko fi gbagbo lododo?
- 21 Atipe nigbati a ba nke Al-Kurani fun won, won ki fi ori bale.
- 22 Beeko, awon alaigbagbo ni won npe (e) niro.
- 23 Atipe Olohun lo mo julọ nipa ohun ti won gbe pamọ (sinu okan won).
- 24 Nitorina fun won niro iya eleta-elero.
- 25 Ayafi awon ti won ni igbagbo ododo ti won nşe işe rere, ẹsan ti ko ni opin ni ti won.

(85) Suratul - Buruji

Ni oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun.

- 1 Mo fi sanma oni "buruji bura".
- 2 Ati ojo ti a şe adehun na (bura).
- 3 Ati oluḡeri ati ohun ti nḡeri le lori.
- 4 A şeḡbi le awon ti o gbḡ koto.
- 5 Ina ti won nko.
- 6 Nigbati won joko si eti re.
- 7 Atipe won ḡeri si ohun ti won şe fun awon onigbagbo ododo.
- 8 ko si ohun ti won tori re ḡe ḡe won niya fun ju pe won gba Olohun gbḡ, Alagbara, Eniti ope tosi.
- 9 Eniti o ni iḡoba ti sanmo ati ile. Atipe Olohun Eḡeri lori gbogbo nkan.
- 10 Dajudaju awon eniti won n nilara, awon onigbagbo ododo okunrin ati awon onigbagbo ododo obinrin ti won ko si ronupiwada, iya ina jahannama n be fun won, iya ina jonijoni si n be fun won.
- 11 Dajudaju awon eniti o gbagbo ni ododo ti won si nşe işe rere awon ogba idera wa fun won, ti awon odo nşan ni isale won. Iyen ni erenḡe ti o tobi.
- 12 Dajudaju iḡeniya ti Oluwa re le pupo.
- 13 Dajudaju On lo pile (da eḡa) On ni O ma tun u da.
- 14 On na ni Alaforiji, Onife.

بُورُجِ	سُورَةُ	بُرُوجِ
بُورُجِ	سُورَةُ	بُرُوجِ
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ		
وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۝۱ وَالْيَوْمِ الْوَعُودِ ۝۲ وَشَاهِدِ وَمَشْهُودِ ۝۳ قِيلَ أَصْحَابُ الْأَعْدُدِ ۝۴ النَّارِ ذَاتِ الْوُكُودِ ۝۵ إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ۝۶ وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ۝۷ وَمَا نَقَمُوا مِنْهُمْ إِلَّا أَن يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ۝۸ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ۖ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ۝۹ إِنَّ الَّذِينَ فَنَوُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمَّا تَبَيَّنُوا لَهُمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ ۖ وَهُمْ عَذَابُ الْحَرِيقِ ۝۱۰ إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ۚ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ ۝۱۱ إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ۝۱۲ إِنَّهُ هُوَ يُدْعَىٰ وَيُعْبَدُ ۝۱۳ وَهُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ ۝۱۴ ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ۝۱۵ فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ ۝۱۶ هَلْ أُنَبِّئُكَ حَدِيثَ الْجُنُودِ ۝۱۷ فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ۝۱۸ بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ۝۱۹ وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ۝۲۰ بَلْ هُوَ قَوْلٌ بَلَّغٌ مِّنْ جَمِيلٍ ۝۲۱ فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ ۝۲۲		
بُرُوجِ	سُورَةُ	الْطَّارِقِ

- 15 On lo ni Ite-Ola, Abowo.
- 16 Aşe-ohun ti o-wu U ni.
- 17 Nḡe iro awon omoo-ogun ni tiwa ba O bi?
- 18 Ti Firiaona ati Samuda?
- 19 Beḡko awon alaigbagbo wa ninu pipe ododo niro.
- 20 Beşini Olohun ti ka won mo (ni gbogbo aye).
- 21 Sugbon on Al-kurani ḡe titobi.
- 22 Ninu wala ti a n şe.

(86) Suratul - Tōriki

Ni oruko Olohun Ajoke aye, Aşake orun.

- 1 Mo fi sanmo bura ati awon ohun ti o n de loru (Tōriki).
- 2 Atipe kini yio fi mo o kini ade loru na je?
- 3 Irawo ti (imoje re) ntan roro ni.
- 4 Kosi emi kan ti o wa laije pe ki olufo kan wa lori re ti o nso o.
- 5 Nitorina ki eniyan woye si ohun ti a fi da a.
- 6 A da a lati inu omi ti o ntu jade.
- 7 O n yo jade lati arin ibadi ati awon egun igbaya.
- 8 Dajudaju On ni agbara lori didapada re.
- 9 Ni ojo ti awon asiri yio tu.
- 10 Ko ni si agbara kan fun ko si ni alaranse kan.
- 11 Mo fi sanma bura ti o ni ohun ti o n dehin wale.
- 12 Ati ile ti o n bu pepe!
- 13 Dajudaju on (Al-kurani) je oro kan ti o lalaye de opin.
- 14 Atipe on ki ise oro awada.
- 15 Dajudaju won n da ete lona kan.
- 16 Emi na si nwe-ewe lona kan.
- 17 Nitorina de awon alaigbagbo leke ju won sile fun igba die.

(87) Suratul – A'alā

Ni oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun.

- 1 Se afomo oruko Oluwa re ti O ga julō (A'alā).
- 2 Eniti O da eda ti O se (e) dogbadogba.
- 3 Atipe O pebubu (eda) O si fi mona.
- 4 Atipe On ni Eniti O yo koriko tutu jade.
- 5 O si so (koriko na) di gbigbe ti

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ۝ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ۝ النَّجْمُ الثَّاقِبُ ۝ إِن كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ۝ فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ۝ خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ۝ يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ۝ إِنَّهُ عَلَى رَجِيعِهِ لَفَاعِدٌ ۝ يَوْمَ تَبْلَى السَّرَائِرُ ۝ فَهَلْهُ مِنْ فُرْقَةٍ وَلَا نَاصِرٍ ۝ وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الرَّجْعِ ۝ وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدِيعِ ۝ إِنَّهُمْ لَقَوْلٌ فَصَلِّ ۝ وَمَاهُوَ بِالْهَزْلِ ۝ إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ۝ وَأَكِيدُ كَيْدًا ۝ فَمَهْلُ الْكَافِرِينَ مِنْهُمْ لَوْمَةٌ رَوِيدًا ۝

سُورَةُ الرَّحْمَنِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ۝ الَّذِي خَلَقَ سُبُوٓهُ ۝ وَالَّذِي قَدَّرَ فَهْدَى ۝ وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ۝ فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى ۝ سَنُقَرِّبُكَ فَلَا تَنسَى ۝ إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ وَمَا يَخْفَى ۝ وَيَسْرُكُ اللَّيْسَى ۝ فَذَكِّرْ إِن نَّفَعَتِ الذِّكْرَى ۝ سَيَذَكَّرُنَّ مِنْ حَشَى ۝ وَيُنَجِّنَهَا الْأَسْفَى ۝ الَّذِي يَصِلُ النَّارَ الْكَبْرَى ۝ ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ۝ قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ۝ وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ۝

o dudu.

- 6 Awa yio ke e fun o, ti ire ko fi ni gbagbe.
- 7 Ayafi ohun ti Olohun ba fe, dajudaju On ni O mo ohun ti o han gbangba ati ohun ti o pamo.
- 8 A o si se ni irorun fun o ona ti o rorun (awon ise rere).
- 9 Nitorina ki e ma se ishinleti, nigbati ishinleti naa ba wulo.
- 10 Eniti o npaiya (Olorun) yio ma teti si i.
- 11 Be si ni oloriburuku yio ma takete si i.
- 12 Eniti yio wo ina ti o tobi.
- 13 Lehinna ko ni ku ninu re be si ni ko ni je abemi.
- 14 Dajudaju eniti o ba se mimo ti jere.

15 Ti o si n ranti oruko oluwa (Oba) re ti o si nkirun.

16 Şugbon aye ni e wa maiya.

17 Be si ni orun lo dara julọ ti yoo si ma be titi (şe kù).

18 Dajudaju eyi n be ninu awon tirà ti akọkọ.

19 Tirà ibrahima ati musa.

(88) Suratul -Gāşiyah

Ni oruko Olohun ajọke aye, Aşake orun.

1 Nje orọ nipa ohun ti yoo ma bo eniyan moleş daru 'Gāşiyah tiwa ba o?

2 Awon oju kan yoo dorikodo niti yeperere ni ojo na.

3 Yio şe wahala pupo yio si re e.

4 Won yio jo ina kan ti o gbona.

5 A o fun ni omi gbigbona mu.

6 Kosi onunje kan fun won ayafi egun.

7 Kò ni mu won sanra be si ni kò ni yo won.

8 Awon oju miran yio ma tutu daradara ni ojo na.

9 Yio yonu si esan isere re (ti o şe)

10 Ninu oga idera ti o ga

11 Won ko ni gboro isokuso ninu re.

12 Iseleru omi ti o n şan n be ninu re.

13 Awon ibusun ti o ga n be ninu re.

14 Ati awon ife ti a fi lele.

15 Ati awon irori ti a to gbe ara won.

16 Ati awon ite ti a ti te silẹ.

17 Eese ti awon ko wo rakunmi bi ati şe da a.

بَلْ تُؤْتِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ۖ وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ۗ إِنَّ

هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ۗ صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى ۙ

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ ۙ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ ۙ وَجُوهُ يَوْمَئِذٍ خَشِيعَةٌ ۙ

عَامِلَةٌ نَّاصِبَةٌ ۙ تَصَلَّى نَارًا حَامِيَةً ۙ تُشْفَى مِنْ عَيْنٍ عَانِيَةٍ ۙ

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيحٍ ۙ لَا يُسْمِنُ وَلَا يُغْنِي مِنْ جُوعٍ ۙ

وَجُوهُ يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ ۙ لَسَعِيَهَا رَاضِيَةٌ ۙ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ۙ

لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَغِيَةً ۙ فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ۙ فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ ۙ

وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ ۙ وَنَارٌ مَصْفُوفَةٌ ۙ وَزُرِّيٌّ مَثْبُوتَةٌ ۙ

أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ۙ وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ

رُفِعَتْ ۙ وَإِلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ۙ وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ

سُطِحَتْ ۙ فَذَكَرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكَّرٌ ۙ لَسْتَ عَلَيْهِمْ

بِمُصِطِرٍ ۙ إِلَّا مَنْ تَوَلَّى وَكَفَرَ ۙ فَيُعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ

الْأَكْبَرَ ۙ إِنَّ إِلَيْنَا إِيَابَهُمْ ۙ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ۙ

18 Ki won si wo sanmo bi a ti gbe e ga.

19 Ki won si wo awon oke bi a ti şe kan (a) moleş.

20 Ki won si wo ile bi a ti şe te e nite.

21 Nitorina ma şe iranti Dajudaju ire je oluše iranti nikan ni.

22 O ko je olujeni-nipa fun won.

23 Şugbon eniti o ba pehinda ti o şe aigbagbo.

24 Nitorina olohun yio je e niya ti tobi.

25 Dajudaju abo won odo Wa ni.

26 Leshinna Awa ni A o şiro isere won.

(89)Suratul – fajiri

Ni oruko Olohun ajoke aye, Aşake orun.

- 1 Mo fi afemojumọ (Al-fajiri) bura.
- 2 Ati oru meṣwa kan.
- 3 Ati nkan oni mejimeji ati nkan eṣo kanṣoṣo (bura).
- 4 Ati oru nigbati o ba pehinda.
- 5 Nje ibura ko si ninu eyi fun onilakaye?
- 6 Nje iwọ ko ri bi Oluwa re ti se pelu awon ara Adi.
- 7 (Awon iran) rama, awon olopogigun gbongbonna.
- 8 Awon ti a ko da irufe won sinu ilu.
- 9 Ati awon samudawa, awon ti ngbe inu apata (ni ile gbigebe) ninu afonufoji.
- 10 Ati Firiaona elekan (ti o fi npa awon eniyan).
- 11 Awon ni eni ti o se aseju ninu ilu.
- 12 Ti won si se ibaje pupo sinu re.
- 13 Nitorina Oluwa si da le won lori orişirişi iya.
- 14 Dajudaju Oluwa re ni Olulugo de won.
- 15 Şugbon eniyan nigbati Oluwa re ba ndan a wo, ti O pon o le, ti o si se idera fun u, nigbana a ma sope: Oluwa mi ti pon mi le.
- 16 Şugbon ti O ba dan a wo ti O ba din arisiki re ku, nigbana a ma sope: Oluwa mi te mi.
- 17 Rara o, kişe be, eyin ni e kii se eto fun omo-orukan.
- 18 E ki igba ara yin niyanju lati

سُورَةُ الْفَجْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْفَجْرِ ١ وَلَيَالٍ عَشْرٍ ٢ وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ ٣ وَاللَّيْلِ إِذَا يَسْرِ ٤
 هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِّذِي حَجْرِ ٥ أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ٦
 إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ٧ الَّتِي لَمْ يُخْلَقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ ٨
 وَثَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ ٩ وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْدَادِ ١٠
 الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبِلَادِ ١١ فَأَكْتَرُوا فِيهَا الْفِسَادَ ١٢ فَصَبَّ
 عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ١٣ إِنَّ رَبَّكَ لِيَلْمِزُكَ أَفَ تَآمَنَّا ١٤
 الْإِنْسَانَ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ، وَنَعَّمَهُ، فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ ١٥
 وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ، فَيَقُولُ رَبِّي أَهْنَنِ ١٦
 كَلَّا بَلْ لَا تَكْرُمُونَ الْيَتِيمَ ١٧ وَلَا تَحْضُونَ عَلَى طَعَامِ
 الْيَسِيرِينَ ١٨ وَتَأْكُلُونَ الثَّرَاثَ أَكْلًا لَمًّا ١٩
 وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ٢٠ كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكًّا
 دَكًّا ٢١ وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ٢٢ وَجَاءَ يَوْمَئِذٍ
 بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَنْذِكُرُ الْإِنْسَانَ وَآنِي لَهُ الذِّكْرَى ٢٣

- 19 E si ma nje awon ogun ni ijekuje.
- 20 Atipe e ni ife si owo pupoju.
- 21 Rara o, nigbati a ba mi ile mimi.
- 22 Atipe Oluwa re yio de, awon Malaika yio si to ni tito.
- 23 A o mu ina jahannama wa ni ojo na. Ni ojo na eniyan yio ranti, ore wo ni iranti na yio se fun u.
- 24 Yio sope: Yee, o ma se lara mi ti nko ti (ise rere) siwaju fun emi mi.
- 25 Ni ojo na enikan ko le fi iya Re je eniyan bikoşe On (Olohun).
- 26 Be si ni enikan ko le de eniyan

ni igbekun rẹ bikoşe on (Olohun).

27 Irẹ ẹmi onifayabale.

28 Pada tọ Oluwa rẹ lọ ni ẹniti a yonu si (ẹsan Oluwa), ni ẹniti a yonu si (lọdọ Oluwa rẹ).

29 Nitorina ki o wọle si arin awọn ẹrusin mi.

30 (ki o) si wọnu oḡba-ideṛa mi.

(90) Suratul - Baladi

Ni oruko Olohun ajọke aye, Aṣake orun.

1 Mo fi ilu yi bura.

2 Atipe o jẹ ẹtọ fun ẹ ninu ilu yi (lati fi iya jẹ awọn alaigbagbọ-eyiun ni oḡo iṣegun makkah).

3 Ati obi ati ẹniti o bi.

4 Dajudaju Awa ti da eniyan sinu wahala

5 On ha nro ni pe ẹnikankan ko ni sa agbara le on lori ni?.

6 On sọpe: Mo ti padanu oḡoḡo owo.

7 On ha nro pe ẹnikankan ko ri on ni.

8 Njẹ awa ko ti şe oju meji fun u.

9 Ati ahon kan ati ete meji.

10 Atipe awa ti fi ọna meji tio yanju m o o.

11 Sugbon kiloşe ti ko sure ko si oju ọna oke lati pan (Akaba)

12 kini o le mu o mọ ọna oke (Akaba) na.

13 (On na ni) ki o sọ ẹru di oḡo.

14 Tabi fifun (awon eniyan) ni onje ni oḡo ebi.

يَقُولُ يَلَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾ فَيَوْمَئِذٍ لَا يُعَذِّبُ عَذَابُهُ أَحَدًا ﴿٢٥﴾
وَلَا يُؤْتِيهِمْ وَفَاءَهُ أَحَدًا ﴿٢٦﴾ يَتَأَيَّهَا النَّفْسَ الْمُطْمَئِنَّةَ ﴿٢٧﴾ أَرْجِعِي
إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً ﴿٢٨﴾ فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٢٩﴾ وَأَدْخُلِي جَنَّاتِي ﴿٣٠﴾

سُورَةُ الْبَلَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿١﴾ وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ ﴿٢﴾ وَالْوَالِدِ وَمَا وُلِدَ
﴿٣﴾ لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ﴿٤﴾ أَلَيْحَسِبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ
أَحَدٌ ﴿٥﴾ يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لَا بَدَأُ ﴿٦﴾ أَلَيْحَسِبُ أَنْ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ
﴿٧﴾ أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ ﴿٨﴾ وَلِسَانًا وَشَفْهَتَيْنِ ﴿٩﴾ وَهَدَيْنَاهُ
النَّجْدَيْنِ ﴿١٠﴾ فَلَا أَقْنَعُ الْعُقَبَةَ ﴿١١﴾ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعُقَبَةُ ﴿١٢﴾
فَكِرْقَبَةٌ ﴿١٣﴾ أَوْ إِطْعَمُ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْعَبَةٍ ﴿١٤﴾ بَيْنَمَا ذَا مَقْرَبَةٍ
﴿١٥﴾ أَوْ مَسْكِنًا ذَا مَرْتَبٍ ﴿١٦﴾ تُدْرِكَانِ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَصَّوْا
بِالصَّبْرِ وَتَوَاصَوْا بِالرَّحْمَةِ ﴿١٧﴾ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا يَتَابِعُنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿١٩﴾ عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ﴿٢٠﴾

سُورَةُ الشُّعَرَاءِ

15 Omọ-orukan ti o sunmọ o.

16 tabi talaka (ti ani sọdi agbeje) ti o di ẹni ilele.

17 Lẹhinna o wa ninu awon ẹniti o gbagbọ ni ododo ti won gba awon eniyan niyanju pe ki won ni ifarada ti won tun gba awon eniyan niyanju pe ki won şe anu.

18 Awon wonyi ni ero owo otun.

19 Sugbon awon ẹniti won şe aigbagbọ si awon ayah Wa, awon ni ero owo osi.

20 Lori won, ina ni yio bo won mole (ti atilekun rẹ).

(91) Suratul Şamsi

Ni oruko Olohun ajoke aye, Aşake orun.

- 1 Mo fi orun bura ati imole re.
- 2 Ati oşupa nigbati o (fi imole re) tele e (orun).
- 3 Ati oşan nigbati o şipaya (ojo).
- 4 Ati oru nigbati o bo o daru.
- 5 Ati sanmo ati bi a şe mo o.
- 6 Ati ile ati tite re.
- 7 Ati emi kọkan pelu dida dogbadogba re.
- 8 Nigbana O fi mo o eşe re ati ipa ofin (Olohun) mo re.
- 9 Eniti o ba fo emi re mo dajudaju eleyini ti la.
- 10 Eniti o pa emi re loku (nipa iwa buburu) dajudaju o ti padanu.
- 11 Awon iran samudu ti pe otito niro nipa igberu gbonri won.
- 12 Nigbati olori buburu julọ ninu won ja lo (bi eran lati loḡun rakunmi).
- 13 Nigbana Ojişe Olohun so fun won pe: Abo rakunmi ti Olohun niyi, eje ki o mumi re.
- 14 Nigban won pe e ni opuro, won si gun (rakunmi na) pa. Nitorina Oluwa won si pa won re nitori eşe won osi je ki iparun na kari won.
- 15 Atipe On ko paya ohun ti o ti idi re jade.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ١ وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ٢ وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّهَا ٣
 وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ٤ وَالسَّمَاءِ وَمَا بَدَّهَا ٥ وَالْأَرْضِ وَمَا طَعْنَهَا ٦
 وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ٧ فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ٨ قَدْ
 أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا ٩ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا ١٠ كَذَّبَتْ ثَمُودُ
 بِطَغْوَاهَا ١١ إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ١٢ فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ
 نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ١٣ فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ
 عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ يَذِيبُهُمْ فَسَوْنَهَا ١٤ وَلَا يُخَافُ عِقَابَهَا ١٥

سُورَةُ الشَّمْسِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ١ وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَلَّى ٢ وَمَا خَلَقَ الذُّكُرَ وَالْأُنثَى ٣
 إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَى ٤ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ٥ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ٦
 فَسَنِّيْهِ لِلْإِنْسَانِ ٧ وَأَمَّا مَنْ كَفَرَ وَاتَّخَذَ ٨ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ٩
 فَسَنِّيْهِ لِلْإِنْسَانِ ١٠ وَمَا يَعْزُبُ عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ١١ إِنَّ عَلَيْنَا
 لَلْهُدَى ١٢ وَإِن لَّنَا الْآخِرَةَ وَالْأُولَى ١٣ فَأَنْذَرْنَاهُ آتَانَ تَطْلَى ١٤

- 5 Ki e ri eniti o n tore ti osi n paiya (Olohun)
- 6 Ti ogba ohun rere si ododo.
- 7 Nitorina A o fi on şe konge irorun na.
- 8 Ki e ri eniti o şe ahun ti o ro pe on to tan.
- 9 Ti o si pe ohun ti odara niro.
- 10 Nitorina A o fi on şe konge inira na.
- 11 Dukia re ko ni şe e ni ore kan nigbati o ba parun.
- 12 Dajudaju ti wa ni itonisona.
- 13 Atipe dajudaju ti wa ni orun ati aye.
- 14 Nitorina Emi fi ina ti o njo fofu şe kilokilo fun n yin.
- 15 Ti enikan ko ni wo o ju olori buruku lo.

(92) Suratul - Laeli

Ni oruko Olohun ajoke aye, Aşake orun.

- 1 Mo fi oru (laelu) bura nigbati o ba bole
- 2 Ati oşan nigbati o mole yan.
- 3 Ati dida akọ ati abo.
- 4 Dajudaju ona işe yin, ototo ni.

- 16 Ẹniti o npe (otitọ) niro ti o şeri.
 17 Atipe awon olupaya (Olohun), a o gbewon jinna si i.
 18 Ẹniti o n fi owo re tore, lati fi fo emi re mo.
 19 Atipe kosi enikan ti o ni oore idera kan loḍo re lati fi gba ešan.
 20 Ayafi lati fi wa ojure oluwa reti O ga julọ.
 21 Atipe laipe yio di eniti o n yonu.

(93) Suratul - Dhuha

Ni oruko Olohun Ajoke Aye ASake Orun.

- 1 Mo fi imole iyaleta (Dhuha) bura.
 2 Ati oru nigbati o ba bole biribiri.
 3 Oluwa re ko fi o silẹ, ko si binu si e.
 4 Atipe dajudaju igbehin (orun) yio dara fun o ju akoko (aye) lo.
 5 Atipe laipe Oluwa re yio fun o ni ohun ti yio dun mo o ninu.
 6 Nje ko ri o ni omọ-orukan ti O si dabo bo o?
 7 Atipe O ri o ni eniti ko mona O si fi ona mo o?
 8 Atipe O ri o ni alaini O si so o di eni ti o ni?
 9 Nitorina maşe ni omọ-orukan lara
 10 Atipe ki o maşe kanra mo alagbe.
 11 Atipe ore idera Oluwa re, so o jade.

لَا يَصْلِيهَا إِلَّا الْأَسْفَىٰ ﴿١٥﴾ الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿١٦﴾ وَسَيَجْزِيهَا
 الْآلَتَىٰ ﴿١٧﴾ الَّتِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ﴿١٨﴾ وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِن
 نِّعْمَةٍ تُجْزَىٰ ﴿١٩﴾ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ ﴿٢٠﴾ وَسَوْفَ يُرِىٰ
 ١١

سُورَةُ الضُّحَىٰ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالضُّحَىٰ ﴿١﴾ وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَىٰ ﴿٢﴾ مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَىٰ ﴿٣﴾
 وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَىٰ ﴿٤﴾ وَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ
 فَتَرْضَىٰ ﴿٥﴾ أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَىٰ ﴿٦﴾ وَوَجَدَكَ ضَالًّا
 فَهَدَىٰ ﴿٧﴾ وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَىٰ ﴿٨﴾ فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ
 ﴿٩﴾ وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ﴿١٠﴾ وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ﴿١١﴾

سُورَةُ الشَّرْحِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ ﴿١﴾ وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ﴿٢﴾ الَّذِي
 أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ﴿٣﴾ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ﴿٤﴾ فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٥﴾ إِنَّ
 مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ﴿٦﴾ فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ﴿٧﴾ وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْغَبْ ﴿٨﴾

(94) Suratul - Şarhi

Ni oruko Olohun Ajoke Aye ASake Orun.

- 1 Nje Awa ko ti şipaya igbaya re fun o bi?
 2 Atipe Awa ti gbe eru wiwuwo re kuro fun o bi?
 3 Eyiti o wo o lorun
 4 A si ti gbe iranti oruko re ga fun o.
 5 Dajudaju lehin inira irorun n be
 6 Dajudaju lehin inira irorun n be.
 7 Nitorina nigbati o ba buşe ki o gbiyanju.
 8 Nitorina şe ojukokoro lo si oḍo Oluwa re.

(95)Suratul - Tini

- Ni oruko Olohun Ajoke aye Aşake orun.*
- 1 Mo fi eso oṣoṣo (tini) bura ati eso igi elepo didun(saetun).
 - 2 Ati oke Sinina (bura).
 - 3 Ati ilu ifayàbale yi (bura).
 - 4 Dajudaju A da eniyan ni eya daradara julọ.
 - 5 Lehinna A o da a pada si aye ti o reje ju.
 - 6 Ayafi awon ti o gbagbo ni ododo ti o si nhuwa rere; nitorina esan ti ko ni ja n be fun won.
 - 7 Atipe tani eni ti otun le pe o lopuro (ire Annabi) nipa idajo Olohun tabi işiro lehinna?
 - 8 Nje ki işe Olohun ni O mo ejo da ju gbogbo oludajo lo bi?

(96)Suratul – Alaki

- Ni oruko Olohun Ajoke Aye Aşake Orun.*
- 1 Ma ke pelu oruko Oluwa re Eniti O da eða.
 - 2 O fi eje didi da eniyan.
 - 3 Ma ke atipe Oluwa re ni Alabukun julọ.
 - 4 Eniti O fi kolamu ko ni leko.
 - 5 O ko eniyan ni ohun ti ko mo tele
 - 6 Ni otito ni, dajudaju eniyan je alagbere.
 - 7 Nitoripe o wa ara re si oloro.
 - 8 Dajudaju apadasi (re) odo Oluwa re ni.
 - 9 Nje ire ri eni ti n ko.
 - 10 Fun erusin kan nigbati o nkirun.
 - 11 Nje ire rii to ba sepe o wa lo ju

سُورَةُ التِّينِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَاللَّيْلِ وَالزَّيْتُونِ ۝۱ وَطُورِ سِينِينَ ۝۲ وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ۝۳
 لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ۝۴ ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ ۝۵
 إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ ۝۶
 فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدَ بِالذِّينِ ۝۷ أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ ۝۸

سُورَةُ الْجَاكِلِيَّةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝۱ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝۲ اقْرَأْ وَرَبُّكَ
 الْأَكْرَمُ ۝۳ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝۴ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ۝۵ كَلَّا إِنَّ
 الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ ۝۶ إِنَّ رَبَّهُ أَسْتَفْتَىٰ ۝۷ إِنَّ إِلَىٰ رَبِّكَ الرُّجُوعَ ۝۸ أَرَأَيْتَ
 الَّذِي يَنْهَىٰ ۝۹ عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ۝۱۰ أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ۝۱۱ أَوْ أَمَرَ
 بِالْتَّقْوَىٰ ۝۱۲ أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝۱۳ أَرَأَيْتَ لِمَنِ اللَّهُ بِرَىٰ ۝۱۴ كَلَّا لَئِنْ
 لَّمْ يَنْتَهَ لِنَسْفَعْنَا بِالنَّاصِيَةِ ۝۱۵ نَاصِيَةٍ كَذِبِيَّةٍ خَاطِئَةٍ ۝۱۶ فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ۝۱۷
 سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ ۝۱۸ كَلَّا لَا نَطِئُهُ وَأَسْجُدْ وَأَقْرَبُ ۝۱۹

- ona ti o to.
- 12 Abi o ngba (awon eniyan) niyanju ibero (Olohun)?
 - 13 Nje ire ri ti o ba sepe o pe ododo niro, ti o si şeri?
 - 14 Ko ha mo ni pe dajudaju Olohun ri (gbogbo nkan)?
 - 15 Oro ko ri be, ti ko ba şiwọ, dajudaju A o fi aşoşo re wo o.
 - 16 Aşoşo ori opuro, eleşe.
 - 17 E je ki o pe awon alabaro re.
 - 18 Awa yio pe awon omọ ogun (Wa) ti won le koko.
 - 19 Beko, ma tele tire, fi ori kanle (fun Olohun) ki o si sunmo O.

(97) Suratul – Kōdri

Ni oruko Ọlọhun Ajọke aye Aşake ọrun.

1 Dajudaju Awa la sọ ọ (Al-Kurani) kalẹ ni Oru Abiyi.

2 Kini ohun ti o le mu ọ mọ ohun ti Oru Abiyi nã jẹ?

3 Oru Abiyi nã, o ni òre ju ẹgbẹrun oşu lọ.

4 Awọn Malaika ati Ẹmi nã (Jibreel tabi Malaika miran) n sọkalẹ ninu rẹ pelu iyonda Oluwa wọn fun gbogbo ọrọ kọọkan.

5 Alãfia ni titi ilẹ yio fi mọ.

(98) Suratul - Bayyinah

Ni Oruko Ọlọhun Ajọke Aye, Aşake Ọrun

1 Awọn ti ko gbagbo ninu onitirã ati awọn oşẹbo, wọn ko yẹ wọn kò gbò (lori aigbagbo) titi alàyè fi de wa ba wọn.

2 Ojişẹ kan lati ọdọ Ọlọhun ti o nka awọn takada mimọ kan.

3 Awọn tirà ti o jẹ ojulowo wà ninu rẹ.

4 Atipe awọn ti a fun ni tirà kò pin kekele larin ara wọn afi lehin ti alàyè de wa ba wọn.

5 A kò pa wọn laşẹ ju pe ki wọn jọsin fun Ọlọhun lọ, ki wọn fọ ẹsin mọ fun U, ki wọn şe dēde ki wọn mǎ gbe irun duro, ki wọ mǎ yan saka atipe eyi ni ẹsin ti o duro dede.

6 Dajudaju awọn alaigbagbo ninu

سُورَةُ الْقَدْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ۚ وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ۚ لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ۚ نَزَّلَ الْمَلَكُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ ۚ سَلَّمَ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ ۝

سُورَةُ الْبَيِّنَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۚ رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ۚ فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمَةٌ ۚ وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَةُ ۚ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ ۚ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ۝ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۚ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ۝

awọn ti a fun ni tirã ati awọn oşẹbo yio wa ninu Jahannama, ninu rẹ ni wọn yio şe gberere si. Awọn eleyi ni ẹda ti o buru.

7 Dajudaju awọn ti o gbagbo ni ododo ti wọn si nşere rere, awọn eleyi ni ẹda rere.

8 Ẹsan wọn n bẹ fun wọn lọdọ Oluwa wọn: Ọgba idera ibugbe ti yio wa titi ti awọn odo nşan ni abẹ wọn, wọn yio şe gberere sinu rẹ lailai. Inu Ọlọhun yio dun si wọn, inu awọn na yio dun si (ohun ti Ọlọhun şe fun wọn). Eyi wa fun awọn ti o bẹru Oluwa wọn.

(99) Suratul - Salsalah

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Nigbati ile ba mi titi ni mimi re.
- 2 Ti ile yio tu eru wuwo inu re jade.
- 3 Eniyan yio sope: kini şe e?
- 4 Ojo na ni (ile) yio so irohin re.
- 5 Nitoripe Oluwa re ti ranşe si i.
- 6 Ojo na awon eniyan yio gba ona ototo, ki ale fi işe won han won.
- 7 Nitorina eniti o ba şe işe rere bi omo-inagun yio ri i.
- 8 Atipe eniti o ba şe işe buburu bi omo-inagun yio ri i.

(100) Suratul – ‘Ādiyātī

Ni oruko Olohun Ajoke Aye Aşake orun.

- 1 Mo fi awon ešin tin nsare (loju ogun) ni mimi heleşeleşe (Ādiyāt) bura.
- 2 Ati awon ešin ti patako eşe won nşana.
- 3 Ati awon ešin ti nwọ inu ogun ni idaji.
- 4 Ti won si nfi tu eruku sita.
- 5 Ti won nbe si arin ijọ ogun (ni asiko ni).
- 6 Dajudaju eniyan je alaimore si Oluwa re.
- 7 Atipe dajudaju lori eyi o je eleri si i.

جَزَاؤُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ ﴿٨﴾

سُورَةُ الزَّلْزَلَةِ
بَابُهَا ٨
آيَاتُهَا ٢٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ﴿١﴾ وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا ﴿٢﴾ وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ﴿٣﴾ يَوْمَئِذٍ تُخْبِرُ أَخْبَارَهَا ﴿٤﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ أَوْحَىٰ لَهَا ﴿٥﴾ يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ ﴿٦﴾ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ﴿٧﴾ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ﴿٨﴾

سُورَةُ الْجَعَلَاتِ
بَابُهَا ١١
آيَاتُهَا ٢٠

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ﴿١﴾ فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ﴿٢﴾ فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا ﴿٣﴾ فَأَثَرْنَ بِهِ نَقْعًا ﴿٤﴾ فَوَسَطْنَ بِهِ جَمْعًا ﴿٥﴾ إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ ﴿٦﴾ وَإِنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ﴿٧﴾ وَإِنَّهُ لِحُبِّ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ ﴿٨﴾ أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعِثَ رَمًا فِي الْقُبُورِ ﴿٩﴾

- 8 Atipe o je eniti o wa ife ohun rere maya.
- 9 Abi o kọ mọ ni pe nigba ti a ba tu jade ohun ti o n be ninu awon sare.
- 10 Ti a si şe afihan ohun ti n be ninu igbaya.
- 11 Dajudaju Oluwa won mọ nipa won (pāpa) ni ojo na.

(101) Suratul - Kori'ah

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Eru a kan-ni ni aiya, (Kóri' ah).
- 2 Kini akan ni ni aiya (eru) nã je?.
- 3 Kini o fi (eru) akan ni ni aiya nã mo o?
- 4 (On ni) ojo ti awon eniyan yio da gegebi afopina ti o tuka kiri.
- 5 Atipe awon oke yio da gegebi owu-irun ti a gbón.
- 6 Ki o ri eniti oşuwon (işe rere) re ba te iwón.
- 7 On oniyen yio wa ninu ijaiye ti yio dun mo o.
- 8 Atipe eniti oşunwon (işe rere) re ba fuye.
- 9 Aye ibugbe re ni ina Hāwiya.
- 10 Atipe kini yio mu o mo ina Hāwiya na?.
- 11 Ina kan tio gbona janjan ni.

(102) Suratul - Takasuru

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Wiwa oşo (-owo-omó -) lati fi şe iyanran, şe nyin lori (Kuro nibi iranti Olohun).
- 2 Titi ti e fi wo awon sare.
- 3 Ko ri be, laipe e n bo wa mo.
- 4 Lehinna ko tun ri be e, laipe e n bo wa mo.
- 5 Rara o, ti o ba şe pe e mo imo

وَحْصِلَ مَا فِي الصُّدُورِ ﴿١٠﴾ إِنَّ رَبَّهُمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَبِيرٌ ﴿١١﴾

سُورَةُ الْكَافِرَاتِ ﴿١١﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 الْفَقَارِعَةُ ﴿١﴾ مَا الْفَقَارِعَةُ ﴿٢﴾ وَمَا أَدرُكَ مَا الْفَقَارِعَةُ
 ﴿٣﴾ يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُوثِ ﴿٤﴾
 وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ﴿٥﴾ فَأَمَّا
 مَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ ﴿٦﴾ فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ
 ﴿٧﴾ وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ ﴿٨﴾ فَأُمَّهُ هَكَوِيَةٌ
 ﴿٩﴾ وَمَا أَدرُكَ مَا هِيَ ﴿١٠﴾ نَارُ حَامِيَةٍ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّكْوِينِ ﴿٨٠﴾

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلَمْ نَكْمِ الْأَكْثَارِ ﴿١﴾ حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ ﴿٢﴾ كَلَّا سَوْفَ
 تَعْلَمُونَ ﴿٣﴾ ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾ كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ
 عِلْمَ الْيَقِينِ ﴿٥﴾ لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ ﴿٦﴾ ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا
 عَيْنَ الْيَقِينِ ﴿٧﴾ ثُمَّ لَتَسْتَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ ﴿٨﴾

amodaju ni.

- 6 Dajudaju e ba ri ina Jahimi.
- 7 Lehinna dajudaju e o ri i ni riri aridaju.
- 8 Lehinna dajudaju a o bi nyin lere nipa idera ni ojo na.

(103) Suratul - Asri

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Mo fi akoko irole (Asri) bura
- 2 Dajudaju eniyan n be ninu ofo
- 3 Ayafi awon eniti won je onigbagbo (ododo) ti won si se işe rere ti won si ngba ara won niyanju sisọ ododo, won si ngba awon eniyan niyanju lati ni farada.

(104) Suratul - Humasah

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Egbe ki o ma ba gbogbo abuni loju eni (Humasah) ati abuni lehin.
- 2 Eniti o ko owó jo ti o si nka a laka-tunka
- 3 Ti o nro pe owo on ni yio mu on se gberelaiye.
- 4 Rara o, dajudaju a o fi soko sinu ina Hutamatu.
- 5 Atipe kini ohun ti o le fi ina Hutamatu na mo o?
- 6 Ina Olohun ti o njo geregere ni.
- 7 Eyi ti yio ma naga bori awon okan.
- 8 Dajudaju a o ti i mo won.
- 9 Ninu awon opo ti a fa gun.

سُورَةُ الْعَصْرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَالْعَصْرِ ۝١ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ ۝٢ إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصُوا بِالْحَقِّ وَتَوَّصُوا بِالصَّبْرِ ۝٣

سُورَةُ الْهُمَزَةِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ ۝١ الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ۝٢ يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ۝٣ كَلَّا لَيُنْبَذَنَّ فِي الْحُطَمَةِ ۝٤ وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ۝٥ نَارُ اللَّهِ الْمَوْقُودَةُ ۝٦ الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْآفِئَةِ ۝٧ إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ۝٨ فِي عَمَدٍ مُمَدَّدَةٍ ۝٩

سُورَةُ الْفِيلِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ۝١ أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلُّلٍ ۝٢ وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ۝٣ تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ۝٤ فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَّأْكُولٍ ۝٥

(105) Suratul - Fili

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Nje ire ko ri bi Oluwa re ti se pelu awon ijo elerin (Fili)?
- 2 Nje (Oluwa) ko so ete won di ohun to kunà?
- 3 Atipe O ran awon eye si won ni opolopo (lowoowo).
- 4 Ti won ju won ni oko ti a sun ninu ina (Sijjili).
- 5 O si se won gegebi eerun koriko ti a (eran) jeku.

(106) Suratul - Kuraeşi

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

1 Nitori ibasāba (idābobo) awọn iran Kuraeşi.

2 Ibasāba wọn lati mā rin ni akokò òtutu ati òrú.

3 Nitorina ki wọn mā sin Oluwa ile yi.

4 Èniti O fun wọn ni ounjẹ jẹ lakoko ebi ti O si nfi wọn laiyaabale ni akoko ipaya.

(107) Suratul - Mā'ūn

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

1 Njẹ o kò ri èniti o npe ẹsan nirọ?

2 On ni èniti nle ọmọ orukan.

3 Atipe kò gbiyanju lati bọ alaini.

4 Egbe ki o mā ba awọn akirun.

5 Awọn ni awọn olusọ ọkan nu kuro nibi irun wọn.

6 Awọn na ni alaşehan (Karimi)

7 Wọn a si mā kọ nkan ajọlò (gegebi-koroba-abere-abo-) fun awọn eniyan. (Mā'ūna).

سُورَةُ كُرَيْشٍ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لَا يَلْفُ كُرَيْشٍ 1 إِيْلَهُمْ رَحَلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ
 2 فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ 3 الَّذِي أَطْعَمَهُمْ
 مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ 4

سُورَةُ الْمَاعُونِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْإِيمَانِ 1 فَذَلِكَ الَّذِي
 2 يَدْعُ الْيَتِيمَ 3 وَلَا يَحْصُ عَلَى طَعَامِ الْمَسْكِينِ 4
 فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ 5 الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ
 6 الَّذِينَ هُمْ يُرَاءُونَ 7 وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ 8

سُورَةُ الْكَوثرِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوثرَ 1 فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَحْسِرْ 2
 3 إِنَّكَ شَانِئُكَ هُوَ الْأَبْتَرُ 4

(108) Suratul - Kaosara

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

1 Dajudaju awa ti fun ọ ni Óre ti o pọ (Kaosara).

2 Nitorina kirun fun Oluwa rẹ, ki o si gun ẹran (ileya).

3 Dajudaju èniti o n binu rẹ ni gbogbo òre ti tan fun (ẹhin rẹ ti tan).

سُورَةُ الْكَافِرُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ يَتَّيْبُهَا الْكَافِرُونَ ﴿١﴾ لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٢﴾
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٣﴾ وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُمْ ﴿٤﴾
وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ ﴿٥﴾ لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ ﴿٦﴾

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ﴿١﴾ وَرَأَيْتَ النَّاسَ
يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا ﴿٢﴾ فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ
وَاسْتَغْفِرْ لَهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا ﴿٣﴾

سُورَةُ الْمَسَدِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ﴿١﴾ مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا
كَسَبَ ﴿٢﴾ سَيَصِلُنَّ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ﴿٣﴾ وَامْرَأَتُهُ
حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ﴿٤﴾ فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ﴿٥﴾

(109) Suratul - Kāfirūna

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Sope: Mope ɛnyin alaigbagbo.
- 2 Emi kò ni sin ohun ti ɛ nsin.
- 3 Atipe ɛnyin na ko ni sin ohun ti emi naa nsin.
- 4 Atipe emi ko ni jẹ olujòsin ohun ti ɛ nsin.
- 5 Bẹ si ni ɛnyin ko ni jẹ olujòsin ohun ti emi nsin.
- 6 Ẹsin (aigbagbo) ti nyin wa fun nyin, ɛsin (igba-Olohun-lòkan) temi si wà fun mi.

(108) Suratul - Nasri

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Nigbati aranşe Olohun ba de ati işegun.
- 2 Atipe ireş yio ri awon eniyan ti won yio mã wọ inu ɛsin ti Olohun nişo-nişo.
- 3 Nitorina mã şe afomọ pelu ope didu fun Oluwa re ki o si mã toro idariji lowo Re. Dajudaju On je Olugba-ironupiwada.

(111) Suratul - Masadi

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

- 1 Owo Abi-Lahabi (baba ina) mejeji ti şofu, o (on na) si şofu.
- 2 Awon Oro (owo) re ati işe ti o şe ko ni şe e ni ore kan.
- 3 Yio wọ ina jijo fofu.
- 4 Ati iyawo re a-ru igi işepe eleşun.
- 5 Ti o si ni okun lilọ (masadi) lorun.

(112) Suratul - Ikhlāsi

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

① Sope: On ni Olohun Olan-şoşo.

② Olohun ni Oba ti a ma nronu kan.

③ Ko bi omo be si ni a ko bi.

④ Be si ni ko si enikan ti o jo O.

(113) Suratul - Falaki

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

① Sope: Mo sadi Oluwa owuro kùtùkùtù (Falaki).

② Kuro nibi buburu ohun ti O da.

③ Ati kuro nibi buburu ti òru nigbati o ba şu biribiri.

④ Ati kuro nibi buburu awon opidan ti won mã npofò sinu koko (ti nwon tà).

⑤ Ati kuro nibi buburu onilara nigbati o ba n şe ilara.

آياتها ٤	سُورَةُ الْاِخْلَاصِ	آياتها ١٢
<p>بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ① اللَّهُ الصَّمَدُ ② لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ ③ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④</p>		
آياتها ٥	سُورَةُ الْفَلَقِ	آياتها ١٣
<p>بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ① مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ② وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ ③ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ ④ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ ⑤</p>		
آياتها ٦	سُورَةُ النَّاسِ	آياتها ١٤
<p>بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ① مَلِكِ النَّاسِ ② إِلَهِ النَّاسِ ③ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ④ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ ⑤ مِنَ الْغِيَةِ وَالنَّاسِ ⑥</p>		

(114) Suratul-Nāsi

Ni Oruko Olohun Ajoke Aye, Aşake Orun

① Sope: Mo sadi Oluwa awon eniyan (Nāsi):

② Oba awon eniyan.

③ Olohun awon eniyan.

④ Kuro ni bi aburu eşu oni royiroyi ti o si ma nsa şehin (ti eniyan ba daruko Olohun).

⑤ Eniti o nsò royiroyi sinu igbaiya awon eniyan.

⑥ Lārin awon alijonu ati awon eniyan.

AWỌN IBEERE TI O SE PATAKI NINU ISEMII MUSULUMI

1. Nibo ni Musulumi yoo ti maa gba Igbagbọ rẹ? Musulumi yoo maa gba igbagbọ rẹ lati inu tira Ọlọhun (Al-Qur'aan) ati sunnah Anabii Rẹ (*Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a*) ti o fẹṣe rinlẹ. Anabi naa ni ẹni ti ki i fi ifeenu soro ẹsin tayo imisi mimọ ti Ọlọhun ba fi ranṣe si i. Musulumi yoo si gba igbagbọ rẹ lati orisun imọ ẹsin mejeeji yii ni ibamu si bi awọn sọhaaba (awọn omọleyin Anabi) ati awọn aṣiwaju rere fun wa ṣe gbọ o ye.

2. Nigba ti a ba n ṣe iyapa-enu nipa Oṣo Ẹsin, ki ni yoo jẹ itoṣona? Ohun ti yoo jẹ itoṣona ni ofin mimọ. Ohun ti yoo si ṣe idajọ nibi ohun ti o fa iyapa-enu ni tira Ọlọhun (Al-Quraan) ati ilana Anabi. Ọlọhun (*Ọba abiyi Ọba ti O gbongbọn*) sọ pe: ﴿فَإِن نَّزَعْنَاهُ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ﴾ *“... Bi ẹnu yin ko ba ko lori nkan kan laarin ara yin, ẹ wa a lo si oṣo Ọlọhun ati ojiṣe naa...”* (Suuratu-n-Nisaa'; 4:59) ojiṣe Ọlọhun (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ نَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا: كِتَابَ اللَّهِ، وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ » *« Mo fi nkan meji silẹ fun yin, E ko ni sọnu laelae ti ẹ ba n lo nkan mejeeji naa: tira Ọlọhun ati suna Anabii Rẹ. (Muwattau Imam Malik.)*

3. Ijọ wo ni yoo là ni oṣo Ajinde? Ojiṣe Ọlọhun (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « وَتَفْتَرِقْ أُمَّتِي عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ مِلَّةً كُلَّهُمْ فِي النَّارِ إِلَّا مِلَّةً وَاحِدَةً قَالُوا: وَمَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ » *“Ijọ mi yoo pin si metalelaadọrin, gbogbo wọni ni yoo wọ ina ayaafi ijọ kan ṣoṣo. Awọn sọhaaba (Ki Ọlọhun yonu si wọni) si beere pe: ijọ wo ni ijọ naa ti yoo la ninuu wọni? Ojiṣe Ọlọhun (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) si fesi pe: ijọ ti o ba ṣe ohun ti emi ati awọn sọhaaba mi ṣe ni (ijọ ti yoo la ni oṣo ajinde).”* (Ahmad ati Tirmidhii ni o gba a wa.)

Nitorinaa, ohun ti Ojiṣe Ọlọhun ati awọn sọhaaba rẹ ba ṣe ni ododo. O wa di owoṣo rẹ nigbanaa lati tele wọni, ti o ba fẹ wa ninu awọn ẹni ọla, ti o si fẹ ki ẹsin-in rẹ di atewogba ni oṣo Ọlọhun (*Ọba mimọ Ọba ti O ga*).

4. Awọn Majemu wo ni Ọlọhun fi le gba Iṣe rere wole lowo Ẹda? Majemu metan ni. Awọn ni yi: **Majemu Kiini:** Ki a ní igbagbọ ninu Ọlọhun ki a si mọ Ọni ni okan ṣoṣo. Nitorinaa, Ọlọhun ko nii gba iṣe kankan wole lowo oṣeṣo. **Majemu keji:** Ṣiṣe afomọ erongba okan lori iṣe naa nipa fifi wa oju rere Ọlọhun nikan ṣoṣo. **Majemu keta:** Wiwo Anabi koṣe lori iṣe naa, nipa mimu iṣe naa wa lori irisi ti Anabi gba gbe e kalẹ geṣe. Nitori pe, ẹnikan ko gbọṣo sin Ọlọhun ayafi pelu ilana Anabi (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a).

Ti okan ninuu majemu meteta yii ba fi le fori ṣanpon, iṣe naa ti di aṣedanu. Ọlọhun (*Ọba abiyi Ọba ti O gbongbọn*) sọ nipa iru iṣe bayii pe:

﴿وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا﴾ *“A o siju wo ohun ti wọni ṣe ninu iṣe, A o si sọ o di ẹruku ti a ku danu.”* (Suuratu-l-Furqon; 25:23)

5. Meloo Ni Ipele ẹsin? Metan ni ipele ẹsin: al-Islaam, al-Iimaan ati al-Ihsaan.

6. Ki ni Islaam, meloo si ni Origun-un rẹ? Islaam ni ijupajuse silẹ fun Ọlọhun, gbigba A gbọ ni okan ṣoṣo, gbigbafa fun Un pelu titẹle aṣeṣe Rẹ, yiyowo yose kuro nibi iṣeṣo si I ati yiyowo yose kuro nibi oṣo awọn oṣeṣo.

Marun-un ni origun Islaam geṣe bi Anabi (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) ṣe sọ o ninu oṣo rẹ pe:

«يُنْبِي الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءُ الزَّكَاةِ وَحَجُّ الْبَيْتِ وَصَوْمُ رَمَضَانَ» *“Wọni mo Islaam pa sori origun marun-un. Ijẹri pe, ko si ẹni ti ijọsin ododo to si ayaafi Allaah, ati pe ojiṣe Ọlọhun ni Muhammad (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba*

a). *Irun kiki, zakaat yiyo, hajji şise ati gbigba aawe Ramadan.*” (Bukhaarri ati Muslim ni o gba a wa.)

7. Ki ni Iimaan? Meloo si ni Origun-un re? Iimaan ni adisoƙan, oƙo ɛnu ati işe afaraşe ti yoo maa lekun pelu titile aşe Olohun ti yoo si maa dinku pelu yiyapa aşe Olohun. Olohun (Oba mimo Oba Ti O ga) so pe: ﴿لِيَزِدُوا إِيمَانَكُمْ مَعَ إِيمَانِهِمْ﴾ *“...ki won le lekun ni igbagbo si igbagbo won...”* (Suuratu-l-Fat-h; 48:4)

Ojişe Olohun (Ike ati ola Olohun ki o maa ba a) si so pe:

«الإيمان بضع وسبعون شعبة، أعلاها قول لا إله إلا الله وأدناها إماطة الأذى عن الطريق والحياء شعبة من الإيمان»

“Isori igbagbo le ni aadorin. Eyi ti o ga julọ ni gbolohun ko si ɛni ti ijosin to si ayaafi Olohun. Eyi ti o si kere julọ ninuu re ni mimu ohun ti o ba le še eniyan ni şuta kuro loju ona. Lara igbagbo ni itiju wa.” (Muslim ni o gba a wa.)

Lara ohun ti o fi n rinle pe igbagbo n lekun, o si n dinku ni akiyesi ti Musulumi maa n ri ninu emii re pe ara oun n ya gaga ni asiko ti o ba n tele aşe Olohun ati kikole ti araa re n kole lasiko ti o ba fe da eşe. Olohun (Oba mimo Oba Ti O ga) so pe: ﴿إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ﴾ *“... dajudaju, awon işe rere maa n ti awon işe aburu danu ni...”* (Suuratu Huud: 11:114)

Origun mefa ni origun iimaan. Ojişe Olohun (Ike ati ola Olohun ki o maa ba a) so pe: «أَنْ تُوْمِنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰئِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالتَّقْدِرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ» *“...ki o gba Olohun gbọ, ki o gba awon molaika Re gbọ, ki o gba awon tira Re gbọ, ki o gba awon ojise Re gbọ, ki o gba ojo ikihin gbọ, ki o si gba kadara gbọ: daadaa re ati aburu re (ti o ba şele si eda, ko tayọ kadara).”* (Bukhaarri lo gba a wa.)

8. Ki Ni Itumo "Laa Ilaaha Illa Allaah"? Ko si ɛni ti ijosin ododo to si ayaafi Allaah. (Iyen ni pe, ɛni ti o ba ti wi gbolohun yii lenu ti wogi le ijosin fun nkan miran yatọ si Allaah. O si ti fi ijosin rinle fun Allaah nikan sošo.)

9. Şe Olohun n be pelu wa bi? Be ni. Olohun (Oba mimo Oba ti O ga) n be peluu wa ni ɛni ti O mo wa, ti O si mo gbogbo ohun ti a n şe nişe, O n so wa, O si rokirika a wa. Bakannaa, bi O şe wa ni oke sanmo keje ninu ola nla Re, ki I darapo mo awa edaa Re, be ni ko si ohun ti o rokirika Re ninu awon ohun ti O da. Olohun wa ni aaye ti o ga pelu bi O şe sunmo awa edaa Re, O si sunmo wa pekipeki pelu bi o şe wa ni aaye ti o ga ninu ola nlaa Re.

10. Şe a le fi Oju wa ri Olohun bi? Pelu ifenuko gbogbo Musulumi a ko le ri Olohun (Oba abiyi Oba ti O kanka) ni ile aye. Sugbon awa Musulumi onigbagbo ododo yoo fi oju ri Olohun kedere ni ojo akojo ati ninu ogba idera. Olohun (Oba mimo Oba ti O ga) so pe: ﴿وَجُوهُ يَوْمَئِذٍ نَّاصِرَةٌ ﴿١٢﴾ إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ﴾ *“Awon oju kan ni ojo naa (ojo ajinde) yoo tutu, ti won yoo maa wo Oluwaa won”* (Suuratu-Qiyaamah; 75:22-23)

11. Ki ni anfaani ti n be nibi mimo awon Oruko Olohun ati Iroyin-in Re? Akoko ohun ti Olohun şe ni oranyan lori awa edaa Re ni ki a ni imo nipa Re. Bi awon eniyan ba mo Olohun, won yoo le josin fun Un bi o ti to ati bi o şe ye. Olohun (Oba abiyi Oba ti O gbongbon) so pe: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ﴾ *“Mo pe ko si ɛni ti ijosin to si ni ododo ayaafi Allaah...”* (Suuratu Muhammad; 7:19)

Mimo pe Olohun ni Oba ti ike Re gbooro, yoo so o di oranyan fun eda lati ni agbekere ninu ike Olohun. Mimo pe Olohun le koko nibi ifiyaje elese, yoo so o di oranyan fun eda lati beru Re. Mimo pe Olohun nikan sošo ni O le ke eda, yoo so o di oranyan fun eda lati maa fi ope fun Olohun naa lori oore ti o ba te e lowo. Ohun

ti a gba lero nibi ki a fi oruko Ọlọhun (Ọba abiyi Ọba ti O kanka) ati awon iroyin Re sin In ni mimo amodaju nipa awon oruko Ọlọhun Re ati awon iroyin Re, gbigbo awon itumoo won ye daradara ati sişe amulo won (lati fi pe Ọlọhun).

O n be ninu awon oruko Ọlọhun (Ọba abiyi Ọba ti O kanka) ati iroyin Re ti o je pe da ti a ba fi royin, yoo di eni aponle. Ninu oruko be ni ki a royin da pelu imo, ike ati deede. O si n be ninu re ti o je pe ti a ba fi royin da, yoo so da di eni abuku. Ninu oruko be ni pipe ara eni ni ọlọhun, aje ni-nipa ati onigberaga.

O si n be ninu awon iroyin ti a le fi royin da, ti o si leto lati fi royin awa da. Sugbon ti o je eewo lati fi royin Ọlọhun (Ọba abiyi Ọba ti O kanka). Apeere eyi ni awon iroyin bii jije erusin, ninu bukaata lati biya, yiyepepe, titoro nkan, ati bebebe lo. Dajudaju, da ti Ọlọhun nife si julọ ni da ti o ba ni iroyin ti Ọlọhun nife si. Da ti Ọlọhun si korira julọ ni da ti o ba ni iroyin ti Ọlọhun ko nife si.

12. Ki ni awon Oruko Ọlọhun ti O dara julọ? Ọlọhun so pe:

﴿وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا﴾ **“Ti Ọlọhun ni awon oruko ti o dara julọ, ki e si maa fi pe E...”** (Suuratu-l-’A’raaf; 7:180)

O si tun rinle ninu oro Ojise Ọlọhun (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) pe:

« إِنَّ لِلَّهِ تَعَالَى تِسْعَةً وَتِسْعِينَ أَسْمَاءً مِائَةً إِلَّا وَاحِدًا مِنْ أَحْسَابِهَا دَخَلَ الْجَنَّةَ » **“Dajudaju, awon oruko mokandin-logorun-un kan n be fun Ọlọhun, eni ti o ba so o, yoo wo ogba idera”** (Bukhaari lo gba a wa.). Itumo sişe awon oruko naa niyi; **1)** Sişe awon gbolohun re ati onka re. **2)** Gbigbo agboye awon itumo re ati oun ti o n toka si **3)** Nini igbagbo si (oun ti o n toka si naa), Nitori naa, ti erusin Ọlọhun ba pe Ọlọhun ni **al-Hakiim**, erusin Ọlọhun gbodo fa gbogbo alamori re le Ọlọhun lowo. Nitori pe, bi Ọlọhun ba se to alaamori da ni yoo se lo. Bakannaa, ti erusin Ọlọhun ba pe Ọlọhun ni **Al-Qudduus**, o gbodo rinle sinu okan erusin Ọlọhun naa pe Ọlọhun mo tayo fifi abuku kan An. **3)** Fifi awon oruko naa se adua; ona meji eyi pin si **(A)** Adua yinyin (Ọlọhun) ati jijosin fun Un(gege bii irun kiki) **(B)** Adua bibeere ati titoro nkan (lowo Ọlọhun). Eniken to ba topinpin awon aayah al-Quran ati awon sunnah to fese rinle yoo lee se akojo awon oruko naa.

Awon oruko naa ni yii:

Oruko Olohun ỌỌ Ọlọhun	Itumo re
الله Allah;	Oun ni Eni ti O ni ije Ọlọhun ati iwọ ijeru sin ni lori gbogbo awon da re, Oun ni a maa n yepepe ara e ni fun nibi ijosin pelu ite koko(ruku’u) ati iforikanle (sujud), Oun nikan ni a si maa n dari gbogbo ijosin si lodọ.
Al-Rahmân (الرحمن)	Oruko ti o ntoka si gbigbooro ike Ọlọhun ati kikari ti ike naa kari gbogbo awon da re, oruko yii je ti Ọlọhun nikan sošo a o gbodo fi pe elomiran leyin Re.
Al-Rahîm (الرحيم)	Ọba onike oto ati Alaforijin fun awon onigbagbo ododo O ti to won sona lo sibi ijosin Re (laye), yio si ponwon le pelu al-jannah ni aakhira(lorun)
Al’Afuwwu (العفو)	Oun ni Eni ti O maa n pa ese re, ti O si maa n moju kuro nibe, ko si ni jeni niya lori e, bi o tile je wipe eru(ese)naa leto si iya.
Al-Gafûr (الغفور)	Oun ni Eni ti O maa n bo ese lasiri(to ba wun lati se be), ti ko sinii dojuti ni gbangba tabi jeniya.
Al-Gaffâr (الغفار)	Oruko ti o ntoka si opolopo aforijin Ọlọhun fun awon eru u Re ti won n se e ti won si n toro aforinjin(lodo o Re).

Ar-Ra'ûf (الرءوف)	Oruko yii jeyo lati ibi (ra'afa),oun naa ni ojulowo ike Olohun to de ogongo, ti yoo maa je ti gbogbo eda laye,ti yio si maa je ti awon onigbagbo ododo ni aakhira.
Al-Halîm (الحليم)	Oun ni Eni ti kii kanju je awon eru Re niya bi o ti le je wipe O nikapa lati se be.
At-Tawwaab (التواب)	Oun ni Eni ti O maa n fi eni to ba wun ninu awon eru Re se konge lo sibi ironupiwada, ti yoo si gba a lowo re.
As-Sittir (الستير)	Oun ni Eni ti O maa n bo asiri eru u Re,ti ko si nii dojuti laarin awon eda Re, O si nife si ki eru u Re maa bo asiri ara a re ati asiri elomiran,ki o si maa bo ihoho re bakannaa.
Al-Ganii (الغني)	Oun ni Eni ti ko nii ni bukata laelae si enikeni ninu awon eda Re nitori tito tan an Re, ati pipeye awon iroyin in Re, be si ni gbogbo eda ni won n bukaata si idera ati iranlowo Re.
Al-Karîm (الكريم)	Olopolopo oore ati ore tita to tobi Ni,O maa n fi ohun to ba fe fun eni to ba fe,boya o tie toro ni tabi ko toro,A maa se amojukuro nibi ese, A si maa bo aleebu(eda Re).
Al-Akram (الاکرم)	Oun ni Eni ti ore tita a Re de ogongo, ko si alafijo fun Un nibi ore tita a Re,gbogbo oore patapata odo Re lo ti n wa,yi O san awon onigbagbo ododo lesan rere pelu ajulo ola Re,yi O si lo awon oluŕeri kuro nibi ofin in Re lara lati le se isiro ise won pelu u deede Re.
Al-wahhâb (الوهاب)	Olopolopo ore tita, A maa fun ni lai gba aaro, A maa tore lai nidi, A si maa se idera lai beere fun.
Al-Jawwaad (الجواد)	Olopolopo ore tita ati ajulo ola lori awon eda Re,ipin to poju ninu ore e Re ati ajulo ola a Re n be fun awon onigbagbo ododo.
Al-Wadûd (الودود)	O nife awon erusin in Re, A si maa fi ife han si won pelu aforijin ati idera,A si maa yonu si won, A maa gba ise e won, yi O si se won ni eni itewogba lodo awon eniyan(laye).
Al-Mu'tii (المعطي)	O maa n fun eni to ba wun ni oun to ba fe ninu pepe ore o Re, Oun ni Eni ti O fun gbogbo eda kookan ni aworan to ba mu.
Al-Wâsi' (الواسع)	Oba ti awon iroyin Re gbooro ni, enikeni ko lee yin In to(bi O ti yin ara Re), titobi ati ijoba Re gbooro, be si ni aforiji, ike,ajulo ola,ati daradara Re ko laala.
Al-Muhsin (المحسن)	Oun ni Eni ti O ni daradara to peye juloo ninu paapaa Re ati awon oruko Re,O se iseda gbogbo nkan daradara, O si n se daradara si awon eda Re.
Ar-Raaziq (الرازق)	Oun ni Oba Olupese fun awon eda Re lapapo, O ti pebubu arisiki won ŕiwaju ko to da gbogbo eda, O si ti laa bo ara Re lorun lati se asepe re nigba ti akoko re ba to.
Ar Razzâq (الرزاق)	Oruko ti o ntoka si pipoo tiyantian ipese Re ti O maa n se fun awon eda Re, A maa pese fun won saaju ki won too bi leere,koda,A maa pese fun won, bi o tile je pe won n se.
Al-Latîf (اللطيف)	Oun ni Eni ti O mo wiwe ore, kinikini kan ko pamoo fun Un, O ma n mu oore ati anfaani de odo awon erunsin Re lati oniruru ojuponna to pamoo ti won ko lero.
Al-Khabîr (الخبير)	Oun ni Eni ti imo Re rokirika gbongbo nkan to pamoo ati eyi to han.
Al-Fattâh (الفتاح)	Oun ni Eni ti O maa n ŕipaya eyi to ba wun un ninu pepe ola, ike, ati ipese Re ni ibamu si ogbon ati imo o Re to peye.
Al-'Alîm (العليم)	Oun ni Oba Alamotan nipa ikoko ati gbangba,imo Re si rokirika oun to ti koja, eyi to n sele lowolowo,ati eyi ti yoo sele lojo waju.

Al-Barr (البير)	Oun ni Ọba ti daradara Rẹ gbooro lori awọn ẹda a Rẹ, ẹnìkẹni ko lee ẹe onka ikẹ ẹ Rẹ, Ọba Aladeun ododo ni, a maa ẹe amojukuro,aranşe ati idaabobo fun awọn ẹru u Rẹ,A si maa gba işe kekere lẹwọ wọn lati sọ di nla.
Al-Hakim (الحكيم)	Oun ni Ẹni ti O maa n gbe gbogbo nkan sibi to to ati ibi to ye, aleebu tabi ikọse kan ko lee wọ inu işe ọwọ Rẹ.
Al-Hakam (الحكم)	Oun ni Ẹni ti O maa nşe idajọ ododo laarin awọn ẹda ra,ko lee ẹe abosi ẹnìkẹni, Oun ni Ẹni ti O sọ tira Rẹ abiyi(Al-Qurian) kalẹ lati lee je oludajọ laarin awọn eniyan.
Ash-Shâkir (الشاکر)	A maa gbe oriya fun ẹni to ba tele aşẹ ẹ, A si maa şesan lori işe bi o ti wun ko kere mo, A maa ẹe alekun fun ẹni to ba dupe oore laye, yi O si san şesan ni Aakhirah.
Ash-Shakûr (الشکور)	Oun ni Ẹni ti O maa nmu işe kekere awọn ẹrusin in Rẹ dagba soke si ni ọdọ ọ Rẹ, yi O si san wọn ni adipele şesan lori i Rẹ, A maa dupe fun ẹru pelu şisan şesan rere lori ọpe (ti oun naa da) ati pelu awọn işe itele aşẹ Ọlọhun to ẹe.
Al-Jamîl (الجميل)	Ọba ti O rewa pari ni nibi paapaa Rẹ,ati awọn oruko Rẹ, ati awon iroyin Rẹ, gbogbo irewa to n be lodo awọn ẹda Rẹ,lati ọdọ Rẹ ni.
Al-Majîd (المجيد)	Oun ni Ẹni ti O ni iyanran, ati aponle, ati iyi, ati agbega ninu sanman ati lori ile.
Al-Walii (الوالي)	Oun ni alamojuto alamori awọn ẹda a Rẹ, Oun si ni Alaranşe ati Alatileyin fun awọn ọre ẹ Rẹ.
Al-Hamîd (الحميد)	Oun ni Ọba ti a maa n yin pelu awọn oruko ati awon iroyin in Rẹ, ati lori awon işe ọwọ Rẹ, Oun nikan şoso ni Ọba ti ẹyin to si ni korọ ati ni gbangba,ninu idẹkun ati igbadun.
Al-Maula (المولى)	Oun ni Oluwa, Olukapa, Aşaju, Alaranşe ati Oluranlẹwọ fun awọn Ọre ẹ Rẹ.
Al-Nasîr (النصير)	Oun ni Ẹni ti O maa n ẹe atileyin fun ẹni to ba fe pelu aranşe Rẹ, ko si ẹni to le bori ẹni to ba se aranşe fun, ẹnìkẹni o si le ẹe aranşe fun ẹni to ba yepere ẹ Rẹ.
As Samî (السميع)	Oun ni Ẹni ti igboran an Rẹ rokirika gbogbo ọro ikoko ati gbangba, A si maa jepe ẹni to n pe.
Al-Başîr (البصير)	Oun ni Ẹni ti iriran an Rẹ rokirika gbogbo oun ti n be ni agbaye korọ ati gbangba, bi o ti wun ko pamọ to tabi han, bi o si ti wun ko kere to tabi tobi.
Ash Shahîd (الشهيد)	Oun ni Olujeri lori, awọn ẹda a Rẹ, O jeri gbe Ara Rẹ pelu ijokanşoso ati iduro deede, A si maa jeri gbe awon onigbagbo ododo nigba ti won ba ẹe ni aşo nibi ijosin, ti won si ni igbagbo si awon ojise ati awon Malaika Rẹ.
Ar-Raqîb (الرقيب)	Oun ni Alamojuto awon ẹda a Rẹ, ati Oluse onka awon işe ẹ won,iseju aaya tabi kulukulu okan kan ko lee bo mo lẹwọ.
Ar-Rafiq (الرفيق)	Oun ni Ọba ti O Maa n ẹe opolopo irorun nibi awon işe ẹ Rẹ, Ọba pelepele ti O maa n ẹe şise-n-tele nibi ideda ati awon ọro ọ Rẹ, A maa ba awon ẹrusin in Rẹ lo pelu irorun ati pelepele, kii la bowon lorun oun ti agbara won ko ka, A si maa nife si ẹrusin in Rẹ to ba n ẹe pelepele.
Al-Qarîb (القريب)	Oun ni Ọba to sunmo gbogbo ẹda a Rẹ pelu imo ati agbara a Rẹ, ati pelu aanu ati aranşe Rẹ fun awon ẹrusin in Rẹ onigbagbo ododo, bi o tile je wipe O n be lori alaraşi(aga ola) Rẹ (ni oke sanma keje),paapaa Rẹ ko ropo mo eyikeyi ninu awon ẹda a Rẹ.
Al-MuĴîb (المجيب)	Oun ni Ẹni ti O maa n je ipe awon olupepe, A si maa ẹe ibeere awon olubeere ni ibamu si imo ati ogbon on Rẹ to peye.
Al-Muqît (المقتد)	Oun ni Ẹni to şeda ije ati imu, O si ti laa bo ara Rẹ lorun lati maa mu de ọdọ awon ẹda a Rẹ, Oun ni Ẹni to n şo ije ati imu naa ati işe awon ẹru u Rẹ lai ni adinku.

Al-Hasib (الحَسِيب)	Oun ni Ọba to maa n to awon ẹrusin in Re nibi gbogbo oun to n dun won ọkan nibi ọrọ ẹsin ati ọrọ aye won, ipin to poju ninu tito o Re yio ma je ti awon onigbagbo ododo, yoo si se işiro awon ẹda a Re lori oun ti won gbe ile aye se.
Al-Mu'min (المؤمن)	Oun ni Ẹni ti O maa n jeri awon ojise ati awon olutele e won pelu ododo ati pelu oun ti won n gbe duro ninu awon eri ọrọ lori otito ti won nso, Oun lo fi n tani lere gbogbo ifokanbale aye ati ọrun, Oun ni Ẹni to fi awon onigbagbo ododo ọkan bale kuro nibi şise abosi fun won, tabi je won niya, tabi fi iberu kan won ni ojo alukiyaamo (ojo igbende).
Al-Mannaan (المنان)	Ọba ọlọpolọpọ ọre, Onike to tobi, A maa rojo daradara lori awon ẹda a Re.
At-Tayyib (الطيب)	Ọba to mo, to si la kuro nibi gbogbo aleebu ati adinku, Oun ni Ẹni to ni pipeye to peregede ,A maa se ọpolọpọ oore fun awon eru u Re, ko si nii gba işe tabi sara a kan ọdo awon ẹda a Re ayaafi eyi to mo, ti won si se nitori tire nikan soşo.
Ash-Shaafi (الشافى)	Oun ni Ẹni ti O maa n wo awon okan ati awon ara san kuro nibi awon aisan won, ko si ikapa kan fun ẹda ayaafi eyi ti Olọhun ba fi ro won lorun ninu awon egboogi, ọwọ Olọhun nikanşoşo ni iwosan wa.
Al-Hafidh (الحفيظ)	Oun ni Ọba to maa n so awon onigbagbo ododo ati işe ọwọ won pelu ajulo qlaa Re, A si maa se amojuto gbogbo awon ẹdaa Re pelu agbara a Re.
Al-Wakil (الوكيل)	Ọba Olugbowo gbogbo awon ẹda Re nibi dida won ati idari ọrọ o won, Oun ni Olugbowo awon onigbagbo ododo ti won fi ọrọ o won ti sođo o Re şaaju igbisanju u won, ti won n beere ikunlowo o Re lori işe oojo won, ti won n dupe fun un leyin fifi won se konge,ti won si yonu si ipin to kan won leyin adanwo.
Al-Khallaq (الخالق)	Oruko ti o ntoka si pipọ tiyantian awon ẹda Olọhun, ko tii dawo ideda a Re duro,ko si nii ye ko nii gbo lori iroyin titobi yii laelae.
Al-Khâliq (الخالق)	Oun ni Olupileşeda gbogbo awon ẹda a Re, lai si awokose kan şiwaju.
Al-Bâri (البارئ)	Oun ni Ẹni ti O maa n mu be, gbogbo oun to pebubu re to si pinu dida a re ninu awon ẹda.
Al-Musawwir (المصور)	Oun ni Ẹni ti O da awon ẹda a Re lori aworan to şeşa a re ni ibamu pelu oğbon, imo, ati ike e Re.
Ar-Rabb (الرب)	Oun ni Ẹni ti O ma n toju awon ẹda a Re,O si maa n re won diede pelu awon ike e Re, O maa n re awon ọre e Re pelu oun ti yoo maa şatunşe okan an won
Al-‘Adhîm (العظيم)	Oun ni Ẹni ti O ni titobi to peye nibi paapaa a Re, ati awon oruko ati awon iroyin in Re,eyi lo so di oranyan fun awon ẹda lati maa gbe tobi, ki won si maa babara awon aşe e Re ati awon oun to ko fun won kuro nibe.
Al-Qâhir (القاهر)	Oun ni Ọba Olubori to maa n te awon ẹrusin in Re loriba, gbogbo awon ọrun teba, gbogbo awon oju si yeperere fun U
Al-Qahhâr (القهار)	Oun ni Ọba ti işe Olubori i Re de ogongo.
Al-Muhaimin (المهيمن)	Ọba to je gaba lori gbogbo nkan pata, Oluşo,Olujeri lewon lori, ati Olurokirika a won.
Al-‘Azîz (العزيز)	Ọba Alagbara ti agara kiida, tire ni gbogbo agbara, agbara ibori, enikeni o lee bori i Re, agbara itotan, ko bukaata şenikeni,agbara iteniloriba, ohunkohuh ko lee yira pada ayaafi pelu iyonda a Re.
Al-Jabbâr (الجبار)	Ọba tii jeni nipa, aşe e Re lo mule, gbogbo ẹda lo teba fun U, won juwo-juşe silẹ fun titobi i Re, won duro ti idajo o Re, Oun lo maa n to egungun to da, A maa so mekunnu di ọlọro, A si maa so oun to le di irorun,

Al-Mutakabbir (المتكبر)	Ọba Motomoto, giga Rẹ tayọ ko ẹ abosi awọn ẹrusin in Rẹ, tirẹ nikan ni iroyin igberaga, ẹnikeni to ba figagbaga pẹlu Rẹ nibi iroyin naa, yoo fi ọwọ iya a Rẹ gbamu.
Al-Kabîr (الكبير)	Oun ni Ẹni to tobi nibi paapaa a Rẹ ati awọn orukọ ati awọn iroyin in Rẹ,ko si oun to tobi to O,koda gbogbo oun to yatọ si lo kere niwaju gbigbongbọn ati titobi i Rẹ.
Al-Hayyy (الحى)	Ọba Onitiju, itiju Rẹ ba gbigbongbọn adojukọ ati titobi ijọba a Rẹ mu,itiju aponle, oore ẹṣe, aanu, ati ikẹ ni.
Al-Hayy (الحى)	Oun ni Ẹni to ni iṣemi gbere to peye ati ẹṣeṣe ti ko ni ibere ti ko si ni opin,gbogbo iṣemi to n bẹ lati ọdọ Rẹ loti wa.
Al-Qayyûm (القيوم)	Ọba to da duro funra a Rẹ, O rọrọ kuro ọdọ awọn ẹda a Rẹ, Oun ni Ẹni to gbe gbogbo oun to n bẹ ninu sanma ati ilẹ duro.
Al-Wârith (الوارث)	; Oun ni Ẹni to maa ẹṣe ti gbogbo ẹda ba tan,gbogbo nkan patapata ni yoo pada sọdọ ọ Rẹ ẹyin titan awọn ẹni to ni wọn,gbogbo oun ti n bẹ ọdọ awa ẹda igbafipamọ lasan ni,gbogbo rẹ ni yoo pada si ikapa Ẹni to ni wọn.
Ad-Dayyaan (الديان)	Ọba ti gbogbo ẹda duro ti idajọ ọ Rẹ,yi O san awọn ẹrusin in Rẹ ẹsan oun ti wọn ẹ ,to ba jẹ iṣe oloore yoo ẹ adipele ẹsan an rẹ fun wọn, to ba si jẹ iṣe ẹṣe yoo jẹ wọn niya tabi ko ẹ amojukuro fun wọn.
Al-Malik (المالك)	Oun ni Ẹni to ni ipaṣe maa ẹ ati maṣe, Oun ni Ẹni to n fi aṣe ẹ Rẹ dari awọn ẹda a Rẹ, ẹnikeni ko ni ọla lori i Rẹ nibi gbige ijọba a Rẹ duro ati nibi ẹṣe amojuto o rẹ.
Al-Maalik (المالك)	Oun ni Olukapa gbogbo nkan lati ipilẹ ati niti ilẹto sii, tiRẹ ni ikapa ati ijọba nipilẹṣe idẹda, ko si ẹnikeni pẹlu u Rẹ,
Al-Maliik (المليك)	Orukọ ti n toka a si riroyin Ọlọhun pẹlu inikapa to peye, to si de ogongo.
As-Suḥbuh (السبوح)	Oun ni Ẹni to mọ kuro nibi abuku ati aleebu; nitori pe Oun lo ni gbogbo iroyin to peye, to si rẹwa.
Al-Quddûs (القدوس)	Ọba to mọ kanga kuro nibi gbogbo adinku ati aleebu, ko ni alafijọ nibi iroyin mimọ kanga a Rẹ
As-Salâm (السلام)	Ọba to la kuro nibi gbogbo abuku ati aleebu nibi paapaa a Rẹ ati awọn orukọ ati awọn iroyin in Rẹ, gbogbo alaafia aye ati aakhirira ọdọ Rẹ lo ti wa.
Al-Haqq (الحق)	Ọba ootọ, ko si iruju tabi iyemeji nibi paapaa a Rẹ, ati awọn orukọ ati awọn iroyin in Rẹ, Oun nikan ẹṣe ni ijọsin ododo to si.
Al-Mubîn (المبين)	Ọba ti ọrọ Rẹ han rekete nibi ijokanṣoṣo o Rẹ,ati ọgbọn ati ikẹ ẹ Rẹ,A maa ẹ alaye yeke-yeke fun awọn ẹrusin in Rẹ oju ọna imọna,ki wọn lee ẹlee.
Al-Qawiyy (القوى)	Oun ni Ẹni to ni agbara to peye, ifẹ ẹ Rẹ nikan ni yoo si maa ẹ.
Al-Matîn (المتين)	Oun ni Ọba Alagbara to yi,aarẹ, ikosusu, ikagara tabi inira kan ko lee ba nibi awọn iṣe ọwọ ọ Rẹ.
Al Qaadir (القادر)	Oun ni Alagbara lori gbogbo nkan,kinikan ko lee kagara ba ninu sanma ati ilẹ, Oun ni Ọba to ma n pebubu gbogbo nkan.
Al-Qadîr (القدير)	Ọba ti agbara a Rẹ de ogongo.
Al-Muqtadir (المقتدر)	Ọba to maa n fi agbara a Rẹ to peye ẹ amuṣe ebubu u Rẹ.
Al-'Aliyy (العلي)	Ọba ti O wa loke gbogbo ẹda Rẹ, tirẹ ni gbogbo giga(giga a ti paapaa, giga a ti alamọri Ati giga a ti ibori, gbogbo nkan n bẹ labẹ ijọba ati ikapa a Rẹ, ko si ounkun loke e Rẹ. Ọba ti o ga julọ ni.
Al-A'ala (الأعلى)	
Al-Muṭa'âl (المتعال)	Oun ni Ẹni ti gbogbo nkan yepere niwaju giga a Rẹ,

Al-Muqaddim (المقدم)	Oun ni Ẹni ti O maa n ti awon nkan siwaju, A si maa gbe won si awon aye e won ni ibamu si ife e Re ati ogbon on Re, A maa ti apa kan awon eda a Re siwaju awon apa kan ni ibamu si imo ati ajulo ola a Re
Al-Mu'akhir (المؤخر)	Oun ni Ẹni ti O maa n gbe awon nkan si aye e Re, A maa ti eyi to ba fe siwaju, A si maa fa eyi to ba wun seyin, pelu ogbon on Re to peye, O si maa n lo ijiya lara fun awon eru u Re boya won a lee ronupiwada, won a si lee pada sibi ase e Re.
Al-Musa'ir (المسعر)	Oun ni Ẹni ti O maa se alekun iniyeleri awon nkan, O si maa n se adinku u re, awon nkan a maa han, a si maa dinwo ni ibamu si ogbon ati imo o Re to peye.
Al-Qaabid (القابض)	Oun ni Ẹni ti O maa n gba awon emi, A si maa mu arisiki lowo kuro lowo eni to ba wun ninu awon eda a Re, pelu ogbon ati agbara a Re, ko le maa je adanwo lati odoo o Re.
Al-Baasit (الباسط)	Oun ni Ẹni ti O maa n te pepe arisiki fun awon erusin in Re, pelu ore ati ike e Re, ki o baa le je adanwo fun won ni ibamu si ogbon on Re, A si maa tewo Re mejeeji lati gba ironupiwada elese
Al-Awwal (الاول)	Oun ni Oba Akoko, ko si ounkoun to gba waju u Re, gbogbo eda n be latibi iseda a Re ni, ko si si ibere fun bibee e Re.
Al-Aakhir (الآخر)	Oun ni Ẹni ti ko si nkankan leyin in Re, Oun nikan ni yoo seku, gbogbo oun ti n be lori ile ni yoo tan, won yio si pada si odoo o Re, Oun nikan ni ko si ipari fun bibee e Re.
Ad Dhâhir (الظاهر)	Oba ti O han lori gbogbo n kan, ko si ounkoun loke e Re, Oun ni Oba to bori gbogbo nkan, O si rokirika a won (pelu imo, agbara, iriran ati igbonran an Re).
Al-Bâtin (الباطن)	Oba ti O pamoo kuro nibi iriran awon eda a Re laye, bi o tile jepe O sunmo won, O si rokirika a won (pelu imo, agbara, iriran ati igbonran an Re).
Al-Witr (الوتر)	Oun ni Oba Okanoso ti ko ni orogun tabi alafijo.
As-Sayiid (السيد)	Oun ni Ẹni ti O ni ije asaaju to peye lori awon eda a Re, Oun ni Olukapa ati Oluwa a won, eda a Re ati erusin in Re ni won si je.
As-Samad (الصمد)	Oun ni Ẹni ti gbogbo eda ma n ronu kan nibi awon bukaata a won, Oun ni Ẹni to n boni ti enikan kii bo.
Al-Wâhid (الواحد)	Oba Okanoso nibi gbogbo awon iroyin to peye.
Al-Ahad (الأحد)	Oba Okanoso ti ko si iru u Re.
Al-Ilah (الإله)	Oun ni Oba Okanoso ti ijosin ododo to si, (gbogbo oun ti awon eeyan n sin leyin in Re, olohun iro ni won).

13. Iyatọ wo lo wa laarin awon Oruko Olohun ati awon Iroyin-in Re? Awon oruko Olohun (Oba mimoo Oba ti O ga) ati awon iroyin-in Re ni o leto lati fi wa isho ati lati fi bura. Sugbon awon iyatọ kan wa ni aarin awon mejeeji. Eyi ti o se koko juloo nibe niyi: **(Iyatọ Kinni):** O leto lati fi 'abd kun oruko Olohun. Fun apeere 'abdul-Kerim. O si tun leto lati pe Olohun pelu oruko Re. Fun apeere, yaa Kerim! Sugbon ko leto lati fi 'abd kun iroyin Olohun (ﷺ). Fun apeere, 'abdul-Karam. Ko si tun leto lati pe Olohun pelu iroyin Re. Fun apeere, yaa Karam!

(Iyatọ keji): A le fa iroyin yo lati ara oruko Olohun (Oba abiyi Oba ti o gbongbon). Fun apeere, pipe Olohun ni Ar-rahmaan "Oba ajoke aye" ti fihan pe Olohun ni iroyin rahmah (ike). Sugbon oruko ti ko ba ti si ninu egbawa ti o fi ese rinle, a ko gbodo fa a jade lati ara iroyin Olohun. Fun apeere, ki a royin Olohun pelu al-istiwa' (gigunwa si ori ite). Lodiwon igba ti ko ti si egbawa ti o pe Olohun

ni Al-mustawii (oba ti o gunwa), ko lẹto nigba naa lati pe Olohun beẹ.

(Iyatọ kẹta): Awọn orukọ ti ko ba si ninu ẹgbawa, a ki i fa a jade lati ara işe Olohun. Fun apeere, lara işe Olohun ni al-ghadob (ibinu). Lodiwon igba ti ko ti si ẹgbawa ti o pe Olohun ni al-Ghaadib (onibinu), ko lẹto nigbanaa lati pe Olohun beẹ. Şugbon a le fa iroyin jade lati ara işe Olohun. Fun apeere, a le fi al-ghadob (ibinu) royin Olohun, nitori pe lara işe Re ni iroyin naa wa.

14. Ki Ni Itumọ ki A ni Igbagbo si Awon Molaika? Itumọ re ni ki a fi rinle pe awon molaika n be, Olohun ni O da won, Won n josin fun Un, won si n mu aşe Re lo. Olohun (*Oba abiyi Oba ti O gbongbon*) so nipa awon molaika pe:

﴿عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٦٦﴾ لَا يَسْقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرٍ يَعْمَلُونَ﴾ **“...Erusin alaponle ni won. Won ki i gbawaju Olohun pelu orọ sisọ, won si n lo aşe Re.”** (Suuratu-l-'anbiyaa'; 21:26-27)

Ki a ni igbagbo si awon molaika ko awon nkan wonyi sinu: (a) Ki a ni igbagbo pe awon molaika n be. (b) Ki a ni igbagbo si eni ti a ba mo orukọ re ninu won. Fun apeere, molaika Jibriil. (d) Ki a ni igbagbo si eyi ti a ba mo ninu awon iroyin won. Ni apejuwe, bi won se je eda ti o tobi. (e) Ki a ni igbagbo si eyi ti a ba mo ninu awon işe ti Olohun gbe le won lowo, ti o fi sa won leşa. Fun apeere, molaika iku ti Olohun fun ni işe gbiba emi

15. Ki ni Al-qur'aan? Al-qur'aan ni orọ Olohun, ti a maa n josin pelu kika re. Odọ Olohun ni Al-qur'aan ti wa, odọ Re si ni yoo pada si. Paapaa ohun ati harafi ti molaika Jibriil gbọ lati odọ Olohun ni Al-qur'aan. Leyinnaa ni Jibriil mu iro mimọ naa wa ba anabi Muhammad (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba a). Gbogbo tira ti o sokale lati sanmo ni orọ Olohun.

16. Nje a le gbarale Al-qur'aan nikan, lai ni lo suna Anabi? Ko lẹto lati gbarale ikan lai ni lo ikeji, nitori pe Olohun (*Oba abiyi Oba ti O kanka*) pa wa laşe lati lo suna Anabi. Olohun so pe: ﴿وَمَا آتَانَكُمْ الرَّسُولُ فَاخْذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا﴾ **“...Ohun ti Ojise naa ba si fun yin, ki e yaa gba a, ohun ti o ba si ko fun yin, ki e yaa jawo nibe...”** (Suuratu-l-Hasr; 59:7)

Yatọ si eyi, suna Anabi (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba a) lo n se alaye orọ Olohun (al-qur'aan). Bi ko ba si suna Anabi ni, a ko ba ti mo ekunrere alaye nipa orọ esin yii, bi orọ irun kiki. Idi niyi ti ojise Olohun fi so pe:

«أَلَا إِنِّي آتَيْتُ الْكِتَابَ وَمِثْلَهُ مَعَهُ، أَلَا يُوشِكُ رَجُلٌ شَيْعَانٌ عَلَىٰ أُرِيكَتِهِ يَقُولُ: عَلَيْكُمْ بِهَذَا الْقُرْآنِ فَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَلَالٍ فَأَحِلُّوهُ، وَمَا وَجَدْتُمْ فِيهِ مِنْ حَرَامٍ فَحَرِّمُوهُ»

“E teti gbọ mi! Dajudaju, Olohun fun mi ni Al-qur'aan ati iruu re peluu re (iyen, sunaa mi). E tun teti gbọ! O feşe ya bayii, ti enikan yoo jeun yo tan, ti yoo wa rogboku si ori ibusun-un re, ti yoo maa so bayii pe; tira Olohun (Al-qur'aan) ni ki e maa mulo. Ohun ti e ba ri ni eto ninu re ni ki e se ni eto. Ohun ti e ba ri ni ewo ni ki e si se ni ewo”. (Ahmad ati Abu Daauud lo gba a wa).

17. Ki ni itumọ ki a ni igbagbo si awon Ojise? Itumọ re ni pe ki a gba ni ododo pe, Olohun gbe ojise dide ninu ijo kọkan ti yoo maa pe won si ijosin fun Allaah nikan soşo ati ilodi si ohun miran ti won ba n josin fun yatọ si I. Ki a ni igbagbo pe gbogbo awon ojise Olohun (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba won) ni olododo, eni ti a gbodo gba ni olododo, atonisona, alaponle, enirere, alafokantan, oluberu Olohun, amona ati olutonisona. A si gbodo gba pe awon ojise Olohun jise pe. Awon si ni eda ti o loore julọ. Olohun si la won kuro ninu ebo işe lati ojo ibii won titi di ojo ikuu won.

18. Ọna meloo ni Iṣiṣe pin si? Iṣiṣe pin si oriṣiriṣi. **Eyi ti o tobi ju nibe ni iṣiṣe nla** eyi ti yoo waye ni ibuduro gbogbo ẹda ni oṣo ajinde ẹyin ti awon eniyan ti duro fun ẹgbẹrun lona aadota odun ti won n reti ki Olohun (*Oba abiyi Oba ti O gbongbon*) ẹ idajo lori won. Bayi ni Anabii wa (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba a) yoo ẹ siṣe gbogbo ẹda ni iwaju Olohun ti yoo si toro pe ki Olohun dakun ki O ẹ idajo laarin awon ẹda. Aṣiwajuu wa, Anabii wa nikan soṣo ni Olohun yoo yonnda iṣiṣe yii fun. Iṣiṣe yii si ni aaye ẹyin (**Moqoqom Mahmuud**) ti Olohun ẹ adehun re fun un. **Iṣiṣe oriṣi keji** ni iṣiṣe fun siṣi ẹnu ọna alujanna onidera. Ẹni ti yoo koko si ilekun naa ni Anabii wa (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba a). Ninuu gbogbo ijo ti o lo aye ri, ijo Anabii wa si ni ijo ti yoo koko wo inu oṣba idera. **Iṣiṣe oriṣi keta** ni iṣiṣe ti won yoo ẹ fun awon ẹni ti won ti leto ki won wo inu ina lo, ti won yoo siṣe fun won, ti won ko si ni wo ina mo. **Iṣiṣe oriṣi kerin** ni iṣiṣe ti won yoo ẹ fun awon ẹleṣe ti won ti wa ninu ina lara awon olumolohun lokaṣo, ti won yoo si mu won kuro ninu ina. **Iṣiṣe oriṣi karun-un** ni iṣiṣe fun siṣe agbega ipo fun awon kan ti won ti wo alujanna. **Iṣiṣe oriṣi keta de ikarun-un** ki i ẹ ẹṣa fun Anabii wa nikan, ṣugbon oun ni yoo gba iwaju nibi siṣe be. Ẹyin Anabii wa ni yoo to wa kan awon anabi Olohun (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba won), awon molaika, awon enirere ati awon ti won ku ikuu shehidi. **Iṣiṣe oriṣi kefa** ni iṣiṣe fun awon kan pe ki won wo alujanna lai ni ẹ isiro ise. **Iṣiṣe oriṣi keje** ni iṣiṣe fun Abu Toṣolib pe ki Olohun ba ẹ iyaa re ni fifuye. Anabii wa nikan soṣo ni Olohun yoo fi ikefa ati ikeje yii dalola.

Ẹyin gbogbo iṣiṣe yii ni Olohun yoo wa mu awon kan jade kuro ninu ina lara awon ti won ku sori imolohun lokaṣo ṣugbon ti won je ẹleṣe. Olohun yoo fi aanu Re ko won jade kuro ninu ina, yoo si fi won sinu oṣba idera lai ni la iṣiṣe ẹnikankan lo. Ko si ẹni ti o mo iye onka awon wonyi ayafi Olohun (*Oba abiyi Oba ti O gbongbon*).

19. Nje o leto lati wa Iranlowo tabi Iṣiṣe lo si odo Alaaye? Beṣeni o leto lati ẹ be. Koda Olohun (*Oba abiyi Oba ti O kanka*) gan-an gba wa niyanju lati ran ẹlomiran lowo. Olohun so pe: ﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ﴾ “...*E ran araa yin lowo lori ise rere ati iberu Olohun...*” (Suuratu-l-Moq’idah; 5: 2)

Anabi (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba a) naa si so pe: ﴿وَاللَّهُ فِي عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ مَا كَانَ الْعَبْدُ﴾ «*Olohun yoo maa ran ẹrusin lowo lodiwon igba ti ẹrusin naa ba ti n ran omọ iyaa re lowo.*» (Muslim lo gba a wa.) Beṣi si ni iṣiṣe ti a n so nipaa re yii, ọla ti o tobi ni o wa fun un. Itumo iru iṣiṣe yii ni siṣe alagata. Olohun (*Oba abiyi Oba ti O gbongbon*) si so nipaa re pe: ﴿مَنْ يَشْفَعْ شَفَعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا﴾ “*Eni ti o ba siṣe daadaa kan, yoo ri ipin (rere) nibe...*” (Suuratu-n-Nisaa; 4:85)

Ojiṣe Olohun (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba a) si so pe: ﴿اشْفَعُوا لِقَوْمِكُمْ﴾ “*E maa siṣe, Olohun yoo san yin lesan daadaa.*” (Bukhaarii lo gba a wa.)

Awon majemu wiwa Iranlowo tabi Iṣiṣe lo si odo Alaaye ni yii: 1) Wiwa iṣiṣe loṣo alaaye, ki i ẹ loṣo oku. Nitore pe wiwa a loṣo oku siṣe adua si oku ni, beṣi si ni oku ko lee gbo adua ẹni to n pee, Olohun ti ọla Re ga so pe:

﴿إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دَعَاءَكُمْ وَلَا يُسْمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ﴾ “*Bi e ba pe won, won o lee gbo ipepe e yin, bi won ba si gbo, won o lee dayin lohun.*” Bawo ni a ẹ lee maa wa iranlowo lo si odo oku, nigba ti oun gan an funra a re n bukaata si adua alaaye, ẹsan ise oloore re ti duro pelu iku u re ayaafi eyi ti o ba n de odo re ninu adua ti alaaye n ẹ

fun un ati beḅeḅe lo, Ojiṣe Ọlọhun (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) si sọ pe: “إذا مات ابن آدم انقطع عمله إلا من ثلاث صدقة جارية أو علم ينتفع به أو ولد صالح يدعو له” *“Nigbati omọ eniyan ba ku, gbogbo iṣe rere re ni yoo dopin ayaafi awon nkan meṭa, saraa to se ti anfaani re n tesiwaju leyin iku u re¹ tabi imọ ti awon eniyan nse anfaani nibe, tabi omọ rere to fi saye to n se adua fun”* (muslim lo gbaa wa).

2) Gbigbo agboye ohun ti a n wa iṣipe lori re. 3) Ki iṣipe da lori ohun ti o wa ni arọwoto. 4) Ki iṣipe wa lati oḍo eni ti o ni ikapa lori ohun ti o fe ṣipe le lori. 5) Ki iṣipe naa je nipa orọ ile aye. 6) Ki iṣipe da lori ohun ti o to, ti ko si le ko inira ba enikeni.

20. Melo ni Ategun pin si? Meji ni o pin si. **Ipin Kiini ni eyi ti o to. Eyi si je isori meṭa. Awon si ni yi:** 1) Wiwa ategun lo si oḍo Ọlọhun (*Oba abiyi Oba ti O gbongbon*) pelu oruko ati iroyin-in Re. 2) Wiwa ategun lo si oḍo Ọlọhun pelu iṣe rere ti a se. Gege bi o se waye ninu itan awon eniyan meṭa ti okuta nla di mo inu iho. 3) Wiwa ategun lo si oḍo Ọlọhun pelu adua ti musulmi olupaya Ọlọhun enirere ti o je alaaye ba se fun ni, ni eni ti a lero pe Ọlọhun le jepee re.

Ipin keji ni wiwa ategun eyi ti ko leto. Meji si ni eyi pin si: 1) Fifi ọla Anabi tabi ọla waliyu (ore Ọlọhun) be Ọlọhun. Fun apeere, ki eniyan sọ pe: iwọ Ọlọhun! Mo n fi ọla Anabi be O, mo n fi ọla Huseen be O. Lotito ni pe ọla Anabi tobi ni oḍo Ọlọhun, gege be naa ni ọla awon enirere. Nitoripe awon sohaaba (Ki Ọlọhun yonu si won), pelu bi won se je eni ti o maa n se ojokoro julọ si oore, sugbon nigbati oḍa ojo da won, won ko fi ọla Anabi toro, ti o si je pe saare Anabi si wa ni arọwoto won, won ko lo sibe lati be Ọlọhun. Nse ni won sọ pe ki omọ iya baba Anabi, ‘Abbaas (Ki Ọlọhun yonu si i) ba awon se adua. 2) Ohun ni ki eniyan toro ki Ọlọhun se nkan fun oun ni eni ti o n fi Anabi Re (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) tabi waliyu kan bura. Gege bii ki o sọ pe: Ọlọhun! Mo n fi ọla waliyu Re (ore Re) ti oruko re n je lagbaja be O, pe ki o se nkan bayii bayii fun mi. Tabi ki o sọ pe: Ọlọhun! se nkan fun mi nitori iwọ Anabi Re ti n je lagbaja. Fifi eḍa bura fun eḍa ko toṅa rara, ki a to sọ fifi eḍa bura fun Ọlọhun (*Oba abiyi Oba ti O kanka*). Eyi lo buru jai julọ. Ni afikun, titele ase Ọlọhun, ko fun enikeni ni iwọ kankan lori Ọlọhun bi o se wu ki o mo.

21. Ki ni itumọ ki a ni Igbagbo si Ojo Ikeyin? Ohun ti o tumo si ni ki a gba ni ododo pe ojo naa yoo sele. Lara awon nkan ti o ro mo igbagbo si ojo ikeyin ni ki a ni igbagbo si iku ati awon isele ti yoo sele leyin re, gege bii idaamu inuu saare, ijiya ati idera inuu re, fifon fere (ti gbogbo eḍa yoo fi ku ati eyi ti gbogbo eḍa yoo fi dide lati inuu saare), didide duro siwaju Ọlọhun (*Oba abiyi Oba ti O kanka*), pipin iwe iṣe fun gbogbo eḍa, gbigbe osuwon kale fun wiwon iṣe eḍa, gigun ori afara tooro ti ina n be ni abe re koja, mimu ninu omi abata (ti Ọlọhun fi sa Anabi Re (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) leṣa), iṣipe eḍa, ki oro enikoḅkan to wa yori si alujana, oḅba idera tabi ina, ile iya.

22. Ki Ni Awon Ami Nla Fun Opini Aye? Ojiṣe Ọlọhun (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: «إِنَّهَا لَنْ تَقُومَ حَتَّى تَرُونَ قَبْلَهَا عَشْرَ آيَاتٍ فَذَكَرَ الدُّخَانَ وَالذَّجَالَ وَالِدَابَّةَ وَطُلُوعَ الشَّمْسِ مِنْ مَغْرِبِهَا وَنُزُولَ عِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَيَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ وَثَلَاثَةَ خُسُوفٍ خَسْفًا بِالشَّرْقِ وَخَسْفًا بِالْمَغْرِبِ وَخَسْفًا بِجَزِيرَةِ الْعَرَبِ وَأَخِرُ ذَلِكَ نَارٌ تَخْرُجُ مِنَ الْيَمَنِ تَطْرُدُ النَّاسَ إِلَى مَحْشَرِهِمْ»

¹ (bii gbigbe kanga tabi gbigbin igi eleeso, tabi ṣise oju ona ti awon eniyan yoo maa to ati beḅeḅe lo)

“Opin ko nü de ba aye titi éyin yoo fi ri awon ami mewaa ti yoo şelę şiwajuu re. Anabi si ka won pe: Eefin nla ti yoo kari aye, jijade moşiih Dajjaal, jijade eranko abami, yiyo ti oorun yoo yo lati ibuwoo re, sisokale isa omoo Moryam lati ojuu sanmo, (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba a), jijade Ya’juuj ati Ma’juuj, ile riri ti yoo waye ni aaye meta; ile riri ni ibuyo oorun aye, ile riri ni ibuwoo oorun aye, ile riri ni erekusu Larubaawa, eyi ti o keyin ni ina nla ti yoo şeyo lati ile Yamon, ti yoo si maa le gbogbo eniyan lo si aaye akojoo won (ti Olohun yoo ti şe idajo)”. (Muslim lo gba a wa.)

23. Ki Ni Adanwo Ti O Tobi Julọ Ti Yoo Şelę Si Eđa Şaaju Ki Ajinde To Şelę?

Ojişe Olohun (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba a) so pe:

« مَا بَيْنَ خَلْقِ آدَمَ إِلَى قِيَامِ السَّاعَةِ أَمْرٌ أَكْبَرُ مِنَ الدَّجَالِ » *“Laarin igba ti Olohun ti şeda Anabi Aadam titi igba ti ojo ajinde yoo şelę, ko ti i si adanwo ti yoo şelę si awon eđa ti o buru ju jijade Dajjaal lo”.* (Muslim lo gba a wa).

Dajjaal yii je okunrin kan ninu omoo Anabi Aadam ti o n bo wa lopin aye, ti won si ti ko harafii kaaf, faa’, roo’ (keferi) si aarin ojuu re mejeeji. Gbogbo musulumi onigbagbo ododo ni yoo si ri i ka. Ojuu re otun si ti da, o ri bii eso ‘inab ti o ti ju (ti i lefoo). Ni ibere pepe ti o ba jade, yoo koko pe araa re ni eni rere. Leyin naa, yoo pe araa re ni Anabi Olohun. Ibi ti yoo wa pari oro araa re si ni pe, oun ni olohun. Dajjaal yoo lo ba awon kan yoo si pe won si oju onaa re. Awon wonyii yoo pe e ni opuro, won yoo si tako o. Bi Dajjaal ba şe kuro ni odoo won ni gbogbo dukiaa won yoo si tele e. Awon eniyan naa yoo si di eni ti ko si nkan kan ni owo won mo. Dajjaal yoo si tun lo ba awon kan, yoo si so fun won pe, ki won maa sin oun bi Olohun. Won yoo jeepe re. Won yoo si gba a gbo ni ododo. Dajjaal yoo si paşe fun sanmo pe ki o ro ojo, sanmo yoo si ro ojo. Dajjaal yoo paşe pe ki ile mu irugbin jade, yoo si mu irugbin jade. Dajjaal yoo si gbe omi ati ina lo ba awon kan. Inaa re ni omi tutu. Omii re si ni ina. Ni gbogbo ipari irun ni o to fun gbogbo musulumi lati maa sadi Olohun nibi aburu Moşiihu Dajjaal. Ati pe o ye ki gbogbo Musulumi ti Dajjaal ba ba ni aye maa ka awon aaya ti o wa ni ibere suratul-Kahf lati şora fun aburu re ki won si maa yago fun un, nitori oro Ojişe Olohun ti o so pe:

« مَنْ سَمِعَ بِالذَّجَالِ فَلْيَنْأَ عَنَّهُ، فَوَ اللَّهُ إِنْ الرَّجُلَ لَيَأْتِيهِ وَهُوَ يَحْسِبُ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ فَيَتَّبِعُهُ مِمَّا يَبِيعُ بِهِ مِنَ الشَّبَاهَاتِ » *“Eni ti o ba gburoo gbo pe Moşiihu Dajjaal n be ni ibi kan, ki o yara yago lona fun un. Mo fi Olohun bura! Ti eniyan kan ba lo ba Dajjaal, ti o ka araa re kun onigbagbo ododo, yoo di omoleyin-in re, latara awon iruju ti Dajjaal yoo maa gbekiri”* (Abuu Daa’uud lo gbaawa).

Ogoji ojo ni Dajjaal yoo lo lorile aye. Ojo kinni ti yoo lo, yoo şe dogba si odun kan (irun odun kan ni a o si ki ninu re). Ojo keji ti yoo lo, yoo şe dogba si oşu kan (irun oşu kan ni a o si ki ninu re). Ojo kefa ti yoo lo, yoo şe dogba si oşe kan (irun oşe kan ni a o si ki ninu re). Awon ojo yooku şe weku ojo ayee wa yii. Ko wa si ilu kan tabi orile kan ti Moşiihu Dajjaal ko ni de pelu aburu re ayaafi iluu **Mokka alapon-onle ati Mođiinah onimole**. Leyin naa ni ‘Iisa omoo Moryam (Ike ati ọla Olohun ki o maa ba a)) yoo wa sokale lati ojuu sanmo, ti yoo si pa a.

24. Nje Ogba Idera ati ina n be? Beeni, won n be. Olohun (Oba abiyi Oba ti O gbongbon) ti da mejeeji şiwaju ki O to da eniyan. Ogba idera ati ina yoo si maa be lo titi lailai, ko si ni pare lailai. Olohun ti şeda awon ti yoo wo ogba idera. Olohun yoo si mu won wo aaye ike naa pelu aanu Re. Bakannaa, Olohun ti şeda awon ti

yoo wọ ina. Qlọhun yoo si mu wọn wọ aaye iya naa pẹluu dọgbaa Rẹ. Qlọhun si ti şe ni irọrun fun ẹnikọọkan işe ti yoo maa şe ti yoo fi gunle si aaye rẹ. (İşe oğba idera yoo rọrun lati şe fun ẹni ti o fe gunle sibẹ. Bakan naa, işe ina yoo rọrun lati şe fun ẹni ti o fe gunle sibẹ.)

25. Ki ni itumọ Igbagbọ ninuu kadara? Igbagbọ ninu kadara tumọ si gbigba ni ododo pe, daradara kan tabi aburu kan ko le şele si ẹda ayaafi ohun ti Qlọhun (*Oba abiyi Oba ti O gbongbọn*) ba pa laşe ti O si pebubuu rẹ sinu akọsilẹ. Atipe dajudaju, ohun ti o ba wu Qlọhun ni O maa n şe fun ẹda. Ojise Qlọhun (Ike ati ọla Qlọhun ki o maa ba a) sọ pe:

« **لَوْ أَنَّ اللَّهَ عَذَّبَ أَهْلَ سَمَاوَاتِهِ وَأَهْلَ أَرْضِهِ عَذَابَهُمْ وَهُوَ غَيْرُ ظَالِمٍ لَهُمْ، وَلَوْ رَحِمَهُمْ كَانَتْ رَحْمَتُهُ خَيْرًا لَهُمْ مِنْ أَعْمَالِهِمْ، وَلَوْ أَنْفَقْتَ مِثْلَ أُحُدٍ ذَهَبًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا فَبِلَهُ اللَّهُ مِنْكَ حَتَّى تُؤْمِنَ بِالْقَدْرِ وَتَعْلَمَ أَنَّ مَا أَصَابَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُخْطِنِكَ، وَأَنَّ مَا أَخْطَأَكَ لَمْ يَكُنْ لِيُصِيبِكَ وَلَوْ مِتَّ عَلَى غَيْرِ هَذَا لَدَخَلْتَ النَّارَ** »

“Bi Qlọhun ba fi iya je awon ẹda ti n be ninuu sanmọ Rẹ ati ileẹ Rẹ, O fi iya je won lori deede ni, ko şe abosi si won. Bi Qlọhun ba si ke won, a je pe ike naa loore fun won ju işe won lo. Bi o bá na owo wura ti o to oke Uhud si oju ọna Qlọhun, Qlọhun ko nii gba a ni ọwọ rẹ ayaafi ti o bá to gba kadara gbọ, ki o si tun mọ dajudaju pe, ohun ti o ba şele si o, ko si ninu kadaraa rẹ pe yoo fo o ru ni. Bakan naa, ohun ti o ba fo o ru, ko si ninu kadaraa rẹ pe ọwọ rẹ yoo ba a ni. Ti o ba fi le ku sori igbagbọ miran ti o yatọ si eyi, ina ni ire yoo wọ lorun.” (‘Ahmad lo gba a wa.)

Igbagbọ ninuu kadara kó awon nkan merin sinu. Awon ni yii: 1) Ki a ni igbagbọ pe, dajudaju Qlọhun ni imọ si gbogbo nkan patapata lapapo ati ni ifosiwewe.

2) Ki a ni igbagbọ pe, dajudaju Qlọhun ti kọ akọsilẹ gbogbo nkan sinu walaa ti orukọ rẹ nje (al-laohul-mahfuuz). Ojise Qlọhun (Ike ati ọla Qlọhun ki o maa ba a) sọ pe:

« **كَتَبَ اللَّهُ مَقَادِيرَ الْخَلَائِقِ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِخَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ** » *“Qlọhun ti kọ kadara ẹda ni egberun ni ọna aadota odun siwaju ki o to da awon sanmọ ati ile.”* (Muslim lo gba a wa.)

3) Ki a ni igbagbọ pe, dajudaju ohun ti Qlọhun ba fe be nikan ni yoo maa şele si ẹda, ti ko si si kinikan ti o le di eyi lowo. Ko si agara kan ti o le da Qlọhun. Ohun ti Qlọhun ba n fe ki o şele ni yoo maa şele. Ohun ti Qlọhun ko ba si fe ki o şele, ko nii şele. **4)** Ki a ni igbagbọ pe, dajudaju Qlọhun, nikan sošo ni o şedaa gbogbo nkan patapata. Ohunkohun ti o ba yatọ si Qlọhun, ẹda Qlọhun ni.

26. Nje ẹda ni ikapa, fifẹ beẹ ati Erongba fun ara rẹ bi? Beẹ ni, ẹda naa ni ikapa, erongba ati işeşı lori ohun ti o ba fe şe. Şugbọn gbogbo rẹ wa ni abẹ fifẹ beẹ Qlọhun (*Oba abiyi Oba ti O gbongbọn*). Qlọhun sọ pe: « **وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ** » *“Eyin ko si le fe nkan (pe ko ri beẹ) ayafi ki Qlọhun fe beẹ (ni yoo fi ri beẹ).”* (Suuratu-t-Tekwiir; 81:29) Ojise Qlọhun (Ike ati ọla Qlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « **اعْمَلُوا فِكْلَ مَيْسَرٍ لِمَا خَلَقَ لَهُ** » *“E maa işeşı lo, Qlọhun ti şe işe ti onikaluku yoo şe ni irọrun fun un ti yoo fi gunle si aaye tire.”* (Bukhaari ati Muslmi ni won gba a wa.)

Nitori ki a le mọ iyatọ ti o wa laarin daadaa ati aburu ni Qlọhun fi fun wa ni ọpọlo, igbọran ati iriran. Ki ẹni ti o ni ọpọlo kan wa lo jale, ki o wa maa sọ pe, Qlọhun ti kọ o le oun lori beẹ pe oun yoo jale!? Ti o ba sọ beẹ, awawii rẹ ko ni je atewogba lodọ awon eniyan. Awon eniyan yoo je e ni iya eşe rẹ. Won yoo si sọ fun un pe, Qlọhun naa lo kọ iya yii mọ ọn. Nitori naa, ki eniyan fi kadara kewo ko letọ rara. Ẽni ti o ba n şe beẹ, o n paro mọ Qlọhun ni. Qlọhun (*Oba abiyi Oba ti O gbongbọn*) sọ pe:

« **سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ** »

“Awon ti won mu orogun mo Olohun yoo so (ni ojo ajinde) pe, ti ki i ba se pe Olohun fe be (ninu kadara ti O ko le awon lori) ni, awa ati awon baba (nla) wa ko ba ti mu orogun po mo On. Bakan naa, a ko ba ti so ohun kan ti Olohun se ni eto di ewo. (Olohun yoo si fun won lesi pe): Bayen naa ni awon ti o siwaju won se paro mo Olohun...” (Suuratu-1’ani’aam; 6:148)

27. Ki ni Al-Ihsaan? Nigbati Ojise Olohun (Ike ati olo Olohun ki o maa ba a) fo esi fun molaika Jibriil nipa Al-Ihsaan, o so pe: «**أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ فَإِنَّكَ إِنْ لَا تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ**» “**Ki o maa sin Olohun bi eni pe o n ri I. Bi iwọ ko ba ri I. Oun n ri o.**” (Muslim lo gba a wa.) Al-Ihsaan ni ipele keta ti o ga julọ ninu esin.

Taa ni Waliyyu (Ore) Olohun? Waliyyu Olohun ni musulumi onigbagbo ododo ti n se ise rere, ti o si tun n beru Olohun. Olohun (Oba abiyi Oba ti O gbongbon) so pe: ﴿**أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَأَخَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ**﴾ **“Kiyesi i! Dajudaju, ko si ipaya kan fun awon waliyyu Olohun, won o si ni banuje (lojo ajinde). Awon naa ni awon ti won ni igbagbo ododo, ti won si tun n beru Olohun.”** (Suuratu Yuunus; 10:62-63)

Ojise Olohun (Ike ati olo Olohun ki o maa ba a) so pe: «**إِنَّمَا وَلِيُّيَ اللَّهُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ**» “**Olohun ni Ore mi be naa si ni awon enirere ti won je onigbagbo ododo je ore mi.**” (Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.)

28. Ona meloo ni (Taohiid) Imo Olohun lukan sošo pin si? Ona meta ni o pin si. **Ekini: Taohiidu-r-rubuubiyah.** Ohun ni sise Olohun ni okan sošo lori awon ise Re. Awon ise bii, dida eda, sise eto ije-imu fun eda, siso eda di alaaye ati be be lo. Saaju ki Olohun to gbe Anabi dide ni awon keferi ti fi eyi rinle fun Olohun ti won si ni igbagbo si I (Sugbon won kuna lati sin-In). **Ikeji: Taohiidu-l’uluhiyyah.** Ohun ni sise Olohun ni okan sošo lori ijosin. Awon ijosin bii, irun kiki, ijeje, sise itoore aanu ati be be lo. Nitori ki awon eniyan le maa sin Olohun nikan sošo ni Olohun fi gbe awon ojise dide. O si tun so awon tira kale pelu. **Iкета: Taohiidu-l’asmaa’ wa-s-sifaat.** Ki a fi rinle nkan ti Olohun ati Ojise Re fi rinle, ninu awon oruko ti o dara julọ ati awon iroyin to ga julọ ti n be fun Olohun, lai ni yi itumo re pada, lai ni so pe ko je be mo, lai ni so pe bawo ni O se n je be, lai si ni fi apeere lele fun Olohun lori re.¹

29. Nje a le yin Anabi tayọ Ipo ti Olohun gbe e si? Ko si iyemeji nibi ki a so pe, asiwajuu wa, Anabi wa ni eni ti o ni aponle julọ ninu awon eda Olohun. Oun si ni o ni olo julọ ninu gbogbo won lapapo. Sugbon, ko leto lati se aseju nibi yiyin Anabi gege bi awon nasaara ti se aseju lori oro anobi ‘Iisa (Ola Olohun ki o maa ba a). Idi nipe, Ojise Olohun (Ike ati olo Olohun ki o maa ba a) ti kilo fun wa pe:

«**لَا تَطْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى ابْنُ مَرْيَمَ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ**» “**E ma se yin mi layin ju gege bi awon nasaara ti se yin ‘Iisa omọ Moryam ni ayinju. Dajudaju, erusin Olohun ni mi, nitorinaa, ki e maa pe mi ni erusin Olohun ati ojise Re.**”

(Bukhaarii lo gba a wa.)

¹ Alaye eleyi nipe o fese rinle ninu aayah Al-Qur’an ati hadisi to lalaafia pe Olohun ti olo Re ga ni owo meji, a o gbodo tako oro yii nipa siso pe Olohun ko ni!, a ko si gbodo yi itumo owo naa pada si agbara tabi ore tita a Re, gege bo se je pe a ko gbodo fi owo Olohun ti olo Re ga jo ti eyikeyi ninu awon eda a Re, tabi fi apejuwe lele fun Olohun nibi iroyin naa, bi ko se pe ki a gba wipe O ni owo mejeji naa gege bi o se to si gbigbongbon Re ati titobi ijoba a Re.

30. Ki ni Ojuṣe wa si awon Ṣoḥaaba Anabi? Ohun ti o jẹ ojuṣee wa si awon ṣoḥaaba Anabi ni pe, ki a nifẹẹ wọn, ki a yonu si wọn, ki oḳan-an wa ati ahon-on wa mo ponrangandan si wọn, ki a maa so daradara nipa wọn, ki a si ko enu ro nipa aṣiṣee wọn ati ede-aiyede ti o ṣeṣe laarin wọn. Wọn ki i kuku se eni ti ko le se aṣiṣe. Wọn si je eni ti maa n se iwadi ijinle nipa esin siwaju ki wọn to mu idajo esin wa. Eni ti o ba mu idajo esin wa ninuu wọn ti o ba si se konge, laada meji ni yoo je tire. Ni ida keji ewe, eni ti o ba gbe idajo gbagi ninuu wọn, yoo gba laada eyo kan lori igbiyanjuu re. Olohun yoo si se amojukuro fun un lori aṣiṣe naa. Ti aṣiṣe kan ba ti e seṣe lati owo awon ṣoḥaaba, oḷa ti n be fun wọn ni odo Olohun ti pa a re. wọn lola ju ara wọn lo, awon mewa ti wọn lola ju ninu wọn ni; Abu Bakr, leyin naa ni Umar, leyin naa ni Usman, leyin naa ni Aliyu, leyin naa ni Talha ati Zubair ati Abdur-Rahman ibn auf, ati Saad ibn Abi Wakos, ati Said ibn Zayd, ati Abu Ubaidah ibn Al-Jaraah, leyin naa ni awon muhaajirun (awon musulumi ti won ba ojiṣe Olohun se irin ajo lati ilu Makkah lo si ilu Madinah) lapapo, leyin naa ni awon ti won ja ogun Badr ninu awon Muhaajirun ati Ansaar (awon musulumi Madinah ti won gba Ojiṣe Olohun lalejo), leyin naa ni awon Ansaar to seku (ti won ko kopa ninu ogun Badr), leyin naa ni awon ṣoḥaaba anabi to seku. Ojiṣe Olohun (Ike ati oḷa Olohun ki o maa ba a) so pe:

« *E* » « لا تَسْبُوا أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَتَّفَقَ مِثْلَ أَحَدٍ ذَهَبًا مَا أَدْرَكَ مَا أَحَدِهِمْ وَلَا نَصِيفَهُ »
ko gbodo bu awon ṣoḥaaba mi. Mo n fi eni ti emii mi n be lowo Re bura, ti enikan ninuu yin ba na ohun ti o to oke 'Uhud ni owo wura si oju ona Olohun (laada ti yoo gba nibe) ko le tesunwon to (ohun ti o to) igba mudu (ti) oḳan ninu awon ṣoḥaaba na si oju ona Olohun, koda ko le tesunwon to ilaji re.” (Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.), Ojiṣe Olohun (Ike ati oḷa Olohun ki o maa ba a) tun so pe: « *من سب أصحابي فعليه* »

« لعنة الله والملائكة والناس أجمعين » « *eniken ti o ba bu awon ṣoḥaaba mi egun Olohun ati awon Malaikah ati gbogbo awon eniyan patapata n be lori re.*” (Tibraaniy lo gbaa wa)

31. Nje a le yin Anabi tayọ Ipo ti Olohun gbe e si? Ko si iyemeji nibi ki a so pe, aṣiwajuu wa, Anabii wa ni eni ti o ni aponle julọ ninu awon eḍa Olohun. Oun si ni o ni oḷa julọ ninuu gbogbo won lapapo. Sugbon, ko leto lati se aseju nibi yiyin Anabi gege bi awon nasaara ti se aseju lori oro anobi 'Iisa (Ola Olohun ki o maa ba a). Idi nipe, Ojiṣe Olohun (Ike ati oḷa Olohun ki o maa ba a) ti kilofun wa pe: « *E ma se yin mi layin ju gege bi awon nasaara ti se yin 'Iisa omọ Moryam ni ayinju. Dajudaju, erusin Olohun ni mi, nitorinaa, ki e maa pe mi ni erusin Olohun ati ojiṣe Re.*” (Bukhaarii lo gba a wa.)

32. Se Onigbagbo Ododo ni awon Ahlu-l-Kitaab (Yehuudi ati Nasaara)? Yehuudi, Nasaara ati awon ti n se esin miran, yatọ si esin Islaam, keferi ni gbogbo won, koda ki o je pe won ni igbagbo si esin kan ti o ni ipile ti o fese rinle ni ipile se se re (iyen ni esin ododo, Islaam, eyi ti Anabi Musa ati Isa mu wa, sugbon ti awon Yehuudi ati Nasaara yi i pada). Leyin ti Olohun ti wa gbe Anabi wa (Ike ati oḷa Olohun ki o maa ba a) dide, eni ti ko ba pa esin owo re ti, ki o si gba Islaam, esinkesin ti onitoun ba gbe dani, ti di otubante. Allah (Oba abiyi Oba ti O gbongbon) so bayii pe: ﴿ *فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ* » “... *Won ko nii gba a ni owo re, onitoun yoo si wa lara awon ti yoo padanu ni ojo ikeyin.*” (Suuratu Aali 'Imron; 3:85)

30. Ki ni Ojuṣe wa si awọn Ṣoḥaaba Anabi? Ohun ti o jẹ ojuṣe wa si awọn ṣoḥaaba Anabi ni pe, ki a nifẹẹ wọn, ki a yonu si wọn, ki oḳan-an wa ati ahon-on wa mo pṛrangandan si wọn, ki a maa sọ daradara nipa wọn, ki a si ko ẹnu ró nipa aṣiṣe wọn ati ede-aiyede ti o ṣeṣe laarin wọn. Wọn ki i kuku ṣe ẹni ti ko le ṣe aṣiṣe. Wọn si jẹ ẹni ti maa n ṣe iwadi ijinle nipa ẹsin ṣiwaju ki wọn to mu idajo ẹsin wa. Ẹni ti o ba mu idajo ẹsin wa ninu wọn ti o ba si ṣe kòngé, laada meji ni yoo jẹ tire. Ni ida keji ẹwẹ, ẹni ti o ba gbe idajo gbogi ninu wọn, yoo gba laada ẹyọ kan lori igbiyanjuu rẹ. Olohun yoo si ṣe amojukuro fun un lori aṣiṣe naa. Ti aṣiṣe kan ba ti ẹ ṣeṣe lati owo awọn ṣoḥaaba, ọla ti n bẹ fun wọn ni oḍo Oloḥun ti pa a rẹ. wọn lola ju ara wọn lo, awọn mewa ti wọn lola ju ninu wọn ni; Abu Bakr, ẹyin naa ni Umar, ẹyin naa ni Usman, ẹyin naa ni Aliyu, ẹyin naa ni Talha ati Zubair ati Abdur-Rahman ibn auf, ati Saad ibn Abi Wakṣos, ati Said ibn Zayd, ati Abu Ubaidah ibn Al-Jaraah, ẹyin naa ni awọn muhaajirun (awọn musulumi ti wọn ba ojiṣe Oloḥun ṣe irin ajo lati ilu Makkah lo si ilu Madinah) lapapo, ẹyin naa ni awọn ti wọn ja ogun Badr ninu awọn Muhaajirun ati Ansaar (awọn musulumi Madinah ti wọn gba Ojiṣe Oloḥun lalejo), ẹyin naa ni awọn Ansaar to ṣeku (ti wọn ko kopa ninu ogun Badr), ẹyin naa ni awọn ṣoḥaaba anabi to ṣeku. Ojiṣe Oloḥun (Ike ati ọla Oloḥun ki o maa ba a) sọ pe:

« *لا تَسْبُوا أَصْحَابِي فَوَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ أَتَّقَى مِثْلَ أَحَدٍ ذَهَبًا مَا أَدْرَكَ مَدَّ أَعْدِهِمْ وَلَا تَصِيفُهُ* » “*E ko gbodo bu awọn ṣoḥaaba mi. Mo n fi ẹni ti emii mi n bẹ lowo rẹ bura, ti ẹnikan ninu yin ba na ohun ti o to oke 'Uhud ni owo wura si oju ọna Oloḥun (laada ti yoo gba nibe) ko le teṣunwọn to (ohun ti o to) igbaa mudu (ti) oḳan ninu awọn ṣoḥaaba na si oju ọna Oloḥun, koda ko le teṣunwọn to ilajii rẹ.*” (Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.), Ojiṣe Oloḥun (Ike ati ọla Oloḥun ki o maa ba a) tun sọ pe: « *من سب أصحابي فعليه* »

« *لعنة الله والملائكة والناس أجمعين* ” “*eniken ti o ba bu awọn ṣoḥaaba mi egun Oloḥun ati awọn Malaikah ati gbogbo awọn eniyan patapata n bẹ lori rẹ.*” (Tibraaniy lo gbaa wa)

31. Njẹ a le yin Anabi tayọ Ipo ti Oloḥun gbe e si? Ko si iyemeji nibi ki a sọ pe, aṣiwajuu wa, Anabii wa ni ẹni ti o ni aponle julọ ninu awọn ẹda Oloḥun. Oun si ni o ni ọla julọ ninu gbogbo wọn lapapo. Sugbọ, ko letoṣe lati ṣe aṣeju nibi yiyin Anabi geṣe bi awọn nasaara ti ṣe aṣeju lori oṣo anṣi 'Iisa (Ọla Oloḥun ki o maa ba a). Idi nipe, Ojiṣe Oloḥun (Ike ati ọla Oloḥun ki o maa ba a) ti kilọ fun wa pe: « *لا تَطْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى ابْنُ مَرْيَمَ فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللَّهِ وَرَسُولُهُ* » “*E ma ṣe yin mi layin ju geṣe bi awọn nasaara ti ṣe yin 'Iisa omọ Moryam ni ayinju. Dajudaju, ẹrusin Oloḥun ni mi, nitorinaa, ki ẹ maa pe mi ni ẹrusin Oloḥun ati ojiṣe rẹ.*” (Bukhaarii lo gba a wa.)

32. Ṣe Onigbagbo Ododo ni awọn Ahlu-l-Kitaab (Yehudi ati Nasaara)? Yehudi, Nasaara ati awọn ti n ṣe ẹsin miran, yatọ si ẹsin Islaam, keferi ni gbogbo wọn, koda ki o jẹ pe wọn ni igbagbo si ẹsin kan ti o ni ipile ti o feṣe rinle ni ipile ṣeṣe rẹ (iyen ni ẹsin ododo, Islaam, eyi ti Anabi Musa ati Isa mu wa, sugbọ ti awọn Yehudi ati Nasaara yi i pada). Ẹyin ti Oloḥun ti wa gbe Anabi wa (Ike ati ọla Oloḥun ki o maa ba a) dide, ẹni ti ko ba pa ẹsin owoṣo rẹ ti, ki o si gba Islaam, ẹsinkeṣin ti onitṣun ba gbe dani, ti di otubante. Allah (Ọba abiyi Ọba ti O gbogbọ) sọ bayii pe: ﴿ *فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ* ” “*... Wọn ko nii gba a ni owoṣo rẹ, onitṣun yoo si wa lara awọn ti yoo padanu ni ojo ikeyin.*” (Suuratu Aali 'Imrṣon; 3:85)

Ti Musulumi ko ba wa gba ninu ọkan-an re pe keferi ni gbogbo awon elesin yoku tabi ti o ba n shiyemeji lorii bi won se je elesin iro, onitoun naa ti di keferi. Nitoripe, onitoun ti lodi si idajo Olohun ati ojişee Re ti o pe won ni alaigbagbo. ũebi Olohun (Oba mimo Oba ti o ga) so nipa won pe: ﴿وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ﴾. **“Enikeni ninu ijo elesin ti o ba lodi si i (iyen, ti o ba lodi si Anabi Muhammad lori esin ti Olohun fi ran an saye), ina ni adehun-un re...”** (Suuratu Huud; 11:17)

Anabi (Ike ati ola Olohun ki o maa ba a) naa si so pe:

« وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَا يَسْمَعُ بِي أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ يَهُودِيٍّ وَلَا نَصْرَانِيٍّ ثُمَّ لَا يُؤْمِنُ بِي إِلَّا دَخَلَ النَّارَ » **“Mo fi (Olohun) Eni ti emii mi n be lowo Re bura pe, enikeni ninu ijo yii, yehuudi ni tabi nasaara, ko nii gbo nipaa mi tan, ki o wa ku sori aigba ohun ti Olohun fi ran mi gbo, ayafi ki o wo ina (lorun)”**. (Muslim lo gba a wa).

33. Nje o to ki a se abosi si awon Keferi? Eewo ni şise abosi (si enikeni). Ninu hadiith qudsii, Olohun (Oba abiyi Oba ti O gbongbon) so pe:

« إِنِّي حَرَمْتُ الظُّلْمَ عَلَى نَفْسِي وَجَعَلْتَهُ بَيْنَكُمْ مَجْرَمًا فَلَا تَظَالَمُوا » **“Dajudaju, Mo se abosi ni eewo fun emi araa Mi. Mo si tun se e ni eewo laarin eyin naa pelu. Nitori naa, e ko gbodo se abosi laarin araa yin.”** (Muslim lo gba a wa.)

Nipa ajoşe pelu awon keferi, ona meji ni a le pin awon keferi si: Ekini: Awon ti a jo ni adehun **“ahlu ‘ahd”**. Iran meta si ni awon wonyi. **1) ‘Ahlu-dh-dhimmoh** (awon ti won wa labẹ aabo ijo musulumi); awon ni won n san owo *jizyah* fun awa musulumi. Aabo gberẹ ni won ni ni odo wa. Awon si ni won ti ba awa musulumi se adehun pe ki a lo idajo Olohun ati ojişee Re lori awon, nitori pe won n gbe ninu aabo Islaam. Nitorina gegebi idajo eniti ngbe ni awujo awa musulumi ni idajo ajoşe ti yoo wa laarin won ati awa musulumi. **2) Ahlu-l-hudnah;** awon ni won ba awa musulumi se adehun lorii pe won yoo maa gbe ninu awujo wa şugbon ti won ko ni ja wa logun, ti a o si ni lo idajo Islaam lorii won gege bi a o se lo o lori awon ahlu-dh-dhimmoh. Apeere awon ahlu-l-hudnah ni awon yehuudi ti won n gbe ni iluu Madiinah lasiko Anabi. **3) Ahlu-l-amaan** tabi **al-musta’man;** awon wonyi ni won ba bukaata kan wa si inu ile Islaam, ki i se pe won wa tedo sibe. Apeere awon wonyi ni awon iranşe, onişowo, alátipó, olubewo, ati beş beş lo. Idajo ti n be fun irufe awon wonyi ni pe, a ko gbodo pa won, a ko si gbodo gba owo oya lowo won. A o si pe eni ti o wa se atipó nilẹ Islaam sinu esin. Ti o ba gba esin naa, oro pari, bi beş ko, aabo ti o wa fun un nikan lo ku u ku titi ti yoo fi pada si ilu re.

Ikeji: ‘ahlu harb; awon wonyi ni won ko si ni abẹ adehun aabo. Won o si nii je anfaani aabo ati adehun kankan lodọ awa Musulumi. Oniran-nran si ni won. Awon kan ninuu won maa n ja awa Musulumi logun, ti won si maa ndete si wa. Awon miiran yoo si maa kede gbogogun ti Islaam ati awa ti a n se esin naa. Tabi ki won maa ledi apo po mo awon ota awa musulumi lati le gbogun ti wa. Idajo Islaam lori awon keferi wonyii ti n gbogun ti awa musulumi ni pe, ki a gbogun ti awon naa, ki a si pa won.

34. Ki Ni Bid‘ah? Ibnu Rojab (Ki Olohun ke e) so pe: Dida nkan tuntun ti ko ni ipile ninu şeria Islaam silẹ ni nkan ti won gba lero pelu bid‘ah. Sugbon nkan ti o ni ipile, ti o si ni eri lori ninuu şeria Islaam, iru nkan beş ki i se bid‘ah lodọ awon eleko esin Islaam, koda ki o je pe won le pe e ni bid‘ah ninu ede.

35. Nje Bid‘ah Ti o Dara Ati Bid‘ah Ti o Buru Wa Ninu Esin? Gbogbo awon aayah ati hadiith ti o wa lorii bid‘ah lo n tabuku bid‘ah ninu esin. Ohun naa si ni

nkan tuntun ti ko ni ipilẹ ninu sheria Islaam. Ojiṣe Ọlọhun (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « وَمَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ » “**Eni ti o ba se iṣe kan ti ko si aṣe wa lori rẹ, aṣedanu ni iṣe naa.**” (Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.) Ojiṣe Ọlọhun (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) tun sọ pe: « فَإِنْ كَلَّ مُحَدِّثٌ بِدْعَةٍ وَكَلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ » “**Dajudaju, gbogbo adadaale ni bid’ah. Gbogbo bid’ah si ni anu.**” (Ahmad lo gba a wa.)

Imaam Maalik (Ki Ọlọhun kẹ ẹ) tumọ bid’ah, o sọ pe: Eni ti o ba mu nkan tuntun wọ inu Islaam, ti o wa n ri i ni nkan ti o dara, dajudaju, onitoun ti gba pe Anabi jānnbá iṣe ti Ọlọhun fi ran an. Nitori pe, Ọlọhun sọ pe: ﴿ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَمَّتْ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي ﴾ “**...Loni yii, mo se esin-in yin ni pipe fun yin, Mo si se asepe ideraa mi le yin lori...**” (Suuratu-l-Moṣ’idah; 5:3).

Awọn hadiith kan ti wá ti n sọ nipa bid’ah ni ti itumọọ rẹ ninu ede, ti o si n yin in. Itumọ ti bid’ah naa mu lẹwọ ninu ede ni a fi ya a lo ninu ọrọ esin fun nkan ti o ni ipilẹ ninu sheria Islaam, sugbọni ti awọn eniyan ti gbagbe nkan naa (tabi ti wọn jẹ alaimọkan nipa rẹ), ti Anabi si gba wa niyanju pe ki a maa ran awọn eniyan leti nipaa rẹ (Nkan naa yoo wa da bii nkan tuntun loju awọn eniyan ni wọn fi le pe e ni bid’ah, sugbọni ki i se bid’ah lodiwon igba ti o ti ni ipilẹ, ti ẹri si n bẹ fun un ninu sheria Islaam). Gege bi Anabi (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) se sọ pe:

« مَنْ سَنَّ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةً حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرُهَا وَأَجْرُ مَنْ عَمِلَ بِهَا بَعْدَهُ مِنْ غَيْرِ أَنْ يَنْقُصَ مِنْ أَجُورِهِمْ شَيْءٌ » “**Eni ti o ba ta ilana daadaa kan ji ninu esin Islaam, oun ni yoo gba esan (itanijii) rẹ. Yoo si tun gba laada lori eni ti o ba se amulo ilana naa leyin rẹ. Kinikan ko si ni ko adinku ba esan-an won.**” (Muslim lo gba a wa.) Eyi si ni itumọ ọrọ ‘Umor omọ Khattoṣ (Ki Ọlọhun yonu si i) ti o sọ pe: « نِعْمَتُ الْبِدْعَةِ هَذِهِ » “**Bid’ah yii (itaniji yii) ma si dara pupọ.**” ‘Umar sọ bẹ nigba ti o n sọ nipa irun Tarṣawiih eyi ti o ti wa ninu sheria Islaam tẹtẹtẹ, ti Anabi se awọn eniyan lojukokoro kikii rẹ. Anabi (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) ki i fun oṣo meṭa, leyin naa, o gbe e ju silẹ leni ti n paya pe ki Ọlọhun ma baa se e ni ọranyan le wa lori (latara riri ti Anabi ri ogunlọṣo awọn eniyan ti wọn jade sita fun irun naa laarin oṣo meṭa ti o fi ki i. Ilana daadaa yii ni ‘Umor omọ Khattoṣ wa taji pada leyin iku Ojiṣe Ọlọhun, ni asiko ti o ti di mimọ pe taraawiih ko lee di ara irun ọranyan mọ. ‘Umar kirun naa ni janmọ, o si ko awọn eniyan jọ lori mimọ pataki rẹ.

36. Ona Meloo Ni Iṣoju-Meji (Nifaaq) Pin Si? Ona meji lo pin si. **Ekini: ni iṣojumeji -afọkanṣe.** Eyi ni iṣoju-meji ti o tobi. Iṣoju-meji afọkanṣe ni ṣiṣe afihan igbagbo ati fifi atakoo rẹ sinu ọkan. Ohun ni o maa n yọ eniyan kuro ninu Islaam (ti yoo so o di keferi). Eni ti o ba ku sori eyii, ti ku sori aigbagbo. Ọlọhun sọ pe;

﴿ إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ ﴾ “**Dajudaju, aja isale ina ni awon munaafiki (oloju-meji afokanṣe) yoo ba araa won...**” (Suuratu-n-Nisaa’; 4:145)

Lara iroyin ti n bẹ lara oloju-meji afọkanṣe ni pe, wọn yoo maa tan Ọlọhun jẹ (Ọlọhun arinurode ti ko se e tanje), wọn yoo maa tan awa Musulumi onigbagbo ododo jẹ. Wọn yoo si maa fi wa se yeje. Wọn yoo maa gbeja awọn keferi lori awa musulumi. Nitori oore aye si ni wọn yoo fi maa se ohun ti wọn ba n se ninu esin.

Ikeji: Iṣoju-meji afaraṣe. Eyi ni iṣoju-meji ti o kere. Eyi ko le mu ni kuro ninu esin. sugbọni ewu ti o n bẹ fun eni ti o ba n se e ni pe, yoo mu un gunṣe si iṣoju-meji afọkanṣe ti ko ba tuuba. Lara iroyin ti n bẹ fun oloju-meji afaraṣe ni pe, tí ó bá soro, yoo para. Ti o ba se adehun, yoo yapa. Ti o ba n ba eniyan ja, yoo koja enu aala

Ọlọhun. Ti oun ati eniyan ba jọ ẹ adehun laarin araa wọn, yoo dale. Ti wọn ba fi gbàfipamọ (amaanah) si i lodo, yoo ja-nba. Iwo omọ iyaa mi, yaa şora. Ma ẹ je ki okan ninu awon iwa wonyi wa ni araa re. Ki o si maa ẹ işiro işe owo re ni oore-koore. Nitori idi eleyii, awon şohaaba maa n beru işoju-meji afaraşe ninu gbogbo ounkoun ti won ba n ẹ. Ibnu Abi Mulaekah (Ki Ọlọhun ke e) so pe: *“Mo ba oğbon ninu awon şohaaba laye ti enikoşkan won si n beru işoju-meji lori emii re.”* Ibroohiim At-Taemii (Ki Ọlọhun ke e) so pe: *“Emi ko fi igba kan wo orọ enuu mi si işe mi ri, ayafi ki n maa beru pe, nje emi ko ti di opuro bi?”* Bakan naa, Hasan Al-Basrii (Ki Ọlọhun ke e) so pe: *“Enikan ko ni beru iwa işoju-meji ayafi ki onitun je onigbagbo ododo. Enikan ko si ni fokanbale si işoju-meji ayafi oloju-meji eniyan.”* Umar so fun Hudhaefah (Ki Ọlọhun yonu si awon mejeji) pe: *“Mo fi Ọlọhun be o, nje Ojise Ọlọhun ka mi mo won bi (iyen, awon oloju-meji afokanşe)?* Hudhaefah si fesi pe: *Rara, sugbon mi o tun ni ẹ afomọ enikan mo leyin-in re.”*

37. Eşe wo ni o tobi ju lodo Ọlọhun? Şise ebọ si Ọlọhun ni eşe ti o tobi ju. Ọlọhun (Ọba mimọ Ọba Ti O ga) so pe: ﴿إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ﴾ *“Dajudaju, abosi nla ni şise ebọ si Ọlọhun.”* (Suuratu Luqmון; 31:13)

Nigbati won si bi Ojise Ọlọhun leere pe, eşe wo ni o tobi ju? Anabi (Ike ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) fesi pe: ﴿أَنْ تَجْعَلَ لِلَّهِ نِدَاءً وَهُوَ خَلْقَكَ﴾ *“(Eşe ti o tobi ju) ni ki o ba Ọlọhun wa orogun, ti o si je pe Ọlọhun ni O şedaa re.”* (Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.)

38. Meloo ni iran şise ebọ si Ọlọhun pin si? Iran meji ni.

Ekini: Ebọ nla. Ohun ni eyi ti o maa n yo eniyan kuro ninu eşin, ti Ọlọhun ko si ni forijin eni ti o ba ku sori re. Nitori orọ Ọlọhun (Ọba abiyi Ọba ti O gbongbon) ti so pe: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾ *“Dajudaju, Ọlọhun ki yoo forijin eni ti o ba ẹ ebọ si I, yoo si ẹ aforijin eşe ti ki i ẹ ebọ fun eni ti o ba wu U.”* (Suuratu-n-Nisaa'; 4:48).

Ọna merin si ni ebọ nla pin si. 1) Wiwa orogun mo Ọlọhun ninu adua şise ati titoro nkan (iyen ni pipe nkan miran leyin Ọlọhun lati biya bukaata ti ko si ni ikapa eđa). **2)** Wiwa orogun mo Ọlọhun ninu erongba. Iyen ni ki eniyan maa ẹ işe rere nitori nkan miran ti o yatọ si Olohun. **3)** Wiwa orogun mo Ọlọhun nibi titele aşe Re. Iyen ni titele awon onimimo-eshin nibi şise eto ni eewo ati şise eewo ni eto. **4)** Wiwa orogun mo Ọlọhun nibi ife. Iyen ni ki eniyan nife si enikan bii ife ti o ni si Ọlọhun.

Ikeji: Ebọ kekere. Ohun ki i yo eniyan kuro ninu eşin, ona meji ni o pin si **1) Eyi ti o foju han** boya o ti e je orọ enu ni gege bii bibura pelu nkan miran leyin Ọlọhun tabi gbolohun eni ti o so wipe; (bi Ọlọhun ba fe ati iwo naa) tabi o je işe şise gege bi **siso nkan mo ara bi (ifunpa, igbadi, bante oogun ati bebebe lo)** lati fi gbe adanwo kuro tabi lati denaa re, tabi gbigbe onde korun nitori iberu olojujoju, tabi siso işele aburu mo ohun awon eiyi ati awon oruko kan ati awon aaye kan ati bebebe lo. **2) Eyi to fara sin,** ohun si ni wiwa orogun mo Ọlọhun ninu aniyati erongba okan gege bi şekarimi ati ale-awo ti ko tii di baraku fun eniyan.

39. Ki Ni Iyatọ Ti O Wa Laarin Ebọ Nla Ati Ebọ Kekere ? Lara awon iyatọ ti o wa laarin mejeeji ni pe: **1)** Nile aye idajo ti won yoo da fun eni ti o ba ẹ ebọ nla ni pe, o ti kuro ninu eşin, yoo si wa titi lae-lae ninu ina lorun. Ni ida keji ewe, nile aye won o ni dajo pe eni ti o ẹ ebọ kekere ti kuro ninu eşin. Ko si nii wa titi lae-lae

ninu ina lorun. **2)** Şiwaju sii, ẹbọ nla yoo ba gbogbo işe je patapata. Sugbon owo işe ti o ba so mo ẹbọ kekere nikan ni yoo baje.

Eyi ti o wa şeku ki a menuba ni iyapa enu ti o waye pe, se ironupiwada nikan (taobah) ni Olohun (*Oba abiyi Oba ti O gbongbon*) le fi se aforijin fun eni ti o ba se ẹbọ kekere gege bi o se je pe taobah nikan ni Olohun le fi şaforijin fun eni ti o ba se ẹbọ nla. Abi riri aforijin lori ẹbọ kekere duro si ori fifẹ beẹ Olohun gege bi awon ese nla naa se duro si ori fifẹ beẹ Olohun?. Eyikeyii ninu idajo mejeji ti fihan pe, oro ẹbọ kekere lewu pupo.

40. Nje O Rorun Lati şora Nibi Jijin Si Ofin Ebo Kekere, ki si Ni Itanran Ti O Wa Fun Eni ti O Ba Ti Ko Sinu Re? Bece ni, eniyan le şo ara re nibi sekarimi nipase fifi işe owo re wa oju rere Olohun (*Oba mimo Oba Ti O ga*). Bakannaa eniyan le şora fun şekarimi bintin pelu adua şise. Ojise Olohun (Ike ati ola Olohun ki o maa ba a) so pe:

« أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا هَذَا الشَّرْكَ، فَإِنَّهُ أَخْفَى مِنْ دَيْبِ النَّمْلِ » Mo pe eyin eniyan! E şora fun ẹbọ yii (şekarimi). Nitori pe, o fara pamọ ju oju ese kokoro awurebe lo. Awon şohaaba wa beere pe, iwo Ojise Olohun, bawo ni a se fe şora fun nkan ti o fara pamọ ju oju ese kokoro awurebe lo? Ojise Olohun so pe, (adua yii ni ki e maa se lati fi şora fun un):

« اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ أَنْ نُشْرِكَ بِكَ شَيْئًا نَعْلَمُهُ وَنَسْتَغْفِرُكَ لِمَا لَا نَعْلَمُهُ » *Allaahummo! 'Innaa na'uudhu bika 'an nushrika bika shae'an na'lamuh, wa nasteghfiruka limaa laa na'lamuh.'* (Ahmad lo gba a wa.) Itumo: Olohun! Dajudaju, awa n wa işo pelu Re ki a ma le se ẹbọ si O pelu nkan ti a mo, a si n toro aforijin lodoo Re fun ohun ti a ko mo.

Ohun ti eniyan yoo fi se itanran fun fifi nkan miran bura leyin Olohun. Ojise Olohun (Ike ati ola Olohun ki o maa ba a) so pe:

« مَنْ حَلَفَ بِاللَّاتِ وَالْعُزَّىٰ فَلَيْسَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ »

Eni ti o ba fi orisa Laata ati 'Uzzaa bura, ki o yara so pe: laa ilaaha illa Allaah' (Bukhaari ati Muslim ni won gba a wa).

Itanran fun eni ti o ba fi riri eye tabi nkan miran se apeere işe aburu, eyi wa ninu oro Ojise Olohun (Ike ati ola Olohun ki o maa ba a) ti o so pe:

« مَنْ رَدَّتْهُ الطَّيْرَةُ عَنْ حَاجَتِهِ فَقَدْ أَشْرَكَ » *قالوا: فما كفارة ذلك؟ قال: « أن تقول: اللهم لا خير إلا خيرك، ولا طير إلا طيرك، ولا إله غيرك »*

Eni ti ohun eye ba şerii re pada nibi nkan ti o fe se, o ti mu orogun mo Olohun.

Awon şohaaba wa beere pe: Kinni itanran re? Anabi so pe: Itanran re ni ki o so pe:

Allaahummo! Laa khaera illaa khaeruk, wa laa tpera illaa tperuk, wa laa ilaaha ghaeruk' (Ahmad lo gba a wa.) Itumo: Olohun! Ko si oore kan ayafi oore Re, ko si si eye kan ayafi eye Re (ti O da), ko si si eni ti ijosin ododo to si leyin-in Re.

41. Meloo Ni Iran Ti Aigbagbo (Kufr) Pin Si? Iran meji ni. **Ekini:** Aigbagbo nla ti o maa n yo eniyan kuro ninu esin Islaam. Isori marun-un ni eyi. **1)** Şise keferi nipase pipe Olohun ati Ojise Re lopuro. **2)** Şise keferi nipase ki eniyan se igberaga si ase Olohun ati ase Ojise, leyin ti o ti mo ododo. **3)** Şise keferi nipase şise iyemeji si Olohun ati Ojise Re. **4)** Şise keferi nipase gigunri kuro nibi oro Olohun ati Ojise Re. **5)** Şise keferi nipase şisoju-meji si Olohun ati Ojise Re.

Ikeji: Aigbagbo kekere. Ese ni eyii je. Ki i yo ni kuro ninu esin. Apeere eyi ni ki musulumi gbogun ti musulumi.

42. Ki Ni Idajo şise Ijeje? Ojise Olohun (Ike ati ola Olohun ki o maa ba a) ko fun wa lati se ijeje. Ojise Olohun so pe:

« إِنَّهُ لَا يَأْتِي بِخَيْرٍ » *“Dajudaju, ijeje ko le mu daadaa kankan wa.”* (Bukhaari lo gba a wa.)

Eyi ri beę nibi şise ijejeę fun Ọlọhun. sugbọn şise ijeje fun ẹlomiran leyin Ọlọhun, bii şise ijejeę nibi saare tabi fun waliyu kan, eewo ni eyi je, ko letoọ rara. Eniyan ko si gbodo pe iru ijejeę beę.

43. Ki Ni Idajo Islaam Nipa Lilọ Si Odo Oniyewo Ati Babalawo?⁽¹⁾ Eewo ni lilo si odo won fun şise ayewo ohunkohun. Idi ni pe, eni ti o ba lo teti gbọ orọ enuu won lasan koda bi ko nigbagbo si won nipa bi won ti se nfi owọ gbaya pe awon ni imo ikoko, Ọlọhun ko nii gba irun ogoji ojo ni oworo. Eyi wa ni ibamu si orọ Ojişẹ Ọlọhun (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) ti o so pe:

« *مَنْ أَتَى عَرَاةً فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةُ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً* » “*Enikeni ti o ba lo ba oniyewo, ti o si bi i leere nipa nnkan (ti o pamọ fun ẹda), Ọlọhun ko nii gba irun ti o ba ki (leyin igba naa) fun ogoji ojo.*” (Muslim lo gba a wa.)

Ti eniyan ba wa nigbagbo si orọ oniyewo, onitoun ti se aigbagbo si esin Anabi. Anabi so pe: « *مَنْ أَتَى عَرَاةً أَوْ كَاهِنًا فَصَدَقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ كَفَرَ بِمَا أَنْزَلَ عَلَى مُحَمَّدٍ* » “*Eni ti o ba lo ba oniyewo tabi Babalawo kan, ti o si gba ohun ti o nso gbọ lododo. Dajudaju, onitoun ti lodi si Al-Quraan ti Ọlọhun şokale fun Anabi.*” (Abuu Daa’uud lo gba a wa.)

44. Fifi Awon Irawo Ojuu Sanmo Şe Afinto Fun Bi Ojo Yoo Şe Ro, Igbawo Ni Yoo To Di Ebo Nla Tabi Ebo Kekere? Eni ti o ba ni adisokan pe irawo sanmo ni ilapa, ni aisi fifibeę Ọlọhun nibe, ti iru eni beę wa se afiti riro ojo si irawo ni ti pe, irawo gan an-gan-an ni o n mu ojo wa, ti o si n ro ojo, onitoun ti se ebo nla si Ọlọhun. Şugbọn, eni ti o ba ni adisokan pe, peluu fifibeę Ọlọhun ni irawo fi ni ilapa nibi ojo riro, ti o si gba pe Ọlọhun kan fi irawo se okunfa kan fun ojo riro ni, nipa pe, ni ti işesi Ọlọhun maa n ro ojo nigba ti irawo yen ba ti yo jade, eewo ni eyi naa je bakannaa, ebo kekere si ni pelu nitori pe, onitoun ti so yiyo irawo di okunfa fun ojo riro lai si ri eri kankan lori re lati inu ofin Ọlọhun, tabi igbonmo tabi oye kan ti o feşe rinle.

Şugbọn fifi awon irawo sanmo se eri ati itoka si awon igba merin ti n be ninu odun (iyen, igba erun, igba oye, igba otutu ati igba ojo) ti a si le foju sona fun un, eyi letoo. (Ebo nla ni fun enikeni lati rubo tabi lati nigbagbo si ebo gbigbe nitori ki ojo le ro).

45. Ki Ni Ojuşee Wa Si Alaşẹ Awa Musulumi? Ojuşee wa si won ni pe, ki a gboro si won lenu, ki a si tele aşee won nigba ti won ba se ohun ti o te wa lorun ati nigba ti won ba se ohun ti ko te wa lorun. A ko gbodo gbogun ti won koda ki won se abosi. A ko gbodo fi won sepe. Adua ti a maa se fun won ni pe, ki Ọlọhun tun won se, ki O se amojukuro fun won ninu aşisee won, ki O si ba won to alamorii won ki o gun rege.

Nitori pe lara titẹle aşẹ Ọlọhun ni titẹle aşẹ awon aşaaaju wa lodiwon igba ti won ko ba ti pa wa laşẹ iyapa Ọlọhun ati Ojişẹ Re; fun idi eyii, oranyan ni lati tele aşee won ti won ba paşẹ daradara. Şugbọn ti won ba paşẹ iyapa Ọlọhun, eewo ni o je lati tele aşee won. Anabi (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) so pe:

« *تَسْمَعُ وَتَطِيعُ بِالْأَمِيرِ وَإِنْ ضَرَبَ ظَهْرَكَ وَأَخَذَ مَالَكَ فَاسْمَعْ وَأَطِعْ* » “*Gboro si apase lenu, ki o si tele aşee re, koda ki won lu o leyin, ki won tun gba dukiaa re. Gboro si won lenu, ki o si mu aşee won se.*” (Muslim lo gba a wa)

1 Awon wonyii ni won n şise ayewo pelu orisirisi ona, bii lilo tesunbaa, wiwo atelewo, wiwo irawo ẹda, yiyo al-Quraan lati fi mola, didafa, lilo iwe kan ti won n pe ni Ifokanbalẹ Toga Julọ - Ogbọ Orọ Awon Anabi Ọlọhun, won n lo iwe naa lati fi mo kadara, ati beę beę lo.

46. Njẹ O Tọ Lati Beere Idi Ti Ọlọhun fi pa wa laṣe awọn nkankan, ti O si kọ fun wa pe ki a ma ṣe awọn nkankan? Bẹẹ ni, o tọ lati beere idi ti Ọlọhun fi pa wa laṣe awọn nkankan, ti O si kọ fun wa pe ki a ma ṣe awọn nkankan, nitoripe mimọ awọn idi yii yoo fun irufẹ ẹni ti o ba mọ ọ ni anfaani diduro ṣinṣin lori ododo si i. Ṣugbọn pẹlu majemu pe, ki eniyan ma ṣe ṣe e ni ọranyan pe oun gbodọ mọ awọn idi yii ki oun to ni igbagbọ si Ọlọhun nibi ohun ti O pa wa laṣe ati ohun ti O kọ fun wa. Bi o tilẹ jẹ pe eyi ti o dara ju ni ki eniyan jupajuse silẹ patapata fun Ọlọhun ki o si ma ṣe maa beere awọn idi ati anfaani ti n bẹ labẹ ijọsin. Nitoripe iyẹn ni o n tọka si pipe ni iṣe ẹrusin fun Ọlọhun ati nini igbagbọ si I ati ijinlẹ ọgbọn ọn Rẹ, geṣe bi eyi ṣe jẹ iṣeṣi awọn sọhaaba (ki Ọlọhun yonu si wọn).

47. Ki Ni Ohun Ti Ọlọhun Gba Lero Pẹlu Aaya Yii: ﴿ مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنَ نَفْسِكَ ﴾ “**Ohunkohun ti o ba ṣeṣe si ọ ni daadaa, ọdọ Ọlọhun ni o ti wa. Ohunkohun ti o ba si ṣeṣe si ọ ni aburu, ọdọ araa rẹ ni o ti wa...**”? (Suuratu-n-Nisaa’; 4:79) Ohun ti a gba lero pẹlu daadaa ninu aaya yii ni idera Ọlọhun. Ohun ti a si gba lero pẹlu aburu ni adanwo. Mejeeji ni Ọlọhun ti pebubuu rẹ. Ọlọhun ṣe afiti daadaa si ọdọ ara rẹ nitori pe, Oun ni O ṣe daadaa ni ikẹ fun ẹda. Ṣugbọn nitori idi kan pataki ni Ọlọhun fi da adanwo. Nitori idi pataki yii, adanwo yoo si maa wa ninu daradara ti Ọlọhun ṣe fun ẹda. Ọlọhun kii fi igba kan ṣe aburu fun ẹda. Gbogbo iṣe Rẹ daradara ni. Anabi (Ikẹ ati ọla Ọlọhun ki o maa ba a) sọ pe: « **وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ وَالشَّرُّ لَيْسَ إِلَيْكَ** » “**Gbogbo daadaa ni n bẹ lodoṣo Rẹ (iwo Ọlọhun). Aburu ko si ti ọdọ Rẹ wa.**” Dajudaju, Ọlọhun ni O da iṣe ọwọ awọn ẹda, bakaannaa ni iṣe ọwọ ẹda jẹ ohun ti wọn ṣe fun ara wọn. Ọlọhun sọ pe: ﴿ فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ۝۵ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ۝۶ فَسَنِيئِهِ لِلْغُيُورِ ۝۷ وَأَمَّا مَنْ كَفَرَ وَاتَّقَى ۝۸ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ۝۹ فَسَنِيئِهِ لِلْعَشْرَى ۝۱۰ ﴾ “**E ẹ ri ẹni ti n tọrẹ, ti o si n paya Ọlọhun, ti o si tun gba (ẹsin) daadaa (Islaam) ni ododo. Nitori naa, A o fi oun naa ṣe kongẹ irọrun. E ẹ wa ri ẹni ti o ṣe ahun, ti o si lero pe oun ti tó tán, ti o si tun pe (ẹsin) daadaa (Islaam) nirọ. Nitori naa, A o fi oun naa ṣe kongẹ inira.**” (Suuratul-Laeli 92: 5-10)

48. Njẹ O Tọ Ki A Sọ Pe Lagbaja Ku iku Sheiidi? Ki a mu idajo wa lori ẹnikan ni pato pe o ku iku sheiidi, o da geṣe bi igba ti a ba mu idajo wa lori rẹ pe, o ti di ọmọ alujonna ni. Ilana awọn Ahlu-s-sunnah si ni pe, a ki i sọ pe ọmọ alujonna tabi ọmọ ina ni ẹnikan ni pato, ayaafi ẹni ti Ojiṣe Ọlọhun ba fun wa ni iro nipa rẹ bẹẹ pe ọmọ alujonna ni tabi ọmọ ina ni. Nitori pe, okodoro ọrọ naa pamọ fun ẹda, a ko si le nimọ amọdaju si ohun ti eniyan ba ku le lori. Ohun ti ẹda ba si ku le lori ni koko. Ọdọ Ọlọhun nikan si ni imọ nipa erongba ẹda lori iṣe ti o ku le lori wa. Sugbọn, á o maa ni ireti pe, Ọlọhun yoo san oluṣerere ni ẹsan daadaa. Á o si maa paya iya Ọlọhun lori aṣebi.

49. Njẹ O Tọ Ki A Pe Musulumi Kan pato Ni Keferi? Ko tọ lati pe musulumi kan pato ni keferi, tabi oṣeṣo, tabi oloju-meji (munaafiki) ti ko ba ti si ẹri ti o ṣe e tọka si, ti yoo fi onitoun han bẹẹ, ti ko si si awọn nnkan ti o le kọdi pipe e ni Musulumi. Ohun ti o ba si ṣookun si wa ninu alamọri onitoun, ki a fi silẹ fun Ọlọhun

50. Njẹ O Tọ Ki A ṣe Tawaaf Ni Aaye Miiran Yatọ Si Kaaba? Ko si aaye kan ni orilẹ aye ti o ti tọ lati ṣe tawaaf nibẹ ayaafi Kaaba alaponle. Bi o ti wu ki aaye miiran ni aponle to ni ojuu wa, ko tọ ki a fi we Kaaba. Ẹni ti o ba ṣe tawaaf ni aaye miiran leyin Kaaba, irufẹ ẹni bẹẹ ti yapa aṣe Ọlọhun.

AWỌN IŞE AFỌKANŞE

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga da ọkan, O şe ni ọba, O si şe gbogbo orikerike ara toku ni ọmọ ogun un rẹ, nigba ti oba ba dara, gbogbo ọmọ ogun un rẹ ni yoo dara, bi o ba si bajẹ gbogbo ọmọ ogun un rẹ ni yoo bajẹ bakannaa. Ojise Ọlọhun-ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba sọ pe: « *إن في الجسد مضغة إذا صلحت صلح الجسد كله وإذا فسدت فسد الجسد كله ألا وهي القلب* » ***Baaşi ẹran kan n bẹ lara, to ba dara, gbogbo orikerike ara lo dara, to ba si bajẹ, gbogbo orikerike ara lo bajẹ, ẹ teti ki ẹ gbọ, ohun naa ni ọkan***” Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

Ọkan yi naa ni aye e igbagbọ ati ibeṛu Ọlọhun, oun kannaa sinii aye, aigbagbọ, işojumeji, ati ida orogun pọ mọ Ọlọhun, Ojise Ọlọhun-ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba sọ pe: « *التقوى ها هنا- ويشير إلى صدره ثلاث مرات* » ***Ibiyi ni ibeṛu Ọlọhun wa-Ojise Ọlọhun toka si igbaaya rẹ leṣemeta***” Muslim lo gbaa wa.

IGBAGBỌ ODODO NI ADISOKAN, ỌRỌ ATI IŞE; Oun ti a di sinu ọkan, ati ohun ti ahon n sọ jade, pelu işe inu ọkan, ati awon orikerike ara toku (ni oun to n je igbagbọ). Nigbati ọkan ba gbagbọ, to si pe ọrọ Ọlọhun ni ododo, abajade eleyi ni ijeri ori ahon, leyin naa ni ọkan yoo maa waa şe awon işe re, geṣe bii inife, ibeṛu, ati irokan, ahon naa yoo beṣe sinii yirapada lati maa şe dhikr (iranti Ọlọhun), ati lati maa ka Al-Qur’an, awon orikerike ara toku naa yoo si maa yirapada lati maa sujuud (forikanle), ati lati maa ruku’u (te kọkọ) fun Ọlọhun, ati lati maa şe gbogbo awon işe oloore miran ti yoo suwon mọ Ọlọhun.

Olutele ọkan ni ara je, ounkoun ko si nii joko sinu ọkan, ayaafi ki oripaa rẹ han ninu ara, ni ona kan tabi omiran.

OUN TI A GBALERO PELU IŞE AFỌKANŞE: Oun naa awon işe to şe wipe inu ọkan ni aye won, won si so pọ mọ ọkan, eyi to tobi ju ninu u rẹ naa ni, ini igbagbọ si Ọlọhun Ọba ti ọla a Rẹ ga julọ, eyi ti o maa n bẹ ninu ọkan, lara a rẹ naa ni gbigba ọrọ Ọlọhun ni ododo ninu ọkan, gbigbafa fun Ọlọhun, ati iduro ti aşe ẹ Rẹ, ni afikun si awon nkan ti o maa n bẹ ninu ọkan ẹrusin in Rẹ geṣe bii ife, ibeṛu, irokan, igbarale, suuru, amọdaju, ifokansin, ipaya ati beṣeṣe lo.

Gbogbo işe kọkan ninu awon işe afọkanşe ni idakeji rẹ je aisan ninu awon aisan ọkan, işe afomọ işe fun Ọlọhun, idakeji i rẹ ni işe karimi, amọdaju, idakeji i rẹ ni iye meji, inife, idakeji i rẹ ni ikorira, ati beṣeṣe lo, nigba ti a ba gbagbera lati şe atunşe ọkan an wa, awon eşe yoo kojo sinu rẹ, won yoo si ko iparun ba, Ojise Ọlọhun (ike ati ọla Ọlọhun ko maa) ba sọ pe:

« *إن العبد إذا أخطأ خطيخة نكت في قلبه نكتة فإن هونزع واستغفر وتاب صقلت فإن عاد زيد فيها وإن عاد زيد فيها حتى تعلق فيه فهو الران الذي ذكر الله: ﴿كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾*

“Nigba ti ẹrusin Ọlọhun ba şe aşişe kan, ekikan dudu kan yoo kan si ori ọkan an rẹ, to ba jawọ ninu rẹ, to toṣo aforijin, to si tuba, ekikan dudu naa yoo pare, to ba tun pada sibi eşe naa, yoo tun lekun, to ba tun pada sibe yoo tun lekun, titi ti yoo fi bori ọkan naa patata, eleyi ni ijoba lori ọkan ti Ọlọhun ti ọla a Rẹ ga sọ ninu aayah to lo bayi pe, (Rara o, ọrọ ko je beṣe, ohun ti won şe nişe lo joba si won lọkan)” Tirimisiy lo gbaa wa. Ojise Ọlọhun (ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba) tun sọ pe:

« *تعرض الفتن على القلوب عودا عودا فإني قلب أشربها نكت فيه نكتة سوداء وأي قلب أنكرها نكت فيه نكتت بيضاء حتى تصير على قلبين على أبيض مثل الصفا فلا تضره فتنة ما دامت السماوات والأرض والآخر أسود مرابادا كالكوز مجعيا ولا يعرف معروفا ولا ينكر منكرا إلا ما أشرب من هواه* »

“Wọn o maa şeri adanwo si ọkan gege bi(wọn şe n hun) ẹni, ni ẹtuntun igi kọọkan,eyikeyi ọkan to ba gba adanwo naa wọle, ekikan dudu kan yoo kan sinuu re, eyikeyi ọkan to ba kọ jalẹ,ekikan funfun yoo kan sinu u re,titi ti yoo fi da gege bii awọn ọkan meji kan ti wọn funfun kenewen,gege bii okuta funfun ti ko labawọn, ti ọkan akọkọ yoo si dudu kirikiri bii ikoko dudu, ko nii mọ daadaa ni daadaa mọ, ko si nii mọ aburu ni aburu mọ,ayaafi oun ti ifeenu u re ba pa laşe (ni yoo ma tele) Muslim lo gbaa wa.

Mimọ awọn ijọsin afọkanşe je ọranyan, o si Pataki pupọ fun ẹrusin Ọlọhun ju mimọ awọn ijọsin afaraye lo; nitori pe oun ni ipile, ẹka si ni awọn işe afaraye je fun un, Imu de opin, ati eeso re ni wọn si je pelu. Ojise Ọlọhun(ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba so pe: « *إن الله لا ينظر إلى صوركم وأموالكم ولكن ينظر إلى قلوبكم وأعمالكم* » **“Ọlọhun ko nii wo awọn aworan yin ati awọn owo yin,sugbọn yoo wo awọn ọkan an yin ati awọn işe e yin”** Muslim lo gbaa wa.

Ọkan yi naa ni ibugbe imọ, iwoye, ati ironu; idi niyi to fi jepe ajulo laarin awọn eniyan loḍo Ọlọhun yoo maa wa ni ibamu pelu odiwọn oun to ba joko sinu ọkan ninu igbagbo ododo si Ọlọhun, imọ o amodaju nipa a Re, ati işe afomọ işe fun Un ati bebebe lo. Hassan Al-Basriy so pe:(Mo bura pelu oruko Ọlọhun, Abu Bakr ko gba waju u wọn nipase irun ati aawe, bikoşe pe o gba waju wọn nipase oun to joko sinu ọkan an re ninu igbagbo si Ọlọhun).

AWỌN İŞE AFOKANŞE LỌLA JU AWỌN İŞE AFARAYE LỌ NI AWỌN OJUPONNA WONYII: 1) Aaye to ba waye nibi işe afokanşe lee ba işe afaraye je, gege bii şise karimi nibi işe. **2)** Awọn işe afokanşe ni ipile, aşışe yowun to ba şeşi waye ninu ọro tabi işe laidaniyan an re lati inu ọkan, ko laifi. **3)** O je okunfa awọn ipo to ga ninu oḡba Alujanna, gege bii irayesa. **4)** O le koko, o si nira ju awọn işe afaraye lo, Ibn Mukandir so pe:(Mo je emi araa mi nipa fun ogoji odun,titi ti o fi duro deede. **5)** Oripa a re rewa ju oripa işe afaraye lo, fun apejuwe; imaa nife nitori Ọlọhun. **6)** Eşan an re lo tobi julọ, Abu Darda’a so pe:(Ironu fun eşin ni wakati kan soşo loore ju idide duro kirun ni oru kan soso lo). **7)** Oun lo maa n ti orikerike ara lo sibi şise işe oloore. **8)** O maa n je ki eşan awọn işe ijọsin tobi, tabi ko kere, tabi ko bajẹ patapata, fun apejuwe; ifokansin ninu irun. **9)** O maa n ropo işe afaraye, fun apejuwe; nini aniyant to dara lati şe saraa lai lowo lowo. **10)** Eşan an re ko laala, fun apejuwe; suuru şise. **11)** Eşan an re yoo maa teşiwaju nigba ti orikerike ara ba dawo işe duro tabi o kagara lati şise. **12)** Yio maa be şaaju ati pelu işe afaraye.

Ọkan yoo maa be lori awọn işesi kan ni şise-n-tele şaaju ki ara too şise. 1)Al-haajis(Ero okan); Eyi ni akokọ erongba to ba wa sinu ọkan. **2)Al-khaatirah**(işo kulukulu inu ọkan);Eyi ni erongba to ba joko sinu ọkan. **3)Hadithun-nafsi**(royiroyi inu ọkan);Eyi ni işeyemeji ọkan laarin şise tabi gbigbeju sile.**4)Al-hammu**(ipinnu); Eyi ni ki şise işe tewon ju aise lo ninu ọkan. **5)Al-‘azmu**(Ipinnu to ga julọ); Eyi ni agbara igbero ati işetan lati şise. Awọn meşeeta alakokọ wonyi ko ni eşan konkon nibi işe oloore, gege bo şe je pe wọn ko ni eşe konkon nibi işe eşe, şugbọn wọn a maa kọ eşan daradara fun ni lori ipinnu(Al-hammu) lati şe işe oloore, wọn ko si ni kọ eşe sile fun ni lori ipinnu lati şe işe eşe. şugbọn ti ipinnu ba di eyi to ga julọ ninu ọkan(Al-‘azm), to ba şe pe lori işe oloore ni, wọn yoo san ni

leşan an rẹ, to ba si jẹ pẹ lori işe eşe ni , ẹni naa yoo di eleşe, koda ko ma şe e;nitori pe erongba pẹlu ikapa, yoo so bibe oun ti a kapa le lori di dandan. Olohun ti ọla a Rẹ ga julọ sọ pe: ﴿إِنَّ الدِّينَ يُحْيِيْنَ أَنْ تَشِيْعَ الْفَنَحْشَةُ فِي الدِّينِ ؕ ءَأَمْنُوا لَهُمْ عَذَابَ آءِليمِ﴾ “*Dajudaju awon ti won nişe si ki ibajẹ maa tonkalẹ laarin awon onigbagbo ododo iya eleta- elero n be fun won*”. Ojise Olohun(ikẹ ati ọla Olohun ko maa ba) sọ pe: « إذا التقى المسلمان بسيفهما فالقاتل والمقتول في النار فقلت : يا رسول الله ، هذا القاتل وما بال المقتول؟ قال : إنه كان حريصا على قتل صاحبه» “*Nigba ti musulumi meji ba yo ida ija sira a won, ati ẹni to payan ati ẹni ti won pa lo n be ninu ina,mo sọ pe iwọ ojise Olohun , a gbo teni to pani, ewo tun ni teni ti won pa? Ojise Olohun dahun pe, oun naa gbero lati pa ẹnikeji i rẹ ni*” Bukhari lo gba awa.

Gbigbe eşe ju silẹ leyin ipinnu to ga julọ lati da eşe naa pin si ọna merin. 1) Gbigbe ju silẹ nitori ipaya Olohun, a o san an leşan lori eleyi. 2) Gbigbe ju silẹ nitori iberu awon eeyan, eşe ni eleyi jẹ; nitori pe ijosin ni gbigbe eşe ju silẹ jẹ, a o si gbodo şeri i rẹ si odo elomiran leyin Olohun. 3) ko kagara lati şe lai gbe igbese lori işe e rẹ, eşe ni eleyi naa jẹ; nitori aniyani ipinnu to ni(lori işe e rẹ). (4) ko kagara lati şe leyin ti o ti gbe igbese lori işe e rẹ, şugbon ki erongba a rẹ kuna, won yoo ko eşe e işe e re lekunrere fun iru ẹni bayi; nitori pe aniyani ipinnu to muwa pẹlu oun ti yoo sọ işe işe di irorun, yoo maa mu onitoun to oju ọna ẹni to işe naa laşepe, gege bo şe waye ninu hadith to wa loke yii, gbogbo igba ti işe ba ti fegebe kan egebe pẹlu u ipinnu okan, won yoo jẹ onitoun niya lori i rẹ boya işe naa pẹ ni, tabi o ya, ẹnike ni to ba şe nkan eewo leşkan soşo,to tun wa pinnu lori işe e rẹ ni gbogbo igba to ba ti nikapa lati şe beş, olutaku ti eşe nirufe ẹni beş,won yoo si jẹ niya lori aniyani yii, koda ti ko ba pada sibi işe naa mo.

DIŞ LARA AWON İŞE AFOKANŞE:

﴿ ANIYAN: Itumo o rẹ naa ni erongba, işe ko lee ni alaafia ayaafi pẹlu u rẹ, Ojise Olohun (ikẹ ati ọla Olohun ko maa ba) sọ pe: « إنما الأعمال بالنيات، وإنما لكل امرء ما نوى » “*Dajudaju gbogbo işe patapata pẹlu aniyani ni, dajudaju yoo si maa jẹ ti omọ eniyani kọkan oun to ba gba lero*”. Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

Ibn Mubaarak-ki Olohun kẹ ẹ- so pe: (Melomelo işe kekere ti aniyani daradara yoo maa sọ di pupo, melomelo si ni işe to tobi ti aniyani daradara yoo maa so di kekere). Fudhael-ki Olohun kẹ ẹ- sọ pe:(Oun ti Olohun n fe lati odo o rẹ ni aniyani an rẹ ati erongba a rẹ), bi işe kan ba jẹ işe nitori Olohun, eleyi ni won n pe ni “**Ikhlās**” (**işe afomọ işe fun Olohun**), eleyi ni ki işe jẹ işe fun Olohun Oba nikan, ti ko nii si ipin kankan fun ẹnike ni ninu u rẹ leyin Olohun ti ọla a Rẹ ga julọ, bi işe ba jẹ işe fun elomiran leyin Olohun, eleyi ni won n pe ni “**Riyaa’u**” (**işe karimi**), tabi “**Nifaaq**” (**Işojumeji**) ati beşbeş lo

ANFAANI KAN NIYI: Gbogbo eniyani patata ni ẹni iparun ayaafi awon onimimo¹, gbogbo awon onimimo naa si ni ẹni iparun ayaafi awon ti won n lo imo o won, gbogbo olulo imo ni ẹni iparun ayaafi awon ti won n şe afomọ işe e won fun Olohun nikan soşo. Akoko ojuse fun ẹnike ni to ba n gbero lati tele aşe Olohun

¹ ẹni to kere ju ninu won ni ẹni to mo odiwon oun ti yoo maa fi sin Olohun, ti yoo sillee jina si oun ti Olohun şe leewo.

ni ki o kọ aniyán, lẹyin naa yoo maa ẹ atunṣe e rẹ pẹlu iṣe, lẹyin gbogbo agbọye e pipe orọ Ọlọhun lododo ati ẹṣe afomọ iṣe fun Un, iṣe ẹṣe lai daniyan, idaamu lasan ni, beṣ si ni aniyán ti ko je tori Ọlọhun, ẹṣe karimi ni, ati pe iṣe ti a ẹ fun Ọlọhun nikan soṣo lai fi igbagbo ododo rinle, aṣedanu lasan ni.

Orisi meṭa ni awon iṣe: 1) IṢE EṢE: Dida aniyán to dara lori iṣe eṣe ko lee so di iṣe e itele aṣe Ọlọhun pẹlu erongba daradara, koda erongba aburu yoo tun je ki eṣan aburu iṣe naa di adipele ni. **2) AWON NKAN TI ẸṢE E RE JE ETỌ LASAN:**

Gbogbo nkan ti ẹṣe rẹ je etọ ni yoo maa ni erongba kan tabi omiran ti a tori i rẹ ẹe, o rorun fun oluṣe iru iṣe beṣ lati so di iṣe e itele aṣe Ọlọhun(pẹlu didaniyan to dara).

3) AWON IṢE E ITELE AṢE ỌLỌHUN: Eleyi sopọ mọ aniyán ni ipile lilalaafia rẹ, ati ẹṣe adipele eṣan an rẹ¹, to ba daniyan karimi(nibi ẹṣe e re), yoo di iṣe eṣe, ati eṣo kekere, koda o lee di eṣo nla paapaa, ojuponna meṭa ni eleyi lee gba wa.

(1) ki o je pe iṣe karimi lo gbe ẹ iṣe naa ni ipile, ida orogun pọ mọ Ọlọhun ati ijosin to ti baje ni eleyi je. **(2) ki iṣe je nitori Ọlọhun(ni ibere),** lẹyin naa ki aniyán karimi wole sinu rẹ, to ba ẹ pe iṣe ijosin naa ba je eyi ti won ko mọ igbeyin rẹ le ibere e rẹ lori ni, gege bii saraa ẹṣe, ibere e rẹ lalaafia, igbeyin in rẹ lo baje, sugbon to ba je eyi to sepe won mọ igbeyin rẹ le ibere e rẹ lori ni, gege bi i irun kiki, iṣe naa yoo maa be lori okan ninu awon isesi meji yii: **(a) ki oluṣe naa gbogun ti karimi naa, ki o si le jina si ara a rẹ,** irufe eleyi ko lee ni oripa lara iṣe naa. **(b) ki o fi aye gba karimi naa ninu okan an rẹ,** irufe eleyi yoo ba gbogbo iṣe naa je.

(3) ki karimi naa waye lẹyin to ti se iṣe naa pari, royiroyi lasan ni iru eleyi je, ko ni oripa Kankan lara iṣe tabi lara oluṣe naa. Opolopo oju ona abawole miran n be fun karimi ti o se oranyan ki a mo, ki a si sora nibe.

sugbon to ba ẹ pe erongba to fi n ẹṣe ni lati ri eyikeyi ninu awon oore aye, eṣan an re tabi eṣe e rẹ yoo maa je lori odiwon aniyán an rẹ, isesi meṭa lo n be fun eleyi:

(1) Ki o se pe anfaani aye lasan lo gbe ẹ iṣe naa, gege bi eni to n saaju kirun fun awon eeyan lati maa gba owo oya lasan, irufe eni bayi eṣe ni. Ojise Ọlọhun (ike

¹ **Ojise Ọlọhun(ike ati ola Ọlọhun ko maa ba) so pe:** *(Enikeni to ba gbero ẹṣe iṣe oloore kan, ti ko see, Ọlọhun yoo ko eṣan iṣe oloore kan silẹ fun ni pipe, enikeni to ba gbero ẹṣe iṣe eṣe kan, ti ko si see, Ọlọhun yoo ko eṣan iṣe oloore kan silẹ fun ni pipe, to ba gbero ẹṣe e rẹ, to si se e, Ọlọhun yoo ko eṣan iṣe eṣe kan silẹ fun).* Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

Ojise Ọlọhun(ike ati ola Ọlọhun ko maa ba) tun so pe: *(Apejuwe al-ummah yii da gege bi apejuwe awon eeyan merin kan:arakunrin kan ti Ọlọhun fun ni imọ ati owo, ti o waa n lo imọ naa ninu owo o rẹ nipa nina a si ona eto,ati arakunrin kan ti Ọlọhun fun ni imọ, sugbon ti ko fun lowo,to wa n so pe:to ba se pe Ọlọhun ba fun mi ni owo ni, emi naa o ba na bi arakunrin yi se n na,awon mejeeji eṣan an won se deede ara won, ati arakunrin kan ti Ọlọhun fun ni owo, ti ko fun ni imọ, to wa n teṣeboṣe pẹlu owo naa, ti ko na sona eto,ati arakunrinkan ti Ọlọhun ko fun ni imọ ati owo, to wa n so pe:to ba se pe Ọlọhun fun mi ni owo, n ba na si ona aito, gege bi arakunrin yii se n naa, eṣe e won se deede ara a won).* Tirmsiy lo gbaa wa.

Orọ eni keji ati eni kerin ninu hadiisi yi n toka si pe won ti se odiwon oun ti apa won ka ninu awon iṣe naa, eleyi si han ninu orọ o won ti won so pe: (to ba se pe mo ni deede oun to ni ni ,n ba se iru oun to se yii). Idi niyi ti won fi fi okoṣokan awon mejeeji kun enikeji i rẹ nibi eṣan rere ati eṣe.

Ibn Rajab so pe: orọ to n be ninu hadiisi yii pe(awon mejeeji ni eṣan an won se deede ara won), n tumọ si ẹṣe deede ara a won ni ipile, kii se nibi ẹṣe adipele e rẹ, adipele eṣan n be fun eni to siṣe nikan ni, kiise eni to daniyan siṣe rẹ ti ko si riṣe,to ba se pe won se deede ara won ni gbogbo ona ni, eni to daniyan ẹṣe e rẹ lasan naa ko ba ni eṣan ilopo lona meṣa,eleyi tako gbogbo awon aayah Al-Qur'an ati hadiisi to waye lori orọ naa.

ati ola Qlòhun ko maa ba) sọ pe:

« من تعلم علما مما يبتغى به وجه الله - عز وجل - لا يتعلمه إلا ليصيب به عرضا من الدنيا لم يجد عرف الجنة يوم القيامة »
“Enikeni to ba kọ imọ kan, ninu eyi ti a fi n wa ojuure Qlòhun, lati lee ri anfaani kan ninu awọn anfaani aye, ko nii gbọ oorun alujanna” Abu Daaud lo gbaa wa.

(2) **Ki o še işe naa lati fi wa oju rere Qlòhun ati anfaani aye**, irufe eleyi yoo maa še adinku igbagbo ati işişe fun Qlòhun, gege bi ẹni to lọ si hajj lati şowo ati lati še işe hajj, ẹsan an re yoo maa be ni odinwon aniyani tori Qlòhun (to ba wa ninu işe re)

(3) **Ki o še işe naa fun Qlòhun nikan şoşo, şugbọn ki o maa gba owo kan ti a ya sọtọ fun lati ran lọwọ lori riri işe naa şe ni irọrun**, irufe ẹni bayi yoo gba ẹsan re lekunre, ẹsan an re ko lee dinku pelu oun ti o gba yii, ojişe Qlòhun(ikẹ ati ọla Qlòhun ko maa ba) sọ pe: « إن أحق ما أخذتم عليه أجرًا كتاب الله »
“oun to lẹto julọ lati gba owo ọya le lori naa ni tira Qlòhun” Bukhaari lo gbaa wa.

Mo fe ki o loomọ wipe ipele ọtofofo ni awọn oluşafomọ işe fun Qlòhun wa:

(1) **IPELE TO KERE JULỌ:** Oun ni şişe işe itele aşe Qlòhun nitori irokan ẹsan lati ọdọ Qlòhun ati ipaya iyaa Re. (2) **IPELE AARIN MEJI:** Oun ni şişe işe itele aşe Qlòhun, nitori idupe fun Qlòhun ati ijepe e aşe e Re. (3) **IPELE TO GA JULỌ:** Oun şişe işe itele aşe Qlòhun, nitori inife Qlòhun, ati gbigbe titobi ati gbigbongbọn fun Qlòhun, ati papaya a Re, eleyi ni ipele awọn olupe ọrọ Qlòhun lododo.¹

▲ **AT-TAOBAH (IRONUPIWADA KURO NIBI ẸŞE):**

Oranyon ni eleyi je ni gbogbo igba, şişubu sinu eşe je adamọ omọ eniyan, ojişe Qlòhun(ikẹ ati ọla ko maa ba) sọ pe: « كل ابن آدم خطاء وخير الخطائين التوابون »
“Gbogbo omọ annabi Adam ni ẹleşe, ẹni to loore ju ninu awọn ẹleşe ni awọn ti won maa n tuuba”. Tirimisiy lo gbaa wa. Ojişe Qlòhun(ikẹ ati ola Qlòhun ko maa ba) tun sọ pe: « لو لم تذبوا لذهب الله بكم و لجاء بقوم يذبون فيستغفرون الله فيغفر لهم »
“Ti kii baa şe pe e nşe Qlòhun ni, Qlòhun O ba ko yin kuro(lori ile), I ba si mu awọn ijo miran wa, ti won yoo maa şe E, ti won yoo si maa toro aforijin, ti yoo si maa forijin won” Muslim lo gbaa wa.

Mimaa lo tituuba lara ati itaku lori eşe je aşışe to tobi, şaetoon maa n fe lati je omọ eeyan lere pelu okan ninu awọn oju ona meje kan, ti okan ninu re ba kunọ, yoo tun gba omiran, awọn oju ona naa niyi: 1) Ida orogun po mo Qlòhun ati işe keferi si I.

2) Ti ko ba nikapa alakoko yii, yoo gba oju ona a adadasile nibi adisokan, ati gbigbe ikose ojişe Qlòhun(ikẹ ati ọla Qlòhun ko maa ba), ati awọn şohaaba re ju silẹ. 3) Ti ko ba nikapa eleyi, yoo gba oju ona mumu da awọn eşe to tobi. 4) Ti ko ba nikapa eleyi, yoo gba oju ona mumu da awọn eşe kekere. 5) Ti ko ba ri eleyi şe, yoo gbiyanju oju ona mumu lo ilo apa nibi awọn nkan ti lilo o re je eto. 6) To ba kagara nibi eleyi, yoo je ki irufe ẹni beşe şe airoju pelu awọn işe oloore ti ẹsan re kere, kuro nibi awọn işe oloore ti ẹsan re lola julọ. 7) To ba waa kuna nibi gbogbo

¹ Qlòhun ti ọla Re ga sọ nipa anabi Muusa(**Alaafia Qlòhun ko maa ba**) wipe o sọ pe:(Mo kanju wa si iwaju u Re, Ire Oluwa a mi,ki O le yonu si mi), anabi Muusa(alaafia Qlòhun ko maa ba) yara wasi waju Qlòhun lati lee ri yonu u Re,kiişe nitori i ije ipe aşe e Re nikanşoşo, apejuwe miran n be nibi şişe daadaa si awọn obi mejeeji, ipele to kere ju ni sise daadaa si won nitori iberu ijiya to n be nibi şişe won ati wiwa ẹsan to n be nibi titọju u won,ipele aarin meji ni şişe daadaa si won niti itele aşe Qlòhun ati sisan won leşan daadaa ti won ti ti siwaju nipa titọju omọ o won ni kekere, ati jije ti won je okunfa wiwaye e re, ipele to ga julọ ni şişe daadaa siwon, niti gbigbe titobi fun aşe Qlòhun to ni ki a şe daadaa si won,ati inife Qlòhun ati igbe gbigbongbọn fun Qlòhun ti ọla Re ga julọ.

eleyi, yoo de eṣu anjõnnu tabi awõn ẹni eṣu ninu awõn eeyan si onitõun(gege bii,babalawo, oloogun ika,oṣo,aje,onilara,ati beṣbeṣ lo)

Ipin meji ni awõn eṣe pin si: (1) AL-KABAAIR(AWõN EṢE TO TOBI): Oun ni eyi ti ijiya ṣeria ba n be lori i re nile aye, tabi ti ileri iya n be lori re ni aakhirah, tabi ti ibinu ati egun Olohun nbe lori ẹni to n da irufe eṣe beṣ, tabi ti won le igbagbo ododo jina sii.¹ **(2) AS-SOGHAAIR(AWõN EṢE KEKERE):** Oun ni eyi to ba kere si eyi ti a ṣalaye e re loke yii.

Awõn okunfa kan n be to maa n so eṣe kekere di eṣe to tobi,awõn eyi to Pataki julõ ninu awõn okunfa naa niwõnyii: **Titaku lori dida eṣe kekere, dida ni adatunda, tabi fifi oju kere e re, tabi ṣiṣe iyanran lori riri da, tabi ṣiṣe afihan an dida a re.**

Tituuba yoo maa lalaafia nibi gbogbo eṣe, yoo si maa be titi oorun yoo fi yo nibi ti o nwõ si, tabi titi di igba ti emi ba n mura lati jade lasiko ipõka iku. Eṣan to n be fun ẹni to ba tuba pelu ootõ inu nipe Olohun yoo fi iṣe daadaa paaro iṣe aburu u re, koda ki pipõ aburu naa kun alafo to n be laarin sanma ati ile.

Awõn majemu gbigba tituuba niwõnyin: 1) Jijawõ kuro nibi eṣe. **2)** Kikabamõ lori eṣe to ti rekoja. **3)** ṣiṣe ipinnu lati ma pada sibi eṣe mõ lojõ waju. Bi eṣe naa ba je eyi to sopõ mõ awõn etõ elomiran, dandan ni ko da awõn etõ naa pada fun awõn ẹni to ni won.

Ipele merin ni awõn eeyan wa nibi orõ tituuba(ironupiwada kuro nibi eṣe).

(1) Oluronupiwada ti yoo si duro lori ironupiwada a re titi di igbeyin iṣemi aye e re, ko nii pe emi re lo sibi pipada sidi eṣe mõ, ayaafi awõn aṣiṣe ti abara ko le ṣora kuro nibe,eleyi ni iduro ṣinṣin lori ironupiwada,irufe ẹni bayi ni olugbawaju lo sibi iṣe oloore,iru ituuba bayi ni a npe ni **“an-nasuh”(Ironupiwada ti otitõ),** irufe emi bayi si ni **“An-nafsul mutmainnah”(emi onifõkanbalẽ).**

(2) Oluronupiwada to duro deede nibi ogoorõ awõn iṣe itele aṣe Olohun, ṣugbõn ko ribi jawõ kuro nibi awõn eṣe koõkan to n ko aleebu ba, ti kii se pe on moomõ da awõn eṣe wonyi,bikoṣe pe o je adanwo fun, lai moomõ ṣe ipinnu lati sunmõ awõn eṣe naa, gbogbo igbakigba to ba ti da eyikeyi ninu awõn eṣe wonyii, yoo maa bu emi ara a re,yoo kabamõ, yoo si pinnu lati ṣora fun awõn okunfa a eṣe naa, irufe emi bayi ni **“An-nafsul lawwaamah”(emi olõlõlõ eebu).**

(3) Ki o ronupiwada, ki o si duro deede fun awõn asiko kan, leyin naa ki ojokoro o re tun je nipa lati da awõn eṣe kan, ṣugbõn toun ti beṣ naa, a maa se deede nibi awõn iṣe oloore,a si maa si gbe olõlõ awõn eṣe ju silẽ bi o tilẽ je pe o lagbara lati da won, ti ojokoro o re si npe lo sibe, ṣugbõn adun kan tabi meji lo je nipa(lati da awõn eṣe wonyi), to ba dawõn tan, yoo maa kabamõ, yoo si maa se adeun fun emi ara a re pe oun a ronupiwada kuro nibe, irufe emi bayi ni **“An-nafsul mas’uulah”(emi ti won n bi leere),** atubõtan irufe emi bayi lewu pupõ, nitorii lilõ lara ati dida igba si ironupiwada, o le seese ki iku kamõ ṣaaju ko too ronupiwada, beṣ si ni awõn iṣe duro lori atubõtan. **(4)** Ki o ronupiwada, ko si duro deede fun awõn asiko kan,

¹ Ti Olohun tabi ojise Re pe ni alaigbagbo.

leyin naa ko tun moomoo pada sibi eše, lai pe emi ara a re sibi ironupiwada, tabi kabamọ lori dida a re, irufe emi bayi ni “**An-nafsul ammaaratu bis-suu’i**” (**emi to n pani laše ę šiše aburu**). Ibe ru atubotan aburu n be lori irufe emi bayi.

● **AS-SIDQ (ODODO)**: Oun ni ipile gbogbo iše afokanše, won a maa lo gbolohun yii “**ododo**” fun awon itumọ mefa: (1) Ododo nibi orọ sisọ. (2) Ododo nibi aniyani ati erongba(eleyi ni šiše afomọ iše fun Olọhun nikan sošo) (3) Ododo nibi ipinnu okan. (4) Ododo nibi pipe adehun lori ipinnu okan. (5) Ododo nibi iše, nipa wipe ki gbangba iše naa se deede koro o re; gege bii ifokansi lori irun. (6) Ododo nibi šiše amuše ati asepe gbogbo ibuduro esin(gbogbo oun ti esin n beere fun) patapata. Eleyi ni ipele to ga, to si biyi julọ, gege bii ododo nibi ibe ru, ireti, igbe titobi fun, irayesa, iyonu, igbarale, inife, ati gbogbo awon iše afokanše miran. Enikeni to ba se ododo pelu Olọhun nibi gbogbo awon oun ti a ti menuba loke yii, irufe eni be ru ni olododo tooto; nitori pe o ti mu iše ododo de ogongo.

Ojise Olọhun (Ike ati ola Olọhun ko maa ba) so pe:

«عليكم بالصدق فإن الصدق يهدي إلى البر وإن البر يهدي إلى الجنة وما يزال الرجل يصدق ويتحرى الصدق حتى يكتب عند الله صديقاً»
 “**Ododo di owo o yin, nitori pe ododo ma n mu ni lo sibi šiše daradara, šiše daradara si maa n mu ni lo sinu al-jannah arakunrin kan ko ni yee maa so ododo, ti yoo si maa wa ododo lati se, titi ti won yio fi ko oruko re si odo Olọhun pe olopo odo ni**” Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

Enikeni ti ododo ba ru loju, to si se ooto inu pelu Olọhun ti ola Re ga julọ nibi wiwa ododo naa, lai tele ifeenu u re, eyi to wopo ju nipe Olọhun yoo fi se konge lo sibe, ti ko ba lepa ba ododo naa, Olọhun yoo se amojukuro fun. Idakeji ododo ni iro pipa, ni ibere, iro maa n ti inu okan bo si ori ahon, yoo si ba ahon je, leyin naa, yoo bo si gbogbo awon orikerike ara yoku, yoo si ba gbogbo iše ę re je; gege bi o ti ba oro ori ahon je, iro naa yoo kari gbogbo awon oro o re, ati iše ę re, ati gbogbo isesi i re, yoo si joba le lori.

● **AL-MUHABBAH (IMAA NIFE)**: Inife Olọhun ti ola Re ga julọ, ati ojise ę Re, ati awon onigbagbo ododo, ni o lee mu ni ri adun igbagbo, ojise Olọhun (ike ati ola Olọhun ko maa ba) so pe: «ثلاث من كن فيه وجد بهن حلاوة الإيمان: أن يكون الله ورسوله أحب إليه مما سواهما، وأن يحب المرء لا يحبه إلا لله، وأن يكره أن يرجع إلى الكفر بعد إذ أنقذه الله منه كما يكره أن يلقى في النار»
 “**Awon nkan meta kan n be, enikeni to ba n be lara a re, yoo ri adun igbagbo: ko nife Olọhun ati ojise ę Re ju gbogbo nkan patapata lo, to ba nife enikan, ko ma se nife ę re ayaafi nitori Olọhun nikansošo, ati pe ko korira pipada sinu ise keferi leyin ti Olọhun ti yo kuro nibe, gege bo se korira ki won ju sinu ina**” Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

Nigba ti won ba gbin igi inife Olọhun ti ola a Re ga julọ sinu okan, ti won si n fi omi isafomọ iše f Olọhun ati itele ojise ę Re toju igi naa, yoo so oniruuru eeso, yoo si maa mu oun tenu ne wa lati igba degba pelu iyonda Olọhun Oba a re. Ori si merin ni inife pin si: (1) Inife Olọhun; oun naa ni ipile igbagbo. (2) Inife nitori Olọhun ati ikorira nitori Olọhun; oranyan ni eleyi je.¹ (3) Inife nkan miran

¹ Awon eeyan pin si ona meta nibi inife ę won ati ikorira won(al-walaa’u wal- baraa’u): (a) eni ti a o maa nife ę re ni ife to peye, ti ikorira ko ni la rara, awon wonyi ni awon onigbagbo ododo tooto,

papọ mọ Ọlọhun ti ọla a Rẹ ga julọ; ida orogun pọ m'Ọlọhun nibi ifẹ to jẹ oranyan(lati fi fun Ọlọhun nikanşoşo) ni eleyi jẹ, gege bii i maa nife awon elebo nitori awon orişa a won, eleyi ni ipilege işebo s'Ọlọhun. (4) Inife to je ti adamo; gege bii ninife awon obi mejeeji, ati awon omo, ati ounje ati bebeje lo, eleyi to. Ti o ba n fe ki Ọlọhun ti ọla a Rẹ ga julọ nifege re, mojukuro lara a yoroyoro aye. Ojise Ọlọhun (ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba) so pe: « *أزهد في الدنيا يحبك الله* » "**Moju kuro nibi(yoroyoro)aye, Ọlọhun yoo nifege Re**" Ibnu Maajjah lo gbaa wa.

☛ **AT-TAWAKKUL (IGBARALE):** Eleyi ni şise afiti okan si odo Ọlọhun ati igbe ara le E lati lee ri oun ti a nwa, ati lati lee la kuro nibi oun ti emi i wa ko, pelu nini igbiyele ninu Ọlọhun ati şise awon okunfa to ba şeria mu to lee mu wa ri ohun ti a n fe, gbigbe ifokan ti Ọlọhun ju silẹ je ibu enu ate lu im'Ọlọhun lokan, beje si ni gbigbe şise awon okunfa(to lee muni ri nkan naa) ju silẹ je idinku u laakaye, igbara le Ọlọhun yoo maa waye şiwaju işe, oun naa si ni eeso imo amodaju(agbara Ọlọhun).

Oriş meṭa lo pin si: (1) Eyi to je oranyan; eleyi ni gbigbe ara le Ọlọhun nibi ohun ti enikeneni ko nikapa a re ju Ọlọhun lo, gege bii wiwo alaare san. **(2) Eyi to je eewo, iran meji ni eleyi pin si: (a) eyi to je ebọ nla;** oun ni gbigbarale awon okunfa niti patapata,(pelu adisoakan) pe won lee da mu anfaani wa tabi le aburu lo¹

gege bii awon annabi Ọlọhun, ati awon oluse ododo pelu Ọlọhun ni gbogbo igba, akoko irufe awon eni wonyi ni asaaju u wa annabi wa Muhammad (ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba), ati awon iyawo re, ati awon omo re, ati awon sohaaba re. (b) eni ti a o maa korira a re niti patapata; awon wonyi ni awon keferi ati awon elebo. (d) eni ti a o maa nife e re lona kan, ti a o si maa korira a re lona miran; awon wonyi ni awon onigbagbo ododo ti won je elese, a o maa nife e won lodiwon igbagbo to n be lodu o won, a o si maa korira a won lodiwon awon ese to n be lodu won.

Oriş meji ni inife awon keferi ati imuwon lora: (1) eyi to lee sokunfa ipeyinda ati ijade kuro ninu agbo islaam; eyi ni imaa mu won lora imule nitori esin in won. (2) eyi to je eewo, sugbon ti ko lee muni jade kuro ninu islaam; eyi ni mimu won lora imule nitori oro ile aye won. Nigbamiran iropo ati iruju maa n waye laarin şise daradara si awon keferi (ti won kii se awon to n ba wa jagun), ati laarin kikorira a won ati bibowo-bose kuro lodu o won, o se Pataki ki a se opinya laarin mejeeji, şise deede pelu u won, ati lilo pelu u won lona to dara lai ni ife denu-denu si won ko leewo, gege bii şise pelepele pelu awon ole inu won, ati siso oro tutu pelu u won niti aanu ati ike. Ọlọhun ti ọla Rẹ ga so pe: { *Ọlọhun ko ko fun yin nipa awon eni ti won ko ba yin jagun nipa esin, ti won ko si leyin jade kuro ninu ile yin, pe ki e maa se oore fun won ati ise deede si won* }. sugbon ikorira a won ati imu won lora, nkan miran ni eleyi je, Ọlọhun ti paşe e re ninu oro Rẹ to lo bayi pe: { *Eyin ti e gbagbo ni ododo, e ma se mu awon ota Mi ti ise ota eyin naa ni ore (imule), ti e o maa waa lo ife si won* }. O rorun lati lo pelu u won lona to dara, pelu ikorira a won, ati ai lo ife si won, gege bi ojise Ọlọhun(ike ati ọla ko maa ba) se se pelu awon yahuudi ilu Madinah.

¹ N je şise awon okunfa ni atako si igbara le Ọlọhun bi? Awon ojuponna kan n be fun eleyi:

(1) wiwa anfaani ti a şafekuu re: ona meṭa ni eleyi pin si: (a) Awon okunfa to daju, gege bii siso yigi lati wa omo, gbigbe şise irufe okunfa bayi ju silẹ da gege bi eni to ni arun opolo ni, ko fi ibi Kankan jo igbara le Ọlọhun. (b) Awon okunfa ti ko daju, sugbon eyi to wopo ju ni pe awon işele o lee şele leyin in re, gege bi eni to n rin irin ajo ninu papa aşale lai se ipese dani, iru işesi bayi kii se igbara le Ọlọhun, oun ti won pa laşe e re ni şise ipese dani, ojise Ọlọhun (ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba) nigba to se irin ajo, o se ipese dani, o si gba eni ti yoo se atonişona fun lo si ilu Madinah pelu owo oya. (d) Awon okunfa ti a lero pe o lee mu awon işele şele lai si aridaju to foju han lori e, gege bi eni to n se awon eto kan to we loju ona wiwa ije ati imu, irufe eleyi ko jade kuro ninu igbara le Ọlọhun, koda gbigbe wiwa ije ati imu sile kii se igbara le Ọlọhun rara. 'Umor (ki Ọlọhun yonu sii so pe: (olugbarale Ọlọhun ni eni to fun irugbin sori ile, to waa gbara le Ọlọhun.

(2) titaju eyi to wa nilẹ: enikeneni to ba ri ohun ti yoo je lona eto, to si toju ninu re fun ojo iwaju, irufe eleyi ko jade kuro ninu igbara le Ọlọhun, paapa julọ ti irufe eni beje ba ni awon molebi to po, ojise Ọlọhun (ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba), a maa ta ogba oko dabinu u ti Banu Nadhiir, yoo si toju ounje odun kan fun awon ara ile e re. Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa

(lai se pẹlu iyonda Ọlọhun). **(b) eyi to jẹ ẹbọ kekere**, gẹgẹ bii igbarale ẹnikan nibi orọ aajẹ-aamu, lai ni adisọkan wipe o lee da ẹ eleyi fun ni, şugbọn sisopo ọkan mo ti tayọ aala wipe okunfa lasan lo jẹ. **(3) Eyi to tọ**; eleyi ni fifa ẹnikan kalẹ gẹgẹ bi aşoju, ti a o si maa gbarale nibi awọn nkan to nikapa le lori, gẹgẹ bii kata-kara, şugbọn ko tọ ki a sọ fun iru ẹni bẹẹ pe: (mo gbara le Ọlọhun, leyin naa mo gbara le iwo naa), ohun ti a o sọ ni pe: (mo faẹ kalẹ gẹgẹ bi aşoju fun mi).

☛ **AŞ-ŞUKR (OPE DUDU)**: Eleyi ni ki oripa idera Ọlọhun han ninu ọkan ẹrusin in Re nipasẹ igbagbọ ododo, ati lori ahọn re nipasẹ yinyin Ọlọhun, ati ninu awọn orikerike ara a re nipasẹ sinsin Ọlọhun. Ope dudu jẹ ohun ti a gba lero gan an funra a re, gẹgẹ bi suuru ẹ jẹ ohun ti a gbero o re nitori nkan miran. Ope dudu yoo maa jẹ pẹlu ọkan, ahọn, ati gbogbo awọn orikerike ara to ku, itumọ o re ni akotan si ni lilo idera Ọlọhun lati fi tele aşẹ e Re.

☛ **AS-SQBR (SUURU)**: Ohun ni gbigbe ju silẹ, ikebosi i irora adanwo lo si odo ẹlomiran leyin Ọlọhun, ati didari irufe e ikebosi bẹẹ si odo Ọlọhun nikan şoşo, Ọlọhun ti ọla a Re ga julọ sọ pe: ﴿إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ﴾ “*Dajudaju won o san awon onisuuru ni esan an won lekunre*”. Ojise Ọlọhun (ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba) sọ pe: «ومن يتصبر يصبره الله وما أعطي أحد عطاء خير وأوسع من الصبر» “*Enikeni to ba fe lati se suuru, Ọlọhun yoo fun ni suuru, won ko ta ẹnikan ni ore kan to loore to si gbooro, to ju suuru lo*” Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa. ‘Umor (ki Ọlọhun yonu si) sọ pe: “Adanwo kan ko nii kan mi ayaafi ko ẹ pe Ọlọhun ti ẹ awọn idera merin fun mi ninu u re; **1)** adanwo naa kii ẹ latara esin in mi **2)** kii ẹ ohun lo tobi ju ninu adanwo **3)** ko şiriri iyonu Ọlọhun dewo fun mi **4)** ati pe mo n rokan esan (lati odo Ọlọhun) lori i re”

Ipele-ipele ni suuru: Ipele to kere ju: Oun ni gbigbe ikeboosi ju silẹ pẹlu u ikorira. **Ipele to wa laarin ni**: Oun ni gbigbe ikeboosi ju silẹ pẹlu u iyonu. **Ipele to ga julọ**: Oun ni didupe fun Ọlọhun lori adanwo.

Enikeni ti won ba ẹ abosi si, to waa şebi le alabosi i re, irufe ẹni bẹẹ ti gbe ara a re nija, o si ti gba eto re, ko ẹ suuru.

Ọna meji ni suuru pin si: 1) Suuru ti ara maa n ẹ; oun ko la gbalero nibi. **2) Suuru ti emi maa n ẹ** lori awọn nkan ti adamọ nife si, ati awọn nkan ti ifeenu yan laayo.

Gbogbo nkan ti omọ eniyan yoo maa ba pade laye, ko lee ye nibi orişi nkan meji: **(a)** oun ti yoo maa ẹ deede ifeenu re **(b)** oun ti yoo maa yapa ifeenu re, ọna meta ni eleyi pin si: **1) Suuru lori itelase Ọlọhun**; eyi to jẹ dandan ninu re ni işe oranyan, eyi ti a fe şise e re lasan ni awọn nafilah (işe aşegbore). **2) Suuru lori gbigbe eşe ju silẹ**; eyi ti gbigbe ju silẹ re jẹ dandan ni awọn nkan eewo (haraam), eyi ti a kan fe gbigbe ju silẹ re lasan ni awọn nkan ti a ko (makruuh). **3) Suuru lori awon ebubu Ọlọhun**; eyi to jẹ dandan ninu re ni kiko ahọn nijanu nibi kikebosi, kiko ọkan nijanu nibi atako si ati ibinu lori ebubu Ọlọhun, ati kiko orikerike ara nijanu nibi işesi ti Ọlọhun ko yonu si, gẹgẹ bii kikebosi, fifaşoya mọra ẹni lorun, gbigbara dalẹ ati bẹbẹ lo, eyi ti a kan fe şise e re lasan ni ki ọkan yonu si kadara Ọlọhun.

TALO LQLA JU NINU QLQRO TO N DUPE ATI TALAKA TO SE SUURU? Ti qloro ba na owo re sibi itelase Ọlọhun, tabi o toju u re nitori i re, irufe qloro bẹẹ lola ju talaka lo, to ba ẹ pe ibi awọn nkan eto lasan ni inawo o re ba

pọ si, talaka lola ju loṣo. Ojiṣe Ọlọhun (ikẹ ati ọla Ọlọhun ko ma ba) sọ pe: « الطاعم الشاكر بمنزلة الصائم الصابر » *“Eni to n jẹun to n dupẹ, o da gẹgẹ bi alaawẹ to n ṣe suuru.”* (‘Ahmad ni o gba a wa.)

☛ **AR-RIDHOQ (IYONU):** Oun ni initeṣorun pelu nkankan ati igba tito peluun re, o maa n waye leyin iṣe ni, iyonu si ebubu Ọlọhun ni eyi to gaju ninu awon ibuduro awon olusunm’Ọlọhun, oun naa si ni eeso inife Ọlọhun ati igbe ara lee, pipe Ọlọhun lati mu oun ti okan ko kuro ko tako iyonu si ebubu u Re.

☛ **AL-KHUSUU’U (IFOKONSIN):** Eleyi ni igbe titobi fun Ọlọhun, ire ara eni silẹ, ati iyepere ara eni fun U. Hudhaefah(ki Ọlọhun yonu sii) sọ pe: o doṣo o yin o, nibi ifokansin iṣojumeji, won beere pe: ewo ni ifokansin iṣojumeji? O dahun pe; oun ni ki ifokansin han ninu ara, ṣugbon ko ma si ninu okan. O tun sọ pe: Akoko oun ti e o koko se afeku u re ninu esin in yin ni ifokansin. Eyikeyi ijosin ti won ba se ifokansin lofin ninu u re, esan an re yoo maa se deedeediwon ifokansin to ba n be ninu u re; gẹgẹ bii irun kiki, ojiṣe Ọlọhun (ikẹ ati ọla Ọlọhun ko ma ba) sọ nipa olukirun pe, yoo maa gba ilaji esan, tabi ida merin, tabi ida marun, titi to fi dori ida mewa, koda o lee ma gba esan kankan rara nitori ṣiṣafeku u ifokansin ninu u re.

☛ **AR-ROJAAU (IROKAN):** Oun ni gbigboju wo gbigbooro ikẹ Ọlọhun, idakeji i re ni jijakan(nibi aanu Ọlọhun), ṣiṣe iṣe pelu irokan aanu Ọlọhun ga nipo ju iberu lo; nitori pe yoo le je ki eeyan maa ro ero daadaa si Ọlọhun, Ọlọhun ti ọla Re ga julọ sọ pe: « *أنا عند ظن عبدي بي* » *“Mo ma n be nibi ero ti eru Mi ba ro si Mi”* Muslim lo gbaa wa.

Ipele meji ni irokan pin si. (1) **IPELE TO GA JULO:** Oun ni eni to se iṣe itelase Ọlọhun, to si n rokan esan lati odo o Re. ‘Aishah(ki Ọlọhun yonu si) sọ pe; ire ojiṣe Ọlọhun, nje awon ti Ọlọhun gba lero ninu orọ Re to lo bayi

☛ *وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَاءًا تَوْأَوْأَوْ قُلُوبِهِمْ رِجْلًا* *“Ati awon to se pe won a maa se ohun ti won se, ti awon okan nwon yoo si maa beru”* ni awon eni to se pe won n jale, won n se sina, ti won si n muti, ti won wa n paya iya Ọlọhun ti ọla a Re ga julọ bi? Ojiṣe Ọlọhun da lohun pe: *“rara o ire omobinrin As-siddiq, awon wonyi ni awon ti won n kirun, ti won gbaawẹ, ti won si n se saraa, toun ti be naa, ti won tun npaya a ki Ọlọhun ma gba lowo o won.”* *﴿أَوْلَيْتِكَ يَسْرِعُونَ فِي الْحَيَاتِ﴾* (Awon wonyi ni awon ti won n gba waju nibi iṣe oloore). Tirmsiy lo gbaa wa.

(2) **IPELE TO KERE JULO:** Oun ni elese to tuuba, to si n rokan aforiji Ọlọhun. Sugbon elese to taku lori ese, to gbe tituuba ju silẹ, to wa n rokan aforijin Ọlọhun itonra eni je ni eleyi je, kii se irokan, irufe ti alakoko lo dara, aleebu ni elেকেjeji yi je. Onigbagbo ododo yoo maa ko iṣe rere ati iberu papo, nigba ti olojumeji yoo maa ko iṣe aburu ati ifokanbale papo.

☛ **AL-KHOOF (IBERU):** Oun ni ibanuje to ma n ba emi nigba ti o ba n retii aburu kan, ti ṣiṣele aburu yi ba daju, won n pe ni ipaya, idakeji i re naa ni ifokanbale, kii se ipaya ni idakeji irokan, nitori pe ipaya a maa wa lati oju onaa iberu, nigbati irokan a si maa wa lati oju onaa igbounge, oranyan ni ki inife, iberu ati irokan papo soju kannaa. Ibn Qayyim sọ pe: *“Okan da gẹgẹ bi eiyẹ ninu irin ajoo re lo sodo Ọlọhun, inife lo duro gẹgẹ bi ori fun, nigba ti iberu ati irokan je awon iye apa re mejeeji. Nigba ti iberu ba joko sinu okan, yoo pa gbogbo ojokoro inu okan naa, yoo si le ife aye jade kuro ninu u re.”*

Iberu to je oranyan: Oun ni eyi ti yoo maa gbeni lo sibi sişe awon işe oranyan, ati gbigbe awon nkan eewo ju silẹ.

Iberu to je aşegbore: Oun ni eyi ti yoo maa gbeni lo sibi awon işe aşegbore, ati gbigbe awon nkan ti okan ko(makruu'u) ju silẹ.

Orisirisi ni iberu pin si: 1) Iberu ti ikoko ati ijosin; oranyan ni fifi eleyi fun Ololun nikan soşo, sişeri eyikeyi ninu u re sođo elomiran leyin Ololun je ebọ sişe, gege bii iberu ooşa awon oşebọ nibi fifi aburu şeni. **2)** Iberu to je eewo; onun ni gbigbe işe oranyon ju silẹ tabi sişe awon nkan eewo nitori iberu awon eeyan. **3)** Iberu to to; gege bii iberu to je ti adamo, gege bii iberu eranko abija ati bebebe lo.

● AZ-ZUHD (IRAYESA): Eleyi ni sişerii igbougbe kuro nibi nkankan lo sibi nkan miran to loore julio, irayesa a maa fun okan ati ara nisinmi, beşe si ni igbougbe aye a maa fa oşoloşo ironu ati ibanuje. Inife aye ni olori gbogbo aşişe patapata, ikorira a re si ni gbogbo itelaşe Ololun, itumo irayesa ni yiyo ife aye kuro ninu okan, kii şe itumo o re ni gbigbe kuro lowo, bi o tile je wipe okan so mo, irufe eleyi ni irayesa awon alaimokan. Ojişe Ololun (ike ati ola Ololun ko maa ba) so pe: « *نعم المال الصالح للرمء الصالح* » **“Sadankata owo daradara ti Ololun fun eniire”** Ahmad lo gbaa wa.

Işesi marun lo n be fun talaka nibi oro owo: (1) ko sara fun gbigba owo niti ikorira a re, ati işora nibi aburu u re ati airoju-raaye to ma n ko bani, irufe eni bayi ni won n pe ni **“arayesa”**. **(2)** ki o ma yo ayoporo pelu u riri i re, ki o si ma korira a re ni ikorira to lee ko ipalara ba, irufe eni bayi ni won n pe ni **“oluyonu si”**. **(3)** ki o nife si bibẹ owo ju aisi i re lo, nitori igbougbe to ni sii, şugbon igbougbe e re yii ko po debii ko gbe nidi lati wa owo naa, to ba waa ba ni ona irorun yio gba pelu idunnu, şugbon ti wiwa a re ba mu inira lowo, ko nii şe airoju peluu re, irufe eni bayi ni won n pe ni **“oluyayo okan”**. **(4)** ki o kagara lati wa, bi o tile je wipe o n gbougbe re, bi o ba şe pe o ri ona lati wa pelu inira ni, ki ba wa, irufe eni bayi ni won n pe ni **“oluşaju kokoro o re”**. **(5)** ki o şe pe inira lo gbe lo sibi ohun to gbero o re ninu owo, gege bi eni ti ebi n pa, tabi onihooho, to şafeku ohun ti yoo je tabi aşo ti yoo wo, won n pe irufe eni bayi ni **“eni ti ara n ni”**.

IFOROJOMITORO ORO NITI PELÉPÈLÉ

Okunrin kan ti orukoṣo rẹ n jẹ ‘Abdullaah (ẹrusin Ọlọhun) pade arakunrin ti oruko rẹ n jẹ ‘Abdu-n-nabii (ẹrusin anabi). Ọkàn ‘Abdu-l-laah kọ jìjẹ ‘Abdu-n-nabii. O wa n sọ ninu ọkan-an rẹ pe bawo ni ẹnikan ẹ fe jẹ ẹrusin fun nnkan miiran leyin Ọlọhun? (Bayii ni wọn ẹ bere si ni foro jomitoro oro laarin-in wọn).

‘Abdullaah: Ẹ o n sin nnkan miiran leyin Ọlọhun ni?

‘Abdu-n-nabii: Rara. Mi o sin nnkan miran leyin Ọlọhun. Musulumi ni mi, Ọlọhun nikan ọṣo ni mo si n sin.

‘Abdullaah: Ti oro ba wa ri beẹ nigba naa, ki ni iru oruko yii fe jẹ tayo oruko awon kristiẹn. Awon ni won maa n jẹ ‘Abdu-l-moshih (ẹrusin ‘Iisa). Eyi ko si ẹ wa ni kayefi; ẹbi ‘Iisa (‘a.s) ni won n sin teletele. Ohun ti yoo kọkọ wa si inu ọpolo ẹni ti o ba gbọ orukoṣo rẹ ni pe Anọbi ni o n sin. Eyi si kọ ni adisokan ti musulumi ni si Anọbii rẹ. Eyi ti o jẹ oran-anyan ni pe, musulumi gbodo ni adisokan pe, ẹrusin Ọlọhun ati Ojise Rẹ ni Muhammod.

‘Abdu-n-nabii: Sugbon anabi Muhammod ni ẹda ti o loore julọ. Oun si ni awajaju awon ojise. Awa n jẹ oruko yii lati fi jola alubarika Anabi ati lati fi iyi ati ipoo rẹ loḍo Ọlọhun sunmo Ọlọhun. A tun fi n toro isipe rẹ ni pelu. Wo o, ma wule jẹ ki orukoṣo mi ẹ o ni kayee fi; omọ iyaa mi kan n jẹ ‘Abdu-l-Husaen. Babaa mi si ti n jẹ ‘Abdu-r-Rasul siwaju tire. Lati igba laelae ni awon eniyan ti n jẹ iru oruko yii, o si ti gbajumo laarin awon eniyan. Bi a ẹ ba awon baba nlaa wa ni yen lori jije iruu awon oruko yii. Nitori naa, ma ẹ fowo lile mu alamori naa. Alamori ti o fuye ni. Irurun si ni oro esin jẹ.

‘Abdullaah: Aburu nla mi tun ni eyi. O si buru ju aburu kiini lo. Aburu nla ohun ni wiwa nnkan ti ẹda ko nikapa lori rẹ si oḍo ẹda leyin Ọlọhun. Yala eniyan beere rẹ loḍo Anabi taarata tabi loḍo enirere to tun kere si i, aburu nla ni. Gegebi, bibeere rẹ loḍo Husaen (aromodomo Anabi) tabi elomiran. Ẹise beẹ tako imolohun lokan ọṣo ti won pa wa laṣe rẹ. Eyi ti n tumo si gbolohun “Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah”. Nitori ki titobi oro yii le han si o ati ikangun buruku ti n be nibi jije iru oruko yii ati iruu rẹ miran, ni maa fi bi o leere awon ibeere kan. Emi ko si ni afojusun kan tabi erongba kan (lori awon ibeere naa) tayo fifi ododo han, titele ododo, fifoju iro han, jijinna si iro, pipaṣe daadaa ati kiko aidara. Ọlọhun nikan ni alaranṣe ẹda. Oun nikan si ni O too ba duro. Ko si si oḡbon kan tabi agbara kan ayaafi pelu iyonnda Ọlọhun, Oba to ga, Oba to tobi. Sugbon siwaju ki n to mu awon ibeere yen wa, mo kọkọ fe ran o leti oro Ọlọhun to sọ pe:

Qwo ohun ti yoo jẹ oro enu awon onigbagbo ododo, nigba ti won ba pe won si oḍo Ọlọhun ati Ojise Rẹ, ki o le dajo laarin won, ni ki won sọ pe, a gbọ a si tele e. Awon wonyen si ni oloriire. (Suuratu-n-Nuur; 24:51)

Ọlọhun tun sọ pe: **Bi enuu yin ko ba ko lori nnkan (ti o si di oribe-ko-ribe), e yara Ẹri rẹ si (oro) Ọlọhun ati (oro) Ojise, ti e ba gba Ọlọhun gbọ ati gjo ikeyin...** (Suuratu-n-Nisaa’; 4:59).

‘Abdullaah: Iwo sọ pe, o mo Ọlọhun lokan ọṣo. O si tun jeri pe, “Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah” Nje o le ẹ alaye itumo rẹ fun mi?

‘Abdu-n-nabii: Taohiid “imolohun lokan ọṣo” ni ki o gba pe Ọlọhun n be. Oun si ni ẹni ti O ẹda sanmo ati ile. Oun ni O nse eniyan alaaeye. Oun ni si n pa ni. Oun ni

Ndari aaye ati orun. Olohun naa ni O n še ije ati imu. Onimimọ ni Olohun. Oun nii fun ni niroo. Olukapa si ni pelu...

'Abdullaah: Ti o ba je pe owọ ohun ti o n je imọ Olohun lọkan sošo ni eyi, Fir'aon ati awon ijọọ rẹ pelu 'Abu Jahl ati awon miran naa ko ba je olumọ Olohun lọkan sošo. Idi ni pe, awon wonyii ati ogooro awon osebo yooku ni ko saimokan si alamori yii. Bi o še je wipe Fir'aon n pe ara rẹ ni olohun, sibesibe o gba ninu okan-an rẹ pe Olohun ti O N dari aye ati orun n be loto. Eri eyi ni orọ Olohun ti o sọ pe:

﴿وَحَدِّدُوا بِهَا وَاسْتَقِنْتَهَا أَنْفُسَهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا﴾ **Abosi ati igberaga mu won tako o (iyen, awon ami ije okan sošo Olohun ni Oba ti ijosin da to si), beje okan-an won si mo amodajuu re (pe, Allaah nikan sošo ni Olohun)...** (Suuratu-n-Naml; 27:14) Paapaa julo, ijewo yii fojuhan gba-ngba nigba ti owọ iteri sinu agbami omi gba a mu. Sugbon, niti otito, mimọ Olohun lọkan sošo ti Olohun tori rẹ gbe awon Ojise dide, ti O si tun so awon iwe mimọ kale lori rẹ, ti won si tun tori rẹ gbogun ti awon Quraishi, ni sise Olohun laaso (lọkan sošo) pelu 'Ibaadah (ijosin). 'Ibaadah (ijosin) si ni oruko kan ti o še akojoro gbogbo nkan ti Olohun nife si, ti O si n yonu si pelu, ninu orọ ati ise, eyi ti o han ati eyi ti o pamọ. Beje si ni "illaah" ninu gbolohun "Laa ilaaha 'illa Allaah" tumọ si eni ti a n josin fun ti ko si elomiran ti ijosin tun to si leyin-in Re. Abi, še iwọ mọ idi ti Olohun fi gbe awon Ojise dide, ti anabi Nuuh si je akoko won (Ike ati olo Olohun ki o maa ba won)?

'Abdu-n-nabii: Olohun ran won saye nitori ki won le pe awon osebo si jijosin fun Olohun nikan sošo, ki won si pa gbogbo nkan ti won so di orogun Olohun ti.

'Abdullaah: Ki wa ni o bi ebo sise lasiko anabi Nuuh ('a.s.)?

'Abdu-n-nabii: Emi o mọ!

'Abdullaah: Olohun ran anabi Nuuh si awon ijọọ rẹ nitori pe, won še aseju lori ife ti won ni si awon eni rere: Wadd, Suwaa', Yaghuuth, Ya'uuq ati Nasr.

'Abdu-n-nabii: Še ohun ti o n so ni pe, Wadd, Suwaa' ati awon yooku rẹ; oruko awon eni rere ni, won ki i še eni buburu bi awon keferi?

'Abdullaah: Beje ni. Oruko awon eni rere kan ni, ti ijo Anabi Nuuh so di oriša akunlebo. Iyen si ni awon Larubaawa naa tele (šiwaju ki Anabii wa to de). Itokasi lori iyen niyi, lati odo omọ 'Abbaas (r. 'a). O sọ pe:

« صَارَتِ الْأَوْتَانُ الَّتِي كَانَتْ فِي قَوْمِ نُوحٍ فِي الْعَرَبِ بَعْدُ، أَمَا وَدَّ فَكَانَتْ لِكَلْبِ بَدْوَمَةَ الْجَنْدَلِ، وَأَمَا سَوَاغَ فَكَانَتْ لِهَذَيْلٍ، وَأَمَا يَغُوثَ فَكَانَتْ لِمُرَادَ ثُمَّ لِبَنِي عَطِيفٍ بِالْجَوْفِ عِنْدَ سَبَا، وَأَمَا يَعُوْقَ فَكَانَتْ لِهَمْدَانَ، وَأَمَا نَسْرَ فَكَانَتْ لِحَمِيرٍ لَالِ ذِي الْكَلَاعِ؛ أَسْمَاءُ رَجَالٍ صَالِحِينَ مِنْ قَوْمِ نُوحٍ، فَلَمَّا هَلَكُوا أَوْحَى الشَّيْطَانُ إِلَى قَوْمِهِمْ أَنْ انْصَبُوا إِلَى مَجَالِسِهِمُ الَّتِي كَانُوا يَجْلِسُونَ أَنْصَابًا وَسَمَوْهَا بِأَسْمَائِهِمْ فَفَعَلُوا فَلَمْ تُعْبَدْ، حَتَّى إِذَا هَلَكَ أَوْلِيكَ وَتَسَخَّ الْعِلْمُ عِبَدَتْ»

Ooša ti ijo Anabi Nuuh bo lo pada di ooša akunlebo fun awon Larubaawa. E e ri ere ooša Wadd di ti iran Kelb ti won n gbe ni Duumotu-l-Jandal. Awon idile Hudhael ni won n bo ooša Suwaa'. Še e wa ri ooša Yaghuuth, ohun di ooša akunlebo fun idile Murqod. Leyin naa, awon aromodomo Ghutoif ti won n gbe ni Jaof legbe Saba' tewo gba a. Idile Hamdaan lo ni ooša Ya'uuq. Oosa Nasr je ti Himyar ni idile Dhu-l-Kilaa'. Oruko awon oošaa won je oruko awon eni Olohun ninu ijo anabi Nuuh (a.s). Nigba ti won ku tan ni shaiton gbe e si won lọkan pe, ki won gbẹ eree won si aaye ti okokan-an won maa n jokoo si nigba ti won n be laye. Ki won si maa pe awon ooša naa pelu oruko awon eni rere naa. Won še beje. Won si gbẹ eree won, Sugbon won ko bo won. Bayii ni orọ wà

titi di igba ti awon ti won gbe ere naa fi ku, ti imo nipa awon ere naa si pare laarin awujo, ni won ba so awon ere naa di ooşa akunlebo.” (Bukhaarii lo gba a wa.)

‘Abdu-n-nabii: Kayeefi ma ni oro yii!

‘Abdullaah: Şe ki n tun toka re si eyi ti o je paba-nbari? Mo fe ki o mo dajudaju pe, opin awon anabi, awajuu wa, Muhammod (Ike ati o la Olohun ki o maa ba a), Olohun ran an si awon ijo kan ti won maa n toro aforijin (lori esese won), won si njosin, won nse tawaaf ni Kaaba, won nsá Safa ati Morwa, won nse ise hajj, won si nse itore-aanu. Sugbon won so awon eda kan di alagata laarin awon ati Olohun. Won yoo si maa so pe: ki won le gbe wa sunmo Olohun ni a fi so won di be. A si fe ki won şipeş wa lodu Olohun. Lara awon ti won mu ni alagata laarin awon ati Olohun ni awon molaika, anabi ‘Iisa omu Moryam (‘a.s) ati awon miran ninu awon eni rere. Bayi ni Olohun wa gbe anabi Muhammad (Ike ati o la Olohun ki o maa ba a) dide lati wa se esin babaa won lotun, anabi Ibrophiim(a.sﷺ). Anabi naa ni o wa fun won ni iro pe, iru isunmo Olohun ati adisokan bayii n be niti ododo, şugbon Olohun nikan soşo lo ni i, ko si to fun elomiran. Olohun nikan soşo ni aşeda, ko si ni akegebe. Ko si eni ti nse ije-imu ayaafi Olohun. Gbogbo sanmo mejeeje ati ohun ti n be nibe, ile mejeeje ati ohun ti n be nibe, gbogbo won patapata, eru Olohun ni won nse. Abe ikapa ati agbara Olohun ni won wa. Koda, awon oloşa gan-an gba pe abe ijoba ati akoso Olohun ni awon wa.

‘Abdu-n-nabii: Eyi je oro to şeni ni kayeefi, to si nse ni ni eemo, nje eri kan wa lori re bi?

‘Abdullaah: Awon erii re po. Lara erii re ni oro Olohun to so pe:

﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّنْ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَمِيتِ وَيُخْرِجُ الْمَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾

“So pe: Ta ni eni ti n se ije-imu fun yin lati inu sanmo ati inu ile? Ta ni o ni ikapa igboran ati iriran? Ta ni o n fa alaaye jade lati ara oku, ti o si n fa oku jade lati ara alaaye? Ta si ni o n fi eto si gbogbo nnkan? Won yoo si so pe, Olohun ni. E e wa si beruu (Re)!” (suuratu Yuunus; 10:31)

Olohun tun so pe:

﴿قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ ﴿٤٤﴾ ﴿سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ﴾ ﴿٤٥﴾ ﴿قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾ ﴿٤٦﴾ ﴿سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ ﴿٤٧﴾ ﴿قُلْ مَنْ يَدِينُكُمْ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ﴾ ﴿٤٨﴾ ﴿سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَن تَسْحَرُونَ﴾ ﴿٤٩﴾

“So pe: Ta ni eni ti o ni ile ati eda ti o wa lori re, ti eyin ba je eni ti o mo (ododo)? Won yoo so pe: Ti Olohun ni. Wa so pe: Eese ti e ko gba ikilo? So pe: Ta ni eni ti o ni awon sanmo ati ile, ta si ni o ni ite o la nla? Won yoo so pe: Ti Olohun ni. Wa so pe: Eese ti e ko paya (Olohun)! So pe: Ta ni ijoba gbogbo nnkan n be ni owoşo re, ti o si je pe o maa n daabo bo ni, ti a ki i gba ni kuro lowoşo re, ti eyin ba je eni ti o mo? Won yoo so pe: Ti Olohun ni. Wa so pe: Eese ti won wa ntan yin je!” (Suuratu Mu’minuun; 23:84-89)

Awon aborisa maa n so gbolohun labbaika ninu ise hajjii won bayii pe: *“Mo jeepe Re Iwo Olohun, mo jeepe Re, mo jeepe Re, ko si orogun fun O, ayaafi orogun kan ti o ni, iwşo ni o si ni i ati ohun ti o ni”* Awon oşebşo Quraishi ni won gba yen pe Olohun ni O ndari aye ati orun. Adisokan yii ni a si n pe ni *“taohiid rubuubiyyah”*. Amo sibesibe, adisokan yii ko mu won wo inu Islaam. Ohun ti awon oşebşo nse yii,

won ko ni adisoƙan kan lori re tayo wiwa isipe ati gbigbeni sunmo Olohun nipase fifi awon molaaiƙa, awon anabi Olohun ati eni Olohun se alagata. Ohun ti o si so ejeje won ati dukiaa won di eto niyi. Nitore naa, adua, ijejeje, iduran, iwaranlowo ati gbogbo iran ijosin patapata, a gbodo doju re ko Olohun nikan sošo ni.

‘Abdu-n-nabii: Ti (taohiid) imolohun lokan sošo ki i ba se ifirinle igbagbo pe, Olohun n be, O si n dari agba nla aye, gege bi o se so, ki wa ni taohiid nigba naa?

‘Abdullaah: Taohiid (imolohun lokan sošo) eyi ti Olohun titore re gbe awon ojise dide, ti awon aborisa si ko lati gba a, ohun ni sise Olohun ni aso pelu ijosin, a ko si gbodo tun doju ijosin kan ko nnkan miran leyin-in Re. Apeere awon ijosin yii ni; adua sise, ijejeje, idunbu eran, wiwa ida-nde (itusile), wiwa iranlowo ati awon nnkan miran (ti o je ijosin). Taohiid yii ni itumo “Laa ’ilaaha ’illa Allaah”. Lodo awon osebbo Quraishi, **ilaah** ni eni ti won ba n doju ijosin ko, o le je molaaiƙa, anabi, eni rere, igi, saare tabi alujonnu. Won ki i pe ilaah ni aseda, alaranse tabi eni ti n dari aye. Awon osebbo ti mo pe Olohun ni O n se gbogbo awon nnkan wonyi, gege bi a se so siwaju. Ori igbagbo yen ni Anabi (a.s) de ba won, ti o si pe won lo si ibi gbolohun taohiid- “Laa ’ilaaha ’illa Allaah”. O pe won si ibi gbolohun naa pe ki won mu un lo, ki i se niti afenuso lasan.

‘Abdu-n-nabii: Se ohun ti o n gbiyanju lati so ni pe, awon osebbo Quraishi mo itumo “Laa ’ilaaha ’illa Allaah” ju ogoro awon musulumi asikoo wa yii lo!

‘Abdullaah: Be ni, eyi ni nnkan ibanuje ti o nsele. Nitore pe, awon alaimokan keferi mo erongba ti Anabi (a.s) ni si gbolohun naa. Erongba naa si ni pe, sise Olohun ni okan sošo pelu ijosin, lilodi si ohunkohun ti won ba tun nbo leyin Olohun ati yiyowo yose kuro ninu iborisa. Sebi nigba ti Anabi (a.s) pa won lasa pe ki won so pe “Laa ’ilaaha ’illa Allaah”, esi ti awon keferi fun Anabi ni Olohun mu wa yii pe: ﴿أَجْعَلِ الْأَلْهَةَ إِلَهًا وَحَدًّا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ﴾ **“Se o fe so gbogbo orisa di Olohun kan sošo ni bi! Dajudaju, eyi je nnkan iyanu.”**

Won si kuku gbagbo pe Olohun nii dari aye. Ti awon alaimokan keferi ba wa mo yen, eemo ni nigba naa lati wa ri enikan ti o n pe ara re ni Musulumi, ti ko si mo ohun ti awon alaimokan keferi mo. Koda, awon kan ti e lero pe, wiwi gbolohun igbagbo lenu nikan ni dandan, laini ni adisoƙan kankan si itumore re. Awon ti won tun loye die ninu won ni awon ti won tun lero pe, itumo “Laa ’ilaaha ’illa Allaah” ni pe, ko si aseda kan, kosi oluranlowo kan, kosi si eni ti n dari aye ayaafi Allaah. Ko wa si oore kan lara awon kan ti won n pe araa won ni elesin ’Islam, ti won si gbe itumo “Laa ’ilaaha ’illa Allaah” gbagi, ni itumo ti awon alaimokan keferi Quraishi mo!

‘Abdu-n-nabii: Sugbon emi ki i dorogun mo Olohun. Mo si gbagbo pe, kosi eni ti n seda, ko si eni ti o n se ije-imu, kosi eni ti o le se ni ni anfaani, be ni ko si eni ti o le fi inira kan ni ayaafi Olohun. Oun nikan sošo ni. Ko ni orogun. Mo si tun n jeri pe Muhammad (a.s) koni ikapa lori anfaani kan ti o le se fun emi araa re tabi inira kan ti o le fi kan emi araa re, ki a to so pe, ‘Alii, Husaen tabi ‘Abdu-l-Qoodir tabi elomiran yoo le se be ni yala fun emi araa won tabi fun elomiran.

Sugbon elesa ni mi. Iyi si n be fun awon eniire lodo Olohun. Mo wa ntore lodo won pe ki won fi iyii won sipe fun mi ni odo Olohun.

‘Abdullaah: Emi yoo fun o lesi pelu ohun ti mo ti so koja. Ohun naa si ni pe, awon ti Ojise Olohun ja logun, awon naa fi ohun ti o fi rinle yii rinle. Won si fi rinle pe,

awon oriṣa ko dari nkankan. ṣugbɔn awon fe ki oriṣa ṣipe fun awon ni oḍo Olohun. Mo si ti mu aayah wa lori iyeṣi siwaju.

‘Abdu-n-nabii: ṣugbɔn nitori awon ti won n bo oriṣa leyin Olohun ni awon aayah yii fi sokale, bawo wa ni e se fe gbe awon anabi ati awon enirere si ipo awon ere oriṣa?

‘Abdullaah: Teletele ni a ti jo fi enu ko pe, awon kan ninu awon ere oriṣa wonyii je oruko awon eniire (musulumi), gege bi o se sele ni asiko anabi Nuuh (a.s.w). Atipe awon keferi ti n bo won ko ni erongba miran tayo ki won le sipe won loḍo Olohun. Nitori pe, won gba pe ipo pataki n be fun awon oriṣa naa loḍo Olohun. Eri eyi si ni oro Olohun ti o so pe:

﴿وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ﴾
“...Atipe awon ti won mu awon enirere ni alafeyinti leyin Olohun, won yoo si maa so pe, awa ko sin won biko se pe ki won le mu wa sunmo Olohun pekipeki...” (Suuratu-z-Zumar; 39:3)

se o wa ri oro re ti o so pe, “bawo wa ni e se fe gbe awon anabi ati awon enirere si ipo awon ere oriṣa?” A o wa so pe, dajudaju, awon keferi ti Olohun ran Anabi si, o n be ninu won awon ti won n bo awon enirere. Awon ni Olohun n so nipa won pe:

﴿أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَ اللَّهِ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا﴾
“Awon wonyen ti won n pe (ti won si n sin leyin Olohun), awon naa n wa akaso lo si oḍo Olohun (nipa sisin Olohun nikan soṣo), ewo ninu won ni o sunmo Olohun juḷo? (Awon enirere ti won n kepe leyin Olohun) won n se agbekele kan ike Olohun, won si nberu iyaa re! Dajudaju, iya Oluwaa re je iya ti won gbodo soṣa fun.”
 (Suuratu-l-‘Isroq’iil; 17:57)

O si tun n be ninu won ti won n kepe Iisa (‘a.s) ati iyaa re. Dajudaju, Olohun so pe: ﴿وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَعْيسَىٰ ابْنُ مَرْيَمَ مَا آنتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمَّيَ الْهَمِينَ مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾
“Ati nigba ti Olohun so pe, iwọ ‘Isaa omọ Moryam! se iwọ ni o so fun awon eniyan pe, e mu emi ati iyaa mi ni olohun meji leyin Olohun...” (Suuratu-l-Moq’idah; 5:116).

O tun n be ninu won awon ti nbo awon molaaike. Olohun so pe: ﴿وَيَوْمَ يُحْشَرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهْتُولَاءِ إِنَّا كَرِهْنَا عِبَادَتَكُمْ﴾
“Ati ni ojo ti (Olohun) yoo ko gbogbo won jo (siwaju Re), leyin naa, (Olohun) yoo wa so fun awon molaaike pe, se eyin ni awon wonyii n sin (leyin-in Mi)?” (Suuratu Saba’; 34:40)

Ronu si awon aayah (ti a ti n muwa) wonyi daadaa. Ninu awon aayah yii ni Olohun ti pe awon ti nbo awon ere oriṣa ni keferi. Olohun tun pe awon ti won nsin awon molaaike, awon anabi ati awon enirere ni keferi. Olohun si gbe gbogbo awon ti n bo nkan miran leyin-in Re si ipo kan naa. Gbogbo won ni Ojise Olohun si gbogun ti lori sisin nkan miran leyin Olohun, ko si ya enikan si oto laarin won.

‘Abdu-n-nabii: Sugbɔn awon keferi n wa anfaani si oḍo awon oriṣa. Emi si gbagbo pe, dajudaju, Olohun nikan soṣo ni o n seni ni anfaani, tii ko inira ba ni, ti O si n dari aye. Mi o si wa iyeṣi lo si oḍo elomiran tayo oḍo Olohun. Alamorii wonyii ko si lowo awon eniire, Sugbɔn mo ndojuko won lati fi won se eni ti yoo sipe mi ni oḍo Olohun.

‘Abdullaah: Oro re ti o so yii se weku oro awon osebo. Eri re ni oro Olohun ti o so pe: ﴿وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعُونَا عِنْدَ اللَّهِ﴾
“Won nsin nkan miran yatọ si Olohun, ni awon nkan ti ko le ko inira ba won, ti ko si le se won ni anfaani. Won yoo si maa so pe, awon wonyi ni oluṣipe wa ni oḍo Olohun...” (Suuratu Yuunus; 10:18)

‘Abdu-n-nabii: Sugbõn emi o sin ẹnikan ayaafi Ọlõhun. Wiwa wõn ni alafeyinti ati didoju adua kọ wõn ki i se ijõsin!

‘Abdullaah: Sugbõn emi naa yoo bi ọ leere ibeere pe, se o gba pe Ọlõhun ẹ e ni ọran-anyan le ọ lori pe ki o ẹ afomọ ijõsin fun Un. Iwọ Ọlõhun ni eyi jẹ lori rẹ. Gege bi o ẹ wa ninu ọrọ Ọlõhun ti o sọ pe: ﴿ وَمَا أُمْرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ ﴾

“Wõn ko si pa wõn laşẹ tayọ pe ki wõn sin Ọlõhun, ti wõn yoo si ẹ afomọ ẹsin fun Un, ti wõn yoo si mọ tonitoni kuro ninu işẹbọ si Ọlõhun...” (Suuratu-l-Bayyinah; 98:5)

‘Abdu-n-nabii: Beęni, Ọlõhun ẹ iyẹn ni ọran-anyan le mi lori.

‘Abdullaah: Mo wa fe ki o ẹ alaye fun mi nkan yii ti Ọlõhun ẹ ni ọran-anyan le ọ lori, iyẹn, şişe afomọ ijõsin fun Ọlõhun nikan şoşo.

‘Abdu-n-nabii: Emi ko gb agbye itum ibeere r yii. Dakun, ẹ alayee rẹ fun mi.

‘Abdullaah: Teṭi gbọ mi, ki n le ẹ alaye naa fun ọ. Ọlõhun sọ pe:

﴿ ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴾ **“E pe Oluwaa yin tirẹletirẹle ati ni ikọkọ (laini la ariwo lọ) Dajudaju, Ọlõhun ko fẹran awõn olukoja ẹnu ala”** (Suuratu-l-‘a-rafõf; 7:55). ẹ ijõsin ti á á ẹ fun Ọlõhun ni adua bayii abi rara?

‘Abdu-n-nabii: Beęni. Ohun gan-an ni ipilẹ ijõsin, gege bi o ti ẹ wa ninu ọrọ Ojişẹ Ọlõhun pe: « الدُّعَاءُ هُوَ الْعِبَادَةُ » **“Adua ni ijõsin”** (Abuu Daa’uud lo gba a wa.)

‘Abdullaah: Ni bayii ti o ti gba pe ijõsin ti a a ẹ fun Ọlõhun ni adua. Leyin naa, ti o wa npe Ọlõhun ni alẹ ati ni ọsan pẹlu ipaya ati agbẹkẹle ninu Ọlõhun pe yoo ba ọ tan eyikeyii bukaata. Leyin naa, lori bukaata yii ti o tun wa n kepe anabi kan, mọlaaika kan tabi ẹnirere kan ti o n be ninuu saare rẹ, nje o o ti dorogun mọ Ọlõhun bi ninu ijõsin yii?

‘Abdu-n-nabii: Beęni. Mo ti mebọ meşin niyẹn. Alaye ti o ẹ yii ri beę, o si ye mi yekeyeke.

‘Abdullaah: Tun gba apeşere miran. Ohun ni pe, ti o ba mọ pe Ọlõhun sọ pe:

﴿ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَخْسِرْ ﴾ **“Nitori naa, kirun fun Oluwaa Re, ki o gún ẹran”** (suuratu-l-Kaothar; 108:2) Ti o ba wa teṭe aşẹ ti Ọlõhun pa ọ yii. Ki o wa pa ẹran, ki o si gun ẹran. ẹ ijõsin ni ẹran ti o pa ati ẹran ti o gún yii jẹ fun Ọlõhun, abi beę kọ?

‘Abdu-n-nabii: Beę ni, ijõsin ni.

‘Abdullaah: Ti o ba wa gún ẹran fun ẹda leyin Ọlõhun, yala o gún fun anabi kan tabi alujõnu kan tabi ẹlomiran, nje o dorogun mọ Ọlõhun ninu ijõsin yii bi?

‘Abdu-n-nabii: Beęni, ẹbọ (idorogun mọ Ọlõhun) ni eyi, laini iyan ninu.

‘Abdullaah: Mo fi adua şişe ati ẹran pipa ẹ apeşere fun ọ nitoripe, adua şişe ni iran ijõsin afenusọ ti o kanpa julọ. Ẹran pipa si ni iran ijõsin afaraşẹ ti o kanpa julọ. Beę si ni ijõsin ko pin sorii mejeeji. Ijõsin gbooro ju iyẹn lọ. Lara nkan ti ijõsin tun ko sinu ni ijejeşẹ şişe, ibura, titọrọ aabo, titọrọ iranlọwọ ati awõn nkan miran. şugbõn, awõn oşẹbọ ti aayah sọkale lori wõn, ẹ wõn nbọ awõn mọlaaika, awõn ẹnirere, orişẹ Laata ati awõn nkan miran bi?

‘Abdu-n-nabii: Beęni, wõn nbo nkan miran.

‘Abdullaah: Ki i kuku ẹ pe sisin ti awõn eniyan nsin wõn yii ninu adua, ẹran pipa, wiwa aabo, wiwa iranlọwọ ati wiwa ọna abayo, ki i ẹ pe, awõn eniyan wõnyi ko gba pe ẹrusin Ọlõhun ni awõn, beę si ni pe, abẹ eto Ọlõhun ni awõn wa, Ọlõhun ni O si

ndari alamoriii awon. Sugbon won npe won ninu adua, ti won si nsa lo ba won nitori iyii won ati isipe ti won fokan si lodoo won. Eyi ni o fojuhan.

‘Abdu-n-nabii: ‘Abdu-l-laah! se iwoto tako isipe ti Anabi (s. ‘a.w) yoo se fun wa ni?

‘Abdullaah: Rara o. Emi ko tako o, emi ko si lodi si i. Anabi - eni ti mo fi babaa mi ati iyaa mi jin – ni olusipe ti won yoo gba isipee re, Mo si n se agbokanle isipee re. Sugbon, Olohun ni O ni gbogbo ipe patapata. Gege bi Olohun (s.w.t) se so pe:

﴿قُلْ لِلَّهِ الشَّقَعَةُ جَمِيعًا﴾ **“So pe: Olohun lo ni gbogbo ipe patapata”** (Suuratu-z-Zumor;

39:44) Ko si le si isipe kan ayaafi leyin ti Olohun ba to yonda, gege bi Olohun

(s.w.t) se so pe: ﴿مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ﴾ **“...Ta ni eni ti o to sipe ni odoo**

Re ayaafi pelu iyonda Re...” (Suuratu-l-Baqorah;2:255) Won ko si ni sipe enikan

ayaafi leyin igba ti Olohun ba to yonda pe ki won sipe fun iru eni be. Olohun so

pe: ﴿وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَى﴾ **“Won ko si ni sipe ayaafi fun eni ti Olohun yonu**

si” Olohun ko si ni yonu si enikan pe ko sipe, ko si ni gba fun eni ti won ba sipe

fun ayaafi ki awon onitoun je olumo Olohun lokan sošo. Eyi wa ni ibamu si oro

Olohun ti o so pe: ﴿وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ﴾

“...Eni ti o ba tun wa esin kan yatso si Islaam, A ko nii gba a lowoo re, onitoun

yoo si wa lara awon eni ofo” (Suuratu aal ‘Imroon; 3:85) Lodiwon igba ti gbogbo ipe

ba ti je ti Olohun ti ko si le sele ayaafi leyin iyonda Re, ti enikeni yala anabi tabi

elomiran ko si le da ipe se fun enikeni ayaafi leyin ti Olohun ba ti yonda fun un lati

sipe fun iru eni be, ti o si tun je pe ko ni yonda pe ki won sipe ayaafi fun awon

olumo Olohun lokan sošo, dajudaju eyi ti fihan pe gbogbo ipe je ti Olohun. Nitori

naa, emi yoo maa toro ipe naa lowo Olohun bayii pe: Olohun! Ma se ipee Re leewo

fun mi. Olohun! Yonda fun Anabi Re pe ki o sipee mi, ati bebee lo.

‘Abdu-n-nabii: A ti fi enu ko pe ko to lati toro nkan lodoo eni ti ko ni ikapa lori re.

Olohun si ti fun Anabi (s. ‘a.w) ni ipe. Pelu pe Olohun ti fun un, o ti tumo si pe o ti

wa ni ikapa Anabi. Nitori naa, o to fun mi ki ntoro ipe ti o n be ni ikapa Anabi lodoo

Anabi. Sise be ko si ni wa nipo idorogun mo Olohun.

‘Abdullaah: Beeni, oro ti o dara ni o so yii, iye ti Olohun ko ba ko ohun ti o fe se

yii fun o. Olohun (s.w.t) so pe: **Nitori** ﴿فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا﴾ **“naa, e ma se ke pe**

enikan pelu Olohun” (Suuratu-l-Jinn; 72:18). Adua ni titoro ipe nigba naa. Olohun lo si

fun Anabi ni eto lati sipe. Bi o se wu ki iru eni ti a fe wa isipee re je, Olohun lo ko o

pe ki o wa ipe si odoo elomiran yatso si odoo Oun Olohun. Olohun kuku tun fun awon

miran ni eto lati sipe yatso si Anabi (s. ‘a.w). O ti rinle pe awon molaika ati awon

omode ti won jade laye siwaju ki won to balaga yoo sipe. Awon ore Olohun naa yoo

sipe. se iwoto yoo so pe, Olohun ti fun won ni eto lati sipe, nitori naa iwoto yoo si maa

toro ipe ni odoo won? Ti o ba fi so be, o ti pada si idi sisin awon enirere ti Olohun

so nipa won ninu tira Re. Ti iwoto ko ba si so be, o ti ja si pe, oro re pe;(Olohun fun

Anabi ni eto lati sipe, nitori naa emi yoo toro re ni odoo Anabi) ti di oro ti ko wole.

‘Abdu-n-nabii: Sugbon emi ko dorogun mo Olohun. Be si ni wiwa awon enirere

ni alafeyinti, ki i se ebọ.

‘Abdullaah: Nje o gba pe Olohun se ebọ leewo ju bi sina se je eewo lo. Atipe

Olohun ki i forijin eni ti o ba sebo ku?

‘Abdu-n-nabii: Beeni, mo gba be. Ohun ti o fojuhan ni ninu oro Olohun ni eyi.

‘Abdullaah: Ni bayii, o sọ pe ẹbọ ti Ọlọhun ẹ ni eewo, iwọ ki i ẹ e. Mo wa fi Ọlọhun bẹ ọ pe ki o ẹ alaye fun mi ẹbọ ti iwọ ki i ẹ, ti iwọ ko si jin si ọfin-in re.

‘Abdu-n-nabii: Ẹbọ ni bibọ awọn ere oriṣa, didoju kọ wọn, titọrọ nkan ni ọdọ wọn ati biberruu wọn.

‘Abdullaah: Ki ni itumọ bibọ oriṣa? ẹ o lero pe awọn keferi Quraish ni adisọkan pe awọn igi ati okuta ti awọn nbọ le dẹdaa, ki o tun ẹje ẹmu, abi pe wọn le dari igbesi aye ẹni ti o npe wọn?! Wọn o ni iru adisọkan yẹn gẹgẹ bi mo ti sọ fun ọ.

‘Abdu-n-nabii: Emi naa ko ni iyẹn ladisọkan. Bi ko ẹ pe, ẹni ti nd’aju kọ igi, okuta, oju oori tabi nkan miran, ti o npe e, ti o si nperan fun un, pelu erongba pe, ki wọn le gbe oun sunmọ Ọlọhun, ki Ọlọhun si fi alubarika wọn daabo bo oun. Eyi ni ohun ti mo gba lero pelu ẹbọ ẹṣe (tabi oriṣa bibọ).

‘Abdullaah: Ododo lo sọ, Sugbọn eyi ni ohun ti ẹ nṣe nidi igi ati awọn nkan ti ẹ mọ si orii saare ati awọn nkan miran (ti ẹ nbọ). Bakan naa, o tun sọ pe, ẹbọ ni bibọ ere oriṣa. ẹ ohun ti o gbalero ni pe, ọwọ ẹni ti o ba ẹ yẹn nikan ẹ ni o ẹbọ? Ẹni ti o ba wa awọn ẹnirere ni alafeyinti ti yoo maa kepe, ko tii ẹbọ si Ọlọhun, ẹ ohun ti o gbalero niyẹn?

‘Abdu-n-nabii: Bẹ ẹni, ohun ti mo gbalero niyẹn.

‘Abdullaah: Nigba ti ọrọ wa ri bayii, ihà wo lo kọ si ọgọrọ aayah ti Ọlọhun Ọba ti ẹ mimu awọn anabi, awọn ẹnirere ati awọn mọlaaika ati awọn miran ni alafeyinti ti eniyan yoo maa gbarale leyin Ọlọhun? Ti Ọlọhun si pe ẹni ti o ba mu wọn ni alafeyinti ni keferi. Mo ti sọ eyi siwaju fun ọ pelu ẹri ti o tókasi i bẹ.

‘Abdu-n-nabii: ẹgbọn ki i ẹ nitori pe wọn mu awọn mọlaaika ati awọn anabi ni alafeyinti leyin Ọlọhun ni Ọlọhun fi pe wọn ni keferi. Wọn di keferi nitoripe wọn sọ awọn mọlaaika di ọmọbinrin Ọlọhun, ti wọn si tun sọ Mọsiih (‘Iisa) di ọmọ Ọlọhun. Awa ko si pe ‘Abdu-l-Qoḍdir ni ọmọ Ọlọhun. Bẹ ẹni a ko pe Zainab ni ọmọbinrin Ọlọhun.

‘Abdullaah: Wo o, ẹṣe afiti ọmọ si Ọlọhun nikan ti sọ ni di keferi. Ọlọhun (s.w.t) sọ pe: ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَكِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝﴾ **“Sọ pe: Oun Ọlọhun Ọkan ṣoṣo ni. Ọlọhun ọba aronukan. Ko bimọ, wọn ko si bi i.”** (Suuratu-l-‘Ikhlās; 112:1-3)

Ẹni ti o ba tako eyi ti di keferi, koda bi ko tako aayah ti o pari suura yii. Ọlọhun tun sọ pe: ﴿مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَدَّهِ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ﴾ **“Ọlọhun ko mu ẹnikan lẹmọ, ko si si ọlọhun miran pelu re. Bi oba je bẹ ẹni, ọlọhun kọkan ko ba ti mu ohun ti o da lo (si aaye tire), apa kan ko ba si bori apa keji”** (Suuratu-l-Mu’minun; 23:91)

Ọlọhun (s.w.t) ti ya ọna meji ti wọn gba di keferi si ọtoṣo ninu awọn aayah yẹn. Ohun ti o tun n tọka si iyẹn ni pe, awọn ti wọn di keferi nipase pipe oriṣa Laata ni Ọlọhun, pelu bi o ẹ je pe, ẹnire ni Laata, wọn ko pe e ni ọmọ Ọlọhun. Awọn ti wọn si di keferi nipase bibọ awọn alujonnu, wọn ko pe awọn alujonnu ni ọmọ Ọlọhun. Bakan naa, awọn ile ẹko ofin ẹsin merererin “mọdhaahib arba” ni abẹ “idajo ẹniti o fi ẹsin Islaam silẹ”, wọn fi rinle pe ẹni ti o ba pe ẹnikan ni ọmọ Ọlọhun ti jade kuro ninu ẹsin. Wọn ti ya mejeeji sotoṣo, (ti ọkọkan si daduro gẹgẹbi ohun ti o le sọ Musulumi di keferi).

‘Abdu-n-nabii: ẹgbọn Ọlọhun (ﷺ) sọ pe: ﴿أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَأَخْوَفُ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ﴾ **“Kiyesi i! Dajudaju, awọn ọre Ọlọhun, ko si ipaya fun wọn, wọn ko si ni banuje.”**

(Suuratu Yuunus; 10:62)

‘Abdullaah: Awa gba pe ododo ni. A si fi nsoro so, şugbon a ko nii josin fun won. Ko si ohun ti awa lodi si ti o tayọ jijosin fun won pelu Olọhun ati sisọ won di orogun Olọhun. Bi beę kọ, ọwọ ohun ti o je dandan le ọ lori ni pe, ninifeę won, titẹle won (nibi ohun ti ko ba ti yapa si aşe esin), ati fifi iyi ti Olọhun fun won rinle. Ko wa si eni ti o tako iyi awon ore Olọhun ti o tayọ awon onibidia. Iwontun-wonsi laarin abala meji si ni esin Olọhun wa. Ona-otito kan ni laarin isina meji. Ododo kan ni laarin irọ meji.

‘Abdu-n-nabii: Awon ti Olọhun so Al-Quraan nipa won (ti won je keferi), won ko gba pe Olọhun nikan ni O too josin fun. Won si pe Ojise Olọhun ni opuro. Won tako ajinde. Won pe Al-Quraan nirọ. Won a si maa pidan. (Sugbon) awa n se “Laa ’ilaaha ’illa Allaah”. A si gba Ojise Olọhun lojise. A gba Al-Quraan gbọ lododo. A gba ajinde gbọ. A nkirun, a si n gbaawe. Bawo wa ni o se fe fi wa jo won, ti a jo wa wa ni ipo kan naa?

‘Abdullaah: Şugbon (şe o mo pe,) ko si iyapa enu ni ọdọ awon onimimo esin patapata pe, keferi ti o ti jade kuro ninu esin ni won pe eni ti o ba gba Anabi gbọ nibi kan, ti o si tako o nibo miran. Beę naa ni won pe eniti o ba gba abala kan gbọ ninu Al-Quraan, ti o si tako abala miiran. Oro eni beę si da bii, oro eni ti o gba Olọhun ni okan soşo, şugbon ti o tako irun kiki. Tabi ti o mo Olọhun ni okan soşo, ti o si n kirun, şugbon ti o so pe Zakat ki i şe oran-anyan. Tabi o tile gba gbogbo eyi gbọ, o si fi rinle, şugbon o tako aawe Romododon. Tabi o fi gbogbo eyi rinle, şugbon o lodi si şise işe hajj. Loju aye Ojise Olọhun nigba ti awon eniyan kan ko gbafa to bi o şe to ati bi o şe ye fun işe hajj şise, ni Olọhun fi so aayah kalẹ nitori won pe: ﴿وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيْلًا وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِيْنَ﴾ **“Olọhun lo şe şise abewo si Ile naa (Kaaba) ni dandan lori awon eniyan ti won ba ni ikapa lorii bi won yoo şe debẹ. Eni ti o ba wa di keferi (nipase lilodi si şise abewo sibe), dajudaju, Olọhun ni oro ju gbogbo eda lo.”** (Suuratu ’Aali ’Imron; 3:97)

Pelu apanupo awon onimimo esin ni eni ti o ba tako ajinde ti di keferi. Nitori iyen, ni Olọhun fi la a mole ninu tira Re pe ojulowo keferi ni eniti o ba gba abala kan ninu Al-Quraan gbọ, ti o si tako abala yooku. Aşe ti Olọhun pa wa ni pe, odidi esin ni ki a gbamu. Eniti o ba şekan dakan si ti di alaigbagbo. Nje iwọ gba pe, keferi ni eniti o ba gba abala kan Al-Quraan gbọ, ti o si tako abala yooku?

‘Abdu-n-nabii: Beę ni, mo fi iyen rinle beę. Ohun ti o fojuhan ninu Al-Quraan alapon-onle ni.

‘Abdullaah: Ti iwọ ba gba pe eniti o ba gba Ojise Olọhun gbọ ni ododo nibi kinikan, ti o si wa tako jije oran-anyan irun kiki, tabi ti onitoun tile fi gbogbo re rinle ayaafi ajinde, o ti di keferi ti yio so dukia ati ejeę re di eto lati ta silẹ, Al-Quraan si ti so beę gegebi mo ti so niwaju. O tun di dandan fun ọ lati mo pe, mimo Olọhun lukan soşo ni ohun ti Anabi mu wa ti o tobi ju ni oran-anyan. O tobi ju irun kiki, zakat yiyo ati hajj şise lo. Bawo ni o şe fe ri nigba naa, ti omoniyan ba di keferi nipase titako kinikan ninu awon nkan wonyi koda ki o maa şe awon nkan yooku ti Anabi mu wa, ti onitoun ko wa ni di keferi nipase titako mimo Olọhun lukan soşo eyi ti o je esin fun gbogbo awon ojise Olọhun! Subhaana-Ilaah! Ki lo je kayeefi to iru aimokan yii! Bakan naa, tun woye si awon saabe Ojise Olọhun nigba ti won gbe ogun dide si iran Haniifah ni iluu Yamaamoh. Awon iran yii kuku ti gba

Islaam l'owo Anabi. W'on ni igbagbo si gbolohun "Laa 'ilaaha 'illa Allaah, Muhammod rosulullaah". W'on nperun, w'on si nkirun.

'Abdu-n-nabii: Sugbon w'on gba pe an'obi ni Musailimoh. Awa si nso pe, ko si anabi kan leyin Muhammod .

'Abdu-l-laah: Sugbon eyin naa n gbe 'Alii (ﷺ) tabi 'Abdu-l-Qo'odir tabi elomiran yat'o si awon mejeeji ninu awon anabi tabi awon m'olaaika si ipo o'ba alase sanmo ati ile. Ti gbigbe enikan si ipo Anabi ba so ni di keferi ti dukia ati e'je'e re si di eto lati gba, ti gbolohun shahaadaa re mejeeji ati irun-un re ko si le se e ni anfaani, nigba naa, eniti o ba gbe eda kan si ipo Olohun ni o leto julio si didi keferi. Bakan naa, awon ti 'Alii (ﷺ) fi ina jo pa, gbogbo w'on ni w'on ni awon nse Islaam. Awon eniyan Alii ni awon eniyan naa. W'on si ko ek'o esin lati odo awon saabe. sugbon w'on ni adiso'kan kan si 'Alii, iru eyi ti eyin naa ni si 'Abdu-l-Qo'odir, Ahm'oda Tijaani, ati elomiran. Ki wa ni o mu awon saabe panu po lori w'on pe w'on ti di keferi, ti w'on si pa w'on nitori re? Abi o lero pe awon saabe yoo pe awon Musulumi ni keferi ni?! Abi o lero pe nini adiso'kan si As-Seyyid ati iruu re miran, ko le ko inira ba ni, nigba ti nini adiso'kan odi si 'Alii ba n so ni di keferi? Ewe, w'on tun so pe, ti w'on ko ba diidi pe awon eni akoko ni keferi tay'o fun wi pe w'on sebo, w'on pe Ojise niro, w'on tako ojo ajinde ati awon nkan miran lapapo, ki wa ni itumo abala ek'o ti oko'okan awon modhhab mu wa ninu tira w'on, ti w'on pe ni "ek'o nipa eni ti o komo". **"Murtadd"** akomo ni Musulumi ti o di keferi leyin ti o ti gba Islaam. Awon onimomo mu oniran-anran nkan wa lab'e oro yii, ti iran ko'okan si nmu eniti o ba se'e si jade kuro ninu agbo Islaam. W'on so oro naa debi awon nkan ti o fuye loju eni ti o nse e, ge'e bi gbolohun ti Olohun binu si, ti eniyan so jade lenu lasan sugbon lai rinle sinu okan-an re bee. Tabi o so o niti awada ati aw'ewa. Bee naa ni awon ti Olohun so nipa w'on pe: ﴿قُلْ يَا آللهُ وَاٰلِهٖٓ وَاَرْسُوْلِهٖ كَسْتُمْ نَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿١٥﴾ لَا تَعْتَدُوْا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ اٰمٰنِكُمْ ﴿١٦﴾ **"So pe: se Olohun ati awon aayaa Re ati Ojise Re ni e fi nse yeye? E ma se mu awawi wa, e ti di keferi leyin igbagbo yin"** (Suuratu-t-Taobah; 9:65-66) Awon ti Olohun pe ni keferi yii je ara awon ti nbe pelu Anabi ni oju ogun Tabuuk. Gbolohun kan ni w'on ni w'on so niti awada (ti w'on si di keferi nipase'e re).

W'on si tun so Bakan naa: Itan ti Olohun so nipa awon omo 'Isro'o'uil, ti ohun ti gbigba Islaam w'on, imo'o w'on ati daadaa w'on, w'on so fun anabi Muusa pe:

﴿اَجْعَلْ لَنَا اِلٰهًا﴾ **"...Se olohun kan fun wa..."** (suuratu-l-'ar'of; 7:138). **Ati oro awon kan ninu awon sohaaba Anabi , ti w'on so pe: "se nkan ti o ni awon nkan ti o se e fi nkan ko si lara fun wa" Anabi si fi Olohun bura fun w'on pe, oro ti w'on so yii jo iru oro ti awon omo 'Isro'o'uil so fun anabi Muusa ('a.s): ﴿اَجْعَلْ لَنَا اِلٰهًا كَمَا هُمْ اِلٰهَةٌ﴾ **"...Se olohun kan fun wa ge'e bi awon naa se ni awon olohun..."****

'Abdu-n-nabii: Sugbon awon omo 'Isro'o'uil ati awon ti w'on bi Anabi leere pe ko ba awon naa wa nkan ti o se e fi nkan ko, ko di keferi nipase' sis'o be'e.

'Abdullaah: Esi ni pe, awon omo 'Isro'o'uil ati awon ti w'on bi Anabi leere ibeere ko se ise to o. Ti w'on ba se ise to o ni w'on ko ba di keferi. Awon ti Anabi si ko fun (nigba ti w'on beere ibeere naa), w'on ko ba di keferi ti o ba je pe w'on kuna lati mu ase Anabi se (ﷺ) leyin ti o ko fun w'on.

‘Abdu-n-nabii: Şugboŋ iruju kan miiran n be ni oḍoḍ mi. Ohun naa si ni itan ‘Usaamoh omo Zaid (ﷺ) nigba ti o pa eni ti o wi gbolohun “Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah” ati bi Anabi še lodi si nnkan ti o še naa, ti o si n so pe (ﷺ):

«يَا أَسَامَةَ: أَقَاتِلْهُمْ بَعْدَمَا قَاتَلَ اللَّهُ إِلَهُ الْإِلَهِ» **‘Usaamoh! O pa a leyin ti o wi gbolohun Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah?’** (Bukhaari ni o gba a wa)

Beę naa ni oḍoḍ Anabi (ﷺ) ti o so pe: «أَمَرْتُ أَنْ أَقَاتِلَ النَّاسَ حَتَّى يَقُولُوا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» **“A pa mi laşe pe ki n maa gbogun ti awon (alaigbagbo) eniyan titi di igba ti won yoo fi maa so pe Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah”** (Muslim lo gba a wa). Bawo ni mo şe fe şe idapo laarin ohun ti o so ati awon hadiith mejeeji yii? Dakun to mi soṇa, Olohun (ﷺ) yoo to e soṇa.

‘Abdullaah: Lara nkan ti a mo ni pe Anabi (ﷺ) gbogun ti awon yehuudi, o si ko won lewu. Won si n wi Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah. Awon saabe re naa si gbogun ti awon iran Haniifah. Awon naa si n wi Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah, Muhammod rosuulu-l-laah (ﷺ). Won si n kirun. Beę naa ni awon ti ‘Alii (r.‘a) jo nina. Iwo naa si fi rinle pe, eni ti o ba tako ajinde ti di keferi, ejeę re si ti di eto, koda ko maa wi gbolohun Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah lewu. O si tun gba pe, eni ti o ba tako okan ninu origun esin ti di keferi. A yoo si pa a, koda ki o maa wi gbolohun naa. Ti gbolohun yii ko ba şe e ni anfaani nigba ti o ba lodi si okan ninu awon afosiwewe esin Islaam, bawo ni gbolohun naa yoo şe wa şe e ni anfaani, nigba ti o ba lodi si imolohun lokan sošo (taohiid), eyi ti o je ipile ati ori esin awon ojişe Olohun (ﷺ)?! Boya o o gbo agboye awon hadiith wonyen ni. şe o ri hadiith Usaamoh: Usaamoh pa okunrin kan ti o n fi enu lasan so pe elesin ‘Islaam ni oun. ‘Usaamoh si lero pe ko si nnkan ti o mu okunrin yii so beę ti o tayo pe eru emi ati dukia re ni o n ba a. Ti eniyan ba ti wa fi Islaam han, o ti di oran-anyan ki a kora ro fun un titi di igba ti ohun ti o ba yatoto si iyen ba to fojuhan lati oḍoḍ re. Olohun (ﷺ) so pe:

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَيَسَّرُوا» **“Mo pe eyin ti e gbogbo! Nigba ti e ba njagun si oju-ona Olohun (ﷺ), ki e maa şe iwadi daadaa”** (Suuratu-n-Nisaa’; 4:94)

Aayah yii ntoka si pe oran-anyan ni ki a kora ro fun eni ti a ba pade ti o je ajoji si wa. Ti nkan miran ti o yatoto si Islaam ba wa ti oḍoḍ re şewa , igba yen ni oḍoḍ re to le jemọ pipa. Ti o ba je pe a ko ni pa a ti o ba ti wi gbolohun Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah, ko wa si iwulo kankan fun şişe iwadi finnifinni nipa re niyen. Bayii naa ni hadiith keji, itumoh re naa ni ohun ti a so yii, pe, o ti di oran-anyan fun wa lati kora ro fun eni ti o ba fi taohiid (imo Olohun lokan sošo) ati Islaam han ayafi igba ti ohun ti o n ba a je ba to ti oḍoḍ re şewa. Eri eyi ni pe, Ojişe Olohun (ﷺ) ti o so pe “O pa a leyin ti o wi Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah?” Ti o si tun so pe: “Won pa mi laşe pe ki n maa gbogun ti awon (keferi) eniyan titi di igba ti won ba to so pe Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah” Oun ti o so beę naa ni o tun so nipa awon khawaarij (awon ti won ya kuro labe aşe khaliifa Musulumi) pe: «أَيْنَمَا نَقِيتُمُوهُمْ فَاقْتُلُوهُمْ» **“Ibikibi ti e ba ti padee won ni ki e ti pa won”** (Bukhaari lo gba a wa) Ti o si je pe awon khawaarij yii po ni sise ijosin ati şişe gbolohun Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah, koda awon saabe tun maa n foju kekere wo ijosin won nigba ti won ba ri işowo şesin awon khawaarij bi o tun şe po to. Awon wonyi kuku ko imo esin ni oḍo awon saabe. Gbolohun Laa ‘ilaaha ‘illa Allaah ko ko fun won lati ma pa won. Pipoh ijosin-in won ko ran won lowo. Pipe ti won n pe Islaam ni esin won ko la won kuro lowo pipa nigba ti ohun ti o yapa si şeria Islaam ti owo won şe.

'Abdu-n-nabii: Kinni o fẹ ri sọ si ohun ti o rinlẹ lati ọdọ Anabi (ﷺ) pe, lojọ alukiyaamọ awọn eniyan yoo wa lọ si ọdọ Adam, leyin naa Nuuh, leyin naa 'Ibroṣhiim, leyin naa Muusa, leyin naa 'Iisa. Gbogbo wọn ni wọn yoo si maa mu awọn awawi wa ti wọn ko fi le ba wọn ri ọna abayọ si işoroo wọn. Wọn yoo wa lọ ba Anabi (ﷺ). Eyi ni o ntọka si pe wiwa si ọdọ ẹlomiran leyin Ọlọhun ki i şe ẹbọ.

'Abdullaah: O ti doju ọrọ ti a nsọ pọ mọ araa wọn. A ko tako wiwa aranşe lọ si ọdọ alaaye ti o n bẹ ni ọdọ wa lori ohun ti o ni ikapa le lori. Ko laifi, ko si latako, geḡe bi Ọlọhun (ﷺ) se sọ pe: ﴿فَاسْتَعِذْ بِالَّذِي مِنْ شِعْبِ عَلَيْهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ﴾ **“Eni ti o jẹ iran-an rẹ ba ke si i fun iranlọwọ lori ọta rẹ”** (Suuratu-l-Qasas; 28:15). Geḡe bẹ naa ni ki eniyan wa iranlọwọ pẹlu awọn eniyan-an rẹ ni oju ogun ati ni awọn aaye miran ninu awọn nkan ti wọn ti ni ikapa le lori. Awa lodi si wiwa aranşe ni ti ijọsin eyi ti ẹ nşe nidii saare awọn ẹni Ọlọhun, a si lodi si fifi wọn wa aranşe leyin-in wọn lori awọn nkan ti ko si ẹni ti o ni ikapa lorii rẹ ayafi Ọlọhun. Lojọ alukiyaamọ, awọn eniyan yoo wa aranşe lọ si ọdọ awọn anabi Ọlọhun. Wọn fẹ ki wọn ba wọn bẹ Ọlọhun pe ki Ọlọhun şe işiro awọn eniyan, ki awọn ọmọ alujonna fi le sinmi, ki wọn si fi kuro ninu iduro ibanujẹ ojo naa. Eyi tọ bẹ laye ati lorum pe ki o lọ ba ẹnirere kan, ki o joko ti i, ki o wa maa gbọ ohun-un rẹ, ki o si maa sọ fun un pe, ba mi bẹ Ọlọhun. Bayii geḡe ni awọn saabe şe maa nsọ pe ki Ojişe Ọlọhun ba awọn toro nkan ni ọdọ Ọlọhun nigba ti o n bẹ laye. Sugbọn leyin iku Anabi (ﷺ), wọn ko dan iruu rẹ wo mọ fun un, wọn o si jẹ şe bẹ. Wọn lodi si lilọ si idii saare Anabi lati toro nkan bẹ ọdọ rẹ. Koda, nşe ni awọn aşıwaju rere fun wa kọ fun ẹnike ni lati pe Ọlọhun nidii saare.

'Abdu-n-nabii: Ki ni o fẹ sọ si itan anabi 'Ibroṣhiim (ﷺ) nigba ti wọn ju u sinu ina, ti mọlaaika Jibriil (ﷺ) fi wa padee rẹ lati inu afeḡe. O si sọ fun anabi Ibroṣhiim pe, şe o ni bukaata kan ti o feḡ gbọ? Anabi 'Ibroṣhiim (ﷺ) wa fesi pe, ti o ba jẹ pe si ọdọ rẹ, rara. Ti o ba jẹ pe wiwa aranşe pẹlu Jibriil ba jẹ ẹbọ (idorogun mọ Ọlọhun), Jibriil ko ni gbe e siwaju Ibroṣhiim?

'Abdu-l-laah: Iru iruju alakọkọ naa tun ni yii. Egbawa ọrọ yii ko tilẹ feḡkan ni alaafia (ko feşe rinlẹ). Ti a ba tilẹ wa gba pe egbawa yii feşe rinlẹ, ohun ti Jibriil ni ikapa le lori ni o gbe siwaju anabi 'Ibroṣhiim (ﷺ) lati fi şe e ni anfaani. şe bi Ọlọhun royin Jibriil bayii pe: ﴿عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى﴾ **“Eni ti o le koko ni agbara ni o kọ o (Anabi ni al-Quraan)”** (Suuratu-Najin; 53:5). Ti o ba jẹ pe Ọlọhun (ﷺ) yonnda fun mọlaaika Jibriil lati ko ina ti wọn ju anabi Ibroṣhiim sinu rẹ ati gbogbo nkan ti nbẹ ni ayika-a rẹ nilẹ, ki o paleḡ rẹ mọ nilẹ, ki o si lọ ju gbogbo rẹ nu si ibuyọ tabi ibuwọ oorun aye, ko le da a lagara. Nşe ni ọrọ yii da bi igba ti ọkunrin olowo kan ba gbe ọrọ siwaju ẹni ti o feḡ ranlọwọ, ti o wa n sọ fun un pe: “Şe ki nya o ni owo ki o fi gbọ bukaata rẹ?”, ti ẹni yii wa kọ, ti o si şe suuru titi di igba ti Ọlọhun fi wa rọ o loru, ti ẹnikan ko ni le şe iregun le e lori lori rẹ. Bawo wa ni eleyii şe wa jọ wiwa aranşe niti ijọsin ati ẹbọ işe eyi ti o n şe nisinsinyi?! Iwo ọmọ iyaa mi! Mo fẹ ki o mọ pe awọn ẹni akọkọ ti Ọlọhun (ﷺ) ran Anabi (ﷺ) si, wọn fuyẹ ni ẹbọ işe ju awọn eniyan ode oni lọ, fun awọn idi meḡa:

Ekini: Awọn ẹni akọkọ ki i dorogun pọ mọ Ọlọhun ayaafi ni asiko idẹkun. Sugbọn ni asiko inira wọn maa nşe afomọ ẹsin fun Un. Eyi wa ni ibamu si ọrọ Ọlọhun (ﷺ) ti o sọ pe: ﴿فَإِذَا رَكِبُوا فِي السَّمَاءِ دَعَا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْأَرْضِ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ﴾ **'Nitori**

naa, nigba ti wọn ba wọ ọkọ oju omi, wọn yoo maa ke pe Ọlọhun (1), ni ẹni ti wọn yoo maa ẹ afomọ ẹsin fun Un, sugbọn nigba ti O (Ọlọhun) ko wọn yọ si orile, igba naa ni wọn yoo maa wa orogun fun Un.” (Suuratu-1-‘ankaboot; 29:65)

Ati ọrọ Ọlọhun (ﷻ) ti o sọ pe:

﴿وَإِذَا غَشِيَهُمْ مَوَاجٌ كَالظَّلِيلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الدِّيرِ فَاتَمَّ بِهَمَّ إِلَى الدِّيرِ فَمِنْهُمْ مُقْتَصِدٌ وَمَا يَجْحَدُونَ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْأَكْثَرُ الْكَافِرُونَ﴾

“Nigba ti iji odo ba bo wọn daru gege bi iji ẹsújò, wọn yoo maa ke pe Ọlọhun ti wọn yoo si maa ẹ afomọ ẹsin (adua) fun Un, sugbọn nigba ti O (Ọlọhun) ko wọn yọ si orile, (ni ẹ o ba ri) onidogba-n-dogba ninuu wọn (ni yoo tun maa ke pe Ọlọhun nikan soso, ti awọn yooku yoo si maa pe nnkan miran leyin Ọlọhun). Ko wa si ẹni ti yoo tako awọn amii Wa ayaafi onijànbá alaimoore” (Suuratu-s-Lukman; 31:32).

Şe o ri awọn oşẹbọ, awọn ti Anabi gbogun ti, wọn npe Ọlọhun wọn si tun n pe nkan miran lasiko idẹkun. Şugbọn wọn ki i ke pe ẹnikan ayaafi Ọlọhun ni asiko inira. Wọn yoo gbagbe awọn orişa wọn ti wọn sọ di asiwaju. Ni ti awọn oşẹbọ ode oni ẹwe, wọn maa n pe ẹlomiran leyin Ọlọhun lasiko idẹkun ati lasiko inira. Ti ile ba fun mọ ọkan ninuu wọn yoo sọ pe: Ojise Ọlọhun o! Husaeni o! (Ahmọda Tijaani o!. Niyaasi o! Ati beẹbeẹ lo) Şugbọn nibo ni ẹni ti o gbọ agbọye nkan wonyi wa?

Ikeji: Awọn ẹni akọkọ maa n pe awọn eniyan kan mọ Ọlọhun ni awọn eniyan ti wọn lero pe ẹni Ọlọhun ni wọn, awọn bii anabi, ọrẹ Ọlọhun mọlaaika. Tabi, o wa kere tan patapata, ki wọn ke pe okuta tabi igi, ti o n tele aşe Ọlọhun ti ki i si yapa re. Awọn oşẹbọ ode oni, awọn nke pe awọn eniyan kan mọ Ọlọhun, awọn eniyan ti o buru julọ ninu awọn eniyan. Ẹni ti o ni igbagbọ ninu ẹnirere ati ohun ti ki i yapa aşe Ọlọhun, jije alaimoore iru ẹni yii si fuyẹ ju ti ẹni ti o ni igbagbọ si omọ ẹda eniyan kan ti o jẹ ẹni buruku ati obilejẹ, ti ẹni ti o n pe e naa si foju araa re ri işe buruku ati işe obilejẹ iru ẹni beẹ.

Ikeeta: Dajudaju, apapọ awọn oşẹbọ asiko Anọbi nşe ẹbọ ni abala aimu Ọlọhun ni ọkan soşo ni ẹni ti ijosin to si (taoḥiid ’uluhiyyah). Wọn ki i ba Ọlọhun wa orogun ni abala mimu Ọlọhun ni ọkan soşo ni ẹni ti O da ẹda ti O si n re ẹda (taoḥiid rubuubiyyah). Ni iyapa si işowọ şebọ awọn tode oni. Bi wọn ti n fi gbogbo ọna şebọ si Ọlọhun nibi kikuna lati josin fun Ọlọhun nikan soşo (taoḥiid ’uluhiyyah), beẹ naa ni wọn tun n fi gbogbo ọna ba Ọlọhun wa orogun nibi wiwa oore ati aabo lo si ọdọ oluwa miran leyin Ọlọhun Aşeda. Fun apeere, wọn ti sọ ‘adamọ’ di ohun ti ndari aye nibi didi alaaye, didi oku, ati beẹbeẹ lo. Boya ki npari ọrọ mi pẹlu alaye nla kan ti iwọ yoo gbọye lati ara ohun ti o ti rekoja ninu ọrọ wa; ohun naa si ni pe, ko si iyapa ẹnu pe taoḥiid gbọdọ jẹ adisọkan, ọrọ afenusọ ati işe afaraşe. Ti ọkan ba fi le fori şanpon ninu awọn meşeeta wonyii, omọniyan ko nii jẹ Musulumi mọ. Ti omọniyan ba mọ taoḥiid, Şugbọn ti ko fi işişe şe, keferi olorikunkun bii Fir’aon ati ’Ibliis ni onitoun. Ogooro awọn eniyan ni wọn maa nşe aşışe kan, ti wọn yoo si maa sọ pe, ododo ni eyi, şugbọn a ko tii le şe e. Atipe a ko le gbe ododo yii de iluu wa, a ko si le gbe de ọdọ awọn eniyan-an wa. Wọn yoo si tun sọ pe, a gbọdọ ba awọn eniyan wa fowosowọ pọ, ki a si de ẹ fun wọn, lati fi şora fun aburu ti wọn le fi kan wa. Iru mekunnu yii ko mọ pe, eyi ti o poju ninu awọn aşıwaju awọn keferi ni wọn mọ ododo, şugbọn ti o jẹ pe wọn gbe e ju silẹ nitori awọn awawi kan ti wọn mu wa. Gege bi Ọlọhun (ﷻ) şe sọ pe:

﴿أَشْرَوْا بِعَايَةِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ **“Wõn ta awõn aayah Olohun (ﷺ) ni owo pòoku, ni wõn ba şeri kuro ni oju ona Olohun. Dajudaju, ohun ti wõn şe nise buru”** (Suuratu-t-Taobah; 9:9) Eni ti o ba fi taohiid şişe se ni ti oju aye, şugbõn ti ko ni agbõye işe yii, ti ko şe işe naa ni to kantara, munaafiki ni. Iyaa re yoo si buru ju iya ojulowo alaigbagbo lo. Eyi wa ni ibamu si oro Olohun (ﷺ) ti o so pe: ﴿إِنَّ الْكُفْرِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ﴾ **“Dajudaju, awõn munaafiki yoo maa be ninu isale koto ina,”** (Suuratu-n-Nisaa’; 4:145) Oro yii yoo han si o kedere nigba ti o ba woye si oro enu awõn eniyan. Iwo yoo ri eni ti o mo ododo tan ti ko si mu un lo, nitori pe, o n beru ki oore aye oun ma baa pedin, gege bi o şe şeşe si Qoõruun. Nitori ki iyi elomiran ma baa pedin ni ko fi tele ododo, gege bi o şe şeşe si Haamaan. Elomiran yoo si maa beru ki ijõba oun ma baa bo mo oun lowo ni ko fi ni tele ododo ti o fojuhan si i, gege bi o şe şeşe si Fir’aon. Iwo yoo si ri eni ti o nsin Olohun niti oju aye, ti ko de inu okan-an re, gege bi oro awõn munaafiki. Ti o ba wa bi i leere nipa adisokan-an re lori ohun ti o n şe, ni ko ba ni mo ohun ti yoo so. Şugbõn o wa di owõõ re pe ki o gbõ agbõye aayah meji yii ye:

Aaya kiini: Eyi ti o şiwaju ninu oro wa, ohun naa si ni oro Olohun (ﷺ) ti o so pe: ﴿لَا تَعْتَدُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ﴾ **“E ma şe mu awawi wa, e ti di keferi leyin igbagbo yin”** Ti o ba mo pe awõn kan lara awõn ti wõn wa pelu Ojişe Olohun (ﷺ) ni oju ogun ti wõn ja ni ile Room, wõn pada di keferi nitori oro kan ti wõn so niti awada ati awewa. Ti o ba mo be, iwo yoo mo pe, oro eni ti o ba so oro ti o n so ni di keferi tabi ti o se işe ti o n so ni di keferi niti biberu adinku dukia, iyi tabi lati fi tan awõn eniyan je, lewu ju ti eni ti o şe beşe lo niti awada. Adehun şaitõõn lo ko le wõn lori pe: ﴿السَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ﴾ **“Eşu yoo maa fi oşi deru ba yin, yoo si maa pa yin laşe aburu...”** (Suuratu-l-Baqrah; 2:268) Iru eni yen si ti beru eşu. Iruu wõn si ni Olohun (ﷺ) so nipa wõn pe: ﴿إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أَوْلِيَاءَهُ﴾ **“Nkan ti o fa iyen fun yin (ti e fi n beru adehun eşu) ni (pe) eşu nderu ba awõn eni re (ni)...”** Eni ti o n beru eşu yii kuna lati gba adehun Olohun ni ododo, ti Olohun si nşe adehun fun wa pe: ﴿وَاللَّهُ يَعِدُكُم مَّغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا﴾ **“Olohun (ﷺ) si nşe adehun aforijin ati ajulo ola fun yin (ti e ba fi le tele ododo)”** Iru eni ti o nberu eşu yii, ko beru ileri iya Olohun. Olohun (ﷺ) si ti pa a laşe pe: ﴿فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ﴾ **“Nitori naa, e ko gbõõ beru wõn, Emi (Olohun nikan soşo) ni ki e beru”** Eni ti işeşi yii (nibi biberu adehun eşu) ba n be fun, şe lara awõn eni eşu ni yoo wa ni tabi lara awõn eni Olohun (ﷺ)?!

Aayah Keji: Oro Olohun (ﷺ) ti o so pe: ﴿مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ﴾ **“Eni ti o ba şe aigbagbo si Olohun leyin ’iimaanii re (ti di keferi), ayaafi eni ti wõn ba je nipa (so oro aigbagbo), şugbõn ti okan-an re bale pelu igbagbo. şugbõn awõn ti wõn ba finufido so oro (tabi se işe) aigbagbo jade lenu (leyin ti wõn ti ni igbagbo) wõn yoo ri ibinu Olohun (ﷺ), iya ti o tobi si ni yoo je wõn”** (Suuratu-n-Nahl; 16:106) Olohun ko yo enikan silẽ ninu awõn wõnyi ayaafi eni ti wõn je nipa lati so oro tabi se işe ti o n so ni di keferi, şugbõn ti okan-an re koye kuro ninu igbagbo. Şugbõn eni ti o şe ohun ti o n so ni di keferi niti iberu bojo, titannmoõ oore, titannişe, fifişe aşerilegbe tabi itelõrun fun ilu, ebi ati ara, tabi nitori dukia tabi

niti awẹwa, ọkọọkan awọn nkan wọnyi ti sọ ẹni ti o ba ẹ e di keferi ayaafi ẹni ti wọn ba jẹ nipa lati ẹ beẹ. Nitori pe, wọn le jẹ ni nipa sọ ọrọ aigbagbo tabi ẹ iş iş aigbagbo, sugbọn wọn ki i jẹ ni nipa lori igbagbo ti nbẹ ninu ọkan.

Ọrọ Ọlọhun (ﷺ) tun sọ pe:

﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ﴾ **“Iyẹn ri bẹ nitori pe, wọn nife si işemi aye ju (işemi) ọrun lẹ. Atipe, dajudaju, Ọlọhun ki i fi ijọ alaigbagbo mọna”** (Suuratu-n-Nahl; 16:107) Ọlọhun fi rinlẹ pe, ki i ẹ nitori adisọkan, aimọkan, ikorira ẹsin tabi inife si aigbagbo lo ẹ okunfa iya awọn wọnyi. Sugbọn ohun ti o bi iya fun wọn ni pe oore kan ninu oore aye ti n bẹ ni ọwọ wọn ni wọn gbọla fun lori ododo ẹsin (ti o de etigbo wọn). Ọlọhun ni o nimọ julọ. Lẹyin gbogbo alaye yii, (ki Ọlọhun (ﷺ) fi ọ mọ oju ọnaa Rẹ) o ti to akoko fun ọ bayii lati ronu piwada lẹ si ọdọ Oluwaa rẹ, ki o fi palapala ti o wa ninu rẹ silẹ. Nitori pe, ọrọ yii, gege bi o ẹ fi eti araa rẹ gbọ bayii, ẹ pataki pupọ. O ẹ koko, o si gbẹlẹge. Alaye yii si tobi, bẹ si ni awọn nkan ti o rọ mọ ọn pọ pupọ.

‘Abdu-n-nabii: Mo ntọrọ aforijin Ọlọhun (ﷺ), mo si nronu piwada si ọdọ Rẹ. Mo wa n jẹri pe dajudaju, ko si ẹni ti ijọsin tọ si, ayaafi Ọlọhun (ﷺ). Mo si n jẹri pe, dajudaju, ojiş Ọlọhun (ﷺ) ni Muhammod (ﷺ). Ni bayii, mo ti lodi si gbogbo nkan ti mo n sin lẹyin Ọlọhun. Mo wa ntọrọ pe ki Ọlọhun ma ẹ fi ohun ti mo ti ẹ koja bi mi. Ki Ọlọhun (ﷺ), dakun, şamọju kuro fun mi. Ki Ọlọhun (ﷺ) nawọ aanu, aforijin ati ikẹ Rẹ si mi. Ki Ọlọhun si fi ẹşẹ mi rinlẹ sori taohiid ati ‘aqiidah ti o ni alaafia titi di o jọ ti maa padee Rẹ. Mo tun ntọrọ ni ọdọ Ọlọhun pe ki O ba mi san iwọ ọmọ iyaa mi, ‘Abdu-l-laah, ni ẹsan daadaa lori işiti ti o ẹ fun mi yii. İşiti si kuku ni ẹsin. Ki Ọlọhun si ba mi san ọ lẹsan rere lorii bi o ẹ lodi si ohun ti mo wa lori rẹ, ohun naa si ni orukọ mi, ‘Abdu-n-nabii. Mo wa fi n to ọ leti bayi pe, mo ti yi orukọ naa pada si ‘Abdu-r-Rahmaan. Ki Ọlọhun tun ba mi san ọ ni ẹsan rere lori atakoo rẹ ti o ẹ si awọn nkan aburu to fara pamọ ti mo wa ninu rẹ. Adisọkan buruku ni awọn nnkan naa. Emi ko le şoriire laelae ti mo ba fi le pade Ọlọhun lori awọn adisọkan buruku naa. Şugbọn ni ipari, mo fẹ tọrọ nkankan ni ọwọ rẹ. Nnkan naa ni pe, mo fẹ ki o şalaye fun mi abala awọn nkan ti ko dara, şugbọn ti ọgọrọ n ko sinu ọfin-in rẹ.

‘Abdu-l-laah: Ko buru nigba naa ki o tẹti gbọ mi:

★ Şọra nibi nini işesi ẹni ti yoo maa tele ohun ti iyapa ẹnu ba waye lori rẹ, yala ninu Al-Quraan tabi hadiith. Nini işesi bẹ yoo maa da rukerudo silẹ laarin awa Musulumi. Bakan naa, işesi yii yoo maa yori si mimu iyipada ba itumọ aayah. Niti ododo, ko si ẹni ti o mọ okodoro itumọ aayah ti o ruju laami-laaka tayọ Ọlọhun. Jẹ ki işesii rẹ jẹ işesi awọn laami-laaka ninu imọ ẹsin. Ti awọn wọnyi ba ti ri aayah ti o ruju, wọn yoo sọ pe, a gba a gbọ, ọdọ Ọlọhun (ﷺ) ni gbogbo rẹ ti sọkalẹ. Ọrọ Ojiş Ọlọhun ni ki o si jẹ işesii rẹ ti o ba ti ri alamọri ti o ni iyapa ẹnu ninu. Ọrọ naa ni yii:

« دَعَا مَا يَرِيكُ إِلَى مَا لَا يَرِيكُ » **“Gbe ohun ti n ẹ ni iyemeji ju silẹ, ki o si fabọ si ohun ti ko ẹ ni iyemeji”** (‘Ahmod ati Tirmidhii lo gba a wa.) Ati ọrọ Anabi (ﷺ) ti o sọ pe: « **فَمَنْ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ اسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ** » **“Eni ti o ba şora fun awọn nkan ti o ruju ti wa aşomọ fun ẹsin ati omoluabii rẹ. Eni ti o ba ko araa rẹ sinu awọn nkan ti o ruju ti bo sinu haraam”** (Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.)

Anabi (ﷺ) tun sọ pe: « **وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي صَدْرِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ** » **“Eş ni ohun ti o**

rinle (pe aidaa ni) ninu okan-an re, ti o ko si fe ki awon eniyan ri o lori re” (Muslim lo gba a wa.) Ati oro Ojise Olohun (ﷺ) ti o tun so pe: « **اسْتَمْت قَلْبِكَ وَاسْتَمْت نَفْسِكَ - ثَلَاث مَرَاتٍ - تَلَاث مَرَاتٍ** - **الْبِرُّ مَا اطْمَأَنَّتَ اِلَيْهِ النَّفْسُ وَالْاِيْمُ مَا حَاكَ فِي النَّفْسِ وَتَرَدَّدَ فِي الصَّدْرِ وَانْ افْتَاكَ النَّاسُ وَافْتَوَكَ** »

“Bi okan-an re ati emii re leere (pe ki ni daadaa, Anabi so be ni emeta. Leyin naa o wa so pe,) daadaa ni ohun ti emii re bale le lori, eshe si ni ohun ti o rinle sinu okan-an (pe aidaa ni), ti o si nse o ni iyemeji. Koda ki awon eniyan fun o ni idajo lori re, ki won tun fun o ni idajo (iwọ gan-angan yoo ti mo daadaa ati aidaa ninu okan-an re). (Ahmad lo gba a wa)

★ *Şora fun titele ifeenu, nitori pe Olohun (ﷺ) kilọ fun wa nibi iyen pe,*
 ❁ *“Şe iwọ ri eni ti o so ifeenu-u re di olohun-un re?”* ❁ *أَرَأَيْتَ مَنْ أَخَذَ إِلَهَهُ هَوْنَهُ*
 (Suuratu-l-Jaathiyah; 45:23)

★ *Şora fun gbigba awon oro awon kan ninu awon onimimo kanri laikoşe iwadi finifinni laarin awon eniyan, awon irori ati ohun ti awon baba nla kan nbe lori re. Nitori pe, gbigba awon oro awon kan ninu awon onimimo laikoşe iwadi finifinni ki i je ki omoniyan riran ri ododo. Ododo si da bii ohun ti o bo sonu ti musulumi nwaa kiri ni, ibikibi ti o ba si ti ri i, oun ni o ko ko leto si i. Olohun (ﷺ) so pe:*

❁ *“Ti a ba so fun won pe, e tele ohun ti Olohun (ﷺ) sokale. Won yoo si so pe, rara, ohun ti a ba awon babaa wa lori re ni awa yoo tele. Şebi o ye won pe awon babaa won ko ni oye kan lori, won ko si ri itoşona kankan”* (Suuratu-l-Baqarah; 2: 170)

★ *Şora fun wiwo awon keferi koşe, nitori pe, olori adanwo ni sişe be. Ojise Olohun (ﷺ) so pe: « **مَنْ تَشَبَهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ** » “Eni ti o ba koşe awon ijo kan ti di ara-a won”* (Abuu Daa’uud lo gba a wa.)

★ *Şora fun gbigbe ara le nnkan miran leyin Olohun. Olohun (ﷺ) ti so pe:*
 ❁ *“Eni ti o ba gbe ara le Olohun (ﷺ), Olohun yoo to o”* ❁ *وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ*
 (Suuratu-t-Tollaaq; 65:3)

★ *Ma şe tele eyikeyii e da nibi iyapa Olohun. Ojise Olohun (ﷺ) so pe:*
 ❁ *“Ko si titele e da kan nibi iyapa Aşeda”* (Tirimiziy lo gba a wa)

★ *Şora fun nini ero buruku si Olohun. Nitori pe, ninu hadiith qudsii, Olohun (ﷺ) so pe: « **أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي** » “Emi n be lo do erusin-in Mi lori aba ti o ba da si Mi”* (Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.)

★ *Şora fun paró, gbekude, aróbi, tira wiwe, oruka ere, bante ogun ati onde lorişirişi. Ebo ni lilo awon nkan wonyi je yala lati fi şe işura, idande tabi fifi dena aburu aje, oşo ati emere. Ojise Olohun (ﷺ) so pe: « **مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكَلَّ اِلَيْهِ** » so “Eni ti o ba so asoro (ti o si gbemii le e), won yoo pa a ti (ti ko ni wa ni abe abo Olohun mo)”* (Tirmidhii lo gba a wa.)

★ *Şora fun rirankan oore kan lati odo okuta, igi, aaye to lapeşere ati ojubo. Ebo ni sişe be.*

★ *Şora fun fifi eye şe apeşere işele daadaa ati aburu. Ebo ni sişe be. Ojise Olohun (ﷺ) so pe: « **الطَّيْرَةُ شَرِكٌ، الطَّيْرَةُ شَرِكٌ** » “Ebo ni fifi eye şe apeşere işele daadaa ati aburu”*
Anabi so be ni emeta. (Ahmod ati 'Abuu Daa' uud lo gba a wa.)

✳ Şora fun gbigba onidan ati aworawo gbọ. Awon ni won nso pe awon mo kọkọ ẹda leyin Olohun. Won yoo maa kede irawo oriire ati oriburuku ẹda sinu iwe iroyin. Eni ti o ba gba won gbo ti sebo, nitori pe, ko si eni ti o mo kọkọ leyin Olohun.

✳ Şora fun şise afiti ojo si irawo ati awon igba merin ti nbe ninu odun. Ebo ni şise be. Odo Olohun ni eniyan yoo se afiti re si.

✳ Şora fun fifi nkan miran bura leyin Olohun, iru nkan yoowu ko je. Ebo ni şise be. O ti wa ninu hadiith pe: « **مَنْ حَلَفَ بِغَيْرِ اللَّهِ فَقَدْ كَفَرَ أَوْ أَشْرَكَ** » “**Eni ti o ba fi nkan miran bura leyin Olohun ti saigbagbo tabi sebo si Olohun.**” (Ahmod ati 'Abuu Daa'uud lo gba a wa.) Lara fifi nkan miran bura leyin Olohun ni fifi anabi, igbafipamo, dukia, ogun tabi isemi bura. Ati be be lo

✳ Şora fun bibu igba, ategun, oorun, otutu ati erun. Eni ti o ba bu awon nkan wonyi ti bu Olohun. Ti o sşeda won.

✳ Şora fun gbolohun “ti o ba je pe mo mo ni” ninu ororo re ti aburu ba sele si o. Nitori pe, sisọ be yoo şilekun fun ise esu lara ẹda. Be ni o tun je ibu enu atẹ lu kadara. Şugbon so pe, Olohun ti pebubu re be, eyikeyi nkan ti Olohun ba fe ni yoo se.

✳ Şora fun sisọ saare di moşalasi, nitori pe, eniyan ko gbodo kirun ninu moşalasi ti saare ba wa ninu re. Lati odo 'Aaişah (رضي الله عنها), o so pe, dajudaju Ojişẹ Olohun (ﷺ) so oro yii nigba ti o npokaka iku lowo:

« **لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْيَهُودِ وَالنَّصَارَى اتَّخَذُوا قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ مَسَاجِدَ يُحَدِّثُونَ مَا صَنَعُوا** » “**Olohun sebi le awon yehuudi ati noşora, nitori pe, won so saare awon anabii won di moşalasi. Olohun n ki yin nilo nibi ohun ti won se (ki e ma se se iru re). 'Aaişah wa so pe: Ti ki i ba se nitori iyen ni, won ko ba je ki saare re yori soke.**

(Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.)

Ojişẹ Olohun (ﷺ) tun so pe: « **إِنْ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ كَانُوا يَتَّخِذُونَ قُبُورَ أَنْبِيَائِهِمْ وَصَالِحِيهِمْ مَسَاجِدَ،** » “**Dajudaju awon ti won şiwaju yin maa n so saare awon anabi ati awon enirere di moşalasi. O di oro yin ki e ma se so saare di moşalasi. Dajudaju, mo n ko iyen fun yin.**” (Abuu 'Awaanah lo gba a wa.)

✳ Şora fun awon hadiith ti awon opuro hun mo Ojişẹ Olohun (ﷺ) lese nibi fifi oruko Anabi ati oruko awon enirere se ategun lo si odo Olohun. Hadiith agbelero ni gbogbo re. Lara irufe hadiith agbelero yii ni hadiith ti o so pe: « **تَوَسَّلُوا بِجَاهِي، فَإِنْ جَاهِي عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ** » “**E fi iyii mi toro nkan, nitori pe, iyii mi tobi ni odo Olohun (ﷺ).**” Lara re naa ni: « **إِذَا أُعِيَّتْكُمْ الْأُمُورُ فَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ بَاهِلُ الْقُبُورِ** » “**Ti awon alamori ba da yin lagara, e tete lo ba awon oku ti n be ninu saare.**” Ninu re tun ni, « **إِنَّ اللَّهَ يُوَكِّلُ مَلَكًا عَلَى قَبْرِ كُلِّ وَتِي يَقْضِي** » “**Dajudaju, Olohun (ﷺ) ti fi moşalaika kọkan si orii saare eni Olohun (ﷺ) kọkan, ti yoo maa gbọ bukaata awon eniyan**” Lara re naa tun ni: « **لَوْ أَحْسَنَ أَحَدُكُمْ** » “**Ti enikan ninu yin ba ni erongba ti o dara si okuta ni, okuta naa ko ba se e ni anfaani**” ati awon oro iro miran ti o po lo repete.

✳ Şora fun awon ayeşe ti won ti mo esin lorun bii ayeşe ojo ibi anabi, ayeşe irin ajo oru ati igun sanmo lo, ayeşe idaji oşu sha'baan ati awon miran. Adadaale ni. Ko si eri lori re lati odo Ojişẹ Olohun (ﷺ). Ko si eri kankan lori re lati odo awon saabe re ti won nife Ojişẹ Olohun (ﷺ) ju awa lo, ti won si tun ni oju kokoro si ise oloore ju awa lo. Ti şise awon ayeşe wonyi ba je ise oloore ni, awon saabe ni won ko ba gbawaju.

IJERI PE DAJUDAJU KOSI ENI TI IJOSIN TỌ SI AYAAFI ALLAAH

Gbolohun yii kojo lori origun meji: **1) Laa ilaaha;** eyi ni gbigbe ijosin ododo jinna si gbogbo nkan miran leyin Ọlọhun **2) Illa Allah;** eyi ni fifi ijosin ododo rinle fun Ọlọhun Oba nikansoso. Ọlọhun ti ọla Re ga julọ sọ wipe: ﴿وَأَذَقْنَا لِبَنِي إِسْرَائِيلَ آيَاتِنَا وَلَقَدْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِمَّا تَعْبُدُونَ ﴿١٣٠﴾ إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ ﴿١٣١﴾﴾ *“Nigbati Ibrahim sọ fun baba re ati awọn ijo re wipe dajudaju emi bọwọ-bọsẹ kuro nibi oun ti eyin n sin(leyin Ọlọhun)*Ayafi Eni ti O pile şeda mi(ni emi yio maa sin) dajudaju Oun yio fi mi mo oju ọna(ti o to)”* ko to lati josin fun Ọlọhun lasan bi ko şe pe şise Ọlọhun ni aşo nibi ijosin gan-an ni ọranyan. Imọlọhun lọkan ko lee lalaafia biko şe nipasẹ şise Ọlọhun ni aşo nibi ijosin ati bibọwọ-bọsẹ kuro nibi ebọ şise ati lodọ awọn ełebo.

Wọn gba a wa ninu egbawa kan pe, *Laa 'ilaaha 'illa Allaah ni kọkọro alujonna.* Şugbọn şe gbogbo eni ti o ba nwi gbolohun naa ni wọn yoo şilekun alujonna fun? Awọn kan sọ fun aafa Wahab ọmọ Munabbih (rohimọhu-l-laah) pe, şebi Laa 'ilaaha 'illa Allaah ni kọkọro alujonna? O si fesi pe, beẹ ni. Şugbọn, ko si kọkọro ti ko ni eyin lenu. Ti o ba mu kọkọro ti o leyin lenu de, wọn yoo şilekun fun ọ. Bi beẹ kọ, wọn ko ni şi i fun ọ. Ọpọlọpọ hadiith lo wa lati ọdọ Ojişẹ Ọlọhun ﴿﴾ ti nşalaye gbogbo awọn eyin-in kọkọro naa fun wa lapapo, bii hadiith ti o sọ pe, “Eni ti o ba wi Laa 'ilaaha 'illa Allaah pelu tokantara”, “Eni ti o ba wi i niti amọdaju”, “Eni ti o ba wi i niti ododo lati ookan aya re” ati awọn miran beẹbeẹ lo. Ti awọn hadiith wonyi si ntọka si pe wiwi gbolohun naa pelu ninimọ si itumọọ re, diduro sinsin sori re, jijupa juşẹ silẹ fun un di ojo iku, ati beẹbeẹ lo ni yoo too di kọkọro alujonna. Latari akojopo awọn eri wonyi ni awọn onimimọ eşin ti şamujade awọn majemu kan ti o gbodo wa lara eni ti o nwi gbolohun naa, ti awọn nkan to lodi si i ko si gbodo si lara re. Igba yẹn ni gbolohun Laa 'ilaaha 'illa Allaah yoo too di kọkọro alujonna, ti yoo si şanfaani fun olowoo re. Awọn majemu yii ni eyin-in kọkọro naa. Awọn niyi:

1) IMỌ: Idi ni pe, gbogbo ọro lo ni itumọ. O di ọran-anyan ki a mo itumọ Laa 'ilaaha 'illa Allaah, ni imọ kan ti aimọkan ko ni wo inuu re. Gbolohun naa ni o wogi le sisin nkan miran leyin Ọlọhun ﴿﴾, ti o si nfi sisin Ọlọhun ﴿﴾ nikan soşo rinle. Eyi ni pe, ko si eni ti ijosin ododo to si ayaafi Ọlọhun. Ọlọhun ﴿﴾ sọ pe: ﴿إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ﴾ *Ayaafi eni ti o ba jeri si ododo (Laa 'ilaaha 'illa Allaah), ti won si nimọ (si itumọọ re)”*

Ojişẹ Ọlọhun ﴿﴾ sọ pe: «مَنْ مَاتَ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ دَخَلَ الْجَنَّةَ» *“Eni ti o ba şiwọşẹ sori mimọ pe ko si eni ti ijosin to si ayaafi Allaah, alijonna ni yoo wo”* (Muslim lo gba a wa.)

2) AMỌDAJU: Eyi ni ki ohun ti Laa 'ilaaha 'illa Allaah duro fun da eniyan loju daadaa. Nitori pe, Ọlọhun ﴿﴾ ko nii gba gbolohun naa lowo eni ti o nşiyemeji, ti o n ro bakan-bakan tabi ti o n şe tabi-sugbọn lori re. Ọran-anyan ni ki okan-an re bale dodo le e lori, nitori pe Ọlọhun ﴿﴾ sọ pe:

﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾ *“Owo awọn onigbagbo ni awọn ti won gba Allaah ati Ojişẹ Re gbọ leyin naa ti won ko şiyemeji (ninu igbagbo won), ti won si tun jagun si oju ọna Ọlọhun pelu dukiaa won ati emii won. Awọn wonyi ni olododo”* (Suuratu-l-Hujroot; 49:15) Sisọ Laa 'ilaaha 'illa Allaah lenu lasan ko to rara, amọdaju gbodo wa ninu okan lori re. Ti eyi ko ba şełe beẹ, ojulowo işoju meji ninu eşin niyẹn. Ojişẹ Ọlọhun ﴿﴾ sọ pe:

« *Dajudaju, mo n gbagbo pe ko si eni ti ijosin to si ayafi Allaah. Dajudaju, mo si tun n gbagbo pe, ojiṣe Ọlọhun ni Muhammod (ﷺ). Erusin kan ko ni pade Ọlọhun (ﷺ) pelu mejeeji, laisheyemeji si mejeeji, ayafi ki o wo alujonna* » (Muslim lo gba a wa.)

3 IGBAWOLE: Ti o ba mo itumo Laa 'ilaaha 'illa Allaah, ti ohun ti o si duro fun da o loju ṣakṣaká, oripa lo gbodo tele e. Iyen si ni pe, okan ati ahon gbodo gba itumo ati ohun ti gbolohun naa duro fun wole (ni gbigba wole ti ko gbodo ni atako kan ninu). Eni ti o ba ko ipepe mimo Ọlọhun lókan ṣoṣo silẹ, yala niti ṣiṣe ori kunkun, atako tabi keeta, alaigbagbo ni. Ọlọhun (ﷺ) so nipa awon keferi ti won ko imo Ọlọhun lókan ṣoṣo silẹ niti ijora eni loju pe: ﴿إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ﴾

“*Dajudaju won je enikan ti o je pe ti e ba so fun won pe ki won wi gbolohun Laa 'ilaaha 'illa Allaah, won yoo jora won loju*” (Suuratu-s-Ṣofofaat; 37:35)

4 IGBAFA: Igbafa to pe perepere ni o gbodo wa fun imolohun lókan ṣoṣo. Iṣehanni tooto ati amuse ise ti igbagbo yoo bi fun eni ti o ba gbagbo ni eyi. Eyi yoo si di ododo pelu ṣisamulo ohun ti Ọlọhun ba se ni ilana ati jijina si ohun ti Ọlọhun (ﷺ) ba ko. Ọlọhun (ﷺ) so pe:

﴿وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ﴾ “*Eni ti o ba ju ojuu re silẹ fun Ọlọhun (ﷺ) (ti o gba Islaam lesin), ti o si je enirere (ninu imolohun lókan ṣoṣo), dajudaju, o ti dirọ mo okun ti o nipon julọ. Atipe odo Ọlọhun ni ikangan gbogbo nkan wa*” (Suuratu Luqmaan; 31:22) Eyi ni pipe igbafa fun Ọlọhun (ﷺ)

5 ODODO: Ki eni ti o gbafa fun Laa 'ilaaha 'illa Allaah gbafa fun niti ododo ti yoo te iro jinna. Nitore pe, eni ti o ba wi i lori ahon lasan, sugbon ti ko gba a ni ododo ninu okan-an re ti di munaafiki olojumeji. Oro Ọlọhun (ﷺ) ni yi ti n ba awon ṣobe-ṣelu wi: ﴿يَقُولُونَ يَا لَيْسَٰ لَهُ مَا لَيْسَٰ فِي قُلُوبِهِمْ﴾ “*Won nfi ahon-on won so ohun ti ko si ninu okan-an won*” (Suuratu-l-Fath 48:11)

6 IFE: Onigbagbo ododo gbodo nife si gbolohun Laa 'ilaaha 'illa Allaah. Yoo si tun nife si ṣiṣe amulo re pelu. Yoo si tun nife si awon ti won nsọ o, ti won si nmu un lo. Ami ti a o fi mo pe eru nife Ọlọhun-un re ni pe, ko ti ife Ọlọhun ṣiwaju gbogbo nkan, koda ki nkan naa yapa si ifeenuu re, mimu loreṣe eni ti o ba mu Ọlọhun ati Ojiṣe (ﷺ) Re loreṣe, sisọ di ota, eni ba mu awon mejeeji ni ota. Yoo si maa tele Ojiṣe Ọlọhun (ﷺ). Ki o maa to oripaa re. Ki o si gba onamọ re wole.

7 ISAFOMO: Ko ni fi wiwi gbolohun Laa 'ilaaha 'illa Allaah wa nkan miran ayafi ojurerere Ọlọhun. Ọlọhun (ﷺ) so pe: ﴿وَمَا أَمْرُهُ إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ﴾ “*Won o si pa won laṣe kan tayo pe ki won sin Ọlọhun (ﷺ) pelu ṣiṣe afomo esin fun Un, ti won yoo si kuro patapata ninu ebo ṣiṣe.*” (Suuratu-l-Bayyinah 98:5)

Ojiṣe Ọlọhun (ﷺ) so pe: ﴿فَإِنَّ اللَّهَ فَدَّ حَرَمَ عَلَى النَّارِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَبْتَغِي بِذَلِكَ وَجْهَ اللَّهِ﴾ “*Dajudaju, Ọlọhun (ﷺ) ti se ni ewo fun ina eni ti o ba wi gbolohun Laa 'ilaaha 'illa Allaah, leni ti o fi n wa ojurerere Ọlọhun(ﷺ)*” (Bukhari lo gba wa).

IJERI PE DAJUDAJU MUHAMMƏD OJİŞE ƆLOHUN NI

Wɔn yoo dan oku wo ninu saare, wɔn yoo si bi i leere ibeere mɛta. Ti o ba le fesi, yoo la. Ti ko ba le fesi, yoo parun. Lara ibeere yɛn niyi: taani Anabii rɛ? Ko si ɛni ti yoo le fesi rɛ ayafi ɛni ti Ɔlohun (s.w. t) ba ti fi ʂe kongɛ lasiko iʂɛmi ayee rɛ, ti o ti ri awɔn majɛmu ijeri naa ʂe. Ɔlohun yoo fi ahɔn ɛni naa rinlɛ, yoo si fi esi ibeere naa mɔ ɔn ninu saare rɛ. Bayii ni gbolohun ijeri naa yoo si ʂanfaani fun un ni oƆo ikɛyin rɛ, ni oƆo ti dukia ati ɔmɔ ko nii wulo. Awɔn majɛmu naa niyi:

① **Titɛle Anabi nibi gbogbo aʂɛ ti o ba pa:** Nitori pe Ɔlohun (s.w.t) pa wa laʂɛ bɛɛ ninu ɔrɔɔ Rɛ pe: ﴿مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ﴾ “Ɛni ti o ba tɛle (aʂɛ) Ojise, dajudaju o ti tɛle (aʂɛ) Ɔlohun” Ɔlohun (ﷺ) tun sɔ pe:

﴿قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ﴾ “Sɔ pe: Ti ɛyin ba n`ife Ɔlohun, ki ɛ yaa tɛle mi, ki Ɔlohun le n`ifeɛ yin...” Gbogbo ɔna ti Ɛda yoo gba wɔ alujɔnna lo ti sɔpɔ mɔ titɛle aʂɛ Anabi (ﷺ). Ojise Ɔlohun (ﷺ) sɔ pe:

«كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ أَبَى. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ: وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى» “Gbogbo ijɔɔ mi ni yoo wɔ alujɔnna ayaafi ɛni ti o ba kɔ. Wɔn sɔ pe: Iwɔ Ojise Ɔlohun (ﷺ) ta ni yoo kɔ? O sɔ pe: Ɛni ti o ba tɛle mi, yoo wɔ alujɔnna. Ɛni ti o ba si yapaa lati tɛle mi, dajudaju o ti kɔ” (Bukhaarii lo gba a wa.) Ɛni ti o ba n`ife Anabi (ﷺ) gbɔɔ tɛle aʂɛ rɛ, nitori pe titɛle aʂɛ ni erenje ifɛ. Ɛni ba sɔ pe oun n`ife Anabi (ﷺ) lai wo o kɔʂe, lai si tɛle aʂɛ rɛ, opurɔ ni onitɔun ninu ɔrɔɔ rɛ.

② **Gbigba a ni olododo nibi gbogbo iro ti o ba mu wa:** Ɛni ti o ba pe ohun kan ti o fɛʂɛ rinlɛ lati ɔɔɔ rɛ ni iro, nitori ifɛɛnu tabi agidi ɔkan, dajudaju onitɔun ti pe Ɔlohun ati Ojise Rɛ ni opuro. Idi ni pe, Ɔlohun ti la Anabi kuro ninu asise ati iro pipa. Ɔlohun (ﷺ) sɔ pe: ﴿وَمَا يَطِئُ عَنِ الْهَوَىٰ﴾ “(Anabi) ki i si fi ifɛɛnu sɔrɔ”

③ **Jijina si ohun ti o ba se ni ewɔ, ti o si kɔ:** Berɛ lati ori ɛʂɛ ti o tobi ju; ɛbɔ ʂise, pɛlu awɔn ɛʂɛ nlanla ati ɛʂɛ ti o n ko iparun ba Ɛda, titi ti o fi wa pari sibi awɔn ɛʂɛ keekeke ati awɔn nnkan ti wɔn kɔ fun Ɛda lati ʂe ni musulumi gbɔɔ jinna si tefetefe. Igbagbɔ musulumi yoo maa lekun si i lori odiwɔn ifɛ ti o ni si Anabii Rɛ. Ti igbagbɔ rɛ ba si ti lekun si i, Ɔlohun (ﷺ) yoo fi ifɛɛ ʂise iʂe rere si i lɔkan. Ɔlohun yoo si fi ikorira aigbagbɔ, iwaa pokii ati iyapa si i lɔkan pɛlu.

④ **Eniyan ko gbɔɔ sin Ɔlohun ayaafi lori ilana ti o ti ɛnu Anabii Rɛ jade:** Aisi ni o pilɛ ijɔsin. Ko wa lɛtɔɔ ki musulumi fi ilana kan sin Ɔlohun nigba naa ayaafi ilana ti o ba ti ɔɔɔ Ojise (s. ‘a.w) wa. Ojise Ɔlohun (s. ‘a.w) sɔ pe:

﴿مَنْ عَمِلَ عَمَلًا لَيْسَ عَلَيْهِ أَمْرُنَا فَهُوَ رَدٌّ﴾ “Ɛni ti o ba ʂe iʂɛ (ɛsin) kan ti ko si aʂɛ wa lori rɛ, aʂedanu ni.” (Muslim lo gba a wa.)

Anfaani: Ki o lɔ mɔ pe ninife Anabi Muhammad (ki ikɛ ati ɔla Ɔlohun maa ba) ɔranyan ni o jɛ fun musulumi, ninife lasan ko si to bikoʂepe oun (Anabi) ni o gbɔɔ jɛ ɛni ti o nife si julɔ, koda o gbɔɔ nife si i ju ɛmi ara rɛ lɔ. Nitoripe ɛni ti o ba nife si nkan kan maa ngba fun nkan naa yoo si maa gbe ɔla fun ohun ti o ba fɛ. Nitorinaa ɛni ti o ba nife si Anabi ni otitɔ ni ɛni ti apeɛrɛ ifɛ ba han ni araa rɛ, pɛlu ki o maa kɔʂe ojise ki o si maa tɛle ilana rɛ, ni ɔrɔ ɛnu ati ni iʂɛ ʂise. Bakannaa ki o maa tɛle aʂɛ rɛ, ki o si maa jinna si awɔn ohun ti o ba kɔ. Bɛɛ naa ni yoo maa lo awɔn ɛkɔ rɛ nigba inira ati igba idɛkun, nigbati o wu u ati nigbati ko wu u. Eleyi ri bɛɛ nitoripe gbigbɔ ɔrɔ si Anabi lɛnu ati titɛle e ati ʂise awokoʂe rɛ ni awɔn eso ninife si i, lai si awɔn wɔnyii ifɛ yɛn kii ʂe otitɔ.

Ninifẹ si Anabi ni apeṣere ti o pọ, ninu re ni: Iranti re ni oṣoṣo ati siṣe assalaatu fun un, nitoripe eni ti o ba fẹran nkan kan yoo maa ranti re ni oṣoṣo. **Ninu re ni:** gbigbenge lati pade re, nitoripe gbogbo ololufe ni yoo maa gbenge lati pade eni ti o fẹran. **Ninu re ni:** gbige e tobi ati siṣe aponle re nigbati a ba daruko re, Ishaq (ki Olohun ke) so pe: Awon saabe Anabi kii daruko re leyin iku re ayafi ki won beru, ki irun ara won si dide, ki won si sunkun. **Ninu re ni:** Kikorira eni ti o ba korira re, ati siṣe ota eni ti o ba je ota re, ati jijinna si eni ti o ba yapa si ilana re ti o da adadasile nibi esin re, ninu awon aladadasile (oni bid'a) ati awon olojumeji (soṣe- selu). **Ninu re ni:** Ninifẹ si eni ti Anabi (ike ati oṣa Olohun ki o maa ba) ba nife si ninu awon ara ile re ati awon iyawo re ati awon omoleyin (saabe) re, ninu awon oluṣerinajo lati ilu Makka (Muhaajiruun) ati awon alaranṣe (Ansaar). Bakannaa siṣe ota eni ti o ba je ota fun won, ati kikorira eni ti o ba korira won ti o si n bu won. **Ninu re ni:** Kikoṣe awon iwa re ti o rewa, nitoripe oun ni eni ti o rewa julọ ni iwa ninu awa eniyan, eyi ni o je ki iyawo re iya wa Aishat so pe: Ohun ti o je iwa ojiṣe Olohun ni Al-kurani. Eyi tumo si pe yio se ni dandan fun emi ara re pe oun ko nii se nkankan ayafi ohun ti Al-kurani ba pa a laṣe re.

Ninu awon iroyin Anabi (ki ike ati oṣa Olohun maa ba): Ojise Olohun je eni ti o gboya ju ninu awon eniyan, igboya re maa nhan ju nigbati ogun ba le. O tun je eni ti o lawo julọ fun itore-aanu ninu awon eniyan, lilawo re fun itore-aanu maa npo ju ninu oṣu Ramadhan. O si je eni ti o maa n so oro Olohun julọ ninu awon eniyan fun awon eda. O si je eni ti o ni iwapele ju ninu awon eniyan, ko gba esan lara elomiran ri nitori ara re. O je eni ti o le julọ nibi mimu ase Olohun se. O je eni ti o teriba julọ ti o si farabale julọ. O je eni ti o tiju ju omoge ti ko tii mo okunrin ninu ile re lo. Oun ni o dara ni iwa julọ si ara ile re ninu awon eniyan. Oun ni o loju aanu julọ ninu awon eniyan si awon eda Olohun..... ati beṣeṣe lo ninu awon iroyin re ti o po.

Irun kiki ni origun keji Islaam. Irun ko si lee ni alaafia ayaafi pẹlu imọra. Imọra ko si le waye ayaafi pẹlu omi tabi erupe¹.

ORISIRISI OMI: 1) Omi Mimọ: Ohun ni omi ti o mọ, ti o si le mọ nkan miran. Ohun ni a le fi şe imọra nibi ẹgbin ati idoti. **2)** Omi ẹlẹgbin: Ohun ni omi kekere ti o ropọ mọ ẹgbin tabi omi pupọ ti ẹgbin yi itowo tabi awọ tabi oorun-un rẹ pada.

Akiyesi: Omi pupọ ko le di omi ẹlẹgbin ayaafi ti ẹgbin ba yi ọkan ninu awọn iroyin rẹ pada; awọ rẹ tabi itowoo rẹ tabi oorun-un rẹ. Omi kekere yoo si di omi ẹlẹgbin lẹsekẹse ti ẹgbin ba ti dapọ mọ ọn. A o pe omi ni omi pupọ ti o ba le ni "qulla" meji. Eyi sunmọ igba ati mewa lita (210 liters).

IGBA: Gbogbo igba tabi ife ti o mọ ni a le lo ayaafi igbaa goolu ati silifa. A ni imọra ti a ba fi şe imọra, sugbọn eše n bẹ nibe. A si tun le lo abọ ati aṣọ awọn keferi ti a ba ti mọ pe ko si ẹgbin laraa rẹ.

AWỌ OKUNBETE ẸRAN: Ẹgbin ni awọ okunbete ẹran. Ọkan ninu iran meji ni okunbete ẹran le jẹ. **1)** Ẹran ti a ki i jẹ rara. **2)** Ẹran ti a maa n jẹ sugbọn ti o ku ikuu gifa. Awọ eyi ni a le lo ti wọn ba ti fọ ọ ti o mọ tonitoni. Awọn nkan gbigbe ni a lee maa loo fun, kiişe awọn nkan olomi.

TITAABA: Eyi ni şişe imọtoto aaye ti ẹgbin gba jade lati oju iho ara ti o wa niwaju tabi ẹyin. A npe imọtoto yii ni 'istinjaa' ti o ba jẹ pe omi ni a lo fun şişe imọtoto naa. A si npe e ni 'Istijmaar ti o ba jẹ pe okuta ni a lo. Ki 'Istijmaar to letọ, wọn şe e ni majemu pe ki ohun ti a fẹ lo wa ni mimọ, ki o jẹ ohun ti o tọ lati lo, ki o le mọ nkan, ki o ma jẹ nkan jijẹ, ki o si jẹ onka (okuta) męta tabi ju bẹ lọ. 'Istinjaa' tabi 'Istijmaar di tulaasi fun wa lati fi şe imọtoto ẹgbin ti o jade lati ara.

Eewọ ni fun ẹni ti o ba fẹ şegbõnsẹ tabi o fẹ tọ lati pẹ lori rẹ tayọ akoko ti o ye. Eewọ ni fun un lati şegbõnsẹ tabi tọ si orisun omi, oju ọna, abẹ iboji ti o nwulo fun awọn eniyan ati abẹ igi eleso. Eewọ ni fun ẹni ti o ba fẹ şegbõnsẹ tabi tọ ni ita gba-nsasa lati kọju tabi kọyin si Qiblah, (adojukọ awa musulumi).

Wọn kọ fun ẹni ti o ba şegbõnsẹ tabi o tọ lati mu nkan ti orukọ Ọlọhun (ﷻ) ba wa ni araa rẹ wọ aaye ẹgbin. Wọn kọ fun un lati maa rojọ lori igbõnsẹ. Wọn kọ fun un lati tọ si inu iho tabi aaye miran ti itọ le darogun si. Wọn kọ fun un lati fi ọwọ ọtun gba oju ara mu. Wọn kọ fun un lati kọju si Qiblah ti o ba n şegbõnsẹ ninu ile. Gbogbo awọn nnkan wõnyi ni ki o şọra fun ayafi ni ibi ti ko ti le rọ ọ lórun lati şọra fun un.

Wọn fẹ fun ẹni ti o ba fẹ şe imọra pe ki o şe wiwe ati ifowopa ni onka ti eejí ko le pin geerege bii męta, marun-un, meje, ati bẹbẹ lọ. O le kọkọ lo okuta fun imọtoto ti ko ba si omi, ki o si pada lo omi leyin naa.

ORIN RIRUN: O tọsuna lati fi igi ti ko le koko fọ ẹnu. Eyi yoo si di ohun ti akannpa lasiko ti a ba fẹ kirun, ti a fẹ ka Al-Quraan, ti a ba fẹ şe aluwala şiwaju ki a to fomi yonu nu, ti a ba taji loju oorun, ti a ba fẹ wọ mọsalasi tabi inu ile, nigba ti

¹ Awọn idajọ ẹsin ti a męnu ba ni abala imọ fiqh ninu tira yii nipa (imọra, irun kiki, saka yiyan, aawe gbigba ati hajj şişe) jẹ eyi ti o teşuwon ju nibi iwoyesi awon ti won ko awon eroja yi jo, iyapa ẹnu n bẹ nibe (laarin awon onimimọ), nitorinaa, ojuşe musulumi ni ki o tele ẹni ti o ba şe e gbe ara le nibi orọ ẹsin ninu awon onimimọ gege bii awon imaamu meręerin (Abu Hanifah, Maaliki, şaafii, ati ibnu Hanbali) ati bẹbẹ lọ ki Ọlọhun kẹ gbogbo won lapapọ.

oorun ẹnu ba yipada, ati bẹbẹẹ lọ. O tọ sunnah lati bẹrẹ orin rirun ati imọra şişe lati agbegbe ọtun. Ki a si lo ọwọ osi fun mimu idoti kuro lara.

ALUWALA: Awọn origun aluwala niyi: **1)** Wiwe oju, lara eyi ni fifọ ẹnu ati fifin imu wa **2)** Fifọ ọwọ mejeeji lati ori ọmọnika mọ igunpa mejeeji **3)** Pipa gbogbo ori mọ eti mejeeji **4)** Fifọ ẹsẹ mejeeji mọ kokose mejeeji **5)** Şişe ọkọọkan ni aaye tire **6)** Ati şişe awọn nkan wọnyi ni tẹlentẹle.

Awọn sunnah aluwala niyi: Rirun orin, yiyo ẹnu ati fifin imu, titi yiyo ẹnu ati fifin imu siwaju fifọ ori, yiyo ẹnu ati fifin imu de ogongo yatọ si alaawe, fifi ọwọ ya irungbon to pọ, fifi ọwọ ya ọmọnika ẹsẹ, bibere lati ẹya ara ọtun, fifi ẹya ara lekeji ati lekeja, fifi ọwọ ọtun fa omi simu ati fifi ọwọ osi fa a sita, fifi ọwọ gbo orikerike, fifi omi kari orikerike aluwala ati şişe adua ti o tọ suna ni ipari aluwala.

Oran-anyan aluwala: Şişe bismi-llaah siwaju aluwala ati fifọ ọwọ mejeeji mọ ọrun ọwọ fun ẹni ti o ba şeşẹ taji loju oorun siwaju ki o to le ti ọwọ mejeeji bọ inu omi aluwala.

Awọn ohun ti a kọ nibi aluwala: fifi omi tutu tabi omi gbigbona şe aluwala, wiwe orike aluwala kan tayọ ẹmẹta, gbigbon omi aluwala kuro lara ati fifi inu ẹyinju. Şugbon ko si laifi ti a ba fi aşọ nu omi aluwala kuro lara.

AKIYESI: O di tulaasi ki a fi ẹnu şe omi şukuşuku lasiko ti a ba n yo ẹnu nu. A si gbodo fi eemi fa omi simu, ki a si tun fi fa a jade pada lasiko ti a ba nfinmu. Ki i şe ka kan fi ọwọ gbe omi si ẹnu iho imu nikan lasan. Fifinmu ko ni dara ayaafi pelu iroyin yii.

ALAYE BI A TI ŞE NŞE ALUWALA Ohun ni pe wa a mu erongba wa ninu ọkan (lori aluwala ti o feşe şe). Leyin naa, waa şe bismi-llaah. Waa fọ ọwọọ rẹ mejeeji titi de ọrun ọwọ. Leyin naa, waa yo ẹnu nu pelu fifin imu. Leyin naa, waa fọ ojuu rẹ (ẹnu ala oju: gbogbo agbegbe ti o wa ni ibi ti irun ori ti bere lowo iwaju ori titi wa si ijagbon ati ibi ti o da mọle loto legbe ete ọtun ati osi ni tibu-tooro iwaju ori). Leyin naa, waa fọ ọwọọ rẹ mejeeji mọ igbunwo ọwọ mejeeji. Leyin naa, waa wa fowọ omi pa ori lati ẹnu ala ori lowo oke ni ibi ti irun ti nhu titi de ipako mọ ẹyin eti. Waa si fi ika ifabelaa rẹ mejeeji pa inu eti, waa si lo atanpako fun ẹyin eti mejeeji. Leyin naa, waa fọ ẹsẹ rẹ mejeeji mọ kokose.

AKIYESI: Ti irungbon ko ba pọ ya-nturu, oran-anyan ni lati fọ awọ agbon ti n be labẹ irun naa. Şugbon ti irungbon ba pọ, ko pandandan lati şe beş.

Fifi ọwọ Pa Khufu Mejeeji: Khufu ni iboşe ti won şe lati ara awọ tabi lati ara nkan miran. Ti won ba fi irun aguntan tabi nkan miran se e yatọ si awọ, won n pe ni “jaorab”. Şişe imọra nibi ẹgbin kekere nikan ni o ti to lati fi ọwọ pa khufu (iboşe) mejeeji, pelu awọn majemu wọnyi: **1)** ki eniyan wọ ọ leyin ti o ti pari aluwala tan patapata. **2)** Ki o je pe aluwala olomi ni o fi şe aluwala naa. **3)** Ki khufu (iboşe) naa bo gbogbo aaye ti o je oran-anyan lati fọ ninu ẹsẹ. **4)** Ki ohun ti won fi şe iboşe naa je ohun ti o leto lati lo. **5)** Ki iboşe naa je ohun ti o mọ, ki o ma ni ẹgbin lara.

Lawani: O tọ lati fi ọwọ pa lawani pelu awọn majemu kan: **1)** Ki o je lawanii tokunrin. **2)** Ki o si bo gbogbo ibi ti o ye ki o bo ninu ori. **3)** Ki o je lasiko imọra kuro nibi ẹgbin kekere (bi aluwala şişe). **4)** Ki imọra naa je olomi.

Ibori: O tọ lati fi ọwọ pa a pẹlu awọn majemu kan: **1)** Ki o jẹ iborii tobinrin. **2)** Ki o jẹ ibori ti o bo ori mọ ọrun. **3)** Ki o jẹ lasiko imọra kuro nibi ẹgbin kekere. **4)** Ki imọra naa jẹ olomi.

Onka ojo fun fifi ọwọ pa khufu mejeeji, lawani tabi ibori: Ọsan kan ati oru kan ni ẹni ti nbẹ ninu ilu yoo fi ni anfaani lati fi ọwọ pa a. ọsan męta ati oru męta ni ẹni ti o ba wa lori irin ajo yoo fi lęto si şişe bęę, ti irin ajo naa ba jemo eyi ti a le fi dinrun ku eyi ti işę irin-ajo ti o ba to kilo marunlelogorin (85). Nikete leyin ęgbin akokọ to ba waye leyin aluwala(ti a fi wọ khufu mejeeji,we lawani tabi ibori) ni asiko ifowopa khufu mejeeji, lawani ati ibori ti bęę titi ti ojo yoo fi yipo kanlę lori rę, iyen si ję wakati merinlelogun fun onile, wakati mejilelaadorin fun onirin ajo.

Anfaani kan niyii: Ẽni ti o ba fowọ pa iboşę, lawani tabi ibori fun irin ajo, leyin naa ni orọ rę ba ja si pe ki o gbe irin ajo ti, tabi o fi ọwọ pa a lai ni erongba irin ajo, leyin naa lo ba mura irin ajo, tabi o wa ninu iyemeji si asiko ti o bęę ifowopa, idajo ẹni ti nbę niluu ni yoo lo.

Bandeeji: Eyi ni igi tabi aşo ti a yimọ eegun ti o da tabi oju egbo, ati bębęę lọ. O tọ ki a fi ọwọ pa ohun naa pẹlu awọn majemu wonyi: **1)** Ki o ję pe onitoun ni bukaata si i bęę. **2)** Ki bandeeji naa ma re koja aaye ti a ni bukaata si lati de e mọ. **3)** Şişe e ni telentele gbodo waye laarin fifi ọwọ pa a ati wiwe orikee aluwala yooku. Ti bandeeji naa ba bo aaye ti ko ye ki o bo, yoo tu u ọwọ aaye naa lati fi omi fọ ibę. Ayaafi ti o ba le jasi inira fun un nikan ni ko fi nii tu u paapaa, ti yoo si lęto lati fi ọwọ pa gbogbo rę papọ mọ ara won (uju ogbę ati aaye ti ki i şę oju ogbę ti won jọ sunmọ ara won). Aaye ti a o fi ọwọ omi aluwala pa nibi iboşę ni oke eşę lati ori omonikase titi de ojugin, ti a o si ya omonikawọ katakata nigba ti a ba fe fowọ pa a.

Awon Anfaani kan niyii: ✨ Eyi ti o lola julọ ni fifi ọwọ omi aluwala pa ori iboşę eşę mejeeji ni ekan naa, lai ni kokọ şę eşę otun şiwaju eşę osi. ✨ Ko ba ilana Islam mu lati fi ọwọ omi aluwala pa ateleşę iboşę ati gigisę. ✨ Won kọ fifọ iboşę mọ eşę dipo fifi ọwọ pa a. Won si kọ fifi ọwọ pa a lapatunpa. ✨ Dandan ni fifi ọwọ pa aaye ti o pọ julọ lara lawani ati ibori.

Awon nkan ti n ba Aluwala Je: **1)** Ohun ti o ba jade lati oju iho ito ati igbe, yala eyi ti o mọ gege bi iso ati ato ti o maa n jade lasiko ibalopo yala loju aye tabi loju oorun, tabi eyi ti o ję ęgbin gege bi ito ati ato ti o maa n jade lasiko ironu nipa adun. **2)** Şişe afeku laakaye nipase oorun tabi didaku. Titoogbe lori ijokoo tabi lori iduro ko ja aluwala. **3)** Jijade ito ati igbe lati ona miran yatọ si onaa rę. **4)** Jijade nkan miran lati inu ara yatọ si ito ati igbe lona ti ko dara gege bii ki eje pupo jade lati ara. **5)** Jije eran rakunmi leyin aluwala. **6)** Titi ọwọ bo oju ara obinrin, ni aisi nkankan (bii aşo) ti a fowọ bo. **7)** Ki obinrin gba okunrin mu tabi ki okunrin gba obinrin mu pẹlu gbigbero adun ni aisi gaga nibe. **8)** Şişeri kuro ninu esin. Ẽni ti o ba da a loju pe ohun ti şę imora, Şugbon ti o wa nşę iyemeji lori ęgbin, tabi o nşę iyemeji lori imora, yoo mọ orọ naa sori eyi ti o ba da a loju julọ.

Iwe Wiwe: **Awon nkan ti o maa nşę wiwe di oran-anyan:** **1)** Jijade ato pẹlu adun ni oju aye (ti kii şę loju oorun), tabi jijade ato loju oorun pẹlu adun tabi ki o ma la adun lọ. **2)** Ibalopo lokolaya, koda ki ato ma jade rara. **3)** Gbigba ti

keferi ba gba Islaam tabi ti akomọ ba pada sinu Islaam (nitoripe yoo ti jẹ iwẹ sọrun) **4)** Jijade nkan oṣu (alaada ṣiṣe). **5)** Jijade eṣe ibimọ. **6)** Jijade kuro laye.

Oran-anyan Iwẹ: O ti to ti omi ba ti kari gbogbo ara pẹlu aniyan pe a fẹ wẹ iwẹ oran-anyan, ti omi si de ẹnu ati iho imu. Sugbọn, aṣepe iwẹ yoo ko awọn nkan meṣan-an wọnyi sinu: **1)** Gbigbero ninu ọkan. **2)** Ṣiṣe bismi-llaaḥ. **3)** Fifọ ọwọ mejeeji ṣiwaju ki a to ti i bọ inu ike omi. **4)** Fifọ abẹ ati idoti ti o ba yi i. **5)** Ṣiṣe aluwala. **6)** Rirọ omi sori lẹmẹta. **7)** Dida omi si gbogbo ara. **8)** Fifi ọwọ gbo gbogbo ara. **9)** Titi apa ọtun ṣiwaju apa osi.

Eewọ ni fun ẹni ti ko ba ni aluwala lati se awọn nkan wọnyii: **1)** Gbigba takanda Al-Quraan mu. **2)** Kiki irun. **3)** Ṣiṣe Towaaf (yiyipo ile Oluwa).

Eewọ ni fun ẹni ti o ba jẹ iwẹ oran-anyan sọrun lati se awọn nkan wọnyi: Gbogbo nkan ti a mu wa lati **(1)** titi de **(3)**, **(4)** Kika al-Quraan. **(5)** Jijoko sinu moṣalasi lai ṣe aluwala ,wọn kọ fun ẹni ti o ba ni iwẹ lọrun lati gbe e sun beṣe lai ṣe aluwala. Wọn si tun kọ fun un lati lo omi nilokulo.

Tayamomu (Imora Elerupe) : Awọn majemu re: **1)** Ṣiṣe afẹku omi. **2)** Lilo erupe ti o mọ, ti o dara, ki o ma jẹ eleruku tabi eyi ti o ti jona.

Origin re: Fifi ọwọ pa gbogbo oju. Lẹyin naa, Fifi ọwọ pa ọwọ mejeeji titi de ọrun ọwọ. Tito o tẹle araa wọn. Ṣiṣe e ni tẹlẹtẹle.

Awọn nkan ti o maa nba tayamomu jẹ: **1)** Gbogbo nnkan ti o maa nba aluwala jẹ. **2)** Riri omi fun ẹni ti o ṣe e nitori aisi omi. **3)** Ki ohun ti o mu ni ṣe tayamomu biya, bii ki alaisan gbadun. Aluwala lo ṣeku ti yoo maa ṣe.

Awọn sunnah tayamomu: **1)** Tito o tẹle ara wọn ati ṣiṣe ni tẹlẹtẹle fun ẹni ti o ba ṣe tayamomu fun ẹgbin nla. **2)** Siso tayamomu rọ titi di igba ti asiko irun yoo fi sunmọ. **3)** Ṣiṣe gbolohun as-hadu an laa 'ilaha 'illa Allaah, wa 'as-hadu anna Muḥammada roṣuulu-llaaḥ, ni ipari re, geṣe bi a ti ṣe wi i nipari aluwala. Nkan ti wọn kọ nibi tayamomu ni pipaara ifowolufe.

Apejuwe Tayamomu: Ẹni ti o fẹ ṣe tayamomu yoo gbero lati ṣe beṣe ninu ọkan, yoo si ṣe bismi-llaaḥ. Yoo fi ọwọ mejeeji lulẹ ni eṣkan pere. Lẹyin naa, yoo kọkọ fi ọwọ naa pa oju re pẹlu fifi inu atẹlewọ mejeeji pa oju mọ irungbọn. Lẹyin naa, yoo fowọ pa ọwọ mejeeji; yoo fi atẹlewọ ọwọ osi pa ẹyin ọwọ ọtun, yoo si fi atẹlewọ ọwọ ọtun pa ẹyin ọwọ osi.

Mimu Ẹgbin Kuro Lara: Awọn nkan eṣeṣin pin sin oriṣi meji: **1)** ojulowo ẹgbin; eyi ni ẹgbin ti ko rọrun lati ṣe afomọ ọ re, geṣe bi ẹranko eṣeṣe, bi o ti le wun ki o ṣe afomọ ọ re to ko le di mimọ. **2)** eyi ti n sọ nkan miran di eṣeṣin; eyi ni ẹgbin ti o da si ara nkan ti o jẹ mimọ ni ipile re geṣe bii aṣọ tabi ile mimọ ti o si sọọ di eṣeṣin. Alaye re ni a ṣe sinu tabili ti n bo yii:

AWỌN NKAN ABEMI ATI EYI TI KII ṢE ABEMI:

1)AWỌN ẸRANKO:

A) ẸRANKO EṢEGBIN Aja ati eṣeṣe, awọn eṣe ati awọn ẹranko abija-wara ti a kii jẹ. **IDAJO WỌN:** Ẹgbin ni ojulowo ara gbogbo awọn nkan wọnyii, ati gbogbo orikerike ara wọn, beṣe si ni gbogbo awọn nkan to ba jade lara wọn geṣe bii, itọ ọ wọn, igbe e wọn, itọ ẹnu u wọn, oogun ara wọn, atọ ọ wọn, wara a wọn, ikun imu u wọn ati eebi i wọn , ẹgbin ni gbogbo o re.

B) ẸRANKO TI KII ŞE ẸLEGBIN: (1) Ọmọ annabi Aadam. IDAJỌ RE:

Mimọ ni awọn ohun to ba jade lara a re, gege bii atọ ọ re, oogun ara a re, itọ ẹnu u re, kelebe ẹ re, ikun imu u re, wara a re, ati omi abe obinrin, ohun mimọ ni gbogbo re, ayaafi itọ ọ re, igbe ẹ re, atoporo(omi kiki ti o maa n jade loju ara nigbati okunrin ba ba obinrin şere tabi o ronun nipa obinrin), atọ ireke(omi kiki ti o maa n jade loju ara okunrin nigbati o ba to tan), ati eje, gbogbo awọn nkan wonyii egbin ni won. (2)Awọn eranko ti won je halaal lati je. IDAJỌ RE: Mimọ ni awọn ohun to ba jade lara a re, gege bii itọ ọ re, igbe ẹ re, atọ ọ re, itọ ẹnu u re, wara a re, oogun ara a re, eebii re ati atoporo o re.

(3)Awọn eranko ti won şoro lati sara fun gege bii ketekete ile, ologbo, ati awọn eranko ti won kere si, gege bii ekute ile ati bebebe lo IDAJỌ WỌN: Itọ ẹnu u won ati oogun ara a won nikanşoşo lo je mimọ.

2) AWỌN NKAN TO TI DI OKUNBETE Gbogbo o re patapata egbin ni, ayaafi oku omọ annabi Aadam, oku eja, oku tata, ati awọn nkan ti eje won kii şan, gege bii akeekere, eşinşin ati efon, mimọ ni gbogbo awọn wonyii.

3) AWỌN NKAN TI KII ŞE ABEMI. Ie, okuta, ati bebebe lo, mimọ ni gbogbo o re yatọ si eyi ti a ti menu ba şiwaju.

Awọn Anfaani kan niyii: * Egbin ni eje, etutu ati awonuwoje (aropo etutu ati eje). Won şe amojukuro nibi awọn nkan wonyi yala lori irun tabi nibo miran, ti o ba kere niye, ti o si jade lati ara nkan elemi ti o mo. * Mimo ni eje ti owa lara awon nkan meji wonyii:- **1)** Eje ara eja. **2)** Eje ti o şeku lara eran ti won pa tabi ogun-un re. * Orike ti o ba ge kuro lara eran aaye ati eje didi (sinkin), egbin ni. * Mimọ idoti kuro lara nkan ko wa bukaata si erongba. Fun apeere, ti ojo ba fo idoti mo kuro lara nkan, o ti di mimọ. * Fifi owo gba egbin tabi idoti mu, ko ba aluwala je. Şugbon, eniyan yoo mu egbin naa kuro lara, yoo si şe imototo ibi ti egbin ba yi lara. Majemu meta ni nbe lara mimọ idoti kuro lara nkan: **1)**Fifi omi fo o. **2)**Ti o ba je nkan ti o şe e fun bi afo, a a fun omi yen kuro lara re. **3)** Fifi nkan ha idoti naa danu, ti o ba je pe nkan ti o şe e fi nkan ha ni, ti fifọ nikan ko si le ran an. **4)** Fifọ o ni eemeje, ki ekeje si je pelu yanrin tabi oşe, ti o ba je pe lara aja ni egbin naa ti wa.

Awọn Akiyesi: * Ti egbin olomi bi itọ ba da sori ile, dida omi si aaye naa ti to. Ti omi naa yoo si ti egbin naa lo; awo ati oorun-un re. Ti egbin ba je nkan aridimu bi imi, o di dandan lati mu egbin naa kuro, ki a si fi omi fo oripa re danu. * Ti ko ba rorun lati mu egbin kuro ayaafi pelu omi, o ti dandan ki a fi omi fo o. * Ti ogangan aaye egbin ba farasin, a gbodofo gbogbo aaye naa titi ti yoo fi da wa loju pe, ko si egbin kankan nibe mo. * Eni ti o ba şe aluwala fun nofilah, ti ko ba ti i ja, o le fi kirun oran-anyan. * Ko letofo fun eni ti o ba so lati taaba, nitori pe ohun ti o mo ni iso. Sugbon yoo kan şe aluwala ti o ba ngbero lati kirun tabi şe nkan mii to je mo on.

IDAJỌ ẸSIN NIPA ẸJE ADAMỌ OBINRIN

(ẸJE NNKAN OŞU ATI ẸJE AWOỌDA)

IŞELE:	IDAJỌ:
Ojọ ori ti o kere julọ ati ojọ ori ti o pọ julọ fun obinrin lati şe nkan oşu.	Ođun meşan-an ni ojọ ori ti o kere julọ. Ti eje ba jade lati oju ara omobinrin şiwaju asiko yii, eje awoọda ni. Ko si gbedeke fun ojọ ori ti o pọju fun nkan oşu.
Ojọ ti o kere julọ ti obinrin le fi şe nkan oşu.	Oşan kan ati oru kan (wakati meşinlelogun) ni asiko ti o kere julọ fun şişe nkan osu. Ti o ba kere si eyi, awoọda ni.
Ojọ ti o pọ julọ ti obinrin le fi şe nkan oşu.	Ojọ meşdogun ni ojọ ti o pọ julọ fun şişe nkan oşu. Ti eje ba tun n wa leyin onka ojọ yii, eje awoọda ni.
Onka ojọ ti obinrin le fi wa ni mimọ laarin nkan oşu kinni si ikeji.	Ojọ meşala ni ojọ ti o kere julọ ti o gbọdọ wa laarin nkan oşu kiini ati ikeji. Ti eje ba şeyo şiwaju ki onka ojọ yii too pe, awoọda ni. ¹
Onka ojọ ti o wọpọ julọ ti awọn obinrin fi nşe nkan oşu.	Ojọ meşa tabi ojọ meje ni.
Onka ojọ ti o wọpọ julọ ti awọn obinrin fi nwa ni mimọ lai nii şe nkan oşu.	Ojọ meşalelogun tabi meşinlelogun.
Şe eje nkan oşu naa ni eje ti o nwa lasiko ti obinrin ba loyun?	Ti oloyun ba ri eje tabi eje alawọ eruku tabi eje alawọ bọta, awoọda ni.
Igba wo ni obinrin ti o n şe nkan oşu lowo yoo to mo pe nkan oşu oun ti pari?	Iran meji ni awọn obinrin pin si lori eyi. 1) Awọn kan maa nri omi funfun ti eje ba ti da. 2) Oju ara awọn miran yoo gbẹ furufuru, ti ko nii ri eyikeyi iran eje kankan mo. Ko nii ri eje pupa tabi eje alawọ eruku tabi alawọ bọta. Awọn wonyi kii ri omi funfun.
Awọn omi şişan ti o maa njade loju ara obinrin lasiko ti ko şe nkan oşu lowo.	Ti o ba je omi felefele tabi omi funfun ti nle lowo, ohun mimọ ni. Ti o ba je eje tabi eje alawọ eruku tabi alawọ bọta, egin ni. Ati kinni ati keji ni o maa n ba aluwala je. Ti o ba njade lai dawọ duro, awoọda ni.
Awọn eje alawọ eruku ati eje alawọ bọta ti o maa njade loju ara obinrin.	Ti jijade re ba sopo mo ibere tabi ipari eje nkan oşu, ara nkan oşu ni. Eyi ti ko ba sopo mo on, awoọda ni.
Eni ti o ba pari nkan oşu re şiwaju ojọ ti o ba saaba.	Ti eje ba dawọ duro ti ko jade mo, ti o si ri awọn apeere imora şugbon ti ojọ ti o ba saaba ko tii pe, idajọ re ni pe, o ti mora niyen, o si ti pari nkan oşu.
Ti nkan oşu ba wa şiwaju ojọ ti o maa nberẹ tabi ti o ba lejo.	Ohun ti o ba ti ni iroyin nkan oşu lara, nkan oşu ni. Igbakigba ti ko baa je, lodiwon igba ti ojọ meşala ba ti re koja lori nkan oşu eyi ti o şe keyin, o kere pari. Sugbon ti onka ojọ ti nbe laarin nkan oşu mejeeji ko ba ti to onka ojọ meşala yii, awoọda ni eje naa.
Ti onka ojọ nkan oşu ba lekun tabi ti o ba dinku.	Nkan oşu ni lodiwon igba ti ko ba ti koja ojọ meşdogun ti o pọ julọ fun eje nkan oşu.

¹ Eje nkan oşu ni eje adamọ ti o maa njade lara obinrin ti o wa ni alaafia, ti kii şe eje ibimọ. Eje awoọda ni eje aisan ti maa njade lati isale ile omọ. Oruko aaye naa ni “aadhil”. Iyatọ ti nbe laarin eje nkan oşu ati eje awoọda niyi: **1)** Alawọ pupa to sunmọ dudu ni eje nkan oşu. Eje pupa gboo bi eje amurun ti maa njade lati inu imu ni eje awoọda. **2)** Eje kiki ti o maa ndi kelekele nigba mii ni eje nkan oşu. Eje şişan bi eje ti nşan jade lati oju ogbe ni eje awoọda. **3)** Eje nkan oşu ni oorun ti okan ko, sugbon oorun eje awoọda ko yatọ si oorun eje lasan. Ni abala ti idajọ, eni ti nşe nkan oşu lowo, yatọ si alawọda, ni gbogbo ohun ti o je eewo fun egebin nla di eewo fun gege bi irun kiki, şişe tawaf yipo kaaba, jijokoo sinu moşalasi, kika Al-Quraan, aawe gbigba, bakannaa ni atun şe ni eewo fun oko re lati ba lojo ni oju ara ati kikọ silẹ ni asiko naa.

Ti eje
ba nwa
lara
obinrin
fun bi
oşu kan
tabi ju
beę lo.

Ikan ninu işesi meřin ni o n be fun iru obinrin beę. 1) Eņi ti o ba mo asiko ti o maa nşe nkan oşu ninu oşu ati onka ojo ti o maa nlo, Ohun ti yoo mu lo ni asiko ati onka ojo ti o ba saaba, ki i şe iroyin ara eje ni yoo mu lo, yala iru eņi yii le şe iyato laarin eje nkan oşu ati eje miiran tabi ko lee şe iyato laarin mejeeji. 2) Eņi ti o ba mo asiko ti o maa nşe nkan oşu ninu oşu şugboņ ko mo onka ojo ti o maa nlo, onka ojo mefa tabi meje fun asiko ti o ba saaba yeņ ni yoo mu lo fun nkan oşu re. 3) Eņi ti o ba mo onka ojo ti o maa n lo fun nkan oşu, şugboņ ko mo asiko ti o maa nbo si ninu oşu, iye onka ojo ti o maa n lo yeņ ni yoo mu lo ni gbogbo ibere oşu oju orun.

EJE IBIMO

IŞELE:	IDAJO:
Ti obinrin ko ba ri eje ibimo leyin ibimo.	Ororo re ko jemọ idajo eleje ibimo, ko si nii we. O si le gbaawe pelu re gege bi ko şe gbodo fi irun kiki silẹ.
Ti obinrin ba ri awon apeere omọ bibi.	Awooda ni eje (riri ijasan) ati didamira ti o maa nwa lasiko ti omọ ba nmu obinrin lowo. Ororo re ko ti i wo ipo eleje ibimo.
Eje ti o maa nwa lasiko ibimo.	Eje ibimo ni eje yii. Koda bi o je pe omọ ko ti i jade tabi ki ilaji omọ ti jade. Ko ni san awon irun ti o ba ba a lasiko naa pada.
Igba wo ni a o bere sii ka asiko eje ibimo?	Leyin ti omọ ba jade ni odidi lati inu iya re ni a o bere sii ka asiko eje ibimo.
Ki ni onka ojo ti o kere julọ fun eje ibimo?	Ko si onka ojo ti o kere julọ fun eje ibimo. Ti eje ibimo ba dawo duro nikete ti obinrin bimo tan, o ti di oran-anyan fun un lati we, ki o si bere irun kiki. Ko gbodo reti igba ti ogoji ojo ba to pe.
Ki ni onka ojo ti o po julọ fun eje ibimo?	Ogoji ojo ni. Ko si ni ka a si eje ibimo mo ti o ba ti ju ojo yii lo. O wa di oran-anyan fun un lati we, ki o si bere irun kiki nikete ti ogoji ojo ba ti pe. Ayaafi ti eje miran ba tun pada wa ti o şe konge asiko nkan oşu re ti o maa nşe şiwaju ki o to loyun, eleyi yoo si maa je eje nkan oşu.
Eņi ti o ba bi ibeji tabi ju beę lo.	Nigbati omọ kinni ba ti jade ni ibere eje ibimo.
Eje ti o maa nwa leyin ti oyun ba baje.	Ti onka ojo oyun ti o wale ko ba tayọ ogorin ojo, eje awooda ni eje ti o ba wa leyin re. Ti onka ojo oyun ti o wale ba le ni aadorun-un ojo, eje ibimo ni eje ti o ba wa leyin re. Ti onka ojo oyun ba wa laarin onka mejeeji yii, idajoro re yoo sopo mo jije eda ole naa. Ole ti o ba ti di eniyan, eje ibimo ni eje ti o ba wa leyin re. Ole ti ko ba ti i di eda, eje awooda ni eje ti o ba wa leyin re.
Ti obinrin ba şe imora şiwaju ogoji ojo leyin ibimo, leyinnaa ti eje tun pada wa şiwaju ki ogoji ojo to o pe.	Ti obinrin ba ti ri apeere pe eje ibimo ti da, yoo we, yoo si bere irun kiki. Ti eje ba tun pada wa şiwaju ki ogoji ojo too pe leyin ibimo, idajo eje ibimo naa ni nbe fun un. Bakan-naa si ni ororo re yoo wa ti eje ba ši n wa titi ti ogoji ojo yoo fi pe.

AKIYESI: ✨ Irun kiki ti di oran-anyan fun alawooda. Şugboņ yoo maa şe aluwala fun irun koşkan. ✨ Ti obinrin ba ri imora nibi eje nkan oşu tabi eje ibimo şaju ki oorun to wo, o gbodo ki irun Zuhur ati 'Asr ni irole ojo naa. Bakan-naa, ti o ba ri imora şaju ki alufajari to la, o gbodo ki irun Moğhrib ati 'Işaa' ni oru ojo naa. ✨ Ti asiko irun ba wole ba obinrin ni mimo, leyin naa ti o wa ri eje nkan oşu tabi

eḡe ibimọ siwaju ki o to ki irun naa ko nii san gbese irun naa pada mọ leyin imọra.

★ Dandan ni ki obinrin tu irun orii re nigba ti o ba fe we iwe imora ti nnkan oṣu tabi ti eḡe ibimọ. Ṣugbọn ki i se dandan fun un lati tu irun orii re fun iwe imora fun ibalopo loḡo laya (janaba). ★ Wọn ko sisunmọ alawoḡoda loju ara, ayafi ni asiko ti ara oḡo re ba gbẹkan. ★ iwe ti alawoḡoda ba ti we nigba ti onka oḡo nkan oṣuu re ti pari ti gbe e. ★ O to fun obinrin lati lo oogun ti yoo sun oḡo riri nkan oṣuu re siwajuu, ki o le ba a le pari awon iṣe Hajj ati ‘Umrah, tabi ki le gba aawe Ramadhan pari, lodiwon igba ti ko ba ti ni si inira kan ti yoo kan an latara siṣe beḡ.

★ OBINRIN NINU ISLAAM ★

Obinrin da geḡe bi okunrin ninu eṣan ati oḡa ni oḡo Oḡohun ti oḡa a Re ga julọ, ni odiwon igbagbo ododo ati iṣe rere, ojiṣe Oḡohun (ike ati oḡa Oḡohun ko maa ba) so pe: « إِنَّمَا النِّسَاءُ شَقَائِقُ الرِّجَالِ » “*Dajudaju awon obinrin ni igege keji awon okunrin*” Abu Daawud lo gbaa wa, eto o re ni ko beere iwog re, tabi ko jajangbara lori abosi ti won ba se si; eleyi ri beḡ, nitori pe oro eṣin n ba tokunrin tobinrin wi ni, ayaafi eyi ti won se opinya laarin awon mejeeji ninu u re, ninu awon idajo eṣin diḡ. Ofin eṣin islam n se akiyesi awon nkan to ba okunrin ati obinrin mu lotogto, nibi iṣeda ati agbara olukuluku u won, Oḡohun ti oḡa Re ga julọ so pe: ﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾

“*Nje Eniti o da eda ko ha mo ni? Atipe On ni Alaanu Alamotan.*”

Awon obinrin ni awon ojuse ti a sa leṣa fun won, geḡe bi awon okunrin naa ti ni awon ojuse ti a sa leṣa fun won, gbigba ojuse ara a won se yoo ko ipalara ba oṣuwon dogba-n-dogba ti iṣemi aye joko le lori, koda obinrin a maa gba deede eṣan okunrin lai jade kuro ninu ilee re. Asmaau bintu Yazeed waa ba ojiṣe Oḡohun (ike ati oḡa Oḡohun ko maa ba) loḡo kan nigba ti o joko laarin awon sohaaba re, o si so pe: mo fi baba a mi ati iya ami ya o (ire ojiṣe Oḡohun), mo waa ba e, geḡe bi aṣoju awon obinrin, lati lee ko ara a mi loḡo, bi o tile je pe, ko si obinrin kan ni iyoo oorun tabi iwog oorun ti yio gbog nipa jijade wa a mi yii, tabi ko tile gbog ayaafi ko je pe irufe irori i mi yi ni yoo maa be fun oun naa, dajudaju Oḡohun gbe ire oniṣe Oḡohun dide pelu ododo si tokunrin tobinrin, awa (obinrin) naa si ni igbagbo si e ati si Oḡohun to ran e niṣe, dajudaju awa obinrin kora ro sinu igun merin ile awon oḡo wa, awa ni opomulero inu ile yin, a n biya bukaata ojokoro o yin, a si tun nṣowo omog fun yin, sugbọn sibesibe won gbola fun eyin okunrin juwa lo nipa kikopa ninu irun jumu’ah ati jamma’ah, bibeg alaare wo, titel oku lo si ite, lilọ si hajj lalotunlo, boribori gbogbo o re nipe, e tun nloḡo jagun soju ona Oḡohun. Nigba ti arakunrin kan ba jade lo ninu u yin lati loḡo se iṣe hajj tabi ‘umrah tabi lati loḡo so enu bode ilu awon musulmi kuro lowo awon oḡa, a o maa so awon dukia yin fun yin, a o maa fo awon aṣo o yin, a o si maa mojuto awon omog o yin, nje awa naa ko wa nii ni ipin ninu awon eṣan an yin ni bi? Ojiṣe Oḡohun (ike ati oḡa Oḡohun ko maa ba) koju si awon sohaaba re, o si so pe: “*nje eti gbog oro arabinrin kan ri to dara to ibeere ti arabinrin yi beere nipa oro eṣin in re bi*”? Awon sohaaba dahun pe, a ko lero pe arabinrin kan lee beere iru ibeere bayi rara, ojiṣe Oḡohun yiju pada si arabinrin naa o si so pe: “*Ire arabinrin, pada loḡo so fun awon obinrin to ran e wa pe: siṣe daadaa enikogkan yin si awon oko o yin, ati wiwa iyonu u re, ati titel ife e re se*

deedee gbogbo awon eesan wonyi” arabinrin naa peyinda leni to nse afoṃo fun ***Olòhun, to si n gbe orukọ Rẹ tobi nitori iro idunnu naa.*** Bayhaqii lo gbaa wa.

Awon obinrin waa ba ojiṣe Olòhun (ike ati ola Olòhun ko maa ba), won si so pe: Ire ojiṣe Olòhun (ike ati ola Olòhun ko maa ba), awon okunrin ti ko gbogbo ola lo tan nipa ijagun soju ona Olòhun, nje awa naa ni ise rere kan ti a le fi lepa ba eesan ijagun soju ona Olòhun bi? Ojiṣe Olòhun (ike ati ola Olòhun ko maa ba) so fun won pe: ***“Iṣe inu ile ti enikan ninu yin se, o lepa ba eesan olujagun soju ona Olòhun”*** Bayhaqii lo gbaa wa.

Koda eesan to tobi n be fun siṣe daadaa si molebi eni lobinrin, ojiṣe Olòhun (ike ati ola Olòhun ko maa ba) so pe: ***“enikeni to ba nawo lori omobinrin re meji tabi arabinrin re meji, tabi molebi i re meji lobinrin titi ti Olòhun yoo fi to won tabi ro won loro lati ibi oṣa Rẹ, won yio je gaga fun kuro nibi ina Olòhun”.*** Ahmad ati Tibraaniy lo gbaa wa.

DIẸ LARA AWON IDAJO ESIN TO JEMO ORO AWON OBINRIN

★ Eewo ni fun okunrin lati wa ni oun nikanṣoṣo ni ikoko pelu obinrin ti kii se eleewo¹ re, ojiṣe Olòhun (ike ati ola Olòhun ko maa ba) so pe: ***“Okunrin kan o gbodo wa loun nikanṣoṣo ni ikoko pelu obinrin kan ayaafi pelu eleewo o re”*** Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

★ O to fun obinrin lati kirun ninu moṣalaasi, sugbon ti a ba n beru fitina, a koo fun, ‘Aisha(ki Olòhun yonu si) so pe: ***“to ba se pe ojiṣe Olòhun ba ba ohun ti awon obinrin da silẹ lasiko yi ni, i ba ko won fun lati kirun ninu moṣalaasi gege bi won se ko fun awon obinrin Bani Israail”*** Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa, gege bi o se je pe adipele ni eesan irun okunrin ninu moṣalaasi, beḡ gege ni irun obinrin ninu ile re, arabinrin kan waa ba ojiṣe Olòhun (ike ati ola Olòhun ko maa ba), o si so pe: ire ojiṣe Olòhun, mo nife si ki nmaa kirun pelu u re (ninu moṣalaasi), ojiṣe Olòhun da lohun pe: ***“Emi naa mo wipe o nife lati maa kirun pelu u mi(ninu moṣalaasi), sugbon irun un re ninu korọ yaara a re, o loore ju irun un re ninu gbangba yaara a re lo, irun un re ninu gbangba yaara a re, o loore ju irun un re ninu ile e re lo, irun un re ninu ile e re, o loore fun e ju irun un re ninu moṣalaasi awon ijoo re lo, beḡ si ni irun un re ninu moṣalaasi awon ijoo re, o loore fun e ju irun un re ninu moṣalaasi mi lo”*** Ahmad lo gbaa wa.

★ Iṣe hajj ati ‘umrah ko tii di oranyan fun obinrin ayaafi to ba ri okan lara awon eleewo o re (tabi oko o re) ti yoo tele lo, ati pe ko to fun lati da se irin ajo lai se pelu eleewo o re (tabi oko o re), ojiṣe Olòhun (ike ati ola Olòhun ko maa ba) so pe: ***“obinrin kan o gbodo da se irin ajo to tayo oru meta ayaafi pelu eleewo o re”*** Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

¹ Eleewo fun obinrin ni eni ti fife e re seewo fun laelae, awon naa ni, baba re, ati baba baba a re, omoo re okunrin ati awon omoo omoo re lokunrin, omoo iya a re lokunrin ati awon omokunrin ti oun naa bi, ati awon omokunrin ti awon omoo iya re lobinrin bi, ati eḡbon tabi aburo baba a re, ati eḡbon tabi aburo iyaa re, ati baba oko re, ati baba baba oko re, ati omoo oko re, ati omoo omoo oko re, ati oko arabinrin to fun u lommu, ati omokunrin ti oun naa fun lommu, ati omoo iya re lokunrin nipase ijoo mu omu papo, ati oko omoo re obinrin, ati oko iya a re.

★ Eewo ni fun obinrin lati še abewo ite oku, tabi tele oku losi ite, ojişe Qlöhun (ike ati ọla Qlöhun ko maa ba)şo pe: **“Qlöhun ti fi gegun,awon obinrin ti won maa nlọ bẹ ite oku wo loore-koore”**. Ummu ‘Atiyyah (iyonu Qlöhun ko maa ba) şo pe: **“won ko fun wa nibi titẹle oku lo si ite, şugbon won ko le mowa lori e”** Muslim lo gbaa wa.

★ O to fun obinrin lati pa irun re laro pelu awo to ba wun, a korira lilo awo dudu,pelu majemu ki o ma je etanje fun oko afesona a re (nigba naa yoo kuro ni ikorira lasan, yoo di eewo patapata).

★ Oranyan ni ki a fun obinrin ni ipin in re ti Qlöhun ko fun ninu ogun, eewo si ni kiko lati fun un, won ti gbawa lati odo ojişe Qlöhun ti o so bayi pe: **“eniken to ba ge ogun eni ti ogun to si, Qlöhun yoo ge ipin re ninu al-jannah ni ojo igbende”**. Ibn Maajjah lo gbaa wa.

★ Oranyan ni fun oko iyawo lati maa nawo lori iyawo o re pelu daadaa,eleyi ko sinu, gbogbo nkan ti iyawo yoo maa ni bukaata si ninu ohun jije, ati mimu, ati wiwo,ati ile gbigbe, Qlöhun ti ọlaa Re ga julọ so pe:

﴿لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ﴾ **“Eniti o ni (oro)pupọ ki o na ninu pupo re, eniti a si diwon arisiki re (fun ni iwonba ipese), ki on naa si na ninu ohun ti Qlöhun fun u”**. Ti ki baa še obinrin abileko, oranyan ni fun baba a re, tabi arakunrin re, tabi omoo re okunrin lati maa nawo lee lori, ti ko ba waa ni mọlebi Kankan, a fe ki inawo naa je lati odo elomiran ninu awon eniyan, ni ibamu si oro ojişe Qlöhun to lo bayi pe: **“olusapa(nipasẹ inawo nara)lori opo ati alaini, o da gege bii olujagun soju ona Qlöhun ni, tabi gege bi eni to n kirun loru, to si n gbaawe losan”** Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

★ Obinrin lo leto julọ lati gba omoo re to (ti omoo naa ba je omoo owo, irufe idajo yii ma n saaba waye nigba ti opinya ba şele laarin oko ati aya nipase titu yigi ati bebebe lo.), lopin igba ti ko ba tii loke miran, oranyan ni fun baba omoo naa lati maa nawo lori omoo re, ni gbogbo igba ti omoo naa ban be labe itoju iya a re.

★ A ko fe ki obinrin koke salama(si okunrin), paapaa julọ to ba je omoge, tabi ti a ba nberu fitina.

★ A fe ki a maa fa irun ayika oju ara, ki a si maa tu irun abiya, ki a si maa ge eekanna(owo ati ese) ni gbogbo ojo jimmoh, a ko gbigbe ju silẹ re tayo ogoji ojo.

★ A še fifa irun ipenpeju leewo, tabi gige ku,ojişe Qlöhun (ike ati ọla Qlöhun ko maa ba so pe: **“Qlöhun ti şebi le obinrin to n fa irun ipenpeju obinrin miran, ati obinrin ti won fa irun ipenpeju re”** Abu Daaud lo gbaa wa.

★ **IKEDUN OKU:** Eewo ni fun obinrin lati kedun oku kan tayo ojo meta ayaafi ikedun iku okoo re nikan, ni ibamu si oro ojişe Qlöhun to so bayi pe: **“Ko to fun obinrin kan to ba ni igbagbo ninu Qlöhun ati ojo ikeyin ko kedun iku enikan tayo ojo meta ayaafi iku oko re nikan”** Muslim lo gbaa wa. Oranyan ni fun lati kedun iku okoo re fun oşu merin ati ojo mewa, oranyan ni fun bakannaa lasiko ikedun iku okoo re ki o gbe ju silẹ şise ara loşo, ati lilo lofinda gege bii saffron, ati lilo awon nkan oşo ara(ti o je ti goolu ati fadaka), koda bi o şe oruka owo, ati awon aşo alaranbara ti won şe loşo pelu oniruuru awo, gege bii alawo pupa ati alawo iyeeye, ati şise eekanna owo ati ese loşo pelu laali ati bebebe lo,tabi lile tiro dudu, tabi lilo ipara oloorun

didun. O tọ fun lati re eekannaa rẹ, tabi mu kuro lara a rẹ awọn irun to tọ fun obinrin lati mu kuro lara, ati lati wẹ, Ko si ẹri to sọ di ọranyan tabi ẹ ni sunnah fun lati wọ aṣọ alawọ kan pato, geḡe bii alawọ dudu, tabi danṣ sun aṣọ to fi ṣopo.

Ọranyan ni fun lati ẹ opo ninu ile ti iku ọkọṣ rẹ kamọ, eewọ si ni fun lati jade kuro nibẹ ayaafi ti laluuiri kan ba gbe ẹ beḡ, ko gbọḡ jade ninu ilee rẹ ni ọsan an gan, ayaafi lati loḡ gbọ bukaata.

★ Eewọ ni fun obinrin lati fa irun ori rẹ, ayaafi pẹlu laluuiri, o tọ fun lati geku, pẹlu majemu wipe ki o ma fi jọ ti awọn ọkunrin, ni ibamu si ọrọ ojiṣe Ọlọhun to lo bayi pe: **“ojiṣe Ọlọhun gegun fun awọn obinrin ti wọn maa nṣe bi ọkunrin”**. Bakannaa ki o ma fi jọ ti awọn keferi, nitori ọrọ ojiṣe Ọlọhun to lo bayi pe: **“enikeni to ba ẹ bi awọn ijo kan, o ti dara wọn”**. Abu Daaud lo gbaa wa.

★ Ọranyan ni fun obinrin lati bo gbogbo ara rẹ nigba ti o ba jade ninu ile rẹ pẹlu jẹlibaaba rẹ (aṣọ gbagerẹ ti obinrin musulumi fi n bo gbogbo ara rẹ lati oke ori de isalẹ eṣe), awọn majemu wonyi gbọḡ pe si ara aṣọ naa: **1)** ki o bo gbogbo ara. **2)** ki aṣọ naa funra a rẹ ma jẹ oṣo. **3)** ki o jẹ eyi to di, ti ko fẹḡe tabi ni iho lara. **4)** ki o ri fẹrẹgeḡe, ki o ma jẹ eyi to funmọ ara. **5)** ki o ma ni loḡinda lara. **6)** ki o ma jọ aṣọ ọkunrin. **7)** ki o ma jọ aṣọ awọn keferi. **8)** ki o majẹ aṣọ eemọ (ti awọn eeyan yoo maa ṣeemọ ọ rẹ pupọ ju, nitori pe ko si iru rẹ lawujọ naa). Eewọ ni lati wọ aṣọ ti wọn ya aworan eeyan tabi nkan abemi miran si lara, tabi fifi iru aworan beḡ kọ sinu ile, tabi lilẹ mọ ara ogiri ile, tabi ṣiṣe owo pẹlu tita-rira a rẹ.

Ọna meṭa ni ihoho obinrin pin si loḡo awọn eeyan: **1) Ọkọ rẹ;** ẹtọ ni fun lati ri ibikibi to ba wun lara rẹ. **2) Awọn obinrin eḡbe rẹ ati awọn eleewọ rẹ;** o tọ fun wọn lati ri ibi to maa n saaba han sita loḡoḡo igba, geḡe bii oju, irun, ọrun, ọwọ, apa, eṣe ati beḡbeḡ lo. **3) Awọn ọkunrin to ku;** ko tọ fun wọn lati ri ibikibi ninu ara rẹ, ayaafi pẹlu laluuiri, geḡe bi ẹni to fẹḡ wo obinrin to fẹḡ fẹ, tabi obinrin to fẹ gba iwosan loḡo oniṣegun ọkunrin, eleyi ri beḡ, nitori pe fitina ara obinrin, oju rẹ lo wa, Fatimah Bint al-Mundhir (iyonu Ọlọhun ko maa ba) sọ pe: “A maa n bo oju wa loḡo awọn ọkunrin” al-Haakim lo gbaa wa. Aisha (ki Ọlọhun yonu si) sọ pe: “Awọn ọkurin ti wọn nbe lori nkan ọgun a maa kọja lara a wa nigbati a nbe pẹlu ojiṣe Ọlọhun (ike ati ọla Ọlọhun ko maa ba) ninu aṣọ haarami, nigba ti wọn ba de eḡbe wa, enikoḡkan wa yoo fi jẹlibaaba a rẹ bo oju, nigba ti wọn ba kọja a wa tan, a o ṣikuro loju. Abu Daaud lo gbaa wa.

★ **OPO ṢIṢE:** Oniroḡran ni, **1) Oloyun:** odiwọn opo rẹ nigbati ọkọ rẹ ba kọ silẹ, tabi ọkọ rẹ ku ni kete to ba ti bi oyun inu rẹ. **2) Obinrin ti ọkọ rẹ ku:** oṣu merin ati oḡo meḡa ni opo rẹ. **3) Obinrin ti ọkọ kọ silẹ nigba ti o nṣe nkan oṣu loḡo¹:** nkan oṣu meṭa ni opo rẹ, opo naa yoo pari toba mọra kuro nibi nkan oṣu eḡeḡeta. **4) Obinrin ti ko tii maa ẹ nkan oṣu rara tabi ti ko ẹe mọ:** oṣu meṭa ni opo rẹ.

Obinrin ti ọkọ ba kọ silẹ ni ikonisilẹ ti ọkọ ṣi lee gba pada (ikonisile eḡeḡinni tabi eḡeḡeji), ọranyan ni fun lati wa pẹlu ọkọṣ rẹ ni asiko opo rẹ, o tọ fun ọkọ rẹ lati ri ohun to ba fẹ ninu ara rẹ, o si lee wa loun nikanṣoṣo pẹlu u rẹ ni koro, titi ti yoo fi pari opo rẹ, boya Ọlọhun lee tara beḡ da ifẹ pada saarin wọn. Gbigba iru obinrin beḡ pada ko bukaata si iyonu rẹ - ti ikonisilẹ naa ba jẹ eyi ti ọkọ ṣi lee gba pada-

¹ Eewọ ni ki a kọ obinrin silẹ lasiko to n ẹ nkan oṣu loḡo ninu ofin islaam.

igbapada yoo si maa waye pẹlu ki ọkọ sọ pe “mo gba ẹ pada” tabi ki o ba loṣo.

★ Obinrin ko lee da fi ara a rẹ lọkọ, ojiṣe Ọlọhun (ikẹ ati ọla Ọlọhun ko maa ba) sọ pe: **“Obinrin yowun to ba so yigi lai se pẹlu iyonda alase ẹ rẹ, yigii rẹ ti baje”**. Abu Daaud lo gbaa wa.

★ Eewo ni fun obinrin lati so irun miran mo irun orii rẹ, tabi ko kọ ila si ayekaye ninu orikerike ara rẹ, eṣe to tobi ni awon isesi mejeeji yi, ni ibamu si oro ojiṣe Ọlọhun (ikẹ ati ọla Ọlọhun ko maa ba) to lo bayi pe: **“Ọlọhun sebi le obinrin to ba obinrin miran fi irun ku irun, ati eni ti won nba firun kunrun, ati obinrin to nkola sara obinrin miran ati eni ti won nkola si lara”**. Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

★ Eewo ni fun obinrin lati beere fun ki ọkọ rẹ kọ silẹ lai ni idi Pataki kan, ojiṣe Ọlọhun (ikẹ ati ọla Ọlọhun ko maa ba) sọ pe: **“eyiowun obinrin to ba beere lowo ọkọ rẹ pe ko kọ oun silẹ lai si aburu Kankan, oorun al-jannah ti deewo fun”**. Abu Daaud lo gbaa wa.

★ Oranyan ni fun obinrin lati tele ase ọkọ rẹ pẹlu daadaa, papa julọ to ba pe lo sori ibusun rẹ. Ojiṣe Ọlọhun (ikẹ ati ọla Ọlọhun ko maa ba) sọ pe: **“Nigba ti arakunrin kan ba pe iyawo rẹ si ori ibusun rẹ, to waa kọ lati waa ba ọkọ rẹ, ti ọkọ rẹ si sun moju leni ti o n binu si, awon malaika yoo maa sebi le obinrin naa titi ti ile yoo fi mo”**. Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

★ Eewo ni fun obinrin lati lo lofinda, ti o ba mo pe oun yoo maa gba ege awon okunrin ajeji kọja. Ojiṣe Ọlọhun (ikẹ ati ọla Ọlọhun ko maa ba) sọ pe: **“Dajudaju nigba ti obinrin ba lo lofinda, to waa kọja lara awon ijo kan (akojopo awon okunrin), ki won lee gbọ oorun ara a rẹ, irufe obinrin be, oniṣina ni”** Abu Daaud lo gbaa wa.

IRUN KIKI

Irun pipe ati ikoomo şise oranyan pipe ni (fardhu kifaya), itumọ eyi ni pe bi enikan ba ti še e o ti to fun awon yooku ti won ba feẹ kirun laisi lori irinajo. Sunnah ni fun adarunki ati onirin ajo lati še beẹ. Won ko o fun awon obinrin. Irun ati ikoomo ti won ba še silẹ şiwaju ki asiko irun to wole ko ni alaafia. Ayaafi irun akope fun irun Subh, o to lati pe ohun lati eyin ilaji oru.

Majemu Irun: Meşan ni. **1)** Jije musulumi. **2)** Nini opolo to ni alaafia. **3)** Mimo otun yatọ si osi. **4)** Nini ikapa lati le wa pelu imototo. **5)** Wiwole asiko irun; asiko irun Dhu-ur bere lati igba ti oorun ba ti ye atari, titi di igba ti ooji nkan ti o duro sinu oorun ba to dogba si i. (Nigba ti ooji ba bere si ni lekun si i leyin ti o ti pare mo wa lara tabi leyin ti o ti kere pari, ni asiko ti oorun ye atari. Asiko ti oorun kan atari ni asiko ti oorun wa ni aarin gbungbun sanmo. Iyen si ni igba ti oorun ba pare mo wa lara tabi ti o ba kere julio ni oşan.) Nikete ti ooji ba ti dogba si nkan ti o duro sinu oorun ni asiko 'Aşr ti bere. Yoo si pari ni igba ti ooji ba wa ni ilopo meji si ohun ti o duro sinu oorun. Eyi ni asiko eşa fun irun 'Aşr. Asiko airoju-raaye (laluri) fun irun naa lo wa nita titi di asiko ti oorun ba fe wo. Nikete ti oorun ba ti wo ni asiko irun Moğhrib wole, titi di asiko ti awonpapa yoo fi wo tan lojuu sanmo. (Awonpapa ni awon kurukuru pupa resuresu ti o maa n wa ni agbegbe ibuwọ oorun leyin ti oorun ba ti wo tan. Eyi yatọ gedegbe si tanmooko. şiwaju ki oorun to wo ni tanmooko maa nyo. Oorun naa si ni tanmooko. Bi ko ba ti i wo tan patapata, irun Moğhrib ko ti i too ki.) Nikete ti awonpapa ba ti wo tan patapata, ni asiko irun 'Işaa' to wole. Eşa asiko fun irun naa wa beẹ titi di ilaji oru. Asiko airoju-raaye (laluri) fun irun naa yoo wa nita titi di igba ti alufajari ba fe la. Nikete ti alufajari ba ti la (iyen ti ojumo ba ti mo) ni asiko irun Subh ti wole. Asiko re yoo si kase nilẹ ti oorun ba fe yo. **(6)** Bibo ihoho¹ ara pelu ohun ti ko nii şafihan awo ara nibi o şe ni ikapa mo Ihoho okunrin ti o ti wo omo odun mewaa tabi jubee lo ni ohun ti o nbe laarin orunkun ati idodo. Gbogbo ara obinrin ti o ti balaga ni ihoho lori irun ayaafi ojuu re (ati owo re titi de orun owo). **(7)** Jijina si egin ati idoti ara, ašo ati aaye ti yoo ti kirun nibi o şe ni ikapa mo. **(8)** Wiwa adojuko (Qiblah) nibi o ba şe ni ikapa mo. **9)** Nini erongba (aniyan)lati fi irun naa wa oju rere Olohun ti ola Re ga julio.

Origun Irun: Merinla ni. **1)** Diduro kirun nibi ikapa ba ti mo. **2)** Şise Allaah Akbar ibere irun (Tekbiiratu-l-Ihrom). **3)** Kika Suuratu-l-Faatihah. **4)** Tite kororo lori opa irun kookan (rukun). **5)** Diduro pada lati ibe. **6)** Diduro to leyin tite kororo. **7)** Fifi ori kanle pelu orike meje. [(i) iwaju ori ati ori imu, (ii & iii) atelewo mejeeji, (iv & v) orunkun mejeeji (vi & vii) ori omonikase] **8)** Jijokoo laarin iforikanle mejeeji. **9)** Kika gbolohun ataaya ni ipari irun. **10)** Jijokoo fun şise beẹ. **11)** Şise aşolaatu

¹ Ihoho eniyan ni oun ti o ti ni loju lati şe afihan re si elomiran ninu orikerike ara ,oun ti a gba lero pelu re nibi ni orikerike ara ti şise afihan re sita ko nii je ki irun ati tawwaf ni alaafia :ihoho omodekunrin ti o ti pe omo odun meje ni abe re ati idi re , eyi to ba si tipe omo odun mewa, ihoho re bere lati idodo re de orunkun ,gbogbo ara obinrin omolabi(ti kii şe eru) ti o ti balaga ni ihoho ayafi oju, orun owo mejeeji ati ese re nikan nigba ti o ba n be ni ori irun,a ko fun lati bo awon orikerike wonyii lori irun ayafi ti okunrin ajeji ba n be lodore, oranyan ni fun lati bo won nigba naa,bi apa re ba yo silẹ lori irun tabi tawwaf, ijosin naa ko ni alaafia,ihoho ti o ga julio ni oju ara ati idi, oranyan ni bibo re yaala lori irun ni tabi leyin re, a si şe şisi silẹ re leewo koda bi eniyan n be loun nikan soşo tabi ninu okunkun ayaafi lodore oko ati aya re tabi ti laluri ba pewa sibẹ (gege bii abe dida tabi işe abe şise)

'Ibroḥhiimiyyah mo ataaya ipari irun. **12)** Salamo kiini. **13)** Fifi ara bale wo nibi origun irun afarase. **14)** Tito awon origun wonyi tele ara won ni telentele. ***Irun ko ni ni alaafia ayafi ti gbogbo awon origun wonyi ba pe perepere si i lara. Opa irun kan yoo si baje ti eniyan ba gbe origun kan ju silẹ niti mimomomoti tabi niti igbagbera.***

Qran-anyan Irun: Mejo ni. **1)** Gbogbo gbolohun Allaahu 'Akbar ori irun yatọ si ti akoko. **2)** Şiše gbolohun semi 'a-llooh limon-i-hamidah fun 'Imoom ati adarunki. **3)** Şiše gbolohun Robbanaa walaka-l-hamdu leyin idide duro lati ori rukuu. **4)** Şiše gbolohun subhaana robiyya-l-'Azim, ni eekan pere ni ori rukuu. **5)** Şiše gbolohun subhaana robiyya-l-'A'laa ni eekan pere lori iforikanle. **6)** Şiše gbolohun Robb ighfirlii lori ijokoo ti o wa laarin iforikanle mejeeji. **7)** Kika ataaya kinni. **8)** Jijoko ka a. ***Awon qran-anyan wonyi, ti o ba momomoti gbe ju silẹ, irun ti ba je. Ti o ba gbe e ju silẹ niti igbagbera, yoo pe itanran fun un pelu sujuudu sahwi.***

Sunnah Irun: Eyi ni awon oro ti a nwi ati ise ti a nse lori irun. **Irun ki i baje nipase gbigbe okan ju silẹ ninu re, koda ki o je pe olukirun momomoti se be.** **Sunnah irun ti o jemoti kike nnkan lori irun:** Adua ibere irun, siše 'a'uudhu billaah mina saitoni-r-rojiim, siše bismi-llaah-r-Rahmoni-r-Rohim, siše aamiin, wiwi i soke lori irun ti a maa n kewu soke nibe, kike ohun ti o ba roron lati ke leyin suuratu-l-Fatihah, kikewu soke fun 'Imoom (won ko fun eni ti n be leyin 'Imoom lati kewu soke, eni ti o ba n da irun ki yoo seşa ni tire, bi o tile je pe ko gbodo fi kewu re di elomiran lowo.), ati gbolohun hamdan kethiiran toyyiban mubaarakan fih mil'a-s-samowaaati wa mil'a-l-'ard... titi de ipari leyin gbolohun robbanaa walaka-l-hamd, alekun lori okokan gbolohun ori itekorowo (rukuu), iforikanle (sujuud) ati gbolohun aarin meji iforikanle ati adua ti a o se siwaju ki a to salamo.

Awon sunnah ti o je mo ise siše lori irun: Gbigbe owoti mejeeji soke mo Allaahu 'Akbar alakoko, gbigbe owoti mejeeji soke nigba ti a ba fe rukuu, gbigbe owoti mejeeji soke nigba ti a ba fe gbori kuro ni rukuu, gbigbe owoti mejeeji soke nigba ti a ba fe bere opa irun keta, gbigbe owoti otun leke owoti lori igbaaya lori iduro ninu irun, wiwo ogangan ibi ti a fe forikan lori irun, lila ese mejeeji si ototo lori iduro lori irun, titi orunkun mejeeji siwaju nigbati a ba fe kunle fun siše sujuud, leyin naa owoti mejeeji, leyin naa iwaju ori ati imu, gbigbe apa mejeeji jinna si egbe, gbigbe ikun jinna si itan mejeeji, gbigbe itan mejeeji jinna si ojugin mejeeji, yiya itan mejeeji si ototo nibi iforikanle, ninaro ese mejeeji lasiko iforikanle, fifi inu omotikase mejeeji lele, tite atelewo mejeeji silẹ lori iforikanle ti won yoo wa papo ni deede eji mejeeji, ninaro soke lori abala iwaju ese mejeeji leni ti yoo rogboku lori orunkun mejeeji, jijokoo lori atelese osi pelu ninaro ese otun nigba ti eniyan ba wa lori ijokoo aarin iforikanle mejeeji ati lori ataaya kinni, fifi abala idi osi lele fun ijoko ikeyin lori gbogbo irun, tite owoti lori orunkun ti yoo wa papo mo ara won lasiko ijoko aarin meji iforikanle ati ijoko ataaya, şugbon yoo pa omotika omotidin ati omotika to tele e papo, yoo si se ika ata-npako ati ika aarin rogodo, ti yoo si fi ika ifabela se itoka nigba ti o ba nka awon gbolohun ori ijokoo ati awon adua ti o ye ki a se nibe, ika eyo kan ti o fi nse itoka yii ni o fi ntoka si jije okan soşo Olahun, sisalamo si otun ati osi ati bibere siše be lati otun.

Sujuudu Sahwi; Iforikanle Igbagbera (Fun siše Atunşe Aşşe Ti o Waye Lori Irun Kiki): Sunnah ni fun eni ti o ba ka gbolohun kan to leto lori irun kiki şugbon

ti ko ka a ni aaye rẹ pe ki o ẹ iforikanlẹ igbagbera, gẹgẹ bii kika Al-Quraan lori iforikanlẹ (niti igbagbera). O tọ fun ẹni ti o ba gbagbe sunnah irun lati ẹ iforikanlẹ igbagbera. Dandan ni fun ẹni ti o ba gbagbe ẹ ọkan ninu awọn nnkan ti nbọ yii lati ẹ iforikanlẹ igbagbera fun un: Ẹṣiṣe ju rukuu kan lọ lori ọpa irun, Ẹṣiṣe ju iforikanlẹ mejì lọ lori ọpa irun, kikijù iye ọpa irun lọ, lilekun ijokoo ataaya bi jìjokoo ataaya mejì fun irun subh, ati bẹbẹ lọ, sisalamọ Ẹiwaju ki irun to pari, Ẹṣiṣi nkan ka ninu Al-Quraan ni eyi ti o fi ba itumọ aaya naa jẹ, gbigbe ọran-anyan irun ju silẹ, tabi Ẹṣiṣe iyemeji lori iye onka ọpa irun ti eniyan ti ki. Ẹni ti iforikanlẹ igbagbera ba di dandan fun ti o ba tun wa mọmọ gbe ju silẹ, irun un rẹ ti bajẹ. Iforikanlẹ mejì ni iforikanlẹ igbagbera. Eyi si le waye Ẹiwaju salamọ tabi lẹyin salamọ. Eyi ti o ba wu u ni ki o ẹ nibe. Ti olukirun ba gbagbe iforikanlẹ igbagbera fun igba pipe, ko nii ẹ e mọ.

Apejuwe Irun Kiki: Ti olukirun ba fẹ dide kirun, yoo wa bi yoo ẹ doju kọ Kaaba Mimọ, yoo si sọ pe Allaahu 'Akbar. 'Imọm yoo wi i soke ati gbogbo awọn Allaahu 'Akbar yooku nitori ki awọn ti wọn nbẹ ni ẹyin in rẹ le gbọ ọ. Gbogbo kirunkirun yooku ni yoo maa wi tirẹ jẹjẹ. Yoo gbe ọwọ rẹ mejeeji soke titi de ibi ejika nigba ti o ba fẹ ẹ Allaahu 'Akbar ibẹrẹ irun. Lẹyin naa, yoo mu ọwọ naa walẹ lẹni ti yoo fi ọwọ ọtun gba ọwọ osi mu ti mejeeji yoo si wa ni isalẹ (tabi ori) igbaaya rẹ. Yoo maa wo ọgangan ibi ti yoo fi ori kan lori irun. Lẹyin naa, yoo wa ẹ ọkan ninu awọn adua ibẹrẹ irun ti o tọ sunnah gẹgẹ bii: *“Subhaanaka-llaahummọ wa bihamdika wa tabaaraka-smuka wa ta'ala jadduka wa laa 'ilaa ghoreruk”* Lẹyin naa, yoo ẹ 'auudhu billegh mina Ẹaitoṣni-r-rojiiim ati bismi-llaah-r-Rahmoṣni-r-Rohiiim. Jẹjẹ ni yoo ẹ awọn nkan wọnyi. Lẹyin naa yoo ka suuratu-l-Faatihah. Wọn fẹ ẹ fun ẹni ti o ba wa lẹyin 'imọm lati ke Suuratu-l-Faatihah tirẹ naa lasiko ti 'imọm ba fi n dake lori irun, Ẹugbọn o gbọdọ ke e lẹyin 'imọm lori irun eyi ti a ti maa n kewu jẹjẹ nibe. Ti o ba jẹ 'imọm tabi adarunki, yoo ka ohun ti o ba rọ ọ loran lati ka lẹyin Faatihah. Ẹugbọn, wọn fẹ ẹ fun un lati ka awọn suurah ti o gun, ti o si kuru ni aaya lori irun Subh. Ki o si ka awọn suurah ti o kuru ni irun Moḡhrib. Ki awọn irun yooku Ẹi wa ni iwontun-wonsi. Awọn Suurah ti o gun ti awọn aayah rẹ si kuru ni bii suurah Qoof titi de Suurah 'Ammọ. Awọn ti o wa ni iwontun-wonsi ni titi de ori suuratu-d-Duha. Awọn ti o kuru ni awọn yooku titi de suuratu-n-Naas.

Imọm yoo kewu soke lori irun Subh, raka mejì akọkọ fun irun Moḡhrib ati 'Iṣaa'. Kike jẹjẹ ni awọn ọpa irun yooku. Lẹyin naa, yoo rukuu lẹni ti yoo ẹ Allaahu 'Akbar ti yoo si gbe ọwọ rẹ mejeeji soke gẹgẹ bi o ẹ ẹ ni ibẹrẹ irun. Yoo dọwọ tẹ orunkun. Ko ni fun ọmọnika pọ mọra wọn. Yoo na ẹyin-in rẹ daadaa. Orii rẹ ko ni lọ soke ko si ni lọ sodo; yoo dọgba mọ ẹyin-in rẹ. Lori rukuu yii ni yoo ti sọ bayii ni ẹmẹta pe: *“Subhaana robiyya-l-'aziiim.”* Lẹyin naa yoo gb'ori soke ti yoo si sọ pe: *“Semi'a-lloḡh limon-i-hamidah”* Yoo gbe ọwọ rẹ soke gẹgẹ bi o ẹ ẹ nigba ti o bẹrẹ irun. Nigba ti o ba dide duro tan yoo wa sọ pe: *“Robbanaa walaka-l-hamd hamdan kethiiran toyiban mubaarakan fih mil'a-s-samoowaati wa mil'a-l-'ard wa mil'a moḡ Ẹi'ta min Ẹaein ba'd”* Lẹyin naa, yoo lọ f'ori kanlẹ pẹlu Ẹṣiṣe Allaahu 'Akbar. Lori iforikanlẹ yii, yoo gbe apa jinna si ẹgbẹ, ikun ko si ni fara kan itan, ọwọ rẹ mejeeji yoo si wa ni ọgangan ejika, awọn ọmọ-ikase yoo si kọju si Qiblah.

Leyin-naa lori iforikanlẹ yii yoo wa sọ pe: “***Subḥaana roḥbiyya-l-’a’la***” ni ẹmẹta. O tọ fun un lati ẹ alekun pẹlu eyikeyi adua ti o tọ sunnah. Leyin-naa, yoo gbe ori nilẹ leni ti yoo se Allaahu ’Akbar. Yoo tẹ ẹsẹ osi silẹ, ti yoo si jokoo le e. Yoo fi ori ọmọnikasẹ ọtun lelẹ ti yoo kọju si Qiblah tabi ki o naro ẹsẹ mejeeji, ki o si doju ọmọnikasẹ mejeeji kọ Qiblah ki o si jokoo le ori gigisẹ mejeeji. Lori ijokoo yii yoo sọ pe: “***Roḥb ighfir lii***” ni ẹmẹji. O tun tọ fun un lati ẹ alekun bayii pe: “***Wa-rḥamnii wa-jburnii wa-rfa’nii wa-rzuqnii wa-hdinii wa ’aafinii wa-’fu ’annii.***” Leyin naa, yoo wa forikanlẹ ni ẹkeji geḡe bi alakọkọ. Leyin naa, yoo gbe ori nilẹ pẹlu ẹsẹ Allaahu ’Akbar. Yoo dide duro lori ẹsẹ rẹ mejeeji. Yoo wa kí ọpa irun keji geḡe bi alakọkọ. Ti o ba wa pari ọpa keji, yoo joko lori ẹsẹ osi lati ẹ ataaya. Yoo ka ọwọ osi lori itan osi, ọwọ ọtun lori itan ọtun. Yoo pa ọmọdinrin pọ mọ ika ti o tẹle e. Yoo ẹ ika atanpako ati ika aarin ni rogodo. Yoo si fi ika ifabelẹ ẹ itọka leni ti yoo maa sọ pe: “***A-t-Tahiyyaatu Lillaah wa-s-solawaat wa-t-toyyibaat, a-s-salaam ’alaeka ’ayyuha-n-Nabii wa rahmōtu-l-laah wa barakaatuh, a-s-salaam ’alaenaa wa ’ala ’ibaadi-lleḡh-s-sōlihiin.***” Leyin naa yoo dide duro lati ki ọpa irun kẹta fun olopo mẹta ati olopo mẹrin, yoo ẹ Allaahu ’Akbar, yoo si gbe ọwọ soke pẹlu rẹ. Yoo ki awọn ọpa irun yooku beḡ naa, ẹugbọn ko nii ke e soke. Suuratu-l-Faatihah nikan ni yoo si ka lori rẹ. Leyin ti o ba pari ọpa irun ti o ẹku, yoo wa jokoo leni ti yoo fi awẹ idi osi lelẹ lati ẹ ataaya ipari. Gbogbo ọmọnikasẹ yoo kọju si Qiblah. Ẹsẹ osi yoo si yọ jade lati abẹ ẹsẹ ọtun. Iru ijokoo yii ni yoo jo fun gbogbo irun ti ataaya rẹ ba ti pe meji. Leyin ti o ba ẹ ataaya tan yoo wa tọrọ ikẹ ati igẹ fun Anabi bayii pe: “***Allaahumḡ sōlli ’ala Muḥammōd wa ’ala aali Muḥammōd kamōḡ sōllaeta ’ala ’Ibroḡhiim wa ’ala aali ’Ibroḡhiim ’innaka Ḥamiidun Moḡiid. Allaahumḡ baarik ’ala Muḥammōd wa ’ala aali Muḥammōd kamōḡ baarakta ’ala ’Ibroḡhiim wa ’alaa aali ’Ibroḡhiim ’innaka Ḥamiidun Moḡiid.***” O tun tọ sunnah fun un lati ẹ alekun si i bayii pe: “***A ’uudhu bi-l-leḡh min ’adhaabi-n-naar wa ’adhaabi-l-Qoḡr, wa fitnati-l-mahyaa wa-l-mōmōḡot, wa fitnati-l-Mōsiih-d-Dajjaal***” Ati awọn adua miran ti wọn gba wa ninu ẹgbawa ti o fẹsẹ rinlẹ. Leyin naa, yoo wa salamọ si ọtun ati osi leni ti yoo sọ pe: ***a-s-salaam ’alaekum wa rahmōtu-l-laah.***¹

¹ Leyin naa, o tọ sunnah lati ẹ awọn adua kan ti o n beḡ ninu ẹgbawa ti o fẹsẹ rinlẹ. Awọn adua naa niyi: ***’Astegḡfiru-lloḡh*** ni ẹmẹta. Leyin naa, “***Allaahumḡ ’Anta-s-Sallaam wa minka-s-Sallaam tabaarakta yaa dha-l-Jallaal wa-l-’Ikroḡm, laa ’ilaaha ’ill-A-l-laah wahdah laa ẹriika lah, lahu-l-Mulk wa lahu-l-Ḥamd, wa huwa ’ala kulli ẹein Qoḡdiir, laa haola wala quwwata ’illaa bi-lleḡh, laa ’ilaaha ’ill-A-l-laah walaa na’bud ’illaa ’iyyaah lahu-n-ni’moḡh wa lahu-l-fōdl wa lahu-th-thanaa’u-l-Ḥasan, laa ’ilaaha ’ill-A-l-laah mukhlisiina lahu-d-diin wa lao kariha-l-kaafiruun, allaahumḡ laa mōḡni’a limōḡ ’a’toeta wa laa mu’tiya limōḡ mōna’ta, wa laa ya-nfa’u dha-l-jadd minka-l-jadd***” Ti irun ba jẹ irun Subḡ ati Moḡhrib, yoo wi eyi kun un: “***laa ’ilaaha ’ill-A-l-laah wahdah laa ẹriika lah, lahu-l-Mulk wa lahu-l-Ḥamd, yuḡyii wa yumiit, wa huwa ’alaa kulli ẹein Qoḡdiir***” ni ẹmẹwaa. Leyin naa, yoo wa ẹ “***subḡaana-l-laah***” mẹtaleḡbọn, “***al-ḡamdu lillleḡh***” mẹtaleḡbọn, “***Allaahu ’Akbar***” mẹtaleḡbọn. Yoo wa fi eyi pari rẹ: “***laa ’ilaaha ’ill-A-l-laah wahdah laa ẹriika lah, lahu-l-Mulk wa lahu-l-Ḥamd, wa huwa ’alaa kulli ẹein Qoḡdiir***”

Leyin naa, yoo ka aayatul kursiyi, leyin naa yoo ka Suuratul-’Ikḡlaas, Suuratu-l-Falaḡ ati Suuratu-n-Naas. Ti irun ba jẹ irun Subḡ ati Moḡhrib, ẹmẹta ni yoo ka ọkọkan awọn suura naa.

Irun Kiki Fun Alaisan: Ti o ba je pe iduro yoo se alekun aisan-an re, tabi ko si agbara fun un lati duro kirun, ki o ki i nijoko. Ti ijoko ko ba rorun, ko ki i ni idubule. Ti eyi ko ba tun rorun, ki o feyin lele ki i. Ti alaisan ko ba le rukuu, ti ko si le forikanle, ki o maa fi itoka se e. Irun ti o ba bo fun un yoo san an pada. Ti ko ba ro o lorun lati maa ki irun kookan ni asikoo re, o to fun un lati maa ki i ni meji meji; yoo ki irun Zuhr mo 'Asr, yoo si ki irun Moghrib mo 'Isaa'. Yoo se beje ni asiko okan ninu mejeeji.

Irun Onirin Ajo: Ti irin ajo ba ti nase ju bii ogorin kilomita lo, ti irin ajo naa si je eyi ti o leto (iyen ni pe, ti kii se irin ajo iyapa ase Olohun), o to ki onirin ajo din irun olopo merin ku si olopo meji. Ti onirin-ajo ba ti gba a lero pe oun yoo wa ni aaye kan ninu irin ajoo re tayo ojo merin (ti onka irun wakati maraarun un re yoo to ogun lapapo), yoo maa ki irun-un re pe, lati ojo ti o ba ti gunle si aaye naa; ko gbodo din irun naa ku. Ti onirin ajo ba to leyin onile tabi o gbagbe irun kan nigba ti o fi wa nile, o wa ranti irun naa lori irin ajo, tabi o gbagbe irun kan nigba ti o fi wa ni ori irin ajo, o wa ranti nigba ti o dari tajo bo, yoo ki gbogbo awon irun wonyi pe ni. Onirin-ajo le ki irun pe lori irin ajo sugbon idinrunku lo loore julofun un.

Irun Jimo: O loore ju irun Zuhr lo. Irun oto gedegbe ni irun Jimo, ki i se adinku fun irun Zuhr. Nitoni naa, ko to ki a ki i ni merin. A ko si gbodo fi erongba Zuhr ki i. A ko si gbodo da ohun ati 'Asr po, koda ki a ri okunfa sise beje.

Irun Witr: Sunnah ni. Lati eyin irun 'Isaa' titi di igba ti alufajari ba yo ni asiko re. Opa rakaa kan ni o kere julofun, opa rakaa mokanla si ni onka ti o po julofun irun Witr. Ki a ki i ni rakaa meji meji pelu salamo kookan ni o loore julofun, eyi ti o wa kere ti o si peye julofun ni kiki rakaa meta pelu salamo meji. Sunnah ni ki a suratul Aala ninu rakaa alakoko, suratul Kaafirun ninu rakaa elekeji, ati suratul ikhlaas ninu rakaa eleketa, a fe ki eni ti o n ki irun witr ka adua al-qunut leyin ruku, ki o sigbe owo re soke, ko se adua soke gbogboro koda bo se oun nikan sošo

Irun Jannaasa: Wiwe oku musulumi, fifi aso yi i lara, kikirun si i lara, gbigbe e lo si inu ite ati sisin in, oran-anyan tito ni (ti awon onka ti o to ba ti dide si i, awon yooku ti won ko kopa nibe ko lese lorun mo lori re). sugbon Musulumi ti o ba ku si oju ogun, won o nii we e, won o si ni fi aso oku yi i lara. O leto ki won kirun si i lara. Won yoo si sin in lorii bi o se wa pelu eje. Aso feregede-feregede meta ototo ni aso ti won yoo fi sin okuu Musulumi lokunrin. Marun-un si ni aso obinrin; iro, ibori, ewu ati aso ibora nla meji. Sunnah ni ki 'Imom ati adarunki duro si agbegbe igbaaya okunrin. Agbegbe aarin meji ni yoo si duro si fun oku obinrin. Allaahu 'Akbar merin ni yoo se pelu gbigbe owo mejeeji soke fun okookan. Yoo se ekini, yoo se 'a'udhu billesh mina Sheeitaani-r-rojiim ati bismi-llaah-r-Rahmoon-r-Rohiim pelu kika Suuratu-l-Faatihah nikan sošo ni jeeje. Leyin naa, yoo se Allaahu 'Akbar elekeji, yoo si ka solaatu 'Ibrohiimiyyah nibe (iyen ni; *"Allahummo solli 'alaa Muhammad wa 'alaa aali Muhammad kamoo sollaeta 'alaa 'Ibrohiim wa 'alaa aali 'Ibrohiim 'innaka Hamiidun Mojiid. Allahummo baarik 'alaa Muhammad wa 'alaa aali Muhammad kamoo baarakta 'alaa 'Ibrohiim wa 'alaa aali 'Ibrohiim 'innaka Hamiidun Mojiid."*). Leyin naa, yoo se Allaahu 'Akbar eleketa, ibe ni yoo ti se adua fun oku. Leyin naa, yoo se Allaahu 'Akbar elekerin, yoo duro die. Leyin naa, yoo salamo.

Eewo ni lati je ki saare ga tayọ şibru kan (iyen ni odiwon ti o nbe laarin atanpako ati ika ifabela nigba ti a ba na mejeeji katakata si ara won). Eewo ni şise awon nkan wonyi: mimo nkan le saare lori, pipon saare la, titan turari sibe, kiko nkan si ara saare, jijokoo le saare lori, tite ori saare mole, titanna sidii saare, şise tawaaf nidii saare, kiko mosalasi le saare lori tabi sisin oku sinu mosalasi. Qran-anyan ni lati wo ohun ti won ba mo si orii saare.

★ Ko si laifi nibi gbolohun ibanikedungege bii gbolohun yii: Qlohon yoo san yin ni esan ti o tobi lori alaisii yin, Qlohon yoo si se daadaa fun awon ti o n ba yin kedun. Qlohon yoo si forijin okuu yin. Ti musulumi ba fe daro oku keferi ko ni toro aforijin fun oku naa. Qwo ohun ti yoo wi ni yi fun awon molebi musulumi ti oku ku fun: Qlohon yoo san yin ni esan ti o tobi lori alaisii yin, Qlohon yoo si se daadaa fun awon ti n ba yin kedun.

★ Qran-anyan ni fun eni ti o ba ti mo pe awon molebi oun yoo maa hu leyin ikuu oun lati so asotele fun won pe ki won ma se se be, bi be ko yoo nipin-in ninu iyaa won.

★ Imoom shaafi'i (ki Qlohon ba ni ke e) so pe: "Won ko jijokoo fun ibanikedun; ohun ni pipejo si odo awon molebi alaisi ti won yoo si maa de ba araa won nibe. Ki enikokan wa, ki o si maa lo lai ni jokoo regede kale ti molebi alaisi lorun ni ohun ti o to, yala fun okunrin tabi obinrin.

★ O to sunnah ki won ba awon molebi alaisi gbe ounje wa. Won ko o fun wa lati ba won je ninu ounje naa. Won si tun ko o lati se ounje fun awon ti won ba joko regede ti awon molebi alaisi lorun.

★ O to sunnah lati be ite musulumi wo ni aini la irin-ajo lo. Won tun yonda lati be ite keferi wo. Won o si se e ni eewo fun keferi lati be ite musulumi wo.

★ Adua ti o to sunnah lati se ninu ite niyi: "**A-s-salaam 'alaekum daara qoomin mu'miniin – tabi 'Ahala-d-diyyaar mina-l-mu'miniin – wa 'innaa 'in shaa Allaahu bikum lalaahiquun, yerhamu-llaahu-l-mustaqdimiina minnaa wa-l-musta'khiriin, nas'alu-llqoha lanaa wa lakum al-'aafiyah, allaahummo laa tahrimnaa 'ajarohum wa laa tuftinnaa ba'dahum, wa-ghfir lanaa wa lahum**"

Irun Qdun Mejeeji: Irun qran-anyan tito ni. Asiko irun Dhuhaa ni asikoo re. Ti oorun ba ye atari ki awon eniyan to mo pe odun nbe nita, ojo keji ni won yoo to san irun 'iid naa pada. Majemu ti o nbe fun irun Jimo naa ni o n be fun irun 'iid ayaafi khutuba mejeeji. Ti a ba fe ki irun 'iid ni papa ikirun, won ko ki a se nofila şiwajuu re tabi leyin-in re.

Apejuwe re: Irun qlopaa meji ni. Leyin Allaah Akbar tekbiirotu-l-'ihrom, yoo se Allaah 'Akbar mefa miran şiwaju ki o to se adua ibere irun. Lori rakaa keji yoo tun se Allaah Akbar marun-un şiwaju ki o to kewu lori re. Yoo maa gbe owo soke pelu Allaah Akbar kokan. Leyin naa yoo se 'a'uudhu billaah mina shatoni-r-rojiim ati bismi-llaah-r-Rahmoni-r-Rohiim. Yoo ka Suuratu-l-Fatihah soke. Leyin naa, yoo ke Suuratu-l-'alaa lorii rakaa kiini, Suuratu-l-Ghoosiyah lorii rakaa keji. Ti o ba salamo tan, yoo se khutubah mejigege bii khutubah Jimo. Şugbon o to sunnah ki gbolohun Allaah 'Akbar po ninu khutubah mejeeji daadaa. Ti o ba ki irun 'iid bi irun nofila, ko buru nitori pe, sunnah ni awon Allaah Akbar ati gbolohun a-dh-hikir ti o je alekun wonyen.

Irun Kusuuf (Eyi ni irun ti a maa n ki nigba ti oorun ba fe lo asiko osupa tabi ti osupa ba fe lo asiko oorun.): Sunnah ni irun yii. Asikoo re bere lati igba ti isele yii ba ti bere titi di igba ti ojuu sanmo yoo fi la. Ti okunfaa re ba ti re koja, a ki i san an pada mo. Irun rakaa meji ni. Lorii rakaa kiini,'imoom yoo ke Suuratu-l-fatihah ati suura ti o gun ni kike soke. Leyin naa, yoo rukuu ti yoo si pe lori re. Leyin naa yoo dide duro. (Yoo tun wa ka Suuratu-l-Fatihah ati Suura miran ti o gun lori iduro yii, yoo tun wa rukuu pada ni ekeji. Asiko rukuu keji yii ko nii to ti akoko. Yoo tun wa dide duro.) Leyin naa, yoo fori kanle ni eemeji, ti yoo si pe lori iforikanle mejeeji. Opa irun kan ti pari niyen. Yoo wa bere opa irun keji be naa. Leyin-naa, yoo se ataaya, yoo wa salamo. Ti rukuu kiini ba bo fun enikan, ko ba rakaa yen, yoo si san an pada.

Irun Iwa ojo: Irun yii to sunnah lati ki lasiko oda ojo tabi ti ojo ko ba to nkan. Asikoo re, apejuwee re ati idajo re da gege bi irun 'iid, sugbon khutuba kan pere lo wa fun irun iwa ojo. O si to sunnah fun imoom lati yi aso orun un re pada sodi ni ti ireti fun iyipada asiko.

Irun Nafilah(Akigbore): O rinle lati odo ojise Olohun (ike ati ola Olohun ko maa ba) pe, **o maa nki irun nafila rakat mejila lojoojum,** awon naa niyi: rakat meji siwaju irun subh, rakat merin siwaju irun dhuhr, rakat meji leyin irun dhuhr, rakat meji leyin irun maghrib, ati rakat meji leyin irun 'ishai. Won tun gba awon nafila miran wa lati odo re yatọ si awon wonyi.

Awon Akoko Ti Nafila Sise Je Eewo: eewo ni sise apakan ninu awon nafila asegbore ni awon akoko kan to rinle wa lati odo ojise Olohun pe eewo ni sise won ninu u re, awon akoko naa niyi: **1)** lati igba ti alufajari ba ti la titi di igba ti oorun yoo fi yo, ti yoo si ga soke ni deede gigun un ofa. **2)** nigba ti oorun ba nbe ni aarin gbungbun sanma(ti o ba kan Atari),titi ti yoo fi ye latari. **3)** lati eyin irun alaasari titi ti oorun yoo fi wo. Sugbon awon nafila to ni okunfa, o lalaafia lati ki won ni awon asiko wonyi, gege bii, nafila rakat meji ti a maa n yan ti a ba koko wonu mosalasi, ati nafila rakat meji ti a maa n yan leyin tawwaaf, ati nafila rakat meji ti irun fajr(fun eni to ba bo fun saaju ko to kirun asuba), ati irun janaasa(irun ti a maa nki si oku musulumi lara), ati nafila rakat meji ti a maa nse leyin aluwala, ati iforikonle ti kika Al-Qur'an, ati iforikonle idupe f' Olohun.

AWON IDAJO BI A SE NLO MOSALAASI: Oran-anyan ni ki a ko mosalaasi ni odiwon bi a ba se ni bukaata si, ohun ni aye ti Olohun nifesi julọ lori ile, eewo ni ninu mosalaasi kiko orinkorin ati gbogbo ohun eelo orin, atewo pipa lai nidi,ifarakinra awon okunrin ati awon obinrin, ilopo okunrin ati obinrin, ati tita-rira ninu mosalaasi, sunnah ni ki a so fun eni to ba polowo oja ninu mosalasi pe: **“Olohun O nii se owo re ni asejere”**. Eewo ni bakannaa, lilo ohun to sonu ninu mosalaasi, sunnah ni fun eni to ba gbo o ko sope **“Olohun ko nii dapada fun o”**.

O leto ninu mosalaasi, kiko awon omo keeke ti won ko lee dotii re leko ninu re, yigi siso, idajo sise, kiko orin to leto, oorun sunsun fun eni to nkoraro ninu u re ati elomiran naa, oorun sunsun ni ale fun alejo ati alare, ati sunsun oorun osan ninu u re.

Sunnah ni ki a so mosalaasi kuro nibi oro isokuso, ariyanjiyan ija, ariwo pipa, ati siso mosalaasi di oju ona lai nidi, a korira siso oro aye lasoju ninu mosalaasi, a ko gbodo lo ite(tabi eni) inu re, tabi atupa a re, tabi ina manamana inu re fun ayege bii igbeyawo, tabi ibanikedun oku.

SAKA (AFOMỌỌ DUKIA)

Awọn Iran Nnkan Ti Saka Wọ Ninuu Dukia: Sakaa di ọran-anyan lati yọ lati ara awọn iran dukia merin; **Ikinni:** Ẹran ọsin ti n jẹ kaakiri. **Ikeji:** Dukia ti n jade lati inu ilẹ. **Ikẹta:** Owó. **Ikerin:** Oja tita.

Majẹmu Ti Yoo Sọ Saka Di Ọran-anyan:

Sakaa ko nii di ọran-anyan fun ẹnikan ayaafi pẹlu majẹmu marun-un kan.

Ikinni: Jijẹ musulumi. **Ikeji:** Jijẹ ọmọluabi; (ki o ma jẹ ẹru) **Ikẹta:** Ki dukia to iye ti saka wọ. **Ikerin:** Ki dukia jẹ adani fun ẹni ti o fẹ yọ saka ninu rẹ. **Ikarun-un:** Ki ọdun yipo le dukia naa lori, ayafi ti o ba jẹ nnkan ti o n jade lati inu ilẹ.

Yiyọ Saka Lara Ẹran-Ọsin:

Mẹta ni awọn ẹran-ọsin ti a le yọ saka jade lati araa rẹ; rakunmi, maalu ati ẹran mẹẹ (agbo, agutan ati ewurẹ.) Yiyọ saka ninu awọn ẹran ọsin yoo di ọran-anyan pẹlu majẹmu meji: **1)** Sisin wọn fun ọdun kan tabi ju bẹẹ lọ. **2)** Sisin wọn fun fifun wara lara wọn ati bibi ọmọ, kii şe fun işe işe.

Yiyọ Saka Lara Rakunmi:

Nkan Ti A O Yọ Ni Saka	Onka Rakunmi
Ko wọ saka.	1 - 4
Ewurẹ ẹyọ kan.	5 - 9
Ewurẹ meji.	10 - 14
Ewurẹ mẹta.	15 - 19
Ewurẹ merin.	20 - 24
Ọmọ rakunmi olodun kan.	25 - 35
Ọmọ rakunmi olodun meji.	36 - 45
Ọmọ rakunmi olodun mẹta.	46 - 60
Ọmọ rakunmi olodun merin.	61 - 75
Ọmọ rakunmi meji olodun meji.	76 - 90
Ọmọ rakunmi meji olodun meji.	91 - 120

Ti o ba ti ju 120 lọ, Ọmọ rakunmi olodun mẹta fun aadọta aadọta. Ọmọ rakunmi olodun meji fun ogoji ogoji.

Yiyọ Saka Lara Mọọlu:

Onka Maalu	1-29	30-39	40-59
Nkan ti a o yọ ni Saka	Ko wọ saka.	Ọmọ maalu olodun kan.	Ọmọ maalu olodun meji.

Ti o ba ti pe 60 ati ju bẹẹ lọ Ọmọ maalu olodun kan fun ọgbọn ọgbọn. Ọmọ maalu olodun meji fun ogoji ogoji.

Yiyọ Saka Lara Ẹran Mẹẹ:

Onka Ẹran Mẹẹ	1-39	40-120	121-200	201-399
Nkan Ti A O Yọ Ni Saka	Ko wọ saka.	Ewurẹ kan.	Ewurẹ meji.	Ewurẹ mẹta.

Ti o ba ti pe 400 ati ju bẹẹ lọ. Ewurẹ kan fun ọgọrun ọgọrun.

Ko tọ lati fi awọn wọnyi yọ saka fun ẹran mẹẹ: ẹran obukọ tabi orukọ, ẹran ti o ti gbo ti ko lagbara, ẹran oloju kan tabi oloju didà, ẹran ti o n wo ọmọ lẹwọ, ẹran ti o ti gun tabi ẹran ti oniye lori pupọ.

Yiyọ Saka Lara Nkan Ti Njade Lati Inu Ilẹ:

Saka yiyọ di ọran-anyan ninu nkan ọgbin onikoro ati eleso pẹlu awọn majẹmu wọnyi: **1)** Ki nkan ọgbin naa jẹ ohun ti o şe e fi kongo wọn, ki o si şe e ko pamọ fun ọjọ pipẹ gegẹ bi ọkaa baba, agbado, (nkan ọgbin onikoro), eso inabuu, eso

dabidun (nkan oḡbin eleso). Saka ko wọ nnkan ti ko še e fi kongo wọn, ti ko si še e ko pamọ fun oḡ pipe geḡe bii ewebe ati iṣu. **2)** Wiwọ odiwọn ti saka wọ. Ohun si ni eḡbeta le ni etalelaadota “653 kilogram” tabi ju beḡ lọ. **3)** Ki nkan oḡbin yii wa ni ikapani eni ti o fe yọ saka ni asiko ti saka di oḡran-anyan lori re. Asiko ti saka di oḡran-anyan lori nkan oḡbin ni asiko ti o ba pọn. Nkan oḡbin yoo pọn nigba ti o ba npupa tabi ti n yọ awọ omi oṣàn. Ti nkan onikoro ba ti n le lọwọ, ti o si ti ngbe ni asiko pipọn tire. Idamewa ninu oḡoḡun (**10%**) ni yoo yọ ninu nkan oḡbin, ti o ba je pe ojo tabi omi odo ti ko la wahala kankan lọ lo fi dáko naa. Ṣugbọn ti o ba je pe, o fi owo pọnmi lati fi dáko naa tabi ko ri omi lo nirọrun lori oko geḡe bii lilo eto igbalode ti wọn fi nfa omi si ori oke, idamarun ninu ida oḡoḡun (**5%**) ni yoo yọ ni saka. Ti o ba lo ilana mejeeji lati fi fomi wọn oko, saka re yoo duro sori eyi ti o ba lo julọ. Iṣiro oḡoḡo ti o fi ra omi tabi oḡoḡo ti o fi daamu ko to ri omi ati oḡoḡo ti ko ra omi lati fi wọn oko ni yoo gbe geḡe le, ti yoo fi mọ ewo ló ló julọ ninu ilana mejeeji.

Yiyọ Saka Lara Owo: Iran meji ni eyi.

1) Owoo Goolu. Ti eyi ko ba wọ giraamu marunleḡoḡorin (**85g**), saka ko wọ o.

2) Owoo Silifà. Ti eyi naa ko ba wọ giraamu marundinleḡeḡebeta (**595g**), saka ko wọ o. Saka ko si ni wọ awọn owo ṣile ati pépà ti aye nna lode oni ayaafi ti owo beḡ ba to iye onka ti o kere julọ ti saka n wọ ninu owoo goolu tabi owoo silifà. Iye ti a o si yọ ni saka ninu odiwọn naa ni idakan ninu ida oḡoḡo (**2.5% tabi 1/40**). Saka ko wọ goolu ati silifa ti obinrin n lo lati fi še oṣo. Sugbọn yoo yọ saka lori eyi ti o n ya awọn eniyan lo ati eyi ti o n ko pamọ sile reḡeḡe. O tọ fun obinrin lati fi goolu ati silifa še oṣo si ara. Wọn še leḡo lati kan Silifa ti oḡo niwọn sara abọ. O si leḡo fun oḡunrin lati lo iwọnba Silifa lara awọn nkan aalo ti o da duro, bii: ooka oṣo, awo oju ati beḡbeḡe lọ. Ṣugbọn eewọ ni lilo goolu kinkinkin si ara abọ. Oḡunrin le lo goolu kinkinkin fun bii botini aṣo, fifi de eyin mọle lai ni fi jọ ti tawọn obinrin.

Eni ti owo owoḡo re ba nlekun ti n dinku, ti ko wa rọ o lọrun lati yọ saka lori gbogbo owo naa ni igba ti oḡun ba yipo le e lori, iru eni beḡ yoo mu oḡo kan gbòògì ninu oḡun ti yoo yọ sakaa re ni. Lọḡo beḡ yoo wo iye ti o ba ni lọwọ, yoo si yọ saka idakan ninu ida oḡoḡo, koda ko je pe owoo re ko wọ saka ni oḡo naa. Eni ti o ba ngba owo oṣu tabi o ni ohun kan ti o n gba owo oṣu lori re bi ile ati ile, ti ko ba ti maa fi owo oṣu yii pamọ, saka o le wọ o, koda ki owo naa pọ. Sugbọn ti o ba nre owo naa jọ, saka yoo wọ o, ti oḡun ba ti yipo le e lori. Ti eyi ko ba rọ o lọrun, oun naa yoo mu oḡo kan gboḡi fun yiyọ saka geḡe bi a še sọ siwaju.

Yiyọ Saka Ninu Owo Ti A Ya Elomiran:

Eni ti o ba ni gbese ti yoo gba lọwọ oḡoḡo kan tabi ti o ni owo kan lọwọ enikan, ti owo naa si rọrun lati gba, yoo yọ saka owo naa ti o ba ti gba a, fun wi pe oḡun pupọ ti lọ lori re. Ti eni ti o je wa lowo ko ba le ri owo naa san, saka ko le wọ iru owo beḡ, nitori pe ko le te wa lọwọ.

Yiyọ Saka Ninu Nnkan Idokowo:

Ko si saka ninu nnkan idokowo ayaafi pelu majemu merin: 1) Ki o je dukia eni ti o fe e yọ o. 2) Ki o gbero pe oun nfi dukia naa še owo ni. 3) Ki iye idokowo naa wọ iye ti saka wọ. Ohun si ni iye ti saka wọ ninu owoo goolu ati owoo silifa. 4) Ki oḡun yipo le e lori. Ti gbogbo awọn majemu wonyi ba ti pe le e lori, yoo yọ iye ti o

ba kú si lowo jade ninu oja naa. Ti o ba si ni owoo goolu tabi owoo silifa tabi owo şile ati beba lowo, o le da mo okowoo re, nitori ki gbogbo re le wo iye odiwon ti saka yoo wo. Ti o ba gbero pe oun yoo maa lo nkan okowoo re fun nkan-aalo ile, bii aşı, ile, oko, (bi eni ti o ra okada fun lilo yatọ si fifi se kabukabu), ko ni yo saka lori re. Leyin naa, ti o ba yi erongba re pada lori re pe oun yoo maa fi se owo ni, yoo yo saka lori re ti odun ba ti yipo le e lori bere lati igba ti o ti so o di nkan okowo.

Yiyo Jaka (Saka Itunu Aawe):

Oran-anyan ni yiyo jaka fun musulumi lokunrin ti ko ni ju ohun ti oun ati awon iyawo ati omoo re yoo je lo ni oru ati ale 'iid. Odiwon ohun ti yoo yo ni jaka lori okunrin tabi obinrin ni kilo meji ati ilarin ounje ara ilu. Eni ti a ba nbo, a o yo tire naa ti ikapa beba wa. Won fe ki a ti yo o lojo 'iid siwaju irun 'iid. Ko to lati fi fale tayọ asiko irun 'iid. O si to lati yo ni ojo odun ku o la tabi ni odun ku ojo meji. A le gbe gbogbo jaka naa fun enikan sošo tabi ki a pin fun ope eniyan.

Yiyo Sakaa:

Oran-anyan ni fun eni ti saka ba wo inuu dukia re lati yo o ni kiakia. Alamojuto omode ati were ni yoo ba won yo sakaa won. O to sunnah lati se afihan saka, ki eni ti o fe yo o si fowo araa re pin in. Erongba gbodo ti odo eni ti a la iwọ esin bo lorun wa lorii saka ti o fe yo. Gbigbero itore-aanu lorii saka ko gbe e, koda ki o fi gbogbo owoo re se saraa, (nitori pe, oto ni itore-aanu, oto si ni saka). Eyi ti o loore julọ ni pe, ki eni ti o ba fe yo saka yo o fun awon alaini ti o wa ninu iluu re. Fun idi pataki lo le mu ni gbe e ranse si ilu miran. O to, o si dara lati yo saka odun meji silẹ ti owoo re ba ti wo odiwon ti saka wo.

Awon Ti A O Yo Saka Fun: Awon mejo ni:

1) Awon alaini. **2)** Awon atewogboro. **3)** Awon oşise saka. **4)** Awon ti a fe tu lokan lati wo inu esin. **5)** Awon eru, ki won le fi gbominira. **6)** Awon ti won je gbese sorun. **7)** Awon ti won wa ni oju ogun esin. **8)** Awon ti ona dimo lori irin ajo. Gbogbo awon wonyi ni a o fun ni odiwon ti won ni bukaata si ayaafi oşise saka, odiwon owo oyaa re ni a o fun un, koda ki o je oloro. O to ki won fun awon alatako ijoba ati awon olofe ti won ba je gaba le ilu lori ni saka. O si to ti alakoso ijoba ba gba saka lero tabi lele, niti deede tabi niti abosi. Ko to lati yo saka fun keferi, eru, oloro, eni ti a ngbe bukaata ije-imuu re ati awon omoo Haasim. Ti o ba fi aimokan yo saka fun eni ti ko to si, ti o ba wa pada mo, ko tii yo saka. Ayaafi ti o ba je pe, o yo saka fun eni ti o ka kun alaini, şugbon ti o pada wa han si i pe oloro ni, o ti yo saka ni yen.

Saraa Aşegboro: Ojise Olqhun (s.'a.w) so pe: *“Ninu awon nnkan ti eniyan yoo gba esan re leyin igba ti o ba ku ninu awon ise owo re ati daadaa re ni imo kan ti o fi ko elomiran, ti o si fon on ka, omoo rere ti o fi saye lo, Al-Quraan ti o fi silẹ gege bi ogun fun awon eniyan, tabi mosalasi ti o ko, tabi ile kan ti o ko fun omoo ori-irin ti ona dimo, tabi odo kan ti o nşan ti o pese re silẹ, tabi saraa ti o fi owo re se nişemi ayee re nigba ti o lalaafia, yoo maa ba a leyin ikuu re”* (Ibn Moqjah lo gba a wa.)

AAWE

Gbigba Aawe Ròmòdòḡon Jẹ Ọran-anyan Fun Gbogbo: Musulumi ti o jẹ onilaakaye (eni ti ki i še were tabi alaganna), ti o si ti balaga (eyi ni ki ọkunrin ti maa ri atọ mọni/mọniyyu, ki obinrin si ti maa še nkan oṣu), ti o si ni okun lati gba aawe, ti ki i si i še eni ti o nṣe nnkan oṣu lówọ ati eḡe ibimọ. Ti ọmọde ba le gba a, ki wọn pa a laṣe lati še beḡ ki o le mọ ọn lara. Ọkan ninu nkan meji ni a fi le mọ pe oṣu Ròmòdòḡon ti wọle: **1)** Ki Musulumi lọkunrin, koda ki o jẹ obinrin, onideede ti wọn ti la ẹsin bọ lórun jẹri pe oun foju ri ileteṣu. **2)** Ki oṣu sha'baan pe ọgbon-ọnjọ. Aawe Ròmòdòḡon di dandan lati beḡe lati igba ti alufajari owuro ba ti yọ titi di igba ti oorun yoo fi wọ. O si di dandan lati ni erongba aawe ọran-anyan ninu ọkan ṣiwaju ki alufajari to yọ.

Awọn Nkan Ti O N Ba Aawe Jẹ: 1) Ṣiṣe aṣepọ pẹlu obinrin ni oju ara: Eni ti o ba še beḡ yoo san gbese aawe oḡo naa pada, yoo si tun še itanran.

Eyi si ni pe: yoo bọ okun ẹru kuro lórun ẹru. Ti ko ba ri ẹru, yoo gba aawe oṣu meji ni tẹlẹntẹlé. Ti ko ba tun lagbara lati še eyi, yoo bọ ọgọta alaini ni aboyo ni ijoko kan. Ti ko ba tun le še eyi, ko si nkan ti yoo še mọ. **2)** Mimu atọ jade lara: nipasẹ fifi ẹnu ko obinrin lenu, didi obinrin mu tabi fifi nkan wọ nkan ọmọkunrin titi ti atọ yoo fi jade. Kosi ohun ti o mu aawe eni ti o lala ti o si da atọ sara loju oorun.

3) Mimọmọ jẹun ati mimọmọ mumi: aaweḡe rẹ ni alaafia ti o ba še beḡ niti igbagbera. **4)** Mimu eḡe jade lara nipasẹ didẹgo tabi fifi eḡe silẹ. Sugbon, eḡe bintin ti a ba fa jade lati fi še ayewo ilera, tabi eḡe ti o jade fun raa rẹ geḡe bi eyi ti o ṣan jade ni oju ọgbẹ tabi amurun, ko ba aawe jẹ. **5)** Wiwa eebi.

Ti eruku ba ko si ni ni ọfun, tabi omi ṣeesi ko si i ni ọfun nigba ti o nyọ ẹnu nu, tabi ti o n finmu lówọ, tabi o ronun si adun ni atọ mọdhii ba jade, tabi o lalaa lo ba datọ sara, tabi eḡe tabi eebi wa fun raa rẹ, aawe rẹ ko bajẹ.

Eni ti o lero pe oru ni oun wa ni o ba nḡeun lọ, lehinnaa lo wa han si i pe ọsan ni oun wa yoo san gbese aawe naa pada. Eni ti o jẹun lasiko ti o nṣiyemeji si yiyo alufajari, aawe rẹ ko bajẹ. Eni ti o ba jẹun ni ọsan lasiko ti o nṣiyemeji si wiwo oorun, yoo san gbese aawe naa.

Idajọ Ti O Wa Fun Awọn Ti Wọn Yoo Jọsan Ninu Aawe Ròmòdòḡon: Eewọ ni fun eni ti ko ba ni awawi lati jọsan ninu Ròmòdòḡon. O di dandan fun awọn wọnyi lati ja aawe wọn: obinrin ti nṣe nkan oṣu lówọ, obinrin ti nṣe eḡe ibimọ lówọ ati eni ti o ni bukaata si okun ti o le fi yọ ẹmi eni ti o ba ha si pánpẹ iparun laidaran. O si tọsuna ki eni ti o wa lori irin ajo ti a ti le din irun ku lati ja aawe, ti aawe gbigba ba le ja si inira fun un. Beḡ naa ni alaisan ti nḡeru inira. Eni ti o ba beḡe irin-ajo lọsan-an, oloyun ati eni ti o nfun ọmọ lóyan lówọ ti wọn ba npaya lori ẹmii wọn tabi ọmọ wọn, wọn leḡọ lati ja aaweḡe wọn. Gbese aawe nikan ni gbogbo awọn wọnyi yoo san pada. Oloyun ati eni ti ntọ ọmọ lówọ yoo tun bọ alaini kan lojumọ ti o ba jẹ pe ipaya lori ọmọ wọn ni ko jẹ ki wọn le gba aawe.

Arugbo kujọkujọ ti ogbo ko jẹ ki o le gba aawe ati alaisan ti alaafia rẹ di boya, yoo maa bọ alaini kọọkan lojumọ, wọn ko si ni san gbese aawe naa pada mọ. Eni ti ko ba ri gbese aawe kan san fun idi kan pataki titi ti aawe miran fi wọle, gbese aawe nikan ni yoo san. Ti o ba jẹ ti imẹlẹ ni ko fi ti i ri aawe naa san pada titi ti aawe miran fi wọle, bi o ba še nsan gbese aawe naa pada, beḡ naa ni yoo tun maa bọ alaini kọọkan

lojumọ pẹlu rẹ. Ẹni ti o ba ni gbese aawẹ lórun ti ko si tii san-an titi to fi kuro laye fun idi kan pataki, kosi eṣẹ fun-un, sugbọn ti ko ba si idi kan pataki ti kofi san aawẹ na di ojo iku rẹ, awọn ẹbii rẹ gbọdọ maa fun alaini kọọkan dipo ojo kọkan tiko gbawẹ rẹ. O si tọ sunnah fun ẹbii rẹ lati ba gba aawẹ ti o ti di gbese si i lórun ninu aawẹ Rọmọdọṣon ati aawẹ ijejeṣe. Ki wọn si tun tiraka mu gbogbo ileri daadaa ti alaisii wọn ṣe ṣe.

Ẹni ti o ba jọsan ninu Rọmọdọṣon fun awawi kan, ti awawi naa si kuro nibe ṣiwaju asiko iṣinu, bẹc naa ni ti keferi kan ba gba Islaam ni ọsan Rọmọdọṣon, tabi obinrin ti o n ṣe nkan oṣu ri imọra lọsan aawẹ, tabi alaisan gbadun lọsan Rọmọdọṣon, tabi ọmọ kekere wọ ipo balaga lọsan Rọmọdọṣon, tabi were wosan lọsan Rọmọdọṣon ti wọn si wa leni ti nje ọsan lasiko naa, wọn gbọdọ gba aawẹ ojo naa pada, koda ki o je pe wọn ko ẹnu ro titi ẹnu fi too ṣi. Ẹni ti o ba letọ fun lati jọsan ninu Rọmọdọṣon, ko gbọdọ gba aawẹ miran lasiko naa.

Aawẹ Agbagbọre:

Eyi ti o loore julọ ni ki eniyan gba aawẹ lojọkan ki o si tunu lojọkan. Lẹyin naa, aawẹ ojo Atiini ati Alamisi. Lẹyin naa, aawẹ meṭa meṭa ni gbogbo oṣu kọọkan. Ojo meṭa ti o wa tun loore julọ fun eyi ni ojo funfun (ojo kẹtala, ojo kẹrinla ati ojo kẹdogun) oṣu oṣupa. O tọ sunnah lati gba ọpọlọpọ aawẹ ninu oṣu Muharram ati Sha'baan. Aawẹ sunnah naa ni aawẹ 'Aaṣuura, aawẹ ojo 'Arafah ati aawẹ meṭa ninu oṣu Shawwaal. Wọn kọ ọ lati da awọn aawẹ wonyii gba: aawẹ Rojab, aawẹ ojo Jimọ, ojo Sabti ati ojo Iyemeji (eyi ni oḡbọn-ọnjọ ninu oṣu Sha'baan ti ojuu sanmọ ba da ṣakaṣaka, ti ko si eṣujo kankan ni ojuu sanmọ) Wọn ṣe e leewọ lati gba aawẹ ni ojo ọdun Itunu-aawẹ, ojo ọdun Ileya ati ojo Teṣriiq (awọn ojo meṭa ti awọn ti o ba ṣe iṣe hajj yoo fi wa ni Mina) ayaafi ẹni ti ko ba ti i pa ẹran fun iṣe hajj Tamottu' (ṣiṣe Hajji ati Umura ni asiko kan naa pẹlu biboṣo harami silẹ laarin mejeeji) ati hajj Qiroṣon (ṣiṣe Hajji ati Umura ni asiko kan naa lai ni bọ aṣo harami silẹ laarin mejeeji.)

Itaniji:

★ Wọn ṣe e letọ fun ẹni ti o ni iwẹ ọran-anyan lórun geṣe bi ẹni ti o ni janaba lara, ati ẹni ti o ri imọra nibi eṣe nkan oṣoṣu ati eṣe ibimọ lati ti saari jije ṣiwaju. Lẹyin ti wọn ba wa pe irun Subhi tan, ki wọn wa ṣeṣe lo wẹ. Aawẹ wọn ni alaafia.

★ Lodiwọn igba ti ko ba ti ni jasi inira fun obinrin, o tọ fun un lati lo oogun ti yoo fi sun nkan oṣu rẹ siwaju ninu oṣu Rọmọdọṣon, ki o le ba awọn musulumi kopa ninu aawẹ naa.

★ Alaawẹ letọ lati gbe itọ ati kelebe ọna ọfun mi.

★ Ojiṣe Ọlọhun (s. 'a.w) sọ pe: ***“Ijọ mi ko ni ye maa bẹ lorii daadaa ti wọn ba n kanjuu ṣinu, ti wọn si n pẹjẹ saari”*** ('Aḥmọd lo gba a wa.)

Ojiṣe Ọlọhun (s. 'a.w) sọ pe: ***“Esin (Islaam) ko ni yee maa jawe olubori ni gbogbo igba ti awọn eniyan ba ntete ṣinu, nitori pe awọn noṣoṣora ati yehuudi maa n pẹjẹ ṣinu.”*** ('Abuu Daa'uud lo gba a wa.)

★ Wọn fẹ ki a ṣe adua nigba ti a ba fẹ ṣinu. Ojiṣe Ọlọhun (s. 'a.w) sọ pe: ***(ti yoo ṣe) ti wọn ko nii kọ ọ le e lẹwọ Dajudaju, nigba ti alaawẹ ba fẹ ṣinu adua kan nbẹ”*** (Ibnu Moṣjah lo gba a wa.) Lara awọn adua ti wọn gbawa ti o tọ sunnah lati ṣe

nigba ti a ba fẹẹ ẹsinu ni adua Ojise Ọlọhun (s. 'a.w) to lo bayii pe: **“Dhahaba zomo’ wabtallati-l-’uruuq wa thabata-l-’ajr ’in ға-Alloḡh”** (’Abuu Daa’uud lo gba a wa.)

★ O to sunnah lati fi dabitun tutu ẹsinu. Ti ko ba si tutu, ki a lo dabitun gbigbe. Ti ko ba tun si eyi, ki a fi omi ẹsinu.

★ Lati le la kuro ninu iyapa ẹnu, o dara fun alaawe pe ki o jinna si tiroo lile ati kikan nkan sinu oju ati eti ni osan aawe. sugbon ti o ba je alaisan, o le lo awon nkan wonyi, koda ki o ri adun-un re ni ona-ofun. Aawe re ko bajẹ.

★ O to sunnah fun alaawe lati run orin ni gbogbo wakati irun koḡkan (lai ni se e de ogongo). O rinle pe won ko ko eyi.

★ Ọran-anyan ni fun alaawe lati jinna si oro eyin, ofofo, irọ, ati bebebe lo. Ti enikeni ba bu u, ki alaawe yaa so pe: “alaawe ni mi o”. siḡo ti alaawe ba nso ahonon re ati awon eya araa re yoku nibi awon ese ni yoo fi le daabo bo aawe re. Ojise Ọlọhun (s.a.w) ti so pe: **“Eni ti ko ba fi oro laabi ati iwa laabi sile, Ọlọhun () ko ni bukaata kankan si aije ati aimu (alaawe beje)”** (’Ahmod lo gba a wa.)

★ Alaawe ti won ba pe wa sibi eto aweje wemu, o to sunnah fun un lati se adua fun eni ti o pe e. Ti ko ba si si ninu aawe, o to sunnah fun un lati jeun nibe.

★ Laelatu-l-Qodr ni oru ti o loore julọ ninu odun. Asiko esa fun oru abiyi naa ni oru mewaa ti o keyin oḡu Romododon, oru ketadinlogbon ni o si rinle julọ ti a le wa a si. Laada ise rere ti a ba se ni asiko naa loore ju eyi ti a fi egberun oḡu se lo. Lara apeere ti nbe lara oru abiyi naa ni: ki oorun ti o ba yo ni aaro ojo naa funfun sakaḡaka lai ni ni itansan pupo ninu, ati ki oju ojo wa ni iwontun-wonsi (ko nii si ooru, ko si nii si otutu). Ọlọhun le fi Musulumi se konge oru abiyi naa sugbon ti ko nii mo. Ohun ti a fe fun enikoḡkan ni pe ki o gbiyanju ninu esin ninu oḡu Romododon, paapaa julọ ninu oru mewaa to keyin oḡu naa. Ki Musulumi se oju kokoro si bi oru kan ko se nii lo mo oun lowo lai ni yan noḡfila nibe. Ti o ba si lo ki irun Taraawih ni janmon, ki o ma se kanju kuro leyin Imom titi ti won yoo fi pari irun naa, ki won le ko laada eni ti o fi gbogbo oru se noḡfila fun un.

★ Eni ti o ba n gba aawe (sunnah) agbagbore lowo, o to sunnah fun un lati pari re (ni ale), ki i se dandan. Ti o ba momo ja aawe naa, ko lese ninu, ko si nii san gbese re pada.

★ **Kikoraro Ninu Mosalasi (I’tikaaf):** Eyi ni ki musulumi ti o ni laakaye koraro lati tele ase Ọlọhun ninu mosalasi. Won se e ni majemu pe ki eni ti o ba nse I’tikaaf lowo wa ni mimo kuro ninu egbin nla. Ko si gbodo jade kuro nibe ayaafi fun ohun ti o ba la dandan lo, fun apeere, gege bii jije mimu, siḡe igbonse ati wiwe iwe oran-anyan. I’tikaaf yoo baje nipase jijade fun ohun ti ko la dandan lo ati siḡe ibalopo pelu obinrin. Siḡe i’tikaaf to sunnah ni gbogbo asiko. O rinle julọ ninu oḡu Romododon. O tun wa rinle julọ ninu ojo mewaa ti o keyin oḡu naa. Wakati kan ni o kere julọ fun siḡe i’tikaaf. Won fe ki i’tikaaf ma se din ni osan kan oru kan. Obinrin ko si gbodo se i’tikaaf ayafi pelu iyonna oko re. O si to sunnah fun eni ti o nse i’tikaaf lati dunnimo ijosin ati titele ase Ọlọhun. Ki o gbe opolopo ohun ti ki i ba ti i se dandan sile (ninu awon alamori aye), ki o si jinna si ohun ti ko ba kan an.

ISÈ HAJJ ATI UMURAH

Eḡkan pere ninu igbesi aye ḡda ni isè hajj ati umura di ḡran-anyan fun un. Awḡn majemu ti yoo sḡ isè naa di ḡran-anyan ni: **1)** Jije ḡlesin 'Islaam. **2)** Nini laakaye. **3)** Jije eni ti o ti balaga. **4)** Nini ominira (ki o ma si i loko eru). **5)** Nini ikapa; eyi ni pe ki o ni ohun ti yoo na lo na bo loḡo ati ni nkan-angun. (Ti majemu wḡnyi ba ti pe perepere si enikan lara), ḡugbon o jafira titi ti o fi jade laye, wḡn yoo fa owo ti o to se isè hajj naa yo ninuu dukia re, ti okan ninuu moḡebii re yoo si ba se e. Isè hajj ti keferi tabi were ba se ko ni alaafia; ko ni laada. Isè hajj ti omode ati eru ba se ni alaafia, ḡugbon wḡn yoo pada se isè hajj miran ni igba ti gbogbo majemu ba pe si wḡn lara. Eni ti ko ni ikapa gege bi alaini, ti o ba yawo se isè hajj, yoo gba laada lori re. Eni ti o ba ba elomiran se isè hajj, ti ko si ti i se hajj tire teletele, oun lo ni laada isè hajj naa.

Gbigbe Hurumi: O to sunnah fun eni ti o ba feḡ gbe hurumi lati we, ki o se imototo, ki o si bo asḡ riran silḡ, ki o si lo ilodii ati ibora ti yoo je asḡ funfun mimo meji. Leyin naa, yoo wa mu gbolohun ti yoo fi gbe hurumi wa bayii pe:

“Labbaeka-llaahummḡ ‘umurah” - Oḡhun! Mo jepee Re lati se ‘umura. tabi **“Labbaeka-llaahummḡ hajja”** - Oḡhun! Mo jepee Re lati se hajj. tabi **“Labbaeka-llaahummḡ hajja wa ‘umurah”** - Oḡhun! Mo jepee Re lati se hajj ati umura. (Iru eyi ti o ba feḡ se ni yoo wi.) Ti iberu idiwḡ lori isè hajj ba n ba a, o le fi kun un pe: “Fa in ḡbasani ḡabis famahallii ḡaethu ḡbasatnii” – Ti idiwḡ ba seḡe si mi, ibi ti mo ba ti ri idiwḡ naa ni aayee mi.

Enikeni ti o ba feḡ se isè hajj ni anfaani lati seḡa laarin awḡn ona meta ti a le gba se ijḡsin naa: Tamḡttu, 'Ifroḡd ati Qiroḡn. Ikini ni o loore julḡ. Tamḡttu: Eyi ni ki o gbe hurumi fun isè umura ninu awḡn oḡu ti a fi nse isè hajj. Ki o wa bo asḡ hurumi silḡ. Leyin naa, ki o seḡe wa gbe hurumi fun isè hajj naa ni oḡun kan naa. 'Ifroḡd ni dida oḡo isè hajj nikan se. Qiroḡn ni ki o gbe hurumi hajj ati umura po tabi ki o gbe hurumi fun umura ki o tun wa se hajj lai ti i tura pale, ki o wa seḡe se tawaaf fun mejeeji papḡ (leyin ti o ti ba isè hajj de aaye kan).

Nigba ti eni ti o feḡ lo se isè hajj ba ti jokoo lori nkan-angun yoo se gbolohun “talbiyyah” bayii pe: **“labbaeka-llaahummḡ labbaek, labbaeka laa seriika laka labbaek, inna-l-hamda wa-n-ni‘mḡta laka wa-l-mulk, laa seriika lak”** Wḡn fe ki o wi gbolohun yii loḡoloḡo. Okunrin yoo wi i soke. Obinrin yoo si wi i ni jeḡjeḡ.

Awḡn Nkan Eewḡ Fun Eni Ti O Ba Gbe Hurumi je mesan: **1)** Fifa irun ara. **2)** Gige eekanna. **3)** Wiwḡ asḡ riran fun okunrin ayaafi ti ko ba ri ilodii ni o le fi wḡ sokoto, tabi ti ko ba ri bata ni o le fi wḡ ibose alawḡ yoo si gee awḡn ibose mejeeji yii titi yoo fi fi kokose re silḡ (ti awḡn kokose mejeeji yoo fi yo sita) ko si ni se itanran lori re. **4)** Fifi nkan bori fun okunrin. **5)** Lilo loḡinda. **6)** Didḡgbḡ; pipa eran igbe. **7)** Siso yigi. Eewḡ ni eyi je, sugbon ko ni itanran ninu. **8)** Didi obinrin mu pelu adun lai la ibalopo loḡo laya-lo. Ewure kan (ni yoo fi se saraa), tabi aawe oḡo meta (ni yoo gba), tabi bibḡ alaini mefa ni itanran-an re. **9)** Biba obinrin loḡo ni oju ara. Ti eyi ba seḡe siwaju iturapale kiini (iyen, siwaju ki o to sḡ oko meje akḡḡḡ), hajji re ti bajḡ. O si di ḡran-anyan fun un lati pari re, yoo si san an pada ni oḡun ti o ba tele e, ti yoo si tun pa rakunmi kan fun awḡn alaini ti nbe ni Mokkah. Ti o ba seḡe leyin iturapale keji, hajji re ko bajḡ, ḡugbon yoo pa maalu nla kan ti yoo fi tanran naa. Ti o

ba sunmọ obinrin ninu işe umura, umura ti bajẹ. O si di dandan fun un lati pa ewurẹ kan, yoo si tun san an pada. Biba obinrin şere ko le ba işe hajj ati umura jẹ ayaafi ti o ba la ibalopo lo. Bi awon eewo wonyi se wa fun awon obinrin naa niyi, yatọ si pe, obinrin leto lati wo aso riran. Ko nii lo ibori (aso ti won ran fun gbigbe bo gbogbo ori), iboju ati ibowo (lasiko ti o n se işe hajj tabi umura lowo).

Itanran: Meji ni eyi pin si.

1) Itanran pelu şişeşa (mimu eyi ti o ba wu u). Eyi ni titanran lori irun fifa tabi lilo lofinda tabi gige eekanna, tabi bibo ori fun okunrin tabi wiwo aso riran. Eni ti o ba da okan ninu awon oran wonyi lasiko işe hajj yoo seşa laarin ki o fi aawe ojo meta tabi bibo alaini mefa, ti yoo gbe ounje ti o to ilaji soo'i (kilo kan abo) fun alaini koşkan, tabi ki o pa ewure kan lati fi tanran naa. Eni ti o ba degbe lasiko yii yoo pa iru eran naa lati fi tanran, ti o ba pa iru eyi ti o le ri iruu re ra. Ti ko ba ti ri iruu re, iye owo ti o too ra eran be ni yoo fi se saraa lati fi tanran naa.

2) Itanran pelu telentele (ti ikini ko ba rorun ni oro to kan ikeji). Eni ti o ba se hajj tamottu' ati qiroon yoo pa eran ewure, eni ti o ba ba obinrin se asepo yoo pa maalu nla kan. Ti ko ba ri eyi se ni o to kan gbigba aawe meta ni hajj ati aawe meje leyin işe hajj, iyen nigba ti o ba dari de sile. Awon alaini ti won ngbe niluu Mokkah ni won yoo gbe eran ati ounje naa fun.

Wiwọ Iuu Mokkah: Adua ti a maa nse nigba ti a ba fe wo mosalasi ni alalaji yoo se wo inu mosalasi Abowo niluu Mokkah. Leyin naa, yoo bere lati se tawaaf fun Umura ti o ba je pe Tamottu' ni o fe se, tabi ki o se tawaaf fun wiwo lu ti o ba je pe Ifrood tabi Qiroon ni o fe se. Alalaji yoo bere tawaaf ni eni ti yoo pakaja aso hurumi re; yoo fi aarin gbungbun aso hurumi si abiya otun, yoo si takoko eti aso naa sori ejika osi. Yoo wa bere tawaaf lati ibi ti hajaru-l-aswad wa, yoo fowo kan an, yoo si fi enu ponowo naa la tabi ki o nawo si hajaru-l-aswad (ti aaye ba ha fun un lati sunmo on), yoo si so pe "bismi-l-lah w-Alloohu 'Akbar". Yoo maa tun eyi wi ni ibere tawaaf koşkan. Leyin naa, yoo gbe Ile Abowo si abala osi, yoo si pooyi (se tawaaf) ile naa ni eemeje. Yoo poseşe lori tawaaf meta akoko ni bi agbaraa re ba se gbe e mo. Yoo si se tawaaf merin ti o seku pelu irin gbodemuke. Gbogbo igba ti o ba wa ni deede ibi ti a npe ni "ruknu yamoonii", ni yoo maa fiowo kan an, ti eyi ba rorun be. Adua ti yoo si maa se laarin origin yii ati origin ibi ti hajaru-l-aswad wa ni yii:

﴿ رَبَّنَا إِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقَنَا عَذَابَ النَّارِ ﴾ **"Robbanaa! Aatinaa fi-duniyaa hasanah, wa fi-l-akhiroti hasanah, wa qinaa 'adhaaba-n-naar."**

Adua ti o ba si wu u ni yoo se ni awon aaye miran lori tawaafuu re. Leyin ti tawaaf ba pari, yoo se noofilah rakaa meji lowo eyin ibuduro maqoomu 'Ibrohiim ('a.s.w), ti o ba rorun be ni aaye naa. Suuratu-l-Kaafiruun ati suuratu-l-'Ikhlash ni yoo fi yan nofila naa. Leyin naa, yoo lo mu omi semise mi daadaa. Yoo tun wa pada si idi Hajaru-l-Aswad lati fiowo kan an ti o ba ro o lorun be. Leyin eyi, yoo wa maa se adua lopolopo lori ohun ti o ba n fe ni ogangan "multazum" tiise aaye ti o wa laarin hajaru-l-Aswad ati ilekun kaba leyin naa yo wa jade losi ori oke sofa, Yoo gun ori oke sofa lo, yoo si so pe: "Abda' bimoo bada'-Alloohu bih". Yoo si ka aayah Al-Quraan ti o so pe:

﴿ إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِن شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَن يَطَّوَّفَ بِهِمَا وَمَن تَطَوَّعَ حَبْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴾

“Dajudaju, okee Ṣofa ati Morwa wa lara awon (aaye) apeere ijosin fun Olohon. Ko wa si laifi kankan fun enikeni ti o ba lo se hajj tabi umura lati lo-socketo laarin oke mejeeji naa. Enikeni ti o ba si se asegbore daadaa (ni alekun si ojulowo ise esin), Dajudaju, Amooe Onimimo ni Olohon”

Ti o ba ti wi eyi tan, yoo maa se “Allohu 'Akbar, laa ilaaha 'ill-Allah”. Yoo koju si Kaaba, yoo te owo re mejeeji, yoo si maa se adua. Leyin eyi, yoo sokale, yoo si rin lo si aaye kan ti won tan ina alawo eweko si. Leyin naa, yoo wa sare lo si aaye keji ti won tun se apeere naa si. Leyin naa, yoo wa rin lo si okee Morwa. Bi o se se ni ori okee Ṣofa naa ni yoo se se lori okee Morwa. Leyin naa, yoo sokale, yoo wa bere ilosoke losodo iru alakoko yii, titi ti yoo fi se be nigma emeje gbako; lati Ṣofa si Morwa irin kan, lati Morwa si Ṣofa irin kan. (Ala abo yoo si maa je irin-meji.) Bayen ni yoo se ka a titi yoo fi pe meje. Leyin ti eyi ba pari ni yoo to ge irun tabi ki o fa a, sugbon fifa ni o loore julọ ayaafi fun eni ti o ba fe se umura tamottu, nitori pe yoo pada se hajj leyin-in re. Sugbon eni ti o fe se Qiroon tabi Ifrood ko nii turapale leyin igba ti o ba se tawaaf fun gignle si Mokkah (towaafu-l-quduum) tan, titi ti yoo fi ju oko akoko (jamuratu-l-'aqobah) ni ojo odun. Bi okunrin yoo se se be naa ni obinrin yoo se se, sugbon obinrin ko nii poseshe (ko nii saree kolekole) nigba ti o ba nse tawaaf ati lilosoke losodo laarin Ṣofa ati Morwa.

Apejuwe Ise Hajj: Ti o ba di ojo “Terwiyah” (ojo kejo ninu oṣuu Dhul-Hijjah), yoo gbe hurumi, ti o ba je pe o ti turapale ninu ilee re ni Mokkah. Yoo si gbera lo si Mina ni ibi ti yoo ti sun titi di aaro ojo kesan-an. Ti oorun iyaleta ba wa yo ni ojo kesan-an, yoo wa rin lo si 'Arafa. Leyin naa, ti oorun ba ti ye atari, yoo ki irun Zuhur ati 'Asr po ni rakaa meji meji. Gbogbo 'Arafa ni aaye ti o to lati duro si ayaafi koto 'Uranah. Gbolohun ti yoo se lopolopo ni 'Arafa ni: **“laa 'ilaaha 'ill-Allah wahdah laa seriika lah, lahu-l-Mulk wa lahu-l-Hamd, yuhyi wa yumit, wa huwa 'alaa kulli shein Qodir”**

Yoo se adua lopolopo, yoo se tuuba lori awon eshe ti o ti da seyin, yoo si lekun ni nini ireti ninu Olohon. Ti oorun ba ti wo, yoo dari si Muzdalifah pelu ifarabale ati ni pelupele, yoo si maa se telbiyyah lati fi ranti Olohon (Eyi ni: **“labbaeka-llaahummo labbaek, labbaeka laa seriika laka labbaek, 'inna-l-hamda wa-n-ni'mota laka wal-mulk, laa seriika lak”**). Nigba ti o ba gignle si Muzdalifah ni yoo wa kirun Moghrib ati Iṣaa papo ni meta meji (meta fun Moghrib, meji fun 'Iṣaa'). Leyin naa, yoo wa sun sibe. Yoo ki irun Subh ni akoko asikoo re ni kete ti ojumo ba ti mo. Aaye yii ni yoo wa ti yoo maa sadua titi di igba ti awonpapa owuro yoo fi yo. Leyin naa, yoo wa kuro nibeshiwaju ki oorun too yo. Ti o ba de kotoo Mahassir, yoo yara tete koja nibeshiwaju ni bi o ba se lagbara mo, titi ti yoo fi de Mina. Yoo si bere ise ni aaye yii pelu sisọ oko weere meje (ohun ti won fi se apeere fun esu) ni aaye ti a mo si Jamuratu-l-'aqobah. Yoo maa se Allah Akbar ti yoo si maa gbe owo soke ju okokan awon oko naa. Won se e ni majemu pe ki oko naa maa rebo sinu koto ti o wa ni egbegbe, koda bi ko ba opo doogi ti won gbe kale gege bi ami. Yoo da shise talbiyyah duro nikete ti o ba ti bere oko sisọ. Leyin naa ni yoo pa eran ijosin ti o ba fe pa fun Olohon. Leyin eyi ni yoo wa gerun tabi ki o fa a. Orififa ni o ni laada julọ. Nikete ti o ti so oko meje akoko tan ti o si fa irun re tan ni gbogbo nkan ti di

ẹto fun un ayaafi aṣepọ pẹlu obinrin. Eyi ni iturapalẹ kiini. Lẹyin naa, yoo wa dari si Mọkkah lati ẹ tawaafu-l'ifaado (tawaafu idari wa si Mọkkah). Tawaaf yii jẹ ọran-
 anyan, ohun si ni yoo fi pari iṣẹ hajj. Lẹyin naa, yoo lọ sare laarin Ṣofa ati Mọrwa, ti
 o ba jẹ pe Tamottu' ni o ẹ tabi ko ti i sa Ṣofa ati Mọrwa tele nigba ti o fi ẹ
 tawaafu-l-quduum. Ti o ba se eyi tan gbogbo nkan ni o ti di ẹto fun un, titi ti o fi kan
 biba iyawo rẹ lopọ. Eyi ni iturapalẹ keji. Lẹyin naa, o wa di ọran-
 anyan fun un lati lọ sun oorun oṣo meji tabi meṣa ni Mina. Mina ni yoo ti lọ maa sọko mọ eṣu
 lojoojumọ lẹyin ti oorun ba ti nyẹ atari, oko meje meje meje ni aaye kọọkan
 lojoojumọ. Yoo berẹ ni aaye isọko kiini, yoo ju oko meje nibẹ. Lẹyin naa, yoo sun
 siwaju, yoo si duro lati bẹ Ọlọhun. Lẹyin naa, yoo bọ si aarin, yoo tun ẹ bẹ. Yoo
 sọ oko, yoo si tun sún siwaju lati duro bẹ Ọlọhun. Lẹyin naa, yoo si bọ si aaye isọko
 ipari, yoo tun sọ oko nibẹ, ẹgbon ko nii sọsẹ nibẹ. Lẹyin ti oṣo kiini, yoo ẹ ti oṣo
 keji naa bẹ. Ti o ba nkanju, yoo tete kuro ni Mina siwaju ki oorun to wọ ni oṣo keji.
 Ti oorun oṣo kejila ba fi le wọ ba a ni Mina, o ti di tulaasi fun un lati sun oorun oṣo
 keta nibẹ, ti yoo si sọ oko ni oṣo keta naa, ayaafi ti idifunnfun ero ba di i lowo lati
 kuro ni asiko ti o gbero lati fi Mina silẹ (ti i ẹ oṣo keji). Sunkere pakeere ero ni o le
 mu un jade ni Mina lẹyin ti ddrun oṣo keji ba ti wọ tan. Bi ẹni ti o ẹ hajj Qiroon
 ẹse gele bẹ naa ni ẹni ti o se hajj Ifrood naa yoo ẹ ẹ, ayaafi pe ẹni ti o ẹ qiroon
 gbodo pa eran gege bii ẹni ti o ẹ tamottu'. (Ẹni ti o ẹ ifrood nikan ni ko nii pa
 eran). Ti ẹni ti o wa ẹ iṣẹ hajj ba ti fe pada si odo awon molebiu re, ko gbodo ma
 dagbere fun ile Abowo naa, ti yoo fi jẹ pe tawaaf ni yoo ẹ keyin iṣẹ hajj. Obinrin ti
 nse nkan oṣu tabi eyi ti eje ibimọ wa ni ara re nikan ni ko ni ẹ tawaaf idagbere
 (towaafu-l-wadaa'). Ẹni ti o ba ẹ tawaaf idagbere tan, ti o ba tun lọ kopa nibi tita
 rira, yoo tun tawaaf idagbere naa se pada. Ẹni ti o ba jade kuro ni Mọkkah siwaju ki
 o to ẹ tawaaf idagbere, yoo pada waa ẹ e ti onaa re ba sunmọ. Ti onaa re ba jinna,
 yoo pa eran kan lati fi tanran.

Ni Ṣoki, Eyi Ni Eto Iṣẹ Hajj ẹse Ni Ẹsẹntelẹ: Origen Merin Ni Origen Hajj:

1) Gbigbe hurumi: eyi ni mimu erongba wa fun bibere iṣẹ hajj. **2)** Diduro si Arafa.
3) ẹse tawaaf ibewo (tawaaf ifaado). **4)** Piposese laarin Ṣofa ati Mọrwa.

Meje Si Ni Ọran-anyan Rẹ: **1)** Gbigbe hurumi ni aaye re. **2)** Diduro si Arafa titi di
 igba ti oorun yoo fi wọ. **3)** Sisun ni Muzdalifa titi di eyin ilaji oru. **4)** Sisun ni Mina
 fun awon oṣo ti alalaaji yoo maa reti yiyẹ latari oorun ki o le ju oko mọ eṣu.
5) Sisoko mọ aṣetaani. **6)** Fifa irun tabi gigerun. **7)** ẹse tawaaf idagbere.

Origen Meṣa Ni Origen Umura: **1)** Gbigbe hurumi. **2)** ẹse tawaaf fun umura.
3) Sisa Ṣofa ati Mọrwa fun umura.

Meji Si Ni Ọran-anyan Rẹ: **1)** Gbigbe hurumi ni aaye re. **2)** Fifa irun tabi gigerun.

Ẹni ti o ba gbe origen kan ju sile: ko ti i ri iṣẹ hajj ati umura se. Ẹni ti o ba gbe
 oran-anyan kan ju sile: yoo pa eran itanran lori re. Ẹni ti o ba gbe sunnah kan
 ju sile: ko nii san itanran kankan.

Majemu Meṣala Lo Wa Fun Tawaaf Ti Ọlọhun Yoo Gba: **1)** Jije elesin Islaam.
2) Nini laakaye. **3)** Nini erongba kan ni pato (yala tawaaf hajj tabi tawaaf umura).
4) Ki asiko ẹse tawaaf to (fun apere, ẹni ti ko ti i setan lati dari wale ko gbodo ẹ
 tawaaf idagbere silẹ. **5)** Bibo ihoho fun ẹni ti o ba ni ikapa lati ẹ bẹ. **6)** Wiwa ni

mimọ fun ẹni ti ki i ba ẹ ọmọde. **7)** Ki o da ẹni ti o ba fẹ ẹ tawaaf loju pe oun ti yipo Kaaba ni ẹmeje. **8)** Gbigbe Kaaba si ọwọ osi (ọwọ alaafia), yoo si da eyi ti o ba ẹ lodi pada. **9)** Ki eniyan ma ẹ rin irin arinseyin (lilo siwaju lo seyin). **10)** Ririn fun ẹni ti o ba ni ikapa. **11)** Tito yiyipo Kaaba (şise tawaaf) ni telentele. **12)** Bibọ sinu moşalasi Abọwọ ẹ tawaaf. **13)** Bibere tawaaf lati ibi hajarul-aswad.

Sunnah Tawaaf: Fifi ọwọ kan hajarul-aswad (okuta dudu) ati fifi ẹnu kin in, wiwi Alloḡhu 'Akbar nigba ti a ba fẹ ẹ eyi, fifi ọwọ kan ruknu yamoḡnii (origun ọtun), pipakaja aşo hurumi, pipoşeş ẹ ati ririn ni aaye ti a ya silẹ fun ọkoşkan, şise adua ati adhiikir ni asiko ti a ba nş tawaaf lowọ, sisunmo Ile naa (Kaaba) ati yiyan noşfila rakaa meji lowọ ẹyin ibuduro Maqoşomu 'Ibroḡhiim.

Meşan Ni Majemu Sisa Şofa Ati Mořwa: **1)** Jije ẹleşin Islaam. **2)** Nini laakaye.

3) Nini erongba. **4)** Sisa ere naa ni telentele. **5)** Ririn fun ẹni ba ni ikapa. **6)** Sisa ere naa pe meje. **7)** Ririn alafo ti nbe laarin Şofa ati Mořwa tan patapata. **8)** Sisa Şofa ati Mořwa leyin ti o ti ẹ tawaaf to dara. **9)** Sisa ere kiini lati Şofa ati sisa ere keji lati Mořwa, ti yoo fi je pe ere kiini, keřa, karun-un ati keje yoo maa bere lati Şofa, ere keji, kerin ati keřa yoo maa bere lati Mořwa.

Sunnah Fun Sisa Şofa Ati Mořwa: Wiwa ni mimọ kuro ninu eḡbin ati idoti, bibo ihoho, şise adhiikir ati adua lasiko naa, sisare ati ririn ni aaye ti a ya silẹ fun ọkoşkan, gipun oke mejeeji ati fifi sisa Şofa tele şise tawaaf loju eş.

Akiyesi: Ohun ti o loore julọ ni sisọ oko ařetaani ni ojo koşkan, sugbo ko si laifi nibi ki eniyan so ti ojo kiini di ojo keji, tabi ki o so gbogbo re papo ni ojo ti o keyin fun oko sisọ. O to be.

Pipa Eran Odun Ileya: Sunnah ti won kanpamo ni şise be. Lati ojo ti oşu Dhu-l-Hijjah ba ti le titi di ojo iperan ni o ti di eewo fun ẹni ti o ba fẹ pa eran odun Ileya lati ge irun ara, eekanna tabi awo ara re.

Pipa Eran Isoḡoloruko ('aqiiqoh): Sunnah ni. Ewure meji fun oḡokunrin. Ewure kan fun oḡobinrin. Won fe ki a pa eran naa ni ojo keje. O tun to sunnah bakan naa ki a fa irun ori oḡo naa ni ojo keje, ki a si won on pelu fadaka, ki a wa fi iye owo re ẹ saraa.

ANFAANI KAN NIYI: Enikeni to ba wo inu moşalaasi ojiş Olohun (ike ati ola Olohun ko maa ba), yoo bere pelu şise nafila rakat meji, leyin naa yoo lo sibi saare re abiyi, yoo da oju re ko ogangan iwaju ojiş Olohun (ike ati ola Olohun ko maa ba) leni ti yoo deyin ko gabasi (ibi ti a maa ndojuko kirun), ti okan yoo si kun fun ọwọ ati aponle e re bi ẹni wipe o nfi oju ri gangan, yoo salama bayi pe **“as-salaam alaeka yaa Rasuula llah”** (alaafia Olohun ko maa ba e, ire ojiş Olohun), to ba ẹ alekun lori odiwon salama yii, ko leewo. Leyin naa, yoo yirapada di ni odiwon igunpa, yoo si so pe **“as-salaam alaeka yaa Abaa Bakr as-Siddiiq”** (alaafia Olohun ko maa ba e, ire Abu Bakr as-siddiiq), **“as-salaam alaeka yaa 'Umor al-Faaruuq** (alaafia Olohun ko maa ba e, ire 'Umor al-Faaruuq), Ire Olohun! san awon mejeeji lesan rere latara kikun ojiş Olohun lowo, ati latara yiyonda emii won fun Islaam. Leyin naa yoo dojuko gabasi, leni ti yoo gbe yaara ti awon saare naa wa sowo osi, yoo si se adu'a.

ANFAANI LŪKAN-Q-JŪKAN

151

***EṢE DIDA:** Lara awon nkan ti maa npa eṣe re, ti yoo si ha a danu ni: ironupiwada tooto, itoro aforijin Olohun, sise ise rere, riri adanwo, saraa sise ati sise adua fun elomii. Ti eṣe ba tun ōku ti ko ti i si aforijin Olohun lori e, won yoo je eḍa niya re ninu saare tabi lojo alukiyaamo tabi ninu inaa Jahanamo, titi ti yoo fi mo kuro nibi eṣe naa. Leyin naa, yoo seṣe wa wo oḡba idera ti o ba ku sori imo'lorun lokan soṣo. Amo ti o ba ku sori aigbagbo tabi idorogun mo'lorun tabi iṣoju-meji ninu esin, gbera ni yoo se ninu inaa Jahanamo.

Eṣe ati iyapa Olohun ni oripa pupo lara omoniyani; awon oripa re lori okan re nipe eṣe maa ko aayun, kun, iyepere, aisan okan, eṣe asi maa di okan lowo lati mona Olohun. Oripa eṣe lori esin: nipe eṣe maa n jogun dida eṣe mii fun eḍa. Asi ma se titele ase Olohun leewo fun un. Bakan naa, eṣe dida ma n se adua Ojise, adua awon molaika ati awon musulami leewo fun un. Oripa eṣe lori ije-imu: nipe Eṣe ma n se ije-imu leewo. Asi ma ye ike Olohun mo eeyan lowo. Yoo si ko iparun ba ibukun Olohun ti nbe lowo eḍa. Oripa eṣe lori enikoḡkan: nipe Eṣe ma nmu alubarika kuro ninu isemi onitoun, ti ije-imu yoo si fun pinpin, lilo bibo ko si nii rorun fun onitoun. Oripa eṣe lori awujo: nipe Eṣe ama mu ifokanbale kuro laarin awujo. Asi maa sokunfa ikorira. Awon adari ilu ati awon ota ilu ni won asi maa je gaba lori ara ilu be. ti oda ojo ati awon adanwo mii yoo si maa sele.

***IBANUJE:** Ifokanbale, idunnu ati isemi ti ko ni ibanuje ninu je ohun ti enikoḡkan nfe. Awon nkan wonyi ni o le mu ki isemi aye dara. Awon okunfa kan ti o je mo esin, adamo ati ise, ti ko pe sodo enikan tayo odo musulami, ni won le sokunfa awon nkan naa; lara awon nkan wonyi ni: (1) Gbigba Olohun gb. (2) sise moosee Olohun ati jijina si moosee Olohun. (3) Hihuwa daadaa, sisoro daadaa ati sise awon nkan daadaa mii. (4) Lilo asiko fun ise tabi imo ti o sanfaani yala o je mo esin tabi alamori aye. (5) Aini ma fi gbogbo igba ro awon ohun ti yoo sele tabi ti o ti rekoja lo. Dipo be, ki o gbajumo awon nkan ti yoo muse nise ojumo. (6) Riranti Olohun loḡoloḡo. (7) Siso nipa ike Olohun, eyi ti o han ati eyi ti o pamo (ki o si ma se fi igba bo oore Olohun mole.) (8) Sisiju wo eni ti o kere si o, ki o si ma se maa wo awon ti won ri jaje ju o lo. (9) Ki o sise to ohun ti o ba le pa ibanuje re, ki o si sise to ohun ti o ba le sokunfa idunnu. (10) wiwa iso losi odo Olohun pelu adua ti Ojise Olohun fi maa n ti ibanuje lo.

Aafa ti oruko re n je: 'Ibrohiim al-Khawwaas (ki Olohun ke e), o so pe: Marun-un ni oogun aisan okan: kika Al-Quraan pelu fifi okan tele itumoo re, aawe gbigba, yiyan noofila loru, sise adua lasiko saari ati jajokoo po pelu awon eni rere.

Esan sise iranti Olohun ninu irun tabi ni aye miran ti o ti ma nwaye kole je atewo gba titi ti eniyan yo fi soḡ loro ti yoo si fun araa re gb. lai gbodo fise idiwo fun elomiran.

***IGBEYAWO:** Sunnah ni fun eni ti n gbero adun biba obinrin loḡo lati fe iyawo, sugbon ti o le mara duro. Eto ni fun eni ti kii gbero adun biba obinrin loḡo lati fe iyawo. Oran-anyan ni fun eni ti ko ba le mara duro lati fe iyawo. Igbeyawo lo ye ki won ti saaju ise hajj oran-anyan. Eewo ni wiwo obinrin olobinrin. Eewo si ni fifi oju adun wo agbalagba obinrin ati okunrin alaradidan bi ara obinrin. Eewo ni wiwa ni kolofin pelu obinrin olobinrin. Eewo ni fifi oju adun wo eranko.

Ko lẹtọ fun obi lati kan-an nipa fun ọmọ wọn pe ko fẹ ẹni ti ko wu u. Ko si di tulaasi fun un lati mu aṣẹ wọn ẹ ni bi eleyii. Eyi ko si tumọ si pe ọmọ ti di alaigboran.

Fife ti ọkunrin ba fẹ obinrin yoo fidi mulẹ ti yoo si ni alaafia pelu awọn majemu wọnyi: **(1) Ṣiṣe adayanri tọkọ-tiyawo;** ko dara ki obi iyawo sọ pe: mo fi ọkan ninu awọn ọmọ mi fun ọ, ti o si ni ọmọ pupọ. A gbọdọ mọ ewo ninu awọn ọmọ naa ni pato. **(2)** Ki ọkunrin ti ẹsin ti di ọran-anyan fun, ti o si ti dantọ yonu si obinrin ti a fi fun un. Bakan naa, Ki obinrin ti o jẹ ọmọluabi (ti kii ẹ ẹru-binrin, ti laakaye rẹ si pe, ki o yonu si ọkunrin ti o fẹ fẹ. **(3) Alamojuto obinrin:** ko lẹtọ ki obinrin da fi ara rẹ lọkọ, ẹlomii ko si gbọdọ fọmọ lọkọ tayọ alamojuto rẹ ayafi ti ẹni yii ba kọ lati fa obinrin naa fun ẹni ti o kaju oṣuwon. Ni ẹsin ẹ, bayi ni awọn alamojuto obinrin ẹ to ẹle ara wọn: baba ọmọbinrin ni alamojuto kiini, babaa baba si oke lo ẹle e. Lẹyin naa, ọmọ ti obinrin naa bi lọmọ. Lẹyin naa, ọmọ ọmọ rẹ si isale. Lẹyin naa, ọkunrin ti o jẹ ọmọ iya-ọmọ baba kan naa fun obinrin naa. Lẹyin naa, ọkunrin ti o jẹ ọmọ baba fun obinrin naa. Lẹyin naa, ọmọkunrin ti ọkunrin yii ba bi ... titi de ipari. **(4) Jijerii:** O di tulaasi ki a ri ọkunrin meji to ti balaga, to ni laakaye, to jẹ onideede ti wọn yoo jẹrii si eto ifomọ lọkọ naa. **(5) Lila kuro nibi adina igbeyawo;** gẹgẹ bi didi eleewọ ẹni nipasẹ ijọ mumu kan naa tabi ibi tabi idana.

Awọn Obinrin Ti Wọn ẹ Ni Eewọ Fun Wa Lati Fẹ:

Ikini: Awọn eleewọ laelae (awọn obinrin ti ọkunrin ko gbọdọ fẹ laelae); isọri isọri ni wọn: **1)** Obinrin eleewọ laelae fun ni nipasẹ ibi. Awọn ni iya ẹni ati iya-iya si oke, ọmọbinrin ẹni ati arọmọdọmọ rẹ, arabinrin ẹni yala ọbakan tabi ọmọ iya ẹni, arabinrin baba ẹni, arabinrin iya ẹni, ọmọbinrin arabinrin ẹni ati ọmọbinrin arakunrin ẹni. **2)** Obinrin eleewọ laelae fun ni nipasẹ ọmu. Gbogbo awọn ti wọn jẹ eleewọ laelae fun ni nipasẹ ibi naa lo jẹ eleewọ laelae fun ni nipasẹ mimu ọmu kan naa. **3) Obinrin eleewọ laelae fun ni nipasẹ idana.** Awọn ni iya iyawo ẹni ati iya iyaa rẹ si oke, iyawo baba ati iyawo babaa baba soke iyawo ọmọ ẹni, iyawo ọmọ-ọmọ ẹni, ati ọmọbinrin iyawo ẹni ati arọmọdọmọ rẹ.

Ikeji: Awọn eleewọ fun gbedeke asiko kan; isọri meji ni wọn: **1)** Arabinrin iyawo ẹni tabi arabinrin iya iyawo ẹni, o ti di eleewọ fun ni lati fẹ ni ọwọ asiko ti ọmọ iyaa wọn si nje iyawo ẹni. Gegebe naa o tako seria lati fẹ ọmọbinrin pelu ọmọ-iya iya rẹ tabi ọmọ-iya baba rẹ sile ni asiko kan-naa. **2)** Abilekọ di eleewọ fun ni lati fẹ fun niwọn igba ti o ẹ ni nje iyawo fun ọkọ rẹ.

***KIKỌ IYAWO ẸNI SILE:** Eewọ ni kikọ obinrin silẹ nigba ti o ba n ẹ nkan oṣu tabi eje ibimọ lọwọ. Be naa ni o ẹ jẹ eewọ lati kọ obinrin lẹyin imọra kuro ninu awọn eje naa ti ibalopo si ti waye laarin wọn, sugbon ti eeyan ba kọ obinrin ni awọn asiko wọnyi, kikọ silẹ naa fẹse mulẹ. Wọn kọ kikọ obinrin silẹ lai ni idi kan pato. Wọn ẹ e lẹtọ ti o ba nidii to moyanlari. O tọ sunnah ti igbeyawo ko ba rogbọ lati kọ obinrin silẹ. Ki i ẹ ọran-anyan lati ẹle aṣẹ obi nibi kikọ obinrin silẹ. Wọn ẹ e ni eewọ fun ẹni ti o ba fẹ kọ iyawo rẹ silẹ lati kọ ọ ju gbolohun kan lọ. O si jẹ dandan ki ikosile yii ẹle ni asiko ti obinrin naa ba wa ninu imọra kan ti ibalopo kankan ko ti i waye larin rẹ. Ni igba yii ni ọkọ yoo wa kọ iyawo rẹ silẹ pelu gbolohun kan pere,

ko nii še alekun lori ẹ, yoo si fi obinrin bẹẹ silẹ titi yoo fi pari opo ikọsilẹ. Eewọ ni fun obinrin ti wọn ba kọ silẹ bayii (ni gbolohun kan ti yoo fun ọkọọ rẹ ni anfaani lati da a pada) lati lọ še opo ikọsilẹ naa ni ita yatọ si ile ọkọọ rẹ. Eewọ si ni fun ọkọ naa lati le obinrin naa jade saaju ki onka opo ikọsilẹ naa too pe. Ikọsilẹ gbọdọ jẹ gbolohun ti yoo jade lori ahọn. Erongba ọkan nikan ko le mu ikọsilẹ waye.

★ **IBURA:** Awọn majemu merin ni o wa fun ibura ti o jẹ dandan ki a mu itanran wa lori ẹ. **1)** Nini ipinnu ọkan lori ibura naa: ibura ko fẹšẹ mulẹ nigba ti o ba jẹ pe ori ahan lasan ni eeyan fi sọ ọ. Iru ibura bayii ni a mọ si ibura ofuutu-fẹtẹ. Apeṣere eyi ni ibura ti maa nja wa laarin ibanisoro pe: bẹẹ ni, mo fi Ọlọhun bura; bẹẹ kọ, mo fi Ọlọhun bura. **2)** Ki ibura yii jẹ lori ohun ti yoo şeşe şeleşe, ti o si rorun ki o şeleşe: ibura ko fẹšẹ mulẹ lori ohun ti o ti re kọja ti ẹni ti o nbura lori ẹ ko si mọ bẹẹ abi pe ko mọ pe ọrọ ko ri bi oun še ro o si, tabi ohun ti o ti re kọja ti o si han si eniyan pe irọ ni oun bura le lori. Ibura yii ni a mọ si ibura eke, lara eşe nla si ni o wa. Tabi ki o maa bura lori ohun ti yoo şeşe şeleşe, ti o wa lero pe ododo ni oun nsọ amọ ti ọrọ ba ibomiran yọ leyin-oreyin. **3)** Ki ẹni ti o bura še bẹẹ lati inu ọkan-an rẹ wa ki o ma la tipatipa lọ. **4)** Ki o yapa ibura nipasẹ şeşe ohun ti o ti bura lori ẹ pe oun ko nii še tabi ki o gbe ju silẹ ohun ti o ti bura lori ẹ pe oun yoo še. Ẹni ti o ba fi ayaafi si ibura rẹ ko nii še itanran pelu majemu mejì: **a)** Ki ibura naa so pọ mọ ayaafi naa. **b)** Ki o ni erongba lati fi ayaafi sinu ibura naa, gẹgẹ bii ki eniyan sọ pe: “Mo fi Ọlọhun bura, ti Ọlọhun ba fẹ bẹẹ,…”

Ẹni ti o ba bura lori kini kan ti o wa pada ri i pe ida keji rẹ ni o dara julọ, ohun ti sunnah wi lori ẹ ni pe, ki o mu itanran wa lori iburaa rẹ, ki o si še eyi ti o dara julọ.

Itanran Ibura: Ohun ni ki o bọ alaini mewa. Ounjẹ kilo kan ati aabọ ni yoo si gbe fun alaini kọọkan. Tabi ki o raşo si ọkọọkan wọn lorun. Tabi ki o bọ okun ẹru kuro lorun ẹru kan. Ti gbogbo eyi ko ba rorun, yoo gba aawẹ fun ọjọ meṣa ni telentele. Ẹni ti o ba ni ikapa lati bọ awọn alaini tabi lati raşo fun awọn alaini, ti o wa lọ gba aawẹ dipo rẹ, ko ti i tan ọran-an rẹ. O tọ lati še itanran saaju ati leyin iyapa ibura. Itanran kan pere ni ẹni ba bura rẹpetẹ lori ohun kan soşo yoo mu wa. Şugbon iye nkan ti ibura ba waye lori ẹ ni iye itanran ti eeyan yoo şe (ti o ba fi le yapa ibura naa).

★ **IJEJE:** Oniran-anran ni eyi: **1) Ijeje alainigbede:** apejuwe eyi ni ki eeyan sọ pe, mo şe ijeje fun Ọlọhun ti mo ba fi le gbadun. Ni o ba dake lai sọ gbedeke ohun ti yoo şe. Itanran ibura ni yoo mu wa ti o ba fi le gbadun lori aisan-an rẹ. **2) Ijeje onibiinu:** Eyi ni ki o so majemu pọ mọ ijeje, ti yoo gba a lero pe kini kan ko nii mu oun şe nkan tabi pe kini kan yoo mu oun şe nkan. Apeṣere eyi ni ki eeyan fi ibinu sọ pe, ti mo ba tun fi le ba ọ soro pẹ, aawẹ odun kan gbako ni maa gba lori ẹ. Idajo rẹ: ninuu ki o şe ohun ti o labo araa rẹ lorun tabi ki o se itanran ibura ti o ba fi le ba onitoun soro. **3) Ijeje lori nkan ẹto,** apeṣere eyi ni ki ẹnikan sọ pe, mo şe ijeje fun Ọlọhun pe maa woşo mi. Idajo rẹ: Ninuu ki o wo aşo naa tabi ki o mu itanran ibura wa. **4) Ijeje lori nkan ti a kọ:** apeṣere eyi ni ki eeyan sọ pe, mo şe ijeje fun Ọlọhun pe maa kọ iyawoo mi. Idajo rẹ: O tọ sunnah fun un lati mu itanran ibura wa lori ẹ, ko si ni şe ohun ti o şe ijeje le lori mọ. Ti o ba si mu ijeje şe, ko ni şe itanran ibura mọ lori ẹ. **5) Ijeje lori iyapa aşe Ọlọhun:** apeṣere eyi ni ki eniyan sọ pe, mo şe ijeje fun Ọlọhun pe maa jalẹ. Idajo rẹ: Eewọ ni fun un lati

mu ijejeḗ naa ṣe. Yoo si ṣe itanran ibura lori e. Ti o ba si mu ijejeḗ re ṣe, o ti deṣe, ko si ni ṣe itanran ibura mo lori e. **6)** Ijejeḗ lati tele aṣe Olohun: apeṣe eyi ni ki eniyan so pe, mo ṣe ijejeḗ fun Olohun pe maa yan iye nofila bayii, pelu erongba lati fi sunmo Olohun. Ti o ba la majemu lo, bii ki o so ijejeḗ re po mo nini alaafia nibi aisan, o ti di oran-anyan fun un lati mu ijejeḗ naa ṣe ti majemu ba ti biya. Ti ko ba si la majemu kankan lo, o gboḍo mu ijejeḗ naa ṣe ni.

★ **FIFUN OMỌ LOYAN MU:** Ohun ti o je eewo nipase ibi naa lo je eewo nipase fifun omọ loyan mu. Iyen ri beḗ pelu awon majemu meta: **1)** Ki o je pe omi oyan naa nse nipase omọ bibi, ki o ma se nipase mii (bii ki omi omu se nipase aisan). **2)** Ki o je pe laarin odun meji akoko ti won bi omọ naa ni o mu omu naa. **3)** Ki o daju pe o to eḡmarun ti omọ naa mu omu laya iya naa. Imuyan eḡkan ni pe, ki omọ fa omi oyan titi yoo fi gbenu kuro nibe, ko baa ma ti i yo. Gbigbe bukaata ije-imu (yatọ si owo oya) ati ogun jije ko le seḗ nipase gbigba omọ fun lomu.

★ **ASOTELE:** Ti eto eleto ti ko ni akosile ba nbe ni odo enikan, o di dandan fun eni ti iwo naa nbe lorun-un re lati so asotele pe ki won fun onitoun ni eto naa pada.

O to sunnah fun eni ti o ba ni dukia tabi owo lopolopo lati so asoḗle pe ki won ba oun se itore aanu pelu ida kan ninu ida marun-un fun alaini to je alajobi, ti ko si lara awon ti ogun-un re to si. Ti ko ba se eyi fun alajobi, yoo dari re si odo alaini, onimimo ati eniire. Won ko o fun alaini, ti o ni awon ti yoo jogun-un re nilẹ, lati so iru asotele yii, ayafi ti won ba roro tayọ eyi. Won se e ni eewo lati so iru asoḗle yii fun ara ita pelu ohun ti yoo po ju ida meta ogun lo. Eewo si ni bakan naa lati so iru asotele yii fun eni ti yoo je lara ogun, koda ki nnkan naa kere niye. Ayaafi ti gbogbo awon ti won yoo jo je ogun ba yonu si siṣe beḗ leyin ti oku ti ku tan. Won yoo si wogi le asotele ti alasotele ba so pe: mi o se mo tabi mo ti wogi le e tabi mo ti yi i pada, abbl.

Won fe ki alasole ko iruu gbolohun bayii saaju asoḗle re: **“Bismi-Ilaahi-r-Rahmoḡni-r-Roḡiim. Eyi ni asotele ti emi, lagbaja omọ lagbaja ti o njeri pe dajudaju ko si eni ti ijosin to si ayaafi Allaah okan soṣo, ko si orogun fun un, atipe dajudaju erusin-in Re ati ojiṣe Re ni Muhammod. Oun tun n jeri pe, dajudaju ododo ni oḡba idera, dajudaju ododo ni ina, dajudaju opin aye nbo, ko si iyemeji ninu e, bakan-naa, dajudaju Olohun yoo gbe awon ti nbe ninuu saare dide. Mo wa nsọ asoḗle fun awon molebbi mi ti mo ba fi saye lo pe, ki won beru Olohun Allaah, ki won se atunse ohun ti o ba n be ni aarin won, ki won tele Olohun ati Ojiṣe Re, ti won ba je onigbagbo ododo. Asoḗle ti rosulu-lah 'Ibroḡhiim so fun awon omọ re ati eyi ti rosulu-lah Ya'quub so, ni mo fi nsọ asoḗle fun yin pe: ﴿يٰٓبٰنِيٓ اِنَّ اللّٰهَ اَصْطَفٰى لَكُمْ الدِّيْنَ فَلَا تَمُوْنَنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُوْنَ﴾ “Mo pe eyin omọ mi! Dajudaju, Olohun ti se asanyan esin naa fun yin, nitori naa, e e gboḍo ku ayaafi ki e je musulumi”**

★ **Won fe e pe ti a ba ntoro ike fun rosulu-lah,** ki a wi gbolohun solaatu ati salaam papo fun un, ko mo si mo sori okan ninuu mejeeji. A ki i wi iru gbolohun yii fun elomii yatọ si awon ojiṣe Olohun. Fun apeṣe, ko to ki a so pe, ki Olohun se ike se ige fun 'Abuu Bakr. Won ko o ni ti fifi se afomo. Amọ o, ti won ba daruko awon mii mo awon Ojiṣe Olohun, won le fi anfaani iyen toro ike ati ige fun won papo pelu apanupo

awon aafaa. Fun apeṣere, o letoṣ lati so pe, Olohun! se ike ati igṣ fun Muḥammad, awon ara ilee re, awon soḥaaba re, awon iyawoo re ati awon aromodomoṣ re.

Won fe ki a maa toṣo iyonu ati ike Olohun fun awon soḥaaba, awon tiwon tele won, ati awon tiwon tun nbe leyin won bii awon oni mimo, ati awon Oluṣosin ati eni eṣa ti won ti re koja. Fun apeṣere, ti a ba daruko awon aafaa bii 'Abuu Haniifah, Moṣolik, Saafi' ati 'Aḥmoṣ, a o so pe, "roṣdiy-Alloḥ 'anikum" – ki Olohun yonu si won, tabi "roḥimṣ humu-lloḥ" – ki Olohun ke won.

★ **DIDU ERAN:** O di dandan lati du gbogbo eranko ti a se jije re ni eto, ti a le ri de moṣe, ti o si je eranko orile. siṣe beṣ ni yoo so jije eran naa di eto fun wa. Majemu merin ni o gbodo pe si ara didu eran: **1)** Ki eni ti o feṣ du eran je onilaakaye. **2)** Ki ohun ti yoo fi du eran naa ma je eyin ati eekanna. Ko letoṣ lati fi awon nkan mejeeji yii du eran. **3)** Gige gogongo ja ati isan egbeṣ re mejeeji tabi okan ninu e. **4)** Wiwi bismi-llaah nigba ti a ba fe gbe oḃe lee lorun. A le lo ede abinibi, yatṣ si ede Larubawa. O si toṣuna ki a se Allaahu 'Akbar mo gbolohun naa. Ti iye ba fo wiwi gbolohun naa tabi ko ti e mo pe o je dandan lati wi i, ko so eran beṣ di eewo fun wa lati je.

★ **DIDEGBE TABI SIṢODE ERAN:** Eyi ni didede eranko igbe ti o je eto lati je amo ti ko si ikapa lati de eran naa moṣe fun pipa. **Idajoṣ re:** Won se e ni eto fun eni ti o ba gba a lero lati dede. Won si ko o fun eni ti o fe pa eran igbe sere lasan. Won se e ni eewo lati dede ti o ba je pe yoo ko inira ba oko ati ile-gbee awon eniyan. **Maje mu merin lo so didegbe di eto:** **1)** Ki ode beṣ je eni ti o leto si didu eran. **2)** Ki o lo irin-inse ti o le so eran di eto fun jije lati fi pa a gegebii nkan ti o mu lenu bii oko, ofa, abbl. Ti o ba je pe fifi eranko ti o ni eekanna lati fi mu eranko ni, bii eye asa konko ati aja. Iru eranko naa gbodo je eyi ti won ti ko lekoṣ. **3)** Mimomoṣ ronun lati dede. Eyi ni pe, ki eniyan momomo ju nkan idede mo eran igbe naa. Ti nkan idede ba seesi bolu eranko, ti o si tipase beṣ ku finifin, ko letoṣ lati je iru eran beṣ. **4)** Didaruko Olohun nigba ti a ba fe ta nkan mo eran naa. Ti eeyan ba gbagbe lati so beṣ nibi didegbe, giifa ni eran ku si niyan.

★ **OUNJE:** Oun ni gbogbo ohun jije ati mimu. Ipile ni pe eto ni. Gbogbo onunje yoo maa di eto pelu majemu meta: **1)** Ki onunje naa je mimo. **2)** Ki o ma si inira nibe. **3)** Ki o ma si je onidoti eleḡbin.

Gbogbo onunje eḡbin, bii eje ati okunbete, ni won se ni eewo. Eewo ni onunje ti o ba le fi inira kan ni, geḡe bi iwo. Eewo tun ni onunje ti o ba je idoti ati eḡbin geḡe bi igbe, ito, ina ori ati idun. Awon eranko orile ti won se jije re ni eewo ni awon wonyi: keteketete ile ati awon eranko ti maa nfi eyin ogan dede eranko egbeṣ won geḡe bi kiniun, ekun, ikooko, amotekun, aja, elede, oḃo, ologbo koda koje ologbo oko (ayinnimo) ati kolokolo ayaafi ikooko. Awon eye ti o je eewo ni eye ti ba maa nfi eekanna dede eranko geḡe bi asa, Aalapaa-ndede ati eye abeekana ati eye awodi ati asa agbe laamu ati owiwi. Eewo tun ni jije eye ti ba maa nje oku eranko, geḡe bi igun.

Bakan naa, eewo ni jije eye ti Larubaawa (ati awon eniyan mii) ni igboro ba ka si eran ti won ki i je, geḡe bi adan, ekute ile, akekee, eesin oyin, esinšin, labalaba, eye ayekooto ati ejo. Beṣ si ni eewo ni jije awon kokoro kan geḡe bi okunkun,

ekolo ati agbọn. Siwaju si i, eewọ ni jije awọn ẹranko ti ẹria Islaam ni ki a maa pa, gege bi akeke. Eewọ tun ni jije awọn ẹranko ti 'Islaam ni ki a ma maa pa, gege bi awarebe (yatọ si eyi ti maa nta eniyan).

Eewọ tun ni lati je ẹranko ti o ba waye nipase ẹranko ti a maa nje ati ẹranko ti a ki i je, gege bi ibaaka ti o maa nwaye lati ibi asepo ketekete ati esin. Sugbon ki i se eewọ lati je ẹranko ti o ba waye nipase ẹranko meji ototo, ti ikini ati ikeji je ẹran ti o leto lati je.

Awọn ẹranko ti o yatọ si awọn ti a ka soke yii ni jije re je eto. Apejuwe awọn wonyi ni awọn ẹranko ti a maa nsin ninu ile ati esin. Gege be naa ni o se leto lati je awọn ẹranko bii agbanrere, ehoro, emo, agilinti ati egbin. Gbogbo awọn ẹranko ti o ba ngbe inu omi ni a le je yatọ si opolo, ejo ati oni.

Gbogbo ẹranko ti a ba sin pelu egbin ninu awọn irugbin ati eso ni a le je ayaafi ti egbin naa ba fojuhan ni ara ẹranko naa yala ninu oorun tabi itowo re. A ko fe ki a je eedu, eepe ati petepete. Be si ni a ko fe ki a je alubosa tutu ayaafi ti ko ba si ohun miiran ni arawoto, ti ebi si ti de oju ami lara. Igba yii ni a le je wonba ti a o fi gbekun ro.

★ **Eewọ ni fun musulumi** lati ki awọn keferi ku odun tabi lati ba won kopa ninu odun won. Ko si leto fun musulumi lati koko salamo si won. Ti won ba si koko se be si i, oran-anyan ni fun wa lati fun won lesi pelu owọ, "wa 'alaekum" Eewọ ni fun wa lati fi iduro ye awọn keferi ati awọn onibidia si. Won ko bibo won lowo. Ti ko ba ni idi kan pato ti ẹria Islaam fara mo, a ko gbodo ba won kedun, a ko si gbodo be won wo ti won ba nsaisan.

ILANA IWOSAN TI O BA SHERIA MU

Eni ti o ba ni akiyesi yoo ri i pe, adanwo ti maa nşele si eniyan je okan lara awon işesi Olohun ti o ti kadara mo aye. Olohun (ﷺ) so pe:

﴿ وَتَلْبَسُوا مِنْ بَشَائِرِكُمْ وَأَلْبَسُوا مِنَ الْخُوفِ وَالْجُوعِ وَنَقَصَ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالْعَمَلِ وَالصَّبْرِ ﴾ “*Dajudaju, A a si maa fi kini kan dan yin wo ninu ipaya, ebi ati adinku kan ti yoo maa ba dukia, emi ati awon eso. Ki o si fun awon onisuuru ni iro idunnu.*”

Aşise ni fun eni ti o ba nlero pe awon eni rere ni won jinna julọ si adanwo, bi ko şe pe adanwo ti o nşele si eđa gan-an ni apeşere igbagbo. Won bi Ojişe Olohun leere pe ta ni adanwo re maa n le ju? Ojişe Olohun (ﷺ) so pe: « الْأَنْبِيَاءُ ثُمَّ الصَّالِحُونَ ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَالْأَمْثَلُ مِنَ النَّاسِ يُبْتَلَى الرَّجُلُ عَلَى حَسَبِ دِينِهِ فَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ صِلَابَةٌ زِيدَ فِي بَلَاءِهِ وَإِنْ كَانَ فِي دِينِهِ رِقَّةٌ خُفِّفَ عَنْهُ » “*Awon Anabi Olohun (ﷺ), leyin naa awon eni rere, leyin naa ati awon ati awon ti won ba tun ri bi won ninu awon eeyan, won yoo maa fi adanwo kan eniyan lori bi esin-in re şe mo. Ti o ba duro şinşin ninu esin-in re, won yoo lekun adanwo re. Ti o ba fi owọ dengbere mu esin-in re, won yoo şe adanwo re ni fifuye.*” (Ibn Maajaa logbaa wa.)

Lara ami pe Olohun nife eđa ni ki adanwo kan an. Ojişe Olohun (ﷺ) so pe: « وَإِنْ أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِهِ الْخَيْرَ عَجَلَ لَهُ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا » “*Dajudaju, ti Olohun ba si feran awon ijo kan, yoo si fi adanwo kan won*” (‘Ahmød lo gba a wa.)

Lara ami ti yoo fihan pe Olohun (ﷺ) ro daadaa ro erusin-in Re ni pe ki O fi adanwo kan an. Ojişe Olohun (ﷺ) so pe: « إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدِهِ الْخَيْرَ عَجَلَ لَهُ الْعُقُوبَةَ فِي الدُّنْيَا » “*Ti Olohun (ﷺ) ba gbero daadaa si erusin-in re, Olohun yoo tete fi eşeşe re bi i laye. Ti Olohun (ﷺ) ba si gbero aburu si erusin-in re, Olohun ko nii fi eşeşe re bi i laye, Yoo wa je e niya Re lojo alukiyaamo.*” (Tirmidhi lo gba a wa.)

Koda ki adanwo kere, iha eşe danu ni. Ojişe Olohun (ﷺ) so pe: « مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَصِيبُهُ آذَى شَوْكَةٍ فَمَا فَوْقَهَا إِلَّا كَفَرَ اللَّهُ بِهَا سِنَانَهُ كَمَا تَحُطُّ الشَّجَرَةُ وَرَقَهَا » “*Ko si musulumi kan ti adanwo yoo kan, egun (lo gun un) ni abi ohun ti o tun ju iyen lo, a fi ki Olohun fi ha awon aşışe re danu geşe bi igi şe maa n wo we danu.*” (Bukhaarii ati Muslim lo gba a wa.)

Fun idi eyi, musulumi ti adanwo kan, ti o ba je eni rere, adanwo naa yoo je hiha awon aşışe kan ti o ti şe koja danu tabi fifi şe agbega ipo fun un ni odo Olohun. Ti o ba je oluyapa Olohun, adanwo naa yoo je hiha awon aşışe danu ati itaniji lori ewu ti n be nibi iyapa Olohun. Olohun (ﷺ) so pe:

﴿ ظَهَرَ الْفُسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ يَمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيَذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴾ “*Ibaje ti gbale gboko nipase işe (aburu) owọ awon eeyan*” Oniran-anran ni adanwo: Adanwo oore;

geşe bi alekun dukia, ati adanwo aburu; geşe bi ipaya, ebi ati ofoo dukia, Olohun (ﷺ) so pe: ﴿ وَتَلْبَسُوا بِالْأَسْرِ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً ﴾ “*A a si maa fi aburu ati daadaa şe adanwo fun yin*”.

Lara iran adanwo ni adanwo aare ati iku eyi ti ojukoju ati asasi saba maa nje okunfa a re nipase keeta. Ojişe Olohun (ﷺ) so pe: « أَكْثَرُ مَنْ يَمُوتُ مِنْ أُمَّتِي بَعْدَ قَضَاءِ اللَّهِ وَقَدْرِهِ بِالْعَيْنِ » “*Ohun ti o po ju ninu ohun ti yoo maa fa iku fun awon ijo mi leyin ti a ba ti yowọ ebubu Olohun ati idajọọ Re silẹ ni (eyi ti) ojukoju (yoo maa şokunfa re).*”

(Tayalisii lo gba a wa.)

IŞORA: O di dandan fun wa lati mo awon okunfa işora kuro nibi aburu ojukoju ati asasi şaaju ki o too şeşe. Ki a si maa mu un lo. İşora dara ju itoju ara lo. Ona ti o po la

le gba wa işora. Lara rẹ ni: ✨ Fifun ẹmi lokun pẹlu imọlọhun lọkan şoşo. Gbigba pe ẹni ti o ndari gbogbo nkan ni Ọlọhun. Ki eeyan si maa şe daadaa lọpọlọpọ. ✨ Nini ero daadaa si Ọlọhun ati nini agbẹkẹle ninu E. Eeyan ko gbọdọ maa ro pe aisan tabi ọwọ ojukoju yoo tẹ oun nitori işeşẹ kan ti o şeşẹ si i. Nitori pe, erokero gan-an furaa rẹ jẹ aisan. (Awọn onimọ işegun ti wọn jẹ akoşemọşẹ fi rinle pe okunfa meji ninu ida meeta aisan ti nşe ẹda ni o maa nşeşẹ nipaseş erokero.) ✨ A gbọdọ jinna si ẹni ti o ba gbajumọ lori jije olojukoju tabi alasasi. Eleyii kii şe ti iberu bojo, şugbọn ọna lati şora kuro nibi sababi aburu ni. ✨ Şişe adhikir (iranti Olorun) ati titọrọ ibukun Ọlọhun ni gbogbo igba ti a ba ti ri ohun ti o nşe wa ni eemọ. Ojişẹ Ọlọhun sọ pe:

« إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ مِنْ نَفْسِهِ أَوْ مَالِهِ، أَوْ أَخِيهِ مَا يَجِبُ، فَلْيَبْرِكْ، فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ » **“Ti ẹnikan ninuu yin ba ri ohun ti nfe laraa rẹ, tabi dukiaa rẹ, tabi lara omọ iyaa rẹ, ki o yara tete tọrọ ibukun Ọlọhun, nitori pe ojukoju nbe (ti o le şe sababi ki nnkan naa di aburu).** (Haakim lo

gba a wa.). Titọrọ ibukun Ọlọhun lori ẹ ni pe, a a sọ pe **“baaraka-lloşhu lak”** - Ọlọhun yoo fi alubarika si i fun ọ. Kii şe pe a yoo sọ pe, **“tabaaraka-lloşh”** - Ọlọhun tobi loba. ✨ Lara okunfa işora nibi idan ni kíkọ jí jẹ dabinu (‘ajwah) meje ti o jẹ ti ilu Mọdiinah. ✨ Rirawọ raseş si Ọlọhun ati gbigbe ara le E pẹlu nini erongba daadaa si I. Sisa di Ọlọhun nibi aburu ojukoju ati asasi. Didunnimọ gbolohun adhikir ati gbolohun ti a fi nwa işo lojoojumọ laarọ nirọleş. Awọn gbolohun adhikir wonyi ni wọn ni ilapa kan ti o le lekun tabi dinku fun awọn idi kan pẹlu iyonnnda Ọlọhun.

Meji ni okunfa naa: (1) Gbigba pe ododo ni gbogbo ohun ti a nka wonyii. Ki a si tun gba pe, pẹlu iyonnnda Ọlọhun ni yoo fi şişeş. **(2)** Ki o fi ahon-on rẹ ka a, ki o deşi si i, ki o si maa fi ọkan - on re ba a lọ, nitori pe adua ni. Wọn ko si ni jẹpẹ ẹni ti o nfi ọkan ifonufora ati awada pe Ọlọhun, gegeş bi o şe rinle lati ọdọ Ojişẹ Ọlọhun.

Asiko fun Şişe awọn gbolohun iranti Ọlọhun (adhikaar) ati wiwa işo: Awọn adhikaar irun Subh, yoo maa waye leyin irun Subh. E ẹ waa ri awọn adhikaar Alaasari, ohun yoo maa waye ni eyin irun ‘Asr. Ti musulumi ba gbagbera lati şe e ki o yara tete şe e ni kete ti o ba ti rantii rẹ.

APEŞERE TI A A FI MỌ PE OJUKOJU TABI NKAN MIIRAN TI N LAPA LARA ENIYAN: Ko si itakora laarin imọ işegun oyinbo ati şişe rukiya to ba Şeria mu. Eyi ri beş nitori pe iwosan ara ati ẹmi ni nbeş ninu Al-Quraan. Ti o ba şeş pe eniyan ko ba le ri idi kan pato fun aisan ti o şeş si i ninu imọ işegun oyinbo şugbọn ti ailera si nbeş fun onitọun ninu araa rẹ, ojukoju ti kọlu u niyeş. Apeşere ni eyi: ori fifọ feşereş ti nlọ, ti nbọ, ki oju pọn koko feşifeş, ki eniyan maa laagun lọpọlọpọ, titọ lọpọlọpọ, ki ounjẹ ma lọ ni ẹnu, ki abala kan ninu ara maa gbona tabi tutu jù, ki ọkan maa sọ pipipi, ki irora maa şeş si eniyan laarin ọpa eyin ati ejika mejeeji, ibanujẹ ati aibalẹ ọkan, airi oorun sun loru, ki aya şadede maa ja lodilodi, bibinu buruku lodilodi, ririn arinyan bi ẹni ti wọn npeşẹ fun un, fiferan lati maa dadi şááşáá, ki o maa rẹ ara jẹbẹtẹ bi ẹni ti o şe işeş ti o ju agbara lọ, riroju lati mu nkankan şe nipato, oorun şááşáá ati awọn orişii nkan mii ti a şe akiyesi si şugbọn ti a ko ri sababi kan gbogii fun un ninu iwadi işeş işegun oyinbo. Awọn apeşere wonyii tabi abala kan ninu ẹ ni a le şe akiyesi si ni odinwọn bi aisan naa ba ti ni agbara to.

Ohun ti o şe pataki julọ fun musulumi ni ki igbagboş rẹ feşeş mulẹ gbọingbọin. Bakan naa, ko si gbọdọ jẹ ki royi-royi gba inu ọkan-an un kanrí. Ko gbọdọ maa ro

erokero pe ọwọ ojukoju ti ba oun pẹlu bi o ẹe ẹadede fura si ọkan ninu awọn nnkan ti eeyan maa nri ni apeere wonyi. Eyi ri beẹ nitori pe, erokero ati royi-royi je ọkan ninu aisan ti o buru julọ lati wo. A kuku le ri lara awọn apeere wonyen lara awọn eeyan mii ti o si je pe alaafia ti o pe ye nbe fun won. A si le ri awọn apeere wonyen lara elomii ti yoo si je pe aisan ara lasan ni ti ki i si i ẹe oripa ojukoju paapaa. Ti oro ba si ri beẹ, imo isegun oyinbo le ẹe awari okunfa ati oogun si irufe aisan naa. Nigba mii ewe, apeere wonyen le je nipase lile igbagbo. Okunfa eyi si le je ifunpinpin ọkan, ibanuje ati ikole. Ti oro ba si tun ri bayii, ki onitoun yara tete ẹe akiyesi ajoşepo aarin oun ati Olọhun.

Ti okunfa aisan ba je ojukoju, pelu iyonnnda Olọhun ni alaisan yoo fi ri iwosan nipase ọkan ninu mejeeji yii: 1) Ti o ba mo olojukoju naa: pa a laşe pe ki o we (si inu agbada kan), ki o wa fi omi naa tabi die lara omi naa we. **2)** Ti won ko ba mo olojukoju naa: iwosan yoo şele nipase rukiya, adua ati didego.

Ti okunfa aisan ba je asasi tabi idan, pelu iyonnnda Olọhun ni alaisan naa yoo fi ri iwosan nipase ọkan ninu awọn nnkan ti nbo yii: 1) Ti o ba mo ibi ti won fi idan naa pamọ si: ki o lo mu un, ki o si tu ohun ti won ta ni koko naa, leni ti yoo maa ka Suuratu-l-Falaq ati Suuratu-n-Naas le e lori. Leyin naa, ki o dana sun un. **2)** şise rukiya ti o ba şeria mu: Eyi ni kika awọn aşayan aaya Al-Quraan bii Suuratu-l-Falaq ati Suuratu-n-Naas, Suuratu-l-Baqorah ati awọn adua kan ti a pada mu wa laipe.

3) Fifi ewe ati egbo ko o loju (nashroh): Iran meji ni eyi: - **a)** Eyi ti a ẹe ni eewo. Eyi ni fifi idan ko idan loju lati ri ona abayo ati lilo si odo awọn opidan bii babalawo lati fi ona ebo wa idandè. **b)** Eyi ti o to. Lara eyi ni a ti ri bii ki a mu ewe sidiru meje, ki a si lo o. Leyin naa, ki a wa ka awọn Suurah wonyi si i ni emeta-meta: suuratu-l-Kaafiruun, Suuratu-l-'Ikhlaas, Suuratu-l-Falaq ati Suuratu-n-Naas. Leyin naa, a a da a sinu omi, a a mu ninu e, a a si fi eyi ti o şeku we. A si maa paara şise beẹ titi di igba ti Olọhun yoo fi fun onitoun ni iwosan ti O ba fe beẹ. ('Abdu-r-Rozzaaq lo gba a wa ninu tia re.)

(4) Yiyo idan kuro ninu ara: eyi le je nipase lilo nkan ero bii epo lila tabi lilo agunmu ti o le mu ni po idan ti nbe ninu ikun, tabi ti o le mu ni şu u mo igbe tabi to o mo ito. A si tun le yo idan kuro ninu ara pelu didego (tabi sisin ibe ni gberẹ ti a si fi epa si i, ti o ba je pe oju idan naa wu si aaye kan ninu ara ti a le foju ri.)

ŞIŞE RUKIYA:

Majemu re: 1) Ki o je pe oruko Olọhun ati iroyin-in Re ni a fi ẹe e. **2)** Ki o je pe pelu edee Larubaawa tabi ede mii ti a le gbọye ni won fi ẹe e. Ki o ma je ede ti a ko mo itumoo re (bii ifedefo). **3)** Nini adisokan pe kii ẹe rukiya gan-an ni yoo mu iwosan wa fun ara re; sababi ni. Odo Olọhun ni iwosan yoo ti wa.

Lati şalekun ilapa rukiya yii, a gbodo ka kurani pelu aniyani iwosan ati imona fun awon ti won n gbọ ninu awon eniyan ati alijonnu, nitoripe pe aso kurani kale fun imona ati iwosan ni, a o gbodo ka a pelu aniyani lati pa alujonnu ti o n be lara alaisan yii, ayaafi nigba ti o ba nira lati lee jade kuro lara alaisan yii).

Majemu ti yoo wa lara eni ti o fe ẹe rukiya fun elomii: 1) Won fe ki o je musulumi, eni rere, oluberu Olọhun. Bi o ba si ẹe n beru Olọhun to, beẹ naa ni rukiya re yoo ẹe maa lapa lara awon alaisan niti daadaa. **2)** Ki eni ti o fe ẹe rukiya fun elomii pa okan po si odo Olọhun lasiko naa, ti yoo si fi je pe okan ati ahon yoo

parapo. Eyi ti o loore julọ ni ki koowa še rukiya fun ara re, nitori pe ni oṣoṣo igba ni oṣan ẹni ti o ba n ba ẹlomii še rukiya yoo maa še nkan mii. Atipe, ko tun si ẹni ti o le mọ bi ara še nni eeyan to ati bi eeyan še ni bukaata si i to. Oṣoṣo si ti še ileri pe Oun yoo jepe ẹni ti ara nni.

Majemu ti yoo wa lara ẹni ti wọn fẹ še rukiya fun: 1) Wọn fẹ ki onitọun naa je musulumi, ẹni rere. Rukiya yoo si lapa laraa re lori odiwọn igbagbo re. Oṣoṣo (ﷺ) sọ pe: ﴿ وَنَزَّلْنَا مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴾ *“A si nso ohun ti yoo je iwosan ati ike kalẹ ninu Al-Quraan fun awon onigbagbo ododo (eyi) ko si je kinni kan ayaafi alekun ofo fun awon alabosi.”* **2)** Ki oun naa pa oṣan po si oṣo Oṣoṣo pe Oṣoṣo ni yoo wo oun san. **3)** Ki alaisan ma še kanra pe oun ko tete ri iwosan, nitori pe adua ni rukiya. O si seeşe pe ki Oṣoṣo ma gba adua re ti o ba fi le kanju fun gbigba adua. Ojise Oṣoṣo (ﷺ) sọ pe: ﴿ يَسْتَجَابُ لِحَدِّكُمْ مَا لَمْ يَعْجَلْ يَقُولُ : دَعَوْتُ فَلَمْ يَسْتَجِبْ ﴾ *“Gbigba adua yoo maa sele fun enikoṣan yin lodiwon igba ti onitoun ko ba ti kanju, leni ti yoo maa sọ pe: mo şadua titi ko gba.”* (Bukhaari ati Muslim lo gba a wa.)

Orisirisi ona ni a le gba še rukiya: 1) Kika rukiya pelu fifi ẹnu fe ategun tuetu.

2) Kika rukiya lai ni fi ẹnu fe ategun tuetu.

3) Fifi ito si ori omonika, leyin naa fifikan erupe, ki eeyan şeşe wa fi pa ibi ti o ndun un ninu ara.

4) Kika rukiya leni ti yoo maa fi owo pa aaye ti o ndun un ninu ara.

Awon aaya ati hadiith ti a le fi še rukiya:

﴿ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴾¹

﴿ وَأَمَّا الرَّسُولُ فَمَا أَنْزَلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نَفِرُ بَيْنَ أَعْدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴾² لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفُرْنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴾²

¹ “Oṣoṣo, ko si Oṣoṣo miran ayafi Oun, Alaaye, Oludawa, kii toogbe beeni kii sun. Tire ni ohun gbogbo ti o wa ni sanmo ati ohun gbogbo ti o wa ni ile. Tani ẹni ti o le şipe loṣo Re, ayafi pelu aşe Re. O mọ ohun ti o n be niwaju won ati ohun ti o n be leyin won, won ko si le rokirika kinikan ninu imo Re ayafi ohun ti O ba fe, aga (ola) Re gbaaye ju awon sanmo ati ile lo. şişo awon mejeeji ko si ko aare ba A. Oun ni Ẹni ti O ga ti O si tobi.” [2:255]

² “Ojise Oṣoṣo ni igbagbo si ohun ti a sọ kalẹ fu un lati oṣo Oluwa re, beņnani awon onigbagbo ododo. Olukulu ko won ni o gba Oṣoṣo gbọ, ati awon malaika Re, ati awon tira Re, ati awon ojise Re, awa ko ya oṣan si oṣo ninu awon ojise Re. Won sọ pe: Awa gbọ a si tele, Oluwa wa aforijin Re ni awa ntoro, oṣo Re ni a si maa pada si. * Oṣoṣo ko gbe eru ti o ju enikan lo le e lori bi ko še bi agbara re ti mo, tire ni anfani işe ti o ba şe, tire naa si ni iya ohun ti o ba şe. Oluwa wa maşe muwa ti a ba gbagbe tabi ti a ba şe aşise. Oluwa wa maşe di eru ti o wuwo le wa lori bi o şe di le awon ti won ti siwaju wa lori. Oluwa wa, maşe di ru wa ohun ti ko si agbara re fun wa. Se amojukuro fun wa. Ki o si şe aanu wa, Ire ni alafeyinti wa, nitorina ki o ran wa lowo lori awon alaigbagbo eniyan.” [2:285- 286]

- ﴿ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١٦٦﴾ فَوَقَّ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٧﴾ ﴿١٦٨﴾ فَغَلَبُوا هَنَالِكَ وَأَنْقَلَبُوا صَغِيرِينَ ﴿١٦٩﴾ أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ ﴿١٧٠﴾ وَإِذَا مَرَضَتْ فُهِو يَشْفِينِ ﴿١٧١﴾ وَيَشْفِي صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٧٢﴾ قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أَوْلَٰى مِنَ الْقَيْنِ ﴿١٧٣﴾ قَالَ بَلْ أَلْقَوْنَا إِذَا جَاءَهُمْ وَعَصَيْتَهُمْ بِحَيْثُ يَلِيهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنهَا تَسْعَىٰ ﴿١٧٤﴾ فَأَوْحَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةَ مُوسَىٰ ﴿١٧٥﴾ قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَىٰ ﴿١٧٦﴾ وَالْقَىٰ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفُ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدٌ سِحْرٌ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَىٰ ﴿١٧٧﴾ وَنُنزِلُ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شِفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿١٧٨﴾ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءً ﴿١٧٩﴾ لَوْ أَنْزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَىٰ جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَلْشَةً مَّتَّصِدَةً مِنَ خَشْيَةِ اللَّهِ ﴿١٨٠﴾ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَىٰ مِنْ فُطُورٍ ﴿١٨١﴾ وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُرْفَلِقُونَكَ بِأَبْصَرِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ ﴿١٨٢﴾ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا ﴿١٨٣﴾ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا ﴿١٨٤﴾ لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿١٨٥﴾ هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيمَانِهِمْ ۗ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ ﴿١٨٦﴾

- 1 “Awa si ranşe si Musa pe: ju opa re silẹ. Nigbanna o wa nko ohun ti won pa ni idan mi. Nitorinaa ododo si fi idi mulẹ, ohun ti won se nişe si bajẹ * Nitorinaa a bori won nibe, won peyinda ni eni yepeře.” [7:117- 119]
- 2 “Tabi won n şe ilara awon eniyan lori ohun ti Olọhun fun won ninu ore Re.” [4:54]
- 3 “Atipe nigbati mo ba n se aisan Oun lo N wo mi san.” [26:80]
- 4 “Yoo si gbe okan awon ijọ onigbagbo ododo fuyẹ.” [9:14]
- 5 “Won so pe: Ire Musa, o le je iwọ ni yoo ko ju (idan tire) silẹ, o si le je awa ni a o ko juu silẹ. O so pe: Eyin ni ki e juu. Nigbana okun won ati opa won yira pada si i lati ara idan won gege bii pe o n sare. Musa si fi eru pamọ sinu okan re. A so pe: Maşe beru, dajudaju ire ni eni ti yoo bori. Atipe ki o ju ohun ti o n be ni owo otun re silẹ, yoo gbe ohun ti won şe mi. Dajudaju ohun ti won şe ete opidan ni, beşe si ni opidan ko ni jere ni aaye yowu ti o le wa.” [20:65-69]
- 6 “Awa so kalẹ ninu Al-kurani ohun ti o je iwosan ati ike fun awon olugbagbo ododo, atipe (Al-kurani) ko şe alekun nkan kan fun awon alabosi ayafi ofo.” [17:82]
- 7 “So pe: O n je itosona ati iwosan fun awon eni ti won gbagbo ni ododo.” [41:44]
- 8 “Ti o ba şe pe Awa so Al-kurani yi kalẹ le oke kan lori ni, iwọ ko ba ri i ni ohun ti o teriba ti o n fo pepepe fun iberu Olọhun.” [59:21]
- 9 “Nitorinaa tun wo o daadaa. Nje o le ri lila pepepe kan bi?” [67: 3]
- 10 “Awon alaigbagbo (keferi) feşe fi oju won gbe o şubu nigbati won gbo iranti naa, won si n so pe: Dajudaju were ni.” [68:51]
- 11 “Lehinnaa Olọhun so ifayabale Re kalẹ fun ojişe Re ati fun awon onigbagbo ododo, O si so awon omog ogun kan kalẹ ti eyin ko ri.” [9:26]
- 12 “Nigbana ni Olọhun so ifokanbalẹ Re kalẹ fun ojişe Re ati fun awon onigbagbo ododo atipe O je ki gbolohun ipaya Olọhun duro ti won atipe awon ni won ni eto si i atipe ti won ni o je.” [48:26]
- 13 “Dajudaju Olọhun ti yonu si awon onigbagbo ododo nigbati won ba o şe adehun ni abẹ igi naa, Oun si mo ohun ti o wa ninu okan won, nitorinaa O so ifokanbalẹ kalẹ sori won, O si san won ni esan işegun ti o sunmo.” [48:18]

Awon hadiith:

أَسْأَلُ اللَّهَ الْعَظِيمَ رَبَّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ أَنْ يَشْفِيكَ *“as’alu-lloḡha-l-‘aziim roḡba-l-‘arsi-l-‘aziim ’an yeṣfiyak”* ni eḡemeje. Itumọ: Mo n be Ọlọhun ti O tobi, ti O ni ite ọla ti o tobi pe ki O wo ọ san./

أُعِيدُكَ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَةٍ *“U’iidhuk bikalmḡoṡti-lleḡh-t-taammḡh min kulli ṣaetḡon wa haammḡh wa min kulli ‘aenin laammḡh”* ni eḡemeṡa. Itumọ: Mo nfi ọrọ Ọlọhun ti o pe perepere wa iṣḡ fun ọ kuro nibi gbogbo eṣu, nkan oloro buruku ati ojukoju ti i ko ṣuta ba ni./

اَللّٰهُمَّ رَبَّ النَّاسِ اذْهَبِ الْبَاسَ اِسْفِ اَنْتَ الشَّافِي لَا شِفَاءَ اِلَّا شِفَاؤُكَ شِفَاءً لَا يُغَادِرُ سَقَمًا *“Allaahumḡ roḡba-n-naas! ’Adhhibi-l-ba’s isf ’anta-ṣ-ṣaafii laa ṣifaa’ illaa ṣifaa’uk ṣifaaan laa yughḡodiru saḡomḡn”* ni eḡemeṡa. Itumọ: Ọlọhun Ọba eḡa! Mu inira kuro lara alaisan yii. Wo o san, Iwọ ni Awonisan. Ko si iwosan kan ayaafi iwosan-an Re. Iwosan-an Re ni iwosan kan ti amodi ko tun le da lagara./

اَللّٰهُمَّ اذْهَبْ عَنْهُ حَرْهًا وَبِرْدَهَا وَوَصْبَهَا *“Allaahumḡ adhhib ’anihu harrahaa wa bardahaa wa wasḡbahaa”* ni eḡekan pere. Itumọ: Ọlọhun! Mu igbona araa re kuro fun un, otutuu re ati iniraa re./

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ *“Hasbiya-lloḡh laa ’ilaaha ’illaa huu ’aleehi tawakkaltu wa huwa roḡbu-l-‘arsi-l-‘aziim”* ni eḡemeje. Itumọ: Ọlọhun ti to fun mi. Ko si eṡi ti ijḡsin tḡ si ayaafi Oun naa. Oun ni mo gbara le. Oun si ni O ni ite ọla ti o tobi./

بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ مِنْ كُلِّ دَاءٍ يُؤْذِيكَ وَمِنْ شَرِّ كُلِّ نَفْسٍ أَوْ عَيْنٍ حَاسِدٍ، اللَّهُ بِشَفِيكَ بِسْمِ اللَّهِ أَرْقِيكَ *“Bismi-l-lah ’arqiik min kulli daa’in yu’dhiik, wa min ṣarri kulli nafsin ao ’aenin haasid, Alloḡhu yeṣfiik bismi-llaah ’arqiik”* ni eḡemeṡa. Itumọ: Ni oruko Ọlọhun ni mo fi nwa iwosan fun ọ nibi gbogbo aisan ti nni ọ lara, ati nibi aburu gbogbo eṡi tabi ojukoju onikeeta. Ọlọhun yoo wo ọ san. Ni oruko Ọlọhun ni mo fi nwa iwosan fun ọ./

Wa a gbe ọwoḡ re le ibi ti o ndun ọ, waa si sḡ pe: *“Bismi-l-lah”* ni eḡemeṡa. بِسْمِ اللَّهِ (۳ مرات) *“a’uudhu bi’izzati-llaah wa qudroṡih min ṣarri moḡ ’ajid wa ’uhaadhir”* ni eḡemeje. Itumọ: Ni oruko Ọlọhun. Mo nfi agbara Ọlọhun ati oḡo Re wa iṣḡ nibi inira aburu ti mo nri ti mo si n wa iṣḡra niḡe.

ITANIJI:

① Ko letḡ lati teti gbḡ ọrọ awon opuro ti o lajḡṣe pḡ pḡlu olojukoju. Awon ni won maa nsḡ pe mimu itḡ olojukoju tabi pipa a ati nkan aburu mii ni ḡna abayḡ si adanwo naa.

② Ko letḡ lati gbe onde, ifunpa ati banteḡ kḡra nitori ki ojukoju ma baa lapa lara eniyan. Ojiṣe Ọlọhun (ﷺ) sḡ pe: « مَنْ تَعَلَّقَ شَيْئًا وَكُلَّ إِلَيْهِ » “Eni ti o ba gbe nkan kḡ si ara, A a daada nkan naa.” (Tirmidhii lo gba a wa.) Ti o ba je pe aaya Al-Quraan ni won we kḡrun, iyapa eṡu wa lori e. Ṣugḡon, ki a gbe iṣesi beḡ ju silḡ ni o loore julḡ.

③ Kiko “Mo ṣaa Alloḡh, tabaaraka-lloḡh” si ara ogiri, yiya ida, ḡḡe ati oju si ara ile, gbigbe Al-Quraan ju sinuu ḡko(mḡto) tabi fifi awon aayah kan kḡ si ara ile,

¹ “Oun ni Eni ti O sḡ ifayabale kalḡ sinu ḡkan awon onigbagḡo ododo ki won le baa lekun ni igbagḡo pḡlu igbagḡo won, atipe ti Ọlọhun ni awon ḡmḡ ogun sanma ati ti ile.” [48:4]

abbl, ko si okankan nibę ti o le şo ni kuro nibi aburu ojukoju. O tię sunmọ ko tun bo si abę adimọra ti Islaam şe ni eewọ.

4 Qoran-anyan ni fun alaisan lati mọ amọdaju pe Olohun yoo gba adua oun. Ki o si ma şe kanju fun gbigba adua, şebi ti wọn ba şo fun un pe, oogun yii yoo lo oṣoṣo oṣun ki o to şişe, ko nii bara je. Şugbọn yoo bara je ti rukiya ba pe ki o to dahun lara. Daadaa kan ni o tun nbe fun harafi koşkan ti nka. Ilopo mewaa si ni ešan daadaa kan. Ki o yaa tẹra mọ adua ati wiwa aforijin Olohun. Ki o si maa şe itoře aanu loṣoṣo. Awọn nkan wonyii ni a fi nwa iwosan loṣo Olohun.

5 Kika Al-Quraan ni akapo (yala fun rukiya tabi adua şişe) yapa si sunnah ojişe Olohun. Kika Al-Quraan ni ọna bayii ko mu`na doko. Beę naa ni gbigbo kaseęti rukiya nikan ko to. Erongba ko ti i rinle nibi irufe ilana yii. Majemu si ni erongba je fun ęni ti o fe şe rukiya pe ko ni erongba lori ę. Amọ anfaani n be fun ęni ti o ba ngbo iruu kaseęti beę. O to sunnah lati maa şe rukiya naa lemọlemọ ayaafi ti şişe beę ba le ko agara ba onitoun. O le maa şe e diędię nigba naa, ki o ma baa ko susu. Amọ pipara aayah ati adua pelu onka kan nipato ko leto ayaafi pelu ęri ti o ba şe e leto beę.

6 Awọn apeęere kan wa ti o le fihan pe idan ni onirukiya nlo, kii şe Al-Quraan. A ko gbodo je ki gbigbe awo ęlesin bora tan wa je lori eyi, nitori pe alaparutu yii le koķo bere aajo naa pelu ayoka lati inu Al-Quraan şugbọn ti yoo yi wo inu nkan mii leyin-oreyin. Alaparutu yii le je ara awọn ti wọn dunnimọ moşalasi nitori ki awọn eeyan le lero pe ęni Olohun ni. Nigba mii ewe, o le ri iru ęni beę ki o maa daruko Olohun şaaşaa tabi ki o maa fa tesunba şaaşaa, ętan lasan ni gbogbo ę. Ma şe gbętan, ki o si kiye sara!

Lara awọn ami ti a le fi da opindan ati alaparutu onirukiya mọ ni: * Bi beere oruko alaisan ati oruko iyaa re. Mimọ oruko alaisan tabi şişaimọkan si i ko le ko iyipada kankan ba iwosan. * Bibeere fun aşo alaisan tabi awoteleę re. * Igba mii ewe, wọn le beere fun ęranko kan pelu iroyin adayanri ti wọn yoo fi şetutu fun awọn alujonnu tabi ti wọn yoo fi ejeę re pa alaisan lara. * Kiko awọn nkankan tabi kika awọn nkankan ti ko ni itumọ si awọn eeyan, ambosibosi pe wọn yoo gbọye. * Lila aatimi pelu leta ati onka si ara ewe tabi nkan mii, ti wọn yoo gbe le alaisan lowo lati lo tabi lati fi ko si ara. Eyi ni wọn npe ni işora. ifarapamọ sinu yaara okunkun. * Pipa alaisan laşe idejumokoro ninu ile (khalwa) fun onka ojo kan. * Pipa alaisan laşe lati jinna si omi fun onka ojo kan nipato. * Fifun alaisan ni ohun ti yoo lo ri mọle, tabi ewe kan ti yoo jo lati fi fin turari si ara. * Fifun alaisan niroo nipa oruko re, oruko obii re, oruko iluu re, iru aisan ti nşe e, abbl, şaju ki alaisan to şo ohunkohun, ni awọn iro ti o je iro nipa ara ęni, ti ko si fi ọna kankan mọ ọn tayọ gbigbo irande eşu. * Şişadede maa şo nipa ipo ti alaisan wa lai gbọ nkankan lati ęnuu re nikete ti o wole ti i. Wọn le te alaisan laago tabi ki wọn fi iwe ranşe si i lori ę.(Gbajuę ni wọn.)

7 Ilana awọn ahalu-s-sunnah ni pe alujonnu le ko si ara eniyan lati şe e loşe tabi lati lo o. Eri eyi ni oro Olohun (ﷺ) ti o şo pe:

﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ﴾ “Awọn ti wọn nje owo ele, wọn ko nii le nara (ni ojo alukiyaamọ) ayaafi bi ęni ti eşu ti fowo ba (bi alaaganna)” A ti ri i ka pe awọn onimimọ tefsiir ti panupo pe itumọ ifowo ba ti o

waye ninu aayah naa ni(itẹ ẹṣẹ bọ ẹṣẹ) (iparidarida) bi ẹni ti ẹṣu ngun ti o maa nwaye nigba ti alujonnu ba ko si eeyan lara.

ORỌ IPARI NIPA IDAN ATI ASASI:

Ohun to nje idan pipa ati asasi n be,o si maa n lapa lara awon eeyan pelu(pelu iyonda Olohun) awon eri to fese rinle lati inu al-Qur'an ati sunnah, sugbon eewo ni sise e re ninu islaam, okan lara awon ese to tobi si ni pelu, Olohun ti o la Re ga julọ so pe: ﴿وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ﴾ *“Dajudaju nwon si mo pe eniti o ba ra a(idan pipa) ki yio si ipin rere kan fun ni ojo ikẹhin”*. Ojise Olohun (ike ati o la Olohun ko maa ba) naa so pe:

{اجتنبوا السبع الموبقات، قالوا: يا رسول الله و ما هن ؟ قال: الشرك بالله و السحر....} *“E jina si awon ese apanirun meje, won bi ojise Olohun leere pe, awon ese wo ni awon ese apanirun naa? O daun pe, ida orogun po mo Olohun, ati idan pipa....”* Bukhaari ati Muslim lo gbaa wa.

Ona meji ni idan ati asasi pin si: 1) tita koko(gege bii wiwe owu dudu ati funfun po mo ara a won, wiwe owu mo iwo eran, ati bebebe lo) ati pipofu sinu re, ni eyi to sepe opidan tabi alasasi yoo fi wa iranlowo awon anjonnu lati fi aburu ati inira kan eni to gberoo re si. **2)**lilo awon oogun buburu ti olee lapa lara eni ti won sasi, ti yio si lapa bakannaa lara laakaye, erongba ati ife re, iru eleyi ni won npe ni **“isaju”**, irufe eni be yio maa ri awon nkan lodi-lodi, gege bii ki o maa wo nkan to duro rigidi bi eni pe o nyira pada tabi rin, ati bebebe lo.

Isebo si Olohun ti o la Re ga julọ ni alakoko, nitoripe anjonnu ko nii se iranlowo kan fun opidan tabi alasasi ayaafi leyin to ba ti mu se keferi si Olohun. Sugbon elekeji, ese to tobi pupo ninu awon ese apanirun lo wa. Gbogbo ohun ti a so loke yii ko lee da sele ayaafi pelu kadara Olohun ti o la a Re ga julọ.

ADUA (TITỌRỌ NKAN LỌDỌ ỌLỌHUN)

Gbogbo ẹda lo nwa bukaata lọ si ọdọ Ọlọhun. (ﷻ) Ọlọhun (ﷻ) si rọrọ tayọ ẹda. Ọlọhun (ﷻ) ko ni bukaata kankan si wọn. Ọlọhun (ﷻ) ti şe e ni ọran-anyan lori awọn ẹrusin-in Rẹ pe ki a pe E. Ọlọhun (s.w.t) sọ pe:

﴿ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴾ **“E pe Mi, nyoo jẹpee yin. Dajudaju, awọn ti wọn jọra wọn loju lati jọsin fun Mi (iyẹn ni pe, lati pe Mi), wọn yoo wọ ina jahanamọ leni yepere.”** Ojişe Ọlọhun (ﷻ) sọ pe:

﴿ مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ يَفْضُبْ عَلَيْهِ ﴾ **“Eni ti ko ba tọrọ nkan lọwọ Ọlọhun, Ọlọhun yoo binu si i.”** Pẹlu pe Ọlọhun maa n dunnu si ki awọn ẹrusin-in Rẹ maa pe E. Ọlọhun si maa nişe si awọn ti wọn ba wonkoko mọ kike pe E. Ọlọhun si maa nsun mọ wọn.

Eyi ni awọn sọhaaba Anabi (s. ‘a.w) fura mọ, ti o fi jẹ pe wọn kii foju kere ohunkohun lati tọrọ lọdọ Ọlọhun. Awọn sọhaaba kii si doju titọrọ nkan kọ elomii leyin Ọlọhun. Ko si ohun ti o şokunfa eyi tayọ bi wọn şe sopọ mọ Ọlọhun, ti wọn sunmọ Ọn pẹkipeki. Ọlọhun naa si sunmọ wọn fun wi pe wọn şamulo ọrọọ rẹ. Ọlọhun (ﷻ) si sọ pe: ﴿ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ ﴾ **“Ti awọn ẹrusin-in Mi ba bi ọ leere nipaa Mi, dajudaju Mo sunmọ wọn...”** Adua ni ipo nla ni ọdọ Ọlọhun (s.w.t). Lọdọ Ọlọhun, ohun ti o lapọn-ọnle julọ ni adua. Adua le yi (işleş) kadara pada nigba mii ẹwe. Ọlọhun yoo si maa jẹpe adua musulumi. O si daju pe gbigba adua yoo maa şeşe si musulumi ti awọn okunfa gbigba adua ba ti nbẹ lara adua naa, ti ko si si ohun ti o le jẹ adina ti kii jẹ ki adua gba ninu adua naa.

Ọkan ninu awọn ọna meeta ti Anabi ka silẹ wonyi ni Ọlọhun yoo fi jẹ pe ẹni ti o ba ke pe E. Ojişe Ọlọhun (ﷻ) sọ pe:

﴿ مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَدْعُو بَدْعُوَةٍ لَيْسَ فِيهَا إِثْمٌ وَلَا قَطِيعَةٌ رَحِمَ إِلَّا أَعْطَاهُ اللَّهُ بِهَا إِحْدَى ثَلَاثٍ: إِمَّا أَنْ تَعَجَّلَ لَهُ دَعْوَتَهُ، وَإِمَّا أَنْ يَدْخُرَهَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ، وَإِمَّا أَنْ يَصْرِفَ عَنْهُ مِنَ السُّوءِ مِثْلَهَا. قَالُوا إِذَا نَكَّرْتُ؟ قَالَ: اللَّهُ أَكْثَرُ ﴾

“Ko si musulumi kan ti ntọrọ nnkankan, ti ko ni eşş ninu, ti ko si la jija okun ibi lọ, ayaafi ki Ọlọhun fun onitọun ni ọkan ninu awọn nkan meeta kan: ninuu ki Ọlọhun fun un ni esi adua rẹ nile aye, tabi ki Ọlọhun ba a fi pamọ si ọrun, tabi ki Ọlọhun fi ba a ti aburu (to to) iru (ohun ti n tọrọ) danu. Awọn sọhaaba sọ pe: şe ki a maa şe adua lọpọlọpọ niyen? Ojişe Ọlọhun si sọ pe: Ọlọhun pọ julọ (ni oore). (*Ahmọd ati Tirmidhii lo gba a wa.)

Iran Adua: Iran adua meji lo wa: (1) Adua onitumọ ijọsin: apeşere eyi ni irun kiki ati aawẹ gbigba. **(2)** Adua onitumọ titọrọ nkan.

Bi Ijọsin şe Loore Jura Wọn Lọ: şe kika Al-Quraan ni o loore julọ ni abi şişşe adhikir, şe adua onitumọ ijọsin ni o loore julọ ni abi adua onitumọ titọrọ nkan? Lakopo, kika Al-Quraan ni işş ti o loore julọ. Leyin naa ni o kan şişşe adhikir, leyin naa ni adua onitumọ ijọsin ati adua onitumọ titọrọ nkan. Eyi ni ti akopo. Sugbọn işleş le şeşe ti eyi ti o wa leyin fi le loore ju eyi ti o wa niwaju lọ. Eyi ni yoo si mu ki şişşe adua ni ojo Arafah fi loore ju kika Al-Quraan lọ. şişşe awọn adhikir ti hadith gbawa pe ki a şe leyin irun ọran-anyan si tun loore ju kika Al-Quraan lọ ni asiko naa.

Okunfa Fun Gbigba Adua: Awọn okunfa kan han, awọn mii si pamọ.

(1) Okunfa to han fun gbigba adua: Titi işş rere şaaju, geşe bii şişşe saraa, şişşe aluwala, yiyan noofilah, kikoju si Qiblah, titẹ ọwọ mejeeji si oke, yiyin Ọlọhun (ﷻ) pẹlu ohun ti o tọ ati lilo oruko ati iroyin Ọlọhun (ﷻ) ti o jẹ mọ ohun ti adua jẹmọ. Ti adua ba jẹmọ titọrọ alujonna, iraworase ninu adua naa yoo jẹmọ fifi ọla Ọlọhun ati

ikeḗ Rẹ̀ tọ̀rọ̀ alujọ̀nna naa. Ti ọ̀rọ̀ ba si jẹ̀mọ̀ pe eeyan fẹ̀ bẹ̀ Ọ̀lọ̀hun lori alabosi kan, fun apeḗrẹ̀, ẹ̀ni ti wọ̀n bo si ko ni lo orukọ̀ Ọ̀lọ̀hun ti n jẹ̀ Ar-Rahmọ̀n tabi Al-Keriiim ninu adua naa. Ohun ti yoo lo ni orukọ̀ Ọ̀lọ̀hun ti n jẹ̀ Al-Jabbaar, Al-Qohhaar. Lara okunfa fun gbigba adua ni titọ̀rọ̀ ikẹ̀ ati igẹ̀ fun Anabi (ﷺ) ni ibẹ̀rẹ̀, aarin ati ipari adua naa. Lara okunfa fun gbigba adua tun ni gbigba pe ẹ̀lẹ̀ṣẹ̀ ni eeyan, ti eeyan yoo si maa dupe lori oore ti Ọ̀lọ̀hun ṣe fun un ati ṣiṣo asiko ti o loore fun adua ṣiṣe eyi ti ẹ̀ri wa lori ẹ̀ pe gbigba adua maa nṣẹ̀lẹ̀ ni asiko naa. Asiko naa si pọ̀ yanturu. Ninu ẹ̀ niyi: **★ Asiko fun gbigba adua loṣan ati loru:** ilata to keyin oru nigba ti Ọ̀lọ̀hun (ﷺ) maa n sọkalẹ̀ wa si sanmọ̀ ile aye, asiko ti nbẹ̀ laarin irun pipe ati ikọ̀mọ̀ ṣiṣe, ẹ̀yin aluwala, lori iforikanlẹ̀, ṣaaju sisalamọ̀ lori irun, lẹ̀yin salamọ̀ irun ọ̀ran-anyan, ipari kika Al-Quraan, nigba ti akukọ̀ ba kọ̀, lori irin ajo, adua ẹ̀ni ti wọ̀n ba bo si, adua ẹ̀ni ti ara n ni, adua ti obi ba ṣe fun ọ̀mọ̀ọ̀ rẹ̀, adua ti musulumi ba ṣe fun ọ̀mọ̀ iyaa rẹ̀ lẹ̀yin-in rẹ̀ ati adua ti eeyan ba ṣe loju ogun lasiko ti eeyan doju ija kọ̀ ọ̀ta. **★ Asiko fun gbigba adua ninu ọ̀ṣẹ̀:** ojoḗ Jimọ̀, paapaa julọ̀ ni wakati ikẹ̀yin ninu ojo naa. **★ Asiko fun gbigba adua ninu ọ̀ṣu:** ọ̀ṣuu Rọ̀mọ̀dọ̀n ni asiko iṣinu ati saari, laelatu-l-Qodr ati ojo Arafa. **★ Ni awọ̀n aaye abiyi:** gbogbo mọ̀salasi ti o wa laye, Kaaba alapọ̀n-ọ̀nle ati ni ọ̀gangan multazim nibẹ̀ niti adayanri, nibi ibuduro 'Ibroḗhiim (عليه السلام), lori Ṣọfa ati Mọ̀rwa, ni Arafa, Muzdalifah, Mina ni asiko iṣe hajj, ni asiko ti eeyan ba n mu omi ṣemisẹ̀mi lọ̀wọ̀ ati awọ̀n aaye mii.

(2)okunfa to pamọ̀ fun gbigba adua; Iyẹn nṣẹ̀le pẹ̀lu titi tituuba otitọ̀ ṣaaju, dida ẹ̀tọ̀ ẹ̀lẹ̀tọ̀ pada, jije ohun to mọ̀ ti o dara, mimu ohun to dara, ati jije ounjẹ̀ ti o jẹ̀ ẹ̀tọ̀ lati jẹ̀ wiwọ̀ ohun ti o dara to, gbigbe aaye to dara, fifi ọ̀na halaal wa awọ̀n nkan wọ̀nyi, titeḗle aṣẹ̀ Ọ̀lọ̀hun (ﷺ) lọ̀pọ̀lọ̀pọ̀, jijiina si haraam, nini amojukuro nibi ohun to ruju ati yoyo-yinyin aye, fifi ọ̀kan si adua naa lasiko ti a ba nṣe e, nini igbẹ̀kẹ̀le ninu Ọ̀lọ̀hun,(ﷺ) nini ireti ti o lagbara si Ọ̀lọ̀hun,(ﷺ) sisadi Ọ̀lọ̀hun (ﷺ), rirawọ̀ rasẹ̀ si Ọ̀lọ̀hun, (ﷺ) wiwonkoko mọ̀ adua, kiko alaamọ̀ri naa le Ọ̀lọ̀hun (ﷺ) lọ̀wọ̀ ati gbigbe oju kuro lọ̀dọ̀ ẹ̀lomii lẹ̀yin Ọ̀lọ̀hun (ﷺ).

Adina Fun Gbigba Adua: O ṣeṣe ki eeyan maa kepe Ọ̀lọ̀hun (ﷺ), ṣugbọ̀n ki adua rẹ̀ ma gba, tabi ki gbigba adua maa pẹ̀. Okunfa eyi pọ̀, lara rẹ̀ ni: **pipe ẹ̀lomii mọ̀ Ọ̀lọ̀hun ati kiko alaye palẹ̀ lori adua** geḗḗ bii ki eeyan maa tọ̀rọ̀ iṣo Ọ̀lọ̀hun nibi igbona ina jahanamọ̀, ifunpinpin rẹ̀ ati ookun rẹ̀. Dipo aroye wọ̀nyi, o ti to o ki o wa iṣo nibi ina nikan. **Lara okunfa ti kii jẹ̀ ki adua gba ni fifun ara ẹ̀ni ni epe tabi fifun ẹ̀lomii ni epe niti abosi, titọ̀rọ̀ adua lori iyapa Ọ̀lọ̀hun (ﷺ), titọ̀rọ̀ adua lati ja okun ibi, ṣiṣe adua pe ti Ọ̀lọ̀hun (ﷺ) ba fẹ̀,** bii ki o sọ̀ pe, Ọ̀lọ̀hun (ﷺ) forijin mi ti O ba fẹ̀ ati ohun ti o ba tun jọ̀ ọ̀, **kikanju fun gbigba adua leni** ti yoo maa sọ̀ pe, mo ṣadua ko gba, **kikosusu lori adua ṣiṣe,** eyi ni pipa adua ti latara sisuni. Lara adina fun gbigba adua ni pipe Ọ̀lọ̀hun (ﷺ) lai kọ̀bi ara si I ati aihuwa ẹ̀lẹ̀kọ̀ọ̀ nibi adua ṣiṣe. Ojise Ọ̀lọ̀hun (ﷺ) gbọ̀ ti ọ̀kunrin kan n bẹ̀ Ọ̀lọ̀hun (ﷺ) ninu irun-un rẹ̀, ni ko ba ṣe aṣọ̀laatu fun ojise Ọ̀lọ̀hun (s.'a.w). Ni Anabi (ﷺ) ba sọ̀ pe: **"Eyi kanju"** lẹ̀yin naa, Anabi (ﷺ) pe e tabi ẹ̀lomii, ni o ba sọ̀ fun un pe: **Ti ẹ̀nikan ninu yin (bafẹ̀ ẹ̀ ṣe adua), ki o yaa bẹ̀rẹ̀ irun naa pẹ̀lu didupe fun Ọ̀lọ̀hun (ﷺ) ati yiyin Ọ̀lọ̀hun(ﷺ),lẹ̀yin naa, ki o ṣe aṣọ̀laatu fun ojise Ọ̀lọ̀hun (ﷺ). Lẹ̀yin naa, ki o tọ̀rọ̀ nkan ti o ba wu u."** ('Abuu Daa'uud ati Tirmidhii lo gba a wa.)

Lara adua ti kii gba ni **adua lori alaamọri ti wọn ti pari eto lori ẹ**; bii ki eeyan maa toṣo iṣemi gbera nile aye. Lara re naa ni lilo awon **ede aditu** ninu adua, kii je ki adua tete gba. Olohun (ﷻ) so pe: ﴿أَدْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ﴾ “**E pe Oluwaa yin niti pepẹfuru ati niti jẹjẹ, dajudaju, Olohun ko nifẹ awon olukoja enu ala.**” Omo ‘Abbaas (ﷺ) so pe: “Woye si ede aditu ninu adua, ki o si soṣa fun un. Dajudaju ohun ti mo mo mo Ojise Olohun (ﷻ) ati awon soṣaaba re ni pe, won kii se ayaafi iyen. O tumo si pe won kii lo ede aditu ninu adua, won jina si iyen.” (Bukhaarri lo gba a wa). Lara adina fun gbigba adua ni **aṣeju nipase fifi ariwo ṣadua**. Olohun (ﷻ) so pe: ﴿وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ وَلَا تَخَافُوهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾ “**Ma se pariwo Adua re soke, ma si se pa a mo (sinu okan-an re), wa ona si aarin mejeeji yen.**”

Lara ohun ti won fe fun wa nibi adua sise ni ki eni ti o ba fe se adua to adua re nibi o se nbọ yii: **Ikini**: Didupe ati yiyin Olohun. (ﷻ) **Ikeji**: sise asolaatu fun ojise Olohun (ﷻ). **Ikeṣa**: Tituuba kuro nidi ese ati gbigba pe elesẹ ni wa. **Ikerin**: Didupe fun Olohun (ﷻ) lori awon oore Re ti o se fun wa. **Ikarun-un**: Bibere adua naa ati sise ojokoro si adua sokiṣoki to ko nkan pupo sinu ati eyi ti o ba rinle lati odo Anabi (ﷻ) tabi lati odo awon asaaju rere fun wa (ﷻ). **Ikefa**: Fifi sise asolaatu fun ojise Olohun (ﷻ) pari adua.

Adua Pataki To Ye Ka Ha Sori Niye

Asiko Adua	Adua Ojise Olohun (صلاة) Itumo
Ti a ba fe sun	Bisimika-llahummọ 'amuut wa 'ahyaa. Ni oruko Olohun (ﷻ) ni maa fi sun, ni maa fi ji
Ti a ba taji	'Al-hamudu lilaah-lladhii 'ahyaanaa ba'da mo' amootanaa wa 'ileehin-nusuur. Ope ni fun Olohun to ta wa ji leyin ti O ti kun wa loorun, odo Re ni a a pada si.
Ti a ba fe jade kuro nile	Allaahummọ 'innii 'a'uudhubik 'an 'adill 'ao 'udoll 'ao 'azill 'ao 'uzall, 'ao 'azlim 'ao 'uzlam, 'ao 'ajhal 'ao yujhal 'alayya. Olohun o! (bi mo se n jade lo yii) so mi, mo je ki n junu, mo je ki won ju mi nu, mo je ki ese mi ye, mo je ki won ye mi lese, mo je ki njanba, mo je ki won janbaa mi, mo je ki n huwa aimokan, mo si je ki won huwa aimokan si mi.
Eni ti eru ba ba wa lati oju oorun	'a'uudhu bikalmooti-llaahi-ttaammoot min ghadobih, wa min sarri 'ibaadih wa min hamozaati-s-shayaatiin, wa 'an yahduruun. Mo n fi oro Olohun (ﷻ) to pe wa abo ni bi ibinuu Re, aburu awon erusin-in Re ati Akolukogba awon ese; ki Olohun (ﷻ) ma je ki won de odo mi.
Ti eeyan ba La ala	Ti enikan ninu yin ba la ala si ohun ti o nife si, lati odo Olohun (ﷻ) ni ala naa ti wa. Ki o dupe fun Olohun (ﷻ), ki o si fi sooro so. Ti o ba ri nkan mii yatọ si iyen, ni nkan ti okan-an re ko, odo ese ni o ti wa. Ki o yaa fi Olohun (ﷻ) wa aabo nibi aburu ala naa. Ko si gbodo ro ala naa fun enikeni. Aburu ala naa ko si nii kan an.
Ti musulumi ba gbọ ti omo iyaa re ba sin	Ti eni kan ninu yin ba sin pinṣin ki o so pe: 'al-hamudu lilaah. Ki omo iyaa re tabi ore re si fun un lesi pe: yerhamuka-llọḣ Leyin naa, ki eni to sin da esi pada pe: yahdiikumu-llọḣ wa yuslihu baalakum ” Ti keferi ba sin, ti o si so pe: 'al-hamudu lilaah. Fun un lesi pe: yahdiikumu-llọḣ. Ma se so pe: yerhamuka-llọḣ.
Wiwọ moṣalasi	Ti o ba fe wo inu moṣalasi, koko gbe ese otun wole, ki o wa so bayii pe: bismi- llaah, wa-s-salaam 'alaa rosuuli-llaah. Allaahummọ ighfirlii dhunuubii wa-ftahlii 'abwaaba rahmotik.

Jijade ninuu mọsalasi	Ti o ba fẹ jade kuro ninuu mọsalasi, kọkọ gbe eṣe osi jade, ki o wa sọ pe: <i>bismi-l-lah, wa-s-salaam 'alaa roṣuuli-lleḡh. Allaahummo ighfirlii dhunuubii wa-ftahlii 'abwaaba fọdlik.</i>
Ọkọ iyawo tuntun	<i>Baaraka-lloḡhu lak, wa baaraka 'alaek, wa jamo'a baenakumoḡ fii khaer</i> Ọlọhun ko fun ẹni alubarika, ko si dasọ alubarika bo ẹ, ko si so eyin mejeeji(ọkọ ati iyawo)papọ pẹlu daadaa.
Ti akukọ ba kọ tabi kẹtẹkẹtẹ ba ke	Ti ẹ ba gbọ ti kẹtẹkẹtẹ ba ke, ki ẹ yaa sọ pe: <i>'a'udhu bi-llaah mina-ṣ-ṣaitoṅ-r-rojium</i> , nitori pe eṣu lo ri to fi ke wa. Ti ẹ ba si gbọ ti akukọ adię ba kọ; ki ẹ toro oore Ọlọhun (ﷻ), nitori pe o ri mọlaaika ni
Ti ẹnikan ba fi mọ ọ pe oun nifẹ ẹ nitori Ọlọhun	Lati ọdọ 'Anas (ﷻ), dajudaju ọkunrin kan nbe ni ọdọ Ojiṣe Ọlọhun (ﷻ), ni ọkunrin (mii) ba gba ọdọ wọn kọja; ni ọkunrin ti n be pẹlu Ojiṣe Ọlọhun (ﷻ) ba sọ pe: Iwo Ojiṣe Ọlọhun (ﷻ)! Dajudaju, mo nifẹ (ọkunrin) yii. Anabi (ﷻ) si sọ fun un pe: Nje o ti je ki eyi di mimọ fun un bi? O sọ pe: Rara. Ojiṣe Ọlọhun (ﷻ) si sọ fun un pe: Je ko di mimọ fun un. Lọkunrin yii ba lo padee ẹ, lo ba sọ pe: Mo nifẹ ẹ nitori Ọlọhun (ﷻ). Ni ẹni yii naa ba fun un lesi pada pe: Ẽni ti o titi ẹ nifẹ mi yoo nifẹ ẹ.
Adua ti a le fi ibanujẹ lo	<i>*Laa ilaaha illa-lloḡh al-'azimu-l-haliim, Laa ilaaha illa-lloḡh robbu-l-'arṣi-l-'azim, Laa 'ilaaha 'illa-lloḡh robbu-s-samwaat wa robbu-l-'ard wa robbu-l-'arṣi-l-kerrim.</i> Ko si ẹni ti ijọsin to si ayaafi Allaah, ọba to tobi, ọba onisuuru, ko si ẹni ti ijọsin to si ayaafi Allaah, oluwa to ni ite to tobi, ko si ẹni ti ijọsin to si ayaafi Allaah, oluwa to ni sanmọ ati ile, oluwa to ni ite alapoṅ-onle. <i>*Alloḡh Alloḡh robbii, laa ushrika bihi shean.</i> Allaah! Allaah! Oluwaa mi, mi o ni ba A worogun. <i>*Yaa Hayyu yaa Qoyyuum bi rahmōtika 'asteghiith.</i> Mo pe Ọlọhun ọba aṣemi, ọba agbeniro, ikeṣe Ẹ ni mo fi nwa oore. <i>*Subhaana-lloḡhi-l-'azim.</i> Mimọ fun Ọlọhun to tobi.
Ti ojo ba n ro	<i>*Allaahummo ṣoyyiban noḡfi'an.</i> (ni eṣemeji tabi eṣemeta ni a yoo ṣe adura yii. <i>*Mutirnaa bi fọdlilaah wa rahmōtih.</i> Ọlọhun (ﷻ)! Rojo to dara fun wa. Ọlọhun (ﷻ) rojo fun wa pẹlu ọlaa Ẹ ati ikeṣe Ẹ.
Leyin salamo irun ọran-anyan	<i>*Allaahummo 'a'innii 'alaa dhikrik wa husni 'ibaadatik.</i> Ọlọhun (ﷻ)! Ran mi lowo ki nle maa ranti Ẹ, ki nsi le maa sin Ọ daadaa. <i>*Allaahummo 'innii 'a'udhu bik min-a-kufr wa-l-fagr wa 'adhaabi-l-qobr.</i> Ọlọhun (ﷻ)! Dajudaju, emi n sadi Ọ nibi aimoore, oṣi ati iya inu saare
Fun sisan gbese	<i>Allaahummo 'innii 'a'udhu bik mina-l-hamm wa-l-hazan, wa-l-'ajz wa-l-kasal, wa-l-jubn wa-l-bukhl, wa dola'i-d-daen, wa gholabati-r-rijaal.</i> Ọlọhun (ﷻ)! Dajudaju, emi nsadi Ọ nibi edun ọkan, ibanujẹ, ikagara, oroju, ojo ṣiṣe, ahun ṣiṣe, eruu gbese ati ijegaba leni lori.
Royiroyi lori irun	ṣaitoṅ ti wọn npe ni <i>Khanzab</i> ni o maa nje ki eniyan ma pọkanpo lori irun, ti o ba ti fura si i ki o yaa ṣe <i>'a'udhu bi-llaah mina-s-shaetoṅni-r-rojium</i> , ki o si fenu fẹ ategun tuetuẹ si apa osii ẹ ni eṣemeta.
Wiwo ile igbonṣe	Ti o ba wo ile igbonṣe, ki o sọ pe: Allaahummo! 'Inni 'a'udhu bik mina-l-khubth wa-l-khabaa'ith. Ọlọhun (ﷻ)! Dajudaju, emi nsadi Ọ nibi ako ati abo eṣu. Ti o ba jade nibẹ, ki o sọ pe: Ghufraanak. Itumọ: Ọlọhun! Aforijin-in Ẹ ni mo n wa
Iṣegun ọta	Allaahummo! Mujriya-s-sahaab munzila-l-kitaab serii'a-l-hisaab ihzimu-l-'ahzaab. Allaahummo! Ihzhimhum wa zalzilhun. Ọlọhun! Iwo ni O nmu eṣujo wa, Iwo ni O sọ tia kale, Iwo ni O yara nibi iṣiro, ba mi fo awon akojo awon ota mọle. Ọlọhun o! Bami fo awon akojo awon ota mọle. Ọlọhun o! Bami fowon mọle si bami fi oju won ri mabo. Awon ota parapọ logun, ki o si mile titi mo won leṣe.

<p>Eni to ba taji loru to waa še adua</p>	<p>((Eni ti o ba taji loru ti o si sọ pe: <i>laa ilaaha ill-Allọh wahdah laa şerika lah lahu-l-mulk wa lahu-l-hamd wa huwa alaa kulli shaein qodiir. Al-hamdu lillaah, Wa subhana-llooh, wa laa 'ilaaha 'ill-Allọh, w-Allọhu 'akbar. wa laa haola wa laa quwwata 'illaa billaah.</i> “Ko si eni ti ijosi ododo to si ayaafi Allaah, Oun nikansoso ni ko ni orogun, tiRe ni ijoba, tiRe si ni eyin, Oun ni Eni to nii ikapa lori gbogbo nkan. Ati pe mimo ni fun Olohun, ati pe ko si eni ti ijosi ododo to si ayaafi Oun, ati pe Olohun lo tobi julo, ati pe ko si ogbon kan tabi agbara ayaafi pelu u Re”. Leyin naa, ti o wa sọ pe: <i>Allaahummo! Ighfir lii. “Olohun! Fori jin mi”</i> Tabi ki o tọrọ adua, wọn yoo jẹpee rẹ. Ti o ba si şe aluwala, ti o wa şe naafilah, wọn yoo gba irun naa.))</p>
<p>Lori iforikanle</p>	<p><i>*Allaahummo! Ighfir lii dhanbi kullah diqqohu wa jillahu wa 'awwalahu wa aakhirahu wa 'alaaniyatahu wa sirrahu.</i> Qlohun! F'ori gbogbo eșe mi jinmi patapata; weșe rẹ ati nlaa rẹ, ibeșe rẹ ati opin-in rẹ, eyi to han ati eyi to pamọ ninu e. <i>*Subhaanaka robbii wa bihamdik.</i> Oluwaa mi mimọ ni fun Q, eyin ni fun Q. Qlohun! Forijin mi. <i>*Allahummo! Ighfir lii. Allaahummo! 'Inni 'a'udhu birọdọka min sakhatik wa bi mu'aafaatika min 'uquubatik wa 'a'udhu bika minka laa 'uhsii thanaa'a 'alaeka 'ant kamọ 'athnaeta 'alaa nafsik.</i> Qlohun! Dajudaju, emi nfi iyọnuu Rẹ wa ișọ nibi ibinuu Rẹ, mo nfi amojukuro Rẹ wa ișọ nibi iyaa Rẹ, mo nsadi Q, mi o mọ iye eyin ti mo le şe fun Q (ti o le to) bi O şe yin araa Rẹ.</p>
<p>Eni ti o ba fe sin onirin ajo sọna</p>	<p><i>'Astaodi'u-llopha diinak wa 'amọnatak wa khawaatiimọ 'amolik, Itumọ:</i> ((Mo nfa amojuto eșin-in rẹ, igbafipamọ rẹ ati ipari ișe rẹ le Qlohun lowo)) Onirin ajo naa yoo si da a lohun pe: <i>'Astaodi'ukumul-lopha-lledhii laa tedii'u wadaa'i'uh.</i> Mo nfa eyin naa le Qlohun (爨) lowo, Oba ti ohun ti a ba fa le E lowo kii rare.</p>
<p>Nigba ti o ba ri ohun ti o nife si, tabi ohun ti o kan an rẹ korira.</p>	<p>Nigba ti ojișe Qlohun (ike ati ola Qlohun ko maa ba) ba ri ohun to nife si yoo sọ pe: <i>“Alhamdulillah al-ladhii bi ni'matihii tatimmus-soolihaat”.</i> Itumọ: “<i>ọpe ni fun Qlohun Oba to şe pe pelu idera a Rẹ ni gbogbo daadaa fi n pe</i>”. Ti o ba si ri nkan ti emii rẹ kọ, yoo sọ pe: <i>“Alhamdulillah 'alaa kulli haalin”</i> Itumọ: “<i>ọpe ni fun Qlohun Oba lori gbogbo ișesi</i>”</p>
<p>Iforikanle nibi aaya iforikanle nigbati a banna Al-Qur'aan lowo</p>	<p><i>Allaahummo! Laka sajadat wa bika aamont wa laka 'aslamt sajada wajhii lilledhii. Khalaqoh wa sowwarah wa saqqo sam'ahu wa basoroh tabaaraka-llophu 'ahsana-l-khoqliiin.</i> Qlohun! Iwo ni mo forikanle fun, Iwo ni mo gbogbo, Mo si gba 'Islam nitorii Rẹ, Ojuu mi ti wa forikanle fun eni ti O ședaa rẹ, Iwo Qlohun o! (爨) iwo nikan soșo ni mo foribale fun. Iwo nikan soșo ni mo gbogbo. Iwo nikan ni mo jupa-juse fun. Mo fi oju bale fun Eni ti o daa a ti o si ya aworan-an rẹ, O si la eti ati ojuu wa si meji (ni otun osi) mimo ni fun Qlohun (爨) naa, Oba ti o loore julọ ni adeęda.</p>
<p>Ipari irun (șaju salamọ)</p>	<p><i>Allaahummo! Inni zolamutu nafsii zulmon kethiuro walaa yeghfiru-dhdhunuub 'illaa 'ant faghfir lii moghfiratan min indik wa-rhamnii 'innaka anta-l-Ghafuur-r-Rohiim.</i> Qlohun (爨)! Dajudaju mo ti şe abosi pupọ si araa mi, ko si si eni ti o le fori eșe jin ni ayaafi Iwo. Dakun, forijin mi ni aforijin kan ti yoo ti ọdọ Rẹ wa, ki O si ke mi, dajudaju Iwo ni alaforijin așake ọrun.</p>
<p>Ti alamọri ba nle koko</p>	<p><i>Allaahummo! Laa sahl illaa mọ ja'altahu sahlaa wa anta tej'alu-l-hazan 'idhaa shiii'ta sahlaa.</i> Qlohun! (爨) Ko si irọrun kan ayaafi ohun ti O ba şe nirọrun, Iwo ni o maa nșe (ilekoko) ibanuje di irọrun ti o ba wu Q.</p>
<p>Eni ba şe daadaa si ni</p>	<p>Eni ti wọn şe daadaa si, ti o wa sọ bayii fun așerere naa: jazaaka-llophu khaera. (Qlohun yoo san ọ ni eșan rere.) O ti de ogongo nibi yinyin (așerere). Enikeji yoo si fesi pe: wa jazaak (Qlohun yoo san iwo naa leșan) tabi wa 'iyyaak (ati iwo naa).</p>

Ti ategun ba nfe	Allaahummọ! 'Innii 'As-'aluka khaerahaa wa khaera moq fiihaa wa khaera moq 'arsalta bih, wa 'a'uudhu bika min sarrihaa wa sarri moq 'ursilat bih. Qlqhun! Dajudaju, emi ntọrọ lqđqđ Rẹ, oore rẹ (ti nbẹ ninu ategun yii), ati oore ti nbẹ ninu ẹ, ati oore ti O fi ran an. Mo wa n sadi Q nibi aburuu rẹ, ati aburu ti nbẹ ninu ẹ ati aburu ti wọn fi ran an.
Ti o ba ri ileteşu	Allaahummọ! 'Ahillahu 'alaenaa bi-l-yumn wa-l-'iimqon wa-s-salaamq wa-l- Islaam, hilaalu kharin wa ruşđ, robbii wa robbuka-lloqh. Qlqhun! (ﷻ) şe oşu to le yii ni oşu idera, oşu igbagbo, oşu alaafia ati oşu eşin. (şe ileteşu naa ni) ileteşu oore ati itoşona (fun wa), Allqoqu ni oluwaa mi ati Oluwaa rẹ
Irin-ajo	<p>Allqoqu 'akbar, Allqoqu 'akbar, Allqoqu 'akbar. Subhaana-lledhii sakhkhara lanaa haadhaa wa moq kunnaa lahu muqri-niin. Wa Innaa ilaa robbinaa lamunqolibuun. Allaahummọ! Innaa nas-'aluka fii safarinaa haadhaa al-birro wa-t-teqwaa, wa mina-l- 'amqli moq terđqđ. Allaahummọ! Hawwin 'alaenaa safaranaa haadhaa watwi'anna bu'dah. Allaahummọ! 'Anta-s-sqoqhibu fi-s-safar wa-l-khaliifatu fi-l-'ahl. Allaahummọ! Innii 'a'uudhubik min wa'thaa'-s-safar wa kaaabati-l-mqnzqr wa suu'i-l-munqqlab fi-l- moql wa-l-'ahl.Allaahu tobi, Allaahu tobi, Allaahu tobi. Mimq ni fun ẹni ti o rọ (nkan-igun) yii fun wa. (Ti kii ba şe beę ni) a ba ti le sunmq on. Qđđ Oluwaa wa ni a dari pada si (ni ojo ti a ba ku). Qlqhun! (ﷻ) Awa ntọrọ daadaa, iberu Qlqhun (ﷻ) ati işę ti O yonu si lori irin ajoo wa yii. Qlqhun! (ﷻ) şe irin ajoo wa yii nirqrun, ki O si ba wa k'ana ko. Qlqhun! (ﷻ) Pẹlu aaboo Rẹ ni a fi fe rin irin-ajo naa, Iwo si ni arole ti yoo moju to ile fun wa. Qlqhun! (ﷻ) Mo nsadi Q nibi wahala ori irin ajo, iriri aburu ati apada si aburu ninuu dukia ati ara.</p> <p>Yoo wi i nigba ti o ba tun ndari bo pẹlu afikun yii: Aayibuun taa'ibuun aabiduun lirobbinaa haamiduun. Itumq: A npada sile leni ti ntuuba (kuro nibi aburu), a a si maa josin fun Oluwaa wa, a a si maa dupe fun Un</p>
Ti eeyan ba fe sun	<p>*Allaahummọ! Aslamtu nofsii ilaek wa fawwadtu 'amrii ilaek wa 'alja'tu zohrii 'ilaek rahbatan wa roqhbatan ilaek laa molja' wa laa mqnjaa minka 'illaa 'ilaek aamqntu bikitaabika-lledhii anzalt, wa binabiyika-lledhii arsalt. Qlqhun! (ﷻ) Mo jupa juşę sile fun Q, mo ko qroqđ mi le Q lowo, eyin-in mi di qwoqđ Rẹ, niti iberu ati niti titanmqđ si Q, ko si ibusasi kan, ko si si ona abayo kan lati qđqđ Rẹ tayq ko pada si qđqđ Rẹ. Mo gba iwee Rẹ ti O sqkale gbq, mo si gba ojįşę Rẹ ti O ran nişę gbq.</p> <p>*Al-hamdu lillęq-lledhii at'amqnaa wa saqoqnaa wa kafaanaa wa aawaanaa fakam mimqon laa kaafiya lah walaa mu'wii. Qpe ni fun Qlqhun (ﷻ) ti O fun wa ni ounje je, ti O fun wa ni omi mu, ti O to wa, ti O fun wa ni ile-gbee, melo melo eeyan ti ko ri ẹni ti yoo to o, ti yoo si seto ile gbee fun un.</p> <p>*Allaahummọ! Khalaqta nafsii wa anta tawaffaahaa laka mqmqotuhaa wa mahyaahaa in ahyatahaa fa-hfazhaa wa in 'amqtahaa fa-ghfir lahaa. Qlqhun! (ﷻ) Iwo lo da emii mi, Iwo si ni waa pa a. Iwo ni maa ku fun, Iwo si ni maa lo işęmii mi fun. Ti O ba ta mi ji, ki O sqđ emii mi, Ti O ba si gba emii mi, ki O forijin in.</p> <p>*Allaahummọ! Innii as-'aluka-l-'aafiyah. Qlqhun! (ﷻ) Mo ntọrọ alaafia lqđqđ Rẹ.</p> <p>*Allaahummọ! Qinii 'adhaabak yaomq teb'athu 'ibaadak. Qlqhun! (ﷻ) La mi kuro ninu iyaa Rẹ lojo ti Waa gbe awon erusin-in Rẹ dide.</p> <p>*Subhaanak-a-llaahummọ! Robbii bika wađq'tu janbii wa bika 'arfa'uh 'in 'amsakta nofsii fa-ghfir lahaa wa 'in'arsaltahaa fa-hfazhaa bimqđ tahfazu bihi 'ibaadaka-s-sqqlihiin. Mimq fun Q, Qlqhun! (ﷻ) Oluwaa mi, (ogoo Rẹ) ni maa fi feqbe lele, ohun naa si ni maa fi gbe e, ti O ba gba emii mi, forijin in, ti O ba si fi i sile, ba mi sqđ q pẹlu ohun ti O fi n sqđ emi awon erusin-in Rẹ daadaa.</p> <p>Yoo fe ategun tuętuę si atelewoq rẹ mejeeji, yoo wa ka suratu-l-mu'awwidhateen (iyen ni Suuratu-l-Falaq ati Suuratu-n-Naas), yoo wa fi qwoqđ naa pa gbogbo ara.) ((ojįşę Qlqhun ki i sun ni ale kan ayaafi ki o ka Alif Laam Miim-Sajdah ati tabaaraka- l-Mulk</p>

Iberę (leyin Tekbiratu-l-ihroom)

Wajjahtu wajhii lilledhii fatora-s-samowaati wa-l-ard haniifaa wa moq'ana mina-l-mushrikiin. Inna solaatii wa nuskii wa mahyaaya wa momootii lilledhi robbi-l-aalamiin laa sheriika lah wa bidhaalika umirt wa anaa mina-l-muslimiin Allaahummo anta-l-molik laa ilaaha 'illaa 'ant, anta robbii wa ana 'abduk zolamtu nofsii wa-tarafu bi dhanbii fa-ghfirlii dhunuubii jemii'aa innahu laa yeghfiru-dh-dhunuub illaa ant wa-hdini lihsani-l-akhlaaq laa yaddii li'ahsanihaa 'illaa ant wa-srif 'annii seyyi'ihaa laa yasrifu anni seyyihaa illaa ant labbaeka wa sa'daek wa-l-khaeru kulluhu fii yadaek wa-sh-sharru laesa ilaek 'ana bika wa ilaek tabaarakta wa ta'alaet asteqghfiruk wa atuubu 'ilaek. Mo dojuu mi ko ęni ti O ęeda sanmo ati ile, emi ki i ęe ara awon oęebo. Dajudaju, irun-un mi, ęran-an mi (ti mo fi nsin Olohun (ﷻ), ięemii mi ati ikuu mi, Olohun (ﷻ) oluwa gbogbo ęda lo ni i, ko lorogun, iyen ni won pa laęe fun mi, mo si je ara awon musulumi. Olohun! (ﷻ) Iwo loba, ko si ęni ti ijosin to si ayaafi Iwo, Iwo ni Oluwaa mi, emi si ni ęruu Re. Mo ęabosi si ęmi araa mi, mo si njewo eęeę mi, fori gbogbo eęeę mi jinmi. Dajudaju, ko si ęni ti o le forijin ni ayaafi Iwo. Darii mi si iwa to dara julo, ko si ęni ti o le dari ęni si iwa to dara julo ayaafi iwo. Dari okan-an mi kuro nibi iwa buburu, ko si ęni ti o le dari okan-an mi kuro nibi iwa buburu ayaafi Iwo. Mo njepee Re, maa si maa ęe ohun ti yoo maa so mi di ęni rere lođođ Re. Gbogbo oore patapata ni nbe lowođ Re mejeeji, aburu ko si ęee fi ti si O. Mo nęe ti E, ođođ Re si ni maa pada si. Mimmo ni fun O, ajulo ni fun O. Mo ntoro aforijin lođođ Re, mo si nronu-piwada (lori eęeę mi) si O.

Jijade lo si mosalasi

Allaahummo ij'al fii qolbii nuurođ, wa fii lisaanii nuurođ, wa fii sam'ii nuurođ, wa fii basorrii nuurođ, wa min faoqii nuurođ, wa min tahtii nuurođ, wa 'an yemiiinii nuurođ, wa 'an ęimoolii nuurođ, wa min amoomii nuurođ, wa min kholfii nuurođ, wa-j'al fii nafsii nuurođ, wa 'a'zim lii nuurođ, wa 'azzim lii nuurođ, wa-j'al lii nuurođ, wa-j'alnii nuurođ. Allaahummo 'a'tinii nuurođ, wa-j'al fii 'aęobii nuurođ, wa fii lahmii nuurođ, wa fii damii nuurođ, wa fii ęa'rii nuurođ, wa fii basharii nuurođ. Olohun! (ﷻ) Fi imole sinu okan-an mi, fi imole sori ahon-on mi, fi imole sinu iriran-an mi, fi imole si okee mi, fi imole si isaleęe mi, fi imole si otun-un mi, fi imole si osii mi, fi imole si iwajuu mi, fi imole si eyin-in mi, fi imole sinu emii mi, fun imoleęe mi ni agbara, fun imoleęe mi ni agbara, fun mi ni imole, ki O si ęe mi ni imole. Olohun! (ﷻ) Fun mi ni imole, fi imole sinu iran-an mi, fi imole sinu ęran araa mi, fi imole sinu ejeęe mi, fi imole sinu irun araa mi, ki O si fi imole sinu awo araa mi

'Istikhaarah (wiwa oore lođo Olohun)

Ti ęnikan ninuu yin ba gbero lati dawole nkan, ki o yan noęfila rakaa meji. Leyin naa, ki o so pe: Allaahummo innii astakhiiruka bi ilmik, wa asteqdiruka bi qudrotik, wa as-aluka min fođlik, fainnaka teqdir walaa aqdir, wa ta'lam wa laa a'lam, wa anta allaamu-l-ghuub. Allaahummo fa'in kunta ta'lam haadhaa-l-'amr (waa daruko ohun ti o fe dawole naa) khaerran lii fii diinii wa mo'aasii wa 'aaqibati 'amrii (tabi ki o so pe) – aajili 'amrii wa aajilih – fa-qdurhu lii wa yessirhu lii thummoo baarik lii fiih, wa in kunta ta'lam anna haadhaa-l-amr ęarrun lii fii diinii wa mo'aasii wa aaqibati amrii (tabi ki o so pe) – aajili amrii wa aajilih – fa-srifhu annii wa-srifnii 'anah wa-qdur liya-l-khaer haethu kaan thummoo rođdinnii bih. Olohun! (ﷻ) Dajudaju, emi nfi imoo Re wa oore, mo nfi ogo Re wa ogo, mo si ntoro ninu ołaa Re, Nitori pe, Iwo ni alagbara, ko si agbara fun emi, Iwo ni olumo, ko si imo fun mi, Iwo ni olumođ koko. Olohun! (ﷻ) Ti O ba ti mo pe ohun (ti mo fe dawole) yii (waa daruko ohun ti o fe dawole naa) oore ni fun mi ninu ęsin-in mi ati ięemii mi ati ikangun orođ mi (tabi ki o so pe) – layee mi ati orun-un mi – fun mi ni ikapa lori e, ro o fun mi, leyin naa ki o wa fi ibukun si i fun mi. Ti O ba si mo pe, dajudaju ohun (ti mo fe dawole) yii, aburu ni fun mi ninu ęsin-in mi, ięemii mi ati ikangun orođ mi (tabi ki o so pe) – layee mi ati orun-un mi – darii re kuro lođođ mi, darii mi kuro nibe, ki O si fun mi ni ikapa lori oore nibikibi ti o ba wa, leyin naa, ki O yonu si i fun mi.

Adua fun oku

Allahumma ighfir lahu warhamhu, wa 'aafihi wa'fu anhu, wa akrim nuzulahu wa wassi' moḍkhalahu, waghsilhu bil-moḍi wath-thalji wal-bardi, wa naqqih minal kḥoṭṭoyaa kamḥoṭṭo nḥoṭṭeta thaobal-abyad minad-danas, wa abdilhu daaran khaeran min daarihi, wa ahlan khaeran min ahlihi, wa zaojan khaeran min zaojihi, wa adkhillul-jannat, wa a'idhhu min adhaabil qabr wa min adhaabin-naar. “Oḷohun! forijin, ki o ke, ko yo, ki O si se amojukuro fun, se aponle ibusokale sii re, ki o si gba laaye ninu ibugbe re, wemo pelu omi, ati yinyin, ati iri, fomo kuro nibi ese gege bi o ti fo aso funfun mo kuro nibi idoti, fi ile to dara ju ile to gbe laye lo paaro fun, ati ebi to dara ju ebi i re laye lo, ati aya to dara ju aya a re laye lo, fiwo inu al-jannah, ki o si la nibi iya saare ati iya ina”.

Gbigbe ibanuje kuro

Enikeni ti ibanuje kan ba ba, ti o waa so bayi pe: *Allahumma innii 'abduk, wabnu 'abdik, wabnu amatik, moḍdin fiyya hukmuk, 'adlun fiyya qoḍoḍhuk, asaluka bi kulli ismin huwa lak, sammaeta bihi nafsak, ao 'alamtahu ahadan min kḥoḷqik, ao anzaltahu fii kitaabik, awista'tharta bihii fii 'ilmil ghaeb 'indak an taj'alil-Qur'an roḥii'a qolbii, wa nuuro soḍrii, wa jalaa huznii, wa dhahaaba hammii*” Oḷohun! eru Re ni mo je, mo si tun je omo eru u Re ati omo erubinrin in Re, idajo o Re ti gba waju nipa a mi, ebubu u re si ti se deede ninu oro o mi, mo be O pelu gbogbo oruko o Re, eyi ti O fi so ara a Re, tabi O fi mo enikan ninu awon eda a Re, tabi O so kale sinu tira a Re, tabi O fi pamo sinu imo o Re, pe ki o se al-Qur'an ni aritutu okan an mi, ati imole igbaayaa mi, ati ishpaya ibanuje e mi, ati mumu ogbe okan an mi lo. Ayaafi ko se wipe Oḷohun yoo mu ibanuje ati ogbe okan re kuro, yoo si fi idunnu ati ayoro o re fun.

OWO AŞEJERE

Ọlọhun (ﷻ) ti gbe ajulo ọla fun ọmọniyan lori gbogbo ẹda yooku. O si şa ẹda leşa pẹlu ikẹ ọrọ sisọ. O wa fi ahọn şe irin-işe ọrọ. Ohun si ni ikẹ ti eeyan le lo si ibi daadaa tabi ibi aidaa. Ẽni ti o ba ri i lo si ibi daadaa, oriire aye ti pari si i lodo, awon aaye giga yoo si je tie lorun. Ẽni ti o ba wa lo tie si ibi ti o yatọ si iyẹn, iparun aye ati torun ni o fe ko araa re si. Leyin kika Al-Quraan, gbolohun **iranti Ọlọhun** ni nkan ti o tun loore julọ ti eeyan le lo asikoo re fun.

Ọla ti o wa fun iranti Ọlọhun:

Opolopo hadiith lo wa lori e, ninu e ni ọrọ Ojişe Ọlọhun (ﷻ) ti o so pe:

« **أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِخَيْرِ أَعْمَالِكُمْ، وَأَرْكَاهَا عِنْدَ مَلِيكِكُمْ وَأَرْفَعُهَا فِي دَرَجَاتِكُمْ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ إِنْفَاقِ الذَّهَبِ وَالنَّوْرِقِ، وَخَيْرَ لَكُمْ مِنْ أَنْ تَلْقَوْا عَدُوَّكُمْ فَتَضْرِبُوا أَعْنَاقَهُمْ وَيَضْرِبُوا أَعْنَاقَكُمْ؟ قَالُوا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ. قَالَ: ذُكِرَ اللَّهُ** »

((*Şe ki nfun yin niroo işe ti o loore julọ ninu işe yin, ati eyi ti o mo julọ lodọ Oluwaa yin, ati eyi ti o ga julọ ninu ipoo yin, ti o si tun loore ju niná goolu ati silifa lo, ti o si tun loore ju ki e pade ọtaa yin lo, ti e e pa won, ti awon naa yoo si pa yin? Won so pe: Beş ni, iwọ Ojişe Ọlọhun. O so pe: iranti Ọlọhun (ﷻ) (ni).))*

Tirmidhii lo gba a wa. Ati ọrọ re (ﷻ):

« **مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ** » ((Apeşere Ẽni ti o n ranti Oluwa re ati Ẽni ti ko maa ranti Oluwa re da bi apeşere alaaye ati oku.)) Bukhaarii lo gba a wa.

Ati ọrọ Ọlọhun (ﷻ) ninu hadiith qudsii:

« **أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِي بِي، وَأَنَا مَعَهُ إِذَا ذَكَرَنِي فَإِنْ ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي، وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأِ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأِ خَيْرِ مَنَّهُمْ، وَإِنْ تَقَرَّبَ إِلَيَّ بِشَيْءٍ تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذُرَاعًا** »

((*Emi (Ọlọhun) nbe nibi erongba erusin mi si mi (pẹlu imọ mi), Mo si nbe pẹlu e (pẹlu imọ Mi) nigba ti o ba ranti Mi, ti o ba ranti Mi loun nikan (ni jeje), maa (san an lesan) iranti naa lodọ Mi (laini fi odiwon esan naa to awon molaaike leti), ti o ba ranti Mi laarin awon eeyan, Maa (san an lesan) iranti naa laarin awon molaaike (leni ti yoo fi odiwon esan naa to won leti), ti o ba sunmo Mi ni odiwon bi ika ifabẹla şe jinna si atanpako (ti a ba ya won katakata), Maa sunmo on ni odiwon apa.)) Bukhaarii lo gba a wa.*

Ati ọrọ Ojişe Ọlọhun (ﷻ):

« **سَبَقَ الْمُفْرَدُونَ، قَالُوا: وَمَا الْمُفْرَدُونَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الذَّاكِرُونَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتُ** » ((*Awon mufarridu ti gbawaju, Won so pe: Iwọ Ojişe Ọlọhun awon wo ni mufarridu? O so pe: Awon oluranti Ọlọhun lopolopo lokunrin ati lobinrin.)) Muslim lo gba a wa.*

Ojişe Ọlọhun (ﷻ) tun nsọ asoşle fun okan ninu awon sohaaba re pe:

« **لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ** » ((*Ahon-on re ko nii ye tutu nibi iranti Ọlọhun.))*

Tirimidhii ati elomii lo gba a wa.

Adipele Awon Esan: Awon esan işe rere yoo maa di adipele geşe bi awon esan kika Al-Quraan şe maa ndi adipele. Iyẹn si nri beşe pẹlu awon okunfa wonyii:

1) Lori odiwon ohun ti nbe ninu okan nigbagbo, işafomọ okan, nini ife Ọlọhun ati awon nkan ti moş nteşe ninife Ọlọhun. **2)** Lori odiwon bi okan şe nronu si nibi iranti Ọlọhun ati bi o şe ni afokansi to lori e, ko gbodo je ori ahon lasan.

Ti gbogbo iyẹn ba pe si ara Ẽni ti o nranti Ọlọhun, Ọlọhun yoo pa aida re re lodidi, yoo si fun ni esan to pe perepere. Ẽni ti nkan awon ohun ti a menuba loke ko ba pe si lara, esan re yoo mo ni deede odiwon ohun ti nbe fun un.

Awon Anfaani Iranti Olohun:

- * Iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) maa nle eṣu jinna si ẹda, yoo da a lagara, yoo si yepere re, amọ iyonu Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) ni iranti Olohun.
 - * Iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) yoo jogun ninife Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍), sisunmo Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍), ṣiṣo Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍), biberu Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) ati rironupiwada si odo Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍), yoo si ran an lowo lati maa tele aṣe Olohun.
 - * Iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) maa nyo ẹdun okan ati ibanuje kuro ninu okan ẹda, yoo si fa idunnu wa fun un. Bakan naa, yoo jogun iṣemi, agbara ati afomo fun okan.
 - * Aaye ati ailera kan nbe fun okan ti ko si ona abayo fun un tayo iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍). Bakan naa, ilekoko kan nbe fun okan ti ko si ohun ti o le se atunse re ti o si le ro o fun ofin Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) tayo iranti Olohun.
 - * Iwosan okan, oogun aisan okan, onunje emi ati adun ti ko legbe ni iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) je fun okan. Kikuna lati ranti Olohun si ni aare okan.
 - * Ami isoju-meji ni ki ẹda ranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) fun igba to kere julọ, ami igbagbo to lagbara ati ife ododo ni ṣiṣe iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) loṣoṣo. Ṣebi eni ba nife nkan, yoo maa ranti e loṣoṣo.
 - * Ti eru ba ranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) lasiko idera, Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) yoo ranti eru naa lasiko inira, paapaa julọ lasiko ti ẹda ba feṣe ku ati nibi ipoka iku.
 - * Iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) ni o ma nla eniyan nibi iya Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍). O si maa nṣokunfa ki ifokanbaḷe sokale. O tun nse okunfa ki ike Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) bo ẹda daru. Iranti Olohun ni o tun nbi ki awon molaika maa toro aforijin fun ẹda.
 - * Iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) ki i fun ẹda ni aaye isokuso, oro eyin, ofofo ṣiṣe, iro pipa ati awon nkan miran ti a ko ṣiṣe re fun ẹda, ti a si tun se ni ewo fun un.
 - * Ninu ijosin, iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) ni o rorun julọ, ti o pataki julọ, ti o si tun loore julọ. Ohun ni sababi fun oḡba idera.
 - * Iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) yoo daṣo iberu, adun ati itutu oju bo oluranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍). Iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) je Imole ni aye, ninu saare ati lojo ikeyin.
 - * Iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) nii mu ki Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) ke ẹda, ti si i mu ki awon molaika maa toro ike fun ẹda. Olohun si maa nfi awon olurantii Re se iyanran laarin awon molaika.
 - * Awon ti won loore julọ ninu josinjosin ni awon ti won ba po julọ ni ṣiṣe iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍), awon ti won si loore julọ laarin awon alaawe ni awon ti won se iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) julọ lasiko aawe naa.
 - * Iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) maa nde ohun ti o ba le, idkun ni iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) je fun eni ti ara nni, o si maa ngbe wahala fuye, o si maa nse okunfa arisiki, o si tun maa nfun ara lokun.
- Anfaani:** Shekhu-l-'Islaam (rohimohu-llohu) so pe: Ise ti iranti Olohun (𐤀𐤋𐤁𐤏𐤍) nse fun okan da bi ise ti omi nse fun eja, bawo wa ni eja se fe wa ti o ba ko omi silẹ?

AWON NKAN TI A FI NŞE IRANTI OŁOHUN LAARỌ ATI NIROŁE

N	Ohun ti a fi nşe Iranti Ołohun ni Ojoojumọ (A o maa sọ pe...	Onka ati asiko	Oripaa rẹ ati Ołati o nbẹ fun şişe rẹ
1	Aayatu-l-kursii. ¹	Laarọ ati nirołe, ki a to sun ati ni eyin irun ọran-anyan	Shaetọọn ko ni de ọdọ ẹni naa, o si jẹ okunfa alujọnna.
2	Aaya meji ti o keyin (suuratu-l-Baqorah) ²	Ẹẹkan ni irołe tabi ki a to sun, a tun le ka a sinu ile nigba kiigba.	Yoo to wa nibi gbogbo aburu.
3	Suuratu-l-Ikhlaas, al-Falaq ati a-n-Naas.	meța laarọ, meța nirołe.	Yoo to wa nibi gbogbo aburu.
4	بِسْمِ اللَّهِ الَّذِي لَا يَضُرُّ مَعَ اسْمِهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ <i>Bismi-l-lahi-lladhi laa yadurru ma'a-smihi şee'un fil 'ard wa laa fi-s-samọq' wa huwa-s-semii'u-l-'aliim.</i> (Ni oruko Ołohun ti nkan kan kii ko inira ba oruko Rẹ lorilẹ ati ninu sanmọ, Oun ni Olugbo, Olumọ.)	meța laarọ, meța nirołe.	aluba ojiji ko nii şełe si i, inira kan ko si nii kan an.
5	أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ <i>'A' uudhu bikalimọpti-llaahi-t-taamọq min şharri mọq khalaq.</i> (Mo nfi awon ọrọ Ołohun ti o pe perepere wa işọ nibi aburu u ohun ti Ołohun da.)	meța ni aarọ meța nirołe ati fun ẹni ti o ba de si aaye kan.	Aabo ni fun wa ni gbogbo aaye.
6	حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ <i>Hasbiya-llọq laa 'ilaaha 'illa huwa 'alehi tawakkaltu wa huwa rọbbu-l-'arshi-l-'aziim.</i> (Ołohun to mi, ko si ẹni ti ijọsin tọ si ayafi Oun, Oun ni mo gbarale, Oun si ni O ni itẹ nla naa.)	meje laarọ, meje nirołe.	Ołohun yoo to o nibi ohun ti o n ba a ninu jẹ ninu alaamọri aye ati t'ọrun.
7	رَضِيتُ بِاللَّهِ رَبًّا، وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا، وَبِمُحَمَّدٍ ﷺ نَبِيًّا <i>rọbbaa wa bi-l-Islaami diinaa wa bi Muħammadin (ﷺ) nabiiyaa.</i> (Mo yonu si Alłọqhu ni Oluwa, mo yonu si 'Islaam ni ẹsin, mo si meța nirołe. si i ni ti ododo. yonu si Muhammad ni Ojise.)	meța laarọ,	Ołohun yoo yonu si i ni ti ododo.
8	اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ النُّشُورُ <i>Allaahumọ bika aşbahnaa wa bika amsaenaa wa bika nahyaa wa bika namuut wa 'ileeka-n-nusuur.</i> (Ołohun, pełu ogo Rẹ ni a fi mojumọ, pełu ogo Rẹ ni a fi dirọłe, pełu ogo Rẹ ni a fi nşemi, pełu ogo Rẹ ni a o fi ku, ọdọ Rẹ si ni a o kojo si nikeyin.) اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا وَبِكَ أَصْبَحْنَا وَبِكَ نَحْيَا وَبِكَ نَمُوتُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ <i>Allaahumọ bika amsaenaa wa bika 'asbahnaa ... wa 'ilaeka-l-mọsiir.</i> (Ołohun pełu ogo Rẹ ni a fi dirọłe, pełu ogo Rẹ ni a fi mojumọ ... ọdọ Rẹ ni a o si pada si.)	Ni aarọ ati nirołe.	Ọrọ ojise ołohun wa lori rẹ, ti o pe wa lo sibi ki a maa şe e.

1 **اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ**
2 **عَٰمِنَ الرَّسُولِ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَّاتِ كَيْبَهُ وَكُنَّ مِنْهُ رُسُلُهُ لَا تَفَرُّقَ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٣٨﴾ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إَصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لِطَاقَةِ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٣٩﴾**

14	<p>اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ وَوَعْدِكَ مَا اسْتَطَعْتُ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتَ أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ لَكَ بِذُنُوبِي فَأَغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ</p> <p><i>Allaahummọ 'anta robbii laa ilaaha illa ant khalaqtanii wa ana 'abduk wa 'ana 'alaa 'ahdik wa wa'dika mo-statọ't a'uudhu bika min sharri moọ sọna't abuu'u laka bi ni'mọtika 'alayya wa 'abuu'u laka bidhanbii fa-ghfirlii fa'innahu laa yeghfiru-dh-dhunuuba 'illaa 'anta.</i> (Ọlọhun! Iwọ ni Oluwaa mi, ko si ẹni ti ijọsin tọ si ayaafi Iwọ, Iwọ lo da mi, ẹrusin Rẹ ni mi. Mo si wa lori adehun ati alukawanii Rẹ bi mo ẹe lagbara mo. Mo nwa iṣọ pẹluu Rẹ nibi aburuu ohun ti mo ẹe, mo njeṣọ fun Ọ ikeṣe Rẹ lorii mi, mo si tun njeṣọ eṣe mi fun Ọ, forijin mi, nitori pe ko si ẹni ti o le fori eṣe jin ni ayafi Iwọ.)</p>	<p>Olorii gbolohun itoro aforijin Ọlọhun (🕌) ni eyi. A o maa wii laaro ati nirọle.</p>	<p>Ẹni ti o ba ka a pẹlu amọdaju ni ọsan, to si ku ni ọsan naa, tabi o ka a ni aṣe ti o si ku ni aṣe naa, o ti di omọ alujonna.</p>
15	<p>يا حي يا قيوم برحمتك استغيث أصليح لى شانى كله ولا تكلى لى نفسى طرفة عين</p> <p><i>Yaa Hayyu yaa Qoyyuum birahmọtika asteghiith aslih lii sha'ni kullah wa laa teklinii 'ilaa nafsii torfatan 'aen.</i> (Mo pe Ọlọhun Alaaye, Agbeniro, ikeṣe Rẹ ni mo fi nwa atileyin, ba mi ẹe atunṣe gbogbo orọọ mi, ma ẹe da mi da orọọ mi ni kadaju-kalaju.)</p>	<p>laaro ati nirọle.</p>	<p>Anabi (ki ike ati ọla Ọlọhun maa ba) ni o ẹe e ni asọṣe fun Faatimọh.</p>
16	<p>اللهم عافني في بدني، اللهم عافني في سمعي، اللهم عافني في بصري، اللهم إني أعوذ بك من الكفر والفقير، اللهم إني أعوذ بك من عذاب القبر لا إله إلا أنت</p> <p><i>Allaahummọ 'aafinii fii badanii allaahummọ 'aafinii fii sam'ii. Allaahummọ 'aafinii fii basorrii. Allaahummọ innii a'uudhu bik mina-l-kufr wa-l-fagr. Allaahummọ innii a'uudhu bik min 'adhaabi-l-qobr laa ilaaha illaa ant.</i> (Ọlọhun! Fun mi ni alaafia ni ara mi. Ọlọhun! Fun mi ni alaafia nibi etigboọ mi. Ọlọhun! Fun mi ni alaafia nibi iriran-an mi. Ọlọhun! Dajudaju, mo nwa iṣọ pẹluu Rẹ nibi aigbagbo ati oṣi. Ọlọhun! Dajudaju, mo nwa iṣọ pẹluu Rẹ nibi iya inuu saare, ko si ẹni ti ijọsin tọ si ayaafi Iwọ.)</p>	<p>Mẹta laaro, męta nirọle.</p>	<p>Ojise Ọlọhun maa nse e ni adua</p>
17	<p>لا إله إلا الله وحده لا شريك له له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير</p> <p><i>Laa 'ilaaha ill-Allọph wahdahu laa sheriika lahu lahu-l-mulk wa lahu-l-hamd wa huwa 'alaa kulli shaein qodiir.</i> (Ko si ẹni ti ijọsin tọ si ayaafi Allaah, Oun nikan soṣo ni, ko lorogun, Oun lo ni ọlá. Oun si ni o ni eyin. Oun ni Alagbara lori ohun gbogbo.)</p>	<p>Eyo kan tabi męwaa, laaro ati nirọle.</p>	<p>O ẹe deede si bibo okun ẹru kuro lorun ẹru kan. O ẹe deede si iṣe daadaa męwaa. Yoo si pa aidaa męwaa re. Yoo ṣokunfa agbega ipo męwaa. Aabo nibi aburu eṣu.</p>
18	<p>سبحان الله وبحمده عدد خلقه ورضا نفسه وزنة عرشه ومداد كلماته</p> <p><i>Subhaana-llaah wa bihamdihi, 'adada khalqihii wa ridọọ nọfsihii wa zinata 'arshihii wa midaada kelmọotihi.</i> (Mimọọ Rẹ Ọlọhun ati eyin-in Rẹ ni iye onka ẹdaa Rẹ, ni iye onka ti O yonu si, ni odiwọn iteṣe Rẹ, ni odiwọn tadaa ti o le ko awọn orọọ Rẹ.)</p>	<p>Męta laaro.</p>	<p>O loore ju gbolohun miran ti o je iranti Ọlọhun lo ti a le ẹe lati alufajari titi di iyalẹta.</p>
19	<p>Bismillahi بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ</p> <p><i>tawakkaltu 'ala-llọph laa haola wa laa quwwata 'illa billaahi.</i> (Ni oruko Ọlọhun, mo gbara le Ọlọhun, ko si ogbon kan, ko si agbara kan ayaafi pẹlu iyonnda Ọlọhun).</p>	<p>nigbati eniyan ba feṣ jade mile.</p>	<p>Ọlọhun yoo daabo bo onitọun, eṣu yoo si maa yago fun un.</p>

AWỌN GBOLOHUN ATI IŞE KAN TI LAADA NLA WA LORI RE NINU EGBAWA

N	Gbolohun Tabi Işe Oloore:	Eсан re ninuu sunnah. Anabi (ﷺ) so pe:
1	Laa ilaaha ill-Allooh wahdah laa sheriika lah lahu-l-mulk wa lahu-l-hamd wa huwa 'alaa kulli shaein qodiir. (Ko si eni ti ijosin to si ayaafi Allaah, Oun nikan sošo ni, ko lorogun, Oun lo ni ołá. Oun si ni o ni eyin. Oun ni Alagbara lori ohun gbogbo.)	((Eni ti o ba so pe: laa 'ilaaha 'ill-Allooh wahdah laa sheriika lah lahu-l-mulk wa lahu-l-hamd wa huwa 'alaa kulli shaein qodiir, nigba ogoron lojumọ, yoo se deede si titu okun lorun eru mewaa, won yoo ko ise daadaa ogoron fun un, won yoo pa aidaa ogoron-un re fun un, yoo si je aabo fun un nibi aburu esu ni ojo naa titi ti ile yoo fi su. Ko wa si enikan ti o le se ohun ti o loore julọ tayọ eni ti o ba se ju onka yi lo.))
2	Subhaana-llọphi-l-'aziim wa bihamdih. (Mimọ ni fun Qlọhun ti O tobi, eyin si ni fun Un.)	((Eni ti o ba so pe: Subhaana-llọphi-l-'aziim wa bihamdih , won yoo ba a gbin igi dabinu kan sinu ogba idera.))
3	Subhaana-llọph wa bihamdih. (Mimọ ni fun Qlọhun, eyin ni fun Un.)	((Eni ti o ba so pe: Subhaana-llọph wa bihamdih, nigba ogoron, laaro tabi nirọle, won yoo pa esese re re fun un koda ki o po to ifofo okun, enikan ko si le muwa lojo alukiyaamo ohun ti o loore ju ohun ti o se lo ayafi eni ti o ba wi iru iyen tabi ti o wi ju iyen lo.)) ((Gbolohun meji ti o fuye lori ahon, ti o wuwo lori osuwon, ti o ba Ajoke aye si nife se; subhaana-llọph wa bihamdih subhaana-llọphi-l-'aziim .)
4	Laa haola wa laa quwwata 'illa billaah. (Ko si ogbon kan, ko si agbara kan ayafi pelu iyonnda Qlọhun.)	((se ki n juwee re si pepe oro kan ninuu pepe oro ogba idera? Mo fesi pe: be se ni, Anabi (ﷺ) so pe: laa haola wa laa quwwata 'illa billaah .)
5	Titoto alujannah ati wiwa iso kuro nibi ina	((enikeni to ba toro alujannah lowo Qlọhun lemeta, alujanna yoo so pe : Qlọhun! fi wo sinu alujanna, enikeni to ba wa ise Qlọhun kuro nibi ina lemeta, ina yoo so pe: Qlọhun! La kuro nibi ina.
6	Gbolohun ti a fi ntoro aforijin Qlọhun lori ijokoo ti a jo.	((Eni ti o ba jokoo nibi ijokoo kan, ti aroyee re po nibe, ti o wa wi gbolohun yii siwaju ki o to dide kuro nibi ijokoo yen: subhaanaka-llaahummọ wa bihamdik ash-adu an laa ilaaha illaa ant asteghfiruk wa atuubu ileek , (Mimọ fun Q, Qlọhun, eyin ni fun Q, mo njeri pe ko si eni ti ijosin to si ayaafi Iwo, mo ntoro aforijin lodoro Re, mo si nronupiwada si odoro Re.), ko nii so be se ayafi ki Qlọhun fori ohun ti o se laidaa jin ni ijokoo re.
7	Hiha awon aayah kan ninu Suuratu-l-Kahf.	((Eni ti o ba ha aayah mewaa ti o bere Suuratu-l-Kahf, won yoo so o kuro nibi aburu mosihu Dajjaal.))
8	şise asalaatu fun Anabi.	((Eni ti o ba se asalaatu fun mi lekan sošo, Qlọhun yoo san an lesan asalaatu mewaa, won yoo pa esese re mewaa re, won yoo si se agbega ipo mewaa fun)).
9	Kika awon aayah Al-Quraan.	((Eni ti o ba ka aadota aayah ni ojo kan, won ko ni ko oruko re mo araa awon afonufora. Eni ti o ba ka ogoron aayah, won yoo ko oruko re mo ara awon oluduro şinşin sinu esin. Eni ti o ba ka igba aayah, Al-Quraan ko nii tako o lojo alukiyaamo. Eni ti o ba ka edegbeta aayah, won yoo ko esan rabata fun un)) ((Qul-huw-Alloohu ahad dogba ilata (ida kan ninu idameta) Al-Quraan.))
10	Eсан ti nbe fun awon aperun.	((Dajudaju, eniyan kan, alujonnu kan tabi nkan miran kan ko nii gbọ ohun aperun, ayaafi ki o jeri re lojo alukiyaamo.)) ((Orun awon aperun ni yoo gun julọ laarin awon eeyan lojo alukiyaamo.))
11	Wiwi gbolohun tele aperun ati şise adua leyin irun pipe.	((Eni ti o ba so bayii nigba ti o gbọ irun pipe: Allaahummọ roba haadhihi-da'awati-t-taammoh wa-s-solaati-l-qo'imoh aati Muhammada al-wasiilah wa-l-fadiilah, wa-b-'athhu moqomoh mahmuuda a-l-ladhii wa'adta (Qlọhun! Oluwa to ni ipepe ti o pe yii ati irun ti o duro, ba wa fun Muhammad (ﷺ) ni wasiilah ati ołá, ki O si gbe e si aaye eyin eyi ti O se adehun re fu un), isipe se mi ti di eto fun un lojo alukiyaamo.
12	şise aluwala daadaa.	((Eni ti o ba se aluwala, ti o si se e daadaa, awon esese re yoo maa jade kuro ninu araa re titi ti won yoo tun fi gba abe awon eekanna re jade.))

13	şişe adua leyin aluwala.	((Enikan ninuu yin ko nii şe aluwala, ko şe e de ogongo tabi ki o fi omi re gbogbo ibi ti o ba ye ki omi de daadaa, leyin naa, ki o wa so pe: ashadu 'an laa ilaaha ill-Allaah wa anna Muhammada (ﷺ) abdu-llaah wa rosuuluh (Mo njeri pe dajudaju ko si eni ti ijosin to si ayaafi Allaah, atipe Muhammad erusin Qlohun, ojise Qlohun ni,) ko nii so bece ayaafi ki won si awon ilekun alujonna mejejejo silẹ fun, ti yoo si gba ibi ti o ba wu u wole.))
14	Kiki rakaa meji leyin aluwala.	((Musulumi kan ko nii şe aluwala, ki o si şe e daadaa, leyin naa ki o wa dide lati şe nofila rakaa meji, leni ti o doju dokan ko rakaa mejeji naa, ko nii şe bece ayafi ki alujonna di dandan fun un lati wo.))
15	Ririn irin to nase lo si mosalasi:	((Eni ti o ba rin lo si mosalasi lati ki irun jonmojo, igbese kan yoo maa pa asise kan re, won yoo si maa fi igbese kan ko daadaa kan fun, ni alo ati ni abo.))
16	Mimura ati titete kuro nile fun irun ojoo Jimo.	((Eni ti o ba we araa re mo tonitoni, ti o si tun we iwece Jimo, leyin naa, ti o gbawaju, ti o si tete koja si mosalasi, ti o fese rin, ti ko gun nkan-igun, ti o si sunmo tosi odo imaam, ti o deti si i, ti ko si so ohunkohun (lasiko khutubah); laada eni ti o fi odidi odun kan sin Qlohun pelu aawe ati irun kiki ni won yoo ko fun un lori igbese kookan ti o gbe wa si mosalasi.)) ((Qkunrin kan ko nii we ni ojoo Jimo, ki o si şe imototo pelu ohun ti agbaraa re ba ka lati fi şe imototo, ti o si lo ninuu ipara re, tabi ki o lo lofinda kan ti o ni nile, leyin naa, ki o wa jade lo si Jimo, ti ko si ni fi owo laarin awon eniyan koja ninuu mosalasi, leyin naa, ki o wa ki nofila iye rakaa ti Qlohun ni ki o le ki, leyin naa, ki o wa dake enu nigba ti imaam ba nsoro lowo, ko nii şe bece ayaafi ki won forijin in lori ese to şe laarin Jimo yii si Jimo miran)).
17	Biba tekbiiratu-I- ihraam leyin imaam.	((Eni ti o ba ki irun janmojo fun ogoji ojo fun Qlohun, ti o si nba kabara alakooko, ola meji ni won yoo ko fun un: lila kuro ninu ina ati lila kuro ninu isojumeji (sobe selu.))
18	Kiki irun oran- anyan ni jonmojo.	((Irun jonmojo loore ju irun adaki lo pelu ipo metadinlogbon)).
19	kiki irun 'Işaa' ati Subhi ni jonmojo.	((Eni ti o ba ki irun 'Işaa' ni jonmojo, o dabi eni ti o fi ilaji oru kirun ni, eni ti o ba wa ki irun Subh ni jonmojo o dabi eni ti o fi gbogbo oru kirun ni)).
20	Kikirun ni saafu kiini.	((Ti awon eniyan ba mo ohun ti nbe (ni esan) nibi irun pipe ati wiwa ni saafu akoko ni, leyin naa ti won ko wa ri ona kankan lati kopa nibe tayo fifi aje (lati fi mo ta ni yoo perun, ta si ni yoo wa ni saafu kiini nipase idifun-unfun ti yoo maa sele lori re), won ko ba fi aje lori re)).
21	Didunnimo naafila ti o so po mo awon irun oran-anyan (sunanu rwaatib).	((Eni ti o ba ki rakaa mejila losan ati lale, won yoo ko ile kan fun sinu ogba idera; rakaa merin saaju irun Zuhr, rakaa meji leyin re, rakaa meji leyin irun Moqhrif, rakaa meji leyin irun 'Işaa' ati rakaa meji saaju irun Subhi.))
22	Yiyan naafila lopolopo.ati şise ojukokoro lori şise ni koro	((Maa yan naafila lopolopo, nitori pe, dajudaju iwọ ko ni forikanle fun Qlohun ni ekan ayaafi ki Qlohun fi şe agbega ipo kan fun o, ki O si fi ha ese kan danu fun o)).((nafila asegbore ti arakunrin kan ba yan nibi ti enikeni ko ti le ri şe deede ilopo lona meedogbon eyi to yan loju awon eeyan)).
23	Naafila ti a maa nyan şiwaju irun Subhi ati irun oranyan Subhi.	((Naafila rakaa meji (ti a maa nyan şiwaju irun Subh) loore ju aye ati ohun ti o n be ninu re lo)). Eni ti o ba ki irun Subh ti wa ninu aabo Qlohun.))
24	Irun naafila Duha.	((Gbogbo orikee ara ni o n mojumọ saye lori işe oloore kan; işe oloore ni gbogbo gbolohun <i>subhaana-llaah</i> , işe oloore ni gbogbo gbolohun <i>al-hamdulillaah</i> , işe oloore ni gbogbo gbolohun laa ' <i>ilaaha 'ill-Allqoh</i> , işe oloore ni gbogbo gbolohun <i>Allqohu 'akbar</i> , işe oloore ni pipani lasẹ daadaa, işe oloore ni kiko aidaa fun ni, ohun ti o wa gbe gbogbo iyen ni rakaa meji ti eniyan ki ni iyaleta.))
25	Eni ti o ba jokoo si ibi ti o ti kirun, ti o wa nşe gbolohun iranti Qlohun nibe.	((Awon molaika yoo maa toro ike fun enikan ninuu yin lodiwon igba ti o ba si wa ni ibukirin re, ti ko si legbin lara nibe, awon molaika yoo maa so pe: Qlohun! Forijin in. Qlohun! Ke e.

26	Ẹni ti o ki irun Subh tan ni j̄onm̄o, ti o wa duro si ibukirun naa Ẹni ti n̄se gbolohun iranti Ọl̄ohun, titi ti oorun fi ȳo, Ẹyin naa, ti o wa yan naafilaa rakaa meji.	((Ẹni ti o ba ki irun Subh ni j̄onm̄o, Ẹyin naa ti o wa jokoo ti o n̄se gbolohun iranti Ọl̄ohun titi ti oorun fi ȳo, Ẹyin naa ti o wa yan naafilaa rakaa meji, Ẹsan ti yoo maa b̄e fun un yoo dabi Ẹsan hajj ati umura to pe perepere)).
27	Ẹni ti o ji loru lati yan naafilah, ti o si ji iyawo r̄e.	((Ẹni ti o ba ji loru, ti o si ji iyawo r̄e, ti w̄on si dij̄o yan naafilaa rakaa meji, w̄on yoo k̄o w̄on m̄o ara aw̄on oluranti Ọl̄ohun l̄oṣol̄oṣo l̄okunrin ati lobinrin.))
28	Ẹni ti o ba nii l̄okan lati yan naafilaa loru, ūgb̄on ti ko taji titi til̄e fi m̄o.	((Ko si Ẹnikan ti o maa nyan n̄oṣifilaa loru, ti o wa sun gbagbe l̄o, ayaafi ki Ọl̄ohun k̄o laada irun naa fun un, oorun r̄e yoo si j̄e iṣ̄e oloore (saraa) fun un.
29	Adua ti Ẹni to ba w̄o inu oja yoo ūe	laa ilaaha ill-All̄oḣ wahdah laa ūeriika lah lahu-l-mulk wa lahu-l-hamd yuhyii wayumiit wa huwa hayyun laa yamuut bi yadihil khayr wa huwa alaa kulli shaein q̄oḋiir. Won yoo ko egberun lona egberun isee re fun, won yoo si pa egberun lona egberun asise re fun, won yoo si se agbega ipo o re ni ilopo egberun lona egberun.
30	Subhana-ll̄oḣ, wa-l-hamdu lilaah, w-All̄oḣhu 'akbar 33. (ki a wi gbolohun "Mim̄o fun Ọl̄ohun, oṣ̄e ni fun Ọl̄ohun, All̄oḣhu ni O tobi jul̄o" ni igba 33, ki a pari r̄e p̄el̄u "kosi ọl̄ohun miran ayafi Allah" Ẹyin irun oṣ̄ayan	((Ẹni ti o ba s̄o Ẹyin irun oṣ̄ayan pe: " subhana-ll̄oḣ (33), Al-hamdu lillaah (33), All̄oḣhu akbar (33) ", gbogbo iȳen j̄e (99) ti o wa pari r̄e p̄el̄u "laa ilaaha ill-All̄oḣ wahdah laa ūeriika lah lahu-l-mulk wa lahu-l-hamd wa huwa alaa kulli shaein q̄oḋiir", Ọl̄ohun yoo ūe aforijin Ẹṣ̄e r̄e fun un, koda ki o to if̄of̄o okun.))
31	Kika Aayatu-l-Kursii Ẹyin irun oran-anyan.	((Ẹni ti o ba nka Aayatu-l-Kursii Ẹyin irun oṣ̄ayan k̄oḣkan, ko si kinnikan ti o ndi i l̄ow̄o lati w̄o oḣba id̄era ayafi iku (iȳen ni pe, afaiku lai w̄o oḣba id̄era)).
32	Bib̄e alaisan wo.	((Ko si musulumi kan ti yoo l̄o b̄e musulumi wo laar̄o oḣo kan ayaafi ki Ẹgberun l̄ona aad̄orin aw̄on m̄ol̄aaika maa t̄or̄o ik̄e fun un titi ti il̄e yoo fi ū. Ko si nii b̄e Ẹ wo nir̄oṣ̄e, ayaafi ki Ẹgberun l̄ona aad̄orin aw̄on m̄ol̄aaika maa t̄or̄o ik̄e fun un titi ti il̄e yoo fi m̄o, yoo si j̄e eso dabinu tutu fun un l̄oḣba id̄era.))
33	Adua ti amaa n se nigbati a ba ri Ẹni ti adanwo kan sel̄e si.	Ẹnikeni to ba ri Ẹni ti adanwo kan sel̄e si, to waa s̄o bayi pe: " alhamdulillah al-ladhi 'aafaanii mimmbatalaaka bihi, wa fadd̄olanii 'alaa k̄es̄irin mimman kh̄l̄ak̄o taf̄diilan " ((oṣ̄e ni fun Ọl̄ohun to la mi kuro nibi adanwo to fi kan Ẹ, to si gbe ajul̄o fun mi lori oṣ̄ol̄oṣo ninu aw̄on Ẹda a r̄e)). Iru adanwo naa ko nii kan.
34	Bibanik̄edun.	((Ẹni ti o ba l̄o ba Ẹni ti adanwo kan k̄edun, oun naa yoo gba iru Ẹsan Ẹni ti adanwo kan.)) ((Ko si musulumi kan ti yoo l̄o ba oṣ̄o iyaa r̄e k̄edun adanwo kan, ayaafi ki Ọl̄ohun daṣ̄o aponle bo o)).
35	Kikirun si oku lara ati sisin oku l̄o si it̄e.	((Ẹni ti o ba wa nibi isinku titi di igba ti w̄on fi kirun si i lara, yoo gba q̄iir̄oṣ̄tu kan, Ẹni ti o ba wa nib̄e titi di igba ti w̄on fi sin in, yoo gba q̄iir̄oṣ̄tu meji. W̄on si beere pe ki ni q̄iir̄oṣ̄tu meji? O si s̄o pe: O dabi oke nla meji)). Q̄m̄o 'Um̄oṣ̄ s̄o pe: ((A ti padanu oṣ̄ol̄oṣo q̄iir̄oṣ̄tu)).
36	Kik̄o m̄osalasi ile Ọl̄ohun.	((Ẹni ti o ba k̄o m̄osalasi kan fun Ọl̄ohun, koda ki o kere bi i it̄e Ẹye, Ọl̄ohun yoo m̄o ile kan fun oun naa sinu oḣba id̄era)).
37	Ẹni ti o ba ku lorii wiwi kalim̄oḣ Taohiid.	((Ko si Ẹrusin kan ti yoo wi laa ilaaha ill-All̄oḣ , ti o si ku sori r̄e, ayaafi ki o w̄o oḣba id̄era)).
38	Ninawo si oju ona Ọl̄ohun.	((Ko si ojumu kan ti aw̄on Ẹrusin Ọl̄ohun n̄ji saye ayaafi ki m̄ol̄aaika meji s̄okale ti okan ninu w̄on yoo si maa s̄o pe: Ọl̄ohun! Fun nawonawo ni owo miran (r̄oṣ̄o eyi ti o na). Ikeji yoo si maa s̄o pe: Ọl̄ohun! Ko iparun ba ahun ti kii nawo)).
39	It̄or̄e aanu	((Owoo dirihami kan gbawaju m̄o Ẹgberun l̄ona oḣorun l̄ow̄o. W̄on si s̄o pe: Iw̄o Oj̄iṣ̄e Ọl̄ohun! Bawo ni o ūe ri b̄e? O s̄o pe: Ọkunrin kan ni dirihami meji l̄ow̄o, ni o ba mu eyokan, o si fi ūe saraa, oḣunrin kan si ni owo pup̄o l̄ow̄o, ni o ba fa Ẹgberun l̄ona oḣorun jade ninu r̄e lati fi ūe saraa)). Oj̄iṣ̄e Ọl̄ohun tun s̄o pe ((musulumi kan ko nii gbin igi eleeso kan tabi gbi irugbin kan, ki Ẹiȳe tabi eniyan tabi Ẹranko j̄e ninu u r̄e ayaafi ko jasi Ẹsan saraa ūiṣ̄e fun.

40	Yiyani lowo lai la anfaani kankan lq fun eni ti o yani lowo	((Kosi musulumi kan ti yoo yá musulumi miran ni owo ni eemeji, ayaafi ki eyi wa fun un gege bi eni ti o se itore aanu ni eekan.))
41	şise suuru fun onigbese ti ko tete ri gbese san	Enikeni to ba se suuru fun onigbese ti ko tete ri gbese re san, yoo maa gba ešan şise itore aanu fun gbogbo ojo kookan titi ti gbese naa yoo fi too san, to ba se suuru fun leyin ti gbese naa too san, yoo maa gba ešan şise itore aanu leemeji fun gbogbo ojo kookan.
42	Gbigba aawe ojo kan ni oju ona Qlohun.	((Eni ti o ba gba aawe ojo kan ni oju ona Qlohun, Qlohun yoo gbe onitoun jinna si ina fun aadorin odun.))
43	Gbigba aawe metameta ninu oşu kookan, aawe ojo Arafa ati aawe ojo Aashuura.	((Aawe metameta ninu oşu kookan se deede ni laada si fifi gbogbo igbese aye gba aawe.)) ((Won bi ojise Qlohun leere nipa aawe ojo Arafa, o si so pe: O maa npa ese odun ti o koja ati ti odun ti o nbo re.)) ((Won si tun bi i leere nipa aawe ojo kewa ninu oşu muharram, o si so pe: Yoo pa ese odun ti o koja re.))
44	Gbigba aawe mefa ninu oşu shawwaal.	((Eni ti o ba gba aawe Romodoun, leyin naa, ti o tun wa gba mefa tele e ninu oşu shawwaal, o dabi eni ti o fi gbogbo igbese aye re gbaawe ni.))
45	Kiki irun taraawih pelu imam ti yoo fi pari.	((Dajudaju, ti enikan ba ki irun (taraawih) leyin imam titi di igba ti imam fi pari irun, ešan eni ti o fi gbogbo oru se naafila ni won yoo ko fun un.))
46	şise umura ninuu Ramadhan.	((Umura şise ninuu Ramadhan se deede si ise hajj, tabi şise ise hajj pelu mi.)) ((enikeni to ba tawwaf ile Qlohun (ka'bah) leemeje, to waa se nafilah raka'ah meji, o da gege bi eni to bo okun lorun eru ni.))
47	Hajj daadaa.	((Eni ti o ba se ise hajj, ti ko so isokuso, ti ko huwa buruku, yoo pada wale gege bi o se wa ni ojo ti iyaa re bi i (lai ni ese kankan lorun.)) ((Hajj daadaa ko ni ešan kan tayo alijannah.))
48	şise ise rere ninu ojo mewaa akoko ninu oşu Dhu-l-Hijjah.	((Ko si awon ojo kan ti Qlohun nife si julofun şise ise rere ti o to awon ojo yii, iyen ojo mewaa), won wa so pe: Iwo ojise Qlohun (س), jijagun si oju ona Qlohun nko? O so pe: ((Ati jijagun si oju ona Qlohun (ešan re ko to ise ti a ba se ninu ojo mewaa yii) ayafi okunrin kan ti o jade si oju ona Qlohun pelu emi ati dukia re, ti ko si pada wale mo pelu nkankan.))
49	Pipa eran odun ileya.	((Awon sohaaba ojise Qlohun beere pe: Iwo ojise Qlohun! Ki ni eran odun ileya ti a npa yii wa fun? O so pe: ilana babaa yin Anabi Ibraahiim ni. Won so pe: ki wa ni ipin ti wa nibe, iwo ojise Qlohun? O so pe: daadaa kan ni e e gba lorii fonran irun kookan. Won so pe: se lara irun eran, ojise Qlohun? O so pe: daadaa kan ni e e gba lorii fonran irun eran kookan.))
50	Ešan onimimo esin ati qlaa re.	((Ajulo qla ti nbe fun onimimo esin lori olujosin (ti kii se onimimo) da gege bii ajulo qla ti nbe fun mi lori eni ti o kere julofun ninu yin.)) Leyin naa, Ojise Qlohun tun so pe: ((Dajudaju, Qlohun ati awon molaaiika ati awon ti nbe ninu sanmo ati lorile, titi ti o fi mo kokoro awarebe ti nbe ninu ihoo re, to tun fi mo eja, won maa nse adua fun onimimo, ti o nko awon eniyan ni ona ti o daa.))
51	Eni ti o ba n toro kiku si oju ona Qlohun pelu otito-inu.	((Eni ti o ba toro kiku si oju ona Qlohun lowo Qlohun pelu otito-inu, Qlohun yoo gbe onitoun si ipo awon ti won ku si oju ogun esin, koda ki o ku si ori ibusun re.))
52	Eni ti eru Qlohun ba, ti o wa bu sekun ati eni ti o nşode ni oju ona Qlohun.	((Oju meji kan nbe ti ina ko nii jo; oju ti o damije nibi ipaya Qlohun ati oju ti o nşo awon musulumi mojummo ni oju ona Qlohun.))
53	Gbigbe fifi ina jora, ofo ati fifi eye şapeere iseşaju silę.	((Won fi gbogbo ijo han Anabi (س) loju oorun, o wa ri ijoo re ti egberun lona aadorin n be ninu won ti won yoo wo ogba idera lai nii se işiro işe lai si nii jiya kankan, awon si ni: awon ti won kii fi ina jora, won kii se ruqhya, won kii fi eye se apeere işeşaju, won si maa ngbe ara le Oluwa won.))
54	Ešan eni ti omoo kekere ba ku fun.	((Ko si enikan ninu eniyan ti o je musulumi, ti omoo meta yoo ku fun, ti awon omoo naa ko tii balaga, ayafi ki Qlohun mu (obii won) wo ogba idera.))

55	Ẹni ti Ọlọhun fi adanwo oju kàn, ti o si şe suuru.	((Dajudaju, Ọlọhun sọ pe: ti mo ba fi adanwo oju kan ẹrusin mi, ti o si şe suuru lori rẹ, ọgba idẹra ni Emi yoo fi ọpọ ojuu rẹ mejeeji fun un)).
56	Gbigbe nkan ju silẹ nitori Ọlọhun.	((Dajudaju, iwọ ko nii gbe nkan kan ju silẹ ni ẹni ti o nberu Ọlọhun ayaafi ki Ọlọhun fi fun ọ ni ohun ti o loore ju u lo.))
57	şişo abẹ ati ahon.	((Ẹni ti o ba fowogbaya fun mi lati şo ohun ti nbe laarin irun gbọn mejeeji (ahon) ati ohun ti n be laarin eşe mejeeji (oju ara), Mo fi nda a loju pe yoo wọ alujonna)).
58	şişe bismi-llaah nigbati a ba fẹẹ wole ati nigbati a ba fẹẹ jeun.	((Ti eniyan ba daruko Ọlọhun nigbati o ba fẹ wọ inu ile ati nigbati o ba fẹẹ jeun, eşu yoo sọ (fun awon omọ ogun-un rẹ) pe: ko si oorun fun yin (lođo ẹni yii), ko si si ounje alẹ fun yin (lođo rẹ), sugbọn ti o ba wọ inu ile ti ko daruko Ọlọhun nigbati o fẹẹ wole, eşu yoo sọ pe: ẹ ti de ibi ti ẹ o sun, ti ko ba tun daruko Ọlọhun nibi ounje rẹ, (eşu) yoo sọ pe: ẹ ti de ibi ti ẹ o sun, ẹ si ti de ibi ti ẹ o ti jeun alẹ).
59	Adua ti a maa nşe nigba ti a ba jeun tan, ati nigba ti a ba wọ aşo tuntun.	Enikeni to ba jeun tan to waa sọ pe <i>“alhamdulillah al-ladhii at’amanii haadhaa wa rşaqniihi min ghaeri haolin minnii walaa kuwwat”</i> ((ope ni fun Ọlọhun Ọba to fun mi ni ounje yii, to si pese e rẹ fun mi lai şe pelu ọgbon on mi tabi agbara a mi)), wọn yoo fori eşe ẹ rẹ to ti şe şiwaju jin. To ba si wọ aşo tuntun to waa sọ pe <i>“alhamdulillah al-ladhii kasaanii haadhaa wa rşaqniihi min ghaeri haolin minnii walaa kuwwat”</i> ((ope ni fun Ọlọhun Ọba to fun mi ni aşo yii wọ, to si pese e rẹ fun mi lai şe pelu ọgbon on mi tabi agbara a mi)), wọn yoo fori eşe ẹ rẹ to ti şe şiwaju jin.
60	Ẹni ti o ba fẹ ki Ọlọhun ba oun gbe işe oun fuye.	Faatimoh beere lowo Anabi pe ki o fun oun ati ‘Alii ni omọ ọdọ: ((Anabi ba sọ pe: şe ki n kọ yin ni ohun ti o loore ju ohun ti ẹ beere lo fun eyin mejeeji? Ti eyin mejeeji ba ti fẹ fi egbe yin le ibusun yin, ki ẹ şe <i>Allophu ‘akbar</i> merinleogbọn (34), <i>subhaana-lloph</i> metaleogbọn (33), <i>Al-hamdu lillaahi</i> metaleogbọn (33), şişe ohun yii loore fun eyin mejeeji ju omọ ọdọ lo.
61	şişe adua şiwaju oorun ife.	((Ti o ba je pe okan ninu yin, nigba ti o fẹ sunmọ iyawo rẹ, ti o ba sọ pe: bismi-l-lah, allaahummo jennibnaa-shaetoon wa jennibi-shaetoon maa razaqtanaa, (ni oruko Ọlọhun, Ọlọhun! Gbe wa jina si eşu, ki O si gbe eşu jina si ohun ti o ba pese fun wa), dajudaju, ti wọn ba pebubu omọ sibi (oorun ife) yẹn, eşu kan ko nii le şe e ni şuta laelae)).
62	Ki iyawo wa iyonu oko rẹ.	((Ti obinrin ba ki irun wakati marun rẹ, ti o si gba aawe oşu (Ramadhan) rẹ, ti o si şo abẹ rẹ, ti o tun wa tele aşe oko rẹ, wọn yoo sọ fun un pe: wọ ọgba idẹra lati eyikeyii oju ona ti o fẹ)). ((Eyikeyii obinrin ti o ba ku, ti oko rẹ si nyonu si i, yoo wọ ọgba idẹra)).
63	şişe daadaa si awon obi mejeeji ati dida mọlebi pọ.	((Iyonu Ọlọhun n be nibi iyonu obi)), ((Ẹni ti o ba fẹ ki arisiki oun gbooro, ki wọn si tun maa ranti oripaa oun, ki o yaa maa da mọlebi rẹ pọ)).
64	Gbigba omọ orukan wo.	((Bayii ni emi ati alagbatọ omọ orukan yoo se wa ninu ọgba idẹra; o si fi ika ifabele ati ika aarin rẹ se itokasi ọrọ naa)).
65	Iwa rere.	((Dajudaju, onigbagbo ododo le tipase iwa rere rẹ de ipo gbaawe-gbaawe, ti kii tun sinmi nibi naafilah yiyan)). ((Mo fi da enikeni to ba tun iwa re se loju pe yoo ni ile kan ni aaye to ga julo ninu ọgba alujannah)).
66	Kike awon eniyan ati şişe aanu fun won.	((Atipe Ọlọhun yoo maa ke awon eleyinju aanu ninu awon ẹrusin Rẹ, ẹ maa ke awon ti n be lorile aye, Ẹni ti n be lokee (sanmọ keje; iyen Ọlọhun) yoo maa ke eyin naa)).
67	Fife daadaa fun awon musulumi.	((Igbagbo enikan ninu yin ko tii pe, titi di igba ti o ba to fẹ fun omọ iyaa rẹ ohun ti o n fẹ fun araa rẹ)).
68	Itiju.	((Itiju kii mu kinni kan wa ayafi oore)). ((Lara igbagbo ni itiju wa)). ((Nkan merin kan nbe lara ilana awon ojişe Ọlọhun; itiju, lilo lofinda, rirun orin ati igbeyawo)).
69	Kikoko salamo si	((Dajudaju, okunrin kan wa si ọdọ Anabi (ﷺ), ni o ba sọ pe: assalaam ‘alaekum. Anabi (ﷺ) sọ pe: (daadaa) mewaa (ni n be fun un.) Leyin naa elomiran de, ni o ba sọ

	awon musulumi.	pe: assalaam ‘alaekum wa rahmōtu-llaah. Anabi (ﷺ) si sọ pe: (daadaa) ogun (ni nbe fun un). Lẹyin naa, ẹlomiran tun de, ni o ba sọ pe: assalaamu ‘alaekum wa rahmōtu-llaah wa barakaatuh. Anabi (ﷺ) si sọ pe: (daadaa) ogbōn (ni nbe fun).
70	Bibowo nigba ti a ba pade araa wa.	((Ko si musulumi meji ti yoo pade araa won, ki won si bora won lowo, ayaafi ki won ti forijin awon mejeeji siwaju ki won to pinya)).
71	Dida aabo bo omoluabi musulumi.	((Eni ti o ba daabo bo omoluabi omọ iyaa re, Olọhun yoo daabo bo oun naa nibi ina lojo ajinde)).
72	Ninife awon eni rere ati jikooko pelu won.	((Iwo yoo maa be pelu eni ti o ba nife)). Anas (ﷺ) sọ pe: ko si ohun ti o dun mo awon sọhaaba ninu toto hadiith yii.
73	Awon ti won nferan ara won nitori Olọhun.	((Olọhun sọ pe: awon ti won titori titobii Mi nife araa won, awon pepele imole kan yoo maa be fun won, awon Anabi Olọhun ati awon ti won ku si oju ona Olọhun yoo maa jerankan-an re)).
74	Eni ti o ba se adua fun musulumi omọ iyaa re.	((Adua ti musulumi ba se fun omọ iyaa re lẹyin yoo gba, ni gbogbo igba to ba ti nse adua fun omọ iya a re, mọlaaika ti won fi ti eni naa yoo sọ pe: Olọhun yoo gba adua naa, ki o si ri fun iwo naa be)).
75	Titore aforijin fun awon onigbagbo ododo lokunrin ati lobinrin.	((Eni ti o ba tore aforijin fun awon onigbagbo ododo lokunrin ati lobinrin, Olọhun yoo ko daadaa kan fun un lori onigbagbo ododo kọkan lokunrin ati lobinrin)).
76	Mimu ohun ti o ba le se eniyan ni suta kuro ni oju ona.	((Mo ti ri okunrin kan ti o n lo ti o n bo ninu ogba idera nipase pe o ge igi kan ti o n suta ba awon eniyan ni oju ona)).
77	Gbigbe iyan jija ati iro ju silẹ.	((Emi nse adehun ile kan ti n be ni ayika ogba idera fun eni ti o ba gbe iyan jija ju silẹ, koda ki o je pe ododo ni o nso, ati ile kan ti nbe ni aarin gbungbun ogba idera fun eni ti o ba gbe iro ju silẹ koda ki o je pe o nse awada)).
78	Gbigbe ibinu mi.	((Eni ti o ba gbe ibinu mi ti o si ni anfaani lati binu, Olọhun yoo pe onitoun jade lojo ajinde niwaju gbogbo eda pe ki o seşa eni ti o ba wu u ninu awon obinrin elẹyinju ege)).
79	Eni ti won ba fi daadaa tabi aidaa royin re.	((Eni ti e ba fi daadaa royin re, ogba idera ti di oranyan fun un, eni ti e ba fi aburu royin re ina ti di oranyan fun un, eyin ni olujeri Olọhun lorile aye, eyin ni ...)).
80	Eni ti o ba ran musulumi lowo, ti o sedekun fun un, ti o si tun bo o lasirii.	((Eni ti o ba gbe ibanuje kan ninu ibanuje aye kuro fun onigbagbo ododo, Olọhun yoo gbe ibanuje kan ninu ibanuje orun kuro fun oun naa ni ojo ajinde, eni ti o ba sedekun fun eni ti ara ba ni lati san gbese, Olọhun yoo sedekun fun oun naa laye ati lorun, eni ti o ba bo musulumi kan lasirii (lorii daadaa), Olọhun yoo bo oun naa lasirii laye ati lorun, Olọhun yoo ma se iranlowo fun erusin, ti erusin naa ba nse iranlowo fun omọ iyaa re.
81	Gbigbola fun orun lori aye	((Eni ti o ba je pe bi yoo se ni orun ni erongbaa re, Olọhun yoo fi ayo okan ro o lora, Olọhun yoo si ko iwa ti onitoun yoo fi rorun wo jo fun un, (oro) aye yoo si maa wa onitoun kiri, ti aye yoo si yepere araa re fun un)).
82	sişe dedee alase, odo ti o dagba sori daadaa, didunnimo lilọ si mosalasi, fiferan eniyan nitori Olọhun.	((Awon eniyan meje kan ti won yoo wa ni abe booji Olọhun ni ojo ti ko ni si booji miran ayafi booji Re: alase ti o nse deede, ati odo ti o dagba sibi ijosin Olọhun, ati eniti o feran ki o maa lo si mosalasi, ati awon eniyan meji ti won feran ara won nitori Olọhun, won nse asepo nitori Olọhun won si tuka nitori Re, ati okunrin kan ti obinrin ti o ni ipo ati ewa pe lati wa ba oun se ibaje, ti o wa sọ pe: emi npaya Olọhun, ati okunrin kan ti o se itore aanu ti o si see ni kọko titi ti owọ osi re ko fi mo ohun ti owọ otun re nna, ati okunrin kan ti o se iranti Olọhun ni kọko ti oju re fi damije)).
83	Titore aforijin nibi ese	((eniken ti o ba dunnimo titore aforijin ese, Olọhun yoo se ona abayo fun nibi gbogbo ifunpepe, yoo si se isipaya fun nibi ibanuje, yoo si pese fun lati ibi ti ko lero.

AWỌN IŞESI KAN TI ẸGBAWA KỌ FUN WA LATI ŞE E

N	Ohun ti wọn kọ	Ẹri lati inu <u>hadiith</u> Ojişẹ Ọlọhun (s.'a.w) to fẹşẹ rinlẹ lori ẹ.
1	şekarimi	Ọlọhun ti ọla a Re ga julọ sọ pe: ((Emi ni ẹni to rọrọ kuro nibi nini orogun, ẹnikeni to ba şişẹ kan, to si mu orogun miran pọ mọ Emi Ọlọhun ninu re, maa pa irufe ẹni beş ti, ati işe ẹ re.
2	şişe daadaa ni gbangba ati şişe aburu ni koro.	((Mo mọ awon ijo Kan ti won yoo wa si waju Ọlọhun Ọba ni ojo igbende pelu işe rere(ti yoo pọ, ti yoo si funfun kenewen) gege bi oke Tihaamah, şugbon ti Ọlọhun yoo ku danu gege bii iyefun elubo, Thauban sọ pe: ire ojişẹ Ọlọhun, royin won fun wa, ki o si je ki a mowon daadaa, ki a le maje okan lara won, nigbati a ba ti mo won, ojişẹ Ọlọhun sọ pe: ninu awon omọ iyaa yin ni won, araa yin si niwon pelu, won a maa kirun loru gege bi eyin naa se n kirun, şugbon to ba ku awon nikan ni koro, won a maa se nkan ti Ọlọhun Ọba se leewo.
3	Ijora-ẹniloju	Ko nii wo ogba idera ẹni ti ohun ti o to omọ inaagun ijora-ẹni loju ba nbe ninu okan-an re. Ijora-ẹni loju ni titako ododo ati fifi oju bintin wo awon eeyan.
4	Wiwo aşo to gun koja kokose(o lee je şokoto, ewu, bante, lawani ati beşbe lo)	((Gigun koja kokose nibi şokoto ati ewu ati lawani, ẹnikeni to ba nwo eyikeyi ninu re nilẹ niti igberaga, Ọlọhun ko nii şiju(aanu Re) wo ni ojo igbende)).
5	Kenimani	Ẹ şora fun kenimani. Dajudaju, kenimani maa n je awon işe daadaa gege bi ina se maa nje igi işepe gbigbe tabi koriko gbigbe
6	Owo ele	Ojişẹ Ọlọhun (𐤀𐤌𐤅𐤅) şebi le ẹni ti n je owo ele ati ẹni ti o n fun un je. Dirihami kan to je owo ele ti okunrin kan je, ti o si mo pe owo ele ni, o nira ju şişe şina nigba merindinlogoji lo.
7	Omuti	Ẹni ti o ba nse nkan marun kan ko nii wo ogba idera: omuti alamupara, ẹni ti o gba opidan gbọ, atubituran, alagbegba ati oniregun.
8	Iro-pipa.	Egbe ni fun ẹni ti o nsọ orọ lati fi pa awon eeyan lerin-in, ti yoo wa maa parọ, egbe ni fun un, egbe ni fun un.
9	Fifimu finle.	Ẹni ti o ba nyọ kelekele lati deti si orọ awon kan ti won ko fe ki onitun gbọ orọ awon, tabi ti awon eeyan naa nsa fun un (ki o mo fi le gbọ orọ won), won yoo yo oje ina sinu etii re lojo ajinde.
10	Yiya aworan (nkan elemii).	Dajudaju, awon ti iyaa won yoo le koko julọ lojo ajinde ni awon ayaworan. Awon molaika ko nii wo inu ile kan ti aja tabi aworan (nkan elemii) wa nibe.
11	Ofofo şise.	Olofofo ko nii wo ogba idera. Ofofo ni gbigbe orọ kiri odọ awon eeyan lati fi se ibaje.
12	Orọ-eyin sisọ.	Nje ẹ mo ohun ti nje orọ eyin? Won sọ pe: Ọlọhun ati Ojişẹ Re lo nimọ julọ. O sọ pe: (orọ eyin) ni sisọ nipa omọ yaa re ohun ti ko nii nifeş si. Won sọ pe: ti o ba je pe ohun ti omọ iyaa mi se ni mo nsọ leyin-in re n kọ? Ti o ba je pe ohun ti o se ni o nsọ, o ti sororo re leyin nuu, ti ko ba se ohun ti o nsọ, o ti ba a loruko je.
13	Epe şise	((Fifi musulumi şepe da gege bi pipa a Awon elepe ko nii je oluşıpe tabi oluđerii lojo ajinde)), Ẹnikeni to ba şepe fun nkankan ti epe ko to si, epe naa yoo pada sodo re)).
14	Titu orọ aşiri	Dajudaju, lara awon eeyan to buru julọ nipo lodọ Ọlọhun lojo ajinde ni okunrin ti o fi aşiri ara han iyawoo re, ti iyawo naa si fi aşiri ara han okoro re, leyin naa ti o wa lo tu orọ aşirii re sita
15	Iwaburuku ati Sisọ orọ ibaje	((Dajudaju, awon eeyan ti yoo buru julọ nipo lodọ Ọlọhun lojo ajinde ni awon ti awon eeyan ba pati lati fi şora fun iwa buruku owoo won)). ((Opolopo aşise omọ annabi Adam lati ipase ahon re ni)).

16	Kikefin pe Musulumi ti di keferi	Eyikeyii ọkunrin ti o ba sọ fun ọmọ iyaa rẹ pe: mo pe iwọ keferi (yii), ọrọ naa yoo pada si ọdọ ọkan ninu awọn mejeeji, (ọrọ naa jẹ ti teni ti o pe bẹ) ti o ba jẹ pe bi onitoun şe ri niyẹn, bi bẹẹ kọ, ọrọ naa yoo pada si ọdọ rẹ (iyẹn, ẹni ti o sọ ọ)
17	Sisọ baba miiran di baba ẹni	Eni ti o ba sọ baba mii di babaa rẹ, ti o si mọ, ọgba idera ti di eewo fun un. Eni ti o ba pa babaa rẹ ti, alaimore ni.
18	Fifi nkan şeru ba Musulumi	Ko lẹtọ fun musulumi lati fi nkan şeru ba musulumi. Eni ti o ba fi nkan ija tọka si ọmọ iyaa rẹ, nşe ni awọn mọlaaika yoo maa şebile e titi di igba ti o ba to ju u silẹ.
19	Pipa alatipo silẹ 'Islam	Eni ti o ba pa ẹni kan ti a ti ba ni adehun alaafia, lai jẹ pe onitoun daran pipa, ko nii gboorun ọgba idera. Dajudaju, wọn yoo si ti maa gboorun ọgba idera ni irin ọgorun ọdun
20	Mimu ọrẹ Ọlọhun lọtaa	Dajudaju, Ọlọhun sọ pe: ẹni ti o ba mu ọrẹ mi lọtaa, Mo ti kede ogun ti maa gbe dide si i.
21	Pipe munaafiki (olojumeji) ati pokii ni aşaaaju.	E ẹ gbọdọ pe munaafiki ni aşaaaju, nitori pe, ti o ba fi le jẹ aşaaaju, ẹ ti muni bi Oluwaa yin (☸)
22	Jijanba ọmọ ẹyin	Eyikeyi ẹrusin ti Ọlọhun ba ko nkan şọ, ki o wa ku, ti o ba fi le ku ni ẹni ti o şe abosi fun awọn nkan ọsin (eeyan tabi ẹranko) ayaafi ki Ọlọhun şe Alijanna ni eewo fun un.
23	Fifi aimọkan mu idajọ ẹsin wa.	ẹşẹ rẹ nbẹ lẹrun rẹ, ẹnikeni ti o ba da ẹjọ-ẹsin fun laisi imọ ẹsin lọdọ rẹ
24	Pipa irun Jimọ ati alaasari ti niti iyepere	((Eni ti o ba gbe irun Jimọ ju silẹ niti iyepere, Ọlọhun yoo fi edidi di ọkan-an rẹ pa)), ((Enikeni to ba gbe irun alaasari ju silẹ, işẹ rẹ yoo bajẹ))
25	Pipa irun jẹ	Adehun ti o wa ni aarin awa ati awọn ni irun kiki, ẹni ba ti pa irun ti, o ti di keferi. Iyatọ laarin (jijọsin fun Ọlọhun) ọmọniyan ati işẹbọ (oşẹbọ) ni gbigbe irun kiki ju silẹ
26	Gbigba iwaju olukirun kọja	Ti ẹni ti o fẹ gba iwaju olukirun kọja ba mọ ẹşẹ ti nbẹ lẹrun-un rẹ ni, ki o duro fun ogoji ko ba loore fun un ju ki o gbawajuu rẹ lọ
27	Kiko inira ba awọn olukirun	Eni ti o ba jẹ alubọsa, alubọsa ayu ati alubọsa kuraas, ko gbọdọ sunmọ mọsalasii wa. Dajudaju, awọn mọlaaika maa nri inira nibi nnkan ti maa nje inira fun ọmọ Adamọ
28	Gbigba ilẹ onilẹ	Eni ti o ba ge ilẹ ti o to alafo ti nbẹ laarin ika ifabẹla ati atanpako niti abosi, wọn yoo ka a we e lẹrun lọjọ ajinde lati ilẹ keje
29	Sisọrọ ti o le bi Ọlọhun ninu	Dajudaju, ẹrusin le maa sọ ọrọ ti yoo bi Ọlọhun ninu, ti ko si nii bikita, yoo si tipasẹ bẹ re bọ sinu ina fun aadọrin ọdun
30	Ọrọ pupọ ti ko la iranti Ọlọhun lọ.	E ye sọrọ pupọ lai ni ranti Ọlọhun, nitori pe ọrọ pupọ ti ko la iranti Ọlọhun lọ nii fa ọkan lile
31	Aroye şişe	Dajudaju, ẹni ti mo korira julọ ninu yin, ti yoo si jinna si mi ju ninu yin nijokoo lọjọ ajinde ni alaroye, oniworoboto ati oniworoworo
32	Gbigbagbera nipa iranti Ọlọhun.	Awon ijo kan o nii joko nibi ijoko kan,kiwon ma şe iranti Ọlọhun nibẹ, ki wọn si ma şe asalaatu fun annabi wọn, ayaafi ko se wipe eebu nbẹ lori wọn, bi o ba wun Ọlọhun yoo jẹ wọn niya, bi o ba si wun U, yoo fori jiwọn.
33	Yiyọ musulumi(lori adanwo to kan)	Ma şe yọ ọmọ iyaa rẹ(lori adanwo to kan), ki o ma lọ jasi pe, Ọlọhun yoo kẹ, yoo si fi adanwo naa kan iwọ naa.
34	Odi yian laarin musulumi	Ko lẹtọ fun musulumi lati yan ọmọ iyaa rẹ lodi tayọ ojo męta Eni ti o ba yan odi tayọ ojo męta,to si ku sorii bẹ, yoo wọ ina.

35	Dida eṣe ni gbangba tabi pipolongo eṣe to ti da ni koṣo ni gbangba.	Gbogbo awon ijo o mi ni won yoo moju kuro fun, ayaafi awon oluda eṣe ni gbangba ati olupolongo eṣe to ti da ni koṣo ni gbangba.
36	Iwa buburu.	Dajudaju iwa buburu a maa ba iṣe re je, gege bi omi khallu se maa nba oyin je.
37	Aṣoore-dare-pada	Eni ti o tore tan, ti o tun wa gba oore naa pada, o dabi aja ti o bi tan, ti o tun wa pada sibi eebii re (lati ko o je). Ko leto fun eniyan lati tore tan, leyin naa, ki o wa da oore naa pada
38	ṣiṣe abosi fun aladugbo eni.	Ki arakunrin kan se sina pelu awon obinrin mewa fuye fun ju ki o se sina pelu iyawo aladugbo o re lo, be se si ni ki arakunrin kan jale ninu ile mewa fuye fun ju ki o ja aladugbo o re lole lo.
39	Fifi oju wo iwokuwo	Won ti ko ipin sina le omọ Adamo lori, yoo pade (sina) yii, ko si nibuye; oju mejeeji, sina tie ni iwokuwo, eti mejeeji, sina tie ni igbokugbo, ahon, sina tie ni orokoro, owo, sina tie ni imukumuu, okan yoo si maa ya sibe, yoo si maa tanmo, abe yoo si so o di ododo tabi ki o ja a niro.
40	Fifi owo kan obinrin ti kii se eletu eni.	((Ki won yo oje irin gbigbona le arakunrin kan lori, o loore fun ju ko fi owo kan obinrin ti kii se eletu o re lo)), ojiṣe Olohun(ike ati ola Olohun ko maa ba) so pe: emi kii bo awon obinrin (ajeji) lowo.
41	Fife iyawo laini sodaaki lori	Anabi (ﷺ) ko sighaar (ki awon meji fi omọ fun araa won lai ni sodaaki lori.
42	Igbe ekun-idaro	Eni ti won ba kigbe ekun le lori (lojo ikuu re), won yoo je e niya lojo ajinde fun bi won se sunkun e. Ojiṣe Olohun (s. 'a.w) ţebi le onigbe ekun ati olugbo re
43	Fifi nkan mii bura leyin Olohun	Eni ti o ba bura pelu nkan mii leyin Olohun, o ti di keferi tabi oṣebo. Eni ti o ba fe bura, ki o fi Olohun bura tabi ki o dake
44	Ibura-eke	Eni ti o ba bura lati fi gba dukia musulumi, ti onitoun si je obileje lori e, yoo pade Olohun, Olohun yoo si binu si i.
45	Bibura lori oja.	E ṣora fun bibura loṣoṣo lori oja, nitori pe, yoo mu oja ta, leyin naa, yoo ko iparun baa. Ibura yoo mu oja ta, yoo si ko iparun baa
46	Kikoṣe keferi.	Eni ti o ba wo ijo kan koṣe, o ti di araa won. Kii se araa wa ni eni ti o ba wo elomii koṣe yatṣ si wa.
47	Mimọ nkan si orii saare	Ojiṣe Olohun (ﷺ) ko ki won mo saare pelu biriki, ki won jokoo le e lori tabi ki won mo nkan le e lori
48	Didale ati jijanba	Ti Olohun (s.w.t) ba ko awon eni akoko ati eni ikeyin jo lojo ajinde, won yoo ta asia kan fun gbogbo odale, won yoo si so pe: eyi ni eni ti o da lagbaja omọ lagbaja
49	Jjikoo le saare lori	Ki okan ninuu yin jokoo le ogunna lori, ki o si jo aṣo re, ki ina si bo si i lara, (eyi) lore fun un ju ki o joko le saare kan lori lo
50	Eni ti o ba nife si ki awon eeyan maa dide fun oun to ba wonu ile.	Enikeni ti o ba nife si ki awon eeyan maa dide duro fun oun, ki o yaa ṣeṣa ibi to ba wun lati desi ninu ina.
51	Eni ti o ba fe maa ṣagbe jeun	Erusin kan ko nii ṣilekun agbe silu (fun iṣemii re), ayafi ki Olohun ṣilekun oṣi silu fun un, eni to ba nse agbe lati ko oro jo, ogunna ina(jahannam) lo n kojo fun ara re, bi o ba wun o lee je ko kere tabi ko po.
52	Tita oja basa	Ojiṣe Olohun (ﷺ) ko ki ara ile je alagbata (onibaranda) fun ara oko, o si ko ki e taja basa, o si ko ki enikan kowo le oja ti omọ iyaa re ti ra
53	Lilo ohun to junu	Eni ti o ba gbṣ pe enikan nlo ohun ti o junu ninuu moṣalasi, ki o so pe:

	ninuu moşalasi	Ọlọhun ko nii da a pada fun ọ, nitori pe, wọn o kọ moşalasi fun iye
54	Bubu Shaeton(ẹṣu).	Ẹ ma ṣe maa bu shaeton, ẹ maa wa iṣo Ọlọhun kuro nibi aburu u re ni, okan lara awon sohaaba annabi so pe: mo joko leyin ojiṣe Ọlọhun (ike ati oḷa Ọlọhun ko maa ba) lori nkan ogun un re, nkan ogun naa ba bere si nii se kotankotan, ni mo ba so pe: iparun ko ba shaeton, ojiṣe Ọlọhun so pe: ma se so pe ki iparun ba shaeton, nitori pe ti o ba so eleyi, yoo gbe araa re tobi titi ti yoo fi da gege bii ile, yoo si so pe: pelu agbara a mi (ni ohun bayi fi seḷe), ṣugbon so wipe: Bismillah (ni oruko Ọlọhun), ti o ba so eleyi, yoo so ara a re di kekere titi ti yoo fi da gege bii esiṣin.
55	Bubu aisan iba.	Ẹ ma ṣe maa bu aisan iba, nitori pe aisan iba a maa ha ese kuro lara omo annabi Adam, gege bi ewiri se n ha idogun kuro lara irin (to ti dogun)
56	Eni ti o npepe lo sibi isina	Eni ti o ba si pepe si isina, ese ti yoo maa be fun un yoo dabi awon ese ti nbe fun awon ti won tele e, iye ko si nii din kinnikan ku ninu ese won
57	Awon isesi ti a ko fun wa nibi mumu nkan.	Ojiṣe Ọlọhun (Ṣ) ko gbigbe enu si enu doro ifami tabi kondoro omi. Anabi (Ṣ) jagbe mo mimu omi ni inaro, ojiṣe Ọlọhun ko fun wa nibi mimi eemi tabi fifi enu fe ategun sinu ohun mumu.
58	Fifi abo goolu ati fadaka mumi	((Ẹ ko gbodo fi abo goolu ati abo fadaka mumi, ẹ ko si gbodo wo aso ariiri ati alaari, nitori pe, ti awon keferi ni nile aye, ti eyin musulumi ni lorun
59	Fifi owo osi mumi.	Enikeni ninuu yin ko gbodo fi owo osi jeun, ko si gbodo fi mumi, nitori pe esu ni o maa nfi owo osi jeun, ti o si fi n mumi
60	Atubituran	Atubituran ko nii wo alujonna
61	Aitoro asolaatu fun Anabi wa Muhammed (Ṣ)	Won yoo fi imu enikan gbole. Eni naa ni (eni ti) won daruko mi ni odo re, ti ko toro asolaatu fun mi. Ahun ni eni ti won daruko mi ni odo re, ti ko toro asolaatu fun mi
62	Sisin aja	Eni ti o ba ko aja jo, yato si aja ode tabi aja ti nso nkan-qsin dajudaju qiroto meji ni yoo maa dinku lojum ninu esan-an re
63	Fifi iya je eranko	Won yoo fiya je obinrin kan nitori ologbo ti o de mole pa, oun naa yoo wona. E ma se so nkan elemii di ohun ti e e mo ju ko lu
64	Siso aago mo eranko lorun	Awon molaika ko nii kowo rin pelu iko kan ti aja tabi aago gbongan-gbongan nbe nibe pelu won. Irinse esu ni aago gbongan-gbongan
65	Eni ti o nfi idera ti Ọlọhun se fun deshe s'Ọlọhun.	Nigbati o ba ri ti Ọlọhun nse nkan ti eru nfe fun, bi o tile je pe o n be lori ese, lo mo wipe oore ede ni iru eleyi je, lehin naa ni ojiṣe Ọlọhun waa ka aayat al-Qur'an to lo bayi pe: <i>{Nigba ti won gbagbe ohun ti a fin se iranti fun won, Awa si sipaya fun won, awon oju ona gbogbo nkan titi ti won fi n yo tori ohun ti a fun won, A mu won ni ojiji, nigbanaa gbogbo won so ireti nu}</i> . Suuratul an'aam:44
66	Eni ti o waye moya	Eni ti o ba je pe ile aye ni ogo-ngori ohun ti nfe, Ọlọhun yoo je ki o fi oju araa re ri oṣi, Ọlọhun yoo si tu ohun ti o kojo ka, kinnikan ko si nii te lo wo nile aye ayaafi ohun ti won ti ko mo

IRINAJO AREMABO

OJU ONA TI O LE GBA DE INU ALUJANNA TABI INU INA

Ọlọhun ti ọla Rẹ ga julọ sope: **(Mo pe ẹyin Olugbagbo ododo! Ẹ paya Ọlọhun ti ọla Rẹ ga julọ, ki ẹnikọkan o si wo ye si nto ti siwaju fun Ọla.**

► **SAARE:** Akọkọ awọn ibusọ ti eniyan yoo gba de ile Igbeyin. Ọgbun-ina lo jẹ fun Olukọ ti Ọlọrun ati koşeku-koşeyẹ Musulumi. Ọgba ati abata idera lo si jẹ fun Olugbagbo ododo. Ifiyajeni ninu Saare yoo maa da lori awọn eşş kan ninu wọn ni: şişe aişora kuro nibi itọ lasiko ti eniyan ba ntọ, Ofofo şişe, Fifi aparutu ji ogun ẹlomiran, Iro pipa, Ifinufindọ sun lasiko irun, Yiyan AL-Quran lodi, Agbere şişe. Ibalopo laarin Ọkunrin ati Ọkunrin lona ti ko tọ, aisan-gbese ati awọn nkan mii. Ninu awọn nkan to le lani nibi iya saare ni: Işş rere ti a şş nitori Ọlọhun nikan şşoşo. Wiwa Ọlọrun ọba nişşo nibi iya Saare. Kika Suuratul-Mulk (Quran:67) ati awọn nkan miran. A o şşo awọn iran eniyan wonyi ninu iya saare: Ẹniti wọn pa si oju ona Ọlọhun Ọba. Ẹniti o fa ararẹ kalẹ lati daabo bo awọn Musulumi. Ẹniti o ku ni ojo Jimoh. Ẹniti aisan inu pa ati awọn miran.

FIFON FERRE: Oun ni fifẹ atẹgun sinu iwo nla kan ti Mọlaika Isroofil ti gbe Şenu ti o nreti igba ti Ọlọhun yoo pa laşş lati fon fere iberu. Ọlọhun Ọba aleke Ọla sope: (Wọn yoo fon fere sinu Iwo, iberu yoo si de ba gbogbo ohun ti n bẹ ninu sanmo ati ile, ayaafi ẹniti Ọlọhun ba fe ni ko ni beru).

Lẹhin fere yi gbogbo aye yoo di ahoro. Lẹhin Ogoji, wọn o tun fon Fere Igbende. Ọlọhun Ọba aleke ọla sope: **(Leyin naa, wọn yoo tun fon Fere mi sinu rẹ (Iwo). Bayii ni awọn eniyan yoo tun maa şşemi pada ti wọn yoo si maa wo oun ti nşşele ninu iberu).**

► **IGBENDE:** Lẹhin naa Ọlọhun (ﷻ) Ọba yoo rọ Ojo kan ti yoo fa Sababi ki gbogbo Oku ti o ti wa ninu saare o ji pada lati ibi eegun igegeru wọn, wọn yoo di ẹda tuntun, ti wọn o si ni kumo, ni ihoho laisi bata tabi aşşo lara ni wọn yoo wa. Wọn yoo maa ri awọn Mọlaika ati alujonnu, a o gbe wọn dide nibamu si awọn işş wọn ti wọn şşe.

► **AKOJO:** Ọlọhun (ﷻ) Ọba yoo ko gbogbo ẹda patapata jo fun Işşiro işş ni iwasi ẹniti ẹru n ba bi ẹniti nhunrira ni Ojo nla ti yoo şşe deedeede ẹgbẹrun-un lona aadota odun. Ti igbesi-aye ẹda yoo si wa dabi wakati kan pere. Ojo ti oorun yoo Sunmo Omọ eniyan ni odiwon ibusọ kan. Bakan-naa, oogun yio si mu awọn eniyan ni odiwon awọn işş-owọ wọn. Ni ojo yi awọn Ọlẹ ati awọn oni girimokai yoo dojuko ara wọn, Ti keferi yoo si maa ba ohun ti o sin laye ati eşşu rẹ ati awọn orikee-rikee ara rẹ ja. Apakan wọn yoo si maa şşebile apakeji, ti alabosi yoo si maa jẹ ika abamo. Ijanu ẹgbẹgbẹrun ona aadọrin ni wọn yoo fi maa wọ ina Jahanamah, ti ẹgbẹgbẹrun ona aadọrin Mọlaika yoo si maa wọ o. Ti Olukọ t'Ọlọrun bari işşele yi tan yoo wu lati gba emi ara rẹ la tabi ki o ti ẹ di erupe. Ni ti awọn oluyapa Ọlọhun ẹwe Ẹniti o kọ ti ko yọ zakaat owo rẹ, wọn yoo sọ owo rẹ di awẹ ina ti wọn yoo fi maa joo lara. Wọn yoo si gbe awọn onigberaga dide bi awarebe. Odalẹ eniyan, oluji orọ ogun ati oluja-dukia-onidukia-gba lagidi yio si di ẹleşin. A o gbe ole dide pelu ohun ti o jigbe. Gbogbo ohun t'opamo yio si di kedere. Şşugbon awọn oluberu Ọlọhun (ﷻ), wọn yoo la kuro nibi iberu, tabi ki a ti şşe sope gbogbo asiko iberu lodọ wọn ko ni ju deede asiko ti a file ki irun Dhuur lo ni bi yoo şşe rekoja niwaju wọn.

► **IPE:** Anabi (ﷺ) ni ẹniti Ọlọhun fi ipẹ nla şaleşa, ti yoo si şipe gbogbo ẹda ni ojo akojo yi. Yoo şipe loḍo Ọlọhun ki O şe isiro işe awon ẹda, ki o si l'awon ninu adanwo ti won wa. Ipe miran ni ipẹ gbogbo-gboo, ipẹ yi ko Anabi (ﷺ) sinu ati awon miran bi ipẹ l'ati mu Olugbagbo ododo kuro ninu ina, ati ipẹ alekun igbega.

► **IŞIRO:** Won yoo ş'eri awon eniyan ni owoowo l'osi odo Ọlorun Ọba won, Ọlọhun Ọba yoo fi awon işe won han won, Yoo si bi won leere nipa re. Ọlọhun Ọba yoo bi won leere nipa Ojo-ori won, nipa igba-odo won, nipa dukia won, nipa Imo won, nipa adehun ti won maa n şe, nipa idera ti Ọlọhun şe fun won, gegebi igboran, iriran ati ohun ti won fi okan won ro. Gbangba-kedere ni won yoo şe Işiro keferi ati koşeku-koşeye Musulumi. Eyi ri beş ki a le baa topinpin won. ki eri o si le baa t'ako won, ti won yoo si fi awon eniyan, ilele, awon Ojo, awon ale awon dukia, awon Molaika ati awon orikerike ara won jeri l'ewon l'ori ati ki jebetẹ ole gbomo lewon lowo, won yoo si wa jawo awon nkan ti a fi esun re kan won.

Ni ti işiro işe-owo Olugbagbo-ododo ewe, Ọlọhun Ọba yoo kaa esun si i ni ese ni korọ titi yoo fi ri wipe ko si imoribo nibi iya Ọlọhun pelu gbogbo awon esun yii, Ọlọhun Ọba yoo si so fun un wipe: "Mo bo o laşiri awon ese yii laye, Emi ni n yoo si fi ori ese naa jin o loni yii. Akoko awon ti won o pe waa je'jo ni ijo Anabi wa Muhammad (ﷺ). Akoko ohun ti Ọlọhun yoo beere lowo ẹda ni irun kiki. Idajo yoo si bere lori esun ipaniyan.

► **FIFONKA IWE İŞE:** Lehin naa, ni awon iwe işe yoo fonkan, ti kaluku yoo si maa gba iwe kan (ti oje wipe ati kekere işe ati nla re ni o wa ninu re). Olugbagbo ododo yoo gba tiş peluowo otun. Keferi alaigbagbo ati koşeku-koşeye Musulumi yoo si gba tiş peluowo osi re lati eyin re.

► **OŞUNWON:** Lehin naa ni oşunwon awon işe yoo waye lati le ba gba esan işe. Oşunwon alabala meji, ti koni gba Ojoro laye. Awon işe ti eniyan ba şe nitori Ọlọhun ati lati pa ofin Ọlọhun Ọba mo, yoo t'eshunwon. Ninu awon nkan ti yoo tun teşunwon ni gbolohun: Laa ilaha Allah, iwa rere, gbolohun iranti Ọlorun bii: Alhamdu lilahi, Subhaana-llahi wa bi hamduhi, Subhaanallahil Adheem. Awon eniyan o si maa gba esan işe rere won ati awon aidaa ti won şe.

► **ODÒ:** Lehin naa awon Olugbagbo ododo yoo wa sibi odo, eni ti o ba mu nibe ni oungbe ko tun ni gbemolaelae. Ikoşkan ninu awon Anabi ni o ni odo. Eyi ti o tobi ju ninu awon odo naa ni ti Anabi Muhammad (ﷺ) omi re funfun ju wara lo, osi dun ju oyin lo, Oorun re ju ti almisiki lo, Igba goolu ati fadaka ti o po bi onka irawo oju orun ni n be fun odo naa. Ooro re gun ju Aala ti n be laarin orile-ede Jodan si ilu Adan lo. Lati inu Işeleru Al-kaothar ni omi odo naa ti o maa şan wa.

► **DIDAN AWON OLUGBAGBO ODODO WO:** Ni opin ojo akojo, awon alaigbagbo yoo tele awon Ọlọhun won ti won sin laye. Won yoo si kowon wo inu ina lo nijonijo bi ikowon aguntan, Won yoo ma fi awon ese won rin tabi won o maa dojubole rin lo. Ko si ni şeku enikankan mo l'asiko naa ju awon Olugbagbo ododo lo ati awon k'oşeku-k'oşeye (monaafiki) Musulumi. Ọlọhun Ọba Allah yoo si wa bawon ti yoo bi won leere wipe: Kinni e tun nreti o? Won yoo si

dahun wipe: A n reti Ọlọhun Ọba wa ni. Wọn yoo si da Ọlọrun Ọba mọ nigbati ti o ba si Ojugun re fun wọn. Gbogbo wọn o si wo lule lati Sujada (foribale) fun Ọlọhun. Awọn koşeku-koşeye (mọnaafiki) Musulumi in ko nii le sujada foribale fun Ọlọhun. Ọlọhun Ọba aleke ọla so pe: (Ni ojo ti a yoo fi ojugin han wọn. A o sipe wọn lo sibi sisujada (Iforibale) fun Ọlọhun (ﷻ), wọn ko si ni le foribale). Lẹhin naa, awọn Olugbagbo ododo yoo tele Ọlọhun Ọba wọn. Ọlọhun (ﷻ) yoo gbe As-siroot (ona ibugbakoja) ka le. Yoo si fun awọn Olugbagbo-ododo ni imole, yoo si pana imole awọn koşeku-koşeye (mọnaafiki) Musulumi.

► **AS-SIROOT:** Afara kan ti a mo le ori ina Jahanamah ni As-siroot je. A gbe kale ki awọn Olugbagbo-ododo o le gba ori re wo inu Al-jannah. Ojise Ọlọhun (ﷻ) ti e royin re pe: *(O nyọ bii ikun. O le gbe ni şubu, emu ati egun to dabi egun şaga nbę lori re. Wiwe re ju wiwe irun lo. O si mu ju ida lo)* Musulumi lo gba wa. Nigbanaa, wọn yoo fun awọn Olugbagbo-ododo ni imole lori odiwon ise rere wọn. Eni ti imole yoo ga ju eniti imole re yoo ri bi oke. Eniti imole ti e yoo si kere ju ni eniti imole tie yoo wa l'eti atanpako ese re. Imole yii yo tan fun awọn Olugbagbo-ododo ni odiwon iseree wọn lati koja. O wa ninu awọn Olugbagbo-ododo ti yoo rekoja laarin iseju aaya, tabi bii monamona, tabi bi afe fe tabi bi eye tabi bi Olugbagbo-ododo ti yoo rekoja laarin iseju aaya, tabi bii monamona, tabi bi afe fe tabi bi eye tabi bi esin abi nkan-igun miiran. *(Awon kan yoo rekoja ti nkankan ko ni mu won. Awon kan yoo si fara pa nibi ti won ba ti nrekoja. Awon kan yoo si jabo sinu ina jahanama)*. Bukhaari ati Musulumi lo gba wa. Konii si imole fun awọn koşekukoşeye (Monaafiki) Musulumi lojo naa. Wọn yoo şeri pada. Lẹhin-naa ni wọn yoo mo odi si aarin wọn ati awọn Olugbagbo-ododo wọn o si fe rekoja As-siroot, wọn o si maa jabo si inu ina.

► **ILE-INA:** Awon alaigbagbo ni won yoo koko wo inu ina. Lẹhin-naa ni, awon Olugbagbo-ododo elesese. Lẹhin-naa ni koşekukoşeye (mọnaafiki) Musulumi. Ookandinlegberun eniyan ni yoo maa wo inu ina ninu egberun kan. Ilekun meje ni ina ni. O ni agbara ju ina ile aye lo lona aadarin. Ideda awon alaigbagbo yoo tobi si ninu ina. Alafo irin ojo meta ni yoo maa wa laarin ejika re kan si ekeji, eyin o gan re kan yoo tobi to oke UHUD. Awon ara re yoo nipon, won o si tun maa paro re fun won ki iya naa ki o le je won daadaa. Omi gbigbona ti yoo ma ge ifun wele-wele ni nkan mimu inu ina. Eso igi zaqum, igi kan ni ninu ina, o koro oju iwọ lo, okan si ko oorun re, awonuwoje ati etutu ni onunje awon eni ina. Eniti iya re re yoo kere ju ni eniti won yoo fi ogunna meji si ni atelese re ti opolo ori re yoo si maa so kotokoto nipase ogunna meji naa. Ninu ina yii, awo ara yoo maa jona, yoo si maa yo. Aaye igbona, iwọ n'ile tuurutu, ifisekeseke de ni, iwa nigbekun ni ina je, ogbun re jinna ti won ba ju omọ ina sinu re yoo di aadarin odun ko to de isale re. Awon alaigbagbo ati awon okuta ni onun eelo ikona lojo naa. Afe fe inu ina ategun gbigbona ni. Ooji inu ina igbona nla ni. Aşo inu ina gan-angan ni, gbogbo iya patapata ni yoo maa je laise-okan ku. Yoo maa binu yoo si maa kun. Yoo maa jo awo kan egun ati okan.

► **AFARA:** Ojiṣe Ọlọrun (ጸ) sọ pe: (Awọn Olugbagbọ-ododo yoo la kuro ninu iya ina. Lẹhin-naa, a o dawọnduro si ori afara kan laarin Alujannah ati ina. Lẹhin-naa wọn yoo gba ẹsan fun awọn ti wọn ẹ abosi si laye lati ara awọn ti wọn ẹ abosi si wọn titi ti wọn yoo fi mọ kuro ninu ẹṣe yoo fi mọ kuro ninu ẹṣe ati awọn iwa palapala ti o wa lara wọn. Wọn yoo si yonda fun wọn lati wọ Alujannah. Mo fi ẹniti ẹmii Muhammad (ﷺ) n bẹ ni ọwọ rẹ bura, daju ẹnikoọkan ọmọ Alujannah yoo da aaye rẹ mọ nibe ju bi o ẹ da ile rẹ nile-aye mọ lọ.

► **ALUJONNAH:** Ibugbe awọn olugbagbọ-ododo. Fadaka ati goolu ni awọn biriki ile naa. Almisiki si ni simenti rẹ, aluuluu ati okuta olowo iyebiye yaaquut ni okuta ikole (gravel) naa. Zaafaran ni erupe ibe. Oju-ona mejo ni o wọ Alujannah. Ibu okoọkan awọn ilekun naa to irin ojo meṣa,ogorun-un aja ni o wa ninu rẹ. Alafo sanmo si ile ni nbe laarin aja kan si aja keji. Alfirdaos ni aja ti o ga julọ ninu Alujannah. Ninu rẹ ni awọn odo yoo ti maa tu jade wa. Al'arashi Ọlọhun (ﷻ) Ọba ajoke aye lowa loke Al-firdaos. Oyin, wara, ọti ati omi ni awọn odo Alujannah. Awọn odo yii yoo maa ẹsan ninu Alujannah laisi opo. Opo ti o ba wu Olugbagbọ-ododo lati mu ni yoo mu. Ounje inu Alujannah gbera ni, arawoto ni yoo si wa pelu,atibaba aluuluu,ti o si f'enu, ibu rẹ to irin ogota ibuso yoo maa be fuwon ninu rẹ. Ara ile(obinrin arewa) yoo si maa be fun un ni gbogbo origun. Ara ile(obinrin arewa) naa yoo maa dan ni ti ewa, ti ko nii si irun kankan lara wọn, Tiroo yoo maa wa ni oju wọn ni gbogbo igba. Wọn ko ni di arugbo be si ni aso ọrun wọn ko nii gbo. Kosi igbonse tabi ito abi nkan egbin miiran ninu Alujannah.Goolu ni wọn fi ẹ awọn iyarun wọn. Almisiki si ni oogun ti yoo maa jade lati ara wọn. Arewa ni awọn obinrin Alujannah. Omoge ti ojo ori oni jura wọn lo, ti wọn yoo si je ẹni ti yoo nife oko wọn. Ojiṣe Ọlọhun (ጸ) ọba ni yoo koko wọ Alujannah. Lẹhin-naa, ni awọn Anabi yoku. Ẹniti yoo kereju nipo ninu wọn ni ẹniti yoo tanmo nkankan. Ti Ọlọhun (ﷻ) yoo si fun ni ilopo mewaa nkan naa. Odolangba ti wọn da bi aluuluu ti a fonka,ti wọn yoo si maa be lo gbera ninu Alujannah ni awọn omọ odo fun awọn Olugbagbọ-ododo ti wọn je omọ Alujannah. Ninu ohun totobi ju ninu idera Alujannah ni riri Ọlọhun (ጸ), ati iyonu Ọlọhun (ጸ), ati mimaa be ninu Alujannah lo gbera.

AKOONU

1- ẸSAN TI N BẸ FUN KIKA AL-QURAAAN.	1
2- AWỌN IBEERE TI O ŞE PATAKI NI IŞEMI AYE MUSULUMI	67
3- AWỌN IŞE AFỌKANŞE	89
4- IFỌRỌJOMITORO ỌRỌ NITI PELEPELE	100
5- A-SH-SHAHAADATAAN:	117
6- IMỌRA	121
7- IDAJO ẸSIN NIPA EJE ADAMO OBINRIN	126
8- OBINRIN NINU ISLAAM	128
9- IRUN KIKI:	133
10- ZAKAAT (ITỌRE-AANU TI O DANDAN NINU DUKIA):	140
11- AAWẸ:	143
12- IŞE HAJJ:	146
13- ANFAANI LỌKAN-O-JỌKAN:	151
14- ILANA IWOSAN TI O BA SHERIA MU (RUKIYA):	157
15- ADUA: (TITỌRO NKAN LỌDỌ ỌLỌHUN)	165
16- Adua Pataki To Ye Ka Ha Sori Niyi:	167
17- OWO AŞEJERE	173
18- AWỌN NKAN TI A FI NŞE IRANTI ỌLỌHUN LAARO ATI NIROLE	175
19- AWỌN GBOLOHUN ATI IŞE KAN TI LAADA NLA WA 20- LORI RE NINU EGBAWA	178
21- AWỌN IŞESI KAN TI EGBAWA KO FUN WALATIŞE E	184
22- ALAYE BI A TI ŞE N KIRUN:	148
23- IRINAJO AREMABO (IKU):	188
24- IROYIN BI A ŞE NŞE ALUWALA	
25- IROYIN IRUN KIKI	
26- DIDI DANDAN LILO IMO	

IROYIN BI A ŞE NŞE ALUWALA

Irun kiki ko ni alaafia laisi aluwala, omi ti o mọ ni a si gbọdọ fi şe aluwala, omi ti o mọ ni eyi ti o wa lori ipilẹ adamọ rẹ, bi omi ibudo, omi kanga, omi şeleru ati omi odo.
Akiyesi: Ifara kin egbin omi ti ko to nkan yoo sọ ọ di eḷegbin. Şugbọn omi ti o pọ, ti o ju oşunwọn litaa (210) lọ ko ni di eḷegbin titi ti awọ rẹ, tabi itọwo rẹ, tabi oorun rẹ yoo fi yi pada.

Ao bẹrẹ aluwala pẹlu oruko Oḷohun, a fẹ ki a wẹ ọwọ wa mejeeji de ọrun ọwọ nibi gbogbo aluwala ti a ba fẹ şe, ọran-anyan ni o jẹ fun ẹniti o ji loju oorun ti o sun lati alẹ ki o wẹ ọwọ rẹ mejeeji lẹmẹta.
Akiyesi: A kọ wiwẹ gbogbo awọn orike rike aluwala ju ẹmẹta lọ.

Lẹyin naa, A o fi omi fọ ẹnu ni ẹkkan şoşo, a o si gbo ẹnu şuku şuku pẹlu rẹ, ki a fi omi yọ ẹnu ni ẹmẹta ni o dara julọ.
Akiyesi: 1) Fifi omi si ẹnu ati tituu jade ko to fun ẹnu fifọ, a gbọdọ gbo ẹnu şuku-şuku pẹlu rẹ. 2) A fẹ rirun orin laarin asiko ti a ba nyọ ẹnu.

Lẹyin naa ọranyan ni ki a fi omi fin imu wa lẹkkan şoşo, ẹmẹta ni o dara ju.
Akiyesi: Fifi omi ra imu ko to, bikoşepe a o fa omi si imu wa, a o si tun fa a jade pada pẹlu ẹmisini, kiişe pẹlu ọwọ. Ẹkkan ni o jẹ oranyan, ki o jẹ ẹmẹta lo dara ju.

Lẹyin naa, a o wẹ oju wa lẹkkan şoşo niti ọranyan, ki a wẹ ẹ ni ẹmẹta ni o dara ju. Aala oju ti wiwẹ rẹ jẹ ọranyan bẹrẹ lati eti si eti ni ibu, lati agbọn si ibi ti irun ori ba saaba lati maa hu ni ooro.
Akiyesi: A fẹ ki a fi ọwọ ya irun agbọn wa ti o ba nipọn, ọran-anyan ni ki a fi ọwọ yaa ti ko ba pọ.

Lẹyin naa, a o fọ ọwọ mejeeji lati ori awọn ọmọ ika titi de igbunwọ lẹkkan şoşo, ki o jẹ ẹmẹta ni o dara ju.
Akiyesi: A fẹ ki a wẹ ọtun şiwaju osi.

Lẹyin naa, a o fi omi pa gbogbo ori, a o si tun ki ika ifabẹla mejeeji si inu eti meejeji, a o si tun pa ode eti mejeeji pẹlu atanpako mejeeji. A o şe gbogbo eleyi ni ẹkkan şoşo.
Akiyesi: 1) Lati iwaju ori de ipakọ ni o jẹ oran-anyan ki a pa. 2) kiişe ọran-anyan ni ki a pa irun ti o şanwalẹ lati ipakọ. 3) Awọ ori ni a o pa ti ko ba si irun lori. 4) Pipa alafo ti o wa laarin irun ati eti wa jẹ ọran-ayan.

Lẹyin naa, a o fọ eşẹ wa mejeeji titi de kokosẹ lẹkkan şoşo, ki o jẹ ẹmẹta o dara julọ.

Awọn itaniji: 1) Awọn orikerike aluwala jẹ męrin a) Gbigbo omi şukuşuku lẹnu pẹlu wiwẹ oju b) Wiwẹ ọwọ mejeeji d) pipa ori ati eti mejeeji e) wiwẹ eşẹ wa mejeeji de kokosẹ. Oran-ayan ni ki a to awọn orikerike yi lera wọn bi a şe sọ wọn yi, ipasipayọ laarin wọn yoo maa ba aluwala jẹ.

2) Ọran-anyan ni ki wiwẹ awọn orikerike aluwala yi o jẹ şisentele, fifi alafo silẹ laarin orike ti a wẹ tan ki o fi gbẹ ati orike miiran ti a fẹ wẹ yoo maa ba aluwala jẹ. 3) Ilana (sunna) Annabi(ﷺ) ni o jẹ ki a sọ lẹyin aluwala pe: *Ash'adu Anla ilaa illa Allah Whadah Laa Sheriika lahu, wa ash'adu anna Muhammadan 'Abduhu wa Rosuluh.*

ITUMQ: mo jẹri pe kosi ẹnikan ti ijọsin tọ si ayafi Oḷohun (ﷻ), Oun nikan ni, ko ni orogun. Allah. Mo si tun jẹri pe Muhammad (ﷺ) ẹrusin Oḷohun (ﷻ) ni Ojişẹ Rẹ si ni.

IROYIN IRUN KIKI

Ti o ba gbero lati kirun, iwọ yoo sọ bayi pe: (*Allahu Akbar*) Ọlọhun ni o tobi julọ ni ẹniti iduro rẹ tọ, Imaam yoo wi gbolohun yi soke ati awọn gbolohun gbigbe Ọlọhun ọba tobi yooku (*Allahu Akbar*) ninu irun. Ki ẹniti o ba wa lẹyin rẹ le baa gbọ ohun rẹ. Ẹniti o yatọ si imaam yoo wi tirẹ jẹjẹ. Ekini-keji yoo gbe ọwọ rẹ soke ni dede ejika rẹ nigbati o ba nwi gbolohun yi ni ẹniti yoo pa awọn ọmọnika ọwọ rẹ meejeeji papọ. Ẹniti o to lẹyin yoo wi gbolohun yi lẹyin ti imam ti wi tan.

Akiyesi: Ọran-anyan ni ki ẹniti o nkirun gbe ohun rẹ soke ni odiwọn ti yoo fi fun ara rẹ gbọ nibi ohun ti o jẹ origun ati ọran-anyan irun oni gbolohun, koda ki o jẹ irun ti a maa nkeu nibẹ ni jẹjẹ.

Olukirun yoo fi ọwọ ọtun rẹ gba ọwọ osi rẹ mu tabi ọrun ọwọ osi rẹ, yoo si gbe ọwọ rẹ mejeeji si abẹ aya rẹ, ti oju iriran rẹ yoo maa wo aaye iforibalẹ rẹ. Lẹyin naa, yoo bẹrẹ irun pẹlu kike apa kan adua ibẹrẹ irun ti o wa lati ọdọ anabi, bii: *Subhaanaka Allahuma wabi hamdika tabaaraka ismuka wataalaa jaduka, wala ilaa gaeruka*. Lẹhin naa, yoo wa iṣọ pẹlu Ọlọhun Ọba kuro lọdọ eṣu nibi irun rẹ, yoo si sọ wipe: Ahudhu billahi mina shaetqonir-rojeem. Lẹhin naa yoo bẹrẹ pẹlu orukọ Ọlọhun wipe: Bismilahir Rahamanir-Roheem. Jẹjẹ ni yoo ka gbogbo ohun ti o siwaju yẹn. Lẹhin naa, yoo ka Suuratul-Faatiah (Alhamdu lilahi de ipari). Kiiṣe ọran-anyan ni fun ẹniti o wa lẹhin Imaam lati ka nkankan ninu awọn ọpaa irun ti Imaam maa nkeu soke nibẹ, bikoṣepe a fẹ fun un ki o ka Suuratul-Faatiah nikan ni igbati Imaam ba dakẹ ninu rakaah. Bakannaa ni nibi awọn irun ti a kii keu soke nibẹ. Imaam yoo gbe ohun soke nigbati o ba nkeu nibi irun sub'hi (Fajr) ati opo meji alakokọ ninu irun Maghrib ati Ishaai, jẹjẹ ni yoo keu nibi awọn yooku.

Akiyesi: Awọn onimimọ fẹ ki keu ti a o maa ke ninu irun wa ni ibamu si bi wọn ṣe to awọn ẹgba-ọrọ (Suurah) Alquran, wọn si korira ki a ke e ni pasipayọ. Eewọ si ni bibẹrẹ kika gbolohun, ẹṣe-ọrọ (aaya) Al-Quraan lati opin rẹ, ati bibẹrẹ kika ọgba-ọrọ (suura) Alquraan kan lati opin rẹ.

Lẹyin naa, yoo fi titobi Ọlọhun rinlẹ yoo sọ wipe: (Allahu Akbar). Yoo si gbe ọwọ rẹ mejeeji soke, yoo si tun tẹ kọkọrọ (Rukuu), yoo fi ọwọ rẹ mejeeji le orunkun rẹ mejeeji bi ẹni pe o gba wọn mu, yoo si ya awọn ọmọ-ika rẹ, yoo si jẹ ki ẹyin rẹ o tọ songbondon. Yoo si jẹ ki ori rẹ o wa ni ọngangan ẹyin rẹ, lẹyin naa yoo sọ wipe: (*Subhaana Robbiy Al'adhim*) (Itumọ: Mimọ fun Ọlọhun Ọba mi ti o tobi). Pẹlu origun yi, ni a o fi maa ba ọpa irun kan lẹyin Imaam.

Akiyesi: Asiko fifi titobi Ọlọhun rinlẹ Allahu Akbar ati gbolohun pe: (Ọlọhun Ọba gbọ ẹni ti o n yin In) ti yoo sọ wipe: (Samia'llahu Liman hamidahu), aarin iṣipo pada lati ibi origun kan si omiran ni, kiiṣe ki a to ṣipo pada tabi ti a ba ṣipo pada tan, iyẹn nibi gbogbo awọn Allahu Akbar yooku ninu irun. Ṣugbọn irun yoo maa bajẹ ti o ba mọnmọn ṣe bẹ.

Lẹyin naa, yoo gbe ori soke ni ẹniti o n sọ wipe: *Samia llahu liman hamidahu* – yoo si gbe ọwọ rẹ mejeeji si oke, lẹyin ti iduro rẹ ba tọ tan yoo sọ wipe: *Rqbannaa walakal hamdu hamdan katheeran tqyyiban mubaarakan fihī mil'as samaawat wa mil'al'ard wa mil'a maa shiita min shaein b'ad*.

Akiyesi: : Lẹyin igba ti olukirun ba dideduro tan daadaa lati ibi itẹkọkọrọ (rukuh) ni yoo wi gbolohun: "Rqbana walakal hamdu", kiiṣe laarin igbati o ba n gbori soke nibẹ.

Lẹhin naa, yoo fi ori kanlẹ (sujud) pẹlu gbibe Ọlọhun ọba tobi wipe: (*Allahu akbar*). Yoo gbe apa rẹ mejeeji jinna si ẹgbẹ rẹ mejeeji, kosi ni jẹ ki ikun rẹ o sun le itan rẹ mejeeji, yoo si jẹ ki ọwọ rẹ mejeeji o wa ni ọngangan ejika rẹ mejeeji, yoo forikanlẹ lori eteeti ẹṣẹ rẹ mejeeji ni ẹniti o dojukọ qibla, pẹlu awọn ọmọnika ọwọ rẹ mejeeji ati ọmọnika ẹṣẹ rẹ mejeeji. Lẹhin naa, yoo sọ pe: (*Subuhana Robbiy Al'aala*) ni ẹmeeta.

Akiyesi: Ọran-anyan ni ki awọn orikee meje wonyi fi ara kin ilẹ nigbati a ba forikanlẹ, ki olukirun fi ọkan lara wọn silẹ ni ẹniti o mọ laisi awijare kankan ti o fi ẹṣẹ rinlẹ yoo maa ba irun jẹ, eteeti awọn ọmọnika ẹṣẹ wa mejeeji, orunkun wa mejeeji, atelẹwọ wa mejeeji, iwaju wa ati imu wa.

Ləyinnaa, yoo gbe ori soke ləni ti o n sọ pe: (*Allahu Akbar*), ti yoo si joko. Aworan meji ti a gbawọle ni o n bẹ fun ijoko: **A:** ki o tẹ eṣe osi rẹ silẹ ki o si joko lee atẹṣe osi rẹ, yoo si naro eṣe rẹ ọtun ti gigisẹ rẹ yoo wa loke, ti yoo si ẹ awon ọmọ ika rẹ doju kọ qiblah. **B:** Ki o naro awon eṣe rẹ mejeeji ti awon ọmọnika won yoo doju kọ qibla, yoo si joko lori gigisẹ rẹ mejeeji, ti yoo si sọ wipe: (*Robbi igfiri*) (Ọlọhun forijinni) lẹmẹta. Ti o ba fẹ o le ẹ afikun lori eyi ti yoo sọ pe: *War'hamni, wajburni, warf'ani, warzuqni, wansurni, wahdini, wa'aafini, waaf'anni*. Ləhinnaa, yoo fi orikanlẹ ẹlẹkẹji, bi o ẹ ẹ lakọkọ. Ləyinnaa, yoo gbe ori soke ni ẹniti o nsọ pe: (*Allahu Akbar*), ti yoo si dide duro lori atẹṣe rẹ mejeeji, bayi ni yoo si tun ki ọpa irun ẹlẹkẹji bi o ti ẹ ki alakọkọ.

Akiyesi: A ko gbọdọ ka Suratul Fatiha titi a o fi dide duro daadaa, nitoripe ori iduro ni aaye kika rẹ, ti olukirun ba ka a siwaju ki o to dide duro, o ti di ọran-anyan ki o tun un ka ləyin ti o ba dide duro tan, bibẹkọ irun rẹ ti bajẹ.

Ti o ba pari rakaah irun meji (ọpa irun meji). Yoo joko lati ka (Attasha hud) alakọkọ, (Aworan ijoko akọkọ ti a ẹ alaye siwaju), yoo gbe ọwọ rẹ osi le itan osi, ọwọ rẹ ọtun le itan rẹ ọtun, yoo ka ika ọmọdinrin ati ika eyi ti o tẹle e papọ mọ inu atẹṣe, yoo si fi ori atanpako ati ori ika aarin rẹ kan ara won ni aworan odo, yoo si maa fi ika ifabẹla tọka, ti yoo si maa sọ pe: *Attahiyyatu lilahi was sɔlawat wat tɔyyibat, As-salaam Alaeka ayyuan nabiiyy warahmɔtu llahi wabarakatuhu, assalaam alaena wa 'alaa ibaadi llahi ssɔliheena, ashiaɗu anlaa ilaha illa Allahu wa ash'adu anna Muhammadan 'Abduhu wa rɔsuuluhu*.

Ləyinnaa, yoo dide duro lati ki irun opo ẹlẹkẹta ati ẹlẹkẹrin ni ẹniti o n sọ pe: (*Allahu Akbar*), yoo gbe ori rẹ soke. Bakanna ni yoo se ki awon ọpa irun ti o ku, sugbon ko ni gbe ohun soke ninu won, Suuratul faatih nikan ni yoo ke.

Ləyinnaa, yoo joko ni ẹniti yoo gbe ara le itan rẹ ati awẹ idi rẹ osi lori ilẹ lati ka (Attashahud) ti igbẹhin. Yala irun jẹ olopo mẹta ni tabi olopo mērin. Iran ijokoo bẹ jẹ oriṣii mẹta, mēṣeṣe ni o si dara.

(A) Yoo tẹ eṣe rẹ osi silẹ ti yoo jẹ ki o jade labẹ ojugun ọtun ti o ti naro eṣe rẹ, ti o si doju awon ọmọ-nika rẹ kọ Qiblah, ti abala idi rẹ yoo si wa lori ilẹ.

(B) Yoo tẹ eṣe rẹ osi silẹ ti yoo si mu u gba abẹ ojugun ọtun rẹ, ti yoo si fi ẹgbẹ ibi kojẹgbin eṣe rẹ lele, ti abala idi rẹ osi yoo si wa lori ilẹ.

(D) yoo tẹ eṣe osi rẹ silẹ yoo si jade labala ọtun, ti yoo wa larin ojugun ọtun ati itan rẹ, ti abala idi rẹ osi yoo wa lori ilẹ. Iru ijoko bayii kii waye ayaafi nibi ijoko igbeyin ninu irun ti o ni (Tashahud) meji. Ləyin ti o ba joko yii tan, yoo ẹ (tashahud) alakọkọ. Ləyin naa, yoo sọ wipe:- *Allahumma sɔli alaa Muhammadin wa alaa aali Muhammad kamɔ Sɔlaeta alaa Ibrɔpheema wa alaa aali Ibrɔpheema Innaka Hameedun Majeedun*.

A si fẹ ki olukirun ẹ diẹ ninu awon adua ti o wa lati ọdọ anabi wa (ﷺ). Ninu awon adua naa: *Auudhu billahi min 'adhaabin naari, wa 'adhaabil qabri, wa fitnatil Mahyah wal mamaati, wa fitnatil masiehid dajjal*.

Ləhinnaa, yoo salamọ si apa ọtun rẹ ti yoo sọ pe:- (*Assalaam Alaekum Warahmotullahi*), yoo si tun salamọ si apa osi rẹ bakanna, ti o ba salamọ tan ko ni dide nibi ti o joko si ti yoo fi ẹ adua ti o wa lati ọdọ Anabi wa (ﷺ).

DIDI DANDAN LILO IMỌ

Qlọhun (s.w.t), ojişę Rę ati awọn onigbagbo ododo ti bu ęnu atę lu imọ ti a ni şugbo ti a ko lo. Qlọhun (s.w.t) sọ pe:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٠﴾ كَرُمًا عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَعْمَلُونَ﴾
 ((Mo pe ęyin onigbagbo ododo! E e şe ti ęyin yoo maa sọ ohun ti e ko nii şe. Ibinu nla ni lođo Qlọhun pe ki e maa sọ ohun ti e ko nii şe)).

Abu Huraera (r.a) sọ pe: “Apejuwe imọ ti a ni ti a ko lo dabi pępe ọrọ ti a ni şugbo ti a ko na si oju ọna Qlọhun.” **Fudęel** (ki Qlọhun kę e) sọ pe: “Onimimọ ko nii ye ko nii gbo ni alaimọkan t’oun t’imọ ti o ni, titi ti yoo fi maa lo imọ naa.” **Mọqlik ọmọ Dinaar** (ki Qlọhun kę e) sọ pe: “Imọ n bę lęnu elomiran, ti ko si nii fi ikan pe ọkan, t’oun ti bęę naa, aşışe ni gbo gbo işęę rę”

Ọmọ iyaa mi ni musulumi musulumo, Qlọhun yooşe kika iwe ti o wulo yii nirọrun fun ọ. Bi o ba ka a tan, o ku ẹrẹ kika. Ohun naa si ni mimu ohun ti o n bę nibę lo.

★ O ti ka awọn suura kan ati itupalę wọn kọja, tete gbiyanju lori lilo awọn ohun ti o mọ ninu awọn itupalę aayah naa, nitoripe, awọn sọhaaba ojişę Qlọhun ję ęni ti Anọbi (s.‘a.w) maa n gba aayah męwaa fun, wọn ko si nii gba aayah męwaa miran titi di igba ti wọn ba to mọ ẹkọ ti o n bę ninu eyi ti wọn kọ wọn, ti wọn si mu u lo. Awọn sọhaaba (r.‘a) sọ pe: **a kọ imọ ati imuloo rę, gęgę bi ofin ęsin şe gbęwa longbę rę.**

Ọmọ ‘Abbaas (r.‘a) sọ pe: itumọ aayah ti Qlọhun ti sọ pe: ﴿يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ﴾ (wọn n ka a ni bi o şe tọ ki wọn ka a) ni pe: wọn n tele e bi o şe tọ ki wọn tele e.

Fudęel (ki Qlọhun kę e) sọ pe: Nitori ki wọn le mu al-Quraan lo ni wọn şe sọ ọ kale, şugbo awọn eniyan ti mu kika rę nikan ni işę.

★ Bakannaa, ire tun ti ka awọn nnkankan ninu sunnah Anọbi (s.‘a.w), tete jępee sunnah naa, ki o si fi şişe şe. Awọn ti wọn ję ęni rere ninu ijo yii, wọn ko nii kọ kinikan ayafi ki wọn dije lori imuloo rę ati ipepe lo sibe. Wọn şe bęę lati fi mu ọrọ Ojişę Qlọhun (s.‘a.w) şe ni, ninu ọrọ ti o ti sọ pe: **((Ti mo ba pa yin laşę nkankan, ki e tete şe e lodiwọn bi e ba şe ni ikapa mọ. Ohun ti mo ba si kọ fun yin, ki e jina si i))**. Bukhaari ati Muslim lo gba a wa. Wọn tun n şora fun iya ęleta-elero ti Qlọhun sọrọ nipaa rę pe: ﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾
 ((Nitorinaa, ki awọn ti wọn n yapa aşę rę (aşę Ojişę) lo şora, ki idaamu ma baa ba wọn tabi ki iya elero ma baa ję wọn)).

Eyi ni apeęre titara-tara lo imọ:

★ Iya awọn onigbagbo ododo, ummu **Habiibah** (r.‘a) gba **hadiith** yii wa lati ọđo Ojişę Qlọhun (s.‘a.w) pe: **((Eni ti o ba ki rakaa mejila loşan kan oru kan, wọn yoo fi kọ ile kan fun un sinu ọgba idera))** Muslim lo gba a wa. Ummu **Habiibah** wa sọ pe: “Mi o pa nọfila naa ti lati igba ti mo ti gbo ọrọ yii lati ọđo Ojişę Qlọhun”.

★ Ọmọ ‘Umọr (r.‘a) gba **hadiith** kan wa pe: **((Ki ni ohun ti o tun ję ęto fun musulumi, ti o ni ohun ti yoo sọ asọtę le lori, ki o sun oorun ọjọ męta, ayafi ki asọtę rę ti wa ni akọsile))**. Muslim lo gba a wa. Lęyin naa, ọmọ ‘Umọr sọ pe: lati igba ti mo ti gbo ọrọ yęn lođo Ojişę Qlọhun (s.‘a.w), ilę ọjọ kan ko nii şu ba mi laye ayafi ki asọtę mi ti wa ni kikọ lođo mi.

★ Imọm **Ahmad** (ki Qlọhun kę e) sọ pe: “Emi ko nii kọ **hadiith** kan silę ayafi ki n ti mu u lo, titi ti mo fi ri **hadiith** kan pe: **Anọbi** (s.‘a.w) **dego, o si fun Abu**